

 LOTOS

Współpraca inspiruje zmiany

Grupa LOTOS S.A.
Zintegrowany Raport Roczny 2014

wersja PDF

Grupa LOTOS S.A.
Zintegrowany Raport Roczny 2014

Organizacja i jej Raport

Organizacja i jej Raport

Organizacja i jej Raport

39,3%

wzrost wydobycia ropy naftowej

nagroda GPW w Warszawie za największą wartość publicznej emisji akcji

inwestycje

w upstream oraz projekt EFRA

5100

pracowników w grupie kapitałowej

Raportowanie zgodne z

GRI G3.1.

wraz z Suplementem dla sektora gazu i ropy naftowej

W TYM ROZDZIALE:

Podstawowe dane 2014

Pod względem przychodów ze sprzedaży osiągniętych w 2014 r. na poziomie ok. 28,5 mld zł zajmujemy 4. miejsce w grupie 500 największych firm w Polsce.

List Przewodniczącego Rady Nadzorczej

Najważniejszym i kluczowym dla dalszego rozwoju Spółki projektem zrealizowanym w 2014 r. była modelowo przygotowana i przeprowadzona emisja akcji. Proces ten zakończony został pełnym sukcesem. Większościowy akcjonariusz Spółki - Skarb Państwa objął wszystkie przysługujące mu akcje nowej emisji, tak samo zachowali się i inni akcjonariusze.

List Prezesa Zarządu

Miarą zaufania akcjonariuszy i potencjalnych inwestorów do zdolności naszego skutecznego działania w warunkach zaburzeń rynkowych i politycznych był sukces oferty publicznej akcji Grupy LOTOS. Było to silne i zdecydowane votum zaufania, jakim akcjonariusze oraz inwestorzy przyjęli program rozwoju Grupy LOTOS.

Organizacja

W skład Grupy Kapitałowej LOTOS, oprócz Grupy LOTOS (spółka matka, zarządza rafinerią w Gdańsku), wchodzi 14 spółek ze znakiem LOTOS. Dwie z nich mają swoją siedzibę poza terenem Polski – na Litwie i w Norwegii.

Zintegrowane raportowanie

Nasz model rocznego raportowania odpowiada na zalecenia zawarte w przyjętej przez Parlament Europejski i Radę dyrektywie 2014/95/UE z 22 października 2014 r. ws. ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności przez niektóre duże spółki oraz grupy.

Nagrody i wyróżnienia

Kapituła IX edycji konkursu „The Best Annual Report” uznała, iż „Zintegrowany Raport Roczny Grupy LOTOS 2013” to przykład publikacji, na podstawie której można podejmować decyzje inwestycyjne przy stosunkowo minimalnym ryzyku.

Członkostwo w organizacjach

Przedstawiciele Grupy LOTOS biorą udział w pracach organizacji, w których członkostwo traktujemy w sposób strategiczny. Ich celem jest m.in. wypracowywanie nowych rozwiązań legislacyjnych w obszarze sektora energii oraz uczestnictwo w konsultacjach społecznych projektów ustaw regulujących działalność naszego sektora.

Podstawowe dane 2014

GRUPA LOTOS – wybrane dane *

DANE FINANSOWE	Jednostka	Za rok zakończony 31.12.2014	Za rok zakończony 31.12.2013	Zmiana
Przychody ze sprzedaży	tys. zł	26.243.106	26.697.179	-2%
Strata operacyjna	tys. zł	(1.294.183)	(352.799)	-
Strata przed opodatkowaniem	tys. zł	(1.545.869)	(77.525)	-
Strata netto	tys. zł	(1.285.910)	(14.774)	-
Całkowite dochody/(straty) ogółem	tys. zł	(1.762.097)	83.242	-2.217%
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	tys. zł	561.327	733.621	-23%
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	tys. zł	(137.277)	51.026	-369%
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	tys. zł	(392.823)	(597.916)	-
Przepływy pieniężne netto razem	tys. zł	31.227	186.731	-83%
Podstawowa strata netto na jedną akcję	zł	(8,87)	(0,10)	-
Darowizny na cele społeczne	tys. zł	705	1.811	-61%
Inwestycje proekologiczne	tys. zł	16.040	63.012	-74,5%
DANE FINANSOWE	Jednostka	Stan na 31.12.2014	Stan na 31.12.2013	Zmiana
Aktywa razem	tys. zł	14.339.743	15.559.412	-8%
Kapitał własny	tys. zł	6.346.776	7.135.595	-11%
DANE POZAFINANSOWE	Jednostka	Za rok zakończony 31.12.2014	Za rok zakończony 31.12.2013	Zmiana
<i>(dane porównywalne)</i>				
Pracownicy ^{1/}	liczba zatrudnionych	1.343	1.334	0,7%
Skala rotacji zatrudnienia	%	9,55	11,8	-2,25 p.p.
Wskaźnik wypadkowości LTIF (na 1 mln przepracowanych godzin) ^{2/}		0,9	4,5	-
Całkowity pobór wody	m ³	3.610.693	3.737.302	-3,4%
Emisja CO ₂	tys. ton/rok	1.820	1.689	7,8%

GRUPA KAPITAŁOWA LOTOS – wybrane dane skonsolidowane **

DANE FINANSOWE	Jednostka	Za rok zakończony 31.12.2014	Za rok zakończony 31.12.2013	Zmiana
<i>(dane przekształcone)</i>				
Przychody ze sprzedaży	tys. zł	28.501.887	28.559.165	0%
Zysk/(Strata) operacyjny/(a)	tys. zł	(1.393.008)	166.600	-936%
Strata przed opodatkowaniem	tys. zł	(2.123.715)	(58.676)	-
Zysk/(Strata) netto	tys. zł	(1.466.372)	39.428	-3.819%
Zysk/(Strata) netto przypisany/(a) akcjonariuszom Jednostki Dominującej	tys. zł	(1.466.326)	39.415	-3.820%
Zysk/(Strata) netto przypisany/(a) udziałom niekontrolującym	tys. zł	(46)	13	-454%
Całkowite dochody/(straty) ogółem	tys. zł	(1.902.137)	123.450	-1.641%
Całkowite dochody/(straty) ogółem przypisane akcjonariuszom Jednostki Dominującej	tys. zł	(1.902.096)	123.439	-1.641%

Całkowite dochody ogółem przypisane

udziałom niekontrolującym	tys. zł	(41)	11	-473%
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	tys. zł	1.380.488	1.416.277	-3%
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	tys. zł	(958.338)	(931.051)	-
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	tys. zł	(597.271)	(243.864)	-
Przepływy pieniężne netto razem	tys. zł	(175.121)	241.362	-173%
Podstawowy zysk/(strata) netto na jedną akcję	zł	(10,11)	0,28	-3.711%
Darowizny na cele społeczne	tys. zł	1.169	2.131	-45%
Inwestycje proekologiczne	tys. zł	17.665	66.348	-73%
DANE FINANSOWE	Jednostka	Stan na 31.12.2014	Stan na 31.12.2013	Zmiana
Aktywa razem	tys. zł	18.947.157	20.284.754	-7%
Kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej	tys. zł	8.258.288	9.189.307	-10%
Udziały niekontrolujące	tys. zł	175	289	-39%
Kapitał własny razem	tys. zł	8.258.463	9.189.596	-10%
DANE POZAFINANSOWE	j.m.	Za rok zakończony 31.12.2014	Za rok zakończony 31.12.2013	Zmiana
<i>(dane porównywalne)</i>				
Pracownicy ^{1/}	liczba zatrudnionych	4.789	4.773	0,33%
Wskaźnik wypadkowości LTIF (na 1 mln przepracowanych godzin) ^{2/}		2,3	4,4	-
Udział w rynku paliw	%	33,1	33,2	-0,1 p.p.
Wydobycie ropy naftowej	tys. ton	305,2	219,1	39,3%
Wydobycie gazu	mln Nm ³	239,2	16,8	1.324%

* Wyniki finansowe Grupy LOTOS zostały zaprezentowane w Sprawozdaniu finansowym Grupy LOTOS. (zobacz więcej <http://inwestor.lotos.pl/193/raporty_i_dane/raporty_roczne>)

** Wyniki finansowe Grupy Kapitałowej LOTOS zostały zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej LOTOS (zobacz więcej <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014>>).

^{1/} Średnie zatrudnienie w roku.

^{2/} Wskaźnik LTIF – liczba wypadków powodujących niezdolność do pracy x10⁶/liczba roboczogodzin, liczony dla średniego zatrudnienia w roku.

ZOBACZ TAKŻE:

List Wiceprezesa Zarządu

Rok 2014 upłynął pod znakiem bardzo silnych wyzwań dla spółek z branży paliwowej. Kroki poczynione przez Grupę Kapitałową LOTOS udowodniły, że potrafimy szybko podejmować decyzje pomagające dostosować się do wymagającego otoczenia, aby zapewnić realizowanym projektom oczekiwany poziom opłacalności.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/wyniki-i-perspektywy/list-wiceprezesa-zarzadu>>

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014>>

List Przewodniczącego Rady Nadzorczej

Wiesław Skwarko - Przewodniczący Rady Nadzorczej

Szanowni Państwo,

Z pełną satysfakcją przekazujemy Państwu Zintegrowany Raport Roczny Grupy LOTOS S.A. za 2014 rok, który stanowi potwierdzenie wyboru właściwych kierunków rozwoju Spółki, ale przede wszystkim jest dowodem sprawności menadżerskiej i wysokich kompetencji jej Zarządu.

Najważniejszym i kluczowym dla dalszego rozwoju Spółki projektem zrealizowanym w 2014 roku była modelowo przygotowana i przeprowadzona emisja akcji. Proces ten zakończony został pełnym sukcesem, wyróżniającym SPO Grupy LOTOS na tle innych tego typu projektów, przeprowadzonych na rynku kapitałowym w ostatnich latach. Należy podkreślić, że większościowy akcjonariusz Spółki - Skarb Państwa objął wszystkie przysługujące mu akcje nowej emisji, tak samo zachowali się i inni akcjonariusze. W efekcie stopa redukcji zapisów dodatkowych wyniosła 98,33 procent. Pozyskując na rozwój znaczące środki finansowe w realiach niezwykle trudnego rynku i zyskując pełne zaufanie akcjonariuszy dla nowych projektów inwestycyjnych, Zarząd wykazał się odpowiedzialnością za Spółkę nie tylko w zakresie jej bieżących potrzeb, ale co ważne także w długiej perspektywie. Środki z emisji zostaną przeznaczone na finansowanie Projektu EFRA – budowy instalacji opóźnionego koksowania wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz na zagospodarowanie złóż gazowych B4 i B6 na Morzu Bałtyckim. To przede wszystkim realizacja tych projektów będzie budować wartość dla akcjonariuszy i umacniać przewagę konkurencyjną Spółki w kolejnych latach.

Dla akcjonariuszy Spółki szczególnie ważne jest to, aby jej działania były zawsze transparentne, odpowiedzialne i efektywne we wszystkich obszarach aktywności. Dlatego w 2014 roku LOTOS nie tylko kontynuował projekty wpisane w strategię społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR), ale skutecznie wspierał inicjatywy doskonalące warunki życia społeczeństwa i chroniące środowisko naturalne. Po raz kolejny Spółka zdobyła uznanie interesariuszy, a jej prospołeczne inicjatywy stawiane były, jako wzór aktywności charakteryzujących nowoczesny biznes.

Z perspektywy 2015 roku doskonale widać, że rok 2014 został w Grupie LOTOS wykorzystany szczególnie starannie i mądrze do przeprowadzenia kluczowych działań dla zbudowania solidnych fundamentów dla dalszego rozwoju całej Grupy Kapitałowej LOTOS. Strategia concernu na kolejne 5 lat będzie przedstawiona akcjonariuszom i uczestnikom rynku kapitałowego w drugiej połowie 2015 roku. Dlatego głęboko zasadne jest złożenie gratulacji wszystkim, którzy w minionym roku wnieśli swój wkład w sukces LOTOSU, za jaki należy uznać przygotowanie Spółce nowego, perspektywicznego etapu rozwoju. Szczególne słowa należą się Zarządowi Grupy LOTOS za przeprowadzenie z powodzeniem Spółki przez bardzo wymagający okres oraz wszystkim pracownikom, którzy swoim zaangażowaniem przyczynili się do wzmocnienia pozycji LOTOSU wśród liderów polskiej gospodarki.

Z poważaniem,

Wiesław Skwarko
Przewodniczący Rady Nadzorczej
Grupa LOTOS S.A.

ZOBACZ TAKŻE:

Rada Nadzorcza

Członków Rady Nadzorczej powołuje Walne Zgromadzenie. Rada realizuje swoje zadania kolegialnie, jednak może również delegować swoich członków do samodzielnego pełnienia określonych funkcji oraz powoływać stałe bądź doraźne komitety, sprawujące nadzór nad poszczególnymi sferami działalności Spółki.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/etyka-i-lad-korporacyjny/rada-nadzorcza>>

Akcjonariat

Skarb Państwa posiada akcje zwykłe na okaziciela Grupy LOTOS, reprezentujące 53,19% udziału w kapitale zakładowym i tyle samo głosów na WZA Spółki. Udział ING OFE w kapitale akcyjnym Grupy LOTOS to 8,6%. W 2014 r. pozostałe 38,21% akcji pozostawało w wolnym obrocie.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/organizacja-i-jej-raport/organizacja/akcjonariat>>

Cele strategiczne

Strategia Grupy Kapitałowej LOTOS zakłada umacnianie naszej pozycji jako silnej, innowacyjnej i efektywnie rozwijającej się firmy, która odgrywa znaczącą rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego Polski.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/strategia-i-model-dzialania/cele-strategiczne>>

List Prezesa Zarządu

Paweł Olechnowicz - Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny

Szanowni Państwo,

Mam zaszczyt przekazać Państwu Zintegrowany Raport Roczny Grupy LOTOS S.A. za 2014 rok. Dokument ten odzwierciedla niezwykle dynamiczne wydarzenia, które miały miejsce szczególnie w drugiej połowie minionego roku na rynku ropy naftowej oraz rynkach walutowych. Suma tych zdarzeń była ogromnym wyzwaniem dla wielu firm naftowych, które musiały szybko reagować na powstające zagrożenia i weryfikować swoje plany.

Dostosowaliśmy realizację naszej strategii do trudnych warunków zewnętrznych, ale nie służyło to zaniechaniu programów rozwojowych i inwestycji, tylko ich optymalizacji. Sytuacja na światowych rynkach nadal nie jest stabilna, ale już dzisiaj można powiedzieć, że LOTOS jest przygotowany do bezpiecznego przejścia przez ten okres oraz do przyspieszenia rozwoju.

Na wyniki Grupy Kapitałowej LOTOS w 2014 roku istotny wpływ miały dynamiczne zmiany na rynku ropy naftowej i rynku walutowym: obniżka notowań cen ropy i w konsekwencji produktów rafineryjnych (spadek notowań ze 111 USD na dzień 30.06.2014 r. do 55 USD na dzień 31.12.2014 r.) oraz umocnienie się kursu USD względem PLN o ponad 20 groszy. Wspomniana sytuacja pociągnęła za sobą konieczność dokonania m.in. szeregu odpisów oraz wpłynęła na wielkość zadłużenia Spółki – denominowanego w dolarze amerykańskim. Nie mniej jednak były to zabiegi czysto księgowe, nie wpływające istotnie na kondycję finansową LOTOSU.

Sukces oferty publicznej akcji Grupy LOTOS jest miarą zaufania naszych akcjonariuszy do zdolności skutecznego działania w warunkach zaburzeń rynkowych. Udana emisja akcji to jeden z najlepszych przykładów skuteczności i efektywności naszej strategii zarządzania. Jesteśmy dumni, że tak duża oferta, realizowana w trudnych okolicznościach, zakończyła się pełnym sukcesem. To mocny głos poparcia dla planów rozwojowych Spółki wyrażony m.in. przez Ministerstwo Skarbu Państwa – większościowego akcjonariusza Grupy LOTOS, który objął wszystkie akcje przysługujące mu w ofercie.

Z emisji pozyskaliśmy blisko 1 mld zł – była to największa oferta zrealizowana na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie w 2014 roku. Kapitał ten przeznaczymy na budowę instalacji opóźnionego koksowania wraz z instalacjami pomocniczymi, realizowanych w ramach Projektu EFRA oraz zagospodarowanie złóż gazowych B4 i B6 zlokalizowanych na Bałtyku.

Nowy kompleks instalacji EFRA umożliwi głębszy przerób surowca i wzrost marży rafineryjnej o ok. 2 USD/baryłkę. Według szacunków całkowita wartość nakładów inwestycyjnych na realizację Projektu EFRA wyniesie ok. 2,34 mld zł, z czego 530-650 mln zł pochodzić będzie z przeprowadzonej emisji akcji. Realizację inwestycji planujemy zakończyć w 2018 roku.

Drugim celem emisyjnym jest współfinansowanie zagospodarowania złóż gazowych B4 i B6 na Bałtyku. Ich zasoby sięgają około 4 mld m³ gazu. Zakładana wartość nakładów inwestycyjnych Grupy LOTOS ma wynieść w tym projekcie ok. 800 mln zł. Zamiarem Spółki jest przeznaczenie na współfinansowanie tej inwestycji środków z emisji w kwocie 350-470 mln zł. Uruchomienie wydobycia planujemy na przełomie lat 2017-2018.

Realizacja obu tych inwestycji umocni pozycję LOTOSU na coraz bardziej konkurencyjnym rynku oraz przyczyni się do dalszej budowy wartości Spółki, z korzyścią dla jej akcjonariuszy.

Miniony rok umocnił pozycję LOTOSU w obszarze aktywności na rzecz społeczeństwa i wsparcia dla realizacji jego potrzeb z myślą o zrównoważonym rozwoju otoczenia, w jakim funkcjonujemy. Dzięki właściwie zdefiniowanej i konsekwentnie realizowanej strategii CSR, odpowiadamy na wyzwania społeczne i środowiskowe, przyczyniając się do poprawy jakości życia kluczowych grup naszych interesariuszy. Kierując się odpowiedzialnym podejściem do biznesu, stworzyliśmy w Polsce model nowoczesnego sponsorowania sportu. Wymaga on rygorystycznego przestrzegania prawa, transparentności działań i precyzyjnego określenia praw i obowiązków obu stron takich relacji. Rok 2014 był szczególnie udany, ponieważ sponsorowani przez Grupę LOTOS zawodnicy - Kamil Stoch i Justyna Kowalczyk - zdobyli łącznie 3 złote medale na zimowej olimpiadzie w Soczi. Polacy osiągnęli tam najlepszy wynik w historii naszych występów na Zimowych Igrzyskach Olimpijskich. Po raz pierwszy też polski sportowiec zdobył dwa złote medale na olimpiadzie zimowej. Nasz program CSR „Szukamy Następców Mistrza” zbudował silną bazę utalentowanych zawodników w narciarstwie, którzy dziś odnoszą wielkie sukcesy cieszące miliony Polaków. Z kolei program „Białozielona przyszłość z LOTOSEM” buduje przyszłe talenty piłkarskie oraz zachęca dzieci i młodzież do uprawiania tego sportu. Zwieńczeniem naszej

piłkarskiej przygody jest umowa z PZPN dotycząca sponsoringu kadry narodowej w piłce nożnej, zawarta 17 lutego 2015 roku. Mam nadzieję, że dzięki naszej współpracy „biało-czerwonym” będzie łatwiej osiągnąć sukces w postaci awansu do finałów ME, które odbędą się w przyszłym roku we Francji.

Ekspertsi przekonują, że jedyną zaletą kryzysów jest to, że nie trwają wiecznie. Dlatego uważnie obserwujemy rynek i dostrzegamy pierwsze sygnały normalizacji. Z satysfakcją mogę stwierdzić, że i tym razem LOTOS nie tylko wyciągnął właściwe wnioski, ale i wprowadził mechanizmy działania, skutecznie chroniące nas w trudnym otoczeniu makroekonomicznym. Dzięki tym działaniom potrafimy nie tylko stabilnie prowadzić biznes, ale zwiększamy naszą przewagę konkurencyjną – inwestując w instalacje pogłębiające przerób surowca i rozwijając segment wydobywczy.

LOTOS to rozwój i życie. To hasło przyświeca naszym działaniom od samego początku, tworząc zdrowy i silny organizm, który jest w stanie stawić czoła nawet największym wyzwaniom. Tak samo będzie i tym razem, a nasza wspólna praca, wzmocniona motywacją i zaangażowaniem pozwoli nam po raz kolejny odnieść sukces.

Szanowni Państwo,

Podsumowując miniony rok, pragnę przekazać słowa podziękowania wszystkim pracownikom Grupy Kapitałowej LOTOS. Ich zaangażowanie i oddanie pracy na rzecz LOTOSU znajduje wymierne potwierdzenie w naszej rosnącej pozycji na rynku. Przykładamy wagę do budowania relacji wewnętrznych i zewnętrznych zgodnie z ideą społecznej odpowiedzialności. Wspiera nas w tym także system wartości etycznych, do których należą współpraca, szacunek, profesjonalizm i transparentność. Stanowią one dla interesariuszy LOTOSU istotne zapewnienie wysokich standardów naszego postępowania.

Z wyrazami szacunku,

Paweł Olechnowicz
Prezes Zarządu
Dyrektor Generalny
Grupa LOTOS S.A.

ZOBACZ TAKŻE:

Zarząd

Zarząd powoływany jest przez Radę Nadzorczą. Prowadzi sprawy Spółki i reprezentuje ją we wszystkich czynnościach z wyłączeniem tych, które są zastrzeżone do kompetencji Walnego Zgromadzenia lub Rady Nadzorczej oraz spraw wykraczających poza zwykły zarząd przedsiębiorstwem.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/etyka-i-lad-korporacyjny/zarząd>>

System wartości

W Grupie Kapitałowej LOTOS w działaniach biznesowych i społecznych kierujemy się nadrzędną zasadą poszanowania prawa oraz poczuciem odpowiedzialności za wpływ, jaki wywieramy na otoczenie. Doskonalimy naszą kulturę organizacyjną poprzez oparcie jej na silnym i spójnym systemie wartości.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/etyka-i-lad-korporacyjny/etyka/system-wartosci>>

Nagrody i wyróżnienia

Kapituła IX edycji konkursu „The Best Annual Report” uznała, iż „Zintegrowany Raport Roczny Grupy LOTOS 2013” to przykład publikacji, na podstawie której można podejmować decyzje inwestycyjne przy stosunkowo minimalnym ryzyku.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/organizacja-i-jej-raport/nagrody-i-wyroznienia>>

Organizacja

O nas

Głównym rynkiem obsługiwany przez Grupę Kapitałową LOTOS jest Polska, choć nasza sprzedaż na rynki zagraniczne sukcesywnie wzrasta. W 2014 r. zajęliśmy 3. miejsce na liście największych polskich eksporterów.

Przejdź do strony »

<<http://raportroczny.lotos.pl/pl/organizacja-i-jej-raport/organizacja/o-nas>>

Akcjonariat

Skarb Państwa posiada akcje zwykłe na okaziciela Grupy LOTOS, reprezentujące 53,19% udziału w kapitale zakładowym i tyle samo głosów na WZA Spółki. Udział ING OFE w kapitale akcyjnym Grupy LOTOS to 8,6%. W 2014 r. pozostałe 38,21% akcji pozostawało w wolnym obrocie.

Przejdź do strony »

<<http://raportroczny.lotos.pl/pl/organizacja-i-jej-raport/organizacja/akcjonariat>>

Struktura

Grupa LOTOS pełni wśród spółek Grupy Kapitałowej LOTOS rolę integratora kluczowych funkcji zarządczych i wspierających. Realizacji zadań z tym związanych służy przyjęty model zarządzania segmentowego.

Przejdź do strony »

<<http://raportroczny.lotos.pl/pl/organizacja-i-jej-raport/organizacja/struktura>>

Organizacja i jej Raport > Organizacja > O nas

O nas

Zintegrowany Raport Roczny 2014 dotyczy działalności Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. (zwanej dalej: Grupa Kapitałowa LOTOS, grupa kapitałowa), w szczególności zaś podmiotu dominującego, tj. Grupy LOTOS S.A. (zwanej dalej: Grupa LOTOS, Spółka, koncern).

Jesteśmy jednym z największych i najbardziej efektywnych koncernów naftowych w Europie oraz drugim co do wielkości producentem paliw w Polsce. Jako jedyni prowadzimy wydobycie węglowodorów w Polskiej Wyłącznej Strefie Ekonomicznej Morza Bałtyckiego, mając niemal wyłączną możliwość prowadzenia prac poszukiwawczo-wydobywczych na obszarze Bałtyku. Prace w zakresie eksploatacji złóż ropy naftowej prowadzimy także w obszarze Norweskiego Szelfu Kontynentalnego. Mamy także dostęp do lądowych złóż ropy naftowej na terytorium Litwy. Nasza rafineria w Gdańsku jest jednym z najmłodszych i najbardziej zaawansowanych technologicznie oraz ekologicznie kompleksów rafineryjnych w Europie.

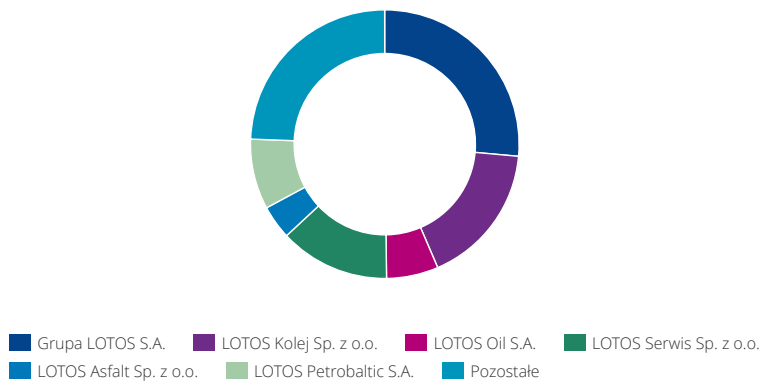
Pod względem przychodów ze sprzedaży osiągniętych w 2014 r. na poziomie ok. 28,5 mld zł zajmujemy 4. miejsce w grupie 500 największych firm w Polsce.¹

Od czerwca 2005 r. akcje Grupy LOTOS są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW). Od listopada 2009 r. jesteśmy uczestnikiem indeksu firm społecznie odpowiedzialnych - RESPECT Index na GPW.

W naszej grupie kapitałowej w Polsce i zagranicą pracuje ponad 5 tys. osób.

¹ Lista 500 dziennika Rzeczpospolita, 13.05.2015 r.

Struktura zatrudnienia w Grupie Kapitałowej LOTOS w podziale na kluczowe spółki.
Stan na 31.12.2014 r.

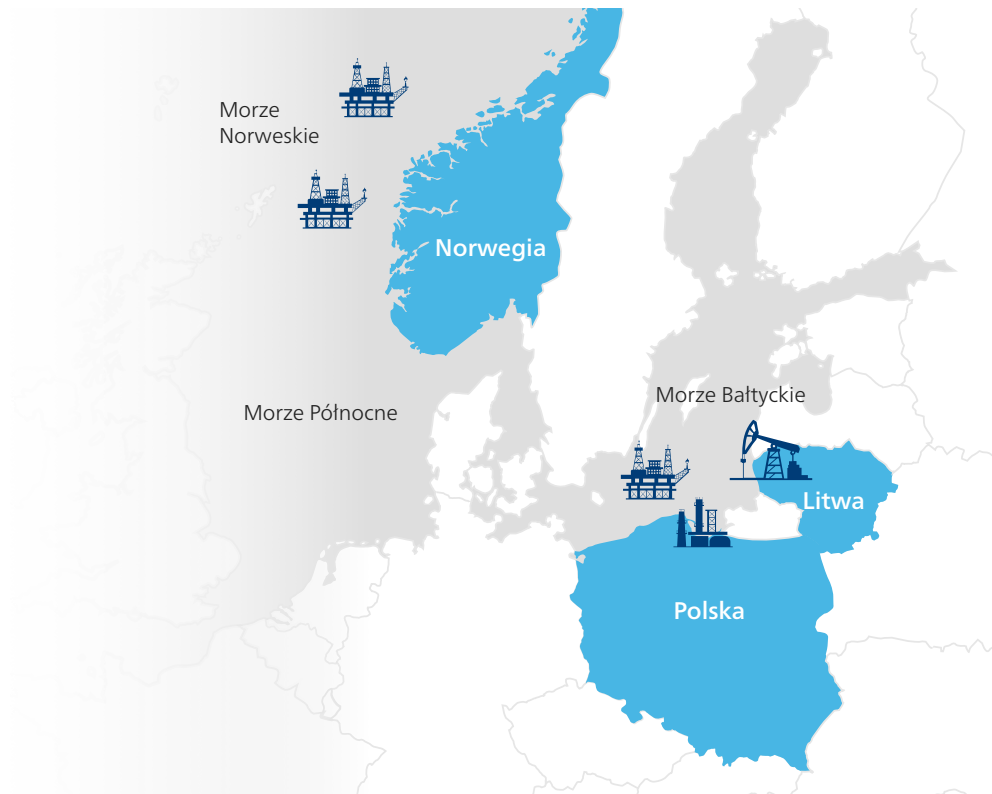

Struktura zatrudnienia w Grupie Kapitałowej LOTOS ze względu na płeć. Stan na 31.12.2014 r.

Wyszczególnienie	Mężczyźni	Kobiety	Razem
stanowiska robotnicze	2 537	168	2 705
stanowiska nierobotnicze	1 409	992	2 401
Razem	3 946	1 160	5 106

W skład grupy kapitałowej, oprócz Grupy LOTOS (spółka matka, zarządza rafinerią w Gdańsku o nominalnej mocy przerobowej 10,5 mln ton ropy naftowej rocznie), wchodzi obecnie 14 spółek ze znakiem LOTOS. Dwie z nich mają swoją siedzibę poza terenem Polski – na Litwie i w Norwegii.

Terytorialny zasięg Grupy Kapitałowej LOTOS

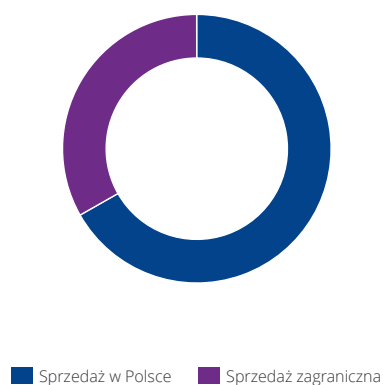

Strategia Grupy LOTOS zakłada umacnianie naszej pozycji jako silnej, innowacyjnej i efektywnie rozwijającej się firmy, która odgrywa znaczącą rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa w sektorze energii kraju. Koncentrujemy się na wydobyciu i przerobie ropy naftowej oraz hurtowej i detalicznej sprzedaży produktów naftowych. Cele biznesowe osiągamy z poszanowaniem idei społecznej odpowiedzialności oraz zrównoważonego rozwoju, przyczyniając się nie tylko do rozwoju społeczności w regionach, w których zlokalizowane są nasze spółki, ale także do wzrostu gospodarczego całego kraju. W 2014 r. Grupa Kapitałowa LOTOS odprowadziła z tytułu prowadzonej działalności podatki w łącznej wysokości 11.403.606 tys. zł.

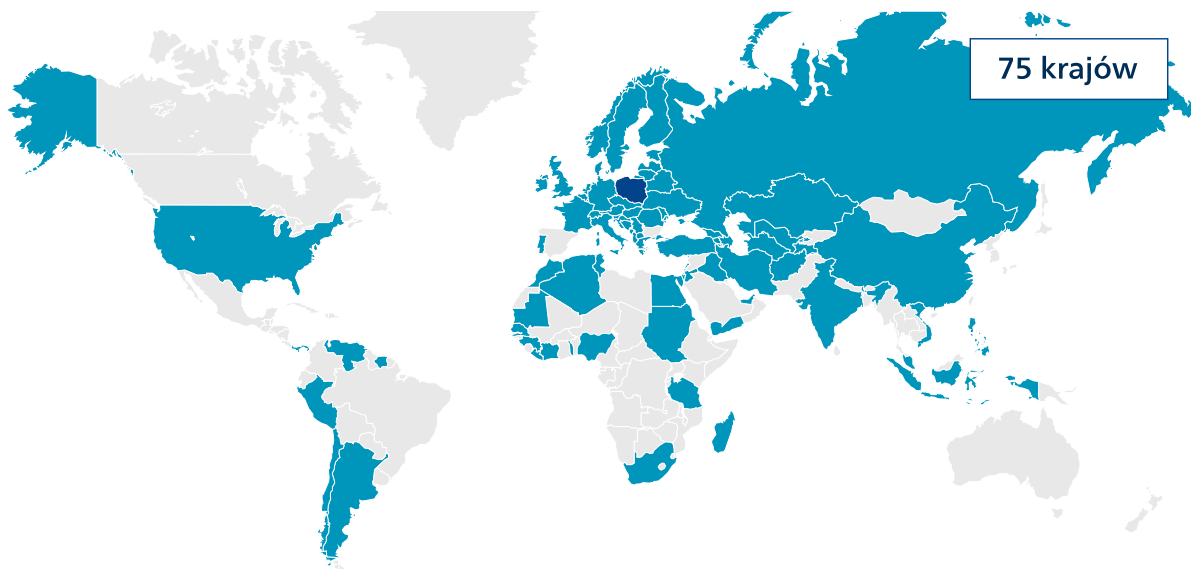
Głównym rynkiem obsługiwanym przez Grupę Kapitałową LOTOS jest Polska, choć nasza sprzedaż na rynki zagraniczne sukcesywnie wzrasta. W 2014 r. zajęliśmy wysokie trzecie miejsce na liście największych polskich eksporterów z przychodami z eksportowanych produktów w wysokości ok. 9,5 mld zł.²

² Lista 500 dziennika *Rzeczpospolita*, 13.05.2015 r.

Przychody ze sprzedaży Grupy Kapitałowej LOTOS w podziale na rynki zbytu (tys. zł)

Nasze produkty są eksportowane do 75 krajów na świecie.

W Polsce pod marką LOTOS funkcjonuje trzecia co do wielkości sieć stacji paliw. Za jej pośrednictwem oferujemy produkty i usługi segmentu premium, w którym działają także stacje autostradowe. Co trzecia stacja w naszej sieci działa w segmencie ekonomicznym, reprezentowanym przez markę LOTOS Optima. Rozwój sieci stacji paliw oraz wzrost efektywności sprzedaży, przyczynił się do umocnienia naszej pozycji na rynku detalicznym i zwiększenia udziału do 9% na koniec 2014 r. (w stosunku do 8,5% osiągniętych w 2013 r.).

ZOBACZ TAKŻE:

System wartości

W Grupie Kapitałowej LOTOS w działaniach biznesowych i społecznych kierujemy się nadrzędną zasadą poszanowania prawa oraz poczuciem odpowiedzialności za wpływ, jaki wywieramy na otoczenie. Doskonalimy naszą kulturę organizacyjną poprzez oparcie jej na silnym i spójnym systemie wartości.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/etyka-i-lad-korporacyjny/etyka/system-wartosci>>

Model działania

Nasza działalność koncentruje się na wydobyciu i przerobieniu ropy naftowej oraz hurtowej i detalicznej sprzedaży produktów naftowych, do których należą: paliwa (benzyna bezołowiowa, olej napędowy i lekki olej opałowy), ciężki olej opałowy, asfalty, paliwo lotnicze, benzyna surowa, gaz płynny propan-butan (LPG) i oleje bazowe.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/strategia-i-model-dzialania/model-dzialania>>

Pracownicy

Naszym celem jest zapewnienie wysoko wykwalifikowanych pracowników niezbędnych dla skutecznej realizacji strategii biznesowej oraz udoskonalenie kultury organizacyjnej w oparciu o przyjęte wartości. Jako priorytetowe traktujemy podniesienie świadomości i poziomu zaangażowania pracowników i podwykonawców w poprawę bezpieczeństwa pracy.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/strategia-i-model-dzialania/pracownicy>>

Akcjonariat

Kapitał akcyjny Grupy LOTOS nie uległ zmianom w stosunku do 2013 r. i składał się z 129.873.362 akcji zwykłych o wartości nominalnej 1 zł, mających pełne pokrycie w kapitale podstawowym. Każda akcja jest równoważna pojedynczemu głosowi na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy (WZA) i posiada prawo do dywidendy.

W dniu 29 kwietnia 2013 r. Spółka powzięła informację, że w wyniku nabycia akcji Grupy LOTOS w transakcjach na GPW w Warszawie, rozliczonych 24 kwietnia 2013 r., ING Otwarty Fundusz Emerytalny zwiększył stan posiadania akcji Grupy LOTOS powyżej 5% głosów na WZA Spółki. ING OFE przekazał do wiadomości publicznej stan posiadania akcji Grupy LOTOS na dzień 31 grudnia 2014 r. na poziomie 8,57% głosów na WZA Spółki.

Struktura akcjonariatu Grupy LOTOS na koniec 2014 r.

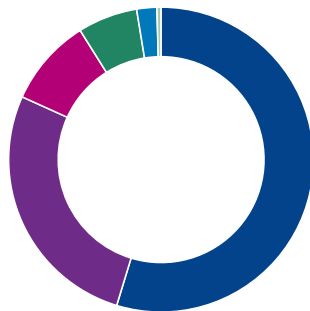

■ Skarb Państwa ■ ING OFE* ■ Pozostali

* Na podstawie rocznej struktury aktywów funduszy inwestycyjnych na dzień 31 grudnia 2014 r. (PAP).

Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego 9 stycznia 2015 r. zarejestrował podwyższenie kapitału zakładowego Grupy LOTOS z kwoty 129.873.362 zł do 184.873.362 zł w drodze emisji 55.000.000 akcji zwykłych na okaziciela serii D Spółki o wartości nominalnej 1 zł każda wyemitowanych na podstawie uchwały nr 2 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z 8 września 2014 r. w sprawie: podwyższenia kapitału zakładowego w drodze emisji nowych akcji, oferty publicznej akcji nowej emisji, ustalenia 18 listopada 2014 r. jako dnia prawa poboru akcji nowej emisji, dematerializacji oraz ubiegania się o dopuszczenie praw poboru, praw do akcji oraz akcji nowej emisji do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW w Warszawie oraz zmiany statutu Spółki, a także upoważnienia Rady Nadzorczej do ustalenia tekstu jednolitego statutu.

Struktura geograficzna akcjonariuszy mniejszościowych

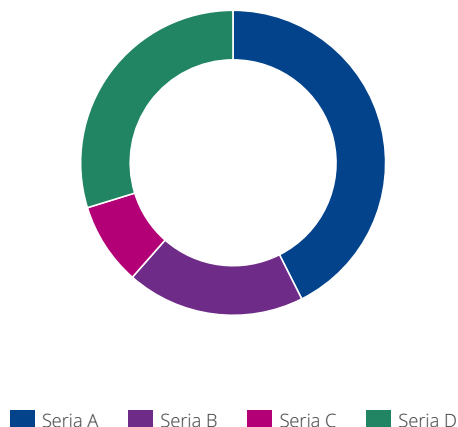

■ Polska ■ Ameryka Północna ■ Reszta Europy ■ Wielka Brytania i Irlandia ■ Azja
■ Australia i Nowa Zelandia

Kapitał akcyjny Grupy LOTOS S.A. składa się z 184.873.362 akcji zwykłych, o wartości nominalnej 1 złoty za każdą akcję, mających pełne pokrycie

w kapitale podstawowym, z których każda jest równoważna pojedynczemu głosowi na WZA i posiada prawo do dywidendy.

Struktura kapitału akcyjnego Grupy LOTOS według serii

W latach 2013-2014 i do dnia publikacji niniejszego Raportu Skarb Państwa posiadał akcje zwykłe na okaziciela Grupy LOTOS, reprezentujące 53,19% udziału w kapitale zakładowym i tyle samo głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy Spółki. Wg informacji z 31 grudnia 2014 r. ING OFE wykazał udział w kapitale akcyjnym Grupy LOTOS na poziomie 8,6%. W 2014 r. pozostałe 38,21% akcji pozostawało w wolnym obrocie.

Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% udziału w głosach na ZWZ Spółki. Stan na 30 czerwca 2014 r.

Podmiot	Liczba akcji Grupy LOTOS	Udział na ZWZ [%]	Udział ogółem [%]
Skarb Państwa	69 076 392	79,06	53,19
ING OFE	8 000 000	9,16	6,16

Jedna akcja Grupy LOTOS daje prawo do jednego głosu na WZA. Jednakże, zgodnie ze Statutem Spółki, prawo głosowania akcjonariuszy zostaje ograniczone w ten sposób, że żaden z nich nie może wykonywać na WZA więcej niż 10% ogólnej liczby głosów w dniu odbywania WZA, z zastrzeżeniem, że dla potrzeb ustalania obowiązków nabywców znacznych pakietów akcji przewidzianych w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych oraz w ustawie z 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej, takie ograniczenie prawa głosowania uważane będzie za nieistniejące.

ZOBACZ TAKŻE:

List Przewodniczącego Rady Nadzorczej

Najważniejszym i kluczowym dla dalszego rozwoju Spółki projektem zrealizowanym w 2014 r. była modelowo przygotowana i przeprowadzona emisja akcji. Proces ten zakończony został pełnym sukcesem. Większościowy akcjonariusz Spółki - Skarb Państwa objął wszystkie przysługujące mu akcje nowej emisji, tak samo zachowali się i inni akcjonariusze.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/organizacja-i-jej-raport/list-przewodniczacego-rady-nadzorczej>>

Giełda

W 2014 r. Grupa LOTOS dokonała emisji 55.000.000 akcji zwykłych na okaziciela serii D w drodze oferty publicznej. Cenę emisyjną ustalono na 18,10 zł za 1 Akcję Oferowaną. Środki z emisji przeznaczymy na współfinansowanie Projektu EFRA – budowy instalacji opóźnionego koksowania w rafinerii w Gdańsku i zagospodarowanie bałtyckich złóż gazowych.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/wyniki-i-perspektywy/wyniki-segmentow/gielda>>

Struktura

W skład Grupy Kapitałowej LOTOS, według stanu na 31 grudnia 2014 r. wchodziła Grupa LOTOS, jako podmiot dominujący oraz 35 spółek o profilu produkcyjnym i usługowym w tym:

- 14 spółek zależnych od Grupy LOTOS,
- 21 spółek pośrednio zależnych od Grupy LOTOS.

Skład Grupy Kapitałowej LOTOS

Nazwa podmiotu	Siedziba	Przedmiot działalności	Procentowy udział Grupy LOTOS w kapitale podstawowym	
			31.12.2014	31.12.2013
Podmiot dominujący				
Grupa LOTOS S.A.	Gdańsk	Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej (głównie paliw) oraz ich sprzedaż hurtowa	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Spółki bezpośrednio zależne				
LOTOS Paliwa Sp. z o.o.	Gdańsk	Sprzedaż hurtowa, detaliczna paliw, lekkiego oleju opałowego, zarządzanie siecią stacji paliw LOTOS	100,00%	100,00%
LOTOS Gaz S.A. w likwidacji	Kraków	Spółka nie prowadzi działalności operacyjnej	100,00%	100,00%
LOTOS Oil S.A.	Gdańsk	Produkcja i sprzedaż olejów smarowych oraz plastyfikatorów, sprzedaż olejów bazowych	100,00%	100,00%
LOTOS Asphalt Sp. z o.o.	Gdańsk	Produkcja i sprzedaż asfaltów	100,00%	100,00%
LOTOS Kolej Sp. z o.o.	Gdańsk	Transport kolejowy	100,00%	100,00%
LOTOS Serwis Sp. z o.o.	Gdańsk	Działalność w zakresie utrzymania ruchu mechanicznego, elektrycznego i automatyki, usługi remontowe	100,00%	100,00%
LOTOS Lab Sp. z o.o.	Gdańsk	Wykonywanie analiz laboratoryjnych	100,00%	100,00%
LOTOS Straż Sp. z o.o.	Gdańsk	Ochrona przeciwpożarowa	100,00%	100,00%
LOTOS Ochrona Sp. z o.o.	Gdańsk	Ochrona mienia i osób	100,00%	100,00%
LOTOS Terminale S.A. (spółka posiada swoją grupę kapitałową)	Czechowice-Dziedzice	Magazynowanie i dystrybucja paliw	100,00%	100,00%
LOTOS Infrastruktura S.A. (spółka posiada swoją grupę kapitałową) ⁽¹⁾	Jasło	Magazynowanie i dystrybucja paliw, wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi	66,95% ⁽²⁾	100,00%
LOTOS Petrobaltic S.A. (spółka posiada swoją grupę kapitałową)	Gdańsk	Pozyskiwanie oraz eksploatacja złóż ropy naftowej i gazu	99,99% ⁽³⁾	99,98%
LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o. w likwidacji ⁽⁴⁾	Jasło	Spółka nie prowadzi działalności operacyjnej	100,00%	100,00%
Infrastruktura Kolejowa Sp. z o.o.	Gdańsk	Spółka nie prowadzi działalności operacyjnej	100,00% ⁽⁵⁾	-
Spółki pośrednio zależne				
RCEoenergia Sp. z o.o. ⁽¹⁾	Czechowice-Dziedzice	Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej, ciepła i gazu	100,00%	100,00%
LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o.	Czechowice-Dziedzice	Produkcja estrów metylowych kwasów tłuszczowych (FAME)	100,00%	100,00%
Miliana Shipholding Company Ltd (spółka posiada swoją grupę kapitałową)	Nikozja, Cypr	Magazynowanie i transport ropy naftowej oraz inne usługi w obszarze transportu morskiego oraz zarządzanie posiadanymi aktywami	99,99% ⁽³⁾	99,98%

Technical Ship Management Sp. z o.o. (spółka posiada swoją grupę kapitałową)	Gdańsk	Działalność usługowa wspomagająca transport morski; doradztwo w zakresie eksploatacji statków	99,99% ^{(3), (6)}	1,00% ⁽⁶⁾
SPV Baltic Sp. z o.o.	Gdańsk	Świadczenie usług wiertniczych na złożach ropy i gazu	99,99% ^{(3), (6)}	1,00% ⁽⁶⁾
Miliana Shipmanagement Ltd	Nikozja, Cypr	Świadczenie usług w obszarze transportu morskiego	99,99% ⁽³⁾	99,98%
Miliana Shipping Group Ltd (spółka posiada swoją grupę kapitałową)	Nikozja, Cypr	Zarządzanie posiadanymi aktywami	99,99% ⁽³⁾	99,98%
Kambr Navigation Company Ltd	Nikozja, Cypr	Czarter statku	99,99% ⁽³⁾	99,98%
Petro Aphrodite Company Ltd	Nikozja, Cypr	Czarter statku	99,99% ⁽³⁾	99,98%
Petro Icarus Company Ltd	Nikozja, Cypr	Czarter statku	99,99% ⁽³⁾	99,98%
Granit Navigation Company Ltd	Nikozja, Cypr	Czarter statku	99,99% ⁽³⁾	99,98%
St. Barbara Navigation Company Ltd	Nikozja, Cypr	Czarter statku	99,99% ⁽³⁾	99,98%
Bazalt Navigation Company Ltd	Nikozja, Cypr	Czarter statku	99,99% ⁽³⁾	99,98%
LOTOS Exploration and Production Norge AS	Stavanger, Norwegia	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej na norweskim szelfie kontynentalnym; świadczenie usług związanych z poszukiwaniem i wydobyciem ropy naftowej	99,99% ⁽³⁾	99,98%
Aphrodite Offshore Services N.V.	Curaçao	Spółka nie prowadzi działalności operacyjnej	99,99% ⁽³⁾	99,98%
Energobaltic Sp. z o.o.	Władysławowo	Produkcja energii elektrycznej, energii cieplnej, LPG oraz kondensatu gazowego	99,99% ⁽³⁾	99,98%
AB LOTOS Geonafta (spółka posiada swoją grupę kapitałową)	Gargždai, Litwa	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej, świadczenie usług wiertniczych	99,99% ⁽³⁾	99,98%
UAB Genciu Nafta	Gargždai, Litwa	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej	99,99% ⁽³⁾	99,98%
UAB Manifoldas	Gargždai, Litwa	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej	99,99% ⁽³⁾	99,98%
B8 Sp. z o.o.	Gdańsk	Działalność usługowa wspomagająca górnictwo i wydobywanie	99,99% ⁽³⁾	99,98%
B8 Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością BALTIC S.K.A.	Gdańsk	Poszukiwanie i eksploatacja złóż ropy i gazu ziemnego	99,99% ⁽³⁾	99,98%
Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą własności				
LOTOS-Air BP Polska Sp. z o.o.	Gdańsk	Handel paliwem lotniczym	50,00%	50,00%
Baltic Gas Sp. z o.o.	Gdańsk	Górnictwo ropy naftowej i gazu ziemnego i działalność usługowa wspomagająca górnictwo ropy naftowej i gazu ziemnego ⁽⁷⁾	49,995% ⁽³⁾	49,990%
Baltic Gas spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp.k.	Gdańsk	Górnictwo ropy naftowej i gazu ziemnego	spółka osobowa	spółka osobowa
UAB Minijos Nafta	Gargždai, Litwa	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej	49,995% ⁽³⁾	49,990%

Ponadto Grupa LOTOS S.A. posiada 8,97% udziałów w kapitale zakładowym P.P.P.P. „NAFTOPORT” Sp. z o.o. (spółce należącej do grupy kapitałowej PERN „Przyjaźń” S.A z Płocka).

Na dzień 31 grudnia 2014 r. i 31 grudnia 2013 r. udział w ogólnej liczbie głosów posiadanych przez Grupę LOTOS w podmiotach zależnych jest równy udziałowi Grupy LOTOS w kapitałach tych jednostek.

⁽¹⁾ Dnia 28.01.2014 r. spółka LOTOS Terminale S.A. sprzedała posiadany cały pakiet udziałów w spółce RCEkoenergia Sp. z o.o. (28.305 udziałów) na rzecz LOTOS Infrastruktura S.A. W związku z powyższą transakcją zmieniła się struktura właścicielska spółki RCEkoenergia Sp. z o.o., tj.: LOTOS Infrastruktura S.A. (większościowy udziałowiec, 28.305 udziałów, 99,996% udział w kapitale zakładowym) i Grupa LOTOS S.A. (mniejszościowy udziałowiec, 1 udział, 0,004% udział w kapitale zakładowym).

⁽²⁾ Dnia 26.11.2013 r. została podpisana umowa objęcia akcji w drodze subskrypcji prywatnej pomiędzy LOTOS Infrastruktura S.A. oraz LOTOS Terminale S.A. Na mocy ww. umowy spółka LOTOS Terminale S.A. objęła 2.962.335 szt. akcji nowej emisji serii B spółki LOTOS Infrastruktura S.A.. Dnia 07.01.2014 r. Sąd Rejonowy w Rzeszowie, XII Wydział Krajowego Rejestru Sądowego na podstawie uchwały Nr 3/2013 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia LOTOS Infrastruktura S.A. z dnia 7.11.2013 r. zarejestrował podwyższenie kapitału zakładowego Spółki. Kapitał zakładowy został podniesiony z poziomu 48.000.000,- zł o 23.698.680,- zł do poziomu 71.698.680,- zł

i dzieli się na 8.962.335 szt. akcji:

- 6.000.000 szt. akcji imiennych serii A, o wartości nominalnej 8,00 zł każda akcja,
- 2.962.335 szt. akcji imiennych serii B, o wartości nominalnej 8,00 zł każda akcja.

W związku z powyższym zmieniła się struktura właścicielska w Spółce, tj.: Grupa LOTOS S.A. (większościowy akcjonariusz, 6.000.000 szt. akcji serii A, 66,95% udział w kapitale zakładowym), LOTOS Terminale S.A. (mniejszościowy akcjonariusz, 2.962.335 szt. akcji serii B, 33,05% udział w kapitale zakładowym).

⁽³⁾ W II kw. 2014 r. został zakończony proces przymusowego wykupu akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A. będących w posiadaniu osób fizycznych (przymusowy wykup akcji w trybie art. 418. Kodeksu spółek handlowych). Od 12.06.2014 r. GL S.A. jest właścicielem w sumie 9.938.913 szt. akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A., a od 18.06.2014r. może wykonywać prawo głosu z ostatnich wpisanych do księgi akcyjnej LOTOS Petrobaltic S.A. 286 szt. akcji (w sumie z 9.938.913 szt. akcji). Od dnia 12.06.2014 r. struktura akcyjna spółki LOTOS Petrobaltic S.A. kształtuje się jn.:

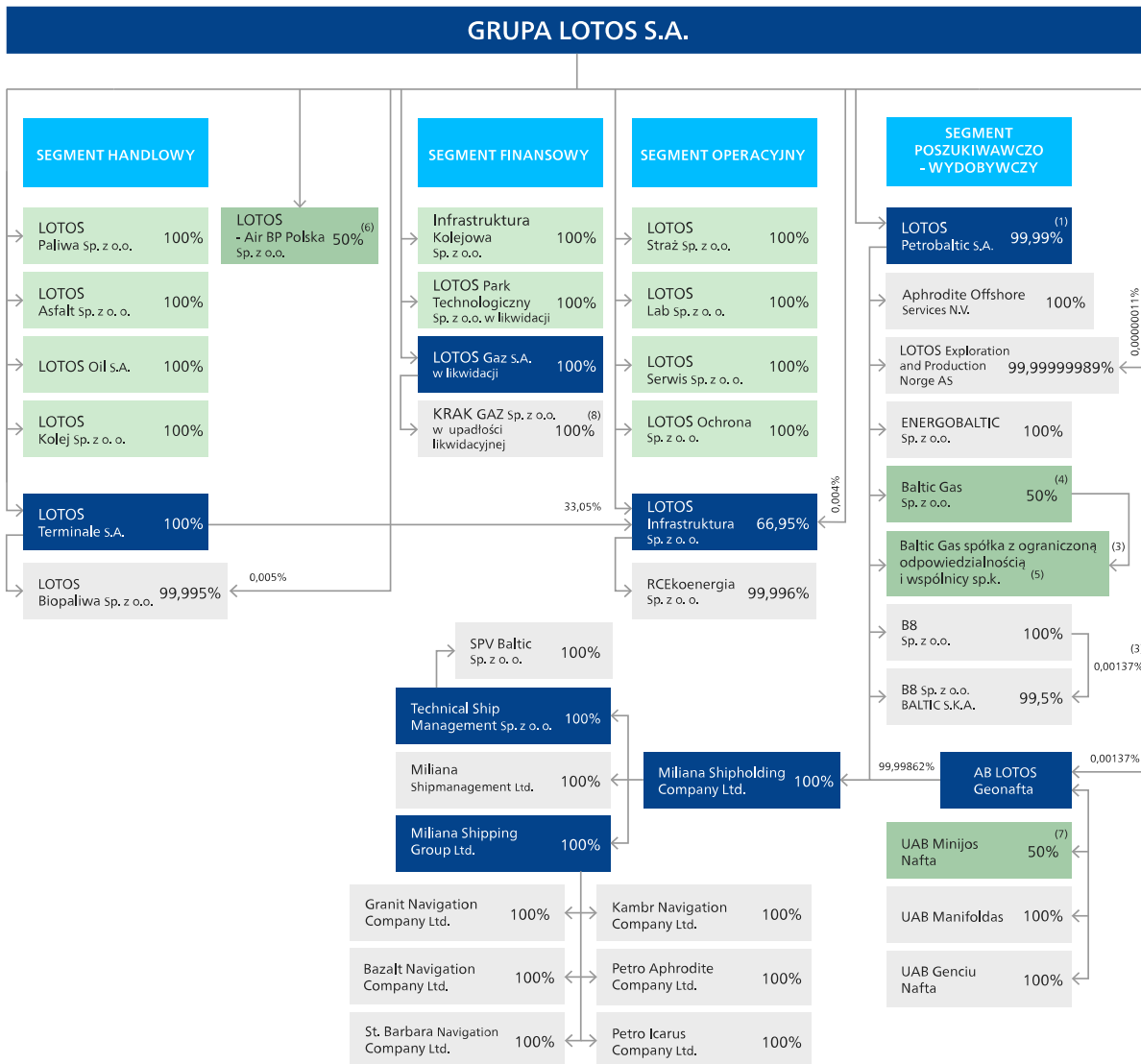
- Grupa LOTOS S.A. - 99,99% (9.938.913 szt. akcji),
- Skarb Państwa - 0,01% (1.087 szt. akcji).

⁽⁴⁾ Dnia 20.03.2014 r. decyzją Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników spółka LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o. została postawiona w stan likwidacji. Od tego dnia Spółka działa jako: LOTOS Park Technologiczny Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji. Dnia 08.12.2014 r. odbyło się Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o. w likwidacji, na którym podjęto uchwały, m.in. w sprawie zatwierdzenia sprawozdania likwidacyjnego Spółki. Na dzień 31.12.2014 r. Spółka widniała w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego.

⁽⁵⁾ Dnia 6.10.2014 r. Grupa LOTOS S.A. nabyła 100% udziałów w spółce Infrastruktura Kolejowa Sp. z o.o. od Kancelarii Prawnej Domański i Wspólnicy s.k. Zgodnie z umową Spółki z dnia 23.07.2014 r. przedmiotem działalności Spółki jest działalność usługowa wspomagająca transport lądowy. Od dnia nabycia Spółki do dnia 31.12.2014r. Spółka nie prowadziła działalności operacyjnej.

⁽⁶⁾ Dnia 6.09.2013 r. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Technical Ship Management Sp. z o.o. podjęło uchwałę o obniżeniu kapitału zakładowego do 5 tys. zł, poprzez umorzenie dobrowolne 9.900 udziałów o łącznej wartości nominalnej 495 tys. zł. Dnia 06.09.2013r. pomiędzy spółkami Technical Ship Management Sp. z o.o. (nabywca) a Miliana Shipholding Company Sp. z o.o. (zbywca) została podpisana umowa sprzedaży 9.900 udziałów o łącznej wartości 495 tys. zł celem ich umorzenia. Spółka Miliana Shipholding Company Ltd posiada całkowitą kontrolę nad spółką Technical Ship Management Sp. z o.o. Wskazany 1% udział wynika z udziałów własnych Spółki. Rejestracja obniżenia kapitału zakładowego w KRS nastąpiła dnia 23.01.2014 r. przez Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego.

⁽⁷⁾ W 2014 r. Spółka rozpoczęła działalność operacyjną.

- (1) Skarb Państwa – 0,01%
- (2) Komandytariusz
- (3) Komplementariusz
- (4) CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o. - 50%
- (5) CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o. - Komandytariusz
- (6) BP Europa SE – 50%
- (7) Odin Energi A/S – 50%
- (8) Spółka kontrolowana przez syndyka masy upadłościowej, nie wchodzi w skład Grupy Kapitałowej LOTOS S.A.

■ spółki klasyfikowane jako wspólne przedsięwzięcia, wycenione metodą praw własności, niewchodzące w skład Grupy Kapitałowej LOTOS S.A.

Ponadto Grupa LOTOS S.A. posiada 8,97% udziałów w kapitale zakładowym P.P.P.P. „NAFTOPORT” Sp. z o.o. (spółce należącej do grupy kapitałowej PERN „Przyjaźń” S.A. z Płocka).

Grupa LOTOS, jako podmiot dominujący, pełni wśród spółek Grupy Kapitałowej LOTOS rolę integratora kluczowych funkcji zarządczych i wspierających. Realizacji zadań z tym związanych służy model zarządzania segmentowego. Segment jest to wydzielony obszar działalności biznesowej zarządzany w grupie kapitałowej przez wyznaczonego członka Zarządu Grupy LOTOS.

Przyjęty model wpływa na sprawność zarządzania oraz zapewnienie synergii kosztowej i przychodowej w skali całej organizacji. Zarządzanie segmentowe obejmuje m.in. realizację spójnej strategii, skoordynowane planowanie i kontroling, zintegrowane zarządzanie operacyjne oraz zapewnienie zachowania spójnych standardów korporacyjnych.

W Grupie Kapitałowej LOTOS wyróżniamy następujące segmenty:

Segment zarządczy

- **Szef segmentu:** prezes Zarządu Grupy LOTOS.
- **Zadania:** wzrost wartości grupy kapitałowej poprzez zarządzanie całokształtem jej działalności, w tym koordynacja opracowania strategii, definiowanie kierunków rozwoju poszczególnych obszarów biznesowych oraz koordynacja funkcji wsparcia procesowego.

Segment poszukiwawczo-wydobywczy

- **Szef segmentu:** wiceprezes Zarządu Grupy LOTOS ds. poszukiwań i wydobywania.
- **Zadania:** opracowanie strategii rozwoju działalności grupy kapitałowej w obszarze poszukiwań i wydobywania złóż ropy naftowej i gazu oraz zarządzanie i nadzorowanie działań w tym zakresie.
- **Spółki:** LOTOS Petrobaltic wraz z podległymi spółkami zależnymi i powiązanymi.

Segment operacyjny

- **Szef segmentu:** wiceprezes Zarządu Grupy LOTOS ds. produkcji i rozwoju.
- **Zadania:** opracowanie strategii w zakresie utrzymania i rozbudowy instalacji produkcyjnych oraz nadzór i koordynacja całokształtu spraw związanych z przerobem ropy naftowej, produkcją rafineryjną i techniką, opracowywanie założeń polityki produkcji rafineryjnej, nadzór nad sprawami związanymi z rozwojem i badaniami w obszarze produkcji, koordynacja przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie rozwoju technicznego i technologicznego, nadzór nad utrzymaniem wymaganej sprawności technicznej majątku, nadzór nad procesami ochrony środowiska, BHP oraz bezpieczeństwa i ochrony fizycznej.
- **Spółki:** LOTOS Infrastruktura wraz z podległą spółką zależną, LOTOS Lab, LOTOS Ochrona, LOTOS Serwis i LOTOS Straż.
- **Zmiany w 2014 r.:** Spółka LOTOS Infrastruktura nabyła pakiet udziałów w spółce RCEkoenergia od LOTOS Terminale, tworząc własną grupę kapitałową. W związku z transakcją zmieniła się struktura właścicielska RCEkoenergia, której większościowym udziałowcem stała się LOTOS Infrastruktura.

Segment handlowy

- **Szef segmentu:** wiceprezes Zarządu Grupy LOTOS ds. handlu.
- **Zadania:** opracowanie strategii handlu oraz efektywne zarządzanie sprzedażą, zaopatrzeniem w ropę i produkty naftowe oraz dystrybucją, rozwój działalności tradingowej i optymalizacyjnej.
- **Spółki:** LOTOS Asphalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa i LOTOS Terminale wraz z podległą spółką zależną.
- **Zmiany w 2014 r.:** Spółka LOTOS Terminale sprzedała posiadany cały pakiet udziałów w RCEkoenergia na rzecz LOTOS Infrastruktura. W związku z powyższą transakcją zmieniła się struktura właścicielska RCEkoenergia, tzn. LOTOS Infrastruktura stała się większościowym udziałowcem 99,996% udziałów w kapitale zakładowym.

Segment finansowy

- **Szef segmentu:** wiceprezes Zarządu ds. ekonomiczno-finansowych.
- **Zadania:** monitorowanie realizacji strategii grupy kapitałowej oraz zarządzanie całokształtem działalności finansowej i rachunkowej, w tym opracowanie i monitorowanie strategii finansowej, podatkowej i ubezpieczeniowej, zarządzanie procesem budżetowania i kontrolingu, wypracowywanie i wdrażanie strategii zarządzania ryzykiem finansowym oraz zarządzanie całokształtem zagadnień w zakresie posiadanych aktywów oraz procesów restrukturyzacyjnych.
- **Spółki:** LOTOS Park Technologiczny w likwidacji, LOTOS Gaz w likwidacji wraz z podległą spółką zależną oraz zakupiona w 2014 r. Infrastruktura Kolejowa, która nie rozpoczęła działalności gospodarczej.

Dla celów związanych z analizą efektywności ekonomicznej oraz czytelną prezentacją sprawozdań finansowych, w działalności operacyjnej Grupy Kapitałowej LOTOS wyróżniono dwa główne segmenty operacyjne sprawozdawcze:

- segment operacyjny wydobywczy – obejmujący działalność w zakresie pozyskiwania i eksploatacji złóż ropy naftowej i gazu ziemnego,
- segment operacyjny produkcji i handlu – obejmujący działalność spółek w zakresie wytwarzania, przetwarzania produktów rafinacji ropy naftowej, jak również ich sprzedaży hurtowej i detalicznej oraz działalność pomocniczą, transportową i serwisową.

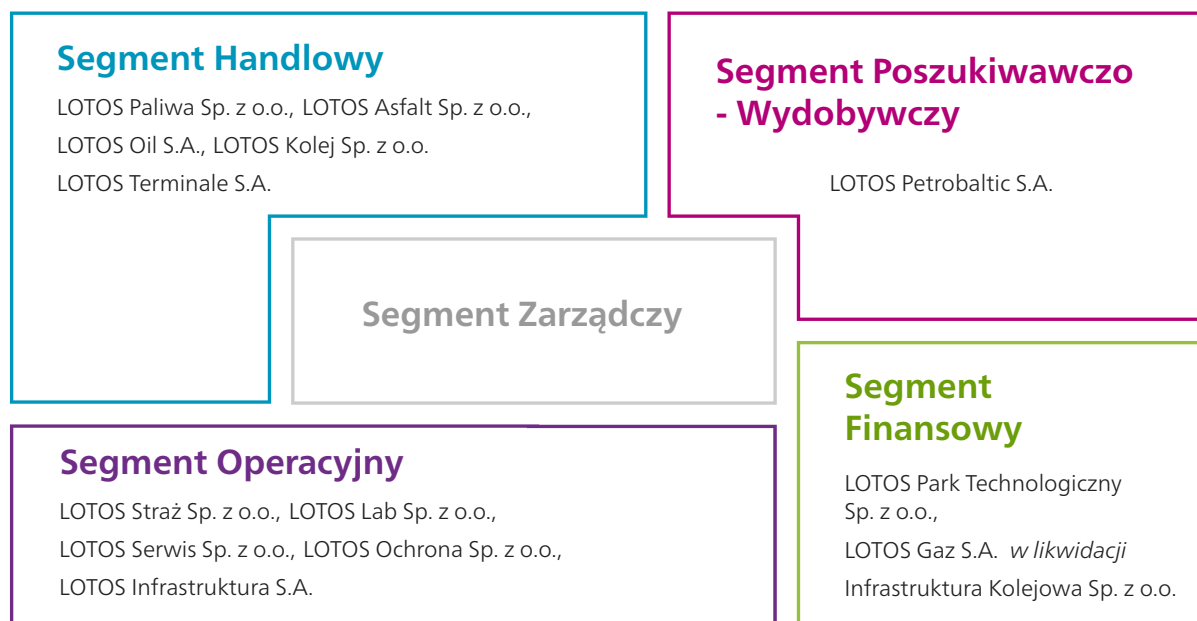
W 2014 r. nie nastąpiły istotne zmiany w strukturze zarządczej Grupy LOTOS. Zmiany organizacyjne były konsekwencją rozpoczętego w 2013 r. Programu Efektywność i Rozwój oraz miały na celu m. in.:

- konsolidację i optymalizację obszarów związanych z obsługą procesu zakupowego oraz spraw społecznych i kulturalnych,
- usprawnienie komunikacji w grupie kapitałowej,
- minimalizację kosztów zarządczych,
- usprawnienie raportowania segmentowego,
- wzrost decyzyjności i odpowiedzialności pionów organizacyjnych.

W strukturze organizacyjno-zarządczej Grupy LOTOS, która przedstawia podział pracy, powiązania między funkcjami i zadaniami realizowanymi w Spółce oraz ustala podporządkowanie jednostek organizacyjnych, jak również przedstawia obowiązującą hierarchię zarządzania, na koniec 2014 r. funkcjonowały następujące jednostki organizacyjne:

- 16 pionów, w tym 5 podległych bezpośrednio Dyrektorowi Generalnemu,
- 35 biur,
- 15 działów,
- 8 zakładów.

Grupa LOTOS S.A.

ZOBACZ TAKŻE:

Systemy zarządzania

Rok 2014 był kolejnym okresem realizacji Programu Efektywność i Rozwój, wspieranego poprzez właściwie zaprojektowany i efektywny oraz doskonalony Zintegrowany System Zarządzania, który jest nierozdzielnie związany z wyznaczonymi do osiągnięcia celami biznesowymi.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/etyka-i-lad-korporacyjny/podejscie-do-zarzadzania/system-zarzadzania>

Zintegrowane raportowanie

Raport Roczny 2014 Grupy Kapitałowej LOTOS jest zintegrowanym raportem odnoszącym się do działalności organizacji w roku obrotowym 2014, który pokrywa się z rokiem kalendarzowym. Poprzedni zintegrowany raport roczny ukazał się w czerwcu 2014 r.

Przed 2010 r., w którym Zarząd Grupy LOTOS podjął decyzję o integracji sprawozdań prezentujących podejście do zarządzania oraz wyniki osiągnięte we wszystkich aspektach działalności, publikowaliśmy osobno raporty finansowe i pozafinansowe (CSR). Obecne wydawnictwo jest szóstym zintegrowanym raportem.

Celem przyjęcia zintegrowanej formy prezentacji wyników jest umożliwienie interesariuszom dokonywania kompleksowej oceny całokształtu naszego zaangażowania w kwestie zrównoważonego rozwoju w danym roku. Postępujemy w tym zakresie zgodnie z dobrymi praktykami komunikacji spółek publicznych:

- **w obszarze sprawozdawczości finansowej stosujemy Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF)** zatwierdzone przez Unię Europejską, opublikowane i obowiązujące na dzień 31 grudnia 2014 r.
- **w obszarze sprawozdawczości pozafinansowej stosujemy Ramowe Zasady Raportowania i Wytyczne kwestii zrównoważonego rozwoju Global Reporting Initiative (wersja G3.1. GRI wraz z Suplementem dla sektora gazu i ropy naftowej), a także Zasady United Nations Global Compact.** Deklarujemy osiągnięcie Poziomu A+¹ w ramach trójstopniowego systemu Poziomów Aplikacji GRI.

Dodatkowo nasz model raportowania odpowiada na zalecenia zawarte w przyjętej przez Parlament Europejski i Radę **dyrektywie 2014/95/UE z 22 października 2014 r. ws. ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności przebiegu niektórych dużych spółki oraz grupy** (tzw. dyrektywa niefinansowa, zmieniająca dyrektywę 2013/34/UE). Państwa członkowskie będą miały obowiązek implementowania postanowień dyrektywy do prawa krajowego do grudnia 2016 r., natomiast przepisy krajowe niezbędne do wykonania przedmiotowej dyrektywy mają być stosowane do wszystkich wskazanych w dyrektywie jednostek w 2017 r.

- **w zakresie zintegrowanego raportowania staramy się kierować wytycznymi Międzynarodowego Komitetu ds. Zintegrowanego Raportowania (*The International Integrated Reporting Committee, IIRC*).** Wg IIRC łączenie przez przedsiębiorstwa analizy finansowej z analizą kontekstu społecznego, środowiskowego i ekonomicznego, w którym ono działa, powinno dostarczać interesariuszom oceny długoterminowej rentowności firmy.

W pracach nad Raportem kierujemy się naczelnymi zasadami: dokładności, istotności, kompletności, porównywalności, wyważenia i wiarygodności. Wszelkie dane przedstawione w niniejszym Raporcie zgromadzone zostały w sposób rzetelny i odpowiedzialny, poświadczony za zgodność ze stanem faktycznym.

Zawarte w niniejszym raporcie Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej LOTOS zostało poddane ocenie przez biegłych rachunkowców firmy Ernst & Young Audyt Polska, przeprowadzonej stosownie do postanowień: rozdziału 7 Ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz.U. nr 152 z 2009 r. poz. 1223, z późn. zm.) oraz krajowych standardów rewizji finansowej, wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce.

W celu zapewnienia należytego poziomu przejrzystości oraz wiarygodności danych pozafinansowych powierzyliśmy dokonanie ich zewnętrznej weryfikacji przez niezależny organ poświadczający. Weryfikacja o ograniczonym zakresie, wykonana w 2015 r. przez firmę PwC, została przeprowadzona zgodnie z Międzynarodowym Standardem Przeprowadzania Usług Atestacyjnych – Usługi atestacyjne inne niż badanie i przeglądy historycznych informacji finansowych (*International Standard on Assurance Engagements 3000, ISAE*). ISAE 3000 został ustanowiony przez Międzynarodową Federację Księgowych (International Federation of Accountants, IFAC). Standard ten, oparty na Kodeksie Etyki (Code of Conduct) i Międzynarodowych Standardach Kontroli Jakości (International Standard on Quality Control, ISQC-1) IFAC, wykorzystywany jest do weryfikacji raportów społecznych. Określa on podstawowe zasady i kluczowe procedury dla usług atestacyjnych, w tym dla usług atestacyjnych w ograniczonym zakresie. Zintegrowany Raport Roczny 2014 jest czwartym poddanym niezależnej weryfikacji w obszarze danych z zakresu CSR.

Poza opisaną powyżej procedurą dokładamy starań w celu zapewnienia odpowiedniej jakości gromadzenia danych sprawozdawczych. Służą temu stosowane w organizacji systemy zarządzania.

Obecny Raport publikujemy wyłącznie w formie elektronicznej. Jest to podyktowane względami środowiskowymi, ale także chęcią zapewnienia czytelnikom jak największej liczby udogodnień, sprawiających, że publikacja może stać się dla odbiorców przyjaznym narzędziem dokonywanych samodzielnie analiz. Odbiorcy Raportu mają możliwość m.in. dowolnej prezentacji wybranych danych liczbowych w zestawieniach według poszczególnych okresów, wskaźników GRI, segmentów działalności itd. Informacje zawarte w publikacji są zintegrowane z treściami zawartymi w serwisie internetowym koncernu, w tym z raportami z poprzednich lat. Zapewniono możliwość zgłaszania informacji zwrotnych. Zastosowano również udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, starszych, niedowidzących, w tym czytnik stron internetowych, kontrast i możliwość powiększenia tekstu. Przyjazność dla środowiska gwarantuje możliwość wyboru oszczędnej formy wydruku.

Decyzją Zarządu Grupy LOTOS przyjęliśmy roczny cykl sprawozdawczości. Wydane dotychczas raporty dostępne są w serwisie internetowym www.lotost.pl. <<http://www.lotost.pl>> Szczegółowe dane kontaktowe zamieszczone są w rozdziale „Użyteczne informacje” niniejszego Raportu. (zobacz <<http://raportroczny.lotost.pl/pl/uzyteczne-informacje>>)

¹ Poszczególne Poziomy Aplikacji zostały oznaczone literami od C (poziom najniższy), przez C+ (gdzie „+” oznacza zewnętrzną weryfikację raportu przez niezależny organ poświadczający) B, B+, A do A+. Kryteria raportowania przyporządkowane do każdego Poziomu stanowią miarę stopnia aplikacji Wytycznych oraz uwzględnienia Ramowych Zasad Raportowania GRI.

Angażowanie interesariuszy w doskonalenie raportowania

Zastosowane w wersji elektronicznej Raportu rozwiązania funkcjonalne oraz sposób dobierania i prezentowania informacji są stale doskonałe, m.in. w wyniku przeprowadzonych badań opinii interesariuszy oraz oceny danych dotyczących statystyk odwiedzin stron z Raportem w naszym serwisie internetowym.

Zintegrowany Raport Roczny 2013

najlepiej oceniane cechy Raportu

przydatność i użyteczność informacji, strona wizualna, zrozumiałość języka / wyważenie informacji

najbardziej użyteczne informacje

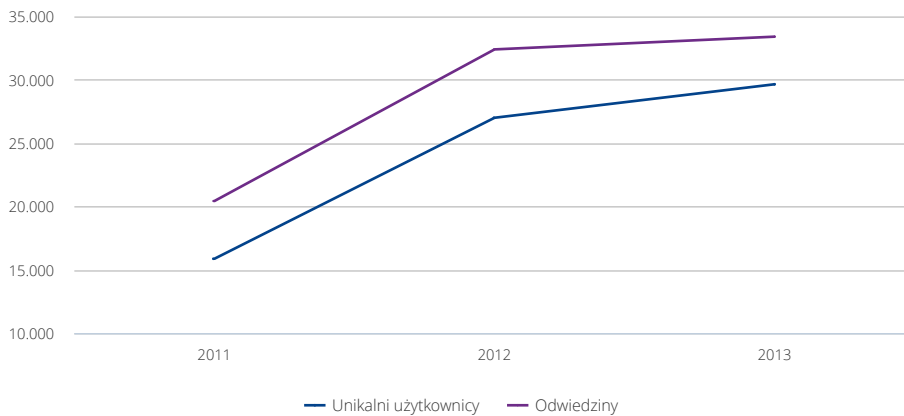
Organizacja i jej Raport, **Kapitał ludzki**, Dane finansowe / Sprawozdanie finansowe, Podejście do zarządzania

najbardziej użyteczne funkcjonalności

dane interaktywne, schowek - przechowywanie i wydruk zachowanych stron Raportu, mój Raport - pobieranie wybranych rozdziałów w PDF / interaktywna tabela treści GRI / wyszukiwarka, powiększanie tekstu, nawigacja książkowa

Raporty online Grupy LOTOS

Nasz poprzedni Raport zdobył 3. miejsce w konkursie „The Best Annual Report 2013” Instytutu Rachunkowości i Podatków w kategorii nagrody główne dla przedsiębiorstw.

Dodatkowo w 2014 r. ogłoszono wyniki III edycji projektu „Analiza ESG spółek w Polsce”, zorganizowanego przez Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych, GES i Crido Business Consulting. Celem projektu jest zwiększenie transparentności raportowania danych pozafinansowych na polskim rynku kapitałowym poprzez edukację spółek giełdowych w zakresie efektywnego komunikowania danych ESG (*E – environment; S – social; G – governance*) oraz edukację w zakresie budowania strategii CSR. Podsumowując wyniki analizy, stworzono Ranking spółek giełdowych najlepiej raportujących dane ESG 2014. Wyodrębniono w nim po 3 najlepsze spółki w dwóch klasyfikacjach: sektorowej i indeksowej. Grupa LOTOS zalicza się do liderów raportowania danych ESG w obu klasyfikacjach. Dodatkowo w analizie wskazano opis programu zarządzania ryzykiem nadużyć, przedstawiony w Zintegrowanym Raporcie Rocznym 2013, jako przykład dobrej praktyki w zakresie raportowania pozafinansowego. Analizą pod kątem ujawniania danych ESG objętych było 897 spółek notowanych na GPW w Warszawie.

ZOBACZ TAKŻE:

Tabela treści GRI i zasad Global Compact

Tabela może być pomocna w precyzyjnym ustaleniu miejsca publikacji treści odnoszących się do konkretnych informacji lub danych wynikowych wymaganych przez Global Reporting Initiative oraz wynikających z przyjęcia i stosowania przez Grupę LOTOS dziesięciu fundamentalnych zasad United Nations Global Compact.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/uzyteczne-informacje/tabela-tresci-gri-i-zasad-global-compact>

Giełda

W 2014 r. Grupa LOTOS dokonała emisji 55.000.000 akcji zwykłych na okaziciela serii D w drodze oferty publicznej. Cenę emisyjną ustalono na 18,10 zł za 1 Akcję Oferowaną. Środki z emisji przeznaczymy na współfinansowanie Projektu EFRA – budowy instalacji opóźnionego koksowania w rafinerii w Gdańsku i zagospodarowanie bałtyckich złóż gazowych.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/wyniki-i-perspektywy/wyniki-segmentow/gielda>

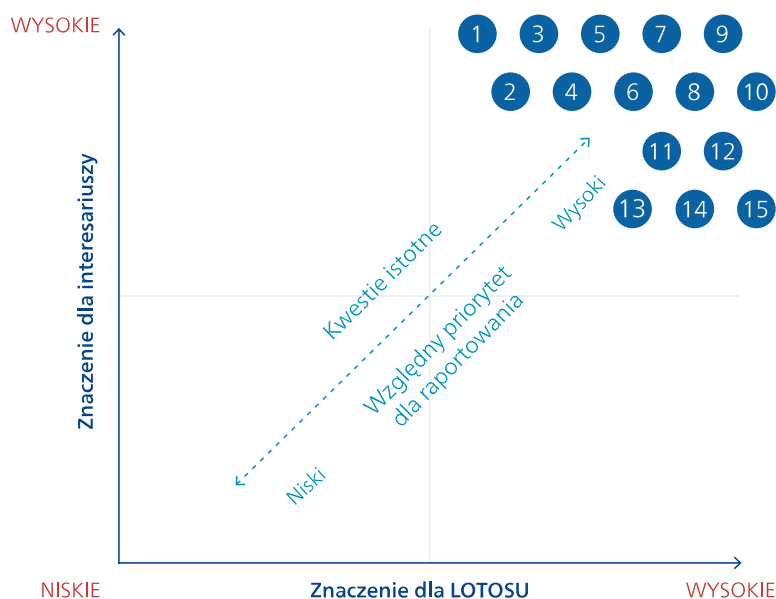

Zakres i zasięg

W procesie definiowania zawartości rozdziałów Raportu Roczno prezentujących pozafinansowe wyniki działalności kierowano się Ramowymi Zasadami Raportowania GRI oraz Wytycznymi raportowania zintegrowanego IIRC. Dobór treści zaprezentowanych w Raporcie miał miejsce w oparciu o zasadę istotności. Przez istotność rozumiemy znaczenie i wagę danego czynnika dla funkcjonowania przedsiębiorstwa zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz dla zewnętrznych interesariuszy oczekujących wiarygodnych, porównywalnych, rzetelnych danych i informacji, mających wpływ na podejmowane przez nich decyzje.

W celu zdefiniowania oczekiwanej zawartości naszych Zintegrowanych Raportów Rocznych przeprowadziliśmy warsztaty z udziałem kluczowych dla prac nad doskonaleniem raportowania interesariuszy. W ich toku określiliśmy zagadnienia szczególnie istotne dla firmy i jej otoczenia.

Matryca istotności

- (1) Rola Spółki w systemie bezpieczeństwa energetycznego kraju i regionu
- (2) Wysoka niezawodność urządzeń i instalacji produkcyjnych
- (3) Pozyskiwanie i zagospodarowanie nowych koncesji wydobywczych
- (4) Jakość produktu końcowego
- (5) Nowe projekty inwestycyjne
- (6) Monitoring środowiskowy prowadzony w okolicach funkcjonowania firmy
- (7) Działania inwestycyjne uwzględniające najlepsze dostępne techniki tzw. BAT
- (8) Upowszechnianie dobrych praktyk w łańcuchu dostaw
- (9) Rozwój Programu etycznego
- (10) Rozwój systemu konsultacji społecznych
- (11) Budowa wartości marki LOTOS
- (12) Zastosowanie nowych rozwiązań technologicznych
- (13) Możliwości rozwoju zawodowego pracowników
- (14) Kształtowanie odpowiedzialnych relacji z pracownikami
- (15) Wkład w rozwój społeczny i gospodarczy regionu

W niniejszym Raporcie, w zakresie prezentującym dokonania pozafinansowe, wykorzystaliśmy większość podstawowych i dodatkowych wskaźników wyników dotyczących poszczególnych aspektów działalności: ekonomicznych, środowiskowych i społecznych, przewidzianych Wytycznymi GRI.

Podobnie jak w poprzednich latach obecny Raport został wzbogacony o dodatkowe wskaźniki pochodzące z tzw. Suplementu Sektorowego (*GRI Oil & Gas Sector Supplement*).

Do kalkulacji prezentowanych w Raporcie danych finansowych przyjęliśmy metody tożsame z zastosowanymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej LOTOS za 2014 r., tj. zgodnie z MSSF obowiązującymi na dzień 31 grudnia 2014 r.

W przeważającej liczbie obszarów problemowych przedstawione w Raporcie informacje i dane pozafinansowe odnoszą się do podmiotu dominującego, czyli Grupy LOTOS. Dołożyliśmy jednak staranności w celu uwzględnienia tam, gdzie było to możliwe, również skonsolidowanych danych Grupy Kapitałowej LOTOS. W obszarach kluczowych dla odpowiedzialności społecznej i środowiskowej zaprezentowaliśmy dane odnoszące się także do największych spółek handlowych grupy kapitałowej oraz – wobec wykorzystania Suplementu Sektorowego – dane Grupy Kapitałowej LOTOS Petrolbaltic. W każdym przypadku zastosowaliśmy w Raporcie wyraźne rozróżnienie poprzez dodanie informacji wskazującej konkretny podmiot Grupy Kapitałowej LOTOS.

Przez największe (zarówno pod względem przychodów, jak i liczby pracowników) spółki handlowe Grupy Kapitałowej LOTOS rozumiemy: LOTOS Asfalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil oraz LOTOS Paliwa. Największe spółki Grupy Kapitałowej LOTOS Petrobaltic, prowadzące działalność poszukiwawczo-wydobywczą to, poza podmiotem dominującym - działającą w Polsce spółką LOTOS Petrobaltic, także spółki: LOTOS Geonafta na Litwie oraz LOTOS E&P Norge w Norwegii. W Raporcie uwzględniliśmy także istotną spółkę tej grupy, zarządzającą m.in. elektrociepłownią we Władysławowie, tj. Energobaltic.

W minionym okresie sprawozdawczym nie zaszły zmiany czy inne istotne okoliczności w odniesieniu do podmiotów grupy kapitałowej, które miałyby wpływ na całościową ocenę organizacji w poszczególnych aspektach lub w porównaniu z innymi krajowymi podmiotami z branży.

W porównaniu z poprzednim Raportem dokonaliśmy następujących zmian w formie lub zakresie prezentowanych danych:

- zmiana formy prezentacji danych w ramach wskaźnika EN3 dla LOTOS Petrobaltic: obecnie na podstawie raportów z wydobywania, dodano także do zakresu wskaźnika gaz zużyty na potrzeby kotłowni w bazie lądowej spółki;
- zmiana formy prezentacji danych w ramach wskaźnika EN16 dla LOTOS Petrobaltic: raportowane są obecnie jedynie emisje z bazy lądowej spółki;
- wyłączenie ze wskaźnika EN22 dla LOTOS Petrobaltic i LOTOS Geonafta zwiercin i płuczki, ponieważ dane te są raportowane w dedykowanych wskaźnikach.

Wskaźniki wyników GRI raportowane przez spółki Grupy Kapitałowej LOTOS: LOTOS Asfalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa i Grupę Kapitałową LOTOS Petrobaltic² (LOTOS Petrobaltic, LOTOS Geonafta, LOTOS E&P Norge, Energobaltic)

Aspekty GRI	Raportowane wskaźniki GRI w 2014 r.	Spółki zależne
Produkty i usługi	EN26	LOTOS Asfalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Petrobaltic
	EN27	LOTOS Asfalt, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa
Transport	EN29	LOTOS Asfalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Petrobaltic (grupa kapitałowa)
Zdrowie i bezpieczeństwo konsumenta	PR1	LOTOS Asfalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa
Bezpieczeństwo procesowe	OG13	LOTOS Asfalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Petrobaltic
Oznakowanie produktów i usług	PR3, PR5	LOTOS Asfalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa
	PR6	LOTOS Oil, LOTOS Paliwa
Komunikacja marketingowa	PR7	LOTOS Asfalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa
	PR8	LOTOS Asfalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa,
Prywatność klienta	PR8	LOTOS Asfalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa,
Zgodność z prawem	PR2, PR4, PR9	LOTOS Asfalt, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Kolej
Bioróżnorodność	EN11, EN12, EN13, EN14, OG4	LOTOS Asfalt, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Petrobaltic
Emisje, ścieki, odpady	EN16, EN17, EN18, EN19, EN20, EN21, EN22, EN23, OG5, OG7	LOTOS Petrobaltic (grupa kapitałowa)
Pośredni wpływ ekonomiczny	EC9	LOTOS Asfalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Petrobaltic, LOTOS Geonafta
Spółeczność lokalna	OG11	LOTOS Petrobaltic (grupa kapitałowa)
Zasoby	OG1	LOTOS Petrobaltic (grupa kapitałowa)
Surowce i materiały	EN1	LOTOS Petrobaltic (grupa kapitałowa)
Energia	EN3, EN4	LOTOS Petrobaltic (grupa kapitałowa)
Woda	EN8, EN9	LOTOS Petrobaltic (grupa kapitałowa)
Pozycja rynkowa	EC5, EC6, EC7	LOTOS Asfalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Petrobaltic (grupa kapitałowa)
Zatrudnienie	LA1, LA2, LA8, LA13, LA14	LOTOS Asfalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Petrobaltic (grupa kapitałowa), LOTOS-Air BP Polska
	LA1, LA2, LA8	LOTOS Paliwa
Prawa człowieka	HR1, HR2	LOTOS Asfalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Petrobaltic (grupa kapitałowa)

² W przypadku gdy raportowane są wyniki wszystkich wymienionych spółek, w zestawieniu widnieje zapis „LOTOS Petrobaltic (grupa kapitałowa)”, zaś gdy nie wszystkie spółki tej grupy raportują dany wskaźnik, wskazano nazwy poszczególnych podmiotów objętych raportowaniem.

W Raporcie Rocznym 2014 uwzględniliśmy łącznie 87 wskaźników wyników GRI. Zdecydowaliśmy o nieraportowaniu 9 wskaźników: podstawowych HR5, HR9, HR10, HR11, EN2, OG2, OG3, OG9 oraz dodatkowego HR6 z uwagi na to, że kwestie, których te wskaźniki dotyczą nie są istotne z perspektywy naszej działalności.

Indeks ułatwiający wyszukiwanie konkretnych wskaźników wyników oraz treści opisowych odpowiadających przedstawianym zagadnieniom zawarty jest w Tabeli treści GRI i zasad UN Global Compact w rozdziale „Użyteczne informacje” niniejszego Raportu. (zobacz <<http://raportroczny.lotos.pl/uzyteczne-informacje>>)

Podsumowanie wykonanych prac

Przeprowadzone przez nas procedury obejmowały:

- Wywiady z członkami kierownictwa Spółki oraz pracownikami odpowiedzialnymi za raportowanie danych pozafinansowych,
- Procedury analityczne dla wybranych danych pozafinansowych oznaczonych znakiem ☉,
- Weryfikację próby dokumentów źródłowych dla wybranych danych pozafinansowych oznaczonych znakiem ☉. Przykładowe analizowane dokumenty to faktury, raporty otrzymane ze źródeł zewnętrznych oraz raporty wewnętrzne, w tym raporty wygenerowane z systemów informatycznych Spółki.

W przypadku zlecenia mającego na celu wykonanie usługi atestacyjnej dającej umiarkowaną pewność, procedury zbierania dowodów są bardziej ograniczone niż w przypadku zlecenia mającego na celu udzielenie wystarczającej pewności, w związku z tym uzyskuje się mniejszą pewność niż w przypadku zlecenia mającego na celu udzielenie wystarczającej pewności. Uważamy, że uzyskane przez nas dowody są wystarczające i odpowiednie do wydania poniższego wniosku.

Wniosek

Na podstawie przeprowadzonych procedur nie stwierdziliśmy niczego, co wskazywałoby, że wybrane dane pozafinansowe oznaczone znakiem ☉ zaprezentowane w Zintegrowanym Raporcie 2014 nie są, we wszystkich istotnych aspektach, zgodne z Wytycznymi GRI G3.1.

Ograniczenia

Niniejszy raport został przygotowany przez PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. („PwC”) dla Grupy LOTOS S.A. w odniesieniu do zapisów Umowy pomiędzy PwC a Spółką i jest przeznaczony wyłącznie do użytku Zarządu Grupy LOTOS S.A. Nie należy go wykorzystywać w żadnych innych celach.

PwC nie przyjmuje w związku z tym raportem żadnej odpowiedzialności (umownej, deliktowej (w tym za zaniechanie) ani innej) wobec żadnych z osób innych niż Grupa LOTOS S.A. Odpowiednio, niezależnie od formy działań, czy to w kontrakcie, umowie deliktowej ani innej, w zakresie dopuszczalnym przez prawo, PwC nie przyjmuje w związku z tym raportem żadnego rodzaju odpowiedzialności, a także nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności za konsekwencje wynikające z raportu dla jakiegokolwiek osoby (za wyjątkiem Spółki, na zasadach wskazanych powyżej) bądź za jakąkolwiek decyzję podjętą bądź niepodjętą na podstawie niniejszego raportu.

Zintegrowany Raport 2014 powinien być odczytywany łącznie z Wytycznymi GRI G3.1.

PricewaterhouseCoopers sp. z o.o.

PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.

Warszawa, 8 czerwca 2015 r.

Nagrody i wyróżnienia

Spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej LOTOS zostały w 2014 r. laureatami nagród i wyróżnień, przyznawanych w kluczowych obszarach: zarządzania firmą, społecznej odpowiedzialności biznesu oraz jakości produktów i usług.

Jakość zarządzania

1. Prezes Zarządu Grupy LOTOS Paweł Olechnowicz otrzymał **Kryształowy Laur Umiejętności i Kompetencji**. Nagrodę Regionalnej Izby Gospodarczej w Katowicach przyznano za łączenie działalności biznesowej z odpowiedzialnością społeczną oraz wkład w rozwój polskiej gospodarki.
2. Wyróżnienie **Diamenty Forbesa** kolejny rok z rzędu zostało przyznane spółkom LOTOS Terminale oraz LOTOS Lab w kategorii przedsiębiorstw o poziomie przychodów do 50 mln zł. Miesięcznik Forbes wraz z wywiadowcą Bisnode Polska po raz ósmy stworzył listę przedsiębiorstw najszybciej zwiększających swoją wartość.
3. Grupa LOTOS zajęła 1. miejsce w rankingu **Filary Polskiej Gospodarki** w województwie pomorskim. Organizatorem plebiscytu była redakcja dziennika Puls Biznesu, a patronami honorowymi Ministerstwo Skarbu Państwa, Program Inwestycje Polskie i Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości. Zwycięzcę plebiscytu wyłonili przedstawiciele samorządów terytorialnych.
4. Jury XX edycji plebiscytu o tytuł „Biznesmena Roku” na Pomorzu dokonało wyboru laureatów tytułu „**Biznesmena 25-lecia 1989-2014 na Pomorzu**”. Tytuły przyznano sześciu biznesmenom, których dokonania ocenili najwyżej, a wśród nich Prezesowi Zarządu Grupy LOTOS Pawłowi Olechnowiczowi,
5. **Akademia Polskiego Sukcesu** prowadzona przez Stowarzyszenie Polski Klub Biznesu uhonorowała Prezesa Zarządu Grupy LOTOS Pawła Olechnowicza **Złotym Medalem** oraz przyznała mu tytuł członka APS za nowatorstwo przedsięwzięć biznesowych.
6. Laureatką przyznanej przez Krajową Izbę Gospodarczą **Polskiej Indywidualnej Nagrody Jakości 2014** w kategorii praktyka została Halina Stasiewicz, dyrektor Biura Zarządzania Procesami Grupy LOTOS. Nagrodę imienia prof. Edwarda Kindlarskiego przyznaje się osobom, które wniosły wyróżniający się wkład w opracowanie koncepcji Total Quality Management (Zarządzanie przez Jakość) za wdrożenie systemów jakości w organizacji lub znaczący wkład w zakresie szkolenia nt. koncepcji TQM.
7. Nagrodę „**Super Lider**” dla Grupy LOTOS przyznano podczas X Kongresu Krajowego Stowarzyszenia Ochrony Informacji Niejawnych, Biznesowych i Danych Osobowych.
8. Grupa LOTOS otrzymała Certyfikat „**HR Najwyższej Jakości**” przyznawany przez Polskie Stowarzyszenie Zarządzania Kadrami. Firma uzyskała wyróżnienie m.in. za wspieranie realizacji strategii biznesowej organizacji poprzez budowanie angażującego miejsca pracy.
9. Grupa LOTOS została ponownie doceniona w konkursie „**The Best Annual Report**”. Kapituła IX edycji konkursu uznała, iż „Zintegrowany Raport Roczny Grupy LOTOS 2013” to przykład publikacji, na podstawie której można podejmować decyzje inwestycyjne przy stosunkowo minimalnym ryzyku, przyznając Spółce 3. miejsce w kategorii nagród głównych dla przedsiębiorstw.
10. W trakcie uroczystej gali po zakończeniu X edycji Konferencji Nafta/Chemia, nadane zostały tytuły „**Człowieka Dekady - tego, który zmienił polską Naftę i Chemię**”. Wśród wyróżnionych znalazł się Prezes Zarządu Grupy LOTOS Paweł Olechnowicz.
11. Prezes Zarządu Grupy LOTOS Paweł Olechnowicz został jednym z 20 prezesów odnoszących największe sukcesy, wyróżnionych przez „Bloomberg Businessweek Polska”. **Lista 20 top menadżerów** powstała poprzez zliczenie wskazań, tak więc znalazły się na niej osoby, które wybrało najwięcej proszonych o opinie menadżerów.

1. Grupa LOTOS otrzymała tytuł **Mecenasa Kultury Gdańska** za wspieranie, jako partner strategiczny, projektów Opery Bałtyckiej w Gdańsku.
2. Cztery inicjatywy Grupy LOTOS znalazły się w publikacji **Forum Odpowiedzialnego Biznesu** prezentującej dobre praktyki z zakresu CSR. Portal dla dostawców jest jednym z 20 zaprezentowanych w publikacji przykładów działań podejmowanych w obszarze Uczciwe praktyki operacyjne. Z kolei Forum Inicjowania Rozwoju, którego jesteśmy współzałożycielem, oraz „Biało-zielona przyszłość z LOTOSEM”, to inicjatywy z naszym udziałem, które zostały docenione w obszarze Zaangażowanie społeczne i rozwój społeczności lokalnej. Praktykę Rozmawiamy o LOTOSIE przedstawiono w kategorii długoletnich praktyk z zakresu pracy.
3. Grupa LOTOS zajęła 1. miejsce w **VIII Rankingu Odpowiedzialnych Firm** z branży paliwa, energetyka i wydobywanie, zaś w zestawieniu ogólnym firma znalazła się na 5. miejscu. Ranking Odpowiedzialnych Firm to całonocowe zestawienie największych spółek w Polsce ocenianych pod kątem jakości zarządzania społeczną odpowiedzialnością biznesu. Autorami badania są przedstawiciele Centrum Etyki Biznesu Akademii Leona Koźmińskiego i Dziennika Gazety Prawnej, za weryfikację odpowiada firma PwC. Patronat nad Rankiem sprawuje Forum Odpowiedzialnego Biznesu.
4. Grupa LOTOS drugi rok z rzędu otrzymała **Złoty Listek CSR** w rankingu zestawienia spółek realizujących zasady społecznej odpowiedzialności według normy ISO 26000, organizowanym pod patronatem tygodnika Polityka oraz PwC.
5. Po raz piętnasty pomorskie środowisko gospodarcze nagrodziło najlepsze firmy w regionie. Grupa LOTOS w podziękowaniu za systematyczny i konsekwentny mecenat nad pomorską kulturą uzyskała specjalną statuetkę **Gryfa Pomorskiego**.
6. Podczas gali Chemical Industry Forum wręczono statuetki „**Diamenty Polskiej Chemii**”. Nagrodą Lider CSR uhonorowano ex aequo Grupę LOTOS oraz BASF Polska.
7. Grupa LOTOS została nagrodzona w kategorii **Mecenas Sportu Wolnej Polski**. Statuetkę podczas gali „Sportowego Sukcesu 25-lecia Wolnej Polski” odebrał Prezes Zarządu Paweł Olechnowicz.
8. Grupa LOTOS znalazła się wśród liderów zestawienia spółek giełdowych najlepiej raportujących dane ESG (skrót od angielskich słów: E – environmental, S – social, G – corporate governance). Zestawienie stanowi część projektu „**Analiza ESG spółek w Polsce**”. Jego celem jest dostarczenie kompleksowych informacji na temat poziomu raportowania danych pozafinansowych spółek notowanych na GPW w Warszawie oraz edukacja spółek i inwestorów w zakresie znaczenia czynników pozafinansowych.
9. Grupa LOTOS została uhonorowana tytułem „**Firma Dobrze Widziana**” w V edycji konkursu organizowanego przez Business Centre Club. Celem konkursu jest promowanie przedsiębiorstw, które prowadzą biznes społecznie odpowiedzialny oraz szerzenie wiedzy na temat CSR i skutecznych metod jej komunikowania. Patronat honorowy nad projektem objęło Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.
10. Program Edukacji Morskiej, którego partnerem jest Grupa LOTOS, został wyróżniony nagrodą **EKO Inspiracja 2014**. Rada programowa plebiscytu doceniła gdańską inicjatywę w kategorii Partnerstwo.
11. Grupa LOTOS została doceniona podczas XII Gdańskiej Gali Sportu m.in. za sponsorowanie piłkarzy Lechii Gdańsk, siatkarzy LOTOSU Trefla i realizowanie programu „Biało-zielona przyszłość z LOTOSEM”, w ramach którego otwierane są kolejne ośrodki szkolenia młodych piłkarzy. Uzyskała za to tytuł **Sponsora Gdańskiego Sportu**.
12. Spółka LOTOS Terminale po raz 14. otrzymała certyfikat „**Przedsiębiorstwo Fair Play**”. Program ten jest najstarszym ogólnopolskim programem certyfikującym w obszarze etyki biznesu i społecznej odpowiedzialności biznesu.
13. Grupa LOTOS znalazła się w 8. edycji **RESPECT Index**, indeksu najbardziej odpowiedzialnych społecznie spółek Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie. Spółka jest obecna w składzie indeksu od czasu jego powstania w 2009 r.
14. Statuetka **Mecenasa Kultury 2014** trafiła do spółki LOTOS Infrastruktura. Nagroda została wręczona przez burmistrza Jastki Ryszarda Pabiana.
15. Spółka LOTOS Petrobaltic otrzymała nagrodę **Bezpieczny Oddział 2014** dla Zespołu Operacji Morskich w Biurze Logistyki i Dyspozytorów. Organizatorem konkursu jest Wyższy Urząd Górniczy i działająca przy nim Fundacja Bezpieczne Górnictwo im. prof. W. Cybulskiego. Nagroda ta oznacza, iż Zespół został uznany jednym z dziesięciu najbardziej bezpiecznych oddziałów w polskim górnictwie.

1. Marka LOTOS została odznaczona tytułem **Laur Konsumenta – Top Marka 2013** w kategorii Oleje silnikowe. Tytuł przyznano na podstawie analizy popularności marek funkcjonujących na polskim rynku oraz dynamiki ich rozwoju na przestrzeni ostatnich 5 lat. Wyróżnienie marki LOTOS potwierdza jej wysoką świadomość i wartość wśród polskich odbiorców.
2. Spółka LOTOS-Air BP otrzymała nagrodę „**Największe wydarzenie na rynku usług obsługi naziemnej na lotnisku Chopina**” w kategorii Rozwój konkurencji w zakresie dostaw paliwa lotniczego. Nagrody przyznaje Lotnisko Chopina w Warszawie swoim najważniejszym partnerom biznesowym.
3. Marka LOTOS otrzymała tytuł „**Lider dekady**” w ramach ogólnopolskiego programu konsumenckiego **Laur Konsumenta**. Spółkę LOTOS Oil wyróżniono za oleje silnikowe. Tytuł przyznano na podstawie analizy popularności marek funkcjonujących na polskim rynku oraz dynamiki ich rozwoju.
4. W edycji 2013/2014 projektu marka LOTOS otrzymała tytuł **Business Superbrands**, przyznawany najsilniejszym wizerunkowo markom biznesowym oraz tytuł Created in Poland Business Superbrands - specjalne wyróżnienie dla polskiej marki, która wypracowała ponadprzeciętny wizerunek w swojej kategorii, pozwalający na skuteczne konkurowanie z markami zagranicznymi. Tytuł Superbrands jest wyróżnieniem przyznawanym od 18 lat w 87 krajach przez niezależną, międzynarodową organizację The Superbrands Ltd. Celem projektu jest promowanie i nagradzanie sukcesów tych marek, które dzięki wyjątkowym korzyściom, jakie oferują, osiągnęły rynkowy sukces.
5. Ministerstwo Gospodarki oraz Urząd Dozoru Technicznego uhonorowały przedsiębiorstwa wyróżniające się w obszarze inicjatyw i rozwoju gospodarczego oraz bezpieczeństwa technicznego. Grupa LOTOS otrzymała dyplom uznania wraz ze statuetką „**W uznaniu wysokiego standardu bezpieczeństwa technicznego**”.
6. W XI **Rankingu Najcenniejszych Polskich Marek**, wartość naszej marki wyceniono na 1 245,3 mln zł. Grupa LOTOS umocniła swoją pozycję wśród 10 najcenniejszych polskich marek.
7. Spółka LOTOS Oil po raz kolejny została uhonorowana **Medalem Europejskim**. To wyróżnienie dla producentów, których wyroby i usługi spełniają najwyższe europejskie standardy. Wyróżniony przez kapitułę olej TRANSMIL EXTRA XSP był pierwszym na światowym rynku olejem mineralnym, który spełnił rygorystyczne wymagania niemieckiej normy SIEMENS/FLENDEAR Rev.13. Prace nad jego wdrożeniem trwały 5 lat.
8. Spółka LOTOS Oil została wyróżniona nagrodą **Ambasadora Polskiej Gospodarki 2014** w kategorii Eksporter. LOTOS Oil sprzedaje oleje i smary na większości rynków europejskich i azjatyckich, stopniowo rozszerzając obecność na państwa Ameryki Południowej i rynki bliskowschodnie. Konkurs jest organizowany przez Business Centre Club pod honorowym patronatem Ministra Spraw Zagranicznych.
9. Asphalt modyfikowany z dodatkiem gumy Modbit 25/55-60CR został wyróżniony na **XX Międzynarodowych Targach Budownictwa Drogowego**. LOTOS Asphalt wyróżniony został również za interesujący i oryginalny wystrój stoiska targowego.
10. Wyróżnienie dla asfaltu MODBIT 25/55-60CR przyznano podczas **X Targów Autostrada-Polska 2014**. Działającą pod przewodnictwem prof. dr hab. inż. Wiesława Trąmpczyńskiego z Politechniki Świętokrzyskiej komisja konkursowa doceniła technologię wytwarzania asfaltów modyfikowanych z dodatkiem gumy bezpośrednio w rafinerii za innowacyjność i wysokie walory użytkowe.
11. Marka LOTOS zwyciężyła w kategorii „**Stacja benzynowa concernu paliwowego w segmencie ekonomicznym**” w 3. edycji konkursu Stacja Benzynowa Roku 2014. Podczas XIV Forum Rynku Paliwowego PetroTrend 2014 przyznano wyróżnienie dla stacji LOTOS Optima w Markach.
12. Podczas gali z okazji **Święta Kolejjarza 2014** dwunastu pracowników LOTOS Kolej zostało wyróżnionych **odznaczeniami resortowymi** przyznanymi przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju - odznaką Zasłużony dla transportu Rzeczypospolitej Polskiej i odznaką Zasłużony dla Kolejnictwa.
13. LOTOS Kolej otrzymała statuetkę **MediaKreator 2014**. Nagrodę przyznaje KOW media&marketing, wydawca „Kuriera Kolejowego” za najlepszą politykę informacyjną i reklamową w branży kolejowej. LOTOS Kolej zajęła 1. miejsce w kategorii event. Spółka została uhonorowana za organizację Dni Techniki Kolejowej z okazji Dnia Dziecka w 2014 r.
14. Spółka LOTOS Asphalt otrzymała wyróżnienie w konkursie **Budowlana Firma Roku 2014**, a jej Prezes Piotr Przyborowski w kategorii **Osobowość w Branży**, przyznawane przez miesięcznik „Builder”. Spółkę doceniono za wprowadzenie na rynek innowacyjnych produktów, w tym asfaltu drogowego WMA, realizację inwestycji (System Zarządzania Energią), prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie nowoczesnych technologii budowy dróg oraz zmiany podnoszące efektywność organizacji w zakresie produkcji, logistyki oraz handlu.

ZOBACZ TAKŻE:

Kalendarium

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/uzyteczne-informacje/kalendarium>>

Członkostwo w organizacjach

Jesteśmy członkiem krajowych i międzynarodowych organizacji branżowych, biznesowych i specjalistycznych. Członkostwo w nich pozwala nam tworzyć płaszczyznę do współpracy pomiędzy koncernami z sektora energii zarówno w Polsce, jak i Europie, aktywnie uczestniczyć w procesie legislacyjnym w Polsce i Unii Europejskiej oraz działać na rzecz propagowania dobrych praktyk w dziedzinie społecznej odpowiedzialności biznesu.

Organizacje branżowe

Central Europe Energy Partners, CEEP

Jesteśmy członkiem założycielem stowarzyszenia. To międzynarodowa, regionalna organizacja o charakterze non-profit, zarejestrowana w 2010 r. w Belgii i posiadająca biura w Brukseli i Berlinie. CEEP jest reprezentantem przedsiębiorstw energochłonnych oraz szeroko rozumianego sektora energii (m.in. ropa, gaz ziemny, węgiel, energia elektryczna, sieci elektroenergetyczne, odnawialne źródła energii, energia jądrowa itp.) z Europy Centralnej. Statutowym celem organizacji jest działanie na rzecz wspierania integracji środkowoeuropejskiego sektora energii i przedsiębiorstw energochłonnych w ramach wspólnej polityki energii i bezpieczeństwa UE w tych sektorach. W skład stowarzyszenia wchodzi obecnie 26 podmiotów z Polski, Litwy, Czech, Rumunii i Ukrainy. Na koniec 2014 r. jednostki te zatrudniały ok. 300 tys. pracowników, a ich łączny roczny obrót był na poziomie zbliżonym do 50 mld euro. Stowarzyszenie prowadzi zaawansowane rozmowy z potencjalnymi członkami z innych państw Europy Centralnej.

Prezes Zarządu Grupy LOTOS Paweł Olechnowicz zajmuje stanowisko Przewodniczącego Rady Dyrektorów CEEP.

Polska Izba Przemysłu Chemicznego, PIPC

Jesteśmy członkiem organizacji od 2004 r. Reprezentuje ona branżę chemiczną wobec organów administracji państwowej oraz organizacji międzynarodowych. Polska Izba Przemysłu Chemicznego powstała w 2001 r. z połączenia dwóch organizacji: Polskiej Izby Przemysłu Chemicznego utworzonej w 1988 r. oraz Związku Pracodawców Przemysłu Chemicznego w Polsce powołanego do życia w 1994 r. Zgodnie ze Statutem zakres działania obejmuje obszary realizowane przez obie organizacje i stanowi ich kontynuację. Izba w gronie członków skupia m.in.: największych producentów chemikaliów, firmy transportowe, dystrybucyjne, przedstawicielstwa firm zagranicznych, biura projektowe, firmy konsultingowe i instytuty naukowe.

Głównym celem organizacji jest działanie na rzecz rozwoju branży chemicznej i oddziaływanie na kształt ustawodawstwa gospodarczego i socjalnego, wspierającego zrównoważony rozwój przemysłu chemicznego oraz uwzględniającego prawa i interesy członków.

European Petroleum Refiners Association, AISBL - FuelsEurope - CONCAWE

W celu zwiększenia efektywności działania przemysłu rafineryjnego UE i zmniejszenia kosztów funkcjonowania dwóch dużych europejskich organizacji branżowych CONCAWE i EUROPIA powołano jedno stowarzyszenie posiadające wspólną administrację, ale dwie niezależne, lecz uzupełniające się dywizje:

- FuelsEurope, która od czerwca 2014 r. funkcjonuje jako nowa nazwa Europejskiego Stowarzyszenia Przemysłu Rafineryjnego (EUROPIA), zarejestrowanego w 1989 r. w Brukseli i reprezentującego przed instytucjami UE interesy firm prowadzących działalność wyłącznie w zakresie rafinacji ropy naftowej na obszarze Unii Europejskiej,
- CONCAWE (Conservation of Clean Air and Water in Europe) to stowarzyszenie, które zostało założone w 1963 r. przez grupę czołowych firm naftowych w celu przeprowadzania szczegółowych oraz specjalistycznych badań w zakresie ochrony środowiska, bezpieczeństwa i higieny pracy (w ujęciu istotnym dla przemysłu naftowego). Obecnie CONCAWE prowadzi także badania z zakresu REACH.

Członkami European Petroleum Refiners Association są wszystkie 42 firmy zarządzające zakładami rafinacji ropy naftowej, zlokalizowanymi na Europejskim Obszarze Gospodarczym. Organizacja ma na celu promowanie ekonomicznej i ekologicznie zrównoważonej rafinacji ropy naftowej, dostaw i zużycia produktów naftowych w UE poprzez wspomaganie wiedzą i doświadczeniem ekspertów z instytucji UE, rządów państw członkowskich oraz szerszej społeczności. Przyczynia się w ten sposób do konstruktywnego opracowania i wdrożenia stabilnych polityk i przepisów UE.

Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego, POPIHN

Jesteśmy członkiem założycielem organizacji od 2003 r. Jednym z najważniejszych celów naszej działalności w ramach POPIHN jest zrównoważone tworzenie i kształtowanie konkurencyjnego rynku paliwowego w Polsce, m.in. poprzez działania na rzecz wprowadzenia zgodnych z prawem Unii Europejskiej zasad prowadzenia działalności gospodarczej oraz równych praw dla wszystkich uczestników polskiego rynku paliwowego. Cele te są realizowane poprzez inicjowanie, opiniowanie i wnoszenie uwag do projektów aktów prawnych polskich organów ustawodawczych oraz aktów prawnych implementujących rozwiązania UE. Dzięki członkostwu w POPIHN prezentujemy swoje stanowisko również w kontaktach bezpośrednich z przedstawicielami parlamentu, rządu i innych organów administracji rządowej.

Grupa LOTOS posiada reprezentację w zarządzie organizacji.

Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Przemysłu Naftowego i Gazownictwa, SITPNiG

Poprzez spółki LOTOS Petrobaltic i LOTOS Terminale jesteśmy członkami wspierającymi stowarzyszenia, które służy przemysłowi naftowemu

i gazownicemu oraz swoim członkom, działając na rzecz użyteczności społecznej przy realizacji zadań publicznych. Stowarzyszenie inspiruje przedsięwzięcia naukowo-techniczne i organizacyjne na rzecz gospodarki kraju, ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. SITPNIg dąży do podnoszenia kwalifikacji zawodowych swoich członków, krzewi wiedzę, kulturę techniczną i ekologiczną oraz popularyzuje tradycję i historię przemysłu naftowego i gazowniczego.

Windsor Energy Group, WEG

Przystąpiliśmy do organizacji w 2009 r. To niezależny think-tank z siedzibą w Londynie, który zajmuje się zagadnieniami związanymi z budowaniem międzynarodowego ładu i bezpieczeństwa w sektorze energii, ze szczególnym uwzględnieniem sektora ropy naftowej i gazu oraz energii alternatywnej. W skład WEG wchodzić byli politycy, ambasadorowie, którzy pełnili misje w krajach naftowych, doradcy rządów, prezesi firm prowadzących poszukiwania i wydobywanie ropy i gazu. Nasz udział w WEG stanowi ważny element działalności mający na celu wspieranie rozwoju sektora energii w Europie oraz promowania stanowiska przedstawicieli sektora energii z Europy Środkowej na forum Unii Europejskiej.

Prezes Zarządu Grupy LOTOS Paweł Olechnowicz jest członkiem Międzynarodowego Panelu Doradczego (International Advisory Panel) WEG.

World Petroleum Council – Polish National Committee

Uczestniczymy w Polskim Komitecie Sterującym. Założona w 1933 r. organizacja jest jedyną organizacją międzynarodową reprezentującą wszystkie gałęzie sektora naftowego. Główną funkcją WPC jest ułatwianie dialogu między zainteresowanymi stronami zarówno wewnątrz w ramach sektora, jak i zewnątrz w kluczowych kwestiach technicznych, społecznych, ochrony środowiska, zarządzania. WPC zrzesza 60 krajów członkowskich reprezentujących 95% produkcji i konsumpcji ropy i gazu.

Organizacja Polskiego Przemysłu Poszukiwawczo-Wydobywczego (Polish Exploration and Production Industries Organisation)

Jesteśmy członkiem założycielem organizacji, skupiającej się na reprezentowaniu polskiego przemysłu poszukiwawczo-wydobywczego w publicznym dialogu dotyczącym spraw sektora naftowo-gazowego. Organizacja aktywnie uczestniczy w dialogu społecznym oraz jest platformą wymiany wiedzy i doświadczeń pomiędzy krajowymi i międzynarodowymi ekspertami w zakresie konwencjonalnych i niekonwencjonalnych złóż węglowodorów. Organizację założono w 2010 r.

Atlantic Council (Rada Atlantycka)

Od 2013 r. jesteśmy członkiem amerykańskiej organizacji, która promuje konstruktywne przywództwo i zaangażowanie w międzynarodowe sprawy dotyczące sektora energii, środowiska, światowej gospodarki i ekonomii oraz współpracy transatlantyckiej. Rada poprzez wypracowywane dokumenty i programy oraz budowanie społeczności wspiera strategię transatlantyckie, których celem jest zapewnienie wzrostu bezpieczeństwa międzynarodowego i globalnego dobrobytu gospodarczego. Atlantic Council jest jedną z najbardziej rozpoznawalnych organizacji typu think tank w Waszyngtonie, który nie tylko posiada bogate doświadczenie w sprawach współpracy transatlantyckiej, ale jest znany przede wszystkim ze swojej skutecznej polityki przekonywania do swoich racji kluczowych decydentów.

Business Centre Club, BCC

Jesteśmy członkiem organizacji od 2000 r. Nasze działania w ramach BCC koncentrują się na współpracy w zakresie inicjatyw, których celem jest rozwój polskiej gospodarki, zwiększenie liczby miejsc pracy i pomoc przedsiębiorcom. Wspieramy BCC w kreowaniu płaszczyzn komunikowania się poszczególnych grup społecznych w sprawach najważniejszych dla rozwoju Polski, ze szczególnym uwzględnieniem propagowania idei odpowiedzialności społecznej firm.

European League for Economic Cooperation – Liga Europejskiej Współpracy Gospodarczej – Sekcja Polska – ELEC

Jesteśmy członkiem organizacji od 2002 r. To pozarządowa, międzynarodowa organizacja stawiająca sobie za cel popieranie ekonomicznej integracji, umacnianie tożsamości społeczno-kulturowej społeczeństw europejskich oraz działanie na rzecz zwiększania roli Europy na arenie międzynarodowej.

Prezes Zarządu Grupy LOTOS Paweł Olechnowicz jest członkiem Zarządu ELEC – Sekcji Polskiej.

Gdański Klub Biznesu

Jesteśmy członkiem organizacji przedsiębiorców, właścicieli i szefów czołowych firm regionu pomorskiego od 2002 r. Misją stowarzyszenia jest aktywizowanie gospodarki we wszystkich aspektach, które dotyczyć mogą kondycji ekonomicznej firm - członków Klubu, jak również wzajemne wsparcie w projektach biznesowych, a także działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości, infrastruktury, kultury, edukacji i ochrony zdrowia mieszkańców Pomorza.

Prezes Zarządu Grupy LOTOS Paweł Olechnowicz jest członkiem Rady Klubu.

Klub Polskiej Rady Biznesu

Jesteśmy członkiem organizacji od 2005 r. Klub powstał w 1997 r. z inicjatywy Polskiej Rady Biznesu – organizacji skupiającej polskich przedsiębiorców, działających na rzecz rozwoju polskiej gospodarki i konsolidacji środowiska biznesowego.

Polskie Forum Akademicko-Gospodarcze, PFA

Jesteśmy członkiem organizacji od 2004 r. Jej celem jest działanie na rzecz intensyfikacji współpracy gospodarczo-akademickiej, wspieranie innowacyjności i gospodarki opartej na wiedzy. Stowarzyszenie powołano dla budowania ścisłej współpracy między środowiskiem akademickim i biznesem na rzecz innowacyjnych rozwiązań, wykorzystujących fundusze krajowe i unijne. Forum to platforma wymiany poglądów i tworzenia opinii w kluczowych dla Polski sprawach. Udział w pracach biorą przedstawiciele biznesu i wiodących uczelni kraju.

Stowarzyszenie Pomorskie w Unii Europejskiej

Jesteśmy członkiem stowarzyszenia od 2010 r. Celem działania jest wspieranie samorządu województwa pomorskiego, uczelni, instytucji oraz przedsiębiorstw na forum Unii Europejskiej.

Pracodawcy Pomorza

Jesteśmy członkiem największej i najstarszej organizacji pracodawców na Pomorzu od 2004 r. Jej celem jest długofalowy, dynamiczny rozwój gospodarczy regionu oraz reprezentowanie interesów pracodawców wobec władzy ustawodawczej i wykonawczej oraz instytucji nadzorujących i kontrolujących przedsiębiorstwa.

Organizacje propagujące ideę społecznej odpowiedzialności biznesu

---

Forum Odpowiedzialnego Biznesu, FOB

Jesteśmy partnerem strategicznym organizacji od 2008 r. Jej misją jest upowszechnianie idei odpowiedzialnego biznesu jako standardu obowiązującego w Polsce w celu zwiększenia konkurencyjności przedsiębiorstw, zadowolenia społecznego i poprawy stanu środowiska. Organizuje projekty wspierające rozwój CSR w Polsce oraz angażuje się w inicjatywy promujące ideę społecznej odpowiedzialności biznesu oraz zrównoważonego rozwoju.

United Nations Global Compact, UNGC

Jesteśmy członkiem organizacji od 2009 r. To globalna inicjatywa ONZ, stanowiąca wezwanie skierowane do biznesu i organizacji społecznych, aby w swojej działalności kierowały się 10 podstawowymi zasadami z zakresu praw człowieka, praw pracowniczych, ochrony środowiska i przeciwdziałania korupcji. Organizacja wspiera także realizację generalnych celów ONZ, w tym Milenijnych Celów Rozwoju (MDGs). Do organizacji należy ponad 12 tys. przedsiębiorstw oraz organizacji pozarządowych ze 145 krajów świata.

Pracodawcy RP

Jesteśmy członkiem organizacji od 2004 r. Jej celem jest działanie na rzecz wspólnych interesów środowiska biznesu, wspierające inicjatywy zmierzające do wzmocnienia roli polskich pracodawców. Poprzez opiniowanie projektów aktów prawnych podejmuje działania zmierzające do osiągnięcia wspólnych korzyści pracodawców i pracowników, wynikających z rozwoju gospodarczego, sprawiedliwych i stabilnych warunków zatrudnienia, bezpieczeństwa w pracy i ładu społecznego.

Polskie Stowarzyszenie Zarządzania Kadrami, PSZK

Od 2014 r. jesteśmy członkiem strategicznym największego i najstarszego profesjonalnego stowarzyszenia skupionego na rozwoju i promocji najwyższych standardów zarządzania kapitałem ludzkim w przedsiębiorstwach i organizacjach działających w Polsce. Stowarzyszenie buduje członkowską sieć praktyków HRM, m.in. poprzez realizację ogólnopolskich konferencji, kampanii, programów oraz spotkań eksperckich związanych z rynkiem pracy i zarządzaniem zasobami ludzkimi.

Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych, SEG

Jesteśmy członkiem organizacji od 2006 r. Stowarzyszenie, jako reprezentant spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, służy środowisku emitentów wiedzą i doradztwem w zakresie regulacji rynku giełdowego oraz praw i powinności uczestniczących w nim spółek. Będąc organizacją ekspercką, dąży do szerzenia i wymiany wiedzy umożliwiającej rozwój rynku kapitałowego i nowoczesnej gospodarki rynkowej w Polsce. Integruje środowisko emitentów i promuje współdziałanie na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego.

Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, PTE

Jesteśmy członkiem niezależnego, profesjonalnego, ogólnopolskiego stowarzyszenia ekonomistów zrzeszającego zarówno praktyków, jak i teoretyków. Do jego głównych celów należy popularyzowanie wiedzy ekonomicznej, działalność opiniotwórcza, podnoszenie kwalifikacji i integracja środowiska ekonomistów.

Klub Polskie Forum ISO 14000

Jesteśmy członkiem organizacji od 1997 r. Celem stowarzyszenia jest między innymi rozwijanie i promowanie inicjatyw, postaw i działań sprzyjających rozwojowi i rozpowszechnianiu systemów zarządzania w dziedzinie ochrony środowiska, w tym przede wszystkim opartych na normie ISO 14001 i Rozporządzeniu EMAS. Organizacja prowadzi również działalność oświatową w zakresie ochrony środowiska i zarządzania środowiskowego, integruje środowiska zajmujące się zagadnieniami zarządzania środowiskowego, wspiera organizacje wprowadzające systemy zarządzania środowiskowego. Organizacja jest organizacją niezależną, działającą na zasadach dobrowolności.

Klub Polskie Forum ISO 9000

Jesteśmy członkiem organizacji od 1993 r. Organizacja zrzesza dostawców wyrobów i usług, zainteresowanych wdrażaniem, doskonaleniem i rozwojem systemów zarządzania oraz systemu oceny zgodności, na podstawie norm międzynarodowych ISO serii 9000, dotyczących systemów zarządzania jakością, innych dokumentów normatywnych dotyczących systemów organizacji i zarządzania oraz dyrektyw nowego podejścia. Klub jest organizacją niezależną, działającą na zasadach dobrowolności.

Stowarzyszenie Księgowych w Polsce

Jesteśmy członkiem stowarzyszenia skupiającego przedstawicieli środowiska zawodowego związanego z rachunkowością i finansami, które dąży do rozwijania rachunkowości i rewizji finansowej, tak by odzwierciedlały dokonujące się zmiany i spełniały wymogi globalnie uznawanych standardów.

Polska Okręgowa Izba Inżynierów Budownictwa

Jesteśmy członkiem organizacji od 2001 r. Do zadań Izby, jako samorządu zawodowego należy reprezentowanie i ochrona interesów zawodowych członków, w szczególności występowanie z inicjatywą do władz ustawodawczych i wykonawczych w celu tworzenia właściwych warunków rozwoju budownictwa oraz roli i miejsca zawodu inżyniera w tym procesie, współdziałanie z innymi samorządami zawodowymi i naukowo-technicznymi działającymi w obszarze budownictwa.

ZOBACZ TAKŻE:

Bezpieczeństwo w sektorze energii

Przykładem dobrej praktyki, która łączy zarówno budowanie przez nas relacji międzynarodowych, jak i wspieranie inicjatyw mających na celu poprawę bezpieczeństwa w sektorze energii Europy, była w 2014 r. publikacja raportu „Scalanie Europy – od Korytarza Północ-Południe do unii energii, transportu i telekomunikacji”.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/wyniki-i-perspektywy/zrownowazony-rozwoj/bezpieczenstwo-w-sektorze-energii>

Grupa LOTOS S.A.
Zintegrowany Raport Roczny 2014

Etyka i ład korporacyjny

Etyka i ład korporacyjny

Etyka i ład korporacyjny

W TYM ROZDZIALE:

Podejście do zarządzania

Systemy zarządzania są integralnie związane z biznesem i wzajemnie się uzupełniają. W Grupie Kapitałowej LOTOS jesteśmy przekonani, że nie można osiągnąć strategicznych celów biznesowych bez sprawnej organizacji. Podejmowane przez nas działania w zakresie doskonalenia systemów zarządzania zostały w 2014 r. docenione przez Kapitułę Polskiej Nagrody Jakości.

Etyka

Od ponad dwóch lat obowiązuje Kodeks etyki Grupy Kapitałowej LOTOS. Stanowi on fundament przyjętego przez nas kompleksowego Programu etycznego, ukierunkowanego na uczynienie z etyki biznesu najwyższego standardu zarządzania w organizacji.

Nadzór korporacyjny

Ład korporacyjny wiąże się dla nas z promowaniem uczciwości, odpowiedzialności i transparentności w relacjach pomiędzy właścicielami a menadżerami Grupy LOTOS dla umożliwienia akcjonariuszom kontroli nad sposobami wykorzystania zainwestowanego kapitału.

Rada Nadzorcza

Członków Rady Nadzorczej powołuje Walne Zgromadzenie. Rada realizuje swoje zadania kolegialnie, jednak może również delegować swoich członków do samodzielnego pełnienia określonych funkcji oraz powoływać stałe bądź doraźne komitety, sprawujące nadzór nad poszczególnymi sferami działalności Spółki.

Zarząd

Zarząd powoływany jest przez Radę Nadzorczą. Prowadzi sprawy Spółki i reprezentuje ją we wszystkich czynnościach z wyłączeniem tych, które są zastrzeżone do kompetencji Walnego Zgromadzenia lub Rady Nadzorczej oraz spraw wykraczających poza zwykły zarząd przedsiębiorstwem.

Podejście do zarządzania

Systemy zarządzania, jak również zarządzanie ryzykiem korporacyjnym są integralnie związane z biznesem i wzajemnie się uzupełniają. W Grupie Kapitałowej LOTOS jesteśmy przekonani, że nie można osiągnąć strategicznych celów biznesowych przedsiębiorstwa bez sprawnej organizacji, oszacowanych ryzyk związanych z prowadzoną działalnością oraz efektywnych procesów, wspieranych przez skuteczne systemy zarządzania. Podejmowane przez nas działania w zakresie doskonalenia systemów zarządzania zostały w 2014 r. docenione przez Kapitułę Polskiej Nagrody Jakości. (zobacz więcej)

ZOBACZ TAKŻE:

Szanse i ryzyka

W Grupie Kapitałowej LOTOS identyfikujemy ryzyka we wszystkich obszarach działalności. Najbardziej znaczące z punktu widzenia naszego funkcjonowania są ryzyka o charakterze finansowym oraz z obszaru poszukiwań i wydobywania. W analizie ryzyka uwzględniamy czynniki związane ze zrównoważonym rozwojem.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/szanse-i-ryzyka>>

Systemy zarządzania

Dobrze zaprojektowane i spójne procesy zarządcze i operacyjne Grupy Kapitałowej LOTOS ukierunkowane są na zagwarantowanie oczekiwanej jakości oferowanych przez nas produktów i usług, ochronę środowiska, z którego zasobów czerpiemy i na które oddziałujemy prowadzoną działalnością przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa pracowników zatrudnionych w naszych zakładach.

Systemy zarządzania w Grupie Kapitałowej LOTOS. Stan na 31.12.2014 r.

Nazwa spółki	Wdrożone systemy zarządzania
Grupa LOTOS	Wdrożony i certyfikowany Zintegrowany System Zarządzania zgodny z normami: ISO 9001, ISO 14001, PN-N-18001. Wdrożone wymagania Systemu Zarządzania Energią zgodne z normą ISO 50001, Wewnętrznego Systemu Kontroli obrotu materiałami o znaczeniu strategicznym zgodne z normą PN-N-19001 oraz Publikacji Standaryzacyjnej dotyczącej Zapewnienia Jakości AQAP 2110.
LOTOS Asphalt	Wdrożony i certyfikowany Zintegrowany System Zarządzania zgodny z normami: ISO 9001, ISO 14001, PN-N-18001. Wdrożony i certyfikowany system Zakładowej Kontroli Produkcji.
LOTOS Kolej	Wdrożony i certyfikowany Zintegrowany System Zarządzania zgodny z normami ISO 9001, ISO 14001, PN-N-18001, System Zarządzania Bezpieczeństwem Przewozów Kolejowych (SMS) zgodny z dyrektywą 2004/49/WE oraz przepisami krajowymi, System Zarządzania Utrzymaniem (MMS) zgodny z dyrektywą 2004/49/WE i rozporządzeniem (UE) nr 445/2011, system jakości w spawalnictwie zgodny z normami DIN EN ISO 3834-2 (EN 729-2) i EN 15085-2 oraz certyfikowane utrzymanie wagonów towarowych wg wymagań VPI.
LOTOS Lab	Wdrożony i certyfikowany Zintegrowany System Zarządzania zgodny z normami: ISO 9001, ISO 14001, PN-N-18001. Akredytacja Polskiego Centrum Akredytacji zgodna z normą PN-EN ISO/IEC 17025:2005.
LOTOS Ochrona	Wdrożony i certyfikowany Zintegrowany System Zarządzania zgodny z normami: ISO 9001, ISO 14001, PN-N-18001.
LOTOS Oil	Wdrożony i certyfikowany System Zarządzania Jakością zgodny z normą ISO 9001 oraz Publikacją Standaryzacyjną dotyczącą Zapewnienia Jakości AQAP 2110. Ponadto wdrożono wymagania ISO 14001 i PN-N-18001.
LOTOS Petrobaltic	Wdrożony i certyfikowany Zintegrowany System Zarządzania zgodny z normami: ISO 9001, ISO 14001, PN-N-18001. Wdrożone systemy ISM Code (na zgodność z Kodeksem Zarządzania Bezpieczną Eksploatacją Statków i Zapobiegania Zanieczyszczeniom) oraz ISPS Code (Międzynarodowy Kodeks Ochrony Statku i Obiektu Portowego).
LOTOS Serwis	Wdrożony i certyfikowany Zintegrowany System Zarządzania zgodny z normami: ISO 9001, ISO 14001, PN-N-18001. Wdrożone i certyfikowane wymagania systemu jakości w spawalnictwie zgodne z normą PN-EN ISO 3834-2:2007.
LOTOS Straż	Wdrożony i certyfikowany Zintegrowany System Zarządzania zgodny z normami: ISO 9001, ISO 14001, PN-N-18001.
LOTOS Terminale	Wdrożony Zintegrowany System Zarządzania zgodny z normami: ISO 9001, ISO 14001, PN-N-18001.
LOTOS Paliwa	Wdrożony i certyfikowany System Zarządzania Jakością zgodny z normą ISO 9001. Ponadto wdrożono wymagania ISO 14001 i PN-N-18001.
LOTOS Infrastruktura	Spółka obecnie wdraża wymagania Zintegrowanego Systemu Zarządzania.

W Zintegrowanym Systemie Zarządzania Grupy LOTOS, audyty są jednym z głównych narzędzi jego doskonalenia. Stanowią cenną i obiektywną informację zwrotną na temat oceny funkcjonowania poszczególnych obszarów w organizacji, na podstawie ich wyników podejmowane są działania korygujące, zapobiegawcze i korekcyjne.

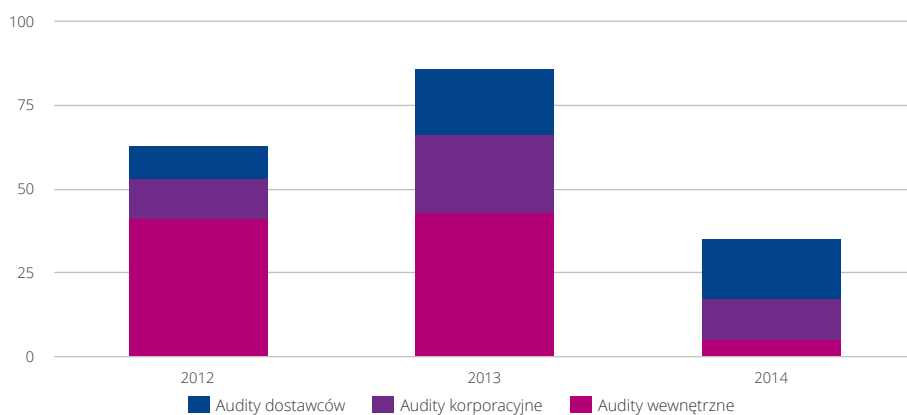
W latach 2012-2014 w Grupie LOTOS przeprowadzono ponad 200 auditów. Były one realizowane jako:

- audyty wewnętrzne,
- audyty korporacyjne,
- audyty dostawców.

Audyty przeprowadzone w Grupie LOTOS w latach 2012-2014

Rodzaj auditu	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Audyty wewnętrzne	41	43	25
komórki organizacyjne	28	32	15
zakłady produkcyjne	8	8	8
audyty przekrojowe	5	3	2
Audyty korporacyjne	12	23	12
Audyty dostawców	10	20	18
Suma przeprowadzonych auditów	63	86	55

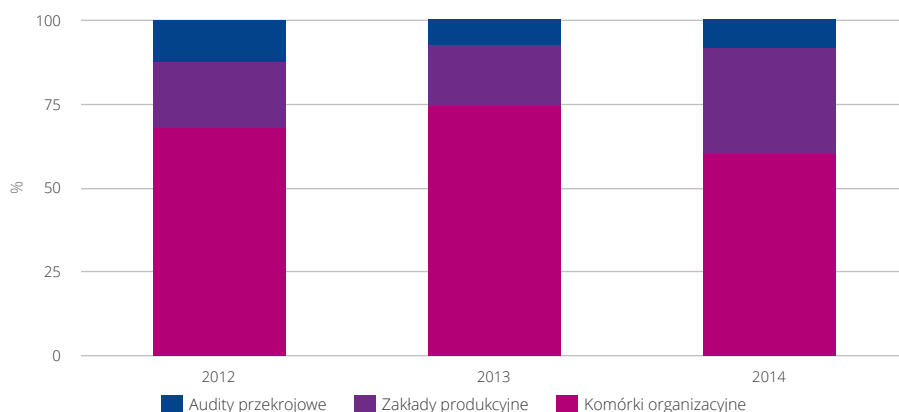
Audity w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne Grupy LOTOS.

Wyniki **auditów wewnętrznych** dostarczają informacji zarówno o pozytywnych aspektach funkcjonowania systemu, jak również o obszarach, które wymagają doskonalenia. Dostarczają kierownictwu informacji o spełnieniu obowiązujących uregulowań oraz skuteczności wdrożonych rozwiązań systemowych i organizacyjnych.

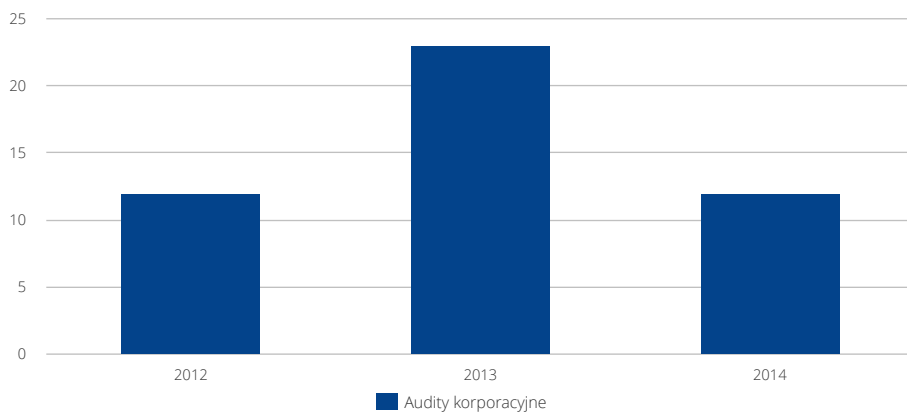
Struktura auditów wewnętrznych w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne Grupy LOTOS.

Ocena stopnia wdrożenia wymagań i standardów korporacyjnych realizowana jest podczas prowadzonych w spółkach zależnych Grupy LOTOS **auditów korporacyjnych**. W 2014 r. przeprowadziliśmy w spółkach grupy kapitałowej pozaplanowe audyty z zakresu Systemu Identyfikacji Wizualnej dla Grupy Kapitałowej LOTOS.

Audity korporacyjne w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne Grupy LOTOS.

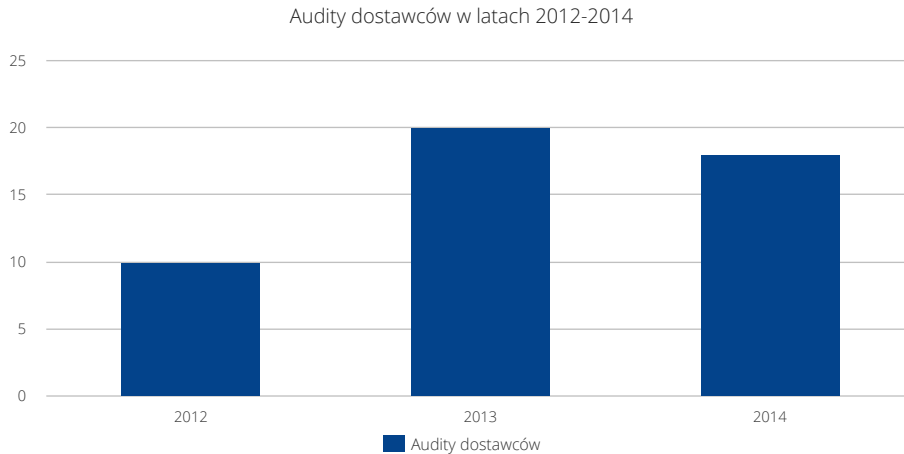
W wielu obszarach, w wyniku przeprowadzonych auditów, działania doskonalące prowadzone były w dłuższej perspektywie i wymagały zaangażowania osób z różnych komórek organizacyjnych, co jest dowodem na to, że jesteśmy organizacją świadomą, dla której otrzymywane informacje są podstawą do uczenia się i doskonalenia.

Program audytów odnoszący się do audytów wewnętrznych, korporacyjnych i dostawców dostosowujemy do zmieniających się potrzeb i uwarunkowań funkcjonowania Grupy Kapitałowej LOTOS.

W ramach wymagań systemów zarządzania i w zależności od potrzeb, spółki zależne Grupy LOTOS realizują również audyty wewnętrzne, korporacyjne lub dostawców.

Siłą audytu są doświadczeni audytorzy. Czynnimi audytorzy w Grupie Kapitałowej LOTOS to ponad 100 osób. W latach 2012-2014 w ramach Szkoły Auditora, swoje kompetencje doskonaliło blisko 60 audytorów.

Audyty dostawców dostarczają informacji o stopniu spełnienia istotnych dla nas wymagań. Dla Grupy LOTOS są narzędziem dodatkowego nadzoru nad realizacją umowy oraz stanowią pomoc przy ocenie dostawcy. Przedstawiając kontrahentowi raport, dajemy rzetelną i szczegółową informację dotyczącą oceny audytowanych obszarów oraz możliwości doskonalenia. Audyty te również dają obu stronom możliwość rozwijania wzajemnych relacji, poznawania oczekiwań i możliwości, propagowania konstruktywnych rozwiązań. (zobacz więcej <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/strategia-i-model-dzialania/marka>>)

Źródło: Opracowanie własne Grupy LOTOS.

Dbając o zachowanie najwyższych standardów bezpieczeństwa pracy na terenie rafinerii Grupy LOTOS, poprzez portal „Wymagania Grupy LOTOS dla kontrahentów” przekazujemy kontrahentom wybrane, niezbędne do realizacji warunków umowy uregulowania wewnętrzne oraz towarzyszące im wzory formularzy, którymi powinni posługiwać się kontrahenci. Portal służy również jako platforma wymiany informacji w zakresie bezpieczeństwa pracy i zasad obowiązujących na terenie Spółki pomiędzy kontrahentami i Grupą LOTOS.

Główne zmiany w systemach i strukturach zarządzania procesami w 2014 r.

System Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym (ang. Enterprise Risk Management, ERM)	W Grupie Kapitałowej LOTOS funkcjonuje system zarządzania ryzykiem korporacyjnym, który wspiera bezpieczną i skuteczną realizację celów strategicznych i operacyjnych organizacji. W 2014 r. realizowaliśmy prace mające na celu usprawnienie wdrożonych rozwiązań w procesie identyfikacji i oceny ryzyka, obejmujące m.in. rozwój wykorzystywanych narzędzi informatycznych. Prowadziliśmy także wiele działań systemowych i operacyjnych, dzięki którym ograniczaliśmy zidentyfikowane ryzyka. (zobacz więcej)
Zarządzanie procesami	W 2014 r. komunikowaliśmy wyniki monitorowania procesów oraz dane na potrzeby przeglądu Zintegrowanego Systemu Zarządzania (ZSZ), jak również dokonaliśmy przeglądu wszystkich mierników procesów w Grupie LOTOS pod kątem ich adekwatności i przydatności, dążąc do tego, aby mierniki pokazywały również efektywność procesów. Dodatkowo wprowadziliśmy w portalu do monitorowania procesów usprawnienia, które ułatwią właścicielom procesów dotarcie do niezbędnych danych na ich temat, a tym samym udoskonalą komunikację w Spółce.
Zarządzanie projektami	Wdrażając zarządzanie projektowe w Grupie Kapitałowej LOTOS, naszym celem było zapewnienie sprawnej realizacji projektów w całej grupie kapitałowej, skutecznej kontroli postępu prac i osiągnięcia założonych efektów w projektach prowadzonych według określonych zasad korporacyjnych. Nie mniej istotną potrzebą było zapewnienie właściwego raportowania w tym zakresie. W 2014 r. kontynuowaliśmy wdrażanie narzędzia informatycznego wspierającego zarządzanie projektowe w całej grupie kapitałowej.
System zarządzania energią (ang. Energy Management System, EnMS)	Rok 2014 był pierwszym okresem funkcjonowania w Grupie LOTOS nowych uregulowań wewnętrznych (utworzonych w oparciu o wymagania normy ISO 50001), a także prowadzenia w oparciu o nie wybranych aktywności w zakresie gospodarki energetycznej: <ul style="list-style-type: none"> określiśmy nowe cele środowiskowe i energetyczne (wspólne ze względu na występowanie efektu synergii pomiędzy zagadnieniami ochrony środowiska i efektywności energetycznej), a także wyznaczyliśmy dla nich programy uwzględniające etapy i zadania do realizacji, rozwijaliśmy i dostosowywaliśmy do obecnych potrzeb wskaźniki wyniku energetycznego dla różnych obszarów produkcyjnych, a także prowadziliśmy ich bieżący monitoring oraz raportowanie, zainicjowaliśmy i przeprowadziliśmy pierwsze przeglądy energetyczne, mając na względzie wpływ istotności analiz dotyczących efektywności energetycznej w obszarach projektowych i zakupowych, opracowaliśmy odpowiednie wytyczne ujęte w dokumencie „Kryteria energetyczne w projektach, remontach oraz zakupach towarów i usług w Grupie LOTOS S.A.”, celem podnoszenia ogólnie pojętej świadomości energetycznej, w ramach systemu szkoleniowo-rozwojowego Grupy Kapitałowej LOTOS (Akademia LOTOS) przeprowadziliśmy cykl szkoleń pt. „Energoooszczędne biuro i dom – zasady efektywnego gospodarowania energią w życiu codziennym”, przybliżającego pracownikom dobre praktyki, których stosowanie w życiu zawodowym i prywatnym może przyczynić się do osiągnięcia oszczędności.

W 2015 r., podobnie jak w latach poprzednich, naszym celem nadrzędnym jest zapewnienie skutecznej i efektywnej komunikacji w ramach całej Grupy Kapitałowej LOTOS.

Biorąc pod uwagę dynamicznie zmieniającą się sytuację w naszym otoczeniu zewnętrznym, jak i szybki rozwój grupy kapitałowej, nadal będziemy doskonalić obszary naszego działania m.in. poprzez wdrażanie zaawansowanych narzędzi informatycznych, odpowiadających potrzebom organizacji i przyjaznych dla użytkowników.

Wśród założonych planów jest m.in.:

- doskonalenie Systemu Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym (ERM) m.in. poprzez szczegółową analizę ryzyk dla poszczególnych procesów i celów operacyjnych realizowanych w Grupie LOTOS, a także rozwój Portalu ERM pod kątem pojawiających się potrzeb wynikających z rosnącej dojrzałości systemu ERM;
- w zakresie systemu zarządzania energią: objęcie systemem zarządzania energią pozostałych 5 zakładów produkcyjnych Grupy LOTOS, kontynuacja realizacji celów środowiskowych i energetycznych, rozwijanie systemu bieżącego monitorowania i raportowania wskaźników wyniku energetycznego, realizacja potrzeb szkoleniowych oraz dalsze rozwijanie świadomości pracowników na temat zagadnień gospodarki energetycznej;
- utrzymanie i doskonalenie systemu zarządzania projektami, kontynuacja wdrożenia narzędzia informatycznego do wspomaganie zarządzania projektami w grupie kapitałowej oraz doskonalenie kompetencji pracowników zaangażowanych w proces zarządzania i realizacji projektów;
- wdrożenie udoskonalonego narzędzia informatycznego do monitorowania procesów, dostosowanego do potrzeb użytkowników oraz wprowadzenie nowych mierników prezentujących efektywność procesów;
- wdrożenie efektywnego i przyjaznego dla użytkowników narzędzia informatycznego do nadzorowania działań korygujących i zapobiegawczych.

Rok 2015 będzie dla nas kolejnym okresem realizacji Programu Efektywność i Rozwój, wspieranego poprzez właściwie zaprojektowany i efektywny oraz doskonalony Zintegrowany System Zarządzania, który jest nierozdzielnie związany z wyznaczonymi do osiągnięcia celami biznesowymi.

ZOBACZ TAKŻE:

Podejście do zarządzania ryzykiem korporacyjnym

W Grupie Kapitałowej LOTOS funkcjonuje system zarządzania ryzykiem korporacyjnym, który wspiera bezpieczną i skuteczną realizację celów strategicznych i operacyjnych organizacji.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/szansa-i-ryzyka/podejscie-do-zarzadzania-ryzykiem-korporacyjnym>>

Członkostwo w organizacjach

Przedstawiciele Grupy LOTOS biorą udział w pracach organizacji, w których członkostwo traktujemy w sposób strategiczny. Ich celem jest m.in. wypracowywanie nowych rozwiązań legislacyjnych w obszarze sektora energii oraz uczestnictwo w konsultacjach społecznych projektów ustaw regulujących działalność naszego sektora.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/organizacja-i-jej-raport/czlonkostwo-w-organizacjach>>

Dojrzałość organizacyjna

W Grupie LOTOS corocznie dokonywana jest ocena dojrzałości organizacyjnej Spółki realizowana przez Biuro Audytu Wewnętrznego.

Dojrzałość organizacyjna przedsiębiorstwa rozumiana jest jako osiągnięty przez daną organizację poziom profesjonalizacji kluczowych rozwiązań organizacyjnych, procesów i podejmowanych działań, a także ich zgodności z najlepszymi praktykami w obszarze funkcjonowania organizacji i zarządzania nią, które stanowią czynnik wpływający na możliwość odnoszenia sukcesów w zakresie ochrony i budowania wartości dla interesariuszy.

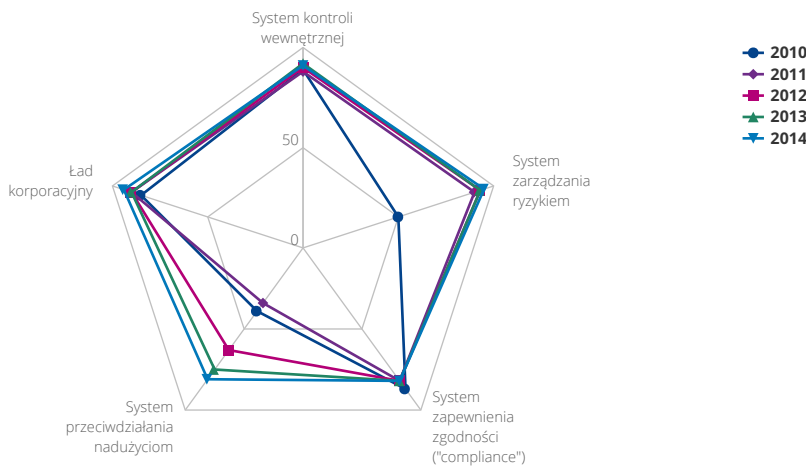
Dojrzałość organizacyjną przedsiębiorstwa kształtują systemy i tworzące je rozwiązania szczegółowe, które mają istotny wpływ na proces tworzenia wartości dla interesariuszy, są ważne w kontekście ochrony wartości przedsiębiorstwa oraz mają duże znaczenie dla niezakłóconego, zgodnego z wymogami prawa, prowadzenia bieżącej działalności.

Kryteria te w największym stopniu spełniają następujące systemy funkcjonujące w Grupie LOTOS:

- system kontroli wewnętrznej,
- system zarządzania ryzykiem,
- system zgodności (compliance),
- system przeciwdziałania nadużyciom,
- ład korporacyjny.

W wyniku przeprowadzonej oceny dojrzałości organizacyjnej za 2014 r. sformułowano opinię dotyczącą funkcjonowania zarówno każdego z systemów osobno, jak i kompleksową dla całej Spółki.

Wyniki oceny dojrzałości organizacyjnej przeprowadzonej w Grupie LOTOS w latach 2010 - 2014

Uzyskana **całościowa ocena dojrzałości organizacyjnej Spółki** wskazuje, że Grupa LOTOS jest organizacją ukierunkowaną na profesjonalizację podejmowanych działań oraz przyjmowanie rozwiązań stanowiących dobre praktyki w zakresie funkcjonowania organizacji i zarządzania nią. Podejmujemy wysiłki ukierunkowane na ochronę wartości przedsiębiorstwa, co przejawia się znacznym rozbudowaniem rozwiązań składających się na system kontroli wewnętrznej i ład korporacyjny oraz wdrożeniem Systemu przeciwdziałania nadużyciom. Kładziemy również nacisk na zapewnienie funkcjonowania w sposób niezakłócony i zgodny z prawem. Wszystko to przejawia się w obecnym poziomie rozwoju i złożoności wskazanych systemów.

Ocena dojrzałości organizacyjnej Grupy LOTOS sformułowana dla poszczególnych systemów

System kontroli wewnętrznej

Ustanowiliśmy najważniejsze kluczowe rozwiązania organizacyjno-procesowe składające się na ramy systemu kontroli wewnętrznej. Zdefiniowane i funkcjonujące procesy cechuje duży poziom dojrzałości, który przejawia się zaprojektowaniem mechanizmów kontrolnych w sposób adekwatny do celów procesu. Kluczowe rozwiązania kontrolne zostały ustanowione w sposób formalny, zaprojektowano ich funkcjonowanie w ramach wdrożonych w Spółce regulacji wewnętrznych. Przyjęte rozwiązania kontrolne funkcjonują sprawnie i ukierunkowane są na zabezpieczenie wartości i zapewnienie uporządkowanego i efektywnego prowadzenia działalności.

System zarządzania

Ustanowiliśmy kluczowe rozwiązania ważne dla prawidłowego funkcjonowania systemu, które stanowią ważny czynnik dla zapewnienia realizacji jego podstawowego celu, jakim jest wspieranie procesu zarządzania Spółką i kreowania wartości dodanej. Dla poprawnego funkcjonowania systemu zakomunikowaliśmy Politykę Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym, wyznaczyliśmy uczestników procesu zarządzania ryzykiem, w tym Właścicieli ryzyk, Koordynatora i Komitet Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym.

ryzykiem	Szczegóły rozwiązań określiła procedura wskazująca na sposób funkcjonowania i podejmowania działań w ramach systemu zarządzania ryzykiem. Ponadto w II połowie 2014 r. rozpoczęliśmy warsztaty, mające na celu zidentyfikowanie ryzyk operacyjnych dla poszczególnych procesów formalnie określonych w organizacji.
System zapewnienia zgodności (compliance)	Podejmujemy działania skierowane na zapewnienie zgodności realizowanej przez nas działalności oraz ustanowionych regulacji wewnętrznych z przepisami prawa powszechnie obowiązującego. Dbamy również o zapewnienie zgodności faktycznie podejmowanych działań z wymaganiami określonymi w regulacjach wewnętrznych.
System przeciwdziałania nadużyciom	W 2014 r. kontynuowaliśmy systemowe podejście polegające na kompleksowych i uporządkowanych działaniach w zakresie zarządzania ryzykiem nadużyć oraz kreowaniu etycznej kultury organizacji. Funkcjonują rozwiązania ograniczające możliwość występowania nadużyć zarówno o charakterze zewnętrznym, jak i wewnętrznym. Doskonaliśmy wiedzę dotyczącą tematyki nadużyć związanych z naszą działalnością oraz rozwijamy systemowe podejście w zakresie identyfikacji i monitorowania rozwiązań i mechanizmów służących zapobieganiu i wykrywaniu nadużyć. Sukcesywnie budujemy kulturę etyczną poprzez ciągłe i systematyczne podnoszenie świadomości oczekiwanych postaw, co w pełni wspiera i wpływa na rozwój systemu przeciwdziałania nadużyciom.
Ład korporacyjny	Ustanowiliśmy większość kluczowych rozwiązań zarówno dotyczących relacji pomiędzy organami Spółki, jak i o charakterze wewnętrznym (związanych z podejściem do zarządzania organizacją i jej zasobami), które odpowiadają formułowanym w tym zakresie standardom i stosowanym w praktyce dobrym praktykom. Rozwiązania przyjęte w zakresie funkcjonowania organów Spółki i ich wzajemnych relacji odpowiadają co do zasady wymogom zdefiniowanym w Dobrych Praktykach Spółek Notowanych na GPW.

Stosunkowo wysoka ocena uzyskana przez Grupę LOTOS została osiągnięta w znacznym stopniu dzięki wysiłkom poczynionym w poprzednich latach oraz w 2014 r. w celu zabezpieczenia wartości i funkcjonowania przedsiębiorstwa, których wyrazem jest sprawnie działający system kontroli wewnętrznej oraz rozwiązania tworzące ład korporacyjny i służące zapewnieniu zgodności.

ZOBACZ TAKŻE:

Cele kluczowe

Cele biznesowe osiągamy z poszanowaniem idei społecznej odpowiedzialności oraz zrównoważonego rozwoju poprzez jak najlepsze wykorzystywanie naszych zasobów i kompetencji na rzecz wytwarzania wartości ekonomicznych i społecznych z korzyścią dla firmy i jej otoczenia.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/strategia-i-model-dzialania/cele-kluczowe>

Etyka

System wartości

W Grupie Kapitałowej LOTOS w działaniach biznesowych i społecznych kierujemy się nadrzędną zasadą poszanowania prawa oraz poczuciem odpowiedzialności za wpływ, jaki wywieramy na otoczenie. Doskonalimy naszą kulturę organizacyjną poprzez oparcie jej na silnym i spójnym systemie wartości.

Przejdź do strony »

<<http://raportroczny.lotos.pl/pl/etyka-i-lad-korporacyjny/etyka/system-wartosci>>

Doskonalenie organizacji

Jednym z kluczowych celów naszej strategii CSR jest udoskonalenie sposobu zarządzania poprzez dbałość o etykę postępowania i transparentność procesów biznesowych oraz zabezpieczanie organizacji przed ryzykiem niezgodności zagrażających jej funkcjonowaniu. Wypełnienie tego celu realizujemy poprzez Program etyczny oraz Program zarządzania ryzykiem nadużyć.

Przejdź do strony »

<<http://raportroczny.lotos.pl/pl/etyka-i-lad-korporacyjny/etyka/doskonalenie-organizacji>>

System wartości

Naszą misją jest innowacyjny i zrównoważony rozwój w obszarze poszukiwań i wydobywania oraz przerobu węglowodorów, handlu produktami najwyższej jakości, zapewniający trwały wzrost wartości dla akcjonariuszy i osiąganie pełnej satysfakcji klienta, umożliwiający stałe doskonalenie i korzystanie z potencjału pracowników, realizowany w sposób odpowiedzialny wobec społeczeństwa, przyjazny dla środowiska i zgodny z polityką bezpieczeństwa energetycznego.

W swoich działaniach biznesowych i społecznych kierujemy się nadrzędną zasadą poszanowania prawa oraz poczuciem odpowiedzialności za wpływ, jaki wywieramy na otoczenie. Doskonalimy kulturę organizacyjną poprzez oparcie jej na silnym i spójnym systemie wartości. Nasz system wartości społecznych stanowi czystość, otwartość, innowacyjność i odpowiedzialność. Jest on wzmocniony wartościami etycznymi, które ustanowiliśmy, przyjmując w 2013 r. Kodeks etyki Grupy Kapitałowej LOTOS. Należą do nich: profesjonalizm, szacunek, transparentność oraz współpraca.

**czystość - otwartość - innowacyjność - odpowiedzialność - profesjonalizm - szacunek -
transparentność - współpraca**

Network Poland
WE SUPPORT

Jako firma społecznie odpowiedzialna, popieramy i stosujemy we wszystkich sferach swojej działalności zasady **United Nations Global Compact** - największej na świecie dobrowolnej inicjatywy obywatelstwa korporacyjnego. Należą do nich:

1. Popieranie i przestrzeganie praw człowieka przyjętych przez społeczność międzynarodową;
2. Eliminowanie wszelkich przypadków łamania praw człowieka przez firmę;
3. Poszanowanie wolności stowarzyszania się;
4. Eliminowanie wszelkich form pracy przymusowej;
5. Popieranie zniesienia pracy dzieci;
6. Efektywne przeciwdziałanie dyskryminacji w sferze zatrudnienia;
7. Prewencyjne podejście do środowiska naturalnego;
8. Podejmowanie inicjatyw mających na celu promowanie postaw odpowiedzialności ekologicznej;
9. Stosowanie i rozpowszechnianie przyjaznych środowisku technologii;
10. Przeciwdziałanie korupcji we wszystkich formach, w tym wymuszeniom i łapówkarstwu.

W 2014 r. Grupa LOTOS została sygnatariuszem nowej inicjatywy UN Global Compact określonej jako **Call to Action on Anti-Corruption** (Wezwanie do działania przeciwko korupcji). Sygnatariusze wspólnie zaapelowali do rządów o promowanie tworzenia rozwiązań zgodnych z polityką przeciwdziałania korupcji we wszystkich jej formach. Postulaty sformułowane w ramach inicjatywy ONZ są nam bliskie, czego przykładem jest realizowany przez nas Program etyczny oraz Program zarządzania ryzykiem nadużyć. Przystępując do inicjatywy na forum międzynarodowym, potwierdziliśmy zobowiązanie Grupy LOTOS do zwalczania korupcji poprzez:

- realizację polityki antykorupcyjnej w strategii biznesowej;
- kształtowanie kultury organizacyjnej opartej na wartościach etycznych;
- brak tolerancji Zarządu dla łapownictwa i korupcji,
- dzielenie się wiedzą i doświadczeniem w zakresie zwalczania korupcji,
- współpracę z firmami skupionymi wokół UN Global Compact,
- angażowanie się w działania tworzące i wspierające mechanizmy przejrzystości w firmach.

W 2014 r. kontynuowaliśmy nasze zaangażowanie w projekt **Wizja Zrównoważonego Rozwoju dla Polskiego Biznesu 2050**, który jest wspólną inicjatywą Ministerstwa Gospodarki, Ministerstwa Środowiska, Forum Odpowiedzialnego Biznesu i firmy doradczej PwC. Realizowany w Polsce projekt nawiązuje do międzynarodowej inicjatywy Światowej Rady Biznesu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (*World Business Council for Sustainable Development, WBCSD*). Jego celem jest integracja biznesu w Polsce wokół idei zrównoważonego rozwoju, wskazanie przedstawicielom biznesu znaczenia wyzwania zrównoważonego rozwoju dla długoterminowego rozwoju ich organizacji, a także wzmocnienie dialogu administracji i biznesu na rzecz wypracowania konkretnych rozwiązań dla wspierania realizacji celów rozwojowych Polski. Grupa LOTOS brała udział w powstaniu Wizji 2050, co zyskało potwierdzenie w znalezieniu się przez nas w 2012 r. w gronie sygnatariuszy towarzyszącej jej Deklaracji biznesu na rzecz zrównoważonego rozwoju. W 2014 r. przedstawiciele Spółki uczestniczyli w pracach grup roboczych powołanych w ramach III etapu Wizji 2050, działających na rzecz innowacji społecznych oraz odnawialnych źródeł energii.

ZOBACZ TAKŻE:

Wpływ społeczny

Rok 2014 był przełomowy pod względem liczby zrealizowanych przez Grupę Kapitałową LOTOS programów i akcji społecznych oraz działań podjętych w modelu współpracy międzysektorowej. Był także okresem podejmowania przez nas inicjatyw służących budowaniu odpowiedzialnego łańcucha dostaw.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/wyniki-i-perspektywy/zrownowazony-rozwoj/wplyw-spoleczny>>

Doskonalenie organizacji

W Grupie Kapitałowej LOTOS dążymy do stałego doskonalenia organizacji m.in. poprzez systemowe podejście do przeciwdziałania nadużyciom. Podstawą dla zbudowania i rozwoju tego systemu były wytyczne zawarte w dokumencie *Managing the Business Risk of Fraud: A Practical Guide*, opracowanym przez organizację zrzeszającą profesjonalistów w zakresie przeciwdziałania i wykrywania nadużyć, tj. Instytut Auditorów Wewnętrznych, Amerykański Instytut Biegłych Księgowych oraz Stowarzyszenie Biegłych ds. Przepięstw i Nadużyć Gospodarczych.

Naszym celem jest podejmowanie działań ukierunkowanych na kształtowanie optymalnego poziomu odporności Grupy Kapitałowej LOTOS na nadużycia. Organizacja odporna na nadużycia to taki podmiot, który dysponując wiedzą dotyczącą rzeczywistego i postrzeganego poziomu zagrożenia nadużyciami w związku z prowadzoną przez siebie działalnością, ustanowiła i zapewnia funkcjonowanie rozwiązań, dostosowanych w sposób optymalny do charakteru i skali dotyczących go zagrożeń, ukierunkowanych na przeciwdziałanie, wykrywanie i reagowanie na nadużycia.

Efektom działań ma być pełna zdolność LOTOSU do:

- minimalizowania możliwości wystąpienia nadużyć,
- ograniczania ich szkodliwych skutków,
- mobilizowania zasobów przyspieszających powrót organizacji do sytuacji poprzedzającej wystąpienie zdarzeń o charakterze nadużyć.

Zasadność wdrożenia kompleksowego podejścia do zarządzania ryzykiem nadużyć potwierdziły wyniki badania Stowarzyszenia Biegłych ds. Przepięstw i Nadużyć Gospodarczych (ACFE) zaprezentowane w *Report to the Nation* za 2012 r., odnoszące się m.in. do specyfiki i skali nadużyć występujących w poszczególnych branżach. Przedsiębiorstwa z branży ropy naftowej i gazu znajdują się na czwartym miejscu pod względem wielkości strat odnotowanych w przypadku zaistnienia pojedynczego zdarzenia o charakterze nadużycia. Jednocześnie spółki z tej branży plasują się na drugiej pozycji pod względem liczby przypadków nadużyć mających charakter korupcyjny. Tego typu zdarzenia, stanowiły około 50% rozpoznanych przypadków nadużyć. To samo opracowanie zawiera prezentację znaczenia różnych metod wykrywania nadużyć, podkreślając wagę i skuteczność działań podejmowanych przez audyt wewnętrzny oraz realizowanych w ramach niezależnych przeglądów dokonywanych przez kadrę kierowniczą. Działania te stanowią jeden z kluczowych elementów dobrze zaprojektowanego i efektywnie funkcjonującego systemu przeciwdziałania nadużyciom.

W związku z powyższym w ramach systemu zarządzania ryzykiem korporacyjnym zostało przez nas zdefiniowane ryzyko nadużyć rozumianych jako celowe działania bądź zaniechania, stanowiące naruszenie przepisów prawa powszechnie obowiązującego, w wyniku którego dopuszczająca się osoba odnosi nieuprawnione korzyści lub którego rezultatem są straty ponoszone przez Spółkę, włączając wszelkie formy działań korupcyjnych.

Zwiększanie odporności organizacji na nadużycia w perspektywie do 2015 r. znajduje swoje odzwierciedlenie w celu kluczowym strategii CSR Grupy Kapitałowej LOTOS, rozumianym jako udoskonalenie sposobu zarządzania poprzez dbałość o etykę postępowania i transparentność procesów biznesowych oraz zabezpieczenie organizacji przed ryzykiem niezgodności zagrażających jej funkcjonowaniu. Wypełnienie tego celu jest realizowane poprzez Program etyczny oraz Program zarządzania ryzykiem nadużyć. Sprawne i kompleksowe ich wdrożenie ma na celu skuteczną ochronę reputacji i aktywów, dbałość o efektywność podejmowanych działań oraz konsekwentne zwiększanie wartości Spółki.

Program etyczny obejmuje rozwiązania ukierunkowane na kształtowanie pożądanej kultury etycznej wśród wszystkich pracowników Grupy Kapitałowej LOTOS. Natomiast Program zarządzania ryzykiem nadużyć, skierowany przede wszystkim do członków kadry kierowniczej, obejmuje koordynację działań w zakresie funkcjonowania rozwiązań ustanowionych w poszczególnych procesach biznesowych, służących zapobieganiu i wykrywaniu nadużyć.

LOTOS

DOSKONALENIE ORGANIZACJI

Program etyczny

Od początku 2013 r. obowiązuje Kodeks etyki Grupy Kapitałowej LOTOS. Stanowi on fundament przyjętego przez nas kompleksowego Programu etycznego, ukierunkowanego na uczynienie z etyki biznesu najwyższego standardu zarządzania w organizacji. W skład Programu, obok edukacji etycznej oraz działań komunikacyjnych, wchodziły kanały zgłaszania naruszeń postanowień Kodeksu oraz instytucje etyczne, stojące na straży przestrzegania przyjętych standardów postępowania – Rada ds. etyki oraz Rzecznik ds. etyki. Rada to powołany w 2013 r. organ kolejalny, którego członkami są reprezentanci wszystkich segmentów biznesowych grupy kapitałowej. Natomiast Rzecznik ds. etyki, pełniący – podobnie jak Rada – swoją funkcję społecznie, został powołany w czerwcu 2014 r.

Jednym z kluczowych zadań Rady ds. etyki w 2014 r. było określenie warunków wyłonienia Rzecznika ds. etyki oraz rekomendowanie podjęcia decyzji w tym zakresie Prezesowi Zarządu Grupy LOTOS. Należy podkreślić, iż Rada kierowała się przy tym głosami pracowników, którzy w toku konsultacji społecznych wskazali, iż funkcję tę należy powierzyć osobie z wnętrza organizacji. Członkowie Rady, we współpracy z nowo powołanym Rzecznikiem, wypracowali również regulację wewnętrzną szczegółowo normującą zasady funkcjonowania Programu etycznego w Grupie Kapitałowej LOTOS. Dzięki temu każdy z elementów Programu podlega ściśle określonym zasadom, budującym zaufanie oraz wzmacniającym transparentność metod wdrażania praktyk etycznych w organizacji. Walory te wzmacnia fakt podawania do wiadomości wszystkich pracowników okresowych sprawozdań z realizacji Programu oraz działań podejmowanych przez Rzecznika ds. etyki.

Rzecznik ds. etyki, obok członków Rady ds. etyki, odpowiada za podejmowanie działań ukierunkowanych na aktywne kształtowanie kultury organizacyjnej opartej na wartościach etycznych i zasadach postępowania określonych w Kodeksie etyki Grupy Kapitałowej LOTOS.

Rola Rzecznika ds. etyki w organizacji

- Wyjaśnia wątpliwości dotyczące postanowień Kodeksu poprzez udzielanie odpowiedzi na zgłaszane pytania i problemy.
- Wspiera w wyjaśnianiu zagadnień przedstawianych przez pracowników ich bezpośrednim przełożonym.
- Organizuje proces przyjmowania i rozpatrywania zgłoszeń dotyczących naruszeń Kodeksu.
- Przyjmuje propozycje zmian Kodeksu zgłaszane przez pracowników.
- Udostępnia wewnątrz i na zewnątrz organizacji wiedzę na temat zaistniałych naruszeń Kodeksu i podjętych w reakcji na nie działań.

Nowo powołany Rzecznik w sposób priorytetowy traktuje możliwość spotkań bezpośrednich z pracownikami. W ciągu pierwszych 6 miesięcy 2014 r. pełnienia przez niego tej funkcji zorganizowanych zostało 27 spotkań, w których wzięło udział ok. 1.000 osób, tj. ok. 20 proc. ogółu zatrudnionych w Grupie Kapitałowej LOTOS. Relacje z poszczególnych spotkań zamieszczane w mediach zakładowych spotkały się z dużym zainteresowaniem. Na bieżąco udzielano także odpowiedzi na pytania i wątpliwości zgłaszane podczas spotkań, rozmów telefonicznych oraz w korespondencji kierowanej do Rzecznika ds. etyki. W pierwszych miesiącach od powołania Rzecznika wpłynęło do niego 49 spraw. Ponad połowę z nich stanowiły zapytania o wyjaśnienie, stanowisko, interpretację lub sygnał potencjalnego naruszenia. Zgłoszenia i zapytania dotyczyły w szczególności takich zagadnień jak:

- komunikacja w relacjach przełożony – pracownik,
- przebieg procesu zakupowego,
- ryzyko zaistnienia konfliktu interesów,
- sprawy pracownicze,
- stosunki pracy na stacjach paliw LOTOS.

Osoby, które zwróciły się do Rzecznika ds. etyki, otrzymały informacje zwrotne z odpowiednią interpretacją Kodeksu oraz uzasadnieniem. W przypadkach stwierdzenia naruszenia zalecono stosowne działania naprawcze.

Większość pracowników LOTOSU jest zdania, że kultura etyczna jest istotna w codziennej pracy, jednocześnie jednak prawie połowa z nich uważa, że dotychczasowe standardy etyczne są niewystarczające. Konieczne są zatem dalsze starania na rzecz doskonalenia praktyk firmy w tym zakresie.

Marta Zbucka

Rzecznik ds. etyki Grupy Kapitałowej LOTOS, Szef Biura Umów Korporacyjnych Grupy LOTOS

Przede wszystkim poprzez kreowanie pożądanej kultury etycznej własnym zachowaniem przez wszystkich pracowników firmy, niezależnie od stanowiska i miejsca pracy. Pracownicy Grupy Kapitałowej LOTOS są zgodni, że powinno się reagować, widząc nieetyczne zachowania wśród współpracowników. Szczególna rola w propagowaniu dobrych postaw spoczywa na kadrze kierowniczej, która winna być przykładem dla innych.

Jako fundament swojej działalności traktuję rozmowy z pracownikami. Powinni oni znać Rzecznika ds. etyki, by bez obaw zasięgać rady czy zgłaszać trudne sytuacje. W pierwszych miesiącach pełnienia przeze mnie tej funkcji wprowadziłam praktykę wspólnych spotkań zarówno w formule „drzwi otwartych” w Grupie LOTOS, czy cyklicznych spotkań poświęconych konkretnym zagadnieniom w poszczególnych spółkach, ale przede wszystkim bezpośredniego kontaktu z pracownikami grupy kapitałowej w miejscu ich pracy. Naszym wspólnym celem jest troska o dobrą atmosferę pracy, co w sposób naturalny skupia moją uwagę na kwestiach szczególnie bliskich pracownikom.

Jednocześnie wiele ze swej aktywności poświęcam relacjom z otoczeniem. Obszarem, który wymaga wsparcia w procesie naszej edukacji etycznej, jest łańcuch dostaw i wpływ standardów etycznych firmy na jej współpracę z partnerami biznesowymi i społecznymi. Szerszej komunikacji wymaga także deklarowany przez LOTOS sposób rozumienia wagi zagadnień etycznych w relacjach z kontrahentami, w tym z osobami zarządzającymi stacjami paliw LOTOS.

Kodeks etyki traktuję, jako bazę i punkt wyjścia do pełnienia funkcji Rzecznika. Za szczególnie istotne uważam podtrzymanie w organizacji atmosfery wypracowanej w pierwszym roku po przyjęciu Kodeksu etyki przez Zarząd Grupy LOTOS i tego, by zasady i wartości zawarte w Kodeksie były żywe i znajdowały swoje odzwierciedlenie w codziennej pracy, a także by stały się wyróżnikiem relacji biznesowych LOTOSU na rynku.

Wybrane metody kontaktu z Rzecznikiem ds. etyki Grupy Kapitałowej LOTOS

- rozmowa telefoniczna lub nagranie wiadomości (nr tel.+48 58 308 80 70);
- przesłanie wiadomości e-mail na adres: liniaetyki@grupalotos.pl;
- wypełnienie Formularza zgłoszeniowego zamieszczonego na stronie www.lotos.pl;
- spotkanie bezpośrednie w formule "drzwi otwartych" (czwartki, godz. 13.00-14.30);
- skierowanie korespondencji na adres: Rzecznik ds. etyki, Grupa LOTOS S.A., ul. Elbląska 135, 80-718 Gdańsk, Polska.

Program zarządzania ryzykiem nadużyć

Opracowaliśmy i zakomunikowaliśmy Politykę przeciwdziałania nadużyciom oraz wyznaczyliśmy osoby odpowiedzialne i koordynujące działania w zakresie przeciwdziałania nadużyciom. Ustanowione zostały kanały zgłoszeń podejrzeń nadużyć wraz ze stosowanymi rozwiązaniami organizacyjno-procesowymi (baza zgłoszeń podejrzeń nadużyć, system rozpatrywania i raportowania zgłoszeń, zasady prowadzenia postępowań wyjaśniających).

Kanały zgłaszania podejrzeń wystąpienia nadużyć są dostępne zarówno wszystkim pracownikom, jak i zewnętrznym interesariuszom. Polityka przeciwdziałania nadużyciom wskazuje, że każdy pracownik Grupy Kapitałowej LOTOS ma obowiązek bezzwłocznego zgłaszania podejrzeń w tym zakresie.

Kanały zgłaszania nadużyć

Bezpośredni przełożony
Dyrektor Biura Audytu Wewnętrznego

Drogą elektroniczną:
audyt@grupalotos.pl
Formularz zgłoszeniowy na stronie www.lotos.pl

Drogą telefoniczną:
58 308 87 87

Zgłoszenie jest przekazywane do Biura Audytu Wewnętrznego

W 2014 r. rozpoczęliśmy realizację projektu, którego celem jest przeprowadzenie szczegółowej oceny ryzyka nadużyć w organizacji. Jego elementami są: badanie kwestionariuszowe skierowane do kadry kierowniczej i zarządzającej, podnoszenie świadomości na temat zagrożeń przez szkolenia i warsztaty oraz identyfikacja luk procesowych poprzez przeglądy zdefiniowanych kategorii nadużyć.

Zgodnie z przyjętą strategią CSR w latach 2014-2015 podejmujemy działania zmierzające do kompleksowego objęcia procesem zarządzania ryzykiem nadużyć całej Grupy Kapitałowej LOTOS. Dodatkowo monitorujemy środki przekazu pod kątem dostępnych w nich informacji mogących wskazywać na występowanie w Spółce nieprawidłowości o charakterze nadużyć, jak również identyfikujemy przypadki nieprawidłowości i nadużyć zaistniałych w innych firmach, w tym w szczególności reprezentujących naszą branżę.

W zakresie systemowego przeciwdziałania nadużyciom dokonywana jest okresowa ocena odporności organizacji na nadużycia. Zgodnie z przyjętym sposobem zarządzania ryzykiem nadużyć, określonym w Polityce Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym, ocena ta jest przeprowadzana minimum raz na trzy lata. Pierwsza została przeprowadzona w 2013 r. Wtedy to poddaliśmy analizie ryzyko związane z korupcją. Metodyka działania zakładała odniesienie się do wszystkich procesów w Spółce przez kierowników komórek organizacyjnych. Spółki grupy kapitałowej nie były poddawane ocenie. Jednym z wyników obecnie realizowanego Programu zarządzania ryzykiem nadużyć ma być możliwość sformułowania oceny odporności organizacji na nadużycia dla całej grupy kapitałowej. Pierwsza taka ocena ma zostać przygotowana po raz pierwszy po zakończeniu 2015 r.

Jednostki biznesowe Grupy Kapitałowej LOTOS przeanalizowane w 2013 r. z punktu widzenia ryzyka związanego z korupcją

Łączna liczba jednostek	15
Procentowy udział jednostek objętych analizą w łącznej liczbie jednostek	7

Ponadto podjęliśmy działania mające na celu edukowanie kadry kierowniczej i zarządzającej w zakresie przeciwdziałania nadużyciom oraz wzrost świadomości istotności funkcjonowania systemu przeciwdziałania nadużyciom. Celem organizowanych szkoleń jest także dostarczenie wiedzy na temat strat i zagrożeń, które niosą dla organizacji nadużycia, sposobów ich popełniania, identyfikowania i zapobiegania. W 2014 r. podczas szkoleń omawiane były ponadto zagadnienia z zakresu cyberprzestępczości i kradzieży informacji, a w ramach zajęć warsztatowych przeprowadzono warsztaty dotyczące zagrożeń nadużyciami, w tym korupcją w procesie zakupowym.

Procent pracowników przeszkolonych w zakresie polityki i procedur antykorupcyjnych organizacji

Rodzaj stanowiska	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Grupa LOTOS			
Kierownicze	62,5	32	77
Pozostałe	5,7	7	3,8
Grupa Kapitałowa LOTOS			
Kierownicze	-	-	54
Pozostałe	-	-	4,3

W 2014 r. w Grupie Kapitałowej LOTOS żaden z pracowników nie został zwolniony lub ukarany dyscyplinarnie w odpowiedzi na przypadek korupcji. Nie zaistniała także sytuacja nieodnowienia umów z kontrahentami z powodu naruszenia zasad dotyczących zwalczania korupcji.

Zgodnie z przyjętą strategią CSR w 2015 r. będziemy kontynuowali wzmożone działania w tej sferze skierowane do kadry zarządzającej i kierowniczej oraz pozostałych pracowników, obejmując ich zakresem zarówno Grupę LOTOS, jak i jej spółki zależne. Postępy w realizacji Programu zarządzania ryzykiem nadużyć okresowo raportujemy do Komitetu Audytu w ramach Rady Nadzorczej Spółki.

Od dwóch lat Grupa Kapitałowa LOTOS podejmuje kompleksowe działania na rzecz kształtowania odpowiedniej kultury etycznej. Program etyczny pozwolił zbudować silne podstawy dla systemu chroniącego naszą organizację przed nadużyciami.

Beata Ossowska-Lango

Przewodnicząca Rady ds. etyki Grupy Kapitałowej LOTOS, Dyrektor Biura Audytu Wewnętrznego Grupy LOTOS

Trzeba jednak pamiętać, iż w obecnych czasach nie ma firm niezagrażonych wystąpieniem takiego ryzyka.

Praktyka pokazuje, że najlepszym i najskuteczniejszym sposobem na zarządzanie ryzykiem nadużyć jest budowa skutecznego i kompleksowego programu przeciwdziałania nadużyciom mającego swoje podstawy w dojrzałości zarządczej organizacji. To jedna z przesłanek, dla których nasza firma podejmuje działania na rzecz budowania odpowiedniej świadomości w tym zakresie poprzez działania edukacyjne i zapobiegawcze adresowane do pracowników i ich przełożonych.

Naszym celem jest szczególnie uwrażliwienie kadry kierowniczej na zagrożenia związane z nadużyciami, ponieważ to właśnie jej przedstawiciele odgrywają najistotniejszą rolę w tworzeniu właściwego ładu organizacyjnego oraz kształtowaniu odpowiedniej kultury organizacyjnej i etycznej w firmie.

Przedstawiciele Zarządów poszczególnych spółek naszej grupy kapitałowej potwierdzają podczas licznych spotkań z pracownikami brak tolerancji firmy dla jakichkolwiek nadużyć oraz podkreślają chęć poszerzania wiedzy na temat ich symptomów i odpowiedzialności związanej z obowiązkiem zgłaszania i reakcji na zaistniałe nieprawidłowości. Podkreślają także, że niezwykle ważna jest świadomość pracowników i ich uwrażliwienie na przejawy nadużyć w codziennych procesach, gdyż to nasza czujność i dalekie od rutynowego podejście do nich stanowią najskuteczniejszą formę ochrony przed zagrożeniami dla biznesu firmy. Jako organizacja uczymy się szybkiego i adekwatnego reagowania na ryzyko w tym obszarze, między innymi dzięki dobremu przepływowi informacji, większej otwartości w mówieniu o tym, co może nas spotkać oraz formułowaniu wniosków na przyszłość ze zdarzeń, jakie obserwujemy na rynku.

ZOBACZ TAKŻE:

Podejście do zarządzania ryzykiem korporacyjnym

W Grupie Kapitałowej LOTOS funkcjonuje system zarządzania ryzykiem korporacyjnym, który wspiera bezpieczną i skuteczną realizację celów strategicznych i operacyjnych organizacji.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/szanse-i-ryzyka/podejscie-do-zarzadzania-ryzykiem-korporacyjnym>

Nadzór korporacyjny

Ład korporacyjny stanowi instrument podnoszący wiarygodność Grupy LOTOS, jako podmiotu notowanego na rynku regulowanym GPW, a przez to także konkurencyjność rynkową całej Grupy Kapitałowej LOTOS. Dokładamy starań, by nasza polityka informacyjna była zgodna z dobrymi praktykami i wspierała cel realizacji zasad ładu korporacyjnego, tj. przejrzystość działania Grupy LOTOS jako spółki giełdowej, zaufanie w relacjach z Interesariuszami oraz konsekwentne budowanie wartości Spółki dla akcjonariuszy.

Od debiutu giełdowego w czerwcu 2005 r. Grupa LOTOS przestrzegała większości zaleceń skodyfikowanych w dokumencie „Dobre praktyki w spółkach publicznych 2005”, a od początku 2008 r. realizowała „Dobre praktyki spółek notowanych na GPW”, tzw. DPSN, zaś w kolejnych latach – zalecenia DPSN w brzmieniu zmienionym Uchwałą Rady Giełdy z dnia 19 października 2011 r., a następnie uchwałą z 21 listopada 2012 r., których aktualna wersja obowiązuje od początku 2013 r.

Zgodnie z wprowadzonymi zasadami informowania, raportujemy wówczas, gdy nastąpi naruszenie którejsz z zasad w sposób incydentalny lub trwały. Raporty są publikowane poprzez giełdową platformę Elektroniczna Baza Informacji (tzw. EBI), analogicznie jak raporty bieżące i umieszczane w dwóch wersjach językowych w internetowym serwisie relacji inwestorskich Spółki.

Relacje z inwestorami i interesariuszami budujemy w sposób partnerski, oparty na dialogu i satysfakcjonujący dla obu stron. Analizujemy i stopniowo wdrażamy nowe narzędzia relacji inwestorskich, doskonaląc treść i formę przekazu. Wykorzystujemy m.in. mailing, newsletter, webcast, uczestnictwo w konferencjach skierowanych do akcjonariuszy instytucjonalnych, indywidualnych i przedstawicieli domów maklerskich, telekonferencje, spotkania one-on-one, dni otwarte dla analityków i inwestorów, uczestnictwo w RESPECT Index.

W 2014 r. Zespół ds. Relacji Inwestorskich wspierał Zarząd Spółki w organizacji spotkań z inwestorami i utrzymywaniu regularnych kontaktów z uczestnikami rynku kapitałowego. W drugiej połowie roku Zespół koordynował prace nad projektem emisji akcji serii D.

Dbając o akcjonariuszy indywidualnych współpracujemy ze Stowarzyszeniem Inwestorów Indywidualnych (SII). W 2014 r. wzięliśmy udział w poświęconej im Konferencji Wall Street 18, zorganizowanej przez SII w Karpaczu w dniach 6-8 czerwca.

Do uczestników rynku skierowany jest internetowy serwis relacji inwestorskich Grupy LOTOS, aktualizowany na bieżąco i dwujęzyczny (polski i angielski). Jego celem jest zapewnienie równego dostępu do informacji inwestorom i analitykom spoza Polski. Serwis grupuje informacje i narzędzia w czterech blokach tematycznych:

1. **Spółka** - przedstawia grupę kapitałową, jej strategię, strukturę kapitału akcyjnego i społeczną odpowiedzialność firmy.
2. **Raporty i dane** - porządkują dane finansowe i pozafinansowe, m.in. poprzez wygodny do pobrania plik databook w formacie excel, a także raporty bieżące i okresowe grupy kapitałowej publikowane na GPW.
3. **Strefa inwestora** – blok zawiera informacje nt. metodologii liczenia i aktualizowane kwartalnie wielkości modelowej marży rafinerijnej Grupy LOTOS, informacje nt. polityki i wypłat dywidendy przez Spółkę, przydatne dla inwestorów narzędzia (kalkulator, archiwum notowań akcji LOTOS), gromadzi w jednym miejscu pliki do pobrania, tj. raporty okresowe, prezentacje strategii i programów efektywnościowych, prospekt emisyjny. Inwestor znajdzie tu także listę analityków domów maklerskich wydających raporty analityczne o Spółce wraz z ich aktualnymi rekomendacjami dla papierów wartościowych LOTOS będących w obrocie na GPW. Harmonogram wydarzeń w Spółce (wyniki kwartalne, działalność WZ, dzień otwarty i inne istotne z punktu widzenia akcjonariuszy wydarzenia o potencjalnym wpływie na wycenę walorów LOTOS) jest tu publikowany w zakładce Kalendarz inwestora.
4. **Ład korporacyjny** – blok porządkuje dane z zakresu realizacji przez Grupę LOTOS dobrych praktyk spółek notowanych na GPW, zawiera też informacje o składzie i kompetencjach, zasadach działania Zarządu Grupy LOTOS, Rady Nadzorczej i Walnego Zgromadzenia wraz z dokumentami, na podstawie których funkcjonują organa Spółki.

W zakładce Dobre praktyki na stronie internetowej Spółki publikujemy treści z zakresu ładu korporacyjnego, w tym coroczne Oświadczenia Spółki i Grupy Kapitałowej LOTOS o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego oraz komunikaty publikowane w systemie EBI. Zarząd Spółki pierwszy raz podał do publicznej wiadomości w 2007 r. oraz powtórzył w kolejnych latach Oświadczenie o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego zawierające zbiór niestosowanych przez Spółkę zasad wraz z komentarzem o przyczynach zaistniałych odstępstw. Dzieje się tak zgodnie z zasadą „comply or explain”, która zakłada, że spółki publiczne powinny stosować wszystkie zasady dobrych praktyk, a raportować jedynie przypadki, gdy nastąpi naruszenie którejsz z nich w sposób incydentalny lub trwały. (**zobacz więcej** <http://inwestor.lotos.pl/225/lad_korporacyjny/dobre_praktyki>)

W 2014 r. Grupa LOTOS nie opublikowała raportów o naruszeniu obligatoryjnych zasad ładu korporacyjnego.

Ład korporacyjny wiąże się z promowaniem uczciwości, odpowiedzialności i transparentności w relacjach pomiędzy właścicielami a menadżerami spółki dla umożliwienia akcjonariuszom kontroli nad sposobami wykorzystania zainwestowanego kapitału.

Paweł Bujnowski

Szef Biura Relacji Inwestorskich Grupy LOTOS

Wdrażając ład korporacyjny w obszarze polityki informacyjnej i relacji z uczestnikami rynku kapitałowego, jako spółka giełdowa deklarujemy, że dbamy, by komunikacja z inwestorami odbywała się na zasadach partnerstwa i aby była satysfakcjonująca dla obu stron. Fundamentalne cele wdrażania ładu korporacyjnego w Grupie LOTOS to: przejrzystość jej działania jako spółki giełdowej, zaufanie w relacjach z Interesariuszami, otwartość i konsekwentne budowanie wartości spółki dla Akcjonariuszy.

Świadomie korzystamy ze standardów ładu korporacyjnego zebranych przez GPW w dokumencie Dobre praktyki spółek notowanych na GPW, jako z instrumentu budowania zaufania poprzez podnoszenie wiarygodności Spółki w odbiorze uczestników rynku kapitałowego, co istotnie wzmacnia naszą konkurencyjność rynkową, a także – jak pokazało powodzenie oferty publicznej akcji Grupy LOTOS – może ułatwiać dostęp do źródeł kapitału na finansowanie inwestycji.

W obszarze relacji inwestorskich szczególnie koncentrujemy się na ładzie informacyjnym. Jak to robimy w praktyce? Staramy się docierać do licznej rzeszy Interesariuszy. Uczestniczymy w dużych konferencjach, jak Polish Capital Market organizowany przez Dom Maklerski PKO BP w Londynie, prezentując Grupę LOTOS bankom inwestycyjnym, ale także prowadzimy rozmowy z drobnymi inwestorami, choćby w ramach Konferencji Stowarzyszenia Inwestorów Indywidualnych Wall Street, organizowanej corocznie w Karpaczu.

Dążymy do prezentowania precyzyjnego, rzetelnego i przejrzystego obrazu działalności Spółki, jej strategii i sytuacji finansowej z zachowaniem reguł zaangażowania, dostępności i równego traktowania wszystkich inwestorów. Nie traktujemy dużych instytucji finansowych w sposób uprzywilejowany, o czym świadczy m.in. powstrzymanie się przed przekazywaniem prognoz wyników finansowych na spotkaniach jeden – na jeden, czy też podczas listopadowego roadshow promującego akcje Grupy LOTOS nowej emisji.

Relacje inwestorskie rozumiemy jako budowanie właściwego rozumienia "equity story" Grupy Kapitałowej LOTOS na rynku kapitałowym poprzez tłumaczenie założeń strategicznych Zarządu oraz pomoc w sparametryzowaniu ścieżki realizacji celów strategicznych. Pod tym kątem opracowujemy materiały, które bez ograniczeń udostępniamy na stronie internetowej w serwisie relacji inwestorskich Spółki. Zapraszam do odwiedzenia zakładki „Strefa inwestora”. Znajdziecie tam Państwo przydatne i dostępne dla każdego inwestora publikacje i narzędzia, m.in. prezentacje z branżowych konferencji z udziałem członków Zarządu Grupy LOTOS. Publikujemy także newslettery przesyłane do analityków finansowych i pliki excel ułatwiające inwestorom pracę z danymi operacyjnymi i finansowymi.

Rozumiejąc rolę drobnych inwestorów, którym przypisuje się realizację kilkunastu procent obrotów na GPW, rozszerzyliśmy współpracę ze Stowarzyszeniem Inwestorów Indywidualnych o różnorodne formy komunikacji (m.in. czat z Prezesem M. Machajewskim po publikacji wyników Grupy Kapitałowej LOTOS za 4. kwartał 2014 r.).

W drugiej połowie 2014 roku koordynowaliśmy prace nad projektem emisji akcji serii D w celu pozyskania blisko 1 mld złotych na sfinansowanie projektów strategicznych, która zakończyła się pełnym sukcesem. Powodzenie oferty akcji Grupy LOTOS cieszy nas tym bardziej, że u jego podstaw znalazło się wypracowane przez nas zaufanie do planów inwestycyjnych Zarządu Spółki.

Poszanowania przez Grupę LOTOS standardów ładu informacyjnego dowodzi m.in. uczestnictwo Spółki w RESPECT Index na GPW (nieprzerwane od 19 listopada 2009 roku). 18 grudnia 2014 roku Grupa LOTOS została po raz ósmy zakwalifikowana do grona 24 spółek tworzących RESPECT Index.

Zapewniamy stosowanie mechanizmów umożliwiających akcjonariuszom i pracownikom zgłaszanie rekomendacji oraz innego rodzaju uwag bezpośrednio członkom organów odpowiadających za sprawowanie nadzoru nad prawidłowością sposobu zarządzania organizacją. W sposób szczegółowy odnoszą się do tych kwestii m.in. zapisy Statutu Grupy LOTOS oraz Regulaminu Walnych Zgromadzeń Spółki wynikające z Kodeksu spółek handlowych. Określają one zasady uczestnictwa akcjonariuszy w Walnym Zgromadzeniu i wykonywania przez nich prawa głosu oraz tryb zwoływania i odwoływania Walnego Zgromadzenia, jego otwarcia i przebiegu obrad.

Zgodnie z wymienionymi uregulowaniami akcjonariusze mogą wpływać na działalność Spółki oraz dokonywać weryfikacji czynności podejmowanych przez jej organy zarządzające i kontrolne poprzez przysługujące im prawa.

Jednym z najistotniejszych jest prawo akcjonariusza do udziału w Walnym Zgromadzeniu Spółki, z zastrzeżeniem, że przysługuje ono osobom będącym akcjonariuszami Spółki w dniu rejestracji przypadającym na 16 dni przed Walnym Zgromadzeniem. Uprawnieni z akcji imiennych i świadectw tymczasowych oraz zastawnicy i użytkownicy, którym przysługuje prawo głosu, mają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli są wpisani do księgi akcyjnej w dniu rejestracji uczestnictwa w Zgromadzeniu.

Wraz z prawem udziału w Walnym Zgromadzeniu akcjonariuszom przysługuje prawo m.in. do:

- składania wniosków przed i w trakcie Walnego Zgromadzenia,
- żądania umieszczenia określonych spraw w porządku obrad Walnego Zgromadzenia,
- zgłaszania projektów uchwał dotyczących spraw wprowadzonych do porządku obrad Walnego Zgromadzenia lub spraw, które mają zostać wprowadzone do porządku obrad przed terminem Walnego Zgromadzenia,
- zgłaszania projektów uchwał dotyczących spraw objętych porządkiem obrad Walnego Zgromadzenia oraz wprowadzonych do porządku obrad podczas Walnego Zgromadzenia,
- zabierania głosu podczas Walnego Zgromadzenia,
- zgłaszania sprzeciwu oraz zaskarżenia uchwał Walnego Zgromadzenia.

Ponadto akcjonariusze reprezentujący co najmniej 1/20 kapitału zakładowego mogą żądać zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia i umieszczenia określonych spraw w porządku jego obrad.

Poza czynnościami wymienionymi w przepisach prawa, również zasady zawarte w Dobrych praktykach spółek notowanych na GPW określają mechanizmy mające na celu poprawę jakości komunikacji spółek z inwestorami oraz wzmocnienie ochrony praw akcjonariuszy także w materiałach nie regulowanych przez prawo.

Składają się na nie m.in.:

- zamieszczanie na korporacyjnej stronie internetowej informacji związanych z Walnym Zgromadzeniem, np. informacji na temat powodów odwołania zgromadzenia, zmiany terminu lub porządku obrad wraz z uzasadnieniem, informacji o przerwie, pytania akcjonariuszy dotyczące spraw objętych porządkiem obrad, zadawane przed i w trakcie Walnego Zgromadzenia pytania wraz z ich odpowiedziami,
- uczestnictwo w Walnym Zgromadzeniu członków Rady Nadzorczej i Zarządu,
- ustalenie miejsca i terminu Walnego Zgromadzenia tak, aby umożliwić udział w obradach jak największej liczbie akcjonariuszy,
- umożliwienie obecności na Walnych Zgromadzeniach przedstawicieli mediów.

W 2014 r. Walne Zgromadzenie obradowało trzy razy. 30 czerwca odbyło się Zwyczajne Walne Zgromadzenie Grupy LOTOS, natomiast 8 września i 25 listopada - Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie. We wszystkich przypadkach Walne Zgromadzenie zostało zwołane przez Zarząd Spółki.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie rozpatrzyło i zatwierdziło sprawozdania finansowe oraz sprawozdanie z działalności Spółki i Grupy Kapitałowej LOTOS za 2013 r., a także zadecydowało o udzieleniu absolutorium członkom Rady Nadzorczej i Zarządu. Wyraziło również zgodę na nabycie nieruchomości z przeznaczeniem na realizację przyszłych projektów inwestycyjnych i podjęło decyzję o przyznaniu Prezesowi Zarządu nagrody jubileuszowej za 35 lat pracy. Ponadto, w związku z upływem VIII kadencji Rady Nadzorczej, ZWZ ustaliło liczbę członków Rady Nadzorczej IX wspólnej kadencji na 7 osób i zgodnie z posiadanymi uprawnieniami dokonało wyboru sześciu członków Rady.

Podczas wspomnianego Walnego Zgromadzenia Spółki akcjonariusz indywidualny p. B. Kamola skutecznie skorzystał z prawa zabierania głosu podczas obrad.

Zgłaszane przez akcjonariusza wnioski i komentarze dotyczyły działalności Spółki, głównie spraw ekonomiczno-finansowych, zagadnień z obszaru segmentu poszukiwawczo-wydobywczego oraz segmentu handlowego pod kątem udziału Spółki w krajowym rynku detalicznym paliw i efektywności przeprowadzonej restrukturyzacji logistyki morskiej. Zadane przez akcjonariusza pytania wraz z odpowiedziami udzielonymi przez Zarząd zostały umieszczone na stronie internetowej Spółki. Ponadto akcjonariusz ten skorzystał z przysługującego mu prawa zgłoszenia sprzeciwu do uchwały dotyczącej zatwierdzenia sprawozdania Zarządu z działalności Grupy LOTOS za 2013 r.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie obradujące 8 września 2014 r. podjęło decyzję w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Spółki w drodze emisji nowych akcji, które zostało zarejestrowane przez Sąd 9 stycznia 2015 r.

Natomiast Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie z 25 listopada 2014 r. wyraziło zgodę na sprzedaż prawa użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej na rzecz LOTOS Asphalt oraz na zbycie zorganizowanej części przedsiębiorstwa Grupy LOTOS w postaci bazy paliw w Poznaniu.

ZOBACZ TAKŻE:

Giełda

W 2014 r. Grupa LOTOS dokonała emisji 55.000.000 akcji zwykłych na okaziciela serii D w drodze oferty publicznej. Cenę emisyjną ustalono na 18,10 zł za 1 Akcję Oferowaną. Środki z emisji przeznaczymy na współfinansowanie Projektu EFRA – budowy instalacji opóźnionego koksowania w rafinerii w Gdańsku i zagospodarowanie bałtyckich złóż gazowych.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/wyniki-i-perspektywy/wyniki-segmentow/gielda>>

Model działania

Nasza działalność koncentruje się na wydobyciu i przerobie ropy naftowej oraz hurtowej i detalicznej sprzedaży produktów naftowych, do których należą: paliwa (benzyna bezołowiowa, olej napędowy i lekki olej opałowy), ciężki olej opałowy, asfalty, paliwo lotnicze, benzyna surowa, gaz płynny propan-butan (LPG) i oleje bazowe.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/strategia-i-model-dzialania/model-dzialania>>

Rada Nadzorcza

Kompetencje Rady Nadzorczej

Członek Rady Nadzorczej stosownie do zasad zawartych w Dobrych praktykach spółek notowanych na GPW powinien posiadać należytą wiedzę i doświadczenie, a przy wykonywaniu obowiązków kierować się starannością wynikającą z zawodowego charakteru swojej działalności.

Przejdź do strony »

<http://raportroczny.lotos.pl/pl/etyka-i-lad-korporacyjny/rada-nadzorcza/kompetencje-rady-nadzorczej>

Skład Rady Nadzorczej

Skarb Państwa uprawniony jest do bezpośredniego powoływania i odwoływania jednego członka Rady Nadzorczej Grupy LOTOS tak długo jak pozostaje akcjonariuszem Spółki.

Przejdź do strony »

<http://raportroczny.lotos.pl/pl/etyka-i-lad-korporacyjny/rada-nadzorcza/sklad-rady-nadzorczej>

Stale komitety Rady Nadzorczej

Komitety na stałe powołane przez Radę Nadzorcą Grupy LOTOS to: Komitet Audytu, Komitet Strategii i Rozwoju oraz Komitet Organizacji i Zarządzania.

Przejdź do strony »

<http://raportroczny.lotos.pl/pl/etyka-i-lad-korporacyjny/rada-nadzorcza/stale-komitety-rady-nadzorczej>

Wynagradzanie Rady Nadzorczej

Członkom Rady Nadzorczej Grupy LOTOS w 2014 r. przysługiwało indywidualne wynagrodzenie miesięczne w wysokości, której podstawę ustalono na podstawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw obowiązującego w czwartym kwartale 2009 r.

Przejdź do strony »

<http://raportroczny.lotos.pl/pl/etyka-i-lad-korporacyjny/rada-nadzorcza/wynagradzanie-rady-nadzorczej>

Status niezależności Rady Nadzorczej

Termin niezależnego członka Rady Nadzorczej oznacza osoby niepozostające w jakichkolwiek relacjach z akcjonariuszami, Spółką lub jej pracownikami, co mogłyby być dla nich potencjalnym źródłem konfliktu interesu.

Przejdź do strony »

<http://raportroczny.lotos.pl/pl/etyka-i-lad-korporacyjny/rada-nadzorcza/status-niezalznosci-rady-nadzorczej>

Unikanie konfliktu interesów

Grupa LOTOS nie posiada informacji dotyczących zaistnienia w 2014 r. ewentualnych konfliktów interesów lub możliwości ich powstania, o których członek Rady Nadzorczej w przypadku ich wystąpienia powinien poinformować.

Przejdź do strony »

<http://raportroczny.lotos.pl/pl/etyka-i-lad-korporacyjny/rada-nadzorcza/unikanie-konfliktu-interesow>

Zaangażowanie w kwestie zrównoważonego rozwoju

Komitety Rady Nadzorczej, uznając kwestie zrównoważonego rozwoju za istotne dla Spółki oraz dostrzegając znaczenie odpowiedzialnego podejścia do prowadzenia biznesu, w 2014 r. podejmowały się w toku swych prac omówienia zagadnień z tego zakresu.

Przejdź do strony »

<http://raportroczny.lotos.pl/pl/etyka-i-lad-korporacyjny/rada-nadzorcza/zaangazowanie-w-kwestie-zrownowazonego-rozwoju>

Etyka i ład korporacyjny > Rada Nadzorcza > Kompetencje Rady Nadzorczej

Kompetencje Rady Nadzorczej

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Grupy LOTOS we wszystkich dziedzinach działalności Spółki. Rada realizuje swoje zadania kolegialnie, jednakże może powoływać stałe bądź doraźne komitety, sprawujące nadzór nad poszczególnymi sferami działalności Spółki. Komitety na stałe powołane przez Radę Nadzorczą to: Komitet Audytu, Komitet Strategii i Rozwoju oraz Komitet Organizacji i Zarządzania. Ponadto Rada może delegować swoich członków do samodzielnego pełnienia określonych funkcji.

Zasady działania organu określa Statut Grupy LOTOS oraz Regulamin Rady Nadzorczej.

Statut Grupy LOTOS S.A. (PDF)

[<http://inwestor.lotos.pl/repository/45905/pl/>](http://inwestor.lotos.pl/repository/45905/pl/)

Regulamin Walnych Zgromadzeń Grupy LOTOS S.A. (PDF)

[<http://inwestor.lotos.pl/pobierz_plik/35063/>](http://inwestor.lotos.pl/pobierz_plik/35063/)

Regulamin Rady Nadzorczej Grupy LOTOS

S.A. (PDF) [<http://inwestor.lotos.pl/pobierz_plik/35062/>](http://inwestor.lotos.pl/pobierz_plik/35062/)

Członek Rady Nadzorczej przy wykonywaniu obowiązków powinien dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności. Stosownie do zapisów Regulaminu Walnych Zgromadzeń oraz zasad zawartych w Dobrych praktykach spółek notowanych na GPW członek Rady powinien także posiadać należytą wiedzę i doświadczenie oraz być w stanie poświęcić niezbędny czas na wykonywanie swoich obowiązków.

Skład Rady Nadzorczej

 Dane podległy weryfikacji > [Zobacz pełen tekst Niezależnego Raportu Atestującego](#)

Wiesław Skwarko

Przewodniczący Rady Nadzorczej

Funkcję Członka Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A. pełni od 30 czerwca 2008 r., wchodząc w skład Rady VII, VIII i IX kadencji. Decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Grupy LOTOS z 30 czerwca 2014 r. powołany do składu Rady IX wspólnej kadencji jako jej Przewodniczący.

Pełniąc funkcję Przewodniczącego, zgodnie z przyznanymi kompetencjami administruje i kieruje pracami Rady oraz reprezentuje ją wobec pozostałych organów Spółki i innych osób. Jednocześnie czynnie uczestniczy w pracach komitetów Rady Nadzorczej, pełniąc funkcję przewodniczącego Komitetu Strategii i Rozwoju oraz będąc członkiem Komitetu Audytu.

Kwalifikacje i doświadczenia zawodowe

Absolwent Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie (Wydział Handlu Zagranicznego).

W latach 1987-1994 asystent w Szkole Głównej Handlowej. Od 1990 do 1999 r. sprawował funkcję Partnera w Access Sp. z o.o., następnie wszedł w skład Zarządu firmy Rothschild Polska Sp. z o.o. W latach 2005-2006 pracował na stanowisku Dyrektora Biura Prywatyzacji w Nafcie Polskiej S.A. W 2006 r. objął stanowisko Dyrektora ds. Strategii Finansowej i Rozwoju Kapitałowego w spółce CTL Maczki Bór w Sosnowcu, a następnie w CTL Logistics S.A. w Warszawie. Od 10 stycznia 2008 r. do 31 grudnia 2009 r. pełnił funkcję Członka Zarządu w Nafcie Polskiej S.A., natomiast od 1 stycznia 2010 r. do końca kwietnia 2011 r. sprawował funkcję Likwidatora w spółce Nafta Polska S.A. w likwidacji. Od 27 października 2010 r. do 31 lipca 2012 r. piastował stanowisko Wiceprezesa Zarządu ZAK S.A. w Kędzierzynie Koźlu. Od 10 września 2012 r. pełni funkcję Prezesa Zarządu Kędzierzyńsko-Kozielskiego Parku Przemysłowego Sp. z o.o.

Agnieszka Trzaskalska

Wiceprzewodnicząca Rady Nadzorczej

Funkcję Członka Rady Nadzorczej Grupy LOTOS pełni od 29 lutego 2012 r., wchodząc w skład Rady VIII i IX kadencji. Do składu Rady IX wspólnej kadencji powołana decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Grupy LOTOS z 30 czerwca 2014 r.

Zgodnie z decyzją Rady od 28 lipca 2014 r. pełni funkcję Wiceprzewodniczącej Rady Nadzorczej IX wspólnej kadencji i w związku z powyższym ma prawo do wykonywania wszelkich uprawnień przewodniczącego Rady wynikających ze Statutu Spółki i Regulaminu Rady Nadzorczej, o ile zostanie upoważniona do tego przez Przewodniczącego lub w przypadku jego nieobecności. Jednocześnie pełni funkcję przewodniczącej Komitetu Organizacji i Zarządzania Rady Nadzorczej oraz uczestniczy w pracach Komitetu Strategii i Rozwoju.

Kwalifikacje i doświadczenia zawodowe

Absolwentka studiów doktoranckich na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego oraz absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego, gdzie ukończyła studia na kierunku prawo.

Od 1999 r. pracownik Ministerstwa Skarbu Państwa, gdzie zdobywała doświadczenie na różnych stanowiskach, w zakresie nadzoru właścicielskiego, korporacyjnego oraz procesów przekształceń własnościowych. Obecnie Zastępca Dyrektora Departamentu Przekształceń Własnościowych i Prywatyzacji, gdzie koordynuje i nadzoruje projekty zbycia pakietów akcji/udziałów Spółek z udziałem Skarbu Państwa.

Posiada wieloletnie doświadczenie z zakresu prawa spółek, nadzoru właścicielskiego oraz procesów przekształceń podmiotów gospodarczych, zdobyte również w organach nadzoru spółek prawa handlowego i innych podmiotów, w tym m.in. jako pełniąca funkcje: Członka Rady Nadzorczej Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S.A. od maja do lipca 2014 r., Wiceprzewodniczącej Rady Nadzorczej, a następnie Członka Rady Nadzorczej TAURON POLSKA ENERGIA S.A. w latach 2007-2014, Wiceprzewodniczącej Rady Nadzorczej LOTOS Petrobaltic S.A. w latach 2007-2012, Członka Rady Fundacji Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie w latach 2000-2003. Obecnie pełni funkcję Wiceprzewodniczącej Rady Nadzorczej PLL LOT S.A. Ponadto od 31 marca 2015 r. zasiada w Radzie Nadzorczej Jastrzębskiej Spółki Węglowej.

Oskar Pawłowski

Sekretarz Rady Nadzorczej

Funkcję Członka Rady Nadzorczej Grupy LOTOS pełni od 11 lutego 2010 r., wchodząc w skład Rady VII, VIII i IX kadencji. Do składu Rady IX wspólnej kadencji powołany decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Grupy LOTOS z 30 czerwca 2014 r.

Zgodnie z decyzją Rady od 28 lipca 2014 r. pełni funkcję Sekretarza Rady Nadzorczej IX wspólnej kadencji, którą pełnił również w Radzie Nadzorczej VII i VIII kadencji. W związku z powyższym odpowiedzialny jest za organizację i dokumentowanie pracy Rady, a także czuwa nad jej obsługą organizacyjno-techniczną. Jednocześnie pozostaje członkiem Komitetu Organizacji i Zarządzania oraz Komitetu Audytu Rady Nadzorczej.

W związku z prowadzoną restrukturyzacją działalności na Morzu Północnym, decyzją Rady Nadzorczej z 23 maja 2013 r. delegowany do samodzielnego pełnienia czynności nadzorczych nad procesem restrukturyzacji obszaru aktywów norweskich segmentu poszukiwawczo-wydobywczego Grupy Kapitałowej LOTOS. Rada Nadzorcza IX wspólnej kadencji decyzją z 28 lipca 2014 r. utrzymała delegację w powyższym zakresie. Jest Członkiem Board of Directors LOTOS Exploration & Production Norge A.S. w charakterze obserwatora.

Kwalifikacje i doświadczenia zawodowe

Absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Uniwersytetu w Cambridge w zakresie prawa brytyjskiego i prawa Unii Europejskiej.

W 2006 r. ukończył aplikację radcowską w Okręgowej Izbie Radców w Poznaniu i został wpisany na listę radców prawnych.

W latach 2000-2002 prawnik w Kancelarii Prawnej Głowacki, Grynhoff, Hałaziński s.j. W latach 2002-2003 prawnik w Kancelarii D. Janczak i Wspólnicy Sp. k./Domański Zakrzewki Palinka Sp. k. – Ernst & Young Law Alliance – Grupa Energetyczna, natomiast od 2003 r. do 2007 r. w Kancelarii Radcy Prawnego Włodzimierz Głowacki. Obecnie Partner Zarządzający w Kancelarii Prawnej Oskar Pawłowski i Wspólnicy Sp. k.

Posiada ponad 10-letnie doświadczenie w świadczeniu pomocy prawnej. Specjalizuje się w otoczeniu regulacyjnym przedsiębiorstw sektora energetycznego oraz obsłudze prawnej obrotu nieruchomościami i procesy inwestycyjnego. Posiada bogate doświadczenie w zakresie prawa spółek oraz fuzji i przejęć.

Pełni funkcję Arbitra Sądu Arbitrażowego ds. Energetyki przy Izbie Energetyki Przemysłowej i Odbiorców Energii. Jest Członkiem Trybunału Polskiego Związku Motorowego. Władza językiem angielskim. Autor publikacji „Prawa odbiorców energii elektrycznej i sposób ich ochrony” (Rynek Energii, 2/2009), „Badanie stanu prawnego nieruchomości due diligence” (Inwestor, 1/2010).

Magdalena Bohusz-Boguszewska

Członek Rady Nadzorczej

Członkiem Rady Nadzorczej Grupy LOTOS pozostaje od 30 czerwca 2014 r. - powołana do składu Rady IX wspólnej kadencji decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Grupy LOTOS. Bierze udział w pracach Komitetu Strategii i Rozwoju oraz Komitetu Audytu.

Decyzją Rady Nadzorczej z 22 sierpnia 2014 r. została delegowana do samodzielnego pełnienia czynności nadzorczych w zakresie sprawowania szczegółowego i bieżącego nadzoru nad realizacją Projektu „Budowa instalacji opóźnionego koksowania oraz instalacji towarzyszących”, w tym nadzorowania procesu negocjacji i wyboru głównych firm wykonawczych oraz organizacji finansowania.

Kwalifikacje i doświadczenia zawodowe

Absolwentka Europejskiej Wyższej Szkoły Prawa i Administracji, gdzie ukończyła studia na kierunku prawo.

W październiku 2014 r. objęła stanowisko Dyrektora Departamentu Strategii i Rozwoju w Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. Od 2012 r. pracownik Ministerstwa Skarbu Państwa, gdzie do października 2014 r. pełniła funkcję Naczelnika Wydziału Nadzoru, Pomocy Publicznej i Wsparcia w Departamencie Restrukturyzacji i Pomocy Publicznej, nadzorując i koordynując prace związane z nadzorem właścicielskim, restrukturyzacją spółek, pomocą publiczną oraz wsparciem niebędącym pomocą publiczną udzielanych przedsiębiorcom przez Ministra Skarbu Państwa. W latach 2004-2012 zatrudniona w Ministerstwie Gospodarki, gdzie zajmowała się m.in. nadzorem właścicielskim nad spółkami sektora górnictwa węgla kamiennego, a następnie prowadzeniem prac legislacyjnych obejmujących przygotowanie projektów zmian w obowiązującym prawie wynikających ze strategii rządowych w odniesieniu do górnictwa węgla kamiennego. Posiada doświadczenie w pełnieniu funkcji członka rad nadzorczych, w tym H. Cegielski – Poznań S.A., Stomil – Poznań S.A.

Małgorzata Hirszel

Członek Rady Nadzorczej

Funkcję Członka Rady Nadzorczej Grupy LOTOS pełni od 30 czerwca 2008 r., wchodząc w skład Rady VII, VIII i IX kadencji. Do składu Rady IX wspólnej kadencji powołana decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Grupy LOTOS z 30 czerwca 2014 r. Uczestniczy w pracach Komitetu Strategii i Rozwoju oraz Komitetu Organizacji i Zarządzania Rady Nadzorczej.

Kwalifikacje i doświadczenia zawodowe

Absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego oraz studiów podyplomowych Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego (specjalizacja: studia europejskie). Doktorantka Polskiej Akademii Nauk, Instytutu Nauk Prawnych.

Od 2000 r. zatrudniona w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, gdzie od 2007 r. zajmuje stanowisko Dyrektora Departamentu Komitetu Rady Ministrów oraz pełni funkcję Sekretarza stałego Komitetu Rady Ministrów.

Michał Rumiński

Członek Rady Nadzorczej

Funkcję Członka Rady Nadzorczej Grupy LOTOS pełni od 11 lutego 2010 r., wchodząc w skład Rady VII, VIII i IX kadencji. Do składu Rady IX wspólnej kadencji powołany decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Grupy LOTOS z 30 czerwca 2014 r. Pełni funkcję przewodniczącego Komitetu Audytu, jest także członkiem Komitetu Strategii i Rozwoju oraz Komitetu Organizacji i Zarządzania.

Kwalifikacje i doświadczenia zawodowe

Absolwent University of Chicago - Booth School of Business, Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie oraz Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego.

Od 2012 r. Prezes Zarządu i Partner Zarządzający spółki EEC Ventures specjalizującej się w zarządzaniu aktywami i doradztwie kapitałowym, w tym wyspecjalizowanych usługach finansowych w sektorze Sustainable and Cleantech Investments. Od 2007 r. do 2012 roku w ramach współpracy z Funduszem Inwestycyjnym MCI Euroventures pełnił funkcje Partnera Inwestycyjnego, Członka Zarządu, a następnie Prezesa Zarządu spółki ABC Data S.A. – największej spółki portfelowej tego funduszu, oraz członka rad nadzorczych innych spółek kapitałowych. W latach 2000-2007 związany z KBC Group, gdzie przeprowadził wiele transakcji kapitałowych i inwestycji na publicznym i niepublicznym rynku kapitałowym, w tym od 2004 r. na stanowisku Dyrektora ds. Corporate Finance w KBC Securities S.A., gdzie był odpowiedzialny za zbudowanie strategii i utworzenie działu corporate finance w banku inwestycyjnym KBC Securities w Polsce. Wcześniej zarządzał działem bankowości inwestycyjnej w Kredyt Banku. Autor publikacji dotyczących polskiego i światowego rynku kapitałowego.

Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami Statutu Spółki, Rada Nadzorcza może liczyć od pięciu do dziewięciu członków powoływanych na wspólny okres trzyletniej kadencji przez Walne Zgromadzenie bezwzględną większością głosów w głosowaniu tajnym spośród nieograniczonej liczby kandydatów. Liczbę członków Rady Nadzorczej ustala Walne Zgromadzenie. Przewodniczący Rady Nadzorczej powoływany jest przez Walne Zgromadzenie, natomiast Wiceprzewodniczący i Sekretarz wybierani są przez Radę Nadzorczą z grona pozostałych jej członków.

Poszczególni członkowie Rady oraz cała Rada Nadzorcza mogą zostać odwołani w każdym czasie przed upływem kadencji.

Niezależnie od powyższego, zgodnie z § 11 ust. 2 Statutu Spółki, akcjonariusz – Skarb Państwa uprawniony jest do bezpośredniego powoływania i odwoływania jednego członka Rady Nadzorczej tak długo jak pozostaje akcjonariuszem Spółki.

Od 1 stycznia do 30 czerwca 2014 r. skład Rady Nadzorczej Grupy LOTOS VIII kadencji przedstawiał się następująco:

1. Wiesław Skwarko – Przewodniczący,
2. Marcin Majeranowski – Wiceprzewodniczący,
3. Oskar Pawłowski – Sekretarz,
4. Agnieszka Trzaskalska – Członek,
5. Małgorzata Hirszel – Członek,
6. Michał Rumiński – Członek.

W związku z upływającą VIII kadencją Rady Nadzorczej Grupy LOTOS Zwyczajne Walne Zgromadzenie 30 czerwca 2014 r., zgodnie § 11 ust. 1 Statutu Spółki, na mocy uchwały nr 21 ustaliło liczbę członków Rady Nadzorczej kolejnej - IX wspólnej kadencji na siedem osób i stosownie do postanowień art. 385 § 1 i § 2 Kodeksu spółek handlowych oraz § 9 pkt 4 i § 11 ust. 2 Statutu Spółki powołało następujących członków Rady Nadzorczej IX wspólnej kadencji:

- Wiesława Skwarko - powierzając mu funkcję Przewodniczącego,
- Magdaleny Bohusz-Boguszewską,
- Małgorzatę Hirszel,
- Agnieszkę Trzaskalską,
- Oskara Pawłowskiego,
- Michała Rumińskiego.

Skarb Państwa, reprezentowany przez Ministra Skarbu Państwa, do dnia publikacji niniejszego Raportu nie skorzystał z przysługującego mu uprawnienia do bezpośredniego powołania jednego członka Rady Nadzorczej.

Rada Nadzorcza na pierwszym posiedzeniu Rady IX kadencji ukonstytuowała się, powierzając funkcję Wiceprzewodniczącej Agnieszce Trzaskalskiej (uchwała nr 1/IX/2014) oraz funkcję Sekretarza - Oskarowi Pawłowskiemu (uchwała nr 2/IX/2014).

W związku z powyższym od 28 lipca do 31 grudnia 2014 r. oraz na dzień przekazania niniejszego Raportu skład Rady Nadzorczej IX wspólnej kadencji przedstawiał się następująco:

1. Wiesław Skwarko – Przewodniczący,
2. Agnieszka Trzaskalska – Wiceprzewodnicząca,
3. Oskar Pawłowski – Sekretarz,
4. Magdalena Bohusz-Boguszewska – Członek,
5. Małgorzata Hirszel – Członek,
6. Michał Rumiński – Członek.

Członkowie Rady delegowani do samodzielnego pełnienia określonych funkcji:

Marcin Majeranowski – delegowany na mocy uchwały RN nr 66/VIII/2013 z 11 stycznia 2013 r. do samodzielnego pełnienia czynności nadzorczych nad realizacją programu rekonstrukcji kapitałowej Grupy Kapitałowej LOTOS i wykonaniem jego harmonogramu. W związku z upływem VIII kadencji ww. delegacja wygasła.

Oskar Pawłowski – delegowany na mocy uchwały RN nr 98/VIII/2013 z 23 maja 2013 r. do samodzielnego pełnienia czynności nadzorczych nad procesem restrukturyzacji obszaru aktywów norweskich segmentu poszukiwawczo-wydobywczego. Ww. delegacja wygasła w związku z upływem VIII kadencji Rady Nadzorczej. Decyzją z 28 lipca 2014 r. Rada Nadzorcza IX wspólnej kadencji (uchwała nr 6/IX/2014) powierzyła mu ponownie, w ramach indywidualnego nadzoru, obowiązki w powyższym zakresie.

Magdalena Bohusz-Boguszewska – delegowana na mocy uchwały RN nr 10/IX/2014 z 22 sierpnia 2014 r. do samodzielnego pełnienia czynności nadzorczych w zakresie sprawowania szczegółowego i bieżącego nadzoru nad realizacją projektu „Budowa instalacji opóźnionego koksowania oraz instalacji towarzyszących”, w tym nadzorowania procesu negocjacji i wyboru głównych firm wykonawczych oraz organizacji finansowania.

Obecnie Rada Nadzorcza Grupy LOTOS liczy 6 członków.

Liczba kobiet i mężczyzn zasiadających w Radzie Nadzorczej Grupy LOTOS w latach 2012-2014

Rok	Okres	Ogólna liczba członków	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn
2012	1.01.-27.01.	6	1	5
	27.01.-29.02.	5	1	4
	29.02.-31.12.	6	2	4
2013	1.01.-31.12.	6	2	4
2014	1.01.-30.06.	6	2	4
	30.06.-31.12.	6	3	3

Etyka i ład korporacyjny > Rada Nadzorcza > Stałe komitety Rady Nadzorczej

Stałe komitety Rady Nadzorczej

Komitety na stałe powołane przez Radę Nadzorczą Grupy LOTOS, mające charakter organów pomocniczych, doradczych i opiniotwórczych, to: Komitet Audytu, Komitet Strategii i Rozwoju oraz Komitet Organizacji i Zarządzania.

W skład każdego Komitetu wchodzi od 3 do 5 osób wybieranych przez Radę Nadzorczą spośród jej Członków. Pracami Komitetu kieruje Przewodniczący wybierany przez Radę Nadzorczą spośród Członków Komitetu. Wszyscy członkowie Rady Nadzorczej mają prawo uczestniczyć w posiedzeniach poszczególnych Komitetów.

Zadaniem Komitetu Audytu jest stałe doradztwo Radzie Nadzorczej w kwestiach dotyczących właściwego wdrażania zasad sprawozdawczości budżetowej i finansowej, kontroli wewnętrznej oraz współpraca z biegłymi rewidentami Spółki.

Zadaniem Komitetu Strategii i Rozwoju jest opiniowanie i przedstawianie Radzie Nadzorczej rekomendacji w kwestiach planowanych inwestycji mających istotny wpływ na aktywa Spółki oraz dotyczących wieloletnich strategii Spółki.

Zadaniem Komitetu Organizacji i Zarządzania jest przedstawianie Radzie Nadzorczej opinii i rekomendacji dotyczących struktury zarządzania, w tym kwestii rozwiązań organizacyjnych, systemu wynagrodzeń oraz doboru kadry, umożliwiających osiągnięcie strategicznych celów Spółki.

Szczegółowe kompetencje Komitetów określa Regulamin Rady Nadzorczej oraz Regulaminy Komitetów.

W 2014 r. składy Komitetów Rady Nadzorczej przedstawiały się następująco:

Komitet Audytu Rady Nadzorczej

Od 1 stycznia do 30 czerwca 2014 r. (do końca VIII kadencji) Komitet Audytu Rady Nadzorczej działał w następującym składzie:

1. Michał Rumiński - Przewodniczący (*wybór na przewodniczącego Komitetu 11 sierpnia 2011 r.*)
2. Wiesław Skwarko - Członek,
3. Oskar Pawłowski - Członek,
4. Marcin Majeranowski - Członek.

W związku z wyborem przez Walne Zgromadzenie 30 czerwca 2014 r. Rady Nadzorczej IX wspólnej kadencji, Rada na pierwszym posiedzeniu nowej kadencji, 28 lipca 2014 r. dokonała wyboru członków Komitetu Audytu, jednocześnie powierzając funkcję przewodniczącego Michałowi Rumińskiemu (uchwała nr 3/IX/2014). W związku z powyższym ww. Komitet od 28 lipca do 31 grudnia 2014 r. oraz na dzień przekazania niniejszego Raportu działał w następującym składzie:

1. Michał Rumiński - Przewodniczący,
2. Wiesław Skwarko - Członek,
3. Oskar Pawłowski - Członek,
4. Magdalena Bohusz-Boguszewska - Członek.

Komitet Strategii i Rozwoju Rady Nadzorczej

Od 1 stycznia do 30 czerwca 2014 r. (do końca VIII kadencji) Komitet Strategii i Rozwoju Rady Nadzorczej działał w następującym składzie:

1. Wiesław Skwarko - Przewodniczący (*wybór na przewodniczącego Komitetu 11 sierpnia 2011 r.*),
2. Małgorzata Hirszel - Członek,
3. Michał Rumiński - Członek,
4. Agnieszka Trzaskalska - Członek,
5. Marcin Majeranowski - Członek.

W związku z wyborem przez Walne Zgromadzenie 30 czerwca 2014 r. Rady Nadzorczej IX wspólnej kadencji, Rada na pierwszym posiedzeniu nowej kadencji, 28 lipca 2014 r., dokonała wyboru członków Komitetu Strategii i Rozwoju, jednocześnie powierzając funkcję przewodniczącego Wiesławowi Skwarko (uchwała nr 4/IX/2014). W związku z powyższym ww. Komitet od 28 lipca do 31 grudnia 2014 r. oraz na dzień przekazania niniejszego Raportu działał w następującym składzie:

1. Wiesław Skwarko - Przewodniczący,
2. Małgorzata Hirszel - Członek,
3. Michał Rumiński - Członek,
4. Agnieszka Trzaskalska - Członek,
5. Magdalena Bohusz-Boguszewska - Członek.

Komitet Organizacji i Zarządzania

Od 1 stycznia do 18 stycznia 2014 r. Komitet Organizacji i Zarządzania Rady Nadzorczej działał w następującym składzie:

1. Agnieszka Trzaskalska - Przewodnicząca (*wybór na przewodniczącą Komitetu 8 marca 2012 r.*),
2. Małgorzata Hirszel - Członek,
3. Oskar Pawłowski - Członek,
4. Marcin Majeranowski - Członek.

Rada Nadzorcza decyzją z 18 stycznia 2014 r. (uchwała nr 111/VIII/2014) powołała do składu Komitetu Organizacji i Zarządzania Michała Rumińskiego. W związku z powyższym od 18 stycznia do 30 czerwca 2014 r. (do końca VIII kadencji) ww. Komitet działał w następującym składzie:

1. Agnieszka Trzaskalska - Przewodnicząca,
2. Małgorzata Hirszel - Członek,
3. Oskar Pawłowski - Członek,
4. Marcin Majeranowski - Członek,
5. Michał Rumiński - Członek.

W związku z wyborem przez Walne Zgromadzenie 30 czerwca 2014 r. Rady Nadzorczej IX wspólnej kadencji, Rada na pierwszym posiedzeniu nowej kadencji, 28 lipca 2014 r., dokonała wyboru członków Komitetu Organizacji i Zarządzania, jednocześnie powierzając obowiązki przewodniczącej Agnieszce Trzaskalskiej (uchwała nr 5/IX/2014). W związku z powyższym ww. Komitet od 28 lipca do 31 grudnia 2014 r. oraz na dzień przekazania niniejszego Raportu działał w następującym składzie:

1. Agnieszka Trzaskalska - Przewodnicząca,
2. Małgorzata Hirszel - Członek,
3. Oskar Pawłowski - Członek,
4. Michał Rumiński - Członek.

Wynagradzanie Rady Nadzorczej

Ustalanie zasad wynagradzania członków Rady Nadzorczej należy do kompetencji Walnego Zgromadzenia.

Wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej Grupy LOTOS podlegają ograniczeniom i zasadom określonym w Ustawie z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. nr 26 z 2000 r., poz. 306, z późn. zm.). Zgodnie z postanowieniami ustawy,

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie ustaliło w 2000 r. zasady wynagradzania członków Rady Nadzorczej. Zgodnie z nimi:

- członkom Rady przysługuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego,
- wynagrodzenie przysługuje bez względu na częstotliwość zwoływanych posiedzeń, jednak nie dotyczy to miesięcy, w których członek Rady nie był obecny z przyczyn nieusprawiedliwionych na żadnym z posiedzeń,
- wynagrodzenie obliczane jest proporcjonalnie do liczby dni pełnienia funkcji w przypadku, gdy powołanie lub odwołanie nastąpiło w czasie trwania miesiąca kalendarzowego,
- Spółka pokrywa koszty poniesione w związku z wykonywaniem przez członków Rady powierzonych im funkcji oraz, zgodnie z ustawą o podatku dochodowym od osób fizycznych, oblicza i pobiera od wynagrodzeń zaliczki na podatek dochodowy.

Zgodnie ze znowelizowanymi przepisami wspomnianej wyżej ustawy, Członkom Rady Nadzorczej w 2014 r. przysługiwało indywidualne wynagrodzenie miesięczne w wysokości, której podstawę ustalono na podstawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku obowiązującego w czwartym kwartale 2009 r.

Wysokość wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej w 2014 r.

Imię i nazwisko	Kwota (zł)
Wiesław Skwarko	38 000
Agnieszka Trzaskalska	38 000
Oskar Pawłowski	38 000
Małgorzata Hirszel	38 000
Magdalena Bohusz-Boguszewska	17 000
Michał Rumiński	38 000
Marcin Majeranowski	21 000
Razem	228 000

Status niezależności Rady Nadzorczej

Termin „niezależni członkowie rady nadzorczej” zawarty został w odniesieniu do spółek publicznych w zbiorze „Dobrych praktyk spółek notowanych na GPW”, mających na celu m.in. umacnianie transparentności spółek giełdowych.

Zgodnie z zasadą nr 6 z działu III przywołanych Dobrych Praktyk przynajmniej dwóch członków rady nadzorczej powinno spełniać kryteria niezależności określone w Załączniku II do Zalecenia Komisji Europejskiej z 15 lutego 2005 r. dotyczącego roli dyrektorów niewykonawczych lub będących członkami rady nadzorczej spółek giełdowych i komisji rady (nadzorczej). Ponadto nie może być uznana za spełniającą kryteria niezależności, w rozumieniu niniejszej zasady, osoba będąca pracownikiem spółki, podmiotu zależnego lub podmiotu stowarzyszonego, a także posiadająca rzeczywiste i istotne powiązanie z akcjonariuszem mającym prawo do wykonywania 5% i więcej ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu.

W związku z powyższym termin niezależnego członka rady nadzorczej oznacza osoby niepozostające w jakichkolwiek relacjach z akcjonariuszami, spółką lub jej pracownikami, co mogłyby być dla nich potencjalnym źródłem konfliktu interesu.

Zgodnie z Oświadczeniami złożonymi na potrzeby Prospektu Emisyjnego akcji Grupy LOTOS, który został zatwierdzony przez Komisję Nadzoru Finansowego 7 listopada 2014 r. i na datę Prospektu spośród członków Rady Nadzorczej warunki niezależności, w rozumieniu wspomnianego Załącznika nr II do zalecenia Komisji z 15 lutego 2005 r. oraz rozdziału III, ust. 6 Dobrych Praktyk, spełniali: Wiesław Skwarko, Oskar Pawłowski, Małgorzata Hirszel, Michał Rumiński oraz Magdalena Bohusz-Boguszewska.

Natomiast warunki niezależności w rozumieniu Ustawy o Biegłych Rewidentach spełniali: Wiesław Skwarko, Agnieszka Trzaskalska, Oskar Pawłowski, Małgorzata Hirszel oraz Michał Rumiński.

Unikanie konfliktu interesów

Członkowie Rady Nadzorczej Grupy LOTOS na potrzeby przygotowywanych sprawozdań finansowych, składają oświadczenia zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), zawierające ujawnienia dotyczące transakcji z jednostkami powiązanymi stosownie do uregulowań zawartych w MSR 24 Transakcje z jednostkami. Z oświadczeń członków Rady Nadzorczej Spółki złożonych w I połowie roku wynika, że dwóch z nich było zatrudnionych w Ministerstwie Skarbu Państwa, przy czym złożyli oświadczenia, że nie miało to wpływu na wykonywanie mandatu. Obecnie (od 30 czerwca 2014 r.) jeden członek Rady zatrudniony jest w Ministerstwie Skarbu Państwa i podtrzymuje złożone wcześniej oświadczenie dotyczące braku wpływu tego faktu na wykonywanie mandatu. Pozostali oświadczają, iż nie mają powiązań natury ekonomicznej, rodzinnej lub innej, mogącej mieć wpływ na stanowisko członka Rady Nadzorczej w sprawach rozstrzyganych przez Radę Nadzorczą, z akcjonariuszem dysponującym akcjami reprezentującymi nie mniej niż 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Grupy LOTOS.

Spółka nie posiada informacji dotyczących kwestii zaistnienia w 2014 r. ewentualnych konfliktów interesów lub możliwości ich powstania, o których członek Rady Nadzorczej w przypadku ich wystąpienia powinien poinformować Radę i w konsekwencji powstrzymać się od zabierania głosu w dyskusji oraz głosowania nad uchwałą w tej sprawie.

Niezależnie od wspomnianych powyżej regulacji członkowie Rady Nadzorczej Grupy LOTOS z chwilą powołania ich do Rady zobowiązani są do składania oświadczeń o niewykonywaniu działalności konkurencyjnej w stosunku do działalności Spółki oraz, że nie są współnikami w konkurencyjnej spółce cywilnej lub spółce osobowej ani członkiem organu spółki kapitałowej czy też członkiem organu jakiegokolwiek innej konkurencyjnej osoby prawnej.

Zaangażowanie w kwestie zrównoważonego rozwoju

Ważnym ogniwem w systemie oceny wyników, szans i ryzyk w Grupie LOTOS, pozwalającym na zapewnienie transparentności podejmowanych przez Spółkę działań w ramach zrównoważonego rozwoju, jest Rada Nadzorcza i jej Komitety.

Wychodząc naprzeciw międzynarodowym standardom w dziedzinie zrównoważonego rozwoju, Rada Nadzorcza objęła analizą kluczowe dla działalności Grupy LOTOS obszary i zagadnienia zarówno w aspekcie dostępu do surowców naturalnych, jak i społecznego oraz środowiskowego oddziaływania koncernu na otoczenie.

Na przestrzeni 2014 r. Rada Nadzorcza odbyła 8 posiedzeń i podjęła 43 uchwały, w tym 6 w trybie określonym w art. 388 §3 ksh. Do głównych zagadnień omawianych przez Radę Nadzorczą, odnoszących się do oceny wyników, szans i ryzyk Spółki w zakresie zrównoważonego rozwoju, należy zaliczyć:

- realizację Programu „Efektywność i Rozwój 2013-2015” zakładającego rozwój i rekonstrukcję kapitałową grupy kapitałowej,
- podwyższenie kapitału zakładowego Spółki,
- realizację zadań inwestycyjnych, w tym proces prac przygotowawczych zmierzających do uruchomienia projektu EFRA - Efektywna Rafinacja, a także nabycie nieruchomości gruntowych z przeznaczeniem na realizację przyszłych projektów inwestycyjnych,
- działalność poszukiwawczo-wydobywczą z uwzględnieniem prawa geologicznego oraz górniczego, a także posiadanych koncesji,
- bieżące wyniki finansowe Grupy LOTOS i jej spółek zależnych oraz realizację budżetu na 2014 r.,
- budżet na 2015 r.,
- refinansowanie zapasów Spółki,
- finansowanie przez Grupę LOTOS przedsięwzięć społecznych, w tym planowane utworzenie fundacji korporacyjnej,
- działalność sponsoringową Spółki.

Komitety Rady Nadzorczej wypełniając swoje funkcje pomocnicze, doradcze i opiniotwórcze, uznając kwestie zrównoważonego rozwoju za istotne dla Spółki oraz dostrzegając znaczenie odpowiedzialnego podejścia do prowadzenia biznesu, w 2014 r. podejmowały się omówienia następujących zagadnień dotyczących:

- realizacji Strategii Grupy Kapitałowej LOTOS,
- wyników badania oraz przeglądu sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej LOTOS,
- okresowych wyników finansowych Grupy LOTOS i jej spółek zależnych,
- założeń oraz budżetu na 2015 r.,
- prognozy obsługi zadłużenia oraz planu zarządzania płynnością,
- rachunkowości zabezpieczeń,
- obszaru audytu wewnętrznego funkcjonującego w Spółce,
- oceny dojrzałości organizacyjnej,
- obszaru zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem nadużyć,
- rentowości sieci stacji paliw,
- statusu projektów w segmencie poszukiwawczo-wydobywczym.

Działania Rady Nadzorczej podlegają ocenie dokonywanej przez Walne Zgromadzenie, do którego należy udzielanie członkom Rady absolutorium z wykonania przez nich obowiązków. Podstawę decyzji WZA o udzieleniu absolutorium stanowi przedkładana corocznie, zgodnie z Regulaminem Rady Nadzorczej oraz „Dobrymi praktykami spółek notowanych na GPW”, ocena sytuacji Spółki, zawierająca m.in. zagadnienia odnoszące się do wskazanych wyżej kwestii z dziedziny zrównoważonego rozwoju.

Zarząd

Kompetencje zarządu

Zarząd Grupy LOTOS działa na podstawie Statutu Grupy LOTOS oraz Regulaminu Zarządu. Dokumenty są publicznie dostępne w serwisie internetowym Spółki.

Przejdź do strony »

<<http://raportroczny.lotos.pl/pl/etyka-i-lad-korporacyjny/zarząd/kompetencje-zarządu>>

Skład Zarządu

Zarządu Grupy LOTOS VIII wspólnej kadencji liczył w 2014 r. 5 osób.

Przejdź do strony »

<<http://raportroczny.lotos.pl/pl/etyka-i-lad-korporacyjny/zarząd/skład-zarządu>>

Wynagradzanie Zarządu

Zgodnie ze znowelizowanymi przepisami tzw. ustawy kominowej członkom Zarządu Grupy LOTOS w 2014 r. przysługiwało indywidualne wynagrodzenie miesięczne w wysokości, której podstawę ustalono na podstawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw obowiązującego w czwartym kwartale 2009 r.

Przejdź do strony »

<<http://raportroczny.lotos.pl/pl/etyka-i-lad-korporacyjny/zarząd/wynagradzanie-zarządu>>

Unikanie konfliktu interesów

Unikanie możliwości zaistnienia potencjalnego lub rzeczywistego konfliktu interesów stanowi jedną z kluczowych zasad określonych w Kodeksie etyki Grupy Kapitałowej LOTOS.

Przejdź do strony »

<<http://raportroczny.lotos.pl/pl/etyka-i-lad-korporacyjny/zarząd/unikanie-konfliktu-interesow>>

Kompetencje zarządu

Zarząd reprezentuje Spółkę wobec osób trzecich oraz prowadzi wszelkie sprawy korporacyjne Grupy LOTOS. Ponadto poszczególni członkowie Zarządu prowadzą działania zgodnie z podziałem kompetencji wynikającym z funkcji operacyjnych powierzonych im w Spółce. Jednocześnie każdy z członków Zarządu ma prawo reprezentować Spółkę we wszystkich czynnościach sądowych i pozasądowych związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa Spółki z wyłączeniem czynności zastrzeżonych postanowieniami Ksh lub Statutem Spółki do kompetencji Walnego Zgromadzenia lub Rady Nadzorczej oraz spraw przekraczających zwykły zarząd przedsiębiorstwem, które wymagają uprzedniej uchwały Zarządu oraz spraw znajdujących się w kompetencji innego Członka Zarządu.

Zarząd działa na podstawie Statutu Grupy LOTOS oraz Regulaminu Zarządu.

Statut Grupy LOTOS S.A.

(PDF) <<http://inwestor.lotos.pl/repository/45905/pl/>>

Regulamin Zarządu Grupy LOTOS S.A.

(PDF) <http://inwestor.lotos.pl/pobierz_plik/35061/>

Skład Zarządu

Paweł Olechnowicz

Prezes Zarządu

Funkcję Prezesa Zarządu Grupy LOTOS pełni od 12 marca 2002 r., wchodząc w skład Zarządu IV, V, VI, VII i VIII kadencji. Jednocześnie od września 2007 r. zasiada w Radzie Dyrektorów spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS, a od kwietnia 2011 r. w Radzie Dyrektorów spółki AB LOTOS Geonaftha – pełniąc w obu podmiotach funkcję Przewodniczącego.

Zarządza, kieruje oraz ponosi odpowiedzialność za całokształt działalności Grupy Kapitałowej LOTOS.

Kwalifikacje i doświadczenia zawodowe

Ukończył Wydział Technologii i Mechanizacji Odlewnictwa Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, Podyplomowe Studia na Politechnice Gdańskiej – Organizacja, Ekonomika i Zarządzanie Przemysłem; MBA INSEAD, Fontainebleau, a także wiele specjalistycznych szkoleń krajowych i zagranicznych z zakresu zarządzania.

W 1977 r. rozpoczął karierę zawodową w Zakładach Mechanicznych „Zamech” w Elblągu (od 1990 r. ABB Zamech Sp. z o. o.). W latach 1990-1996 był Prezesem Zarządu i Dyrektorem Generalnym ABB Zamech Ltd. i jednocześnie w latach 1994 – 1996 pełnił funkcję Wiceprezesa ABB Polska. Kolejne dwa lata pracował w centrali ABB Ltd. w Zurichu na stanowisku Wiceprezesa na Europę Centralną i Wschodnią. W latach 1999-2000 pełnił funkcję Wiceprezesa i Zastępcy Dyrektora Generalnego w ZML Kęty S.A. Od 2001 r. kierował założoną przez siebie firmą konsultingową Paweł Olechnowicz – Consulting. Był jednym z inicjatorów powstania w 2010 roku, w Brukseli stowarzyszenia Central Europe Energy Partners (CEEP) reprezentującego interesy firm sektora energii z Europy Środkowo-Wschodniej. Pełni funkcję Przewodniczącego Rady Dyrektorów CEEP.

Po objęciu funkcji Prezesa Zarządu Grupy LOTOS S.A. zapoczątkował wiele dynamicznych działań mających na celu unowocześnienie struktur organizacyjnych oraz rozwój potencjału produkcyjnego i rynkowego spółki. Doprowadził do konsolidacji biznesowej ze spółką poszukiwawczo-wydobywczą Petrobaltic oraz rafineriami w Czechowicach-Dziedzicach i Jaśle, wprowadził Grupę LOTOS na Warszawską Giełdę Papierów Wartościowych (9 czerwca 2005 roku), a uzyskane z oferty środki (ok. 1 mld zł) przeznaczył na realizację Programu 10+, dzięki któremu rafineria Grupy LOTOS w Gdańsku zwiększyła zdolności przerobowe z 6 do 10,5 mln ton rocznie oraz wzbogaciła się o najnowocześniejsze instalacje do produkcji paliw płynnych. Program 10+, realizowany w latach 2007-2011 i wart blisko 1,5 mld EUR, był jedną z największych inwestycji przeprowadzonych w ciągu ostatnich 25 lat w Polsce. Prezes Olechnowicz zarządził realizację opracowanego przez kierownictwo i załogę spółki programu oszczędnościowego pn. Pakiet Antykryzysowy (2009 r.) oraz programu oszczędnościowo-efektywnościowego pn. Program Optymalnej Ekspansji (2012 r.). Na przełomie 2014/2015 pod kierownictwem Prezesa Olechnowicza Grupa LOTOS przeprowadziła z powodzeniem wtórną emisję akcji. Spółka pozyskała w ten sposób ok. 1 mld zł, który przeznaczy na inwestycje w ramach Programu Efektywność i Rozwój 2013-2015. Chodzi przede wszystkim o budowę instalacji opóźnionego koksowania i instalacji pomocniczych w ramach Projektu EFRA oraz zagospodarowanie bałtyckich złóż gazowych B4/B6. W 2014 r. podczas konferencji „Nafta i Chemia” Prezes Paweł Olechnowicz otrzymał tytuł „Człowieka Dekady”.

Mariusz Machajewski

Wiceprezes Zarządu

Funkcję Wiceprezesa Zarządu Grupy LOTOS pełni od 19 czerwca 2006 r., wchodząc w skład Zarządu VI, VII oraz VIII kadencji. Jednocześnie od 2006 r. zasiada w Radzie Nadzorczej LOTOS Paliwa Sp. z o.o. pełniąc w niej funkcję Wiceprzewodniczącego oraz od 2010 roku w Radzie Nadzorczej RCEkoenergia Sp. z o.o. – pełniąc w niej funkcję Przewodniczącego.

Od 2013 r. pełni funkcję Członka Rady Nadzorczej Stowarzyszenia Emitentów Giełdowych.

Zarządza głównie całokształtem działalności ekonomiczno-finansowej i rachunkowej firmy, a także całokształtem zagadnień w zakresie posiadanych aktywów oraz procesów restrukturyzacyjnych, ponosząc odpowiedzialność w tym zakresie działania. Ponadto sprawuje również nadzór nad sprawami związanymi z opracowywaniem wytycznych korporacyjnych i standaryzacją działalności w zakresie zawierania umów, wyboru i oceny kontrahenta oraz rozwoju systemów informatycznych i usług telekomunikacyjnych.

Kwalifikacje i doświadczenia zawodowe

Ukończył Wydział Ekonomii Uniwersytetu Gdańskiego oraz wiele specjalistycznych szkoleń krajowych i zagranicznych w zakresie zarządzania i ekonomii.

W latach 1994-1997 pracował w Stoczni Gdynia S.A. Związany z Grupą LOTOS S.A. (wcześniej Rafineria Gdańska S.A.) od 1997 r., gdzie od 1999 r. kierował służbami kontroingu Spółki. Od połowy 2002 r. zatrudniony jest na stanowisku Dyrektora ds. Ekonomiczno-Finansowych. Od kwietnia 2005 r. do czerwca 2006 r. był również Prokurentem Spółki. Powołany do składu Zarządu w czerwcu 2006 r. Brał udział w procesie restrukturyzacji wewnętrznej firmy, czego następstwem było między innymi powołanie do życia w 2005 r. Centrum Finansowo-Księgowego, świadczącego usługi głównie z zakresu księgowości na rzecz Grupy LOTOS S.A. i spółek zależnych. Uczestniczył w przygotowaniu Spółki do wejścia na Warszawską Giełdę Papierów Wartościowych, co nastąpiło 9 czerwca 2005 r. Był liderem procesu przygotowywania koncepcji i organizacji finansowania Programu 10+. Umowa kredytowa zawarta w czerwcu 2008 r. na realizację Programu 10+ była największą w historii firmy i została uznana za transakcję roku w europejskim sektorze naftowym, a kilka prestiżowych pism specjalistycznych określiło ją mianem najlepszego projektu finansowego roku. Był odpowiedzialny za przygotowanie i monitorowanie realizacji programu oszczędnościowego pn. Pakiet Antykrzysowy (2009 r.) oraz programu oszczędnościowo-efektywnościowego pn. Program Optymalnej Ekspansji (2012 r.). W ramach sprawowania kontroli nad procesami restrukturyzacyjnymi – odpowiada za realizację programu rozwoju i rekonstrukcji kapitałowej Grupy Kapitałowej LOTOS na lata 2013-2015 pn. Efektywność i Rozwój 2013-2015 oraz sprawuje kontrolę nad funkcjonowaniem nadzoru właścicielskiego nad spółkami zależnymi. Nadzorował realizację procesu podwyższenia kapitału zakładowego Spółki przeprowadzonego w 2014 r. oraz przygotowywanie koncepcji organizacji finansowania realizowanego obecnie Projektu EFRA – Efektywna Rafinacja.

Zbigniew Paszkowicz Wiceprezes Zarządu

Funkcję Wiceprezesa Zarządu Grupy LOTOS pełni od 28 czerwca 2012 r. – powołany przez Radę Nadzorczą Spółki do składu Zarządu VIII kadencji.

Od października 2012 r. pełni również funkcję Prezesa Zarządu LOTOS Petrobaltic S.A. oraz od stycznia 2013 r. zasiada w Radzie Dyrektorów LOTOS E&P Norge AS – pełniąc w niej funkcję Członka Rady.

Zarządza całokształtem działalności segmentu poszukiwawczo-wydobywczego Grupy Kapitałowej LOTOS, w tym nadzoruje działalność spółek ww. segmentu, oraz ponosi odpowiedzialność za działania w tym zakresie.

Kwalifikacje i doświadczenia zawodowe

W 1989 r. ukończył studia w zakresie mechaniki w Instytucie Okrętowym Politechniki Gdańskiej. Absolwent francuskiego Instytutu Ropy Naftowej w Paryżu, gdzie uzyskał w 1991 r. dyplom inżyniera Wyższych Studiów Ropy Naftowej i Silników Spalinowych (Ecole Nationale Supérieure du Petrole et des Moteurs).

Z Grupą LOTOS S.A. (wcześniej Rafineria Gdańska S.A.) związany jest zawodowo od 1992 r. - początkowo zatrudniony jako specjalista w Dziale Planowania i Przygotowania Remontów. W latach 2002-2004 pracował na stanowisku kierownika Zakładu Utrzymania Ruchu odpowiadając za reorganizację służb remontowych i utrzymanie ruchu rafinerii w oparciu o nowoczesne metody profilaktyczne. W 2004 r. objął stanowisko Dyrektora ds. Techniki Grupy LOTOS S.A. i odpowiadał bezpośrednio za przygotowanie i realizację remontu postojowego „Wiosna 2005”, podczas którego podniesione zostały moce przerobowe zakładu z poziomu 4,5 do 6 mln ton ropy naftowej rocznie. W 2006 roku objął stanowisko Dyrektora ds. Rozbudowy Rafinerii i został osobą bezpośrednio odpowiedzialną za realizację Programu 10+, największej inwestycji przemysłowej ostatniego dziesięciolecia w Polsce. Po zakończeniu ww. Programu od kwietnia 2011 r. objął stanowisko Zastępcy Dyrektora Generalnego Grupy LOTOS S.A., a w jego zakresie kompetencji znalazło się m.in. monitorowanie realizacji Strategii Spółki, nadzór nad całokształtem spraw związanych z obsługą organów Spółki oraz nad opracowywaniem wytycznych korporacyjnych i standaryzacją zawieranych umów, oraz rozwoju systemów informatycznych i telekomunikacyjnych oraz bezpieczeństwa i ochrony fizycznej. Stanowił również wsparcie Dyrektora Generalnego w zakresie udzielonych uprawnień. Tu od stycznia 2012 r. – Przewodniczący Rady Nadzorczej LOTOS Petrobaltic. W czerwcu 2012 r. został powołany na funkcję Wiceprezesa Grupy LOTOS S.A., a od października 2012 r. pełni także funkcję Prezesa Zarządu LOTOS Petrobaltic S.A. Główny kierunek Jego działań skoncentrowany jest na rozwoju obszaru poszukiwań i wydobywania. Od czerwca 2012 r. był bezpośrednio zaangażowany w opracowanie strategii i pomyślnie zakończenie negocjacji (z operatorem koncesji – kanadyjską firmą Talisman) związanych z usunięciem wadliwej platformy ze złoża YME oraz odzyskanie zainwestowanych środków finansowych (marzec 2013 r.). Ponadto monitorował zawarcie transakcji dotyczącej nabycia udziału w złożu Heimdal, stanowiącego centrum przetwarzania i dystrybucji gazu ziemnego z Norweskiego Szelfu Kontynentalnego (listopad 2013 r.). Ponadto nadzoruje prowadzenie intensywnych prac rozpoznawczych mających na celu zdobycie pełnej wiedzy na temat złóż węglowodorów na obszarze Morza Bałtyckiego, aby w pełni wykorzystać potencjał i zasoby, które znajdują się w polskiej strefie ekonomicznej. Nadzorował finalną fazę programu inwestycyjnego związanego z zagospodarowaniem złoża B8 obejmującego przede wszystkim przebudowę platformy „Petrobaltic” – z wiertniczej na eksploatacyjną, budowę podwodnej infrastruktury

produkcyjnej. W ramach realizowanych zadań strategicznych w marcu 2014 r., ówczesnie nowo nabyta platforma „LOTOS Petrobaltic”, została przetransportowana na Morze Bałtyckie.

Marek Sokołowski Wiceprezes Zarządu

Funkcję Wiceprezesa Zarządu Grupy LOTOS S.A. pełni od 19 kwietnia 2002 r., wchodząc w skład Zarządu IV, V, VI, VII oraz VIII kadencji.

Od 2002 do 2009 r. był Przewodniczącym Rady Nadzorczej LOTOS Kolej Sp. z o.o. Jednocześnie od maja 2005 r. zasiada w Radzie Nadzorczej LOTOS Terminale S.A. (wcześniej LOTOS Czechowice S.A.) oraz od grudnia 2010 r. w Radzie Nadzorczej LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o. – pełniąc w obu podmiotach funkcję Przewodniczącego.

Zarządza pionami produkcji, techniki, rozwoju technologii, inwestycji związanych z rozwojem technicznym i technologicznym oraz nadzoruje spółki segmentu operacyjnego Grupy Kapitałowej LOTOS.

Kwalifikacje i doświadczenia zawodowe

Ukończył Wydział Elektryczny Politechniki Gdańskiej, studia podyplomowe w zakresie realizacji inwestycji w przemyśle oraz wiele specjalistycznych szkoleń krajowych i zagranicznych w zakresie zarządzania.

Z Grupą LOTOS S.A. (wcześniej Rafineria Gdańska S.A.) związany jest zawodowo od 1973 r. Od 1990 r. jednocześnie sprawował funkcję Członka Zarządu oraz zajmował stanowisko Dyrektora Technicznego i tym samym odpowiadał za utrzymanie ruchu rafinerii oraz realizację inwestycji. Na przełomie lat 1994 i 1995 brał udział w stworzeniu „Programu rozwoju technicznego Rafinerii Gdańskiej S.A. do roku 2000” (PRT), którego celem było zwiększenie zdolności przerobu ropy naftowej z 3 do 4,5 mln ton rocznie oraz budowa instalacji konwersyjnej w tym hydrokrakingu. Następnie od 1996 r. zarządzał realizacją ww. Programu, aż do jego zakończenia pod koniec 1999 r. Do kwietnia 2002 r. zajmował stanowisko Szefa Służb Technicznych, będąc jednocześnie Prokurentem Spółki. W kwietniu 2002 r. został powołany na funkcję Wiceprezesa Zarządu Grupy LOTOS S.A. W latach 2004-2011 był odpowiedzialny za realizację rozbudowy rafinerii w ramach Programu 10+ (wcześniej Program Kompleksowego Rozwoju Technicznego), którego oficjalne rozpoczęcie nastąpiło w sierpniu 2007 roku wmurowaniem aktu erekcyjnego na miejscu rozpoczynającej się budowy instalacji hydroodsierczania olejów napędowych (HDS).

Po uruchomieniu wszystkich nowych instalacji Programu 10+ istotnie zwiększyła się zdolność przerobu ropy w rafinerii, ale także głębokość jej przetwarzania i elastyczność surowcowa. Realizacja Programu 10+ pozwoliła Grupie LOTOS S.A. wejść do elitarnego klubu najnowocześniejszych rafinerii w Europie. W ostatnich latach Marek Sokołowski był inicjatorem wdrożenia programu zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego rafinerii przez podłączenie zakładu do gazu sieciowego. Kolejną inicjatywą były zmiany organizacyjne w ramach Programu Doskonałości Operacyjnej, w efekcie realizacji którego rafineria oceniana jest przez międzynarodowych audytorów (Solomon Inc.) jako jedna z najbardziej efektywnych w Europie. Obecnie Wiceprezes Sokołowski zaangażowany jest m.in. w powstanie kompleksu EFRA – Efektywna Rafinacja, którego celem jest istotny wzrost marży rafineryjnej poprzez pogłębienie przerobu ropy naftowej. Jest członkiem Rady Polskiej Izby Przemysłu Chemicznego.

Maciej Szozda Wiceprezes Zarządu

Funkcję Wiceprezesa Zarządu Grupy LOTOS pełni od 1 lipca 2009 r., wchodząc w skład Zarządu VII oraz VIII kadencji.

Jednocześnie od sierpnia 2009 r. zasiada w Radzie Nadzorczej LOTOS Paliwa Sp. z o.o., pełniąc w niej funkcję Przewodniczącego oraz od grudnia 2010 r. w Radzie Nadzorczej LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o. – pełniąc w niej funkcję Wiceprzewodniczącego.

Zarządza całokształtem spraw związanych z efektywnym zarządzaniem procesami sprzedaży, zaopatrzenia i dystrybucji w Grupie Kapitałowej LOTOS oraz ponosi odpowiedzialność w tym zakresie działania. Nadzoruje również spółki segmentu handlowego w strukturze korporacyjnej grupy kapitałowej.

Kwalifikacje i doświadczenia zawodowe

Ukończył Wydział Handlu w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. Od 1980 r. pracował w PHZ Labimex. W latach 1983-1984 był zatrudniony

w KMW Engineering na stanowisku Dyrektora Zarządzającego. Następnie do 1986 r. przebywał w USA jako Kierownik Kontraktu. W 1986 r. rozpoczął pracę w Przedsiębiorstwie Zagranicznym Ipaco na stanowisku Dyrektora, zaś w latach 1987-1989 pełnił funkcję Export Managera w Sinexim GmbH w Berlinie Zachodnim. Od 1989 r. prowadził własną działalność gospodarczą, m.in. w Easy Garments UK Ltd. (Easy Jeans) jako Szef Przedstawicielstwa na teren Polski i krajów WNP. W 2002 r. związał swoją karierę z PKN Orlen S.A., obejmując kolejno stanowiska: Dyrektora Biura Planowania i Rozwoju Sieci Detalicznej, Dyrektora Biura Rozwoju Sieci Detalicznej – Europa, Dyrektora Wykonawczego ds. Sprzedaży Detalicznej. Od października 2008 do lutego 2009 r. sprawował funkcję członka Rady Nadzorczej Orlen Deutschland AG. Od 2007 r. do marca 2009 r. pracował w spółce z grupy kapitałowej PKN Orlen S.A., tj. AB VENTUS NAFTA z siedzibą w Wilnie obejmując funkcję Członka Zarządu, a następnie Prezesa Zarządu.

Z Grupą LOTOS S.A. związany jest od 2009 r. Nadzoruje działania zmierzające do osiągnięcia większego udziału w rynku paliw poprzez rozbudowę sieci stacji, stałą poprawę ich efektywności wprowadzając jednocześnie jednolite standardy ich funkcjonowania.

Rozwój sieci to także efekt inwestowania w Miejsca Obsługi Podróżnych (MOP), powstające od października 2009 r. przy różnych odcinkach autostrad na terenie Polski, których obecnie funkcjonuje już 17. Jednocześnie, oferowane na stacjach, paliwa LOTOS Dynamic w grudniu 2009 roku stały się dostępne we wszystkich większych miastach Polski i zdobyły I miejsce w V edycji programu „Laur Konsumenta 2009” w kategorii „Paliwa Premium”.

Wdrożył koncepcję stacji ekonomicznych OPTIMA zakładających sprzedaż paliw podstawowych po atrakcyjnych cenach. W 2011 r. firma pobiła krajowy rekord w liczbie łącznie otwartych stacji w jednym roku włączając do swojej sieci aż 68 nowych placówek. Od 2009 do 2015 r. stan sieci uległ podwojeniu. Stacje LOTOS zostały laureatem prestiżowego Godła European Trusted Brands (2012 r.). Realizuje również założenia utrzymania pozycji lidera na krajowym rynku olejów smarowych oraz stałą poprawę udziału w rynku innych grup produktów, a także kontynuuje rozwój sprzedaży paliwa lotniczego, co zaowocowało powstaniem nowej spółki joint-venture LOTOS-Air BP Polska (2013 r.).

Zgodnie z postanowieniami Statutu Grupy LOTOS Zarząd może liczyć od trzech do siedmiu członków. Zarząd powoływany jest przez Radę Nadzorczą, która również określa liczbę członków Zarządu. Kadencja Zarządu jest kadencją wspólną i trwa trzy lata.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r. oraz na dzień przekazania niniejszego Raportu skład Zarządu Grupy LOTOS VIII kadencji przedstawiał się następująco:

Paweł Olechnowicz	- Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny
Mariusz Machajewski	- Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Ekonomiczno-Finansowych
Zbigniew Paszkowicz	- Wiceprezes Zarządu ds. Poszukiwań i Wydobywania
Marek Sokolowski	- Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Produkcji i Rozwoju
Maciej Szozda	- Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Handlu

Stanowiska zajmowane przez członków Zarządu Grupy LOTOS w innych spółkach w 2014 r. na dzień przekazania niniejszego Raportu

Imię i nazwisko	Funkcja w Zarządzie Grupy LOTOS	Spółka	Funkcja w spółce	Okres pełnienia funkcji
Paweł Olechnowicz	Prezes Zarządu	LOTOS Exploration and Production Norge AS	Przewodniczący Rady Dyrektorów	1.01.2014-31.12.2014
Paweł Olechnowicz	Prezes Zarządu	AB LOTOS Geonafta	Przewodniczący Rady Dyrektorów	1.01.2014-31.12.2014
Marek Sokolowski	Wiceprezes Zarządu	LOTOS Terminale S.A.	Przewodniczący Rady Nadzorczej	1.01.2014-31.12.2014
Marek Sokolowski	Wiceprezes Zarządu	LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o.	Przewodniczący Rady Nadzorczej	1.01.2014-31.12.2014
Mariusz Machajewski	Wiceprezes Zarządu	LOTOS Paliwa Sp. z o.o.	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	1.01.2014-31.12.2014
Mariusz Machajewski	Wiceprezes Zarządu	RCEkoenergia Sp. z o.o.	Przewodniczący Rady Nadzorczej	1.01.2014-31.12.2014
Maciej Szozda	Wiceprezes Zarządu	LOTOS Paliwa Sp. z o.o.	Przewodniczący Rady Nadzorczej	1.01.2014-31.12.2014
Maciej Szozda	Wiceprezes Zarządu	LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o.	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	1.01.2014-31.12.2014
Zbigniew Paszkowicz	Wiceprezes Zarządu	LOTOS Exploration and Production Norge AS	Członek Rady Dyrektorów	1.01.2014-31.12.2014
Zbigniew Paszkowicz	Wiceprezes Zarządu	LOTOS Petrobaltic S.A.	Prezes Zarządu	1.01.2014-31.12.2014

Wynagradzanie Zarządu

Z uwagi na fakt, iż udział Skarbu Państwa przekracza 50% udziału w kapitale zakładowym Spółki (50% liczby akcji), w odniesieniu do zasad wynagradzania członków Zarządu zastosowanie mają przepisy Ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. nr 26 z 2000 r., poz. 306, z późn. zm.). Zgodnie z wyżej wymienioną ustawą organem właściwym do ustalania wynagrodzenia miesięcznego prezesa Zarządu jest Walne Zgromadzenie. Natomiast określenie wysokości wynagrodzenia pozostałych członków Zarządu pozostaje w gestii Rady Nadzorczej, stosownie do postanowień Statutu Spółki.

Mając na uwadze powyższe, Rada Nadzorcza 13 listopada 2009 r. ustaliła wysokość wynagrodzenia wiceprezesów Zarządu Spółki na poziomie 6-krotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego oraz wystąpiła z wnioskiem do Walnego Zgromadzenia w sprawie ustalenia wysokości miesięcznego wynagrodzenia prezesa Zarządu. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie przychylając się do wniosku Rady Nadzorczej, 17 grudnia 2009 r., określiło zasady wynagradzania prezesa Zarządu Spółki na tym samym poziomie.

Ponadto zgodnie z indywidualnymi umowami o pracę, w czasie ich obowiązywania, członkom Zarządu Grupy LOTOS przysługują świadczenia dodatkowe obejmujące:

- koszty polisy ubezpieczenia na życie (włączając w to comiesięczne stawki ubezpieczeniowe),
- ponadstandardową opiekę medyczną w niepublicznej placówce opieki zdrowotnej zarówno w kraju, jak i zagranicą dla członka Zarządu oraz jego rodziny.

Prezesowi Zarządu oraz Wiceprezesowi Zarządu ds. handlu, mających miejsce zamieszkania poza siedzibą Spółki, przysługuje świadczenie dodatkowe w postaci wyposażonego mieszkania służbowego na terenie Trójmiasta (wraz z pokryciem przez Spółkę kosztów najmu i kosztów eksploatacyjnych), z którego ww. nie korzystają.

Jednocześnie, zgodnie z Ustawą z dnia 3 marca 2000 r. oraz Rozporządzeniem Ministra Skarbu Państwa z dnia 12 marca 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu przyznawania nagrody rocznej osobom kierującym niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. z 2001 r. nr 22, poz. 259), członkom Zarządu może zostać przyznana nagroda roczna, której maksymalna wysokość to 3-krotność przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w roku poprzedzającym jej przyznanie.

Decyzję o przyznaniu nagrody rocznej prezesowi Zarządu podejmuje Walne Zgromadzenie na wniosek Rady Nadzorczej. W przypadku pozostałych członków Zarządu decyzję o przyznaniu nagrody rocznej podejmuje Rada Nadzorcza.

Nagroda roczna może zostać przyznana pod warunkiem zatwierdzenia przez Walne Zgromadzenie sprawozdania finansowego w przypadku, gdy spółka:

- poprawiła wyniki finansowe,
- wzmocniła pozycję rynkową lub branżową,
- efektywnie wdrażała plany restrukturyzacji lub rozwoju,
- nie przekroczyła maksymalnego rocznego wskaźnika przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia,
- terminowo regulowała zobowiązania o charakterze publicznoprawnym.

Uprawnionym do otrzymania nagrody rocznej jest członek Zarządu, który pełnił swoją funkcję przez cały rok obrotowy i w tym okresie rażąco nie naruszył swoich obowiązków pracowniczych, nie rozwiązano z nim umowy o pracę z jego winy lub nie rozwiązano umowy o zarządzanie albo nie odwołano go ze stanowiska z przyczyn stanowiących podstawę do rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia.

Zgodnie ze znowelizowanymi przepisami wspomnianej „ustawy kominowej”, Członkom Zarządu w 2014 r. przysługiwało indywidualne wynagrodzenie miesięczne w wysokości, której podstawę ustalono na podstawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku obowiązującego w czwartym kwartale 2009 r.

Wysokość wynagrodzeń członków Zarządu Grupy LOTOS w 2014 r.

Imię i nazwisko	Kwota (zł)
Paweł Olechnowicz	297 000
Marek Sokółowski	254 000
Mariusz Machajewski	273 000
Maciej Szozda	261 000
Zbigniew Paszkowicz	261 000
Razem	1 346 000

Unikanie konfliktu interesów

W celu uniknięcia konfliktu interesów Spółka stosuje się do przepisów Kodeksu spółek handlowych, postanowień Regulaminu Zarządu, a także „Dobrych praktyk spółek notowanych na GPW”.

Zgodnie z postanowieniami Regulaminu Zarządu, w związku z art. 377 ksh, w razie sprzeczności interesów Spółki z osobistymi interesami członka Zarządu oraz osobami, z którymi jest powiązany osobiście, powinien on wstrzymać się od udziału w rozstrzygnięciu takich spraw. Ponadto zgodnie z „Dobrymi praktykami spółek notowanych na GPW” członek Zarządu powinien poinformować Zarząd o zaistniałym konflikcie interesów lub możliwości jego powstania oraz powstrzymać się od zabierania głosu w dyskusji i od głosowania nad uchwałą w sprawie. Zgodnie z Regulaminem Zarządu uzyskania zgody Rady Nadzorczej wymaga zajmowanie przez członków Zarządu Spółki stanowisk – funkcji w organach nadzorczych lub zarządzających innych podmiotów. Równocześnie mają zastosowanie przepisy ksh (art. 387), które zabraniają członkowi Zarządu pełnić jednocześnie funkcję w Radzie Nadzorczej. Dotyczy to również innych osób podlegających bezpośrednio członkowi Zarządu.

Grupa LOTOS S.A.
Zintegrowany Raport Roczny 2014

Szanse i ryzyka

Szanse i ryzyka

Szanse i ryzyka

ograniczenie różnego typu ryzyk

podwojenie wydobycia węglowodorów

rekordowy przerób ropy naftowej

działania Komitetu Ryzyka Cenowego i Tradingu

jedna z najbardziej dynamicznie rozwijających się sieci stacji paliw w Polsce

W TYM ROZDZIALE:

Podejście do zarządzania ryzykiem korporacyjnym

W Grupie Kapitałowej LOTOS funkcjonuje system zarządzania ryzykiem korporacyjnym, który wspiera bezpieczną i skuteczną realizację celów strategicznych i operacyjnych organizacji.

Segment zarządczy

W segmencie zarządczym identyfikujemy ryzyka polityczne, prawne, reputacyjne, społeczne oraz ryzyko nadużyć.

Segment poszukiwawczo-wydobywczy

W segmencie poszukiwawczo-wydobywczym identyfikujemy ryzyka poszukiwawcze, techniczno-produkcyjne, związane z realizacją projektów oraz finansowe.

Segment operacyjny

W segmencie operacyjnym identyfikujemy ryzyka operacyjne związane z działalnością rafinerijną oraz ryzyko środowiskowe, w tym wynikające z limitów uprawnień do emisji dwutlenku węgla.

Segment finansowy

W segmencie finansowym identyfikujemy ryzyko cen surowców i produktów naftowych oraz cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla, ryzyko utraty płynności, walutowe, stopy procentowej, ryzyko kredytowe partnerów transakcji finansowych i handlowych, ryzyko ograniczenia lub zmiany warunków dostępu do zewnętrznego finansowania oraz związane z obsługą zadłużenia, a także ryzyko niekorzystnych zmian przepisów podatkowych, interpretacji lub orzecznictwa sądowego.

Segment handlowy

W segmencie handlowym identyfikujemy ryzyka związane z zakłóceniami ciągłości dostaw lub z mniejszą podażą ropy naftowej, ryzyko zmian marż realizowanych na sprzedaży produktów oraz mniejszego popytu krajowego.

Szanse i ryzyka > Podejście do zarządzania ryzykiem korporacyjnym

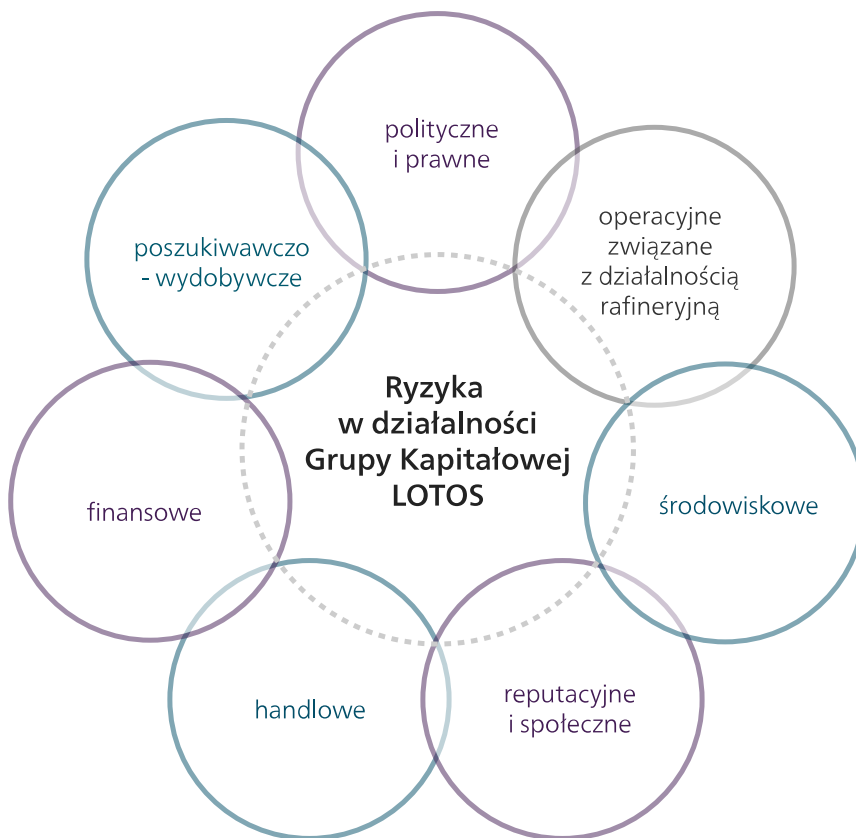
Podejście do zarządzania ryzykiem korporacyjnym

W 2014 r. w ramach systemu zarządzania ryzykiem korporacyjnym (*ang. Enterprise Risk Management, ERM*) w Grupie Kapitałowej LOTOS sukcesywnie wprowadzaliśmy działania ograniczające poszczególne ryzyka, co pozwoliło na zmniejszenie prawdopodobieństwa ich wystąpienia. Dla ryzyk, które się zmaterializowały, zastosowaliśmy wcześniej określone plany postępowania, co pozwoliło na ograniczenie ich negatywnych skutków. Zidentyfikowaliśmy także nowe ryzyka związane głównie z realizacją istotnych dla funkcjonowania grupy kapitałowej projektów, takich jak Projekt EFRA, czyli opóźnione koksowanie DCU, czy zagospodarowanie złoża B8. Ponadto udoskonaliśmy narzędzia wykorzystywane do zarządzania ryzykiem, w tym metodykę ich identyfikacji i oceny oraz monitorowania.

Dzięki zarządzaniu ryzykiem korporacyjnym realizujemy działania najbardziej optymalne z punktu widzenia działalności biznesowej, zawierające się w ramach akceptowalnego przez nas poziomu ryzyka. Identyfikujemy także pojawiające się szanse i nowe możliwości oraz podejmujemy działania w celu ich wykorzystania.

W Grupie Kapitałowej LOTOS identyfikujemy ryzyka we wszystkich obszarach działalności i mają one zróżnicowany charakter.

Podstawowe grupy ryzyk w działalności Grupy Kapitałowej LOTOS

Wiele ryzyk jest ze sobą powiązanych, dlatego też badamy ich wzajemne oddziaływanie i dążymy do ich maksymalnego ograniczenia. Najbardziej znaczące z punktu widzenia funkcjonowania Grupy Kapitałowej LOTOS, zgodnie z przyjętymi kryteriami, są ryzyka o charakterze finansowym oraz z obszaru poszukiwań i wydobywania.

Kluczowe ryzyka w Grupie Kapitałowej LOTOS w podziale na segmenty działalności

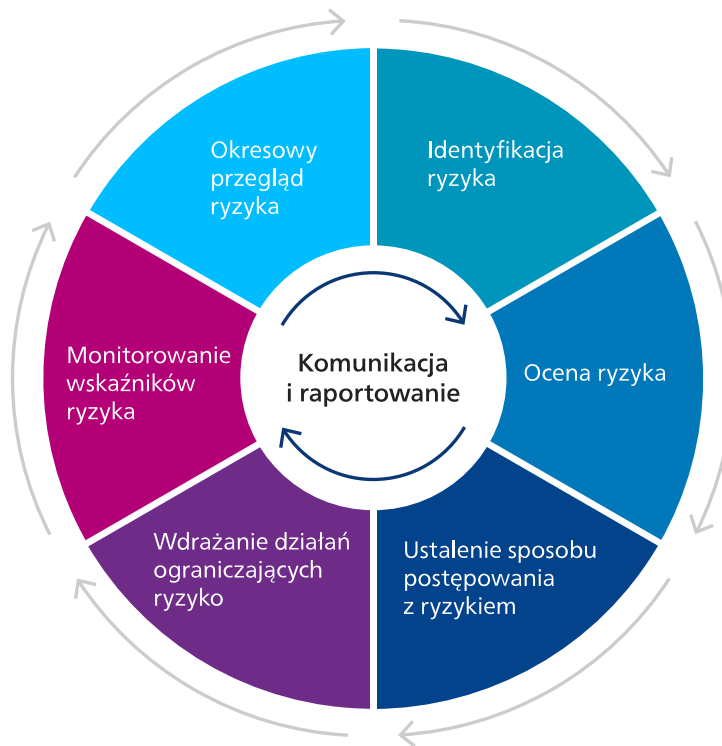

■ segment poszukiwawczo-wydobywczy ■ segment finansowy ■ segment operacyjny ■ segment zarządczy
■ segment handlowy

Źródło: Opracowanie własne Grupy LOTOS.

System zarządzania ryzykiem korporacyjnym ERM funkcjonuje w Grupie Kapitałowej LOTOS od 2011 r. Ma on na celu wsparcie bezpiecznego funkcjonowania organizacji i osiągnięcia założonych celów strategicznych i operacyjnych. W ramach systemu ustanowiliśmy wewnętrzne standardy postępowania i regulacje. Polityka Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym określa podstawowy zakres odpowiedzialności obowiązujący w systemie oraz główne zasady zarządzania ryzykiem. Wdrożona procedura precyzuje szczegółowy proces i zasady identyfikacji oraz oceny ryzyka, sposobu jego monitorowania i raportowania oraz weryfikacji skuteczności działań ograniczających ryzyko.

Proces zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej LOTOS

ZOBACZ TAKŻE:

Dojrzałość organizacyjna

Grupa LOTOS jest organizacją ukierunkowaną na profesjonalizację podejmowanych działań oraz przyjmowanie rozwiązań stanowiących dobre praktyki w zakresie funkcjonowania organizacji i zarządzania nią. Podejmujemy działania ukierunkowane na ochronę wartości przedsiębiorstwa, co przejawia się rozbudowaniem rozwiązań składających się na system kontroli wewnętrznej i ład korporacyjny.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/etyka-i-lad-korporacyjny/podejscie-do-zarządzania/dojrzalosc-organizacyjna>>

Struktura

Grupa LOTOS pełni wśród spółek Grupy Kapitałowej LOTOS rolę integratora kluczowych funkcji zarządczych i wspierających. Realizacji zadań z tym związanych służy przyjęty model zarządzania segmentowego.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/organizacja-i-jej-raport/organizacja/struktura>>

Kluczowe instrumenty

Zasady zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej LOTOS

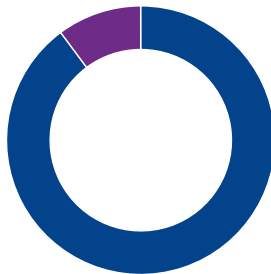
I. Ryzyka identyfikujemy w kontekście realizowanych celów strategicznych i operacyjnych. Oceniamy je w perspektywie rocznej i długoterminowej. Kryteriami oceny są zarówno skutki finansowe, jak i reputacyjne, a także konsekwencje dla środowiska i zdrowia ludzi. W 2014 r. wprowadziliśmy dodatkowe kryterium oceny ryzyk operacyjnych, dotyczące ich wpływu na funkcjonowanie poszczególnych procesów w Grupie LOTOS. Dokonałiśmy identyfikacji ryzyk operacyjnych dla wybranych procesów, a działania w tym zakresie będą kontynuowane w 2015 r.

II. Dla każdego z ryzyk ustalamy sposób postępowania oraz wskazujemy środki kontroli i mechanizmy zabezpieczające. W przypadku ryzyk ocenionych jako znaczące, przygotowujemy szczegółowe karty zarządzania danym ryzykiem. Określają one plany jego ograniczenia oraz postępowania na wypadek jego materializacji. Definiowane są wskaźniki ryzyka (ang. key risk indicator, KRI), które pozwalają na jego monitorowanie, zgodnie z przyjętymi zasadami. Za zarządzanie poszczególnymi ryzykami odpowiadają ich właściciele.

III. Okresowo, dwa razy do roku, dokonujemy przeglądu i aktualizacji oceny wszystkich zdefiniowanych ryzyk.

IV. Na każdym etapie procesu wdrożyliśmy standardy komunikowania i raportowania wyników realizowanych działań.

Zadania ograniczające kluczowe ryzyka

■ Liczba zadań zrealizowanych w 2014   ■ Liczba zadań w trakcie realizacji (długoterminowych)

Rada Nadzorcza

Monitoruje skuteczność systemu zarządzania ryzykiem.

Zarząd

Podjmuje kluczowe decyzje dotyczące systemu ERM oraz akceptuje Mapy ryzyk.

Szefowie segmentów

Nadzorują i monitorują kompleksowo zarządzanie ryzykiem w poszczególnych segmentach (zarządczym, operacyjnym, poszukiwawczo-wydobywczym, finansowym i handlowym).

Komitet Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym

Rekomenduje działania z zakresu systemu ERM i monitoruje realizację zaplanowanych zadań. W skład Komitetu wchodzi przedstawiciele wszystkich segmentów.

Koordinator ds. zarządzania ryzykiem korporacyjnym

Koordynuje i wspiera działania prowadzone w ramach procesu zarządzania ryzykiem w grupie kapitałowej.

Właściciele ryzyka

Zarządzają poszczególnymi ryzykami, w tym określają sposób postępowania z ryzykiem i monitorują jego poziom.

Pracownicy Grupy Kapitałowej LOTOS

Realizują działania ograniczające ryzyka oraz identyfikują nowe ryzyka.

Biuro Audytu Wewnętrznego

Podczas audytów weryfikuje stosowane mechanizmy kontrolne i bada ich skuteczność, rozpoznaje i ocenia zagrożenia dotyczące działalności grupy kapitałowej oraz dokonuje corocznej oceny skuteczności systemu zarządzania ryzykiem w ramach oceny dojrzałości organizacyjnej.

Biuro Zarządzania Procesami

W ramach auditów Zintegrowanego Systemu Zarządzania ocenia sposób zarządzania poszczególnymi ryzykami na zgodność z określonymi zasadami.

Działania realizowane w ramach procesu zarządzania ryzykiem korporacyjnym w Grupie Kapitałowej LOTOS są wspierane przez narzędzie informatyczne - Portal ERM. Służą on zarówno do rejestrowania ryzyk, ich oceny i tworzenia map, jak i do bieżącego monitorowania wskaźników ryzyka, statusów realizacji wyznaczonych działań i raportowania. Dokumentowane są tam również zaistniałe incydenty, a także wyniki audytów, jeśli swym zakresem obejmowały weryfikację sposobu zarządzania danym ryzykiem.

Ocena systemu

Skuteczność systemu zarządzania ryzykiem korporacyjnym weryfikujemy corocznie w ramach oceny dojrzałości organizacyjnej. Wnioski i rekomendacje z dokonanej oceny wykorzystujemy w celu dalszego doskonalenia systemu. Wysokość oceny wyrażonej procentowo odzwierciedla:

- stopień, w jakim system zaprojektowany w Spółce jest spójny z wytycznymi dobrych praktyk biznesowych oraz
- zgodność działania z zaprojektowaniem.

Ocena systemu zarządzania ryzykiem w ramach oceny dojrzałości organizacyjnej

Rok przeprowadzenia oceny	Zaprojektowanie [%]	Zgodność działania z zaprojektowaniem [%]	Ocena łączna* [%]
2014	97	97	95
2013	96	97	93
2012	96	97	93

* Ocena łączna to iloczyn oceny zaprojektowania i oceny zgodności działania.

Szanse i ryzyka > Podejście do zarządzania ryzykiem korporacyjnym > Koszty wdrażania strategii zabezpieczających

Koszty wdrażania strategii zabezpieczających

Ponoszone koszty wdrożenia strategii zabezpieczających przed ryzykiem zależą od istotności danego ryzyka i potencjalnych korzyści. Kiedy to możliwe, stosujemy zasadę ALARP (*ang. As Low As Reasonably Practicable*), czyli ryzyko obniżane jest do poziomu, który jest ekonomicznie uzasadniony. Dodatkowo przy przeprowadzaniu analiz dotyczących ryzyka, czy przygotowywaniu scenariuszy postępowania, potencjalne koszty są jednym z elementów warunkujących podjęcie ostatecznej decyzji. Takie podejście pozwala nam optymalnie zarządzać zasobami finansowymi w procesie zarządzania ryzykiem.

Segment zarządczy

W 2014 r. głównymi źródłami ryzyka politycznego i prawnego były: sytuacja na Ukrainie oraz plany regulacji UE, w szczególności projekt zaostrzonej polityki klimatycznej UE do 2030 r. W mniejszym stopniu ryzyko działalności było związane z polskimi regulacjami. W 2014 r. prace nad nimi przebiegały w kierunku sprzyjającym rozwojowi sektora naftowego, tak jak m.in. w przypadku wejścia w życie ustawy o zapasach ropy naftowej i paliw, czy regulacji dotyczących poszukiwań i wydobycia węglowodorów. W Polsce wyraźnie dało się zaobserwować pogłębienie dialogu między instytucjami uczestniczącymi w tworzeniu prawa a przedstawicielami branży (zarówno przedsiębiorstw, jak i organizacji branżowych). Pozwoliło to na obniżenie ryzyka działalności wynikającego z tego obszaru. Niemniej, nadal istotne znaczenie miało nasze uczestnictwo w procesie legislacyjnym w Polsce poprzez udział w konsultacjach społecznych projektów ustaw, czy też w pracach grup roboczych koordynowanych przez administrację państwową.

1. Ryzyka polityczne

Ważnym czynnikiem politycznym, który stanowił element ryzyka dla naszej działalności handlowej był konflikt Ukraina-Rosja i wynikające z niego sankcje UE nałożone na Rosję. Ze szczególną uwagą monitorowaliśmy sytuację geopolityczną i związane z nią konsekwencje. W 2014 r. nie odnotowaliśmy wpływu sankcji w obszarach zakupu ropy naftowej i obrotu produktami naftowymi. Jedyny efekt zauważalny, który wystąpił przy wprowadzeniu wcześniejszych sankcji przez USA, to większa ostrożność banków pośredniczących w płatnościach na rzecz podmiotów rosyjskich.

2. Ryzyka prawne

Polityka klimatyczna UE 2030

Poważne ryzyka działalności stanowią przygotowane przez Komisję Europejską rozwiązania z 22 stycznia 2014 r., zmierzające do dalszego znacznego zaostrzenia polityki klimatycznej do 2030 r. Unia proponuje podwoić redukcję emisji gazów cieplarnianych do 40%, zwiększając udział odnawialnych źródeł energii (OZE) do 27%, przy jednoczesnym podniesieniu współczynnika rocznej redukcji emisji CO₂ w ramach systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (ETS) z 1,7% do 2,2%. Do tego należy dodać obawy przemysłu energochłonnego, że zostanie objęty ETS, co dla tego przemysłu oznaczałoby bankructwo.

Jeżeli w Europie podniesione zostaną koszty funkcjonowania poprzez ograniczenia emisji CO₂, to Europa stanie się importerem paliw i petrochemikaliów, które zostaną wytworzone w krajach, gdzie nie ma takich ograniczeń. Już dzisiaj widoczny jest spadek konkurencyjności UE wobec podmiotów nie mających ograniczeń związanych z emisją CO₂. Przykładem jest przemysł rafineryjny, który przeżywa poważny kryzys (zwłaszcza w państwach UE15). W 2009 r. w Unii było 98 rafinerii, obecnie jest ich 87, a do 2020 r. można spodziewać się spadku przerobu ropy naftowej na terenie UE o blisko 30%, co będzie skutkowało zamykaniem kolejnych zakładów.

Pomimo stałej współpracy administracji z przedstawicielami sektora paliwowego w kwestii opiniowania projektów regulacji unijnych oraz reprezentowania stanowiska Polski na forum UE, w wielu sprawach nie zostało ono uwzględnione. Wynika to z braku stosownych porozumień z innymi krajami w celu wspierania określonych inicjatyw. Z drugiej strony należałoby znaleźć możliwość wspierania przez polską administrację nie tylko organizacji polskich, ale i międzynarodowych, które prowadzą działalność zgodną z interesami polskiej gospodarki. W sytuacji dużych różnicowań interesów wśród krajów UE przyjmowane są rozwiązania, które nie zawsze odpowiadają polskiej branży rafineryjnej.

Polityka Energetyczna Polski 2050

W 2014 r. Ministerstwo Gospodarki rozpoczęło prace na Polityką Energetyczną Polski do 2050 r. Do współpracy zaproszono organizacje branżowe, w tym CEEP, którego członkiem założycielem jest Grupa LOTOS. Współpraca z Ministerstwem Gospodarki pozwoliła na uwzględnienie w dokumencie zapisów, które jeśli zostaną utrzymane, pozwolą na:

- ochronę krajowego rynku paliw, w tym utrzymanie kontroli państwa nad kluczowymi elementami infrastruktury naftowej i paliwowej oraz zapewnienie, aby krajowy popyt był w maksymalnym stopniu pokrywany produkcją krajową,
- podejmowanie dalszych skoordynowanych działań w celu ograniczenia tzw. szarej strefy w obrocie paliwami,
- zmniejszenie obciążeń nakładanych na podmioty sektora naftowego, w tym m.in. rozważenie kontynuacji dotychczasowych zmian systemu tzw. zapasów obowiązkowych,
- poszerzenie katalogu biokomponentów i technologii produkcji alternatywnych paliw płynnych, w tym uzyskiwanych w procesie współuwodorniania.

Brak kompleksowych rozwiązań legislacyjnych dla sektora naftowego

Czynnikiem ryzyka jest brak jednej regulacji dla sektora naftowego. Jego działalność jest regulowana wieloma aktami prawnymi, nadzorowanymi przez różne resorty, co utrudnia funkcjonowanie przedsiębiorstw. Ważnym postulatem podczas prac nad dokumentem Polityka Energetyczna Polski do 2050 r. było zgłoszenie potrzeby opracowania ustawy Prawo naftowe, tj. ujęcia w jednym akcie prawnym wszystkich uregulowań dotyczących funkcjonowania sektora naftowego i paliwowego w Polsce.

3. Ryzyka reputacyjne

Ryzyka reputacyjne związane są ze zdarzeniami, które mogą wpłynąć na postrzeganie grupy kapitałowej i wartość marki LOTOS. Pogorszenie lub utrata reputacji może wynikać z okoliczności obiektywnie niezależnych od Grupy LOTOS (np. z pogorszenia się reputacji branży, w której działamy) lub mieć związek bezpośrednio z działalnością Spółki, np. w przypadku pojawienia się trudnień w dostawach produktów, istotnego

pogorszenia ich jakości, celowych nadużyć lub naruszeń skutkujących stratami ponoszonymi przez nas lub współpracujące z nami firmy, czy wystąpienia wypadków lub awarii powodujących utratę zdrowia lub zanieczyszczenie środowiska. Jesteśmy świadomi, że utrata zaufania interesariuszy może znaleźć odzwierciedlenie w negatywnym postrzeganiu Grupy Kapitałowej LOTOS i naszej działalności, a w konsekwencji mieć wpływ na osiągnięte wyniki. Z tego względu każde zidentyfikowane ryzyko wyceniliśmy także pod kątem wpływu na reputację i przygotowaliśmy osobną mapę ryzyk reputacyjnych. W przypadku ryzyk o znaczących konsekwencjach reputacyjnych wdrażamy plany ich ograniczania.

4. Ryzyka społeczne

Ryzyka społeczne związane są z naszą działalnością w kontekście wpływu, jaki wywieramy na otoczenie, naszych pracowników oraz pracowników naszych kontrahentów. Prowadzenie otwartej i rzetelnej komunikacji dotyczącej realizowanych prac i planowanych projektów ma na celu uświadomienie zainteresowanych stron i jest jednym z działań ograniczających potencjalne ryzyka. Przykładowo w związku z rozpoczęciem prac nad projektem opóźnionego koksowania (EFRA), zorganizowaliśmy spotkania z okolicznymi mieszkańcami, podczas których przedstawiliśmy założenia projektu i jego konsekwencje. Dodatkowo jesteśmy w trakcie realizacji Programu Efektywność i Rozwój 2013-2015, którego założenia koncentrują się na podniesieniu efektywności i umożliwieniu wszystkim spółkom grupy kapitałowej dalszego dynamicznego rozwoju. Planowane zmiany, szczególnie o charakterze restrukturyzacyjnym, mogą budzić niepokój i brak akceptacji wśród pracowników i najbliższego otoczenia. Z tego względu organizujemy cykliczne spotkania pracowników z członkami Zarządu Grupy LOTOS i spółek zależnych, podczas których m.in. wyjaśniamy ewentualne wątpliwości i obawy związane z prowadzonymi procesami. (zobacz więcej w Zintegrowanym Raportcie Rocznym 2013 Grupy LOTOS S.A. <<http://2013.raportroczny.lotos.pl/pl/strategia-wzrostu-wartosci/kapital-spoeczny/angazowanie-interesariuszy>>)

5. Ryzyko nadużyć

Ryzyko nadużyć rozumiemy jako celowe działanie bądź zaniechanie, stanowiące naruszenie przepisów prawa powszechnie obowiązującego lub zasad obowiązujących w Grupie Kapitałowej LOTOS, w wyniku którego dopuszczająca się osoba odnosi nieuprawnione korzyści lub którego rezultatem są straty ponoszone przez Spółkę, włączając wszelkie formy działań korupcyjnych. W celu minimalizacji tego ryzyka wdrożyliśmy systemowe podejście do przeciwdziałania nadużyciom, polegające na kompleksowym i uporządkowanym działaniu w zakresie identyfikacji oraz oceny tego ryzyka. W ramach systemu funkcjonują rozwiązania służące zapobieganiu, wykrywaniu oraz minimalizowaniu skutków wystąpienia nadużyć. System Przeciwdziałania Nadużyciom podlega corocznemu badaniu w ramach dojrzałości organizacyjnej Spółki, a jego systematycznie rosnąca pozytywna ocena świadczy o skuteczności funkcjonujących rozwiązań w tym obszarze. (zobacz więcej <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/etyka-i-lad-korporacyjny>>)

ZOBACZ TAKŻE:

Marka

W sposób strategiczny traktujemy trwałe relacje z klientami, do których dążymy poprzez zrozumienie ich potrzeb oraz zapewnienie oczekiwanej jakości i bezpieczeństwa produktów. Naszą ambicją jest kreowanie marki dynamicznej i kompetentnej, przyjaznej i opartej na zaufaniu klientów.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/strategia-i-model-dzialania/marka>>

Dojrzałość organizacyjna

Grupa LOTOS jest organizacją ukierunkowaną na profesjonalizację podejmowanych działań oraz przyjmowanie rozwiązań stanowiących dobre praktyki w zakresie funkcjonowania organizacji i zarządzania nią. Podejmujemy działania ukierunkowane na ochronę wartości przedsiębiorstwa, co przejawia się rozbudowaniem rozwiązań składających się na system kontroli wewnętrznej i ładu korporacyjnego.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/etyka-i-lad-korporacyjny/podejscie-do-zarzadzania/dojrzalosc-organizacyjna>>

Pracownicy

Naszym celem jest zapewnienie wysoko wykwalifikowanych pracowników niezbędnych dla skutecznej realizacji strategii biznesowej oraz udoskonalenie kultury organizacyjnej w oparciu o przyjęte wartości. Jako priorytetowe traktujemy podniesienie świadomości i poziomu zaangażowania pracowników i podwykonawców w poprawę bezpieczeństwa pracy.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/strategia-i-model-dzialania/pracownicy>>

Segment poszukiwawczo-wydobywczy

1. Ryzyka poszukiwawcze

Ryzyko szacowania zasobów i rezerw węglowodorów odkrytych otworami wiertniczymi

Z uwagi na niepewność rozpoznania parametrów złożowych mających wpływ na wielkość zasobów, podajemy trzy warianty szacowanych objętości dotyczących rezerw 1P/2P/3P¹ oraz nieodkrytych zasobów perspektywicznych P10/P50/P90² zgodnie z zasadami międzynarodowej klasyfikacji SPE 2007.

Możliwe jest wystąpienie sytuacji, gdy zestaw wykonanych analiz geologicznych i sejsmicznych nie przynosi potwierdzenia zasobów po wykonaniu odwiertu i oszacowane zasoby są mniejsze niż zakładano. Istnieje także ryzyko, że w trakcie rozpoznania kolejnymi odwiertami odkrytego złoża, zasoby ulegną zmniejszeniu, na skutek niekorzystnej zmienności parametrów złoża. Do bieżącego sposobu zarządzania ryzykiem zalicza się, w ramach szacowania rezerw i zasobów, określenie parametrów i wykonanie map rozkładu parametrów decydujących o zasobach, tj. obszaru i miąższości złoża, porowatości, nasycenia węglowodorami. Szacowanie następuje także po wykonaniu nowego otworu na złożu lub zaistnieniu zdarzeń mających wpływ na wielkość rezerw w złożu.

Ryzyko odwiercenia negatywnego otworu bez przyływu węglowodorów

Dla oceny szansy sukcesu i odkrycia akumulacji węglowodorów używany jest wskaźnik PoS (*ang. probability of success*). Wskaźnik wyliczany jest na podstawie oceny czterech czynników (obszaru i miąższości złoża, porowatości, nasycenia węglowodorami), których prawdopodobieństwo zaistnienia jest oceniane w skali 0–100% i których mnożnik stanowi o wynikowym prawdopodobieństwie sukcesu. Do bieżącego sposobu zarządzania ryzykiem zalicza się wykonywanie analiz geologicznych dla otworu poszukiwawczego. Z kolei dla otworu produkcyjnego wykonuje się analizy inżynierii złożowej i symulacje stref szczypanych w produkcji przed podjęciem decyzji o lokalizacji i rozpoczęciu wiercenia kolejnego otworu produkcyjnego.

2. Ryzyka techniczno-produkcyjne

Ryzyko awarii urządzeń i infrastruktury wydobywczej z powodu ograniczonej trwałości lub niewłaściwej eksploatacji

Ryzyko może skutkować stratami finansowymi w wyniku przerw w wydobywaniu. Aby skutecznie nim zarządzać, prowadzimy szereg działań, w tym cykliczne przeglądy, remonty i pomiary, a także poddajemy urządzenia okresowym inspekcjom wewnętrznym oraz nadzorowi instytucji certyfikujących i organów administracji.

Ryzyko eksploatacji infrastruktury

Ryzyka takie jak rozlew ropy, kolizja morska, pożar, czy erupcja mogą skutkować skażeniem ekologicznym, wypadkiem ciężkim lub śmiertelnym pracownika, ograniczeniem lub wstrzymaniem produkcji, a także powodować duże nakłady finansowe związane z usuwaniem szkód czy nałożonymi karami. Ryzyko to jest pochodną jakości eksploatacji infrastruktury poszukiwawczo-wydobywczej, stosowania adekwatnych rozwiązań technicznych oraz świadomości i kompetencji pracowników i podwykonawców, dlatego podejmujemy liczne działania zapobiegające wystąpieniu takich sytuacji oraz ograniczenia ich potencjalnych skutków.

3. Ryzyka związane z realizacją projektów poszukiwawczo-wydobywczych

Ryzyko braku pełnej kontroli nad realizacją wspólnych przedsięwzięć

Z uwagi na zaangażowanie w projekt przynajmniej dwóch partnerów, ryzyko to może skutkować realizacją projektu niezgodnie z oczekiwaniami Grupy Kapitałowej LOTOS. Minimalizujemy je poprzez właściwe określenie akceptowalnych warunków udziału w projekcie, odpowiednie zbadanie jego udziałowców, ich celów, motywów, pozycji finansowej, struktury właścicielskiej i wizerunku. Istotne dla nas jest także właściwe określenie wspólnych interesów, analiza uregulowań prawnych, podatkowych, biznesowych w procesie due diligence, a także ocena umów partnerskich pod kątem zabezpieczenia własnych interesów. Minimalizacja ryzyka to także wypracowanie odpowiedniej strategii działań negocjacyjnych na etapie nawiązywania współpracy i jej realizacji, bieżące monitorowanie zapisów umów, opiniowanie i zatwierdzanie budżetów, i harmonogramów oraz rekomendowanie podjęcia decyzji przez odpowiednie organy statutowe.

Wszystkie powyższe działania realizowaliśmy w 2014 r. na posiadanych koncesjach w Norwegii i Polsce:

- Przykładem projektów realizowanych w partnerstwie w Norwegii są projekty Frigg Gamma Delta oraz Fulla, jak również wspólne występowanie w rundzie koncesyjnej APA 2014.
- Przykładem projektu realizowanego w partnerstwie na Morzu Bałtyckim jest współpraca nad zagospodarowaniem złóż gazowych B4 i B6 wraz z partnerem, CalEnergy Resources.

W 2014 r. współpraca w ramach tych projektów przebiegała pozytywnie i zgodnie z ustalonym planem działań.

Ryzyko niewłaściwego zaangażowania kapitałowego

Zagrożenie to jest związane z realizacją umów partnerskich i może skutkować stratami finansowymi. W celu jego uniknięcia dbamy o to, aby właściwie definiować cel i akceptowalne warunki udziału w projekcie, jak również odpowiednio dobierać partnerów. Każdorazowo określamy

ramy efektywności ekonomicznej akceptowane dla udziału Grupy LOTOS, wdrażamy właściwe narzędzia analityczne dostosowane do oceny projektu kapitałowego, tworzymy interdyscyplinarne zespoły do wykonania analiz i ocen ryzyka ekonomicznego, prawnego, podatkowego czy technicznego.

Ryzyko wzrostu zobowiązań związanych z zaangażowaniem w projekt YME

Z powodu wagi projektu YME i jego historycznego wpływu na nasze wyniki, jest on pod szczególnym nadzorem i realizujemy wiele działań mających na celu minimalizację ryzyk związanych z dodatkowymi nieuzasadnionymi kosztami. Prowadzimy prace w kierunku sprzedaży udziałów w złożu YME. Zdefiniowaliśmy dwa podprojekty – usunięcia platformy MOPU (Mobile Offshore Production Unit) ze złoża oraz złożenia nowego planu zagospodarowania złoża YME do Ministerstwa Ropy i Energii Norwegii dla zwiększenia wartości sprzedawanych udziałów. W ramach minimalizacji ryzyka usunięcia MOPU podpisano porozumienie z Single Buoy Moorings Inc., producentem platformy, na mocy którego zobowiązał się on do pokrycia kosztów usunięcia platformy ze złoża i wypłacił odszkodowanie partnerom konsorcjum. W odniesieniu do LOTOS Norge kwota przekazana na rachunek escrow (rachunek zastrzeżony) projektu YME wyniosła 81,78 mln USD. Na dzień przygotowania niniejszego Raportu, prognozowane koszty usunięcia platformy ze złoża były zakładane w ramach kwoty nie przekraczającej zgromadzonych na rachunku środków. Planowane zakończenie prac związanych z usunięciem MOPU określone jest przez Operatora na przełom III/IV kw. 2015 r.

W 2014 r. poddawaliśmy analizie jakość prac wykonywanych przez operatora na złożu YME, budowaliśmy porozumienie między partnerami nie będącymi operatorami konsorcjum dla wzmocnienia stanowiska, zaangażowaliśmy w proces międzynarodowych doradców, a także powołaliśmy w LOTOS Norge Zespół „YME Task Force” dla bieżącego wsparcia kierownika projektu. Ponadto prowadziliśmy rozmowy z władzami norweskimi w celu transparentnego potwierdzenia chęci kontynuowania działań na Szelfie Norweskim. W chwili sporządzania niniejszego Raportu brak było jednomyślnej decyzji członków konsorcjum YME co do wyboru scenariusza dalszych działań dotyczących złoża. Zgodnie z propozycją udziałowców posiadających większość głosów decyzyjnych na licencji, do końca 2015 r. ma zostać opracowany plan wcześniejszej całkowitej likwidacji infrastruktury złoża, który może być podstawą dalszych kroków uniemożliwiających odzyskanie zaangażowanego kapitału poprzez sprzedaż udziałów w opcji zagospodarowania złoża. LOTOS Norge kontynuuje jednak prace celem przekonania partnerów na licencji do dalszych analiz możliwych wariantów zagospodarowania złoża. Ocena i zasadność ponoszenia kolejnych nakładów inwestycyjnych na zagospodarowanie złoża YME jest przedmiotem szczegółowych analiz i ocen ryzyka.

4. Ryzyko finansowe związane z działalnością poszukiwawczo-wydobywczą

Ryzyko makroekonomiczne

Istotne dla funkcjonowania segmentu poszukiwawczo-wydobywczego w 2014 r. były ryzyka związane z czynnikami makroekonomicznymi, w szczególności ze spadkiem cen ropy naftowej, które znalazły odzwierciedlenie w pogorszeniu się parametrów ekonomicznych oraz opłacalności projektów inwestycyjnych w tym obszarze, jak również w pogorszeniu warunków uzyskania finansowania zewnętrznego dla tych projektów.

Obecnie dużym projektem w segmencie, dla którego prowadzone są działania pozyskania finansowania, jest projekt zagospodarowania złoża B8 zlokalizowanego na Morzu Bałtyckim. 25 sierpnia 2014 r. zawarto z Polskimi Inwestycjami Rozwojowymi oraz Bankiem Gospodarstwa Krajowego i Bankiem Pekao S.A. umowy dotyczące finansowania tego projektu. Proces jest na etapie wypełniania warunków zawieszających przed uruchomieniem finansowania. Dodatkowo, w IV kw. 2014 r. Grupa LOTOS pozyskała z emisji akcji ok. 1 mld zł na finansowanie swoich dwóch kluczowych projektów, w tym projektu zagospodarowania złóż gazowych B4 i B6.

¹ Rezerwy 1P – zasoby pewne, wolumen ze stopniem prawdopodobieństwa 90%; 2P – zasoby pewne i prawdopodobne, wolumen ze stopniem prawdopodobieństwa 50%, 3P zasoby pewne, prawdopodobne i możliwe, wolumen ze stopniem prawdopodobieństwa 10%.

² P90 (ilość, która może być potencjalnie wydobyta ze stopniem pewności/prawdopodobieństwa 90%), P50 (ilość, która może być potencjalnie wydobyta ze stopniem pewności/prawdopodobieństwa 50%), P10 (ilość, która może być potencjalnie wydobyta ze stopniem pewności/prawdopodobieństwa 10%).

ZOBACZ TAKŻE:

Działalność poszukiwawczo-wydobywcza

Nasze roczne wydobycie ropy naftowej i gazu ziemnego w 2014 r. wyniosło ponad 500 tys. ekwiwalentu ton ropy. Istotny wpływ na wzrost wydobycia miała realizacja wydobycia z aktywów produkcyjnych na Norweskim Szelfie Kontynentalnym nabytych w ramach pakietu Heimdal.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/wyniki-i-perspektywy/wyniki-segmentow/dzialalnosc-poszukiwawczo-wydobywcza>>

Słownik terminów branżowych

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/uzyteczne-informacje/sownik-terminow-branzowych>>

Segment operacyjny

1. Ryzyka operacyjne związane z działalnością rafinerijną

Ryzyko techniczne związane z możliwością wystąpienia poważnych awarii lub trwałych uszkodzeń infrastruktury

Zaistnienie tego ryzyka może poważnie wpłynąć na działalność Grupy LOTOS i jej wyniki finansowe poprzez konieczność poniesienia dodatkowych nakładów na naprawę lub wymianę urządzeń, a także poprzez przerwy i zakłócenia w procesie produkcyjnym. Realizujemy wiele działań mających na celu jego ograniczenie. Dokonujemy priorytetyzacji urządzeń, czyli analizę ich krytyczności, stosujemy technologie i urządzenia spełniające kryteria najlepszych dostępnych technik (*ang. Best Available Techniques, BAT*), wykorzystujemy systemy automatycznego zatrzymywania instalacji w celu zapobiegania niekontrolowanemu rozwojowi sytuacji awaryjnej, a same instalacje procesowe wyposażone są w systemy bezpieczeństwa i przeciwpożarowe. Dodatkowo w celu podniesienia standardów w zakresie badań i oceny stanu technicznego urządzeń ciśnieniowych, we współpracy z Urzędem Dozoru Technicznego wdrożyliśmy w wybranych obszarach metodykę Risk Based Inspection. Prowadzimy także prace w zakresie zastosowania metodyki Risk Based Work Selection, która wspiera planowanie prac utrzymania ruchu na podstawie wcześniej dokonanej analizy ryzyka dla poszczególnych urządzeń. Działania te pozwolą nam na jeszcze sprawniejsze i bardziej efektywne zarządzanie infrastrukturą Grupy LOTOS.

Ryzyko związane z bezpieczeństwem pracy

Dotyczy wystąpienia wypadków i innych zagrożeń związanych z narażeniem pracowników na oddziaływanie czynników niebezpiecznych i uciążliwych. Udoskonalamy i wdrażamy rozwiązania techniczne i organizacyjne, mające na celu zapewnienie bezpiecznych warunków pracy wszystkim osobom przebywającym lub pracującym na terenie i na rzecz Spółki. Kontrahentom przekazujemy wewnętrzne wymagania za pomocą portalu „Wymagania Grupy LOTOS dla kontrahentów”. Sprawdzamy poprawność stosowania zasad postępowania, m.in. w trakcie kontroli BHP i auditów dostawców oraz egzekwujemy realizację działań pokontrolnych. Dodatkowo działamy na rzecz podniesienia świadomości z zakresu bezpiecznej pracy i motywowania do przestrzegania zasad bezpiecznej pracy. [zobacz więcej <http://raportroczny.lotost.pl/wyniki-i-perspektywy/zrownowazono-rozwoj/bezpieczne-miejsce-pracy>](http://raportroczny.lotost.pl/wyniki-i-perspektywy/zrownowazono-rozwoj/bezpieczne-miejsce-pracy)

Ryzyko związane ze zmianami legislacyjnymi w zakresie REACH

Od 21 sierpnia 2014 r. obowiązuje nowy Załącznik XIV do rozporządzenia REACH (*ang. Registration, Evaluation, Authorisation & Restriction of Chemicals*). W Załączniku tym wymieniono stosowany w Grupie LOTOS rozpuszczalnik EDC (1,2-dichloroetan). W związku z tym, konieczne jest uzyskanie zezwolenia na zastosowanie EDC począwszy od listopada 2017 r. W przypadku nieuzyskania zezwolenia nie będzie mógł być realizowany proces, w którym rozpuszczalnik ten jest obecnie stosowany. W celu ograniczenia wystąpienia powyższego ryzyka, uruchomiliśmy projekt, w ramach którego przygotowywana jest dokumentacja konieczna do wystąpienia z wnioskiem o zezwolenie na stosowanie EDC. Współpracujemy m.in. z konsorcjum EDC DU, zrzeszającym dalszych użytkowników rozpuszczalnika EDC. Niezależnie planowane są także działania modernizacyjne instalacji tzw. bloku olejowego, aby spełnić wszystkie konieczne wymagania techniczne i prawne do dalszego wykorzystywania EDC.

2. Ryzyka środowiskowe

Ryzyka związane z limitami uprawnień do emisji CO₂

Dotyczą one wzrostu cen i braku odpowiedniej liczby uprawnień do emisji CO₂, którego konsekwencją będą konieczne do poniesienia koszty w celu zakupu odpowiedniej liczby jednostek. Rok 2014 był kolejnym aktywnym okresem dla EU ETS (Europejski System Handlu Uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych) i jego uczestników. W styczniu Komisja Europejska opublikowała pakiet dokumentów dotyczących strategii po 2020 r., która obejmuje trzy nowe cele mające doprowadzić do przejścia na gospodarkę niskoemisyjną:

- redukcja o 40% emisji gazów cieplarnianych przez kraje (w porównaniu z 1990 r.),
- 27% energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii,
- 27% dla poprawy efektywności energetycznej w porównaniu do prognoz przyszłego zużycia energii.

Zgodnie z propozycją Komisji, głównym narzędziem realizacji tych celów powinna być reforma systemu, skutkująca obniżeniem nadwyżki uprawnień do emisji CO₂, które wywoła wzrost ich cen. Wprowadzenie trwałego rozwiązania dla zbilansowania popytu i podaży wymaga zmian strukturalnych w systemie EU ETS. Komisja zaproponowała utworzenie rezerwy stabilizacyjnej tzw. MSR dla uprawnień na początku następnego okresu rozliczeniowego w 2021 r., choć data wejścia w życie MSR jest jeszcze przedmiotem debat w Parlamencie Europejskim. Dyskusje i negocjacje związane z proponowaną reformą systemu EU ETS rozpoczęły się jesienią 2014 r. i będą kontynuowane w 2015 r. Tymczasowe rozwiązanie, czyli zawieszenie części aukcji uprawnień do emisji CO₂ celem zwiększenia ceny uprawnień tzw. back-loading zostało uzgodnione w lutym 2014 r., zaś pierwsza aukcja ze zmniejszonym przez back-loading wolumenem odbyła się w marcu. Back-loading i prace legislacyjne Komisji Europejskiej związane z proponowaną reformą skutkowały w 2014 r. wzrostem cen uprawnień.

Darmowe uprawnienia przyznane Grupie LOTOS w ramach III Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień (KPRU) nie pokrywają się z prognozowaną emisją z instalacji istniejących, jak i nowych inwestycji, która na lata 2013-2020 wynosi średniorocznie 1.779.653. W 2014 r. w ramach KPRU Spółka otrzymała dodatkowe darmowe uprawnienia na nowe inwestycje, dające razem średniorocznie 1.435.242 uprawnienia do końca okresu rozliczeniowego. Oznacza to, że wobec obowiązujących i planowanych zmian systemu ETS, Grupa LOTOS jest narażona na ryzyko poniesienia większych kosztów związanych z zakupem uprawnień celem pokrycia już wiadomych niedoborów jednostek. Pod znakiem zapytania stoją też darmowe uprawnienia na jakiegokolwiek inne planowane inwestycje.

W celu ograniczenia emisji, a tym samym zakupu brakujących uprawnień, wykonaliśmy szereg inwestycji, które umożliwiły znaczną redukcję emisji CO₂ z instalacji produkcyjnych i elektrociepłowni w stosunku do 2013 r. (zobacz więcej <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/wyniki-i-perspektywy/zrownowazony-rozwoj/wplyw-srodowiskowy>>)

Ryzyka związane z koniecznością uzyskania nowych pozwoleń lub zmiany warunków już posiadanych pozwoleń

Grupa LOTOS jest zobowiązana działać na podstawie pozwolenia zintegrowanego uzyskiwanego dla instalacji, których funkcjonowanie ze względu na rodzaj i skalę prowadzonej w nich działalności może powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych lub środowiska jako całości.

W 2014 r. złożyliśmy wniosek o zmianę pozwolenia zintegrowanego, regulującego warunki prowadzenia naszej działalności. Przyczyną aktualizacji pozwolenia jest rozbudowa infrastruktury do rozładunku cystern kolejowych, budowa wężła odzysku wodoru, zmiana rodzajów i wielkości emisji substancji z jednego z emitorów oraz zmiana granic i numeracji działek spowodowana nowymi inwestycjami na terenie rafinerii. Przepisy dotyczące ochrony środowiska i korzystania z zasobów naturalnych przez przedsiębiorstwa podlegają stosunkowo częstym zmianom. Ustawa o zmianie Prawa ochrony środowiska i innych ustaw z dnia 21 lipca 2014 r. skutkowałą wdrożeniem Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych (tzw. Dyrektywa IED). W 2014 r. nałożyła nowy obowiązek załączenia do wniosku o wydanie lub zmianę pozwolenia zintegrowanego raportu początkowego, przedstawiającego informacje na temat zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego substancjami powodującymi ryzyko. W grudniu 2014 r. Grupa LOTOS jako pierwsza w województwie pomorskim złożyła pionierski raport jako załącznik do wniosku o zmianę pozwolenia zintegrowanego, a w styczniu 2015 r. Urząd Marszałkowski wydał decyzję zmieniającą obowiązujące pozwolenie zintegrowane. W celu zmniejszenia ryzyka związanego z uzyskiwaniem wszelkich pozwoleń i decyzji, proces przygotowywania dokumentacji odbywa się z odpowiednim wyprzedzeniem, uwzględniającym ryzyko przedłużenia się postępowania administracyjnego. Ponadto monitorowanie przepisów prawa krajowego i wspólnotowego pozwala na odpowiednio wczesne dostosowanie się do nowych przepisów.

Ryzyka związane z dostosowaniem się do nowych przepisów odnośnie wdrażania najlepszych dostępnych technik tzw. BAT.

Instalacje wymagające pozwolenia zintegrowanego w Grupie LOTOS powinny spełniać wymogi dotyczące tzw. najlepszych dostępnych technik (*ang. Best Available Techniques, BAT*). Wymogi te określane są w dokumentach referencyjnych BREFs (*ang. BAT Reference Notes*), a także mogą wynikać wprost z obowiązujących przepisów prawa oraz innych specyfikacji i norm technicznych. Dokumenty referencyjne BREFs mają charakter zaleceń, a dostosowanie instalacji oraz stosowanej technologii, procedur i praktyki postępowania do wymagań BAT stanowi istotny warunek uzyskania pozwolenia zintegrowanego. Dyrektywa IED wymaga ponadto spełnienia tzw. konkluzji BAT, jako podstawy określania warunków technicznych pozwolenia zintegrowanego i wyznaczenia dopuszczalnych wielkości emisji. 9 października 2014 r. została opublikowana Decyzja Wykonawcza Komisji Europejskiej ustanawiająca konkluzje dotyczące BAT w odniesieniu do rafinacji ropy naftowej i gazu zgodnie z Dyrektywą IED. Nowe wymagania dotyczące konkluzji BAT są rygorystyczne, co wiąże się z koniecznością ponoszenia istotnych nakładów inwestycyjnych w celu spełnienia nowych wymogów. Istnieje ryzyko, że niektóre z posiadanych przez Grupę LOTOS urządzeń lub instalacji mogą nie być przystosowane do obowiązujących wymogów w terminach przewidzianych w przepisach dotyczących BAT i będą wymagały uruchomienia procesu inwestycyjnego, celem dostosowania do nowych wymogów.

ZOBACZ TAKŻE:

Działalność operacyjna

Grupa Kapitałowa LOTOS posiada jedną z najnowocześniejszych i najmłodszych rafinerii w Europie. Rok 2014 był kolejnym rekordowym okresem pod względem ilości przerobionej w niej ropy.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/wyniki-i-perspektywy/wyniki-segmentow/dzialalnosc-operacyjna>>

Słownik terminów branżowych

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/uzyteczne-informacje/sownik-terminow-branzowych>>

Segment finansowy

W Grupie LOTOS funkcjonuje Biuro Zarządzania Ryzykiem Finansowym, które koordynuje i nadzoruje działania zapewniające, że decyzje podejmowane przez spółki Grupy Kapitałowej LOTOS będą zoptymalizowane pod kątem ryzyka finansowego. Prowadzone działania mają na celu zapewnienie aktualności, spójności i zgodności polityki zarządzania ryzykiem finansowym z celami strategicznymi Grupy LOTOS oraz zapewnienie sprawności, efektywności i bezpieczeństwa operacyjnego w zakresie procesu zarządzania ryzykiem finansowym. W Spółce funkcjonuje Komitet Ryzyka Cenowego i Tradingu, którego podstawowym celem jest nadzór i wsparcie procesu zarządzania ryzykiem cenowym w Grupie LOTOS w ramach: ryzyka cen ropy naftowej i produktów naftowych (w tym cen biopaliw i biokomponentów), cen gazu ziemnego oraz cen pozostałych surowców, ryzyka cen uprawnień do emisji CO₂ oraz ryzyka cen energii elektrycznej. (zobacz więcej <<http://raportroczny.lotost.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia>>)

1. Ryzyko cen surowców i produktów naftowych

Wyniki Grupy LOTOS ze sprzedaży produktów naftowych są w istotnym stopniu uzależnione od różnicy pomiędzy notowaniami sprzedawanych produktów naftowych a notowaniami ropy. Notowania mogą ulegać znacznym wahaniom w odpowiedzi na zdarzenia, nad którymi Spółka nie ma kontroli, w tym m.in. głównie na zmiany globalnej i regionalnej podaży i popytu, sytuacji geopolitycznej oraz oczekiwań rynkowych w tym zakresie. Wahania notowań ropy naftowej oraz innych surowców wykorzystywanych na potrzeby działalności rafineryjnej (w tym gazu ziemnego) i wahania notowań produktów naftowych Grupy LOTOS mogą nie być skorelowane w czasie, powodując istotne wahania poziomu osiąganego przez nas marży rafineryjnej.

W zakresie zarządzania ryzykiem cen surowców i produktów naftowych w 2014 r. przekazaliśmy do użytkownika nowy system informatyczny klasy ETRM (z ang. *Energy Trading and Risk Management*). W lutym 2015 r. nastąpiło zatwierdzenie nowej polityki zarządzania ryzykiem cen surowców i produktów naftowych.

2. Ryzyko cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

W 2014 r. Grupa LOTOS zarządzała całą fazą III Europejskiego Systemu Handlu Uprawnieniami do emisji CO₂ przypadającą na lata 2013-2020. W roku poprzednim ze względu na brak płynności rynku terminowego oraz niestabilność pozycji bazowej rok 2020 nie był włączony do zarządzania ryzykiem. (zobacz więcej)

3. Ryzyko utraty płynności

To jedno z kluczowych ryzyk z punktu widzenia funkcjonowania Grupy LOTOS, związane z zapewnieniem terminowej realizacji wszystkich zobowiązań. Może ono wynikać z niewłaściwego dopasowania strumieni płatności należności i zobowiązań lub nieadekwatnego poziomu finansowania działalności. Zarządzanie płynnością koordynowane jest w grupie kapitałowej w oparciu o aktualne prognozy płynności. W procesie wykorzystywane są instrumenty finansowe (m.in. struktura cash pool, zdyskontowane źródła finansowania), optymalizowany jest kapitał obrotowy, w tym terminy płatności w spółkach i w umowach z kontrahentami oraz stosowane są rozwiązania informatyczne pozwalające zwiększyć bezpieczeństwo i efektywność procesu.

4. Ryzyko walutowe

Walutą sprawozdawczą i funkcjonalną Grupy LOTOS oraz większości spółek grupy kapitałowej jest polski złoty (PLN), natomiast ceny ropy i produktów naftowych są denominowane w lub powiązane z dolarem amerykańskim (USD). Strukturalnie posiadamy więc długą ekspozycję w USD (zyskuje w przypadku wzrostu kursu USD/PLN) ze względu na to, iż wpływy zależne od kursu USD (głównie z tytułu sprzedaży produktów naftowych) przewyższają odpowiednie wypływy (np. z tytułu zakupu ropy naftowej czy spłat kredytów). Ponadto USD został przyjęty jako waluta do zaciągania i spłaty długoterminowych kredytów inwestycyjnych przez większość spółek naszej grupy kapitałowej. W celu zarządzania ryzykiem walutowym, wdrożono formalną „Strategię zarządzania ryzykiem walutowym w Grupie LOTOS”, a także funkcjonuje tzw. Bank Grupy, który pozwala spółkom na zawieranie transakcji wymiany walut z Grupą LOTOS, co wpływa na większą efektywność zarządzania ryzykiem walutowym.

5. Ryzyko stopy procentowej

Grupa LOTOS jest narażona na ryzyko wahań stóp procentowych, których wzrost powoduje zwiększenie kosztów obsługi naszego zadłużenia w zakresie zaciągniętych kredytów bankowych i pożyczek opartych o zmienne stopy procentowe. Ryzyko to związane jest głównie z przewidywanym harmonogramem spłat kredytów na finansowanie zapasów oraz finansowanie Programu 10+ i wynikającą z tego wysokością odsetek ustalanych na podstawie zmiennej stopy LIBOR USD.

6. Ryzyko kredytowe partnerów transakcji finansowych

Przy zawieraniu transakcji z instytucjami finansowymi bierzemy pod uwagę ryzyko nieotrzymania środków należnych nam z tytułu rozliczenia danej transakcji. Ograniczamy je poprzez zawieranie transakcji wyłącznie z instytucjami finansowymi lub firmami o dużej wiarygodności kredytowej lub w oparciu o gwarancję, wystawioną przez instytucję finansową lub firmę posiadającą odpowiedni rating oraz spełniającą wymogi przyjęte przez Grupę LOTOS. Limity partnerów transakcji finansowych są wyznaczone w referencji do kapitałów własnych Spółki oraz

wskaźnika bazującego na poziomach na bieżąco aktualizowanych ratingów agencyjnych. Wykorzystanie limitów jest okresowo monitorowane.

7. Ryzyko kredytowe partnerów transakcji handlowych

Prowadząc działalność handlową, realizujemy sprzedaż produktów i usług dla podmiotów gospodarczych z odroczonym terminem płatności, w wyniku czego może powstać ryzyko nieotrzymania należności od kontrahentów za dostarczone produkty i usługi. Wdrożyliśmy procedurę, zgodnie z którą weryfikacji podlega zdolność kredytowa kontrahentów, starających się o przyznanie otwartego limitu kredytowego. W Grupie LOTOS limit taki przyznawany jest w referencji do oceny wiarygodności kredytowej partnerów handlowych, powstałej na podstawie analizy dostępnych danych dotyczących badanej firmy. Ostateczną decyzję o poziomie limitu kredytowego podejmuje osoba wyznaczona zgodnie z określonymi kompetencjami. Wykorzystanie limitów jest na bieżąco monitorowane.

8. Ryzyko ograniczenia lub zmiany warunków dostępu do zewnętrznego finansowania oraz związane z obsługą zadłużenia

Część inwestycji Grupy LOTOS, jak również w ograniczonym stopniu bieżąca działalność niektórych spółek zależnych jest (lub w zamierzeniu będzie) finansowana w formie finansowania dłużnego ze źródeł zewnętrznych. Istnieje zatem ryzyko, że w przyszłości spółki mogą napotkać trudności w pozyskaniu nowego finansowania albo będą mogły je pozyskać, lecz nie w pożądanej wysokości lub nie na warunkach dla nich akceptowalnych. Może to być spowodowane, np. niestabilną sytuacją na rynkach finansowych i kapitałowych w Polsce lub za granicą, bardziej restrykcyjną polityką podmiotów udzielających finansowania dotyczącą zawierania nowych umów lub interpretacji i wykonywania umów już zawartych, niekorzystnymi zmianami koniunktury gospodarczej w Polsce lub za granicą, niewypełnieniem bądź nienależytym wypełnieniem przez spółki grupy kapitałowej zobowiązań przewidzianych w zawartych umowach dotyczących finansowania.

Możliwość pozyskiwania dodatkowych środków z finansowania dłużnego ograniczają również uwarunkowania wynikające z obsługi już istniejącego zadłużenia w spółkach Grupy Kapitałowej LOTOS. Ponadto umowy dotyczące zadłużenia nakładają na nie szereg zobowiązań i ograniczeń o charakterze niefinansowym, dotyczących w szczególności podejmowania bądź powstrzymywania się od podejmowania w okresie spłaty zadłużenia określonych działań bądź operacji oraz wypełniania pewnych obowiązków informacyjnych wobec instytucji finansujących. Jeżeli spółki nie będą dokonywać w terminie płatności wymaganych zgodnie z warunkami określonego zadłużenia lub nie dotrzymają jego warunków o charakterze niefinansowym, wówczas takie zadłużenie wraz z zadłużeniem zaciągniętym na podstawie innych umów finansowych lub instrumentów może być postawione w stan natychmiastowej wymagalności. Kredytodawcy mogą także zrealizować zabezpieczenia, w tym zabezpieczenia rzeczowe ustanowione na aktywach spółek.

Ryzyko minimalizujemy poprzez zintegrowane raportowanie bieżącej i planowanej płynności finansowej spółek, w tym ewentualnych spodziewanych niedoborów wymagających aranżacji finansowania dłużnego lub wewnątrzgrupowego. Większość z nich uczestniczy w Systemie Zarządzania Środkami Pieniężnymi w Grupie Rachunków (tzw. cash pool). Ponadto służby finansowe spółek na bieżąco monitorują obowiązki wynikające z zawartych umów finansowania dłużnego związanych z obsługą zadłużenia, obowiązków informacyjnych, dotrzymywaniu wskaźników i kowenantów finansowych oraz wypełniania wszystkich innych zobowiązań wobec instytucji finansowych. Współpracujemy z optymalną i zróżnicowaną grupą wiarygodnych kredytowo podmiotów, a pozyskiwanie finansowania dłużnego (a także wszelkie zmiany umów w tym zakresie) odbywa się w ramach obowiązującej wszystkie spółki procedury „Zarządzanie zadłużeniem i koordynacji finansowania dłużnego w Grupie Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.”. Prowadzimy także monitoring ratingu i ogólnej sytuacji banków uczestniczących w finansowaniu oraz zagrożeń w dostępie do finansowania, wynikających z uwarunkowań rynków finansowych w kraju i na świecie.

9. Ryzyko niekorzystnych zmian przepisów podatkowych, interpretacji lub orzecznictwa sądowego

Ryzyko to może skutkować wzrostem istotnych obciążeń podatkowych (akcyzy, podatku od nieruchomości, CIT), a także powstaniem ryzyka podatkowego w transakcjach, w których przedtem ono nie występowało. Częste zmiany w zakresie prawa podatkowego i trudności interpretacyjne związane ze stosowaniem prawa podatkowego utrudniają zarówno bieżącą działalność Grupy LOTOS, jak i prawidłowe planowanie podatkowe w grupie kapitałowej. Powoduje to brak pewności w zakresie stosowania przepisów prawa podatkowego w codziennej działalności oraz niesie ze sobą ryzyko błędów. Ponadto często brakuje jednolitej interpretacji przepisów prawa oraz praktyki jego stosowania przez organy podatkowe.

W branży paliwowej największe ryzyka podatkowe, zwłaszcza ze względu na wysokość kwoty zobowiązania podatkowego oraz skomplikowane rozwiązania prawne, niesie podatek akcyzowy. Przepisy podatkowe dotyczące akcyzy charakteryzują się szczegółowością, znaczną liczbą różnorodnych obowiązków nakładanych na podatników oraz występującymi sprzecznościami pomiędzy obowiązującymi regulacjami (niekiedy również w obrębie tych samych aktów prawnych). Wątpliwości budzą także przepisy dotyczące podatku od nieruchomości, w szczególności w zakresie określenia przedmiotu i podstawy opodatkowania tym podatkiem.

Z uwagi na powyższe, w przypadku spółek grupy kapitałowej korzystających ze znacznej liczby urządzeń infrastruktury technicznej zlokalizowanych w nieruchomościach występuje ryzyko prowadzenia sporów z organami podatkowymi, szczególnie w zakresie interpretacji i zastosowania definicji budowli na gruncie Ustawy o Podatkach i Opłatach Lokalnych (Dz.U. 1991 nr 9 poz. 31). W sytuacjach, gdy zidentyfikowane zostaje ryzyko podatkowe wynikające z możliwości wystąpienia różnic interpretacyjnych, korzystamy z możliwości uzyskania wiążących interpretacji przepisów, wydawanych przez Ministra Finansów. Jako członek liczących się organizacji zrzeszających pracodawców i przedsiębiorców, bierzemy także udział w opiniowaniu projektów aktów prawnych, co daje nam możliwość odpowiedniej reakcji na zmieniające się otoczenie prawne. Wobec licznych zmian interpretacyjnych i nowych przepisów stale aktualizujemy wewnętrzne procedury w celu przestrzegania wymogów prawa oraz identyfikacji i minimalizacji ryzyka podatkowego, zwłaszcza jego wpływu na sprawozdania finansowe Grupy Kapitałowej LOTOS.

ZOBACZ TAKŻE:

List Wiceprezesa Zarządu

Rok 2014 upłynął pod znakiem bardzo silnych wyzwań dla spółek z branży paliwowej. Kroki poczynione przez Grupę Kapitałową LOTOS udowodniły, że potrafimy szybko podejmować decyzje pomagające dostosować się do wymagającego otoczenia, aby zapewnić realizowanym projektom oczekiwany poziom opłacalności.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/wyniki-i-perspektywy/list-wiceprezesa-zarzadu>

Podstawowe dane 2014

Pod względem przychodów ze sprzedaży osiągniętych w 2014 r. na poziomie ok. 28,5 mld zł zajmujemy 4. miejsce w grupie 500 największych firm w Polsce.

Przejdź do strony » [http://raportroczny.lotos.pl/pl/organizacja-i-jej-
raport/podstawowe-dane-2014](http://raportroczny.lotos.pl/pl/organizacja-i-jej-raport/podstawowe-dane-2014)

Segment handlowy

1. Ryzyka związane z zakłóceniami ciągłości dostaw lub z mniejszą podażą ropy naftowej

Grupa LOTOS nie posiada aktywów wydobywczych, które pokrywałyby w całości jej zapotrzebowanie na ropę naftową do przerobu, w związku z czym jest ona uzależniona od zakupów ropy naftowej od innych dostawców. Dostawy ropy naftowej są realizowane w ok. 92% z Federacji Rosyjskiej. Dostawy odbywają się transportem rurociągowym poprzez system rurociągów PERN (rurociąg „Przyjaźń” oraz rurociąg „Pomorski”), transportem morskim przez Naftoport oraz w 2014 r. dokonano pierwszego zakupu ropy dostarczanej koleją. Dlatego głównymi czynnikami ryzyka, które mogą wywoływać niepewność co do podaży ropy naftowej, są: sytuacja polityczna w państwach eksportujących ropę naftową lub sytuacja polityczna w państwach tranzytowych oraz sprawność i dostępność infrastruktury służącej do transportu surowca.

Ciągłość dostaw ropy naftowej do Grupy LOTOS może być zakłócona głównie poprzez:

- awarie techniczne, w tym awarie systemu rurociągów odpowiedzialnych za dostawy ropy naftowej, ataki terrorystyczne, akty sabotażu, zamieszki, wojny, katastrofy naturalne, istotne niekorzystne warunki pogodowe lub inne przypadki siły wyższej,
- nierównomierne dostawy ropy naftowej powodujące czasowe obniżenie poziomu zapasów operacyjnych mogące skutkować obniżeniem przerobu w rafinerii.

Kontynuujemy działania związane z przyjętą polityką dywersyfikacji kierunków i źródeł dostaw ropy naftowej poprzez koncentrację na:

- bezpieczeństwie dostaw ropy naftowej: sukcesywne zwiększanie aktywności na międzynarodowym rynku ropy, regularne kontraktowanie dostaw różnych gatunków ropy z morza – z jednoczesnym stworzeniem możliwości zwiększenia ich udziału w całości dostaw ropy do rafinerii w przypadku zagrożenia ciągłości dostaw z kierunku podstawowego, zwiększenie roli własnego wydobycia,
- poprawie konkurencyjności – poprzez pełne wykorzystanie nadmorskiej lokalizacji naszej rafinerii w Gdańsku i możliwość otrzymywania dostaw surowca przez dwa niezależne od siebie kanały - ropy rosyjskiej poprzez rurociąg „Przyjaźń” oraz różnych gatunków ropy dostępnej poprzez Naftoport,
- utworzeniu nowej możliwości dostarczania ropy drogą lądową poprzez wybudowanie w 2014 r. na terenie rafinerii stanowisk do rozładunku ropy naftowej z cystern kolejowych.

Odpowiedni dobór gatunków ropy i kierunków dostaw wynika z prowadzonej w sposób ciągły optymalizacji w celu maksymalizacji marży zintegrowanej.

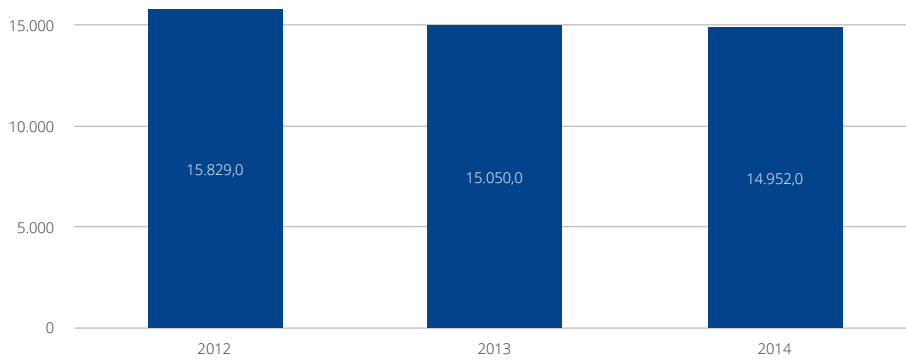
2. Ryzyko zmian marż realizowanych na sprzedaży produktów

Postępująca w ostatnich latach konsolidacja na polskim rynku paliwowym, zwiększająca konkurencję cenową oraz duża dynamika zmian zachodzących w ogólnosiłowej sytuacji makroekonomicznej są głównymi czynnikami ryzyka. W celu jego ograniczenia doskonalimy narzędzia do monitorowania parametrów związanych z cenami i marżami. W sferze handlu detalicznego dywersyfikujemy rynek, uwzględniając segmenty mniej podatne na obniżające marżę decyzje konkurencji, a także prowadzimy działania ukierunkowane na budowanie trwałych relacji z klientami.

3. Ryzyko mniejszego popytu krajowego

Czynniki makroekonomiczne, zwłaszcza spowolnienie gospodarcze, spadek inwestycji i produkcji przemysłowej oraz wysokość stopy bezrobocia powodują, że od 2012 r. konsumpcja paliw w Polsce spada, równoległe notuje się wzrost aktywności szarej strefy, w której odbywa się handel produktem poza oficjalnymi statystykami. Dywersyfikacja kanałów dystrybucji, aktywna polityka cenowa zapewniająca konkurencyjność produktów, a także optymalizacja kosztów operacyjnych, stanowią najistotniejsze elementy strategii minimalizowania wpływu ryzyka na prowadzoną działalność. Dywersyfikacja kanałów dystrybucji, aktywna polityka cenowa zapewniająca konkurencyjność produktów, a także optymalizacja kosztów operacyjnych stanowią najistotniejsze elementy strategii minimalizowania wpływu ryzyka na prowadzoną działalność.

Konsumpcja benzyny i oleju napędowego w Polsce (tys. ton)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych POPIHN.

ZOBACZ TAKŻE:

Działalność handlowa

Rozwój sieci stacji paliw LOTOS i wzrost efektywności sprzedaży przyczynił się do umocnienia naszej pozycji na rynku detalicznym i zwiększenia udziału do 9% na koniec 2014 r., w stosunku do 8,5% osiągniętych w 2013 r.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/wyniki-i-perspektywy/wyniki-segmentow/dzialalnosc-handlowa>

Słownik terminów branżowych

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/uzyteczne-informacje/slownik-terminow-branzowych>

Grupa LOTOS S.A.
Zintegrowany Raport Roczny 2014

Strategia i model działania

Strategia i model działania

Strategia i model działania

sprawnie zarządzany,
pionowo zintegrowany
koncern

budowa wartości
dla akcjonariuszy

3. rok
wdrażania obecnej
strategii CSR

30,0 kg
CO₂/CWT
redukcja emisji

TRI*M Index
75%
wysoka satysfakcja klientów

W TYM ROZDZIALE:

Model działania

Nasza działalność koncentruje się na wydobyciu i przerobieniu ropy naftowej oraz hurtowej i detalicznej sprzedaży produktów naftowych, do których należą: paliwa (benzyna bezołowiowa, olej napędowy i lekki olej opałowy), ciężki olej opałowy, asfalty, paliwo lotnicze, benzyna surowa, gaz płynny propan-butan (LPG) i oleje bazowe.

Cele strategiczne

Strategia Grupy Kapitałowej LOTOS zakłada umacnianie naszej pozycji jako silnej, innowacyjnej i efektywnie rozwijającej się firmy, która odgrywa znaczącą rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego Polski.

Cele kluczowe

Cele biznesowe osiągamy z poszanowaniem idei społecznej odpowiedzialności oraz zrównoważonego rozwoju poprzez jak najlepsze wykorzystywanie naszych zasobów i kompetencji na rzecz wytwarzania wartości ekonomicznych i społecznych z korzyścią dla firmy i jej otoczenia.

Pracownicy

Naszym celem jest zapewnienie wysoko wykwalifikowanych pracowników niezbędnych dla skutecznej realizacji strategii biznesowej oraz udoskonalenie kultury organizacyjnej w oparciu o przyjęte wartości. Jako priorytetowe traktujemy podniesienie świadomości i poziomu zaangażowania pracowników i podwykonawców w poprawę bezpieczeństwa pracy.

Środowisko

Dążymy do ograniczania ryzyka środowiskowego w naszej działalności oraz do stałego minimalizowania stopnia oddziaływania na środowisko naturalne. Uczestniczymy w inicjatywach nakierowanych na podnoszenie poziomu bezpieczeństwa w sektorze energii w sposób odpowiedzialny wobec społeczeństwa i środowiska.

Marka

W sposób strategiczny traktujemy trwałe relacje z klientami, do których dążymy poprzez zrozumienie ich potrzeb oraz zapewnienie oczekiwanej jakości i bezpieczeństwa produktów. Naszą ambicją jest kreowanie marki dynamicznej i kompetentnej, przyjaznej i opartej na zaufaniu klientów.

Model działania

Grupa Kapitałowa LOTOS prowadzi działalność w oparciu o dwa segmenty działalności: segment produkcji i handlu oraz segment wydobywczy. Segment produkcji i handlu obejmuje działalność w zakresie wytwarzania, przetwarzania produktów rafinacji ropy naftowej, jak również ich sprzedaży hurtowej i detalicznej oraz działalność pomocniczą, transportową i serwisową. Do kluczowych rynków zbytu produktów rafinacji ropy naftowej należą: Polska oraz rynki Europy Północnej i Zachodniej, w tym Niemcy, Holandia, Belgia, Szwecja, Wielka Brytania, Francja, Estonia, Dania i Czechy.

Segment wydobywczy obejmuje działalność w zakresie poszukiwania, pozyskiwania i eksploatacji złóż oraz sprzedaży ropy naftowej i gazu ziemnego. Ropa naftowa jest wydobywana na terenie Polski i Litwy. Towarzyszący wydobywaniu gaz ziemny jest w całości spalany albo sprzedawany w ramach grupy kapitałowej. Gaz ziemny wydobywany w Norwegii jest sprzedawany do Wielkiej Brytanii i w Europie kontynentalnej, a kondensat w całości do Wielkiej Brytanii.

Łańcuch wartości Grupy Kapitałowej LOTOS

Poszukiwanie i wydobywanie ropy naftowej i gazu

Grupa LOTOS, poprzez LOTOS Petrobaltic oraz jej spółki zależne i współzależne działające w Polsce, na koniec 2014 r. była beneficjentem jedenastu koncesji na poszukiwanie lub poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węglowodorów oraz wydobywanie węglowodorów ze złóż na obszarze Morza Bałtyckiego o łącznej powierzchni ponad 7,3 tys. km², a zarazem jedynym koncernem naftowym wydobywającym węglowodory na terenie Polskiej Wyłącznej Strefy Ekonomicznej na Morzu Bałtyckim. Tym samym Grupa LOTOS posiada wyłączną możliwość prowadzenia prac poszukiwawczo-wydobywczych na tym obszarze. Długoletnie doświadczenie w prowadzeniu prac poszukiwawczo-wydobywczych na obszarze Morza Bałtyckiego, stan zaawansowania prac prowadzonych przez LOTOS w tym rejonie oraz zgromadzony know-how dotyczący sposobów, warunków i opłacalności prowadzenia prac poszukiwawczo-wydobywczych w Polskiej Wyłącznej Strefie Ekonomicznej na Morzu Bałtyckim, a także posiadane zaplecze techniczne, w tym własne platformy wiertnicze, stanowią istotną przewagę koncernu nad potencjalnymi konkurentami.

Ponadto, w wyniku akwizycji pakietu Heimdal w 2013 r. Grupa LOTOS, poprzez LOTOS Norge uzyskała udział w czternastu koncesjach poszukiwawczo-wydobywczych oraz bezpośredni dostęp do jednego z kluczowych hubów gazowych na Norweskim Szelfie Kontynentalnym, będącego jednocześnie jednym ze strategicznych obszarów eksportu gazu ziemnego z Norwegii do Europy Zachodniej i Wielkiej Brytanii. Eksport za pośrednictwem platformy Heimdal odpowiada za ok. 15-20% eksportu gazu ziemnego z Norwegii. Dzięki nabyciu udziałów w pakiecie Heimdal, Grupa LOTOS również istotnie zdywersyfikowała swoje aktywa wydobywcze zapewniając sobie możliwość prowadzenia prac poszukiwawczo-wydobywczych na perspektywicznej i zasobnej w węglowodory części Norweskiego Szelfu Kontynentalnego oraz zwiększyła własną bazę surowcową i możliwości dywersyfikacji dostaw surowców. Aktywa te stanowiły podstawę wzrostu wolumenów wydobycia ropy naftowej i gazu w 2014 r.

Produkcja

Grupa Kapitałowa LOTOS posiada jedną z najnowocześniejszych i najmłodszych rafinerii w Europie.

Rafineria jest rafinerią paliwowo-olejową, zintegrowaną z instalacjami do produkcji asfaltów, która dostarcza na rynek szeroki asortyment produktów, w tym: gazy płynne, benzynę wsadową do procesów petrochemicznych, benzyny motorowe bezołowiowe, reformat, ksyleny, paliwo lotnicze, oleje napędowe, oleje opałowe, asfalty, oleje bazowe, produkty parafinowe, plastyfikatory oraz siarkę.

Rafineria dysponuje mocami przerobowymi na poziomie około 10,5 mln ton ropy naftowej rocznie i jest jednym z najmłodszych, najnowocześniejszych i najbardziej zaawansowanych technologicznie kompleksów rafineryjnych w Europie. Zostało to potwierdzone przyznaniem Rafinerii przez World Refining Association tytułu Rafinerii Roku 2008 w regionie Europy Środkowo-Wschodniej, a także uznaniem Rafinerii za najbardziej efektywną energetycznie rafinerię Europy Środkowej i Południowej w 2012 r. w rankingu Solomon Associates porównującym efektywność rafinerii z całego świata. Ponadto, w 2013 r. World Refining Association przyznało Spółce pierwszą nagrodę za „wybitne zasługi dla przemysłu rafineryjnego”, na podstawie danych dotyczących wyników, rozwoju oraz reputacji rynkowej Spółki.

Rafinerię charakteryzuje wysoki współczynnik konwersji, tj. duży udział paliw w strukturze produkcji oraz selektywność w kierunku średnich destylatów pozwalająca na skuteczne dopasowanie produkcji do struktury popytu krajowego i możliwości eksportowych. Konfiguracja technologiczna rafinerii w połączeniu z jej atutami lokalizacyjnymi pozwalają na elastyczny i efektywny przerób różnych gatunków ropy naftowej, co umożliwia uzyskiwanie zmiennych ilości poszczególnych grup wyrobów gotowych, a dzięki temu dopasowanie produkcji do struktury popytu na polskim rynku i możliwości eksportowych.

Rafineria jest położona na wybrzeżu Morza Bałtyckiego, co ze względu na bliskość geograficzną i bezpośrednie połączenie rurociągowie z infrastrukturą przeładunkową Portu Północnego, będącego częścią portu morskiego Gdańsk, leżącego bezpośrednio nad Zatoką Gdańską, stanowi o jej korzystnej strategicznie lokalizacji, dając rafinerii istotną przewagę logistyczną w dostępie do surowców oraz kanałów sprzedaży produktów w stosunku do konkurencji w regionie. Położenie rafinerii w pobliżu morskiego terminala przeładunkowego zapewnia Grupie LOTOS bezpośredni dostęp do międzynarodowych rynków zbytu, pozwalając przede wszystkim na eksport produktów naftowych w szczególności na rynki krajów skandynawskich, północno-zachodniej Europy oraz krajów nadbałtyckich, optymalizację wykorzystywanych kanałów sprzedaży produktów oraz prowadzenie efektywnych zakupów różnych gatunków ropy naftowej oraz różnych produktów naftowych wykorzystywanych do produkcji wyrobów gotowych w rafinerii.

Rafineria posiada także unikalne połączenie kanałów zaopatrzenia w surowiec zapewniające równoczesny dostęp do dostaw surowców do rafinerii zarówno drogą lądową, z Rosji, za pośrednictwem sieci rurociągów PERN „Przyjaźń” S.A., jak i do dostaw surowców drogą morską z wielu krajów oraz z własnych złóż. Dostęp do dwóch kanałów zaopatrzenia pozwala na dywersyfikację dostaw surowca, a także płynną reakcję na zmienność cen produktów naftowych i gatunków ropy naftowej, co z kolei pozwala na skuteczną dywersyfikację gatunków ropy naftowej przerabianej w rafinerii.

Posiadanie dwóch kanałów zaopatrzenia w ropę naftową zapewnia Grupie LOTOS bezpieczeństwo dostaw surowców. W szczególności Spółka jest w stanie zastąpić całość dostaw surowca realizowanych drogą lądową dostawami z wykorzystaniem drogi morskiej.

Koncern zrealizował w 2014 r. na terenie rafinerii inwestycję polegającą na budowie terminala rozładunkowego dla ropy naftowej oraz innych ciężkich surowców węglowodorowych w celu umożliwienia ich dostarczenia do rafinerii cysternami kolejowymi. Inwestycja ta umożliwi Grupie LOTOS dalszą dywersyfikację źródeł zaopatrzenia w surowce, w tym w sytuacji dostępności ropy naftowej pozyskiwanej ze źródeł niekonwencjonalnych oraz innych surowców możliwych do transportu wyłącznie cysternami kolejowymi.

Produkty

Głównymi grupami produktowymi w ofercie handlowej Grupy Kapitałowej LOTOS uzyskiwanymi w wyniku przerobu ropy naftowej w rafinerii są: paliwa (benzyna bezołowiowa, olej napędowy i lekki olej opałowy), ciężki olej opałowy, asfalty, paliwo lotnicze, benzyna surowa, gaz płynny propan-butan (LPG) oraz oleje bazowe.

Produkty

Benzyzna bezołowiowa jest paliwem przeznaczonym do silników z zapłonem iskrowym. W ramach benzyn bezołowiowych produkujemy benzynę premium, **LOTOS DYNAMIC 98**, która zawiera dodatki o działaniu przeciwutleniającym i myjącym mające na celu poprawę czystości silnika, uzyskanie dłuższej jego żywotności oraz oszczędność w zużyciu paliwa. Paliwo to dedykowane jest wyłącznie do stacji paliw działających pod marką LOTOS.

Olej napędowy jest paliwem przeznaczonym do silników wysokoprężnych. W ramach olejów napędowych produkujemy olej napędowy premium, **LOTOS DYNAMIC DIESEL**, który dzięki zastosowaniu komponentów obniżających tarcia w silniku pozwala na lepsze wykorzystanie dynamiki i mocy silnika oraz zapewnia rozruch przy temperaturze -32°C . Paliwo to dedykowane jest wyłącznie do stacji paliw działających pod marką LOTOS.

Olej napędowy do celów opałowych jest paliwem przeznaczonym do urządzeń grzewczych. Dzięki niskiej zawartości siarki oraz odpowiednim dodatkom jest odporny na utlenianie, posiada działanie antykorozyjne, pozwala na utrzymywanie czystości dysz oraz redukcję emisji szkodliwych substancji procesu spalania.

Gaz płynny propan-butan (LPG) – mieszanina skroplonych węglowodorów zawierająca propan i butan jako główne składniki. Dzięki odpowiednim proporcjom obu tych gazów uzyskuje się optymalne parametry eksploatacyjne gazu.

Ciężki olej opałowy - jest produktem, który może mieć trzy przeznaczenia, tj. może być stosowany jako paliwo energetyczne, paliwo żeglugowe, jak również jako wsad do dalszego przerobu m.in. na instalacjach koksowania.

Asfalty - głównym produktem są **asfalty drogowe** przeznaczone do budowy i utrzymania dróg, lotnisk oraz innych powierzchni utwardzonych. Poza drogownictwem, istotnym zastosowaniem asfaltów jest również produkcja wyrobów budowlanych o właściwościach hydroizolacyjnych, gdzie najczęściej wykorzystuje się **asfalty przemysłowe**.

Paliwo lotnicze - jest produktem dedykowanym do silników odrzutowych.

Benzyzna surowa - jest produktem wykorzystywanym jako surowiec w przemyśle petrochemicznym oraz do produkcji benzyn motorowych. Benzyna surowa jest produktem w całości przeznaczonym na eksport.

Oleje bazowe - głównym produktem są tzw. oleje bazowe grupy I. Oleje te stanowią wsad do produkcji olejów smarowych, w tym silnikowych i przemysłowych.

W ramach olejów silnikowych główne linie produktowe to m.in.: **LOTOS Quazar**, oleje syntetyczne premium do samochodów osobowych (do wyłącznej dystrybucji w autoryzowanych salonach obsługi), **LOTOS Thermal Control**, oleje mineralne, semisyntetyczne i syntetyczne przeznaczone do samochodów osobowych oraz **LOTOS Turdus**, oleje mineralne, semisyntetyczne i syntetyczne przeznaczone do taboru ciężarowego.

W ramach olejów przemysłowych główne linie produktowe to **Hydomil, Transmil czy Remiz**, stanowiące pełną kategorię olejów hydraulicznych, turbinowych, maszynowych oraz smarów przemysłowych

Do istotnych nowych produktów w ofercie handlowej Grupy LOTOS należą ksyleny oraz tzw. oleje bazowe grupy II, wprowadzone do oferty odpowiednio w 2012 r. i w 2013 r. Ksyleny to produkty przeznaczone do produkcji poliestrów, z których powstają wyroby plastikowe, w tym popularne opakowania typu PET i tekstylia. Ksyleny wykorzystuje się również do produkcji rozpuszczalników stosowanych w przemyśle farb i lakierów. Oleje bazowe grupy II używane są jako wsad do produkcji olejów smarowych wyższej jakości. Oleje bazowe grupy II wyróżniają się zawartością siarki poniżej 0,03%, wskaźnikiem lepkości między 80-120 oraz zawartością związków nasyconych powyżej 90%.

Sprzedaż i logistyka

Grupa LOTOS realizuje sprzedaż paliw oraz pozostałych produktów naftowych zarówno bezpośrednio, jak i za pośrednictwem spółek zależnych.

Sprzedaż paliw (benzyny bezołowiowej, oleju napędowego oraz lekkiego oleju opałowego) prowadzona jest zarówno przez Grupę LOTOS, jak i LOTOS Paliwa. Sprzedaż paliw realizowana przez Spółkę kierowana jest zarówno na rynek krajowy, jak i zagraniczny. Na rynku krajowym głównymi odbiorcami są międzynarodowe koncerny paliwowe m.in. Shell, Statoil czy BP, natomiast na rynku międzynarodowym głównymi odbiorcami paliw są międzynarodowe firmy tradingowe oraz zintegrowane koncerny paliwowe. LOTOS Paliwa prowadzi sprzedaż wyłącznie na rynku krajowym, na którym głównymi odbiorcami są polskie firmy paliwowe oraz poprzez sieć stacji paliw działających pod marką LOTOS.

Sprzedaż pozostałych produktów naftowych realizowana jest przez Spółkę oraz spółki zależne lub współkontrolowane: LOTOS Oil, LOTOS Asfalt oraz LOTOS-Air BP Polska. Spółka realizuje sprzedaż w szczególności ciężkiego oleju opałowego, paliwa lotniczego, benzyny surowej oraz olejów bazowych, kierując te produkty na rynki międzynarodowe, m.in. do międzynarodowych firm tradingowych. LOTOS Oil realizuje sprzedaż olejów smarowych zarówno na rynku polskim, jak i zagranicznym, głównie poprzez dystrybutorów i autoryzowane serwisy obsługi klienta. LOTOS Asfalt realizuje sprzedaż asfaltów drogowych zarówno na rynku polskim, jak i w eksporcie, gdzie głównymi odbiorcami są firmy budowlane. LOTOS-Air BP Polska realizuje sprzedaż paliwa lotniczego wyłącznie w kraju - do linii lotniczych (tzw. segment *into plane*) oraz sprzedając paliwo lotnicze na krajowym rynku hurtowym.

Benzyna surowa jest sprzedawana głównie do zintegrowanych koncernów paliwowych i koncernów petrochemicznych w Niemczech oraz hubu naftowego Amsterdam-Rotterdam-Antwerpia. Benzyna motorowa sprzedawana jest do hubu naftowego Amsterdam-Rotterdam-Antwerpia oraz do Szwecji. Paliwo lotnicze eksportowane jest głównie do krajów skandynawskich i państw bałtyckich oraz drogą lądową do Czech. Olej napędowy przeznaczony jest głównie na rynki Niemiec, Wielkiej Brytanii i Francji, a ciężki olej opałowy dostarczany jest do baz magazynowych globalnych firm tradingowych w Estonii, Danii i Holandii, z przeznaczeniem na reeksport poza kontynent europejski.

Zdecydowana większość sprzedaży zagranicznej realizowana jest transportem morskim, przy wykorzystaniu infrastruktury Naftoportu. Pozostała sprzedaż zagraniczna paliw realizowana jest transportem lądowym.

Pozostała działalność

Poza działalnością w zakresie poszukiwania, wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego oraz przerobu ropy naftowej i gazu ziemnego, a także dystrybucji i sprzedaży produktów naftowych, Grupa LOTOS prowadzi również działalność pomocniczą, która uzupełnia działalność podstawową. Głównymi podmiotami zależnymi Spółki, które prowadzą tego typu działalność są m.in. RCEkoenergia, Energobaltic, LOTOS Serwis, LOTOS Infrastruktura, LOTOS Terminale oraz spółki z grupy kapitałowej Miliana Shipholding Company Ltd.

Pozostała działalność pomocnicza prowadzona przez spółki Grupy Kapitałowej LOTOS obejmuje m.in. utrzymanie ruchu mechanicznego, elektrycznego i automatyki oraz usługi remontowe, wytwarzanie i dystrybucję energii elektrycznej, ciepła, gazu płynnego (LPG) oraz kondensatu gazowego, magazynowanie i dystrybucję paliw oraz wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi, jak również usługi logistyki morskiej polegające na odbiorze i magazynowaniu ropy naftowej w rejonie wydobycia, transporcie ropy naftowej ze złożeń do portu oraz asyście ratowniczej dla platform.

ZOBACZ TAKŻE:

O nas

Głównym rynkiem obsługiwanym przez Grupę Kapitałową LOTOS jest Polska, choć nasza sprzedaż na rynki zagraniczne sukcesywnie wzrasta. W 2014 r. zajęliśmy 3. miejsce na liście największych polskich eksporterów.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/organizacja-i-jej-raport/organizacja/o-nas>

Struktura

Grupa LOTOS pełni wśród spółek Grupy Kapitałowej LOTOS rolę integratora kluczowych funkcji zarządczych i wspierających. Realizacji zadań z tym związanych służy przyjęty model zarządzania segmentowego.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/organizacja-i-jej-raport/organizacja/struktura>

Słownik terminów branżowych

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/uzyteczne-informacje/slownik-terminow-branzowych>

Strategia i model działania > Cele strategiczne

Cele strategiczne

Nadrzędny cel strategiczny Grupy Kapitałowej LOTOS stanowi budowa wartości dla akcjonariuszy poprzez optymalne wykorzystanie dostępnych zasobów intelektualnych i materialnych oraz realizację programów rozwojowych w obszarach: poszukiwawczo-wydobywczym, przerobu ropy oraz handlowym. Rozwój ten odbywa się z poszanowaniem idei zrównoważonego rozwoju.

Priorytety działalności biznesowej Grupy Kapitałowej LOTOS określa strategia na lata 2011-2015 oraz kierunki rozwoju do 2020 r.

Działalność poszukiwawczo-wydobywcza

W obszarze poszukiwawczo-wydobywczym Grupa Kapitałowa LOTOS intensyfikuje działania na rzecz poszerzenia własnej bazy surowcowej w celu wykorzystania prognozowanego w długim okresie wysokiego poziomu marż w sektorze.

Cele strategiczne:

- zwiększenie wydobycia węglowodorów zgodnie z priorytetami polityki energetycznej Polski do roku 2030,
- zwiększenie potencjału wydobywczego do poziomu 24 tys. boe (barrel of oil equivalent) dziennie (ekwiwalent 1,2 mln ton ropy rocznie) w roku 2015.

Realizowane działania oparte są o konsekwentny rozwój na Morzu Bałtyckim, Norweskim Szelfie Kontynentalnym oraz na obszarach lądowych w Polsce i Litwie, w szczególności poprzez:

Polska:

- wzrost wydobycia z posiadanych złóż,
- pełne rozpoznanie potencjału poszukiwawczego Morza Bałtyckiego,
- rozwój działalności na koncesjach lądowych.

Norwegia:

- poszukiwanie, zagospodarowywanie i produkcję na posiadanych koncesjach morskich,
- zakup złóż produkcyjnych.

Litwa

- wydobycie z posiadanych koncesji lądowych i ich dalsze zagospodarowanie.

Działalność operacyjna

W obszarze działalności operacyjnej Grupa Kapitałowa LOTOS koncentruje się na efektywnym wykorzystaniu mocy przerobowych rafinerii. Prowadzone są również działania rozwojowe zmierzające do dalszego podniesienia efektywności rafinerii i wykorzystania ewentualnej synergii z polskim przemysłem petrochemicznym.

Cele strategiczne w działalności operacyjnej:

- osiągnięcie najlepszych światowych standardów produkcyjnych oraz utrzymanie wysokiej konkurencyjności wśród rafinerii europejskich,
- optymalne wykorzystanie aktywów posiadanych oraz aktywów obejmowanych w wyniku działań rozwojowych,
- zapewnienie bezpiecznej i stabilnej pracy instalacji produkcyjnych i pomocniczych mierzonej dostępnością minimum 98% w ciągu roku,
- zwiększenie stopnia konwersji i pogłębienie przerobu surowca.

Wśród celów strategicznych na plan pierwszy wysuwają się te związane z efektywnym wykorzystaniem mocy przerobowych rafinerii w Gdańsku.

Działalność handlowa

Strategia Grupy Kapitałowej LOTOS w działalności handlowej zakłada, iż wszelkie aktywności realizowane w handlu powinny przełożyć się na maksymalizację marży zintegrowanej, a w konsekwencji na budowę wartości dla akcjonariuszy.

Cele strategiczne realizowane są na wielu płaszczyznach działalności.

- W handlu paliwami celem kluczowym jest dalsze umacnianie pozycji rynkowej poprzez:
  - utrzymanie 30% udziału w krajowym rynku paliw,
  - sprzedaż przewyższająca o 15% potencjał produkcyjny paliw w rafinerii Grupy LOTOS,
  - uzyskanie 10% udziału w krajowym rynku detalicznym, poprzez rozwój sieci stacji oraz intensyfikację sprzedaży w już istniejącej sieci.
- W handlu olejami smarowymi celem kluczowym jest utrzymanie pozycji lidera na rynku krajowym.
- W handlu pozostałymi produktami celem kluczowym jest optymalizacja efektu ekonomicznego poprzez wykorzystanie zasobów i uwarunkowań rynkowych.

Realizacja opisanych celów strategicznych jest możliwa tylko przy optymalnym zarządzaniu łańcuchem dostaw: planowaniu, zaopatrzeniu, produkcji oraz dystrybucji. Ponadto Grupa Kapitałowa LOTOS dzięki rozbudowanym zdolnościom przerobowym kontynuuje politykę dywersyfikacji kierunków i źródeł dostaw ropy.

Kierunki rozwoju Grupy Kapitałowej LOTOS do 2020 r. zakładają:

- dalszą optymalizację modelu zarządzania w celu osiągnięcia najwyższej efektywności,
- dysponowanie w 2020 r. wydobywalnymi, potwierdzonymi zasobami węglowodorów na poziomie ok. 330 mln boe,
- zwiększenie wydobycia do ok. 100 tys. boe/dzień (ekwiwalent 5 mln ton ropy rocznie),
- utrzymanie minimum 30% udziału w krajowym rynku paliw,
- utrzymanie sprzedaży przewyższającej o 15% potencjał produkcyjny paliw w rafinerii,
- utrzymanie minimum 10% udziału w krajowym rynku detalicznym paliw,
- dalszą poprawę efektywności ekonomicznej przerobu surowca zapewniającą pełne wykorzystanie posiadanych aktywów,
- dążenie do optymalizacji gospodarki energetycznej rafinerii poprzez rozszerzenie powiązań z innymi systemami energetycznymi.

Podjęwane działania rozwojowe oraz realizacja zidentyfikowanych projektów proefektywnościowych koncentrują się na zwiększaniu wartości Grupy Kapitałowej LOTOS, poprzez innowacyjny i zrównoważony rozwój z poszanowaniem zasad i wartości reprezentowanych przez interesariuszy.

EFRA (EFeKtywna RAfinacja)

Jednym z najważniejszych przedsięwzięć inwestycyjnych Grupy Kapitałowej LOTOS z punktu widzenia realizacji założeń strategii na lata 2011-2015 oraz kierunków rozwoju do 2020 r. jest tzw. Projekt EFRA.

Projekt zakłada wybudowanie przez LOTOS Asphalt, we współpracy z Grupą LOTOS, na terenie rafinerii w Gdańsku instalacji opóźnionego koksowania wraz z infrastrukturą towarzyszącą, co pozwoli na konwersję ciężkiej pozostałości wyprodukowanej w rafinerii na pożądane na rynku produkty końcowe, takie jak olej napędowy, gaz płynny (LPG) oraz benzyna do pirolizy. Realizacja projektu umożliwi ograniczenie produkcji niskomarżowych asfaltów i ciężkich olejów opałowych wytwarzanych z ciężkiej pozostałości i wzrost produkcji wysokomarżowych produktów końcowych o ok. 900 tys. ton rocznie.

W 2014 r. Projekt EFRA znajdował się w zaawansowanym stadium przygotowania zarówno pod względem organizacji finansowania, jak i kontraktacji instalacji. Uzyskał pozytywną decyzję o uwarunkowaniach środowiskowych oraz rozstrzygnięty został przetarg na główne instalacje. Zakończenie realizacji projektu i oddanie instalacji do użytku planowane w 2018 r.

LOTOS Asphalt w najbliższych latach odegra szczególnie ważną rolę w planach rozwojowych LOTOSU. Poza swoją dotychczasową działalnością, tj. produkcją i sprzedażą asfaltu, spółka zrealizuje inne ważne zadanie – Projekt inwestycyjny EFRA (Efektywna Rafinacja), który w dodatkowy sposób unowocześni rafinerię Grupy LOTOS w Gdańsku.

Piotr Przyborowski
Prezes Zarządu LOTOS Asphalt

Z uwagi między innymi na strukturę technologiczną, Projekt EFRA w naturalny sposób wpisuje się w działalność spółki LOTOS Asphalt. Realizacja tego przedsięwzięcia pozwoli na bardziej efektywne i elastyczne dostosowywanie do bieżącej sytuacji rynkowej proporcji wykorzystywania ciężkiej pozostałości do wytwarzania asfaltów bądź jej koksowania. Jest to oczywisty, w pełni uzasadniony kierunek zrównoważonego i bezpiecznego rozwoju LOTOSU.

Projekt EFRA będzie realizowany wspólnie przez Grupę LOTOS i LOTOS Asphalt, który to spełni funkcję głównego inwestora dla tego Projektu. Docelowo, po zrealizowaniu Projektu w 2018 roku, LOTOS Asphalt będzie przerabiać pozostałość próżniową z przerobu ropy i współprodukować paliwa płynne.

Asfalty będą nadal przez nas produkowane, jednak w ilościach, jakie pozwolą nam zaspokoić popyt na nie i będą uzasadnione z ekonomicznego punktu widzenia. Dzięki realizacji Projektu wzrosną zyski LOTOS Asphalt, ponieważ zniwelowana zostanie sezonowość sprzedaży asfaltów drogowych wynikająca z cyklu budowy dróg. EFRA to bez wątpienia olbrzymie wyzwanie rozwojowe dla naszej spółki, wiążące się ze zmianami organizacyjnymi i zupełnie nową strategią LOTOS Asphalt.

Przygotowywany Projekt inwestycyjny jest w warunkach polskich przedsięwzięciem bezprecedensowym i szansą dla LOTOSU na zdobycie przewagi technologicznej. EFRA obejmuje takie główne instalacje, jak: Instalacja Opóźnionego Koksowania (DCU), Instalacja Hydroodsiarczania Benzyny z Koksowania (CNHT), Instalacja Produkcji Wodoru (HGU) oraz Instalacja Destylacji Hydrowaxu (HVDU – realizowana w Grupie LOTOS). Instalacje produkcyjne Projektu rocznie przyniosą ok. 800 tys. ton paliw i 350 tys. ton koksu. W związku z realizacją Projektu LOTOS wyeliminuje ciężki olej opałowy ze swojej oferty produktowej.

Nazwa EFRA Efektywna Rafinacja odnosi się do realizowanego przez Grupę Kapitałową LOTOS projektu z zastosowaniem technologii opóźnionego koksowania. Technologia ta umożliwi głębszy niż obecnie przerób ropy naftowej, co przyniesie skutek w postaci zwiększenia wolumenu produktów wysokomarżowych wytwarzanych w naszej rafinerii, m.in. oleju napędowego i paliwa lotniczego.

Grzegorz Hrycina

Dyrektor ds. Inwestycji Grupy LOTOS

Jednocześnie pozwoli to na ograniczenie wytwarzania produktów niskomarżowych, takich jak asfalty i ciężkie oleje opałowe. Układ procesu przetwórczego kompleksu rafineryjnego będzie pozwalał na elastyczne optymalizowanie produkcji w zależności od bieżących cen rynkowych surowców i produktów – od całkowitego zaniechania wytwarzania produktów ciężkich w okresie niskich marż, do produkowania znacznych ilości asfaltu, gdy zgłoszą się odbiorcy gotowi zapłacić atrakcyjną cenę.

Szacując stopę zwrotu z inwestycji, zakładaliśmy konserwatywnie, że większość strumieni produktów rafinacji wytworzonych w ramach Projektu EFRA zostanie wprowadzona na rynek międzynarodowy, charakteryzujący się wyższym poziomem płynności niż rynek polski. Lokalizacja gdańskiej rafinerii umożliwia efektywną realizację dostaw w regionie Morza Bałtyckiego i Europy Zachodniej. Nie będzie jednak przeszkód, aby przy odpowiednim popycie na paliwa w Polsce, plasować produkty inwestycji na rynku wewnętrznym. Inwestycja przyczyni się do podniesienia pozycji konkurencyjnej LOTOSU, oraz długoterminowego jej zabezpieczenia na coraz mniej stabilnym rynku paliw w Europie, będącej pod rosnącą presją rafinerii z USA, Bliskiego Wschodu i Rosji.

Istotny walor Projektu stanowi możliwość korzystania z zapasu mocy przerobowych instalacji MHC wybudowanej w ramach Programu 10+. Dzięki temu zakładane przez nas nakłady inwestycyjne będą niższe niż w podobnych projektach uruchamianych przez inne rafinerie. To efekt doskonałego dopasowania Projektu do istniejącej infrastruktury rafinerii, umożliwiającej jego realizację przy niewielkich potrzebach modernizacyjnych w zakresie włączenia nowych instalacji do rafinerii.

Projekt jest także atrakcyjny ekonomicznie, co potwierdziły instytucje finansowe oferujące kredyty oraz właściciel i giełda, którzy wyłożyli kapitał na zakup nowej puli akcji Grupy LOTOS w 2014 r. Nie bez znaczenia jest także fakt, iż inwestycja będzie realizowana w oparciu o sprawdzone rozwiązania renomowanych licencjodawców procesów technologicznych, a zastosowane nowatorskie techniki (np. zhermetyzowanego odbioru koksu) przyczynią się do minimalizacji oddziaływania rafinerii na środowisko.

Projekt EFRA będzie realizowany przez doświadczony zespół specjalistów, który zarządza projektami inwestycyjnymi w Grupie LOTOS od lat 90., a ostatnio z sukcesem przeprowadził Program 10+. Obecnie czekają nas, wspólnie z LOTOS Asphalt, trzy lata wyťažonej pracy. Jesteśmy do niej przygotowani pod względem technicznym i organizacyjnym. Mamy opracowane projekty wstępne i integracyjne, a także odpowiedni personel i przygotowaną do wdrożenia organizację projektową.

Naszym celem jest także zrealizowanie inwestycji, aby dostarczać wartości Grupie Kapitałowej LOTOS i jej akcjonariuszom, zachowując jednocześnie bezpieczeństwo spłaty zobowiązań kredytowych. Osiągniemy to, gdy instalacje będą zaprojektowane i zbudowane tak, by zgodnie z założeniami zapewniły bezpieczną, efektywną i elastyczną pracę. LOTOS jest na to bardzo dobrze przygotowany.

ZOBACZ TAKŻE:

List Prezesa Zarządu

Miarą zaufania akcjonariuszy i potencjalnych inwestorów do zdolności naszego skutecznego działania w warunkach zaburzeń rynkowych i politycznych był sukces oferty publicznej akcji Grupy LOTOS. Było to silne i zdecydowane votum zaufania, jakim akcjonariusze oraz inwestorzy przyjęli program rozwoju Grupy LOTOS.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/organizacja-i-jej-raport/list-prezesa-zarzadu>

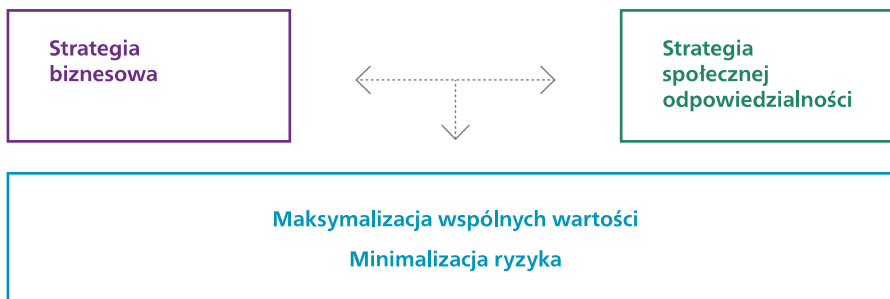
Cele kluczowe

Idea społecznej odpowiedzialności biznesu jest wpisana w wizję prowadzenia działalności przez Grupę Kapitałową LOTOS. Zagadnienia te mają swoje odzwierciedlenie w strategii biznesowej, a także w strategii społecznej odpowiedzialności (*ang. Corporate Social Responsibility, CSR*). W 2012 r. Zarząd Grupy LOTOS przyjął zaktualizowaną Strategię CSR dla grupy kapitałowej, obowiązującą - podobnie jak w przypadku strategii biznesowej – do 2015 r.

Nadrzędnym celem strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS jest wsparcie organizacji w osiąganiu celów wynikających ze strategii biznesowej poprzez optymalne wykorzystywanie zasobów i kompetencji organizacji na rzecz wytwarzania wartości ekonomicznych i społecznych, z korzyścią dla firmy i jej otoczenia.

Dla skutecznej realizacji powyższego celu zawarte w strategii społecznej odpowiedzialności kwestie społeczne, środowiskowe, etyczne oraz wynikające z praw człowieka zostały zintegrowane z podstawową działalnością i strategią biznesową Grupy Kapitałowej LOTOS. Dzięki temu zapewniono istnienie mechanizmu ukierunkowanego na:

- maksymalizację tworzenia wspólnych wartości dla akcjonariuszy i innych interesariuszy oraz społeczeństwa jako całości,
- rozpoznawanie, zapobieganie i łagodzenie możliwych negatywnych skutków działalności podstawowej przedsiębiorstwa.

Podjęwane przez Grupę Kapitałową LOTOS działania w dziedzinie społecznej, gospodarczej, relacji z kluczowymi interesariuszami oraz ładu korporacyjnego, w szczególności odnoszą się do:

- przestrzegania prawnych i etycznych norm,
- zwiększania pozytywnego wkładu w rozwój społeczny,
- minimalizowania negatywnych skutków działalności i ograniczania ryzyka z tym związanego,
- maksymalizacji szans na zrównoważony rozwój organizacji w długim czasie.

Strategia społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS do 2015 r. określiła cele kluczowe w poszczególnych obszarach działalności. Każdemu z nich towarzyszy zasób celów i planów działań operacyjnie wspierających osiągnięcie zakładanych w strategii wyników:

- **W dziedzinie inwestowania w zasoby ludzkie** naszym celem jest zapewnienie wysokokwalifikowanych pracowników niezbędnych dla skutecznej realizacji strategii biznesowej oraz udoskonalenie kultury organizacyjnej w oparciu o przyjęte wartości.
- **W zakresie wzmocnienia sfery zdrowia i bezpieczeństwa** jako priorytetowe traktujemy podniesienie świadomości i poziomu zaangażowania kadry kierowniczej i pracowników oraz podwykonawców w poprawę bezpieczeństwa pracy.
- **W zakresie integracji z otoczeniem lokalnym** kluczowe jest dla nas podejmowanie działań przyczyniających się do trwałego rozwiązywania problemów społecznych i środowiskowych istotnych dla otoczenia lokalnego.
- **W obszarze zarządzania zasobami naturalnymi w procesie produkcji** dążymy do ograniczania ryzyka środowiskowego w działalności oraz do stałego minimalizowania stopnia oddziaływania na środowisko naturalne.
- **W sferze etyki i przeciwdziałania nadużyciom** doskonalimy sposób zarządzania poprzez dbałość o etykę postępowania i transparentność procesów biznesowych oraz zabezpieczanie organizacji przed ryzykiem nieprawidłowości.
- **W sferze partnerskich relacji z otoczeniem rynkowym** jako strategiczne traktujemy trwałe relacje z klientami, do których dążymy poprzez zrozumienie ich potrzeb oraz zapewnienie oczekiwanej jakości i bezpieczeństwa produktów.
- **W obszarze bezpieczeństwa w sektorze energii** celem jest udział w inicjatywach nakierowanych na podnoszenie poziomu bezpieczeństwa w sektorze energii w sposób odpowiedzialny wobec społeczeństwa i środowiska.
- **W dziedzinie komunikowania** celem jest zapewnienie pracownikom terminowej i dostosowanej do ich zróżnicowanych potrzeb komunikacji oraz wykształcenie kultury organizacyjnej opartej o wielokierunkową, otwartą komunikację, w tym rozwój systemu konsultacji społecznych w grupie kapitałowej.

Miniony, 2014 rok był trzecim pełnym okresem wdrażania postanowień obecnej strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS.

Jowita Twardowska

Dyrektor ds. Komunikacji i CSR Grupy LOTOS

Jej perspektywa sięga – podobnie jak w przypadku strategii biznesowej – roku 2015. Jesteśmy zatem obecnie u progu działań zmierzających do zaktualizowania naszych celów w zakresie oddziaływania społecznego, środowiskowego, ładu organizacyjnego czy praw człowieka. Jednocześnie będzie to dla nas doskonała okazja do podsumowania wyników osiągniętych w tym zakresie na przestrzeni ponad 8 lat, ponieważ analizy związane z wytyczeniem pierwszej strategii CSR rozpoczęliśmy u progu 2007 r. wraz z powstawaniem zintegrowanego koncernu naftowego.

Takie kompleksowe i długofalowe podejście charakteryzuje nasze rozumienie CSR, jako funkcji zarządzania. Współlistnienie w nim perspektywy biznesowej i społecznej zapewniliśmy m.in. poprzez wypracowanie szczegółowych planów operacyjnych oraz mierników celów w każdej z kluczowych dziedzin zapisanych w strategii społecznej odpowiedzialności. Zaś za nadzór nad ich realizacją odpowiadają liderzy poszczególnych obszarów raportujący do Zarządu Grupy LOTOS. Sprawozdawczość osiągniętych wyników zapewniliśmy poprzez opracowanie metody monitorowania postępów we wdrażaniu strategii CSR w sposób zbieżny z analizami, jakim poddajemy efekty strategii biznesowej. Praktyki podejmowane w ramach społecznej odpowiedzialności dodatkowo podlegają ocenie dojrzałości na równi z innymi kluczowymi obszarami zarządzania, zaś kadra kierownicza dokonuje ich regularnej ewaluacji podczas naszej corocznej inicjatywy Dzień z CSR. Z ostatnich analiz wynika, iż osiągnęliśmy bardzo wysoki poziom realizacji zakładanych celów CSR, który przekroczył 90%.

Dzięki takiemu podejściu konsekwentnie umacniamy reputację LOTOSU nie tylko jako pożądanego pracodawcy, biznesowego partnera z wyboru czy zaufanego uczestnika rynku kapitałowego, ale także odpowiedzialnego sąsiada, podmiotu współpracującego z najbliższym otoczeniem i działającego na rzecz poprawy sytuacji w swojej okolicy, rozwiązywania problemów i stawiania czoła wyzwaniom obserwowanym w bliskości naszych zakładów.

W LOTOSIE bliskie jest nam podejście sformułowane w normie PN-ISO 26000, mówiące o tym, że społeczna odpowiedzialność to funkcja zarządzania, która uwzględnia branie przez firmę odpowiedzialności za określoną rzeczywistość, w jakiej ona funkcjonuje.

Przewidujemy, oceniamy, mierzymy, niwelujemy nasz wpływ na otoczenie społeczne i środowiskowe. Warto podkreślić, że także działania o charakterze zapobiegawczym zależą od analizy każdego z ryzyk i ich znaczenia dla funkcjonowania organizacji i jej otoczenia.

Dlatego mierzymy zarówno nasze oddziaływanie, jak i wpływ czynników zewnętrznych na działalność LOTOSU i jej skuteczność.

Nasze angażowanie się w otoczenie rozumiemy jako powinność i zobowiązanie wobec interesariuszy. Stoimy na stanowisku, iż niezbędne jest budowanie wartości LOTOSU z uwzględnieniem potrzeb i oczekiwań naszego tocznia. Jednym z ośmiu filarów strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS jest integracja z otoczeniem lokalnym. Rozumiemy ją jako przyczynianie się do trwałego rozwiązywania problemów społecznych i środowiskowych istotnych dla otoczenia lokalnego.

Aby podejście to realizować skutecznie, należy dotrzeć do faktycznych potrzeb i oczekiwań naszych kluczowych interesariuszy. W ten sposób działa LOTOS – konsultując z otoczeniem decyzje i priorytety. Przykładem może być włączenie naszych interesariuszy w konsultacje dotyczące strategii CSR. Każdy może też podzielić się swoimi uwagami dotyczącymi naszych rocznych raportów zintegrowanych czy zgłosić sytuację, która może być naruszeniem zasad Kodeksu etyki Grupy Kapitałowej LOTOS.

Niezbędna jest także transparentna, regularna komunikacja, otwartość na dialog, raportowanie w sposób przejrzysty działań podejmowanych przez firmę w odniesieniu do jej strategii. Pozwala to budować trwałe relacje z interesariuszami.

Stabilna pozycja finansowa i rynkowa LOTOSU pokazuje, że udaje nam się działać w ten sposób, osiągając nie tylko korzyści dla organizacji, ale także budując wartość dla naszego otoczenia.

Wpływ społeczny

Rok 2014 był przełomowy pod względem liczby zrealizowanych przez Grupę Kapitałową LOTOS programów i akcji społecznych oraz działań podjętych w modelu współpracy międzysektorowej. Był także okresem podejmowania przez nas inicjatyw służących budowaniu odpowiedzialnego łańcucha dostaw.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/wyniki-i-perspektywy/zrownowazony-rozwoj/wplyw-spoleczny>>

Nagrody i wyróżnienia

Kapituła IX edycji konkursu „The Best Annual Report” uznała, iż „Zintegrowany Raport Roczny Grupy LOTOS 2013” to przykład publikacji, na podstawie której można podejmować decyzje inwestycyjne przy stosunkowo minimalnym ryzyku.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/organizacja-i-jej-raport/nagrody-i-wyroznienia>>

Członkostwo w organizacjach

Przedstawiciele Grupy LOTOS biorą udział w pracach organizacji, w których członkostwo traktujemy w sposób strategiczny. Ich celem jest m.in. wypracowywanie nowych rozwiązań legislacyjnych w obszarze sektora energii oraz uczestnictwo w konsultacjach społecznych projektów ustaw regulujących działalność naszego sektora.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/organizacja-i-jej-raport/czlonkostwo-w-organizacjach>>

Pracownicy

 Dane podlegały weryfikacji > [Zobacz pełen tekst Niezależnego Raportu Atestującego](#)

WYPOWIEDŹ

Wysokie kompetencje i zaangażowanie pracowników stanowią o naszej sile, a ich potencjał znajduje swoje odzwierciedlenie w rozwoju firmy.

Joanna Tyszka

Dyrektor Biura Zarządzania Zasobami Ludzkimi Grupy LOTOS, Lider Strategii CSR w obszarze inwestowania w zasoby ludzkie

W LOTOSIE troska o rozwój zawodowy, doskonalenie wiedzy i umiejętności pracowników idą w parze z dbałością o dobrą atmosferę i przyjazne relacje między ludźmi w miejscu pracy. Cenimy otwartą komunikację, umiejętność współpracy oraz partnerskie relacje między kadrą kierowniczą i pracownikami.

Pracownicy stanowią najważniejszy kapitał firmy, stąd w zarządzaniu tym obszarem niezbędna jest dbałość zarówno o rozwijanie kompetencji, jak i stwarzanie okoliczności sprzyjających ich identyfikacji z wartościami decydującymi o kulturze organizacyjnej. Nasze podejście w tym zakresie znalazło swoje odzwierciedlenie m.in. w obowiązującym od 2013 r. Kodeksie etyki.

Celem polityki personalnej Grupy Kapitałowej LOTOS w świetle Strategii CSR na lata 2012-2015 jest zapewnienie i rozwój wysokokwalifikowanych pracowników niezbędnych dla skutecznej realizacji strategii biznesowej oraz doskonalenie kultury organizacyjnej w oparciu o przyjęte wartości. Zakładamy rozwój organizacji poprzez stałe doskonalenie oraz korzystanie z potencjału pracowników.

Przy realizacji polityki personalnej kierujemy się zasadami dostępności dla pracowników, spójności wszystkich systemów i rozwiązań, elastyczności w stosunku do potrzeb biznesu, a przede wszystkim odpowiedzialności za efekty pracy. Nasza polityka ma charakter długofalowy i opiera się na stosowaniu dobrych praktyk oraz wdrażaniu najlepszych standardów i narzędzi w zakresie HR. Należy do nich m.in. budowanie marki pracodawcy, odpowiedzialna rekrutacja i zatrudnianie, szybka adaptacja do środowiska pracy, doskonalenie systemów szkolenia i rozwoju pracowników, tworzenie angażującego miejsca pracy, rzetelna ocena i właściwe motywowanie oraz wynagradzanie pracowników.

Jedno z kluczowych narzędzi rozwoju pracowników stanowią nasze autorskie programy rozwojowe dedykowane określonym grupom pracowników, które przygotowujemy w ramach realizowanej już od 10 lat Akademii LOTOS. Prowadzone działania szkoleniowo-rozwojowe służą podwyższaniu różnorodnych kompetencji pracowników, identyfikacji talentów w organizacji, rozpowszechnianiu wiedzy eksperckiej oraz sprzyjają wzrostowi poziomu zaangażowania i satysfakcji z pracy.

Stosowane przez nas metody, techniki i narzędzia rozwoju pracowników, to przede wszystkim szerokie spektrum szkoleń otwartych i zamkniętych, specjalistycznych oraz związanych z umiejętnościami miękkimi, które realizujemy na podstawie planów rocznych w formie: konferencji, seminariów, warsztatów, sympozjów czy forów. Wykorzystujemy nowoczesne techniki i technologie wspierające rozwój, takie jak gry symulacyjne, czy też e-learning.

Z uwagi na to, że politykę szkoleniową firmy cechuje m.in. szeroko rozumiana dostępność, grupami docelowymi są zarówno kadra kierownicza najwyższego i średniego szczebla, mistrzowie jak i koordynatorzy czy specjaliści. Dodatkowo, w organizacji funkcjonują rozwiązania oparte na coachingu i mentoringu, przy czym ten ostatni głównie w obszarze produkcji, gdzie pozyskiwanie wiedzy trwa najdłużej i wymaga wieloletniego doświadczenia. Mentorami są doświadczeni specjaliści ds. szkoleń operacyjnych, którzy poprzez bezpośredni kontakt, przekazują wiedzę młodszym kolegom zatrudnionym na stanowisku aparaturowego. Pracownikom nieobce też są warsztaty wymiany wiedzy, pozwalające na dzielenie się nią w różnych obszarach funkcjonalnych organizacji. Ponadto, przynajmniej dwa razy w roku, odbywają się seminaria skierowane do kadry kierowniczej, mające na celu zapoznanie ich odbiorców z najnowszymi rozwiązaniami w obszarze zarządzania oraz w

atrakcyjny sposób łączące teorię z praktyką.

W celu zapewnienia ciągłości zarządzania na ważnych z punktu widzenia organizacji stanowiskach przygotowujemy następców w ramach Programu Sukcesji Grupy Kapitałowej LOTOS, Akademii Menedżera czy Programu Mistrz. W 2015 roku planujemy kontynuację przyjętych kierunków rozwoju oraz przygotowanie założeń do nowego programu rozwojowego dedykowanego pracownikom z 3-5 letnim stażem pracy. Propagować będziemy formułę e-learningową w rozwoju pracowników, w odpowiedzi na coraz większy odsetek wśród pracowników firmy osób pomiędzy 25-35 rokiem życia, które preferują korzystanie z nowoczesnych narzędzi informatycznych. Upowszechnianie kultury dzielenia się wiedzą i zarządzanie wiekiem w organizacji stanie się istotnym elementem naszej polityki szkoleniowej.

W efekcie podejmowanych działań jesteśmy postrzegani jako solidny i ceniony pracodawca propagujący zasady społecznej odpowiedzialności. Potwierdzeniem może być m.in. otrzymany przez Grupę LOTOS certyfikat „Strefa Przyjaznej Rekrutacji” stanowiący wyróżnik dla pracodawców rekrutujących w zgodzie ze standardami Kodeksu Dobrych Praktyk w Rekrutacji. Dodatkowo Polskie Stowarzyszenie Zarządzania Kadrami po audycie naszych praktyk przyznało nam certyfikat „HR Najwyższej Jakości”, co potwierdziło, że firma stosuje najwyższe standardy w obszarze zarządzania zasobami ludzkimi.

Zatrudnienie w spółkach Grupy Kapitałowej LOTOS

Spółka	31.12.2012 r.	31.12.2013 r.	31.12.2014 r.
Grupa LOTOS - podmiot dominujący	1349	1345	1350 ✓
LOTOS Asfalt	254	202	208 ✓
LOTOS Terminale ¹ wraz ze spółkami zależnymi	236	245	169 ✓
LOTOS Gaz w likwidacji	1	1	1 ✓
LOTOS Infrastruktura wraz ze spółkami zależnymi ²	75	75	152 ✓
LOTOS Kolej	812	833	874 ✓
LOTOS Lab	153	156	160 ✓
LOTOS Ochrona	161	162	160 ✓
LOTOS Oil	338	317	318 ✓
LOTOS Paliwa	270	272	272 ✓
LOTOS Park Technologiczny	1	1	1 ✓
LOTOS Petrobaltic wraz ze spółkami zależnymi	553	557	624 ✓
LOTOS Serwis	697	684	678 ✓
LOTOS Straż	89	89	89 ✓
LOTOS-Air BP ³	26	44	50 ✓

¹ Przed 2013 r. LOTOS Czechowice.

² Przed 2013 r. LOTOS Jasło.

³ Przed 2013 r. LOTOS Tank.

Pracownicy Grupy Kapitałowej LOTOS według rodzaju umowy o pracę (2014 r.) ⁴ - mężczyźni

Spółka	Umowy czasowe: pełnozatrudnieni	Umowy czasowe: niepełnozatrudnieni	Umowy na czas nieokreślony: pełnozatrudnieni	Umowy na czas nieokreślony: niepełnozatrudnieni
Grupa LOTOS	123 ✓	2 ✓	792 ✓	13 ✓
LOTOS Asfalt	14 ✓	0 ✓	148 ✓	0 ✓
LOTOS Kolej	156 ✓	9 ✓	621 ✓	1 ✓
LOTOS Oil	22 ✓	0 ✓	203 ✓	1 ✓
LOTOS Paliwa	22 ✓	0 ✓	111 ✓	0 ✓
LOTOS Petrobaltic wraz ze spółkami zależnymi	121 ✓	3 ✓	365 ✓	2 ✓
LOTOS-Air BP	32 ✓	0 ✓	10 ✓	0 ✓

⁴ Dzięki wdrożeniu w 2013 r. w grupie kapitałowej systemu informatycznego SAP HCM sukcesywnie rozszerzamy zakres raportowanych danych HR. Dążymy do

Pracownicy Grupy Kapitałowej LOTOS według rodzaju umowy o pracę (2014 r.) - kobiety

Spółka	Umowy czasowe: pełnozatrudnieni	Umowy czasowe: niepełnozatrudnieni	Umowy na czas nieokreślony: pełnozatrudnieni	Umowy na czas nieokreślony: niepełnozatrudnieni
Grupa LOTOS	63 ✓	1 ✓	351 ✓	5 ✓
LOTOS Asfalt	9 ✓	0 ✓	37 ✓	0 ✓
LOTOS Kolej	23 ✓	1 ✓	63 ✓	0 ✓
LOTOS Oil	9 ✓	0 ✓	83 ✓	0 ✓
LOTOS Paliwa	34 ✓	0 ✓	102 ✓	3 ✓
LOTOS Petrobaltic wraz ze spółkami zależnymi	32 ✓	1 ✓	76 ✓	1 ✓
LOTOS-Air BP	4 ✓	0 ✓	4 ✓	0 ✓

Pracownicy Grupy Kapitałowej LOTOS według rodzaju umowy o pracę (2014 r.) - łączna liczba pracowników

Spółka	Umowy czasowe	Umowy na czas nieokreślony
Grupa LOTOS	189 ✓	1161 ✓
LOTOS Asfalt	23 ✓	185 ✓
LOTOS Kolej	189 ✓	685 ✓
LOTOS Oil	31 ✓	287 ✓
LOTOS Paliwa	56 ✓	216 ✓
LOTOS Petrobaltic wraz ze spółkami zależnymi	157 ✓	444 ✓
LOTOS-Air BP	36 ✓	14 ✓

ZOBACZ TAKŻE:

Odpowiedzialny pracodawca

Naszą politykę szkoleniową wyróżniają działania rozwojowe prowadzone długofalowo i konsekwentnie. W 2014 r. obchodziliśmy dziesięciolecie Akademii LOTOS - cenionego w świecie nauki i biznesu autorskiego systemu kompleksowego rozwoju pracowników.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/wyniki-i-perspektywy/zrownowazono-rozwoj/odpowiedzialny-pracodawca>>

Bezpieczne miejsce pracy

Zgodnie z naszą strategią bezpieczeństwo pracy i ochrona zdrowia pracowników własnych, jak i współpracujących należy do priorytetów Grupy Kapitałowej LOTOS. W 2014 r. uzyskaliśmy zmniejszenie poziomu wypadkowości o 46% w porównaniu z 2013 r.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/wyniki-i-perspektywy/zrownowazono-rozwoj/bezpieczne-miejsce-pracy>>

Etyka

Od ponad dwóch lat obowiązuje Kodeks etyki Grupy Kapitałowej LOTOS. Stanowi on fundament przyjętego przez nas kompleksowego Programu etycznego, ukierunkowanego na uczynienie z etyki biznesu najwyższego standardu zarządzania w organizacji.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/etyka-i-lad-korporacyjny/etyka>>

Środowisko

WYPOWIEDŹ

Dalsze obniżanie emisji CO₂ - przy zachowaniu dotychczasowej struktury paliw (niskoemisyjnych) - będzie możliwe poprzez doskonalenie systemu zarządzania energią, zgodnie z normą ISO 50001.

Wojciech Blew

Dyrektor ds. Rozwoju Technologii Grupy LOTOS, Lider Strategii CSR w obszarze zarządzania zasobami naturalnymi w procesie produkcji

Ciągle starania na rzecz ograniczania naszego negatywnego wpływu na środowisko, wprowadzanie rozwiązań pozwalających na zmniejszenie zużycia energii, podejmowanie współpracy z ośrodkami akademickimi, otwarty dialog ze wszystkimi grupami interesariuszy oraz inne wyżej opisane działania w pełni wpisują się w realizowane od trzech lat zobowiązania zawarte w podpisanej przez nas Deklaracji Polskiego Biznesu Na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju, jak również w przyjęte przez nas Zasady United Nations Global Compact dotyczące sfery środowiskowej odpowiedzialności, tj. prewencyjne podejście do środowiska naturalnego, podejmowanie inicjatyw mających na celu promowanie postaw odpowiedzialności ekologicznej oraz stosowanie i rozpowszechnianie przyjaznych środowisku technologii.

W kolejnym, czwartym roku realizacji obecnej strategii biznesowej oraz współistniejącej z nią strategii CSR udowodniliśmy, że ograniczanie ryzyk środowiskowych oraz dążenie do ciągłego minimalizowania stopnia negatywnego oddziaływania na środowisko są dla nas stale ważnymi celami.

W 2014 roku zmodernizowaliśmy ostatni, czwarty kocioł w elektrociepłowni, co oznacza, że od tego momentu wszystkie kotły Grupy LOTOS są przystosowane do spalania gazu ziemnego, paliwa najmniej obciążającego środowisko zanieczyszczeniami.

Maksymalne wykorzystanie gazu ziemnego jako źródła energii oraz jako surowca do produkcji wodoru umożliwiło dalszą, znaczącą redukcję emisji z instalacji produkcyjnych i elektrociepłowni oraz zapewniło obniżenie emisji dwutlenku węgla, wyrażonej w kg CO₂/CWT w stosunku do lat ubiegłych. Zastosowane paliwo i rozwiązania pozwoliły na osiągnięcie wyników lepszych od zakładanych w realizacji celu strategicznego dotyczącego emisji dwutlenku węgla (wartość osiągnięta 30,0 kg CO₂/CWT wobec zaplanowanej 33,6 CO₂/CWT).

Dalsze obniżanie emisji CO₂ - przy zachowaniu dotychczasowej struktury paliw (niskoemisyjnych) - będzie możliwe poprzez doskonalenie systemu zarządzania energią, zgodnie z normą 50001.

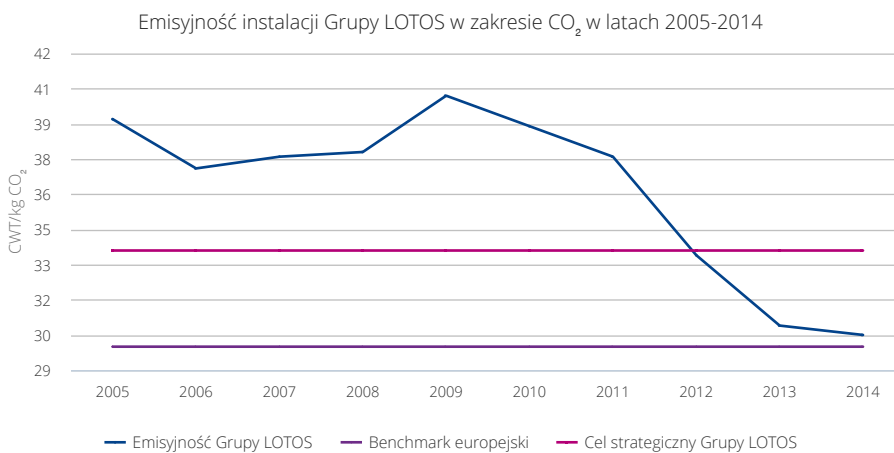
W tej sprawie powołano Zespół ds. Efektywności Energetycznej realizujący m.in. wpisujące się w tę tematykę dwa cele środowiskowe: poprawa efektywności energetycznej systemu ogrzewania parowego rurociągów międzyobiektowych (do realizacji w 2015 roku) oraz obniżenie zużycia energii pierwotnej przez rafinerię - analiza sprawności energetycznej urządzeń i aparatów, ze szczególnym uwzględnieniem części starszych pieców technologicznych pod kątem ich wymiany na nowe (do ewentualnej realizacji do 2019 roku).

Kontynuujemy działania na rzecz upowszechniania standardów i dobrych praktyk środowiskowych zarówno wśród pracowników całej Grupy Kapitałowej LOTOS, jak i społeczności lokalnych. Warte odnotowania jest dobrowolnie przeprowadzona kompleksowa inwentaryzacja przyrodnicza, obejmująca tereny bezpośredniego działania Grupy LOTOS (rafineria 2,5 km²) wraz z jej najbliższym otoczeniem (ok. 12,1 km²) oraz z terenem wokół zbiornika retencyjnego wody surowej, oddalonego o ok. 2,5 km od zakładu (o pow. 2,4 km²). Wynikiem tej pracy jest raport, w którym zestawione zostały wszystkie zinwentaryzowane gatunki grzybów, porostów, roślin i zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków i siedlisk chronionych prawem krajowym i unijnym. Dobrowolnie przeprowadzona inwentaryzacja przyrodnicza na taką skalę jest jednym z pierwszych tego typu przedsięwzięć wykonanych w Polsce.

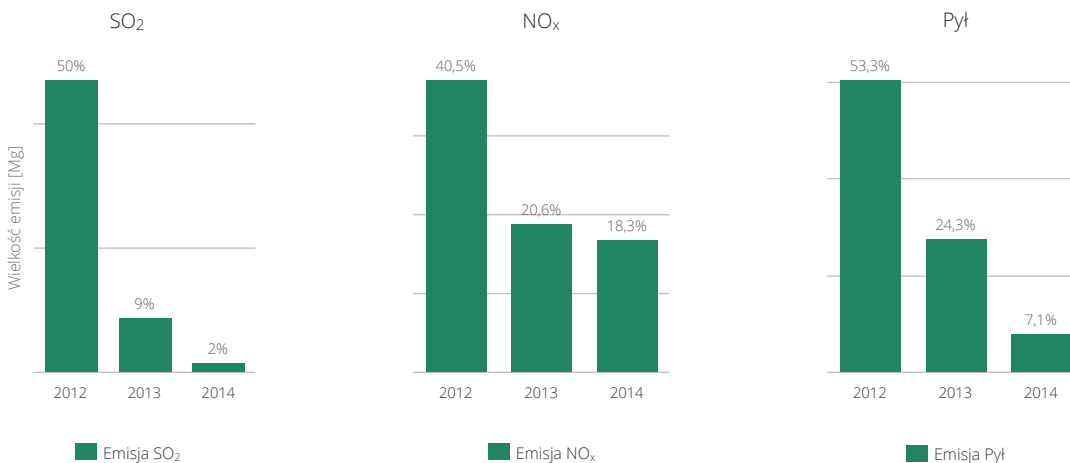
Obok organizacji wielu wycieczek przeznaczonych dla młodzieży ze szkół średnich i przede wszystkim wyższych uczelni,

przeprowadzono cykl wykładów i seminariów na Wydziale Chemicznym Politechniki Gdańskiej, na których specjaliści ds. ochrony środowiska prezentowali i omawiali szereg środowiskowych aspektów związanych z działalnością rafinerii, poczynając od wymogów prawa, poprzez konkretne stosowane zabezpieczenia chroniące otoczenie przed negatywnymi skutkami naszego oddziaływania i pozwalające na spełnianie z dużym zapasem zapisów koncesji środowiskowej, jakim jest pozwolenie zintegrowane.

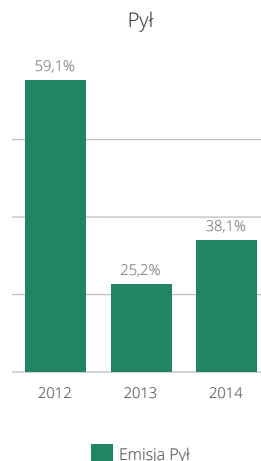
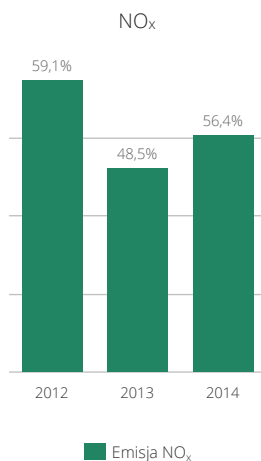
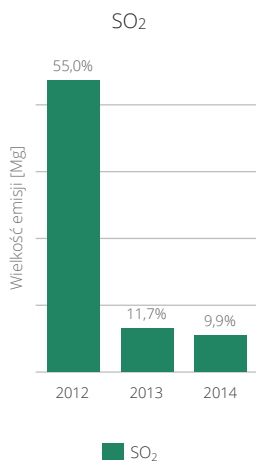
Jako pierwsi w województwie pomorskim wypełniliśmy jeden z nowych obowiązków dotyczących ochrony gleby i wód podziemnych nałożonych na operatorów instalacji IPPC Dyrektywą IED (Dyrektywa 2010/75/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 listopada 2010 r.), a na szczeblu krajowym Ustawą z dnia 21 lipca 2014 r. o zmianie Prawo ochrony środowiska i niektórych innych ustaw. Zgodnie z Dyrektywą IED i wspomnianą ustawą istnieje obowiązek załączenia do wniosku o wydanie lub zmianę pozwolenia zintegrowanego raportu początkowego przedstawiającego informacje na temat zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego substancjami powodującymi ryzyko. W grudniu 2014 roku Spółka złożyła wniosek o zmianę pozwolenia zintegrowanego regulującego warunki prowadzenia swojej działalności i przedłożyła do Urzędu Marszałkowskiego raport początkowy stanowiący integralną część wniosku. Brak raportu początkowego od wejścia w życie obowiązku uniemożliwia wydanie pozwolenia zintegrowanego. Przyczyną aktualizacji pozwolenia jest rozbudowa infrastruktury do rozładunku cystern kolejowych, budowa węzła odzysku wodoru, zmiana rodzajów i wielkości emisji substancji z jednego z emitorów oraz zmiana granic i numeracji działek spowodowana nowymi inwestycjami na terenie rafinerii. W styczniu 2015 roku Urząd Marszałkowski wydał decyzję zmieniającą obowiązujące pozwolenie zintegrowane.

Wielkość emisji głównych zanieczyszczeń do powietrza z elektrociepłowni Grupy LOTOS w odniesieniu do wartości dopuszczalnych

Wielkość emisji głównych zanieczyszczeń do powietrza z instalacji rafineryjnych Grupy LOTOS w odniesieniu do wartości dopuszczalnych

ZOBACZ TAKŻE:

Wpływ środowiskowy

Uzyskane wskaźniki emisji CO₂ uległy obniżeniu do poziomu najlepszych rafinerii w UE. Zaawansowanie ekologiczne naszego największego zakładu pozwala ograniczyć oddziaływanie na środowisko, zapewniając wymierne korzyści finansowe w postaci niższych stawek opłat związanych z korzystaniem ze środowiska, będących wynikiem konsekwentnej redukcji uwalnianych zanieczyszczeń.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/wyniki-i-perspektywy/zrownowazony-rozwoj/wplyw-srodowiskowy>

Segment operacyjny

W segmencie operacyjnym identyfikujemy ryzyka operacyjne związane z działalnością rafineryjną oraz ryzyko środowiskowe, w tym wynikające z limitów uprawnień do emisji dwutlenku węgla.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/szanse-i-ryzyka/segment-operacyjny>

Marka

WYPOWIEDŹ

Silna marka to cenny składnik majątku firmy, który odgrywa ważną rolę jako źródło przewagi rynkowej i wzrostu jej wartości. Wyższą wartość przynoszą swoim akcjonariuszom firmy o silnych markach, kojarzone z dobrą ofertą dla klientów, uczciwym traktowaniem pracowników i pozytywnie odbieranymi programami społecznymi.

Anna Goliszewska

Dyrektor Biura Zarządzania Marką Grupy LOTOS, Lider Strategii CSR w obszarze partnerstwa z otoczeniem rynkowym w celu uzyskania wzrostu świadomości marki LOTOS jako marki społecznie odpowiedzialnej

Właściwe zarządzanie relacjami z klientami, dobre relacje z interesariuszami oraz zaangażowanie w programy społeczne może przynieść firmie wymierne korzyści, budując reputację i wizerunek marki.

Budowa wizerunku i siły marki LOTOS jest jednym ze strategicznych priorytetów Grupy LOTOS. Naszą ambicją jest kreowanie marki dynamicznej i kompetentnej, marki przyjaznej i opartej na zaufaniu klientów. Oferującej nie tylko towary i usługi najwyższej jakości, ale przede wszystkim wychodzącej naprzeciw oczekiwaniom swoich interesariuszy tak, aby i oni mogli realizować swoje własne cele i marzenia. Marka LOTOS konsekwentnie wspiera promocję marek produktowych, budując trwałe relacje z klientami, opierając je na skojarzeniach z obszarami, w których jako koncern naftowy mamy najwyższe kompetencje.

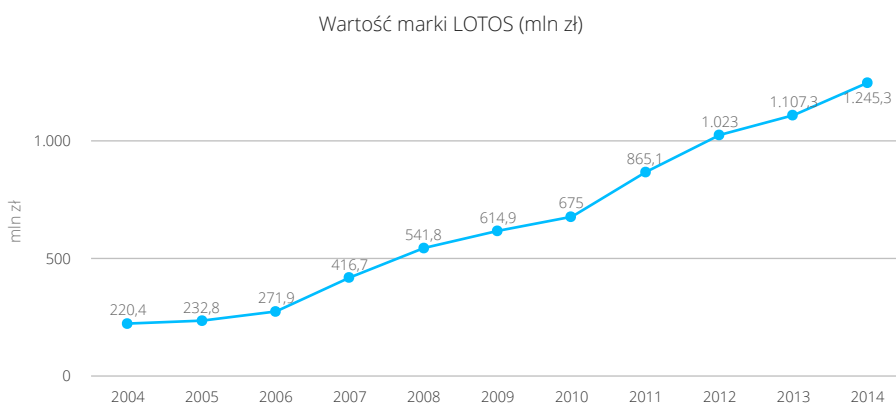
Każdy z obszarów działalności wspieramy niezależnie od tego, czy jest to strategiczny dla grupy kapitałowej Program Efektywność i Rozwój 2013-2015, czy realizowane programy społeczno-sportowe. Wiążemy markę z emocjami i towarzyszącymi, wspierając między innymi najmłodszych skoczków narciarskich w programie „Szukamy Następców Mistrza - LOTOS Cup” w ramach Narodowego Programu Rozwoju Skoków Narciarskich. Jesteśmy dumni z tego, że w minionym roku jego wychowankowie sięgnęli po najwyższe, olimpijskie laury. Ambitnym i emocjonalnie ważnym przedsięwzięciem dla marki LOTOS jest rozpoczęta współpraca z Polskim Związkiem Piłki Nożnej i wsparcie polskiej reprezentacji w piłce nożnej, której postawa i sukcesy angażują wszystkich Polaków.

Przeprowadzona w 2014 roku kampania wizerunkowa „LOTOSTORY. Poznaj świat marki LOTOS” pokazuje, jak blisko ludzi i ich potrzeb jest marka LOTOS. W naszej historii o marce połączyliśmy dużą skalę działań i prawdziwe ludzkie emocje. Chcemy, aby nasi klienci zobaczyli, że marka LOTOS to nie tylko rafineria, stacje paliw i platformy wydobywcze, ale także firma innowacyjna, pomocna i sprzyjająca ludziom w ich codziennych podróżach.

Działania te mają odzwierciedlenie w wartości marki. W 11. Rankingu Najcenniejszych Polskich Marek dziennika „Rzeczpospolita”, wartość marki LOTOS została wyceniona na 1,245 mld zł. Od 2004 roku jej wartość wzrosła o ponad miliard złotych. To efekt zarówno działań, które konsekwentnie budują silną markę, jak i innowacyjnego podejścia w kreowaniu jej wizerunku. Marka umocniła swoją pozycję wśród 10 najcenniejszych polskich marek.

W ramach monitorowania kondycji marki oraz realizacji strategii społecznej odpowiedzialności mierzymy między innymi wskaźnik jej kapitału społecznego, analizujący postrzeganie marki LOTOS jako dbającej o środowisko naturalne, wspierającej kulturę i angażującej się w ważne projekty o charakterze społecznym.

Nasze podejście w budowaniu wartości i wizerunku marki LOTOS w 2014 roku zostało docenione i uhonorowane przez Superbrands, organizację nagradzającą najbardziej rozpoznawalne i najsilniejsze marki na polskim rynku, dwoma prestiżowymi tytułami: Business Superbrands - przyznawanym najsilniejszym markom biznesowym oraz Created in Poland 2013/2014 - specjalnym wyróżnieniem dla polskiej marki, która wypracowała ponadprzeciętny wizerunek, pozwalający na

Źródło: Dziennik Rzeczpospolita, 11.2014 r.

ZOBACZ TAKŻE:

Segment zarządczy

W segmencie zarządczym identyfikujemy ryzyka polityczne, prawne, reputacyjne, społeczne oraz ryzyko nadużyć.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/szanse-i-ryzyka/segment-zarzadczy>>

Wpływ społeczny

Rok 2014 był przełomowy pod względem liczby zrealizowanych przez Grupę Kapitałową LOTOS programów i akcji społecznych oraz działań podjętych w modelu współpracy międzysektorowej. Był także okresem podejmowania przez nas inicjatyw służących budowaniu odpowiedzialnego łańcucha dostaw.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/wyniki-i-perspektywy/zrownowazony-rozwoj/wplyw-spoleczny>>

Działalność handlowa

Rozwój sieci stacji paliw LOTOS i wzrost efektywności sprzedaży przyczynił się do umocnienia naszej pozycji na rynku detalicznym i zwiększenia udziału do 9% na koniec 2014 r., w stosunku do 8,5% osiągniętych w 2013 r.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/wyniki-i-perspektywy/wyniki-segmentow/dzialalnosc-handlowa>>

Grupa LOTOS S.A.
Zintegrowany Raport Roczny 2014

Wyniki i perspektywy

Wyniki i perspektywy

Wyniki i perspektywy

W TYM ROZDZIALE:

Otoczenie biznesowe

Kluczowym czynnikiem, który w 2014 r. w sposób istotny oddziaływał na rynek naftowy zarówno na świecie, jak i w Polsce, a tym samym miał znaczący wpływ na wyniki Grupy Kapitałowej LOTOS, były notowania ropy naftowej i podążające za nimi notowania produktów naftowych.

List Wiceprezesa Zarządu

Rok 2014 upłynął pod znakiem bardzo silnych wyzwań dla spółek z branży paliwowej. Kroki poczynione przez Grupę Kapitałową LOTOS udowodniły, że potrafimy szybko podejmować decyzje pomagające dostosować się do wymagającego otoczenia, aby zapewnić realizowanym projektom oczekiwany poziom opłacalności.

Wyniki segmentów

Przyjęty przez nas model zarządzania segmentowego wpływa na sprawność funkcjonowania oraz zapewnienie synergii kosztowej i przychodowej w skali całej organizacji.

Zrównoważony rozwój

Nasze działania w dziedzinie społecznej, środowiskowej, gospodarczej i relacji z kluczowymi interesariuszami ukierunkowane są na zwiększanie pozytywnego wkładu w rozwój społeczny, minimalizowanie negatywnych skutków działalności oraz maksymalizowanie szans na zrównoważony rozwój w długim okresie.

Otoczenie biznesowe

Rozwój globalnej gospodarki w 2014 r. kształtował się poniżej oczekiwań rynku. Główne gospodarki świata utrzymały wzrost gospodarczy, często jednak poniżej zakładanego tempa zmian. Pozytywnym wyjątkiem w tej grupie państw jest USA, w którym odbicie gospodarcze jest szybsze i silniejsze niż szacował rynek. Negatywnie na tle państw kluczowych wypadła Japonia. Pozytywne oddziaływanie na gospodarkę w krajach rozwiniętych osiągnięto poprzez kontynuację luźnej polityki pieniężnej i utrzymanie płynności rynków. Gospodarka globalna w 2014 r. kontynuowała trend wzrostowy, osiągając szacowaną dynamikę zmian (3,4%) nieznacznie niższą niż oczekiwano w prognozie z kwietnia ubiegłego roku. W 2014 r. dynamika PKB w krajach strefy Euro odnotowała wartość dodatnią na poziomie 0,9%. W Polsce odnotowano wzrost realnego PKB na poziomie 3,4%, co oznacza przyspieszenie tempa wzrostu w odniesieniu do 2013 r. o 1,7 p.p.

Dynamika PKB w latach 2012-2014

	UE	USA	Japonia	Chiny	Rosja	globalnie
2012	-0,4%	2,3%	1,8%	7,8%	3,4%	3,4%
2013	0,1%	2,2%	1,6%	7,8%	1,3%	3,4%
2014E	1,4%	2,4%	-0,1%	7,4%	0,6%	3,4%

Kluczowym czynnikiem, który w 2014 r. w sposób istotny oddziaływał na rynek naftowy zarówno na świecie, jak i w Polsce – tym samym miał znaczący wpływ na wyniki działalności Grupy Kapitałowej LOTOS - były notowania ropy naftowej i podążające za nimi notowania produktów naftowych. W połowie 2014 r. odnotowano odwrócenie rosnącego trendu notowań ropy naftowej. Spadek ceny surowca wbrew oczekiwaniom rynku nie został zahamowany w związku z brakiem decyzji OPEC o ograniczeniu wydobycia – tym samym od czerwca do grudnia 2014 r. notowania ropy naftowej spadły o ok. 50% - co zachwiało rynkiem, w szczególności wydobywczym i m.in. doprowadziło do bankructw mniejszych firm wydobywczych i serwisowych, głównie w USA. Tak gwałtowna obniżka cen ropy nastąpiła po prawie czterech latach stabilizacji.

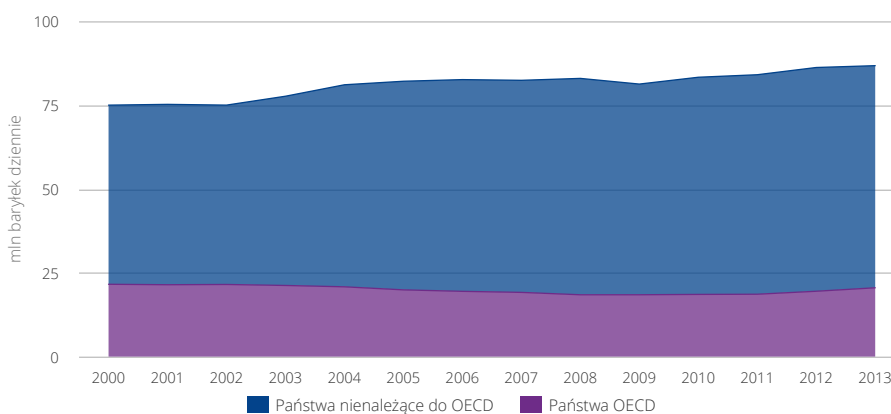
Niestabilna sytuacja na rynku ropy naftowej zmusiła wiele firm i międzynarodowych koncernów do wdrażania programów redukcji kosztów oraz istotnego ograniczenia wydatków inwestycyjnych, m.in. poprzez zawieszenia inwestycji do momentu, w którym sytuacja się ustabilizuje.

W perspektywie długoterminowej zaobserwowano wyczerpywanie się złóż o niskim koszcie wydobycia. Nowe złoża wymagają znacznie większych inwestycji, podnosząc cenę wydobywanej baryłki ropy. Obecnie koncentracja poszukiwań i wydobycia węglowodorów odbywa się z łupków na obszarze USA, ze złóż podmorskich o dużych głębokościach wody oraz podmorskich strefach polarnych. Przewidywana ekspansja wydobycia ropy i gazu z tych obszarów wymagać będzie większych jednostkowych nakładów na wydobywaną baryłkę ekwiwalentną, co może przełożyć się w przyszłości na wzrost ceny rynkowej sprzedaży węglowodorów.

Globalny rynek rafineryjny

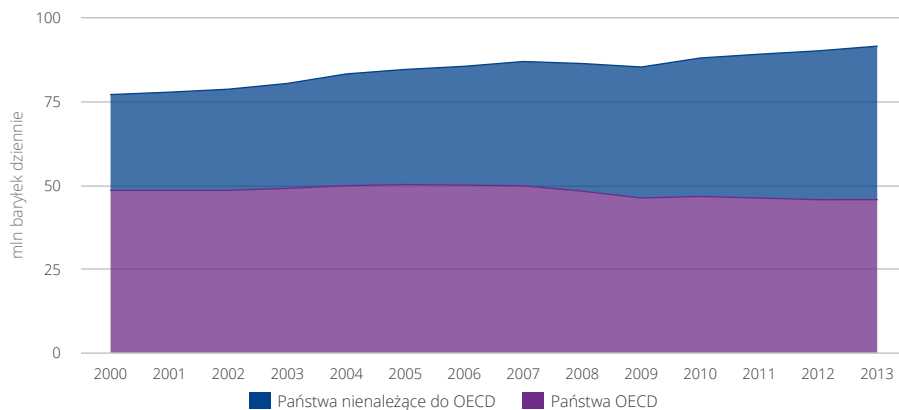
Od szeregu lat wzrasta globalna produkcja i konsumpcja ropy naftowej. Następuje przy tym przesunięcie konsumpcji paliw w kierunku krajów rozwijających się, spoza OECD.

Globalna produkcja ropy naftowej (mln baryłek dziennie)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BP.

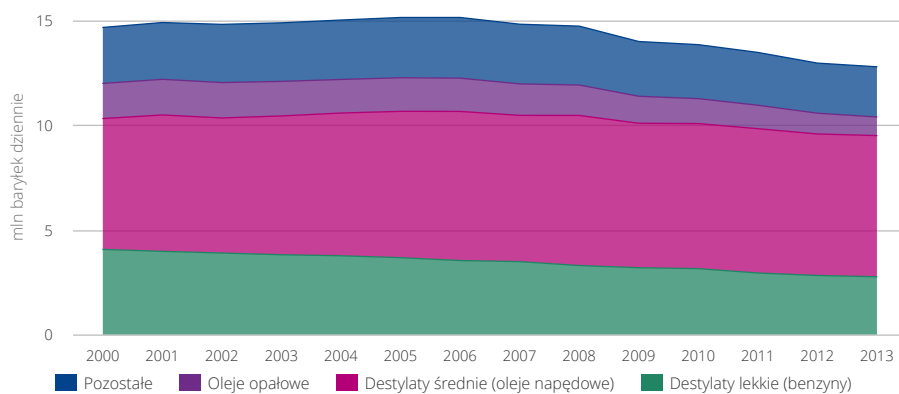
Globalna konsumpcja paliw (mln baryłek dziennie)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BP.

Szczególnie konsekwencje globalnych zmian gospodarczych, ale także demograficznych, odczuwa Europa. Popyt na paliwa w Unii Europejskiej od 2007 r. systematycznie spada.

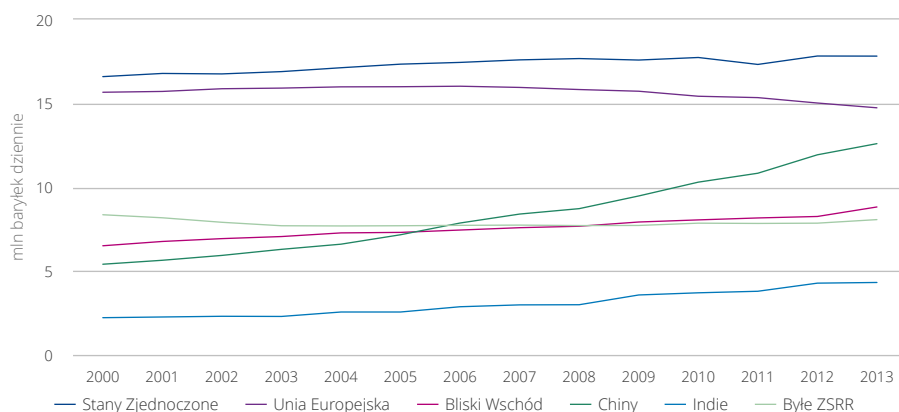
Konsumpcja paliw w Unii Europejskiej (mln baryłek dziennie)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BP.

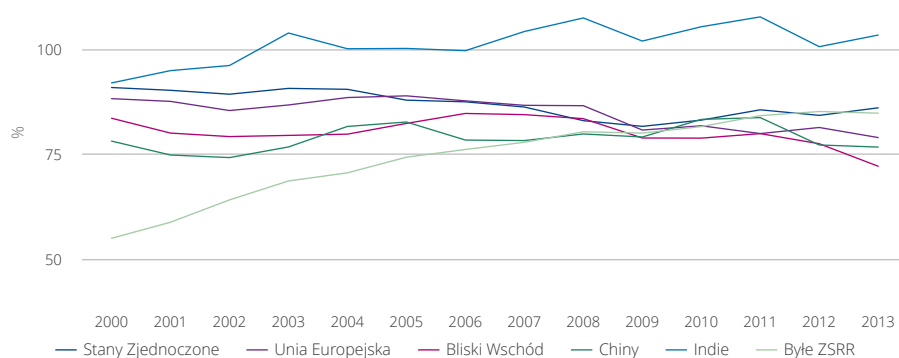
W ślad za zwiększającym się popytem na paliwa, zwłaszcza w Azji, idzie rozbudowa mocy przerobowych w rafineriach. Istotne w tym przypadku są inwestycje w Chinach i Indiach - dwóch największych gospodarkach rozwijających się. Rafinerie w Unii Europejskiej podążają w odwrotnym kierunku - konieczna jest redukcja najmniej efektywnych mocy przerobowych.

Rafineryjne moce przerobowe (mln baryłek dziennie)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BP.

Wykorzystanie rafinerijnych mocy przerobowych (%)

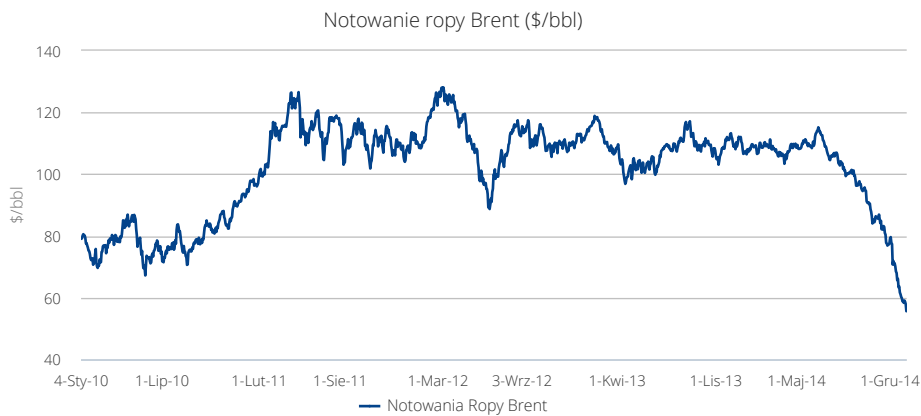
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BP.

W celu zrównoważenia rynku paliw w Europie koncerny paliwowe zamknęły w ostatnich latach szereg rafinerii. Jednakże ilość ta wydaje się niewystarczająca, gdyż wiele europejskich rafinerii ma niską rentowność, a ich moce przerobowe są wciąż dość niskie. Wysokie ryzyko zamknięcia dotyczy szczególnie małych rafinerii o niskim poziomie złożoności, ponieważ rafinerie te mają wysokie jednostkowe koszty operacyjne.

Rok zamknięcia	Nazwa rafinerii	Moce przerobowe (tys. bbl/d)	Właściciel	Kraj
2015	Collombey	72	Tamoil	Szwajcaria
2015	Gela	105	Eni	Włochy
2014	Milford Haven	135	Murphy Oil	Wielka Brytania
2014	Stanlow	55	Essar Energy	Wielka Brytania
2014	Mantova	57	Eni	Włochy
2014	Paramo	20	Unipetrol	Czechy
2013	Harburg	90	Shell	Niemcy
2013	Porto Marghera	80	Eni	Włochy
2012	Coryton	172	Petroplus	Wielka Brytania
2012	Fawley	80	ExxonMobil	Wielka Brytania
2012	Kherson	138	Alliance Oil Co.	Ukraina
2012	Drogobich	78	Ukraine Oil Co.	Ukraina
2012	Petit Couronne	154	Petroplus	Francja
2012	Berre l'Étang	105	LyondellBasel	Francja
2012	Roma	85	Total ERG	Włochy

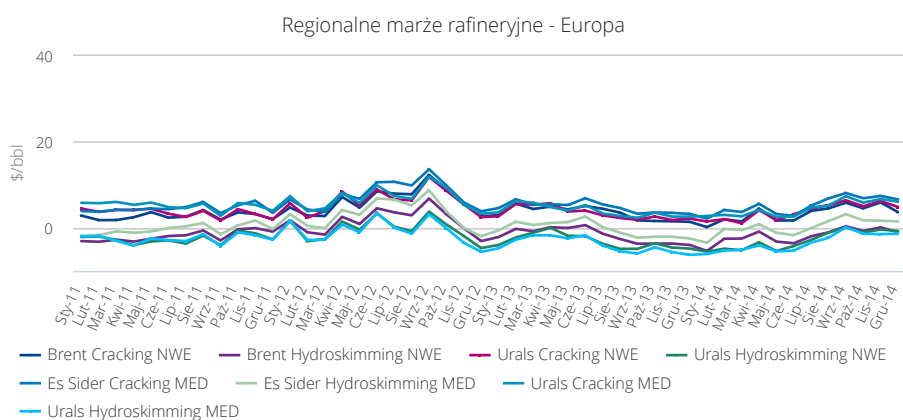
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych JBC.

Koniec 2014 r. przyniósł znaczącą zmianę w tym obrazie. Jej przyczyną była znaczna obniżka notowań ropy naftowej z ok. 110 USD/bbl do poziomu poniżej 60 USD/bbl. Kluczową rolę w tej przecenie odegrały: strukturalna nadpodaż ropy naftowej na rynku (wg szacunków Międzynarodowej Agencji Energii nadwyżka sięgała ok. 0,7 mln boe/d, tj. 0,7%-0,8% światowego zapotrzebowania), zwiększone ryzyko geopolityczne, odejście od polityki bilansowania globalnego popytu i podaży ropy naftowej przez organizację OPEC oraz aprecjacja waluty amerykańskiej.

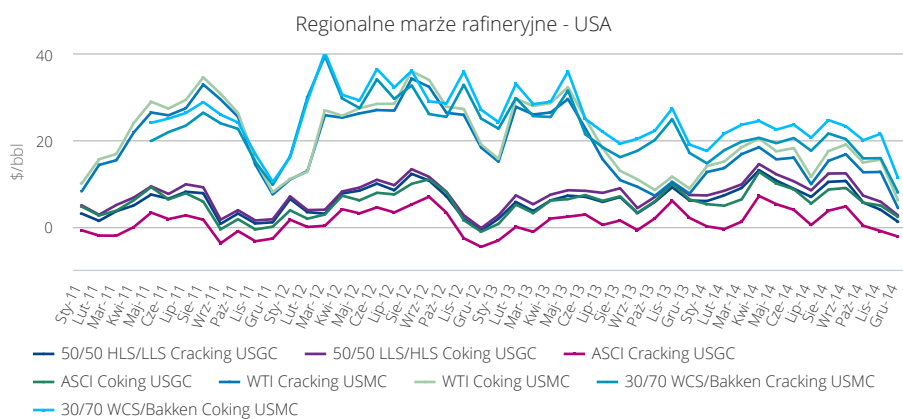

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Thomson Reuters.

Rafinerie amerykańskie w krótkim czasie utraciły jeden z największych czynników przewagi konkurencyjnej - tani surowiec (wydobywana w Stanach Zjednoczonych ropa łupkowa była znacznie tańsza niż ropa naftowa sprzedawana na rynku międzynarodowym). Z drugiej strony tanie paliwa skłoniły większą liczbę konsumentów do podróżowania, co zwiększyło popyt. W efekcie konkurencyjność rafinerii europejskich zdecydowanie się poprawiła. Marże rafinerijne osiągnięte przez rafinerie w Europie osiągnęły poziom porównywalny z rafineriami z innych regionów świata.

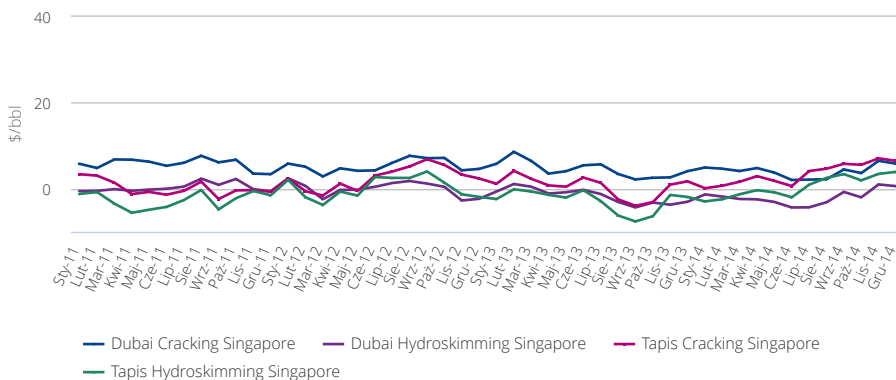

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Międzynarodowej Agencji Energii.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Międzynarodowej Agencji Energii.

Regionalne marże rafineryjne - Singapur

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Międzynarodowej Agencji Energii.

Międzynarodowy rynek paliw

Zapotrzebowanie na produkty rafinacji ropy wzrosło w 2014 r. globalnie o 0,9%. Zwiększenie popytu odnotowano zarówno w segmentach benzyn silnikowych (1,4%), jak i oleju napędowego (3,1%). Zwiększyło się także szacunkowe zużycie LPG (1,0%) oraz paliwa lotniczego JET (1,9%). Mniejsze natomiast było zapotrzebowanie na lekki olej opałowy (-5,4%).

Konsumpcja paliw na świecie (tys. b/d)

	2012	2013	2014E
Benzyny silnikowe	22 824	23 183	23 514
Olej napędowy	20 470	21 256	21 911
JET	6 435	6 530	6 658
LPG	7 520	7 964	8 047
LOO	5 710	5 302	5 013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych JBC, kwiecień 2015 r.

Prognozuje się ogólny wzrost konsumpcji produktów rafineryjnych na świecie o ponad 6,5% do 2020 r. Silny wzrost – w relacji do 2014 r. - szacuje się w odniesieniu do zapotrzebowania na LPG (14%), olej napędowy (13%) oraz paliwo lotnicze JET (12%). Globalna konsumpcja benzyn powinna nieznacznie wzrosnąć (4%). Prognozuje się spadek zużycia lekkiego oleju opałowego (-21%).

Prognozowana konsumpcja paliw na świecie (tys. b/d)

	2014E	2015P	2020P
Benzyny silnikowe	23 514	23 945	24 463
Olej napędowy	21 911	22 497	24 680
JET	6 658	6 805	7 463
LPG	8 047	8 299	9 189
LOO	5 013	4 911	3 968

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych JBC, kwiecień 2015 r.

Na rynku europejskim w 2014 r. nastąpiło zmniejszenie popytu na produkty naftowe o 1,0%. Szacuje się, iż wzrost zużycia dotyczył oleju napędowego (1,2%), paliwa lotniczego JET (1,6%). Spadek konsumpcji dotyczy benzyn silnikowych (-1,5%) i lekkiego oleju opałowego (-9,7%) oraz LPG (-1,0%). Dynamika zmian konsumpcji paliw w Europie jest odzwierciedleniem sytuacji gospodarczej w krajach UE oraz strefy Euro.

Do 2020 r. prognozowany jest spadek popytu na produkty rafinacji w Europie o 2,7%. Ocenia się, że jednym z powodów będzie znaczący spadek konsumpcji benzyn o ponad 11%. Zmniejszenie zużycia szacuje się także dla rynku lekkiego oleju opałowego (-18%). Jednocześnie oczekuje się wyraźnego wzrostu konsumpcji LPG (7,3%), paliwa lotniczego JET (6,8%), a także oleju napędowego (2,2%).

Prognozowana konsumpcja paliw w Europie (tys. b/d)

	2014E	2015P	2020P
Benzyny silnikowe	2 110	2 071	1 877
Olej napędowy	5 391	5 521	5 508

JET	1 260	1 269	1 346
LPG	1 104	1 114	1 184
LOO	1 046	1 063	862

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych JBC, kwiecień 2015 r.

W 2014 r. na europejskim rynku samochodowym zanotowano ponad 5% wzrost rejestracji nowych samochodów osobowych, do poziomu 13 mln sztuk. Podobnie w segmencie pojazdów użytkowych odnotowano silny wzrost o 7% (do 1,9 mln sztuk). W grupie rejestrowanych nowych samochodów osobowych utrzymuje się zwiększone zainteresowanie pojazdami napędzanymi olejem napędowym – ich udział w rejestracjach w krajach Europy Zachodniej wynosił ponad 53% w 2014 r. - w porównaniu z 46% w 2009 r.

Rynek paliw w Polsce

Popyt na paliwa na rynku krajowym jest pochodną ogólnej sytuacji gospodarczej kraju i regionu. Krajowy rynek paliw w ostatnich trzech latach zmagał się z rozwojem szarej strefy wywołanym wysokimi cenami paliw oraz spowolnieniem gospodarczym obserwowanym w poprzednich latach. W 2014 r. działania rządu polegające na intensyfikacji kontroli i zmianie przepisów m.in. prawa energetycznego oraz spadek cen odnotowany w drugiej połowie roku, spowodowały, że rozwój szarej strefy nie był tak intensywny jak w latach poprzednich, a oficjalna konsumpcja oleju napędowego wyniosła 11 297 tys. ton, tj. o 0,3% mniej niż przed rokiem. Rzeczywisty rynek oleju napędowego określany jest przez stale rosnącą liczbę pojazdów zasilanych tym paliwem (średnio 7% rocznie) oraz stały wzrost pracy przewozowej. Szacuje się, że obecny poziom konsumpcji oleju napędowego jest na poziomie zbliżonym do 2011 r., kiedy na rynku funkcjonowało ok. 1,5 mln mniej pojazdów zasilanych olejem napędowym.

W 2014 r. krajowy rynek benzyn odzwierciedlał tendencje zachodzące w innych częściach Europy i kontynuował spadek. Zapotrzebowanie na benzynę spadło o 1,7%, do poziomu 3 655 tys. ton. Spadek zapotrzebowania na benzynę wynika głównie ze wzrostu efektywności pojazdów oraz rosnącej atrakcyjności alternatywnego transportu lotniczego. Sytuacja gospodarcza – spadające bezrobocie oraz spadek cen paliw, który miał miejsce w drugiej połowie roku powodowały, że odnotowany spadek zapotrzebowania na benzynę nie był tak głęboki jak w 2013 r.

Rynek substytucyjnego do benzyny LPG w 2014 r. spadł o 1,3% do poziomu 2 292 tys. ton. Rynek LPG w Polsce można określić jako dojrzały – poziom konsumpcji w ostatnich 5 latach oscylował wokół 2 200 tys. ton.

W przypadku lekkiego oleju opałowego 2014 r. był okresem kontynuowania trendu spadkowego z poprzednich lat i spadku popytu o kolejne 15,5% do poziomu 712 tys. ton. Spadek zainteresowania lekkim olejem opałowym wynika głównie z rosnącej popularności alternatywnych paliw grzewczych oraz z wyższych średnich temperatur w okresie grzewczym.

Najszybciej rozwijającym się rynkiem był rynek paliwa lotniczego. Konsumpcja tego paliwa w 2014 r. wzrosła o 15,4%. Rosnąca liczba połączeń lotniczych, ekspansja nowych linii oraz ciągły wzrost liczby pasażerów powodują, że rynek paliwa lotniczego jest perspektywiczny i powinien rosnąć również w kolejnych latach.

Konsumpcja paliw w Polsce [tys. ton]

	2013	2014E
Olej napędowy	11 332	11 297
Benzyny silnikowe	3 719	3 655
Lekki olej opałowy	843	712
LPG	2 323	2 292
Paliwo lotnicze	541	624

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych POPIHN.

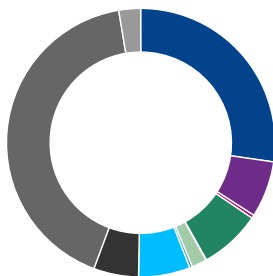
Detaliczny rynek paliw w Polsce

W 2014 r. w Polsce funkcjonowało blisko 6,5 tys. stacji paliw. Podobnie jak w latach poprzednich ponad jedną trzecią stacji paliw stanowiły obiekty krajowych operatorów, 22% stacji paliw działało w sieci koncernu zagranicznego, a 42% stacji należało do operatorów niezależnych. Rozwój sieci stacji koncernów odbywał się poprzez rozbudowę w oparciu zarówno o stacje własne, jak i franczyzowe.

W 2014 r. według szacunków POPIHN z rynku zniknęło 240 stacji niezależnych. Większość obiektów została zamknięta z uwagi na wejście w życie nowych wymagań technicznych dotyczących stacji paliw. Równocześnie odnotowano spadek liczby stacji koncernowych, wynikający głównie z odsprzedaży przez Shell części stacji zakupionych w poprzednim roku od Neste.

Wraz z rozwojem sieci autostrad w Polsce w dalszym ciągu postępował wzrost liczby stacji autostradowych. Na koniec roku liczba Miejsc Obsługi Podróżnych (MOP) w kraju wyniosła 71.

Stacje paliw w Polsce w 2014 r.

■ Orlen ■ Lotos ■ AS 24 ■ BP ■ IDS ■ LUKOIL ■ SHELL SELF SERVICE ■ SHELL
■ STATOIL ■ Niezależne ■ Sieci sklepowe

Źródło: Dane POPIHN.

ZOBACZ TAKŻE:

List Prezesa Zarządu

Miarą zaufania akcjonariuszy i potencjalnych inwestorów do zdolności naszego skutecznego działania w warunkach zaburzeń rynkowych i politycznych był sukces oferty publicznej akcji Grupy LOTOS. Było to silne i zdecydowane votum zaufania, jakim akcjonariusze oraz inwestorzy przyjęli program rozwoju Grupy LOTOS.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/organizacja-i-jej-raport/list-prezesa-zarzadu>

List Wiceprezesa Zarządu

Mariusz Machajewski - Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Ekonomiczno-Finansowych

Szanowni Interesariusze,

Rok 2014 był dla światowego sektora paliwowego rokiem dynamicznie zmieniających się warunków makroekonomicznych, których najistotniejszym elementem była przecena notowań ropy naftowej w jego drugiej połowie (spadek notowań ropy Brent DTD ze 111 USD/bbl na dzień 30 czerwca 2014 do 55 USD/bbl na dzień 31 grudnia 2014), pociągająca za sobą spadek notowań produktów rafineryjnych. Zmiany te nie pozostały bez wpływu na działalność Grupy Kapitałowej LOTOS, zarówno w zakresie realizacji strategii biznesowej, jak również raportowanych przez Spółkę skonsolidowanych wyników finansowych.

W 2014 roku położyliśmy silny nacisk na odpowiednie przygotowanie Grupy Kapitałowej LOTOS do realizacji celów rozwojowych. Spółka została dokapitalizowana przy wykorzystaniu emisji akcji z prawem poboru. W jej efekcie pozyskaliśmy 1 mld zł i była to największa oferta zrealizowana na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie w 2014 roku. Środki te zostaną przeznaczone na budowę instalacji opóźnionego koksowania wraz z instalacjami pomocniczymi, realizowane w ramach Projektu EFRA (wg szacunków całkowita wartość tego projektu wyniesie ok. 2,34 mld zł, z czego 530-650 mln zł pochodzi z przeprowadzonej emisji akcji) oraz na zagospodarowanie złóż B4 i B6 zlokalizowanych na Bałtyku, których zasoby sięgają 4 mld m³ gazu (zakładana wartość nakładów inwestycyjnych Grupy Kapitałowej LOTOS ma wynieść w tym projekcie ok. 800 mln zł, z czego z emisji ma być przeznaczony 350-470 mln zł). O sukcesie tej transakcji świadczy również duże zainteresowanie akcjonariuszy, którzy wykorzystali 98,3 procent przysługujących im praw poboru oraz równie wysoka, ponad 98 procentowa, redukcja w puli zapisów dodatkowych, co potwierdza zaufanie ze strony naszych akcjonariuszy i poparcie strategicznych projektów, zmierzających do podniesienia wartości Grupy LOTOS S.A.

Skonsolidowane wyniki finansowe według MSSF wykazały straty; rok 2014 zakończył się raportowaną stratą operacyjną (EBIT) na poziomie -1 393 mln zł. Warto jednak podkreślić, że tak niski wynik był konsekwencją szeregu jednorazowych zdarzeń o charakterze niegotówkowym, wynikających głównie ze zmian cen ropy naftowej oraz kluczowych produktów rafineryjnych, powodujących przeszacowanie wartości zapasów, a także dokonania w czerwcu 2014 roku całkowitego odpisu wartości inwestycji na złożu YME. Gdyby „oczyszczyć” raportowany wynik operacyjny z wpływu wspomnianych wyżej wydarzeń, tzw. efektu LIFO (wyceny zapasów wg średniej ważonej) oraz innych zjawisk o charakterze niegotówkowym, to wynik operacyjny wg LIFO wyniósłby ponad 580 mln zł, a korygując dalej o wartość amortyzacji, tzw. oczyszczona EBITDA wg LIFO wzrosłaby do prawie 1,4 mld zł. Wartość ta pokazuje realną zdolność Grupy Kapitałowej LOTOS do generowania gotówki, w niezwykle wymagających warunkach rynkowych. Co więcej, przepływy pieniężne z działalności operacyjnej na poziomie 1 381 mln zł w pełni potwierdzają postawioną powyżej tezę.

W segmencie poszukiwawczo-wydobyczym kontynuowano prace w ramach zagospodarowania złoża B8. Zdecydowano o zmianie zakresu modernizacji platformy „Petrobaltic” w procesie przebudowy platformy wiertniczej na centrum produkcyjne. Celem było uzyskanie racjonalnej stopy zwrotu z inwestycji, mając na uwadze trudną sytuację na globalnym rynku ropy naftowej. Po przeprowadzeniu odpowiednich analiz zrekonstruowano założenia kosztowe związane z tym przedsięwzięciem. Pozwoli to w efekcie uzyskać oczekiwany wzrost opłacalności ekonomicznej projektu zagospodarowania złoża. W wyniku obniżenia nakładów inwestycyjnych projekt zapewnia zadowalającą stopę zwrotu przy dużo niższym poziomie cen ropy naftowej. W sierpniu 2014 roku zawarto umowy dotyczące finansowania zagospodarowania złoża B8 w formule project finance między B8 Sp. z o.o., Baltic S.K.A. (SPV), Polskimi Inwestycjami Rozwojowymi S.A., Bankiem Gospodarstwa Krajowego oraz Bankiem Pekao S.A.

W zakresie pozostałych istotnych projektów segmentu:

- zakończono fazę wyboru koncepcji zagospodarowania złóż gazowych B4 i B6 (dla realizacji projektu kluczowym elementem będzie zapewnienie odbioru gazu wyprodukowanego i przesłanego na ląd gazociągami),
- kontynuowano wydobycie gazu i kondensatu ze złóż pakietu Heimdal, tj. Alta, Vale, Skirne na Norweskim Szelfie Kontynentalnym,
- wydłużono okres eksploatacji platformy Heimdal do 2034 r., w efekcie zakończonego w czerwcu 2014 r. postępu remontowego platformy (projekt HELP, tj. Heimdal Extension Life Program).

Kluczowym projektem rozwojowym segmentu produkcji i handlu jest Projekt EFRA, czyli tzw. instalacja opóźnionego koksowania (DCU) wraz z

instalacjami towarzyszącymi. Grupa Kapitałowa LOTOS jest w trakcie końcowego etapu prac przygotowawczych do budowy tej instalacji, która bezpośrednio wpłynie na wzrost efektywności przerobu ropy naftowej, poprzez zminimalizowanie produkcji nieopłacalnego ciężkiego oleju opałowego. Po zakończeniu inwestycji produkcja wysokomarżowych produktów wzrośnie o 900 tys. ton rocznie. Zakładamy, że uruchomienie nowej instalacji DCU zwiększy marżę rafinerijną o dodatkowe ok. 2 USD/bbl, w rezultacie pogłębienia przerobu ropy i wynikającej z tego zmiany struktury produktów oraz efektów synergii instalacji DCU z rozbudowaną i zmodernizowaną rafinerią. Planujemy również zbudować do końca 2016 roku instalację do odzyskiwania wodoru (tzw. Węzeł Odzysku Wodoru), co również wpłynie na poprawę marży rafinerijnej.

W ubiegłym roku kontynuowaliśmy rozwój sieci stacji paliw, osiągając na koniec roku liczbę 441 obiektów. Udało nam się poprawić jakość naszej sieci, eliminując obiekty w przestarzałej formule stacji patronackich. Wykonaliśmy tym samym następny krok w kierunku realizacji naszego strategicznego celu 10% udziału w detalicznym rynku paliw, osiągając jednocześnie wyraźny wzrost rentowności sieci.

Rok 2014 upłynął pod znakiem bardzo silnych wyzwań dla spółek z branży paliwowej. Decyzje i kroki poczynione przez Grupę Kapitałową LOTOS udowodniły, że potrafimy szybko podejmować decyzje pomagające dostosować się do wymagającego otoczenia, aby zapewnić realizowanym projektom oczekiwany poziom opłacalności. Zaufanie akcjonariuszy pomogło pozyskać środki na rozwojowe i perspektywiczne projekty inwestycyjne, z których spodziewany zwrot zapewni dalszą budowę wartości i potwierdzi naszą pozycję, jako dynamicznie rozwijającego się koncernu z sektora naftowego w tej części Europy.

Z poważaniem,

Mariusz Machajewski
Wiceprezes Zarządu
Dyrektor ds. Ekonomiczno-Finansowych
Grupa LOTOS S.A.

ZOBACZ TAKŻE:

Segment finansowy

W segmencie finansowym identyfikujemy ryzyko cen surowców i produktów naftowych oraz cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla, ryzyko utraty płynności, walutowe, stopy procentowej, ryzyko kredytowe partnerów transakcji finansowych i handlowych, ryzyko ograniczenia lub zmiany warunków dostępu do zewnętrznego finansowania oraz związane z obsługą zadłużenia, a także ryzyko niekorzystnych zmian przepisów podatkowych, interpretacji lub orzecznictwa sądowego.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/szanse-i-ryzyka/segment-finansowy>

Wyniki segmentów

Działalność poszukiwawczo-wydobywcza

Nasze roczne wydobycie ropy naftowej i gazu ziemnego w 2014 r. wyniosło ponad 500 tys. ekwiwalentu ton ropy. Istotny wpływ na wzrost wydobycia miała realizacja wydobycia z aktywów produkcyjnych na Norweskim Szelfie Kontynentalnym nabytych w ramach pakietu Heimdal.

Przejdź do strony »

<<http://raportroczny.lotos.pl/pl/wyniki-i-perspektywy/wyniki-segmentow/dzialalnosc-poszukiwawczo-wydobywcza>>

Działalność operacyjna

Grupa Kapitałowa LOTOS posiada jedną z najnowocześniejszych i najmłodszych rafinerii w Europie. Rok 2014 był kolejnym rekordowym okresem pod względem ilości przerobionej w niej ropy.

Przejdź do strony »

<<http://raportroczny.lotos.pl/pl/wyniki-i-perspektywy/wyniki-segmentow/dzialalnosc-operacyjna>>

Działalność handlowa

Rozwój sieci stacji paliw LOTOS i wzrost efektywności sprzedaży przyczynił się do umocnienia naszej pozycji na rynku detalicznym i zwiększenia udziału do 9% na koniec 2014 r., w stosunku do 8,5% osiągniętych w 2013 r.

Przejdź do strony »

<<http://raportroczny.lotos.pl/pl/wyniki-i-perspektywy/wyniki-segmentow/dzialalnosc-handlowa>>

Giełda

W 2014 r. Grupa LOTOS dokonała emisji 55.000.000 akcji zwykłych na okaziciela serii D w drodze oferty publicznej. Cenę emisyjną ustalono na 18,10 zł za 1 Akcję Oferowaną. Środki z emisji przeznaczymy na współfinansowanie Projektu EFRA – budowy instalacji opóźnionego koksowania w rafinerii w Gdańsku i zagospodarowanie bałtyckich złóż gazowych.

Przejdź do strony »

<<http://raportroczny.lotos.pl/pl/wyniki-i-perspektywy/wyniki-segmentow/gielda>>

Działalność poszukiwawczo-wydobywczą

WYPOWIEDŹ

Rok 2014 to dla segmentu poszukiwań i wydobycia Grupy Kapitałowej LOTOS czas wielu pomyślnych wydarzeń. Ale także okres, w którym odczuliśmy wpływ zmienionych realiów, jakie zapanowały w naszym otoczeniu gospodarczym, zwłaszcza na światowym rynku ropy.

Zbigniew Paszkowicz

Wiceprezes Zarządu ds. Poszukiwań i Wydobycia Grupy LOTOS,
Prezes Zarządu LOTOS Petrobaltic

W ubiegłym roku LOTOS podwoił swój potencjał wydobywczy węglowodorów. Osiągnęliśmy to dzięki zakupowi przez spółkę LOTOS Norge pakietu złóż Heimdal w grudniu 2013 roku. W lutym na Bałtyk dotarła kupiona pod koniec 2013 roku platforma „GSF Monitor”. Jest ona znacznie nowocześniejsza niż platforma wiertnicza „Petrobaltic”. Może realizować odwierty do długości 9 000 m (Petrobaltic – 6 000 m). Większa długość nóg platformy pozwala operować na wodach o głębokości do 106 m, a po przedłużeniu nóg – nawet do 120 m. Umożliwia to przeprowadzanie przez tę platformę wierceń poszukiwawczych na wszystkich naszych morskich koncesjach. Po sprawnym dostosowaniu do pracy w warunkach Morza Bałtyckiego platforma, która otrzymała nazwę „LOTOS Petrobaltic”, rozpoczęła wiosną wiercenia w poszukiwaniu ropy i gazu.

Spółka LOTOS Petrobaltic uzyskała przedłużenie koncesji na eksploatację złoża B3. Będziemy wydobywać z niego ropę i gaz aż do 2026 roku – o 10 lat dłużej niż to wynika z wcześniejszej koncesji i projektów. Szacujemy, że dzięki temu wydobędziemy z tego złoża milion ton ropy więcej. Zapewnia to spółce stałe przychody i stabilizację pozycji finansowej. A stało się to możliwe dzięki wiedzy i doświadczeniu w zakresie optymalnego prowadzenia eksploatacji złoża przez naszych pracowników.

Z konsorcjum banków i instytucji finansowych podpisaliśmy w 2014 roku umowę na finansowanie inwestycji zagospodarowania złoża B8. Ważnym wydarzeniem było dla nas także pomyślne zakończenie emisji akcji Grupy LOTOS. Istotną część wpływów z tej emisji będzie bowiem przeznaczona na inwestycję w zagospodarowanie gazowych złóż B4 i B6 – projekt, który prowadzimy wspólnie ze światowym partnerem CalEnergy.

W minionym roku rozpoczęliśmy również prowadzenie poszukiwania złóż węglowodorów także na lądzie. Ze spółką Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA podpisaliśmy umowę o wspólnych operacjach na koncesji Górowo Iławeckie i Kamień Pomorski. Współpraca obejmuje wykonanie badań sejsmicznych 2D.

W Norwegii spółka LOTOS Norge złożyła w 2014 roku wnioski o nowe koncesje poszukiwawcze w rundzie koncesyjnej APA 2014. W wyniku jej rozstrzygnięcia uzyskaliśmy udział w jednej koncesji, jako operator.

Na Litwie ustabilizowaliśmy poziom wydobycia ropy przez spółkę LOTOS Geonafta i spółki wchodzące w skład jej grupy kapitałowej. Warto dodać, że LOTOS Geonafta – największe przedsiębiorstwo w branży poszukiwań i wydobycia ropy na Litwie – z zasłużoną dumą i satysfakcją obchodziła w 2014 roku 50-lecie istnienia.

Spółki z Grupy Miliana oraz TSM skutecznie i efektywnie działały w sferze logistyki morskiej, zapewniając sprawną obsługę naszych platform. Dobre wyniki osiągnął w 2014 roku Energobaltic, który z gazu wydobywanego na złożu B3 produkuje LPG oraz ekologiczną energię elektryczną i ciepłą zasilającą mieszkańców Władysławowa i okolic.

Od drugiej połowy 2014 roku działamy w nowej, znacznie bardziej wymagającej rzeczywistości ekonomicznej. Szybki spadek cen ropy, który na światowym rynku rozpoczął się w sierpniu ubiegłego roku, spowodował, że musieliśmy rzeczowo i profesjonalnie ocenić oraz zweryfikować nasze plany rozwojowe i ich budżety. Poszukiwania i wydobycie węglowodorów, zwłaszcza pod dnem morza, to inwestycje kosztowne i długoterminowe. W naszych poddanych szczegółowej weryfikacji

projektach uwzględniliśmy nowe realia gospodarcze, pamiętając przy tym o prognozach wieloletnich, zgodnie z którymi w najbliższych latach ceny ropy mogą nie osiągnąć poziomu sprzed obecnego kryzysu.

Ale także w tych zmienionych warunkach przyjmujemy jedno kluczowe założenie: LOTOS nie rezygnuje z inwestycji w poszukiwania i wydobywanie węglowodorów. Dotyczy to przede wszystkim naszych strategicznych projektów na Morzu Bałtyckim: zagospodarowania złoża ropy naftowej B8 oraz gazowych złóż B4 i B6. Będą one znacznie trudniejsze, ich realizacja wymaga dużej elastyczności, a jej zakres i tempo są odpowiednio korygowane z uwzględnieniem sytuacji rynkowej. Jednak jesteśmy w tym działaniu konsekwentni.

Nasze wspólne osiągnięcia z 2014 roku, w tym także zdolność szybkiej reakcji na dynamiczne zmiany w otoczeniu gospodarczym, to efekt kompetencji, zaangażowania i wyłożonych działań pracowników wszystkich spółek segmentu poszukiwawczo-wydobywczego Grupy Kapitałowej LOTOS. Zawsze w trudnych warunkach najlepiej sprawdza się wartość ludzi. A sytuacja z końca ubiegłego roku po raz kolejny potwierdziła tezę, że to właśnie ludzie są najcenniejszym kapitałem LOTOSU.

Grupa LOTOS prowadzi działalność poszukiwawczo-wydobywczą za pośrednictwem Grupy Kapitałowej LOTOS Petrobaltic S.A. na terenie:

- **Polski** - LOTOS Petrobaltic wraz ze spółkami zależnymi (B8 Sp z o.o., B8 Sp. z o.o Baltic SKA, Baltic Gas Sp. z o.o. i Wspólnicy SK, Baltic Gas Sp. z o.o.);
- **Litwy** - AB LOTOS Geonafta wraz ze spółkami zależnymi (UAB Minijos Nafta, UAB Manifoldas, UAB Genciu Nafta);
- **Norwegii** - LOTOS Exploration and Production Norge AS.

(zobacz więcej <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/organizacja-i-jej-raport/organizacja>>)

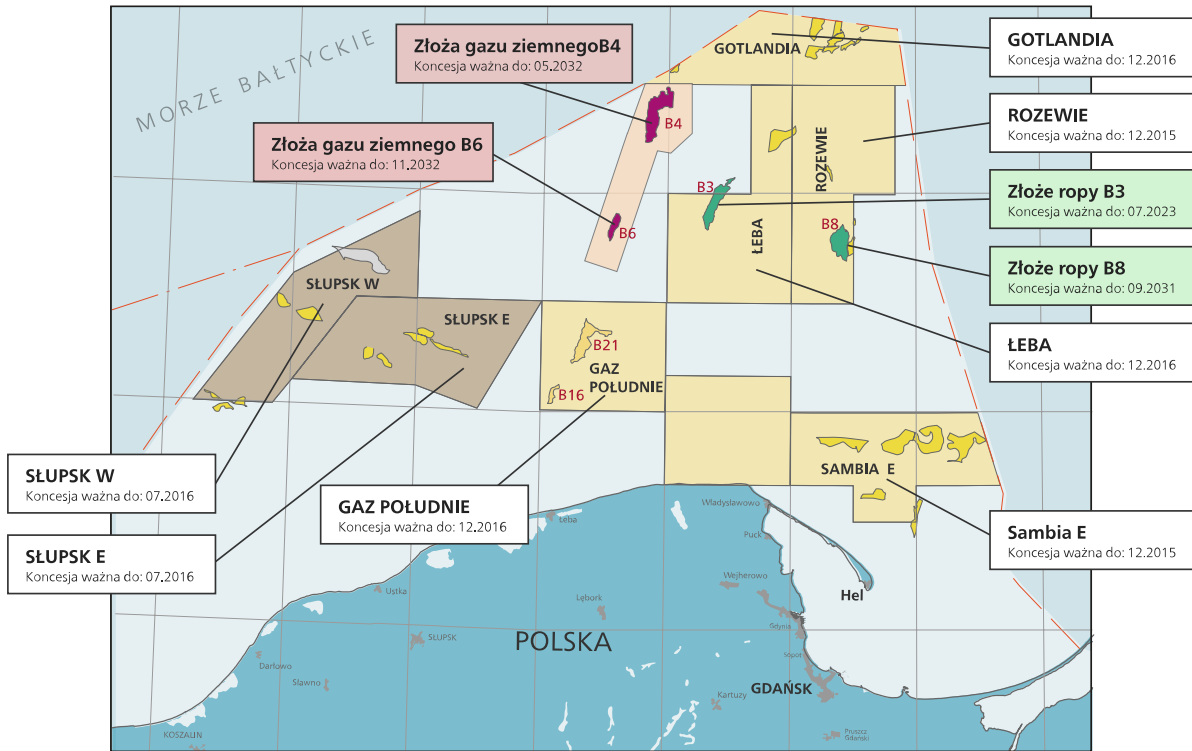
W ramach Grupy Kapitałowej LOTOS Petrobaltic funkcjonują spółki pełniące działalność pomocniczą: grupa kapitałowa Miliana Shipholding Company Ltd, Energobaltic Sp z o.o. oraz Aphrodite Offshore Services N.V. z siedzibą w Curacao (spółka nie prowadziła w roku 2014 działalności operacyjnej).

Działalność grupy kapitałowej Miliana Shipholding Company Ltd obejmuje usługi logistyki morskiej na rzecz LOTOS Petrobaltic, w tym świadczenie usług magazynowania i transportu ropy naftowej, asysty ratowniczej i przeciwrozlewowej, prac geotechnicznych, pośrednictwa w organizacji usług transportu lotniczego na platformy. Spółka realizuje działalność za pomocą sześciu jednostek własnych: tankowca Icarus III, wielozadaniowych statków St. Barbara, Kambr i Aphrodite I, holowników Granit i Bazalt oraz tonażem czarterowanym od armatorów zewnętrznych. W 2014 roku świadczenia zostały rozszerzone o usługi platformą wiertniczą LOTOS Petrobaltic.

Działalność spółki Energobaltic obejmuje zagospodarowanie gazu towarzyszącego przy wydobyciu ropy naftowej na złożu B3 oraz w przyszłości z innych złóż węglowodorów na Morzu Bałtyckim. Spółka w ramach zakładu Elektrociepłownia Władysławowo produkuje energię elektryczną, ciepłą, LPG i kondensat gazowy, wykorzystując gaz towarzyszący z morskiej kopalni ropy B3.

Koncesje w Polsce – Morze Bałtyckie

Koncesje w Polsce – Morze Bałtyckie

LOTOS Petrobaltic posiada:

- koncesje na wydobywanie ropy naftowej i gazu ziemnego ze złóż B3,
- udział - poprzez Baltic Gas Sp. z o.o. i Wspólnicy SK - w koncesjach na wydobywanie gazu ziemnego ze złóż B4 i B6,
- udział - poprzez B8 Sp. z o.o. Baltic S.K.A. - w koncesji ropy naftowej i gazu ziemnego ze złóż B8.

Łączna powierzchnia koncesji wydobywczych to ponad 147,84 km².

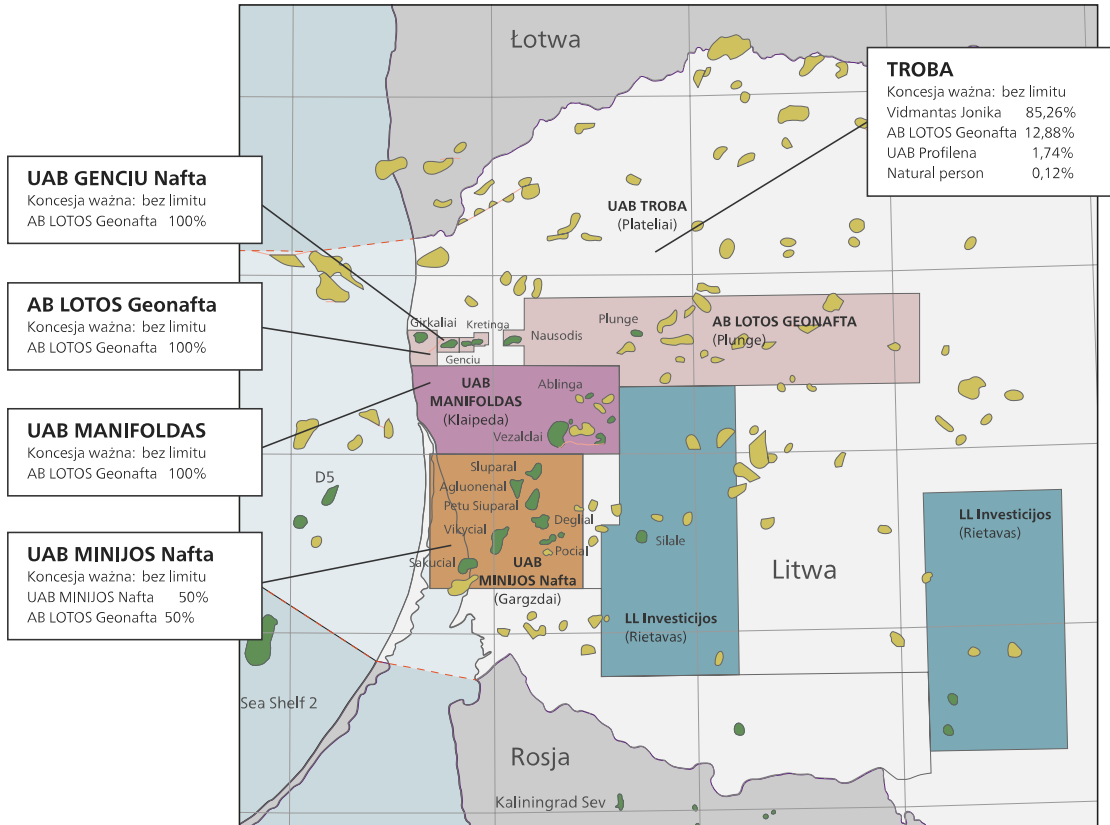
LOTOS Petrobaltic posiada koncesje na poszukiwanie i rozpoznanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w polskiej strefie ekonomicznej Morza Bałtyckiego w rejonach: Gotlandia, Łeba, Rozewie, Gaz Południe, Sambia E, Słupsk W i Słupsk E.

Łączna powierzchnia koncesji poszukiwawczo-rozpoznawczych to ponad 7,3 tys. km².

W 2014 r. spółka zaprzestala działalności poszukiwawczej w rejonie Sambia W ze względu na brak perspektyw naftowych, co skutkowało wygaśnięciem koncesji.

Koncesje na Litwie

Koncesje na Litwie

Na terenie Litwy, LOTOS Petrobaltic prowadzi działalność za pośrednictwem spółki zależnej AB LOTOS Geonafta, w której LOTOS Petrobaltic posiada 99,99% akcji (1 akcja spółki pozostaje w posiadaniu Grupy LOTOS).

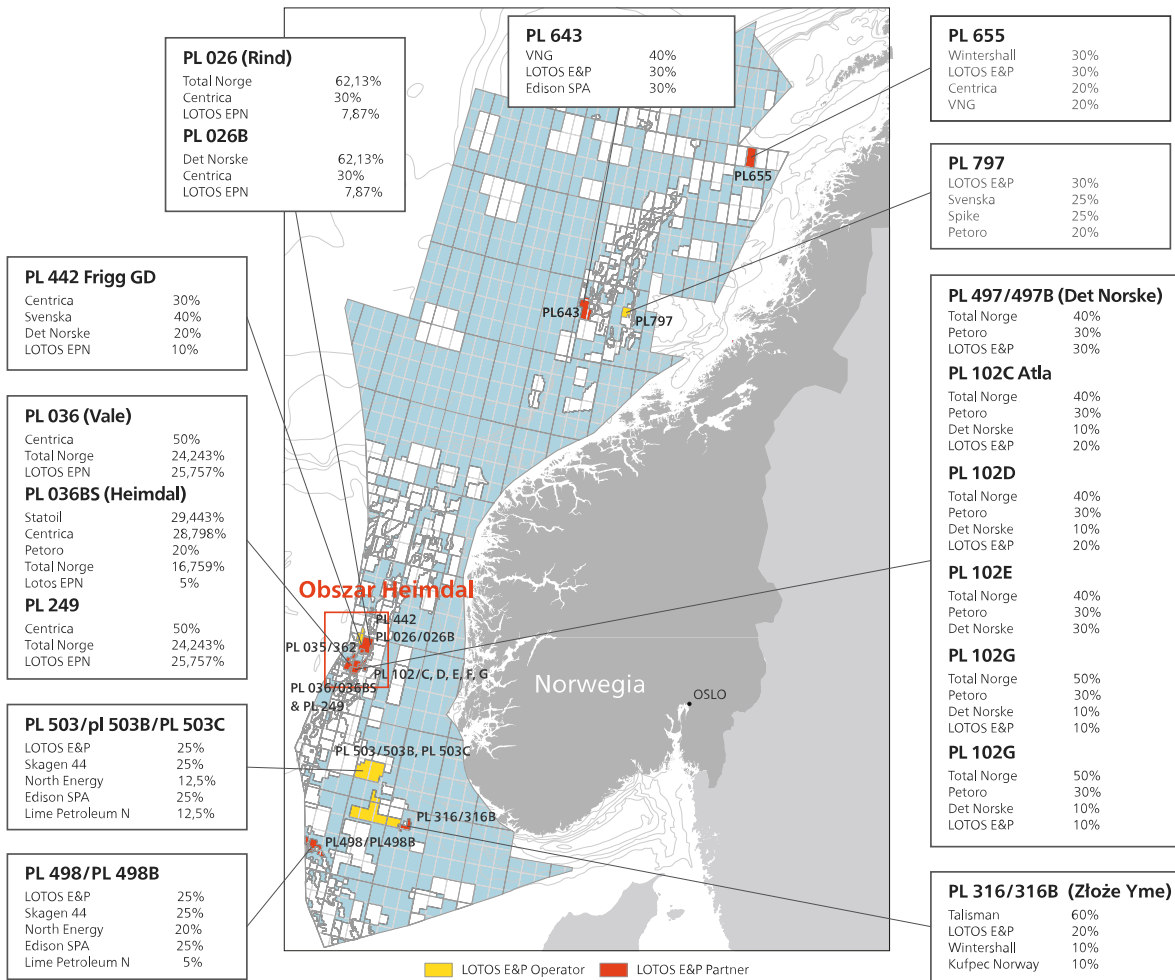
W skład Grupy Kapitałowej AB LOTOS Geonafta wchodzi:

- UAB Genciu Nafta (100% udziałów),
- UAB Manifoldas (100% udziałów),
- UAB Minijos Nafta (50% udziałów).

Podstawowym obszarem działalności Grupy Kapitałowej AB LOTOS Geonafta jest poszukiwanie i wydobywanie ropy naftowej oraz świadczenie usług wiertniczych na terenie Litwy. Spółka prowadzi również handel ropą naftową. Łącznie wszystkie spółki z Grupy Kapitałowej AB LOTOS Geonafta prowadziły eksploatację na koniec 2014 r. z 15 lądowych złóż ropy naftowej.

Koncesje w Norwegii – Norweski Szelf Kontynentalny

Koncesje w Norwegii – Norweski Szelf Kontynentalny

Za rozwój działalności na Norweskim Szelfie Kontynentalnym odpowiada LOTOS Exploration and Production Norge AS (LOTOS E&P Norge) z siedzibą w Norwegii, w Stavanger.

Po zakończonej akwizycji pakietu Heimdal LOTOS E&P Norge jest udziałowcem w 23 koncesjach na poszukiwanie i wydobywanie ropy naftowej na Norweskim Szelfie Kontynentalnym: PL 498, PL 498B, PL 503, PL 503B, PL 503C, PL 643, PL 655, PL 442 FRIGG GD, PL 362 FULLA, PL 316/PL 316B YME, PL 249 VALE, PL 026 RIND, PL 026B FRIGG GD, PL 035B FULLA, PL 036 VALE, PL 036BS HEIMDAL, PL 102 SKIRNE BYGGVE, PL 102C ALTA, PL 102D, PL 102E SKIRNE, PL 102F TRELL, PL 102G TRELL.

Na 7 licencjach LOTOS E&P Norge pełni funkcję operatora: PL 498, PL 498B, PL 503, PL 503B, PL 503C, PL 362, PL 035B.

Zasoby ropy i gazu ziemnego

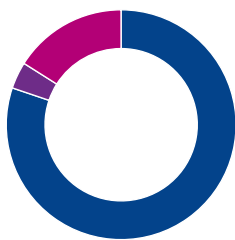
Na koniec 2014 r. zasoby ropy naftowej Grupy Kapitałowej LOTOS Petrobaltic klasyfikowane w kategorii 2P wynosiły 6,1 mln t oraz 3,985 mln t w kategorii 2C. Zasoby ropy klasyfikowane w kategorii 2P wyniosły na Morzu Bałtyckim, Norweskim Szelfie Kontynentalnym i Litwie odpowiednio 4,9 mln t, 0,23 mln t i 0,98 mln t. Natomiast zasoby ropy klasyfikowane w kategorii 2C wyniosły na Morzu Bałtyckim i Norweskim Szelfie Kontynentalnym odpowiednio 0,085 mln t i 3,9 mln t.

Zasoby gazu ziemnego klasyfikowane w kategorii 2P wynosiły 0,9 mld m³ oraz 6,4 mld m³ w kategorii 2C. Zasoby gazu ziemnego klasyfikowane w kategorii 2P wyniosły na Morzu Bałtyckim i Norweskim Szelfie Kontynentalnym odpowiednio 0,39 mld m³ i 0,51 mld m³. Zasoby gazu ziemnego klasyfikowane w kategorii 2C wyniosły na Morzu Bałtyckim i Norweskim Szelfie Kontynentalnym odpowiednio 3 mld m³ i 3,4 mld m³.

Łącznie zasoby ropy naftowej i gazu ziemnego na 31 grudnia 2014 r. wynosiły 6,8 mln t o.e. (ang. oil equivalent) w klasyfikacji 2P (pewne i prawdopodobne) oraz dodatkowo 9,3 mln t o.e. ropy naftowej i gazu ziemnego w klasyfikacji 2C (zasoby warunkowe).

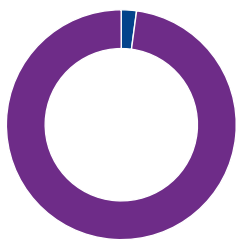

Zasoby ropy 2P w 2014r. (tys. ton)

■ Morze Bałtyckie
■ Norweski Szelf Kontynentalny
■ Litwa

Zasoby ropy 2C w 2014r. (tys. ton)

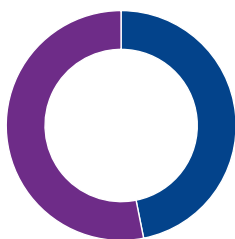
■ Morze Bałtyckie
■ Norweski Szelf Kontynentalny

Zasoby gazu 2P w 2014 r. (mld m³)

■ Morze Bałtyckie
■ Norweski Szelf Kontynentalny

Zasoby gazu 2C w 2014r. (mld m³)

■ Morze Bałtyckie
■ Norweski Szelf Kontynentalny

Wydobycie ropy i gazu ziemnego w 2014 r.

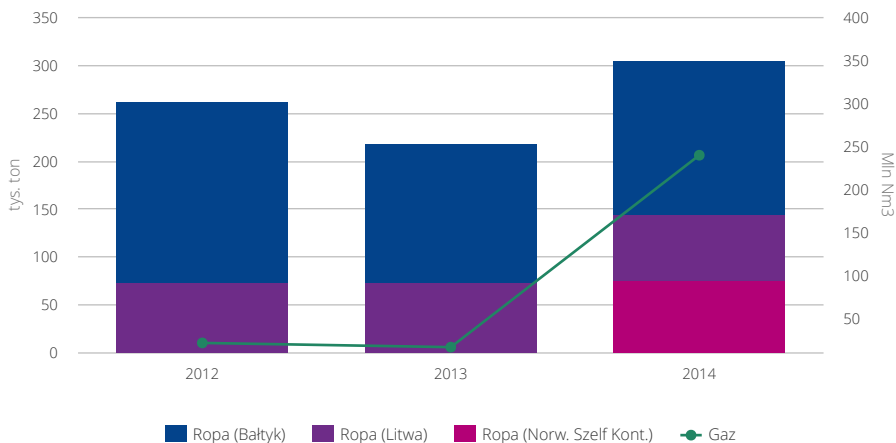
W 2014 r. wydobywanie ropy naftowej prowadzone było na Morzu Bałtyckim ze złoża B3, a także ze złóż lądowych na Litwie i Norweskim Szelfie Kontynentalnym. Wydobywanie ropy naftowej wyniosło łącznie 305,2 tys. t, z czego 160,1 tys. t ropy wydobyto ze złóż bałtyckich, 70 tys. t ropy wydobyto na Litwie i 75,1 tys. t ropy w Norweskim Szelfie Kontynentalnym. Zrealizowane wydobywanie było o 86 tys. t wyższe niż w 2013 r., kiedy wyniosło 219 tys. t.

Wydobywanie gazu ziemnego prowadzone było na Morzu Bałtyckim ze złoża B3, a także na Norweskim Szelfie Kontynentalnym. Wydobywanie gazu ziemnego wyniosło łącznie 239,2 mln m³, z czego 17,8 mln m³ wydobyto ze złoża B3, a 221,4 mln m³ wydobyto w Norweskim Szelfie Kontynentalnym. Zrealizowane wydobywanie było o 222,4 mln m³ wyższe niż w 2013 r., kiedy wyniosło 16,8 mln m³.

Istotny wpływ na wzrost wydobywania miała realizacja wydobywania z aktywów produkcyjnych na Norweskim Szelfie Kontynentalnym nabytych w ramach pakietu Heimdal.

Roczne wydobywanie ropy naftowej i gazu ziemnego w 2014 r. to ponad 500 tys. ekwiwalentu ton ropy.

Wydobywanie ropy i gazu ziemnego w 2014 r.

Działalność w 2014 r.

Rozwój działalności w segmencie poszukiwań i wydobycia jest priorytetem Strategii Grupy Kapitałowej LOTOS na lata 2011-2015. W tym celu prowadzimy działania ukierunkowane na rozwój wydobycia z własnych złóż oraz zwiększenie bezpieczeństwa dostaw surowca dzięki zapewnieniu bezpośredniego dostępu do nowych złóż węglowodorów (pozyskiwanie własnych zasobów w koncesjach poszukiwawczych oraz nawiązywanie współpracy z partnerami posiadającymi już dostęp do złóż ropy naftowej i gazu ziemnego). W celu zapewnienia realizacji celu strategicznego w 2014 r. zrealizowano następujące działania:

W Polsce:

• Produkcja ze złoża B3

Kontynuowano prace wydobywcze ropy naftowej i gazu współtowarzyszącego na złożu B3. Na podstawie decyzji Ministerstwa Środowiska z 23 maja 2014 r. przedłużono ważność koncesji na wydobywanie ropy naftowej i gazu ziemnego ze złoża B3 na okres 32 lat od dnia jej udzielenia, czyli do 29 lipca 2026 r.

• Zagospodarowanie złoża B8

Realizowano projekt zagospodarowania złoża B8. Zawarto umowy dotyczące finansowania zagospodarowania złoża ropy naftowej B8 na Morzu Bałtyckim w formule *project finance* między B8 Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Baltic S.K.A. (B8 SPV), Polskimi Inwestycjami Rozwojowymi S.A., Bankiem Gospodarstwa Krajowego i Bankiem Pekao S.A. Minister Środowiska wydał decyzję o przeniesieniu koncesji na wydobywanie ropy naftowej oraz współtowarzyszącego gazu ziemnego ze złoża B8 położonego na obszarze polskiej wyłącznej strefy ekonomicznej Morza Bałtyckiego ze spółki LOTOS Petrobaltic na spółkę B8 SPV. Zarejestrowano podwyższenia kapitału zakładowego spółki celowej B8. Nowo wyemitowane akcje zostały w całości wniesione przez LOTOS Petrobaltic oraz opłacone w formie wkładów pieniężnych i niepieniężnych, w tym w postaci: prawa do korzystania z informacji geologicznej złoża B8, składników majątku wytworzonych w LOTOS Petrobaltic dla zagospodarowania złoża B8 oraz platformy wiertniczej „Petrobaltic”.

• Zagospodarowanie złóż gazowych B4 i B6

Prowadzono dalsze prace w celu przygotowania do zagospodarowania złóż gazowych B4 i B6 we współpracy z partnerem CalEnergy Resources Poland. Zakończono fazę wyboru koncepcji zagospodarowania, zakładając wykonanie otworów produkcyjnych przy wykorzystaniu platformy „LOTOS Petrobaltic”. Prowadzone były prace nad projektem inżynierskim instalacji morskich i lądowych oraz pozyskaniem możliwości przesyłowych na lądzie.

• Prace poszukiwawcze na Morzu Bałtyckim

Prowadzono intensywne prace poszukiwawczo-rozpoznawcze na obszarze polskiej wyłącznej strefy ekonomicznej Morza Bałtyckiego. W 2014 r. prace geologiczne obejmowały zasięgiem wszystkie posiadane przez LOTOS Petrobaltic koncesje na poszukiwanie i rozpoznawanie oraz na poszukiwanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego. Na dwóch koncesjach: Gotlandii i Gaz Południe wykonano prace geologiczne polegające na realizacji wierceń otworów: poszukiwawczego B27-1 i rozpoznawczego B21-2. Otwór poszukiwawczy nie potwierdził przyływu węglowodorów, natomiast otwór rozpoznawczy potwierdził występowanie gazu i kondensatu w akumulacji B21 w głównym poziomie zbiornikowym – piaszczystym kambryjskich oraz wykazał potencjał ropny w dodatkowym, węglanowym poziomie zbiornikowym. Na pięciu pozostałych koncesjach realizowano prace projektowe i analityczne. Uzyskano zmianę warunków koncesji Łeba oraz podpisano aneks do użytkowania górniczego. Zmiana warunków koncesji dotyczy wydłużenia okresu trwania koncesji do 14 grudnia 2016 r. oraz zmiany zakresu prac geologicznych. Na koncesji Gaz Południe 12 grudnia 2014 r. uzyskano zmianę warunków koncesji i podpisano ją do użytkowania górniczego. Zmiana warunków dotyczyła wydłużenia jej trwania do 14 czerwca 2016 r. Celem działań jest poszerzenie wiedzy o potencjale naftowym obszarów objętych koncesjami oraz jak największe uszczegółowienie budowy geologicznej potencjalnych obiektów złożowych, niezbędne do zminimalizowania ryzyka poszukiwawczego przed podjęciem decyzji o wierceniu otworów poszukiwawczych lub rozpoznawczych. We wrześniu 2014 r. złożono w Ministerstwie Środowiska wnioski o udzielenie koncesji lądowej na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarze „Młynary” wraz z projektem robót geologicznych.

• Współpraca z PGNiG

W ramach rozwoju działalności na koncesjach lądowych podpisano ze spółką Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA umowę o wspólnych operacjach na koncesji Górowo Łfaweckie w północno-wschodniej Polsce. Współpraca obejmuje m.in. wykonanie badań sejsmicznych 2D o łącznej długości 200,4 km. Wyniki prac mają być ocenione w połowie 2015 r. Na ich podstawie zostanie podjęta decyzja dotycząca ewentualnych kolejnych etapów prac na tej koncesji. Celem poszukiwawczym są potencjalne akumulacje ropy naftowej w utworach kambru. Współpraca na tej koncesji jest kontynuacją działań podjętych w ramach porozumienia o współpracy w działalności poszukiwawczej z 2013 r.

Współpraca ze spółką Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA realizowana jest także na koncesji Kamień Pomorski w północno-zachodniej Polsce. W 2014 r. współpraca obejmowała wykonanie m.in. badań sejsmicznych 3D o łącznej powierzchni 110 km². Wyniki prac mają być ocenione w połowie 2015 r. Na ich podstawie zostanie podjęta decyzja dotycząca wiercenia otworu poszukiwawczego na tej koncesji. Celem poszukiwawczym są potencjalne akumulacje ropy naftowej w utworach dolomitu głównego i gazu ziemnego w utworach czerwonego spągowca. Podstawą działań na koncesji Kamień Pomorski jest umowa o wspólnych operacjach zawarta pomiędzy PGNiG i LOTOS Petrobaltic w 2013 r.

W Norwegii:

- **Wydobycie ze złóż Heimdal**

Kontynuowano wydobywanie gazu i kondensatu ze złóż pakietu Heimdal, tj. Alta, Vale, Skirne. Efektem zakończonego w czerwcu 2014 r. postępu remontowego platformy „Heimdal” jest wydłużenie okresu jej działania do 2034 r., co zostało potwierdzone stosownym certyfikatem Petroleum Safety Authority Norway.

- **Projekt YME**

W ramach działań dotyczących projektu YME LOTOS Petrobaltic analizuje możliwe scenariusze prowadzące do odzyskania zainwestowanego kapitału. W szczególności rozważany jest wariant zakładający ponowne zagospodarowanie złoża.

- **Nowa koncesja**

Złożono wnioski o nowe koncesje poszukiwawcze w rundzie koncesyjnej APA 2014. W wyniku jej rozstrzygnięcia uzyskano udział w koncesji 797, której spółka jest operatorem.

Na Litwie:

- **Prace poszukiwawcze i wydobywcze**

AB LOTOS Geonafta i UAB Genciu Nafta prowadziły wydobywanie ropy naftowej ze złóż lądowych Girkaliai, Kretinga, Nausodis i Genciu.

UAB Manifoldas prowadziło wydobywanie ropy naftowej ze złóż lądowych Auksoras, Liziai, Veziaciai i Ablinga. UAB Minijos Nafta prowadziło wydobywanie ropy naftowej ze złóż lądowych Vilkyciai, Pietu Siupariai, Degliai, Pociai, Sakuciai, Agluonei i Siupariai.

Grupa AB LOTOS Geonafta w 2014 r. skupiła prace geologiczne głównie na rozpoznaniu potencjału naftowego bloku Klajpeda (należącego do UAB Manifoldas). Zrealizowano dwa otwory poszukiwawczo-rozpoznawcze i dwa otwory eksploatacyjne. Z uwagi na negatywne wyniki jednego z otworów poszukiwawczych, obiekt wyłączono z listy prospektów poszukiwawczych. W pozostałych otworach uruchomiono wydobywanie.

Cele na 2015 r.

Nadrzędny cel strategiczny dla segmentu poszukiwań i wydobywania zakłada zwiększenie potencjału wydobywczego do poziomu 24 tys. boe (*barrel of oil equivalent*) dziennie (ekwiwalent 1,2 mln t ropy rocznie) w 2015 r. Planowane działania oparte są o dalszy konsekwentny rozwój na Morzu Bałtyckim, Norweskim Szelfie Kontynentalnym oraz na obszarach lądowych w Polsce i Litwie.

W ramach realizacji strategii, zakłada się następujące kluczowe działania:

Polska

- Kontynuacja wydobywania ze złoża B3 na Morzu Bałtyckim z wykorzystaniem platformy PG-1.
- Kontynuacja prac nad zagospodarowaniem złoża ropy naftowej B8 zlokalizowanego w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej na Morzu Bałtyckim w celu rozpoczęcia wydobywania ropy naftowej ze złoża.
- Realizacja prac poszukiwawczo-rozpoznawczych w celu pełnego rozpoznania potencjału wydobywczego Morza Bałtyckiego.
- Kontynuacja prac zmierzających do zagospodarowania złóż gazowych B4 i B6 w kierunku rozpoczęcia komercyjnego wydobywania z nich gazu ziemnego.
- Dalsza współpraca z PGNiG w celu udziału w poszukiwaniu i rozpoznawaniu złóż konwencjonalnych i niekonwencjonalnych gazu i ropy na koncesjach lądowych. Wyniki prowadzonych prac stanowiąc będą podstawę podjęcia decyzji o potencjalnym wierceniu otworu poszukiwawczego.

Norwegia

- Realizacja wydobywania oraz zagospodarowania złóż pozyskanych w ramach pakietu Heimdal.
- Realizacja działań w kierunku odzyskania kapitału zainwestowanego w projekt YME.
- Analiza dalszych możliwości akwizycji aktywów na Norweskim Szelfie Kontynentalnym.

Litwa

- W celu pełnego zagospodarowania posiadanych koncesji lądowych planowana jest realizacja wierceń produkcyjnych.
- Analiza możliwości pozyskania nowych koncesji na Litwie.

Perspektywy rozwoju do 2020 r.

Kierunki rozwoju zakładają zwiększenie potencjału wydobywczego do ok. 100 tys. boe dziennie (ekwiwalent 5 mln t ropy rocznie) do 2020 r. oraz dysponowanie w 2020 r. wydobywalnymi, potwierdzonymi zasobami węglowodorów na poziomie ok. 330 mln boe.

W latach 2016-2020 planowany jest rozwój działań przede wszystkim w Polsce, gdzie m.in. zakładane jest pełne rozpoznanie potencjału Morza Bałtyckiego. Jednocześnie prowadzone będą działania w kierunku zwiększenia aktywności na lądzie. Na rynkach międzynarodowych, planowana jest budowa zrównoważonego portfela aktywów i stopniowe zwiększanie rozwoju organicznego. Zakłada się badanie możliwości intensyfikacji wydobywania ze złóż produkcyjnych w Polsce i na Litwie poprzez zastosowanie technik EOR (ang. Enhanced Oil Recovery).

Rozwój segmentu poszukiwawczo-wydobywczego w latach 2016-2020 w Polsce będzie realizowany w oparciu o następujące działania:

- Kontynuacja wydobycia ropy naftowej ze złóż B3 oraz B8 na Morzu Bałtyckim.
- Rozpoczęcie wydobycia gazu ziemnego ze złóż B4 i B6 na Morzu Bałtyckim.
- Pełne rozpoznanie potencjału Morza Bałtyckiego: zakończenie programu badań sejsmicznych, sukcesywne wiercenia poszukiwawczo-rozpoznawcze na rokujących obiektach.
- Przygotowanie i realizacja zagospodarowania rozpoznanych obiektów na Morzu Bałtyckim.
- Wydobycie ze złóż lądowych, rozszerzenie działalności na lądzie poprzez zdynamizowanie zagospodarowania odkrytych obiektów.
- Badanie możliwości intensyfikacji wydobycia ze złóż produkcyjnych w Polsce i na Litwie poprzez zastosowanie technik EOR (ang. Enhanced Oil Recovery).

Kierunkowe plany rozwoju działalności międzynarodowej w latach 2016-2020 zakładają następujące działania:

- Realizacja projektów zagospodarowania rozpoznanych złóż.
- Akwizycje aktywów produkcyjnych oraz aktywów rozpoznanych, przed zagospodarowaniem, z możliwością rozpoczęcia wydobycia w 2020 r.
- Kontynuacja i rozwój wydobycia na Litwie, m.in. zagospodarowanie nowych rozpoznanych prospektów.
- Analiza możliwości rozwoju w nowych obszarach geograficznych.

ZOBACZ TAKŻE:

Segment poszukiwawczo-wydobywczy

W segmencie poszukiwawczo-wydobywczym identyfikujemy ryzyka poszukiwawcze, techniczno-produkcyjne, związane z realizacją projektów oraz finansowe.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/szanse-i-ryzyka/segment-poszukiwawczo-wydobywczy>>

Nagrody i wyróżnienia

Kapituła IX edycji konkursu „The Best Annual Report” uznała, iż „Zintegrowany Raport Roczny Grupy LOTOS 2013” to przykład publikacji, na podstawie której można podejmować decyzje inwestycyjne przy stosunkowo minimalnym ryzyku.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/organizacja-i-jej-raport/nagrody-i-wyroznienia>>

Słownik terminów branżowych

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/uzyteczne-informacje/sownik-terminow-branzowych>>

Działalność operacyjna

WYPOWIEDŹ

W 2014 roku Grupa LOTOS kontynuowała prace nad optymalizacją wykorzystania majątku rafineryjnego. W działalności rafineryjnej kluczowe jest dostosowywanie się do panującej na rynku sytuacji popytowej i marżowej przy ponoszeniu jak najmniejszych kosztów operacyjnych.

Marek Sokołowski

Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Produkcji i Rozwoju Grupy LOTOS

Jako że najważniejszą pozycją po stronie kosztów operacyjnych działania rafinerii są koszty energii, był to obszar szczególnie dokładnie analizowany przez Spółkę.

Dynamiczne spadki cen surowców i produktów naftowych w drugiej połowie 2014 roku nie były odzwierciedlone w cenie gazu ziemnego. W związku z tym w tym okresie bardzo zintensyfikowane zostały działania, mające na celu minimalizację zużycia gazu ziemnego jako surowca energetycznego i do produkcji wodoru. Całkowite wycofanie tego surowca nie było możliwe ze względów kontraktowych, ale elastyczność w odbiorze mocy zamówionej była w pełni wykorzystywana.

Spółka podjęła również działania zmierzające do dalszej optymalizacji kluczowych instalacji rafineryjnych. Między innymi w większym stopniu wykorzystywana była nowa instalacja do destylacji ropy naftowej. Charakteryzuje się ona znacznie lepszą efektywnością energetyczną niż starszy ciąg destylacji ropy naftowej. W 2014 roku przeprowadzony był ruch testowy potwierdzający oficjalnie, że nowa instalacja jest w stanie bez uszczerbku dla jakości produktów i integralności mechanicznej przerabiać 585 ton ropy naftowej na godzinę. Oznacza to, że osiągnięty został poziom około 114% nominalnych zdolności przerobowych. W konsekwencji, poprzez maksymalne wykorzystanie nowej instalacji destylacji ropy, spadło zapotrzebowanie na energię na każdą tonę przerabianej w LOTOSIE ropy naftowej.

W celu pełnego wykorzystania efektu realizacji Programu 10+, Grupa Kapitałowa LOTOS jest w trakcie końcowego etapu prac przygotowawczych do budowy w ramach Projektu EFRA tzw. instalacji opóźnionego koksowania (DCU), która bezpośrednio wpłynie na wzrost efektywności przerobu ropy, poprzez zaprzestanie produkcji nieopłacalnego ciężkiego oleju opałowego. Po zakończeniu inwestycji produkcja wysokomarżowych produktów wzrośnie o 900 tys. ton rocznie. Ponadto Grupa LOTOS stanie się producentem nowego produktu - koku naftowego w ilości ok. 400 tys. ton rocznie.

Instalacja DCU zostanie zgodnie z planem oddana do użytku w 2018 roku. Spółka zakłada, że uruchomienie nowej instalacji DCU zwiększy marżę rafineryjną o dodatkowe ponad 2 USD/bbl w efekcie pogłębienia przerobu ropy i wynikającej z tego zmiany struktury produktów oraz efektów synergii instalacji DCU z rozbudowaną i zmodernizowaną rafinerią.

Istotnym z punktu widzenia operacyjnego projektem, którego realizacja zakończyła się w roku 2014, była budowa Kolejowego Frontu Rozładunku Ropy Naftowej. W grudniu 2014 roku terminal rozładunkowy pomyślnie przeszedł testy i odbiory, co gwarantuje rafinerii Grupy LOTOS możliwość przerabiania ropy dostarczanej drogą kolejową. Jeszcze w grudniu skierowano do przerobu pierwsze tony ropy z polskiego wydobycia dostarczonej przez PGNiG.

Grupa LOTOS planuje również zbudować do końca 2016 roku Instalację Odzysku Wodoru (tzw. Węzeł Odzysku Wodoru). Dzięki tej instalacji przedsiębiorstwo będzie dysponowało większą ilością wodoru niezbędnego do intensyfikacji pracy instalacji hydrokonwersyjnych, co również wpłynie na poprawę marży rafineryjnej.

Łączne nakłady inwestycyjne Grupy LOTOS w obszarze operacyjnym w 2014 roku z uwzględnieniem Projektu EFRA to 80,25 mln zł.

Zakończone zostały prace studyjne nad Fazą Dodatkową Studium Wykonalności kompleksu petrochemicznego. W trakcie tych

analizy optymalizowano konfigurację oraz produkty i surowce Projektu, co zwiększyło jego opłacalność. Prace te dały pozytywne i atrakcyjne wyniki, które zostały przyjęte przez Komitet Sterujący w grudniu 2014 roku. Projekt jest dochodowy i posiada wysokie NPV i IRR, atrakcyjne dla inwestorów i sektora bankowego.

Trudna sytuacja na rynku ropy, gwałtowna przecena produktów petrochemicznych w roku 2014, w tym ceny kształtowane na rynku w wyniku rewolucji łupkowej w USA, oznaczają, że w pierwszej kolejności partnerzy muszą zweryfikować swoje założenia strategiczne oraz plany i dostosować je do uwarunkowań rynkowych.

Wysokości nakładów inwestycyjnych oraz możliwości Partnerów projektu do pozyskania kapitału na to przedsięwzięcie wskazują również na konieczność zaangażowania dodatkowych partnerów.

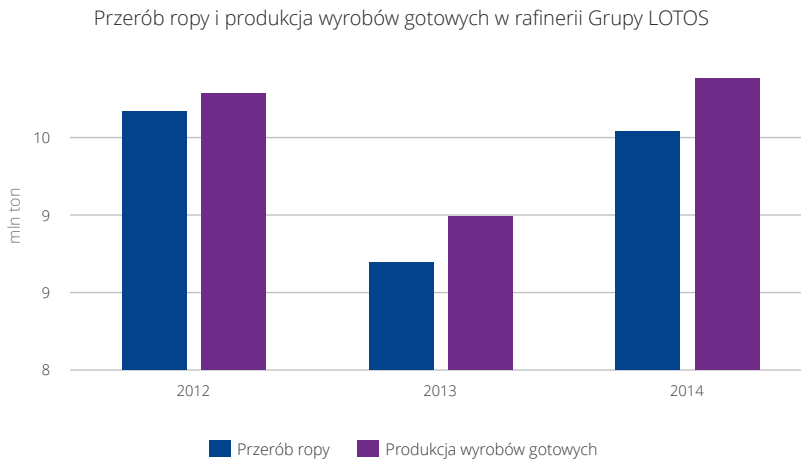
W roku 2015 Grupa LOTOS będzie kontynuować prace nad poszukiwaniem projektu zagospodarowania benzyny surowej w kierunku wysokomarżowych produktów.

Segment operacyjny Grupy Kapitałowej LOTOS obejmuje działalność rafinerii koncernu w Gdańsku – naszego największego zakładu produkcyjnego - oraz spółek zależnych Grupy LOTOS o charakterze produkcyjnym i wspierającym: LOTOS Infrastruktura wraz ze spółką zależną RCEkoenergia Sp. z o.o., LOTOS Serwis, LOTOS Lab, LOTOS Straż i LOTOS Ochrona.

Działalność w 2014 r.

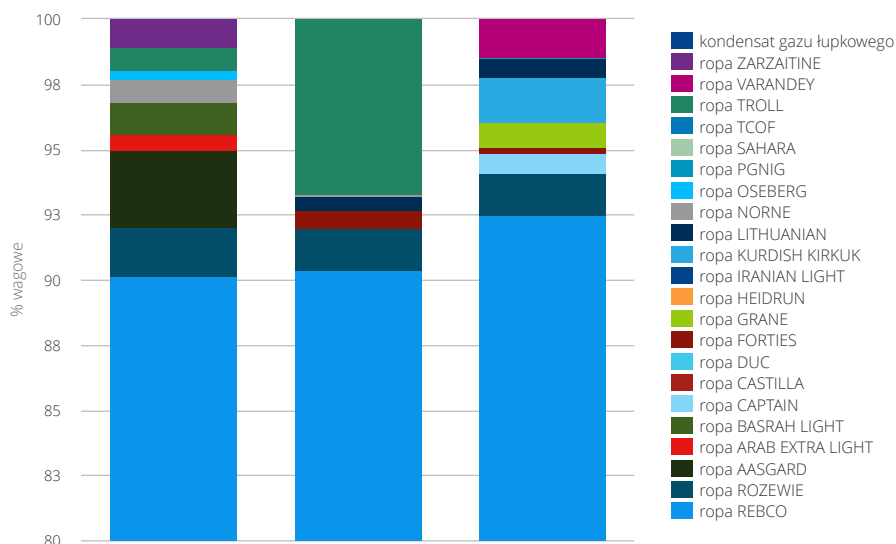
Miniony rok był kolejnym rekordowym okresem pod względem ilości przerobionej ropy w rafinerii Grupy LOTOS w Gdańsku. Przerobiono 9,55 mln ton. Tym samym wykorzystanie nominalnych zdolności przerobowych rafinerii wyniosło 94,2%. Bardzo wysoki współczynnik wykorzystania zdolności przerobowych wynika w dużej mierze z korzystnych marż rafineryjnych w drugiej połowie roku.

Dominującym gatunkiem przerabianej ropy, podobnie jak w latach ubiegłych, była rosyjska ropa REBCO. Jej udział wyniósł ok. 92,5% i był wyższy niż w latach poprzednich. Był to w znacznej mierze efekt stosunkowo korzystnego dyferencjału cenowego Urals-Brent przez większą część 2014 r.

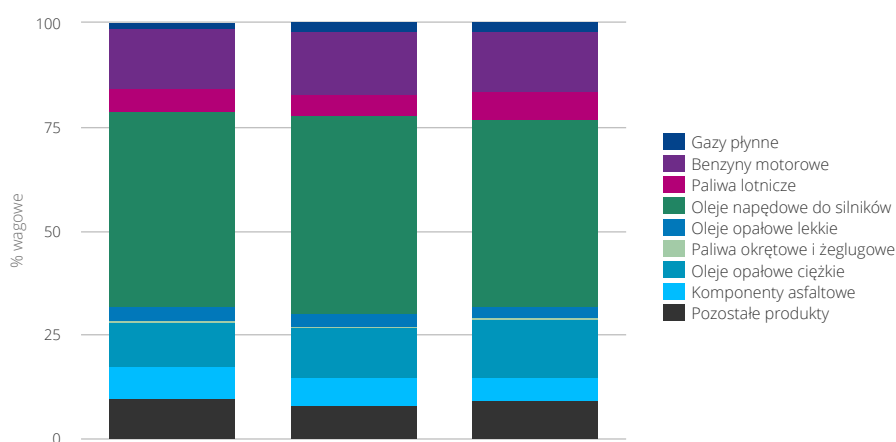
Pozostałą część surowca stanowiła ropa naftowa importowana drogą morską, w tym ponad 220 tys. ton ropy dostarczonej przez LOTOS Petrobaltic. Dobór gatunków ropy naftowej do przerobu oparty był na procesie optymalizacji produkcji, by wykorzystać nadarżające się okazje na zwiększenie marży przerobowej rafinerii.

Udział poszczególnych rop naftowych w przerobie

Struktura produkowanych wyrobów gotowych stanowi odzwierciedlenie panujących na rynku relacji cenowych oraz popytu na poszczególne produkty. W stosunku do lat poprzednich daje się zauważyć wzrost produkcji paliwa lotniczego, które w 2014 r. było produktem o bardzo korzystnej cenie. Zauważalny jest także spadek produkcji asfaltów, wynikający ze spadku popytu na rynku krajowym. W konsekwencji konieczna była sprzedaż większej ilości ciężkiego oleju opałowego.

Struktura produkowanych wyrobów gotowych

Badania i rozwój

Grupa Kapitałowa LOTOS w dziedzinie badań i rozwoju koncentruje się przede wszystkim na projektach związanych z zwiększeniem efektywności rafinerii, na opracowywaniu technologii tzw. produktów specjalnych, które umożliwiają uzyskanie wyższej marży na przerobie ropy naftowej oraz na modernizacji istniejących i tworzeniu nowych innowacyjnych produktów. Ponadto prowadzone są projekty innowacyjne, obejmujące wdrażanie zaawansowanych technik sterowania instalacjami technologicznymi oraz badania związane z rozwijaniem segmentu wydobywczego.

W ostatnim okresie działalność badawczo-rozwojowa Grupy LOTOS związana była z opracowaniem technologii produkcji baz olejowych grupy II. W 2014 r. realizowano szereg badań laboratoryjnych w kierunku optymalizacji technologii produkcji oleju typu 350N. Rozpoczęto również projekt uzyskania wysokiej czystości rozpuszczalników organicznych w oparciu o destylaty z przerobu ropy naftowej. Wymienione prace badawcze będą kontynuowane w 2015 r.

Projekty badawczo-rozwojowe w Grupie Kapitałowej LOTOS prowadzimy w kilku kluczowych obszarach. Główne kierunki działań to: rozwój i optymalizacja produktów i procesów rafineryjnych, technologie poszukiwania i eksploatacji złóż węglowodorów, rozwój technologii związanych z materiałami stosowanymi w budownictwie, w tym głównie technologii nawierzchni drogowych oraz technologie ograniczania wpływu na środowisko.

Jan Biedroń
Szef Biura Technologii Grupy LOTOS

W 2014 roku w Grupie LOTOS badania skoncentrowane były na opracowaniu technologii produktów niszowych, które ze względu na swoje zaawansowane zastosowania wiążą się z możliwością uzyskania wyższej marży niż w przypadku produktów masowych. Dotyczy to głównie poszukiwania technologii produkcji niskosiarkowych baz olejowych grupy II oraz wysokiej czystości rozpuszczalników organicznych.

W naszej grupie kapitałowej na szczególną uwagę zasługuje nowa grupa produktów - tzw. asfalty WMA (Warm Mix Asphalt) stosowane do budowy nawierzchni drogowych. Jest to rodzina produktów, których istotną zaletą jest stosowanie niższych temperatur technologicznych, co daje wymierne efekty ekonomiczne i środowiskowe. Dodatkowo również z powodzeniem można je stosować w niekorzystnych warunkach klimatycznych.

Ważnym elementem poszukiwania i wdrażania nowych rozwiązań technologicznych i innowacji produktowych jest bez wątpienia współpraca z ośrodkami badawczo-rozwojowymi. Nasza firma od lat współpracuje z ważnymi ośrodkami akademickimi oraz instytucjami branżowymi.

Rok 2014 był również wstępem do projektów realizowanych w ramach dużych konsorcjów przemysłowo-naukowych. Grupa LOTOS zawarła z partnerami umowę w sprawie realizacji projektu produkcji i magazynowania wodoru z wykorzystaniem Odnawialnych Źródeł Energii (OZE), który został zakwalifikowany do dofinansowania przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. Mamy również ambitne plany, dotyczące pozyskania środków w ramach nowej perspektywy finansowej na lata 2015-2020. Spółki Grupy Kapitałowej LOTOS aktywnie uczestniczą w konsorcjach, które działają na rzecz powołania regionalnych i krajowych Inteligentnych Specjalizacji. W efekcie naszych starań 9 kwietnia 2015 roku Zarząd Województwa Pomorskiego zarekomendował obszar „Technologie efektywne w produkcji, przesyłce, dystrybucji i zużyciu energii i paliw” jako jedną z czterech takich specjalizacji regionu. Oceniam to jako istotny element służący do rozwoju naszych pomysłów w nowatorskie rozwiązania w obszarze energii, osiągnięty wspólnie z regionalnymi partnerami.

Dobra praktyka

W 2014 r. Grupa LOTOS podpisała z partnerami umowę w sprawie realizacji projektu HESTOR. Projekt HESTOR został zgłoszony przez konsorcjum naukowo-przemysłowe do programu GEKON - Generator Konceptcji Ekologicznych i zakwalifikowany do dofinansowania przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. W skład konsorcjum wchodzi: Grupa LOTOS i spółka GAZ SYSTEM jako partnerzy przemysłowi oraz Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Górnictwa Surowców Chemicznych „CHEMKOP”, Politechnika Śląska i Politechnika Warszawska jako partnerzy naukowcy. Celem projektu jest zbadanie możliwości zmagazynowania w kawernach solnych wodoru, uzyskanego z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii (OZE) oraz dalsze jego wykorzystanie do celów energetycznych i technologicznych. Istotnym aspektem będzie określenie ekonomicznych warunków opłacalności projektu.

W projekcie wodór zostanie wytworzony na drodze elektrolizy wody z wykorzystaniem nadmiarowej energii elektrycznej z elektrowni wiatrowych i solarnych (OZE). Wytworzony i zmagazynowany w kawernie wodór będzie mógł być wykorzystany, poprawiając efektywność energetyczną do:

- procesów technologicznych w rafinerii, zmniejszając potrzebę jego produkcji z gazu ziemnego i pozwalając na racjonalizowanie i optymalizację gospodarki wodorem i gazem ziemnym,
- celów energetycznych poprzez zastosowanie go jako paliwa zasilającego turbiny gazowe w okresach szczytowego zapotrzebowania na energię elektryczną.

W zakresie technologii związanych z produkcją asfaltów drogowych prace badawcze skoncentrowane były na poszukiwaniu nowych zastosowań dla innowacyjnych wyrobów asfaltowych oraz potwierdzeniu ich przydatności do budowy trwałych i ekologicznych nawierzchni asfaltowych. W szczególności pracami objęte zostały następujące produkty i ich planowane zastosowania:

- asfalty modyfikowane z dodatkiem gumy, rekomendowane do cichych i trwałych nawierzchni asfaltowych,
- asfalty wysokomodyfikowane - specjalistyczne asfalty przeznaczone na potrzeby nawierzchni o bardzo wysokich wymaganiach trwałości zmęczeniowej i bardzo dużych obciążeniach ruchem i do tzw. nawierzchni „długowiecznych”,
- asfalty WMA - asfalty o bardzo szerokiej możliwości zastosowania m.in. do budowy nawierzchni „na ciepło”, do budowy dróg w technologii „na gorąco” w niekorzystnych warunkach klimatycznych (wydłużenie sezonu), do budowy nawierzchni z udziałem granulatu asfaltowego pochodzącego z recyklingu nawierzchni asfaltowych.

W 2014 r. prowadzono prace rozwojowe nad produktami olejowymi wytwarzanymi przez LOTOS Oil. W ramach najważniejszych działań w dziedzinie badań i rozwoju środków smarowych należy wymienić:

- opracowanie technologii nowych olejów silnikowych do samochodów osobowych, (wystąpienie o Aprobaty - wdrożenie w I kw. 2015 r.),
- przedłużenie 72 Aprobata dla olejów smarowych,
- uzyskanie 5 Aprobata dla nowych olejów.

ZOBACZ TAKŻE:

Segment operacyjny

W segmencie operacyjnym identyfikujemy ryzyka operacyjne związane z działalnością rafinerijną oraz ryzyko środowiskowe, w tym wynikające z limitów uprawnień do emisji dwutlenku węgla.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/szanse-i-ryzyka/segment-operacyjny>>

Bezpieczne miejsce pracy

Zgodnie z naszą strategią bezpieczeństwo pracy i ochrona zdrowia pracowników własnych, jak i współpracujących należy do priorytetów Grupy Kapitałowej LOTOS. W 2014 r. uzyskaliśmy zmniejszenie poziomu wypadkowości o 46% w porównaniu z 2013 r.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/wyniki-i-perspektywy/zrownowazony-rozwoj/bezpieczne-miejsce-pracy>>

Środowisko

Dążymy do ograniczania ryzyka środowiskowego w naszej działalności oraz do stałego minimalizowania stopnia oddziaływania na środowisko naturalne. Uczestniczymy w inicjatywach nakierowanych na podnoszenie poziomu bezpieczeństwa w sektorze energii w sposób odpowiedzialny wobec społeczeństwa i środowiska.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/strategia-i-model-dzialania/srodowisko>>

Słownik terminów branżowych

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/uzyteczne-informacje/sownik-terminow-branzowych>>

Działalność handlowa

WYPOWIEDŹ

Był to kolejny rok z rządu, w którym nasz udział w rynku paliwowym przewyższył strategiczny cel 30%. Jesteśmy znaczącym dostawcą paliw dla wszystkich międzynarodowych sieci stacji działających w Polsce.

Maciej Szozda

Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Handlu Grupy LOTOS

Utrzymujemy pozycję w kanale B2B oraz konsekwentnie podnosimy swój udział w rynku detalicznym. Wolumenowa sprzedaż zrealizowana została przy zapewnieniu wyższej rentowności zarówno w kanale hurtowym, jak i detalicznym, dzięki reorganizacji portfolio klientów B2B oraz dzięki poprawie efektywności i intensyfikacji sprzedaży pozapaliwowej na naszych stacjach.

Niezwykłe intensywny rozwój sieci detalicznej przybliżył nas do osiągnięcia w 2015 roku celu strategicznego, jakim jest 10% udział w rynku. W minionym roku zakończony został proces wygaszania dystrybucji paliw na stacjach patronackich (DODO), na rzecz bardziej efektywnego modelu współpracy opartego o franczyzę (DOFO). Na koniec 2014 roku pod marką LOTOS i LOTOS Optima funkcjonowało 441 stacji, w tym 17 stacji przyautostradowych (MOP).

Grupa Kapitałowa LOTOS w 2014 roku utrzymała pozycję lidera sprzedaży asfaltów zaawansowanych technologicznie, pomimo stagnacji branży infrastruktury drogowej. W 2014 roku wprowadziliśmy do swojej oferty nowatorskie technologie asfaltowe: asfalty drogowe WMA (Warm Mix Asphalt) oraz asfalty wysokomodyfikowane. Potwierdzeniem jakości naszych produktów jest uczestnictwo LOTOS Asfalt w najważniejszych inwestycjach w kraju, m.in. w budowach autostrad oraz lotnisk. Jako pionier innowacyjności i odpowiedzialny partner Grupa Kapitałowa LOTOS ugruntowuje swoją przewagę konkurencyjną na rynku budownictwa drogowego.

Utrzymaliśmy także pozycję lidera na polskim rynku olejów smarowych. Działania LOTOS Oil skupione były przede wszystkim na zwiększeniu rentowności sprzedaży, między innymi poprzez reorganizację portfolio produktów i kanałów dystrybucji. W 2014 roku marka LOTOS w kategorii olejowej została uhonorowana tytułem „Laur Konsumenta – Lider Dekady”.

W segmencie sprzedaży paliwa lotniczego zwiększyliśmy udział do 26% - wzrost o 10 p.p. rok do roku. Rozwój działalności został doceniony uhonorowaniem nas nagrodą „Skrzydła Sukcesu” w kategorii „Największe wydarzenie na rynku usług obsługi naziemnej” – przyznawaną przez Lotnisko Chopina w Warszawie.

W obszarze logistyki szczególnym osiągnięciem było zakończenie budowy i oddanie do użytku najnowocześniejszej w Polsce bazy paliwowej w Poznaniu. Jest to istotny element konsekwentnej budowy przewagi konkurencyjnej w standardach obsługi klienta oraz umocnienia naszej pozycji na jednym z najważniejszych w kraju rynku wielkopolskim.

Zakończono także prace związane z uruchomieniem pełnej automatyzacji i centralizacji procesu obsługi kierowców. Wprowadzenie jednolitych rozwiązań pozwoliło na standaryzację pracy i zwiększenie poziomu bezpieczeństwa wydawania produktów.

W 2014 roku LOTOS Kolej utrzymała pozycję wicelidera na rynku transportu kolejowego w Polsce pod względem wykonanej pracy przewozowej - przewieziony wolumen osiągnął poziom ponad 10,6 mln ton. Był to kolejny rok wzrostu udziałów przewozów dla klientów spoza Grupy Kapitałowej LOTOS w strukturze przewozów Spółki. Zewnętrzni klienci zrealizowali ponad 50% przewiezionego przez Spółkę wolumenu.

Mimo niesprzyjającego otoczenia rynkowego rok 2014 był dla segmentu handlowego kolejnym dobrym rokiem, przybliżającym nas do realizacji celów strategicznych założonych na koniec 2015 roku.

Działalność handlowa Grupy Kapitałowej LOTOS w 2014 r. prowadzona była w ramach Grupy LOTOS oraz jej spółek zależnych: LOTOS Paliwa, LOTOS Oil, LOTOS Asfalt, LOTOS-Air BP Polska. Grupa LOTOS prowadziła działalność handlową w kraju (sprzedaż do koncernów zagranicznych) oraz w eksporcie drogą morską i lądową, natomiast spółki prowadziły produkcję i sprzedaż na rzecz poszczególnych branż: paliwowej, olejowej i asfaltowej.

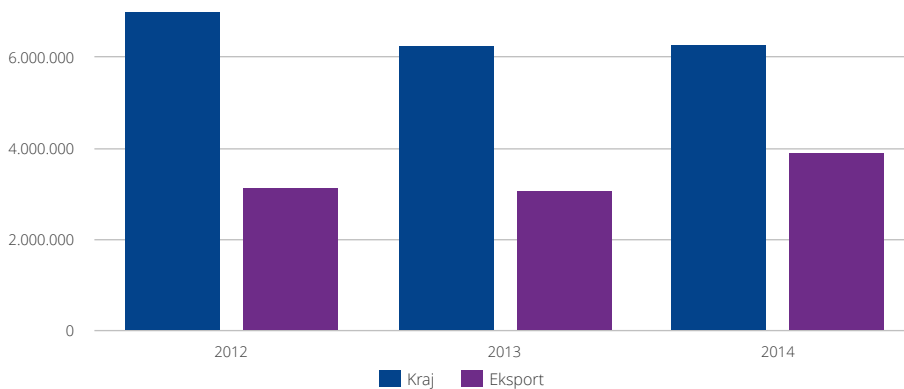
W 2014 r. w segmencie handlowym realizowana była również usługowa działalność logistyczna zarówno w ramach Grupy LOTOS (zarządzanie pojemnościami magazynowymi), jak i spółek zależnych: LOTOS Terminale, LOTOS Infrastruktura (zarządzanie bazami magazynowymi i mediami) oraz LOTOS Kolej (logistyka pierwotna).

Działalność w 2014 r.

Grupa Kapitałowa LOTOS w 2014 r. zrealizowała udział w rynku paliwowym (benzyna, olej napędowy i lekki olej opałowy) na poziomie 33,1%, natomiast w rynku detalicznym na poziomie 9%.

Sprzedano 10,17 mln ton produktów, o 8,9% więcej niż w 2013 r. Wzrost sprzedaży dotyczył głównie sprzedaży eksportowej, gdzie odnotowano wzrost o 26,2%, w segmencie sprzedaży krajowej wzrost był minimalny, na poziomie +0,4%. Poza sprzedażą asfaltów wzrost sprzedaży eksportowej dotyczył wszystkich grup produktowych. Wzrost sprzedaży eksportowej rok do roku jest pochodną dwóch czynników – z jednej strony korzystnych marż rafineryjnych utrzymujących się w 2014 r. – przez co opłacalne było maksymalizowanie produkcji, z drugiej strony mamy do czynienia z tzw. efektem bazy – w 2013 r. miał miejsce remont postojowy, w związku z czym sprzedaż eksportowa była mocno ograniczona. Minimalny wzrost sprzedaży na rynku krajowym jest bezpośrednio pochodną większej sprzedaży w ramach dwóch grup produktowych: benzyny i paliwo lotnicze. Rok 2014 był kolejnym okresem pogłębiającej się aktywności szarej strefy i co z tym związane, kolejnym rokiem spadku rejestrowanego popytu na olej napędowy.

Sprzedaż Grupy Kapitałowej LOTOS (tony)

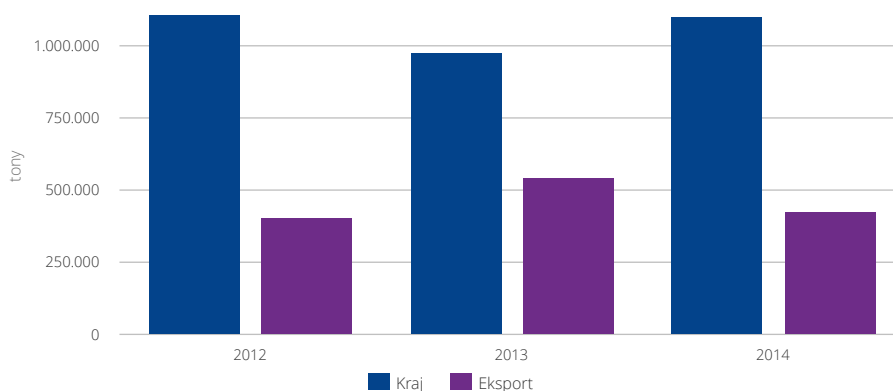

Źródło: Opracowanie własne Grupy LOTOS.

Sprzedaż paliw silnikowych

W 2014 r. Grupa Kapitałowa LOTOS sprzedała 1,5 mln ton benzyny, o 0,5% więcej niż w poprzednim roku. W stosunku do 2013 r. nastąpiła zmiana struktury sprzedaży benzyny – zdecydowanie zwiększyła się sprzedaż tego produktu na rynku krajowym – wzrost o 13%. Jest to pochodną zwiększonego zapotrzebowania ze stron koncernów międzynarodowych i PKN Orlen (podstój remontowy w PKN Orlen w 2014 r.) oraz prowadzenia przez Grupę Kapitałową LOTOS polityki intensywnego rozwoju sieci detalicznej. W eksporcie sprzedaż benzyn spadła o 22% w stosunku do 2013 r., co jest bezpośrednią konsekwencją optymalizacji procesu produkcji – wyboru bardziej rentownego kanału dystrybucji – kraju.

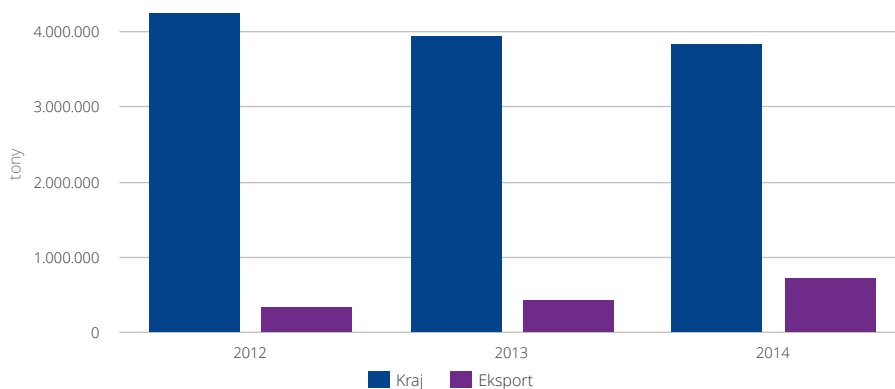
Sprzedaż benzyny (tony)

Źródło: Opracowanie własne Grupy LOTOS.

W 2014 r. całkowita sprzedaż oleju napędowego w Grupie Kapitałowej LOTOS wzrosła o 4,6% w stosunku do 2013 r. Istotny 73% wzrost sprzedaży został odnotowany w eksporcie, co było konsekwencją decyzji optymalizacyjnych – wysokich marż rafineryjnych, które przyczyniły się do maksymalizacji produkcji frakcji średnich. Należy też pamiętać o tzw. efekcie bazy – mniejszej produkcji oleju napędowego na eksport w 2013 r. w związku z przestojem remontowym w gdańskiej rafinerii. Na rynku krajowym Grupa Kapitałowa LOTOS sprzedała 2,6% mniej oleju napędowego niż w roku poprzednim. Mniejsza sprzedaż na rynku macierzystym jest konsekwencją dalszej ekspansji szarej strefy i co za tym idzie spadku rejestrowanego popytu.

Sprzedaż oleju napędowego (tony)

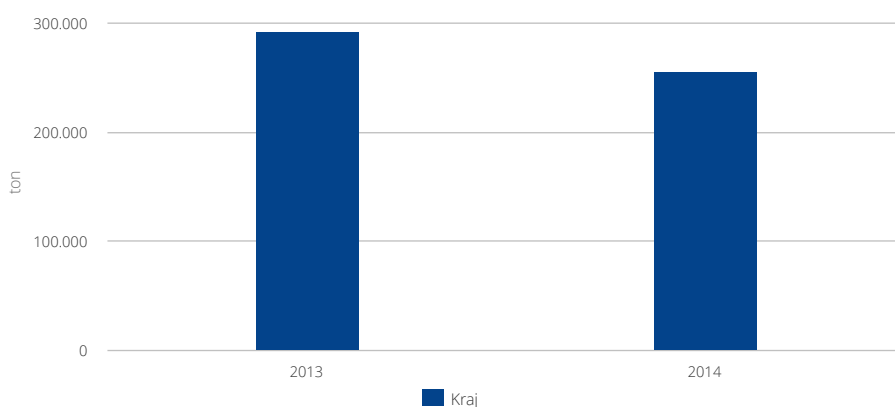

Źródło: Opracowanie własne Grupy LOTOS.

Sprzedaż oleju napędowego do celów opałowych

Z uwagi na krajowy trend spadkowy w zużyciu lekkiego oleju opałowego związany z rosnącą popularnością substytucyjnych paliw grzewczych sprzedaż tego paliwa spadła w stosunku do 2013 r. o 12,5% i wyniosła 256 tys. ton.

Sprzedaż oleju napędowego do celów opałowych (tony)

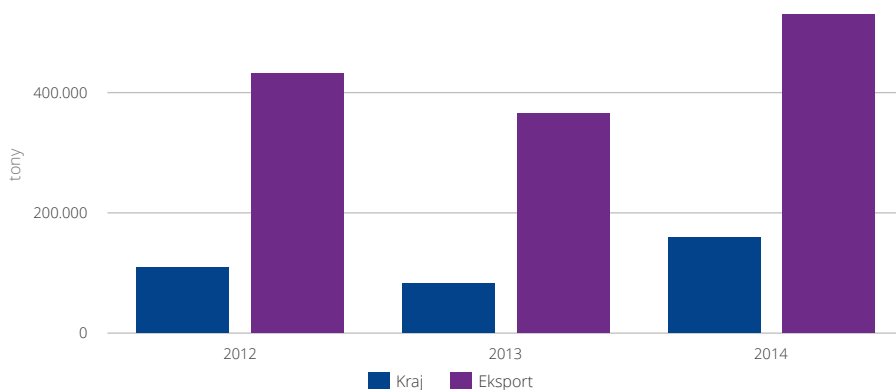

Źródło: Opracowanie własne Grupy LOTOS.

Sprzedaż paliwa lotniczego

W 2014 r. Grupa Kapitałowa LOTOS odnotowała 54% wzrostu sprzedaży paliwa lotniczego. Wzrost ten odnotowano zarówno w kraju, jak i w eksporcie. Sprzedaż krajowa wzrosła prawie dwukrotnie - o 92%, co jest pochodną prowadzenia konsekwentnej polityki ekspansji na polskich lotniskach w segmencie „into plane”. W eksporcie sprzedaż wzrosła o 45% - co jest pochodną decyzji optymalizacyjnych odnośnie wielkości produkcji ponad zapotrzebowanie krajowe. Podobnie jak w poprzednich produktach, wzrost sprzedaży eksportowej wynika jednocześnie ze wspomnianego efektu bazy.

Sprzedaż paliwa lotniczego (tony)

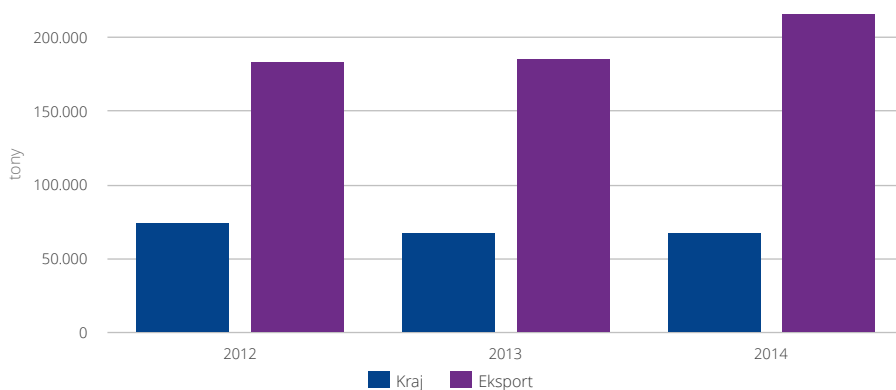

Źródło: Opracowanie własne Grupy LOTOS.

Sprzedaż produktów olejowych

Grupa Kapitałowa LOTOS w 2014 r. sprzedała 284 tys. ton produktów olejowych – co stanowiło wzrost sprzedaży w stosunku do 2013 r. o 12%. Wzrost sprzedaży dotyczył sprzedaży eksportowej – o 16% i był efektem podpisania korzystnych kontraktów z międzynarodowymi firmami tradingowymi. Głównymi odbiorcami produktów olejowych w eksporcie były kraje Unii Europejskiej, Azji Centralnej i Środkowej, Bliskiego Wschodu i Afryki. Sprzedaż na rynku krajowym minimalnie spadła o 0,8% i prowadzona była poprzez kanał hurtowy oraz sprzedaż bezpośrednią.

Sprzedaż produktów olejowych (tony)

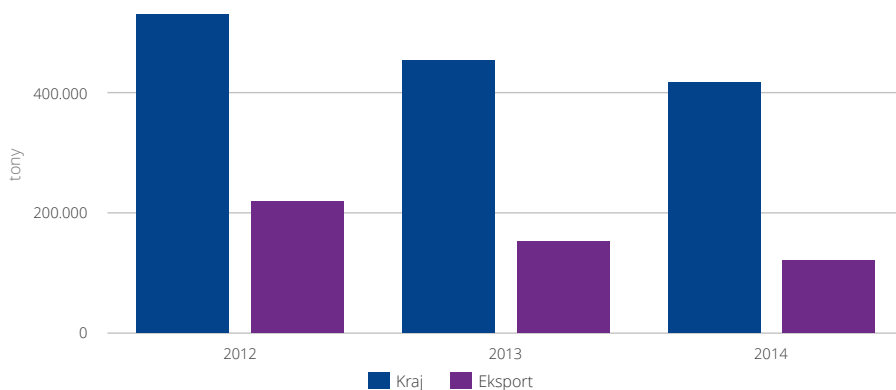

Źródło: Opracowanie własne Grupy LOTOS.

Sprzedaż asfaltów

W stosunku do 2013 r. całkowita sprzedaż asfaltów spadła w 2014 r. o 11% - spadek dotyczył zarówno sprzedaży krajowej (-8%), jak i eksportowej (-20%). Spadek ten był konsekwencją utrzymującej się kolejny rok z rzędu stagnacji w branży infrastruktury drogowej. Jest to związane z faktem, iż inwestycje przewidziane w nowej perspektywie budżetowej Unii Europejskiej są dopiero w fazie przetargów lub projektowania. Największy udział w sprzedaży w 2014 r., podobnie jak w latach poprzednich, miały asfalty drogowe (75%). Grupa Kapitałowa LOTOS realizowała również sprzedaż asfaltów modyfikowanych oraz przemysłowych. Sprzedaż eksportowa w całości dotyczyła asfaltów drogowych i realizowana była głównie na rynek europejski, a głównymi odbiorcami były Niemcy, Litwa, Szwajcaria i Wielka Brytania.

Sprzedaż asfaltów (tony)

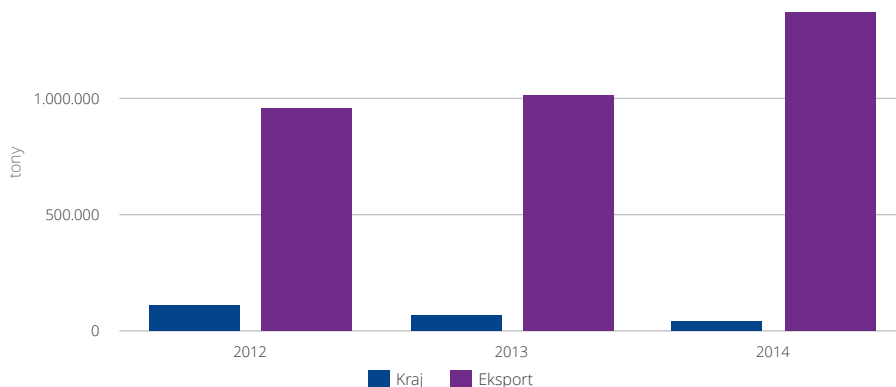
Źródło: Opracowanie własne Grupy LOTOS.

Sprzedaż ciężkiego oleju opałowego

Rok 2014 przyniósł 31% wzrost sprzedaży ciężkiego oleju opałowego, który obok oleju napędowego i benzyny jest jednym z głównych produktów sprzedawanych przez Grupę Kapitałową LOTOS. Wzrost spowodowany był zwiększoną o 35,3% sprzedażą eksportową - co było efektem procesu optymalizacji, rodzajów przerabianej ropy i ogólnie większym przerobem niż w 2013 r. (dodatkowo również „efektem bazy”). Sprzedaż eksportowa realizowana była głównie poprzez sprzedaż do międzynarodowych firm tradingowych.

W segmencie sprzedaży krajowej głównymi odbiorcami produktu były firmy z sektora energetycznego.

Sprzedaż ciężkiego oleju opałowego (tony)

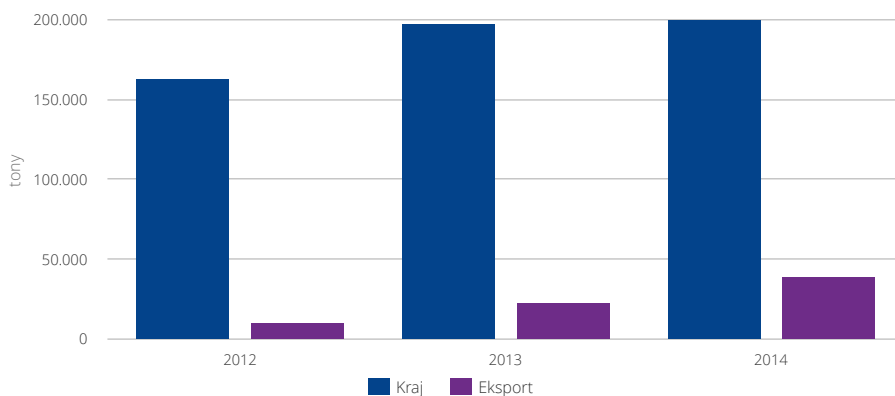

Źródło: Opracowanie własne Grupy LOTOS.

Sprzedaż LPG

W 2014 r. Grupa LOTOS kolejny rok z rzędu odnotowała wzrost sprzedaży gazu płynnego o 8%. Wzrost ten dotyczył zarówno sprzedaży krajowej (+1,2%), jak i sprzedaży eksportowej (+71%). Wysoki poziom sprzedaży eksportowej był efektem procesu optymalizacji, „efektu bazy” oraz struktury przerabianej ropy. Eksport LPG w 2014 r. realizowany był do Niemiec i Serbii.

Sprzedaż LPG (tony)

Źródło: Opracowanie własne Grupy LOTOS.

Logistyka

Grupa Kapitałowa LOTOS systematycznie dostosowuje działania logistyczne do wymogów handlowych oraz tworzy efektywny, satysfakcjonujący klientów system dystrybucji, przy jednoczesnym ograniczaniu kosztów. Celem tych działań jest tworzenie optymalnie funkcjonującego łańcucha logistycznego w zmieniającym się środowisku wewnętrznym i zewnętrznym.

Największym wyzwaniem logistycznym dla Grupy Kapitałowej LOTOS w 2014 r. było uruchomienie bazy paliw w Poznaniu po zakończeniu jej modernizacji oraz wdrożenie samoobsługowego odbioru paliw ze wszystkich baz paliw Grupy LOTOS.

Struktura zapasów obowiązkowych została odpowiednio zoptymalizowana w celu osiągnięcia minimalnego poziomu kosztów ich utrzymania, przy uwzględnieniu przychodów z tytułu świadczenia usługi biletowej opartej o potencjał wytwórczy ropy naftowej.

W celu istotnego zwiększenia efektywności funkcjonowania logistyki w 2014 r. kontynuowana była konsolidacja własnych aktywów (baz paliw) w ramach Grupy Kapitałowej LOTOS. W 2014 r. zakończono prace budowlane związane z kompleksową modernizacją bazy paliw w Poznaniu należącej do Grupy LOTOS, która została w II kw. 2015 r. powierzona LOTOS Terminale w celu sprawowania funkcji zarządczej, operatorskiej i dystrybucyjnej. Zakończenie konsolidacji aktywów w tym obszarze planowane jest na 2016 r., po przekazaniu baz paliw w Jaśle do LOTOS Terminale.

W 2014 r. zakończono prace związane z uruchomieniem pełnej automatyzacji i centralizacji procesu obsługi kierowców. Wprowadzenie jednolitych rozwiązań pozwoliło na standaryzację pracy, ujednoczenie interfejsów wymiany danych oraz raportowania procesów związanych z wydaniem produktów w bazach paliw Grupy Kapitałowej LOTOS. W ramach projektu wdrożono również elektroniczny system szkolenia kierowców z samoobsługowego odbioru paliw. Jednocześnie podniesiono poziom bezpieczeństwa na Terminalu Paliw w Gdańsku poprzez wdrożenie systemu raportowania czasu przebywania kierowców w wyznaczonych strefach Terminala.

W obszarze logistyki wtórnej podpisano umowy trójstronne z LOTOS Paliwa i przewoźnikami umożliwiające realizację dostaw paliw do klientów w całym kraju. Organizacja dostaw paliwa JET A-1 jest realizowana przez spółkę LOTOS-Air BP.

Jednocześnie w ramach przygotowań do sprzedaży detalicznej i półhurtowej paliwa LPG przez Grupę LOTOS w 2015 r. opracowano kompleksowy sposób realizacji dostaw tego produktu do klientów.

Prowadzono prace związane z pozyskaniem finansowania dla realizacji projektu budowy terminala przeładunkowego produktów naftowych na Martwej Wiśle. Projekt ma na celu umożliwienie przeładunków komponentów i produktów o jednostkowych wolumenach do 5 tys. ton w eksporcie i imporcie na własnym nabrzeżu Grupy LOTOS.

Transport kolejowy

Istotnym elementem bezpieczeństwa produkcyjnego Grupy Kapitałowej LOTOS jest ekspedycja produktów transportem kolejowym z rafinerii w Gdańsku. O kompleksową realizację logistyki kolejowej dla całej grupy kapitałowej dba wyspecjalizowana w tym obszarze spółka LOTOS Kolej.

W 2014 r. LOTOS Kolej zrealizowała następujące usługi kolejowe:

- sprawny i bezpieczny przewóz kolejowy rzeczy na terenie całego kraju,
- przewozy całopociągowe, jak również przewozy pojedynczych wagonów,
- zarządzanie bocznikami kolejowymi Grupy Kapitałowej LOTOS,
- utrzymanie infrastruktury kolejowej,
- utrzymanie taboru kolejowego,
- ekologiczne czyszczenie cystern kolejowych.

Dodatkowo, dzięki odpowiednio rozwiniętej działalności spedycyjnej spółka organizowała ekspedycję towarów transportem kolejowym poza granicami kraju.

LOTOS Kolej stale poszerza katalog usług przewozowych, wprowadzając nowatorskie i unikatowe na rynku rozwiązania technologiczne, wspierające i optymalizujące logistykę kolejową. Zarządzanie przewozami, w tym całość prac załadunkowych i rozładunkowych, kontrolowane jest poprzez narzędzie systemowe - System Logistyki Kolejowej (SLK). Wszystkie lokomotywy LOTOS Kolej zostały wyposażone w mobilne systemy informatyczne pozwalające na przysyłanie danych eksploatacyjnych i dokumentów pociągowych z dowolnego miejsca na sieci PKP, co

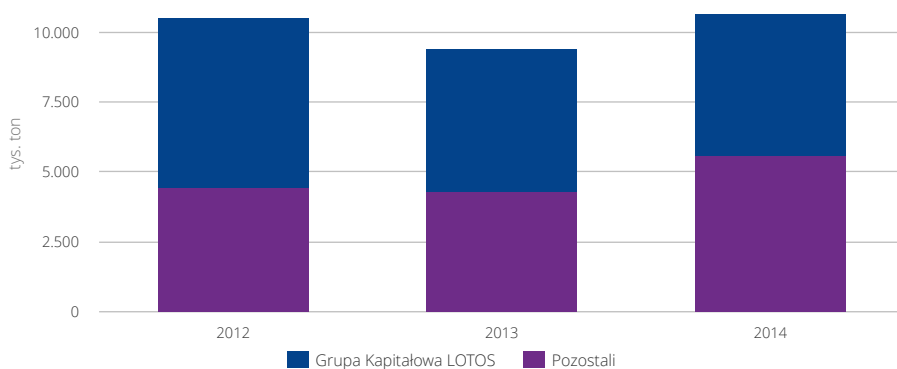
jest pionierskim rozwiązaniem w skali kraju. Pociągi są monitorowane w czasie rzeczywistym za pomocą urządzeń GPS w powiązaniu z Systemem Ewidencji Pracy Eksploatacyjnej w PKP Polskie Linie Kolejowe. Dzięki zastosowanym rozwiązaniom klienci mogą na bieżąco śledzić status swoich przesyłek. W 2014 r. LOTOS Kolej rozszerzyła funkcjonalność SLK w zakresie obsługi klienta, który uzyskał dostęp on-line do swoich danych handlowych, takich jak złożone zapytania ofertowe, oferty, zlecenia, saldo należności i inne. Zmodernizowane narzędzie informatyczne, poza wprowadzeniem dodatkowych funkcji dla klienta, usprawniło pracę służb handlowych w zakresie opracowania i akceptacji dokumentów, dzięki czemu czas przygotowania oferty handlowej uległ znacznemu skróceniu.

LOTOS Kolej należy do ścisłej czołówki pod względem wykorzystywania najnowocześniejszych lokomotyw w kraju. W 2014 r. spółka poszerzyła park nowoczesnych lokomotyw, włączając do eksploatacji nowe sześciosiowe lokomotywy elektryczne E6ACT Dragon dostarczone przez Newag Gliwice. Główna zaleta tych lokomotyw - bardzo wysoka siła pociągowa pozwalająca na prowadzenie ciężkich składów towarowych (do 4 000 ton) – ma istotny wpływ na efektywność przewozów. Spółka zleciła również przeprowadzenie modernizacji części swoich lokomotyw manewrowych. Wykorzystanie nowych lokomotyw usprawniło realizację zleconych prac manewrowych oraz przewozowych, a także przyczyniło się do zmniejszenia kosztów paliwa.

W 2014 r. LOTOS Kolej zwiększyła udział w rynku z 7,76% do 8,87% rok do roku (dane UTK wg pracy przewozowej) i tym samym utrzymała pozycję wicelidera w segmencie przewozów towarowych. W segmencie przewozów intermodalnych spółka również odnotowała wzrost udziałów z 14,83% w 2013 r. do 19,17% na koniec 2014 r.

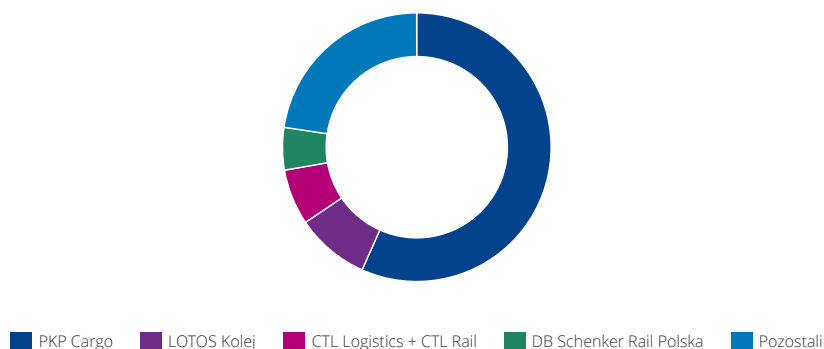
W 2014 r. spółka przewiozła ponad 10,6 mln ton. Znaczący wpływ na osiągnięte wyniki miał rozwój współpracy z klientami zewnętrznymi w zakresie przewozów krajowych i zagranicznych. Ważnym wydarzeniem było zawarcie dwuletniej umowy przewozowej z PCC Intermodal o szacunkowej wartości 54,4 mln zł.

Przewozy kolejowe zrealizowane przez LOTOS Kolej (tys. ton)

Źródło: Opracowanie własne Grupy LOTOS.

Udział LOTOS Kolej w krajowym runku przewozów towarowych w 2014 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Transportu Kolejowego, styczeń 2015 r.

W grudniu 2014 r. nastąpiła zmiana modelu biznesowego współpracy pomiędzy Grupą LOTOS i LOTOS Kolej. Grupa LOTOS uzyskała świadectwo bezpieczeństwa dla użytkownika bocznicy kolejowej położonej w Gdańsku Olszynie. Wskutek tego LOTOS Kolej zaprzestała świadczenia usług bocznicowych na terenie tej bocznicy na rzecz wykonywania usług operatorskich. Zakres czynności LOTOS Kolej obejmuje w szczególności zapewnienie ruchu na bocznicy, podstawianie pociągów pod załadunek i rozładunek oraz przygotowywanie przesyłek do przewozu.

Podobnego typu działania planowane są do przeprowadzenia na pozostałych bocznicach Grupy Kapitałowej LOTOS.

Logistyka morska

Logistyka morska jest ważnym elementem w łańcuchu logistycznym Grupy Kapitałowej LOTOS. Połączenie rurociągami produktowymi rafinerii w Gdańsku z bazą przeładunkową paliw płynnych w Porcie Północnym pozwala Spółce osiągać znaczące korzyści dzięki obniżeniu kosztów transportu. Transport morski stanowi główną drogę wysyłki eksportowanych przez Grupę LOTOS produktów naftowych oraz istotną część dostaw surowców i komponentów do produkcji. Rok 2014 był dla Spółki kolejnym z rzędu rekordowym zarówno pod względem wolumenu

przeładowanego w portach morskich, jak też liczby obsłużonych zbiornikowców, która po raz pierwszy w historii koncernu przekroczyła liczbę 370 jednostek.

Baza Przeładunkowa Paliw Płynnych, należąca do Naftoportu, stwarza możliwości przeładunku zbiornikowców o zanurzeniu do 15 m i możliwość załadunku do 150 tys. ton ropy lub produktów naftowych. Dzięki temu Grupa LOTOS efektywnie eksportuje nadwyżki produkcyjne, lokując je głównie na rynkach krajów skandynawskich, północno-zachodniej Europy oraz krajów nadbałtyckich. Bezpośrednie połączenie z portem ułatwia także organizację i prowadzenie uzupełniającego importu dodatkowego wsadu w postaci półproduktów do dalszego pogłębionego przerobu w gdańskiej rafinerii, a także komponentów paliwowych. Nadmorska lokalizacja pozwala Grupie LOTOS szybko i elastycznie reagować na zmieniającą się sytuację rynkową. Poza Bazą Paliw Naftoportu, Spółka korzysta także z usług Morskiego Terminalu Masowego w Gdyni oraz Siarkopolu w Gdańsku, gdzie obsługiwane są ładunki o mniejszym tonażu.

Położenie rafinerii Grupy LOTOS w pobliżu morskiego terminala przeładunkowego ropy naftowej pozwala na dywersyfikację dostaw surowca, umożliwia dostawy ropy naftowej pochodzącej z własnych złóż na Bałtyku i na Litwie, a w przyszłości również z Morza Północnego.

Koncern konsekwentnie dąży do przejmowania w dostawach morskich gestii transportowej, czyli kontrolowania transportu na jak najdłuższym odcinku łańcucha dostaw, od frachtowania statków po formalną obsługę transportu morskiego. Zapewnia to większą kontrolę i usprawnia proces planowania przeładunków w portach morskich, pozwalając minimalizować przypadki przestoju statków i optymalizować związane z tym koszty.

Stacje paliw LOTOS

W 2014 r. kontynuowano rozbudowę sieci stacji paliw LOTOS poprzez włączenia nowych stacji własnych oraz sieć franczyzową. W obu tych kanałach dynamicznie rozwijano również koncept stacji LOTOS Optima, reprezentujących segment ekonomiczny. W konsekwencji podjętych w poprzednich latach decyzji, 2014 r. był ostatnim okresem likwidacji sprzedaży detalicznej poprzez kanał stacji patronackich.

W 2014 r. sieć stacji paliw LOTOS była trzecią największą, po należących do PKN Orlen i BP, siecią stacji w Polsce.

Liczba stacji paliw marki LOTOS i LOTOS Optima na koniec 2014 r.

	LOTOS Segment premium	144 stacje własne 17 stacji MOP 111 stacje franczyzowe
	LOTOS Optima Segment ekonomiczny	108 stacji własnych 61 stacji franczyzowych

Rozwój sieci stacji paliw LOTOS i wzrost efektywności sprzedaży przyczynił się do umocnienia pozycji Grupy Kapitałowej LOTOS na rynku detalicznym i zwiększenia udziału do 9% na koniec 2014 r., w stosunku do 8,5% osiągniętych w 2013 r. Obecne tempo wzrostu sprzedaży detalicznej umożliwi w 2015 r. realizację celu strategicznego, jakim jest osiągnięcie 10% udziału w rynku detalicznym paliw.

W 2014 r. położono nacisk głównie na standaryzację sieci i ujednoczenie wizerunku marki LOTOS. W minionym roku zakończył się również wieloletni proces wygaszania dystrybucji paliw na stacjach patronackich na rzecz bardziej efektywnego modelu współpracy opartego o franczyzę.

Działania efektywnościowe były prowadzone równolegle z rozbudową sieci stacji paliw - konsekwentnie rozwijano sieć w oparciu o markę LOTOS Optima, włączając w 2014 r. do niej 18 stacji paliw oraz rozwijano segment premium, skupiając się na rozbudowie oferty pozapaliwowej, w tym gastronomii i programie lojalnościowym Navigator.

Do innych dokonań w segmencie sieci stacji paliw w 2014 r. zaliczamy:

- standaryzację sieci i ujednoczenie wizerunku stacji,
- podnoszenie standardu obsługi klienta,
- konsekwentny rozwój oferty pozapaliwowej, w tym konceptu Cafe Punkt,
- realizację działań promujących aktywność sprzedażową na stacjach, w tym wprowadzenie oferty dla motocyklistów („Karta Motocyklisty Navigator”) oraz dla dużych rodzin (ulgi na paliwa i ofertę pozapaliwową w ramach Karty Dużej Rodziny).
- wdrożenie aplikacji mobilnej „LOTOS dla kierowcy”.

ZOBACZ TAKŻE:

Segment handlowy

W segmencie handlowym identyfikujemy ryzyka związane z zakłóceniami ciągłości dostaw lub z mniejszą podażą ropy naftowej, ryzyko zmian marż realizowanych na sprzedaży produktów oraz mniejszego popytu krajowego.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/szanse-i-ryzyka/segment-handlowy>>

Marka

W sposób strategiczny traktujemy trwałe relacje z klientami, do których dążymy poprzez zrozumienie ich potrzeb oraz zapewnienie oczekiwanej jakości i bezpieczeństwa produktów. Naszą ambicją jest kreowanie marki dynamicznej i kompetentnej, przyjaznej i opartej na zaufaniu klientów.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/strategia-i-model-dzialania/marka>>

Nagrody i wyróżnienia

Kapituła IX edycji konkursu „The Best Annual Report” uznała, iż „Zintegrowany Raport Roczny Grupy LOTOS 2013” to przykład publikacji, na podstawie której można podejmować decyzje inwestycyjne przy stosunkowo minimalnym ryzyku.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/organizacja-i-jej-raport/nagrody-i-wyroznienia>>

Wyniki i perspektywy > Wyniki segmentów > Giełda

Giełda

Grupa LOTOS zadebiutowała na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych 9 czerwca 2005 r. Na podstawie Prospektu Emisyjnego do publicznego obrotu wprowadzono 78.700.000 akcji zwykłych Serii A o wartości nominalnej 1 zł każda oraz 35.000.000 akcji zwykłych Serii B, również o wartości nominalnej 1 zł każda. W wyniku emisji akcji serii B 28 czerwca 2005 r. nastąpiła rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego Grupy LOTOS do wysokości 113,700,000 zł.

Cena emisyjna została ustalona na poziomie 29 zł, a cena akcji po rozpoczęciu notowań wzrosła o 10,34% do poziomu 32 zł w dniu debiutu giełdowego Spółki.

W drodze oferty publicznej Grupa LOTOS uzyskała 1 015 000 tys. zł. Pozyskane środki zostały przeznaczone na zakup akcji Rafinerii Czechowice S.A. (80,04%), Rafinerii Jasło S.A. (80,01%), Rafinerii Nafty Glimar S.A. (91,54%), oraz Petrobalticu S.A. (69%).

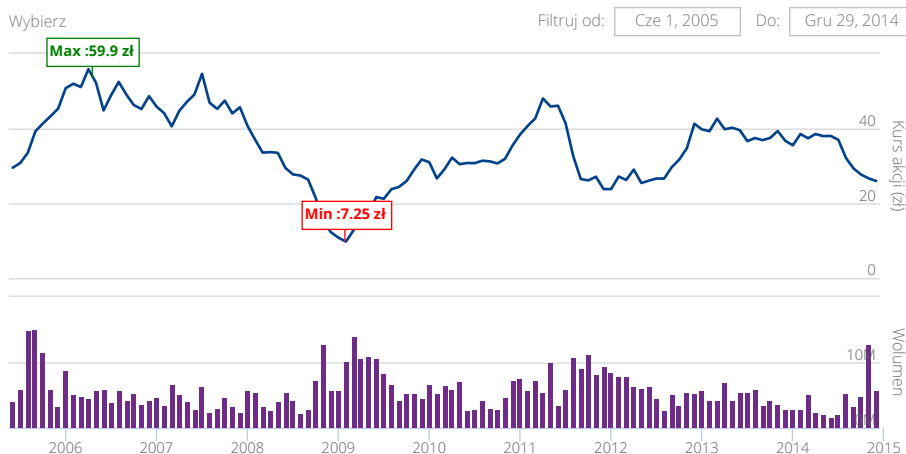
W dniu 17 lipca 2009 r. nastąpiła rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego Grupy LOTOS w wyniku emisji 16.173.362 akcji zwykłych Serii C pokrytych wkładami w postaci akcji spółek LOTOS Petrobalticu S.A., LOTOS Jasło S.A., LOTOS Czechowice S.A.

W 2014 r. Grupa LOTOS dokonała emisji 55.000.000 akcji zwykłych na okaziciela serii D w drodze oferty publicznej. Cena emisyjna Akcji Oferowanych została ustalona na poziomie 18,10 zł za 1 Akcję Oferowaną. Środki z emisji zostaną przeznaczone na współfinansowanie Projektu EFRA – budowy instalacji opóźnionego koksowania w rafinerii w Gdańsku oraz zagospodarowanie bałtyckich złóż gazowych – B4 i B6.

Łączna liczba papierów wartościowych Spółki na dzień 31 grudnia 2014 r. to 129.873.362.

W dniu 9 stycznia 2015 r. nastąpiło podwyższenie kapitału zakładowego Grupy LOTOS z kwoty 129,873,362 zł do kwoty 184,873,362 zł w drodze emisji 55.000.000 akcji zwykłych.

Kurs akcji Grupy LOTOS (zł) i wolumen obrotu (szt.) od dnia debiutu na GPW

Kurs akcji Grupy LOTOS na tle indeksów

Rok 2014 był okresem udanym dla inwestorów na rynkach akcji amerykańskich oraz południowoazjatyckich. Główne indeksy giełdowe w Stanach Zjednoczonych rosły o ponad 10%, tj. S&P 500 +11,4% i Nasdaq +13,4%. Wysoką stopę zwrotu indeksów amerykańskich uzasadniają pozytywne dane płynące z gospodarki tego kraju. Jednak, najlepszą inwestycją w 2014 roku okazały się akcje spółek notowanych na chińskiej giełdzie w Szanghaju. Indeks Shanghai Composite wzrósł o 52,9%, również w głównej mierze dzięki pozytywnym sygnałom i danym z tamtejszej gospodarki.

Globalny kapitał odwrócił się natomiast od rynków wschodzących. Słabszy wzrost gospodarczy, rosnące ryzyko polityczne i osłabienie lokalnych walut spowodowały, że kapitał unikał akcji z rynków wschodzących (wyjątek stanowiły Chiny). Polskie indeksy, ze względu na geograficzne usytuowanie naszego kraju (bliskość Rosji i Ukrainy) oraz zmniejszoną płynność na giełdzie, zakończyły rok niewielkimi zmianami.

Indeks obejmujący wszystkie spółki notowane na Głównym Rynku – WIG - wzrósł o 0,3%, zaś roczna zmiana indeksu WIG-20 wyniosła -3,5%. Najniższą stopę zwrotu na warszawskim parkiecie osiągnęły ceny akcji najmniejszych spółek z indeksu WIG250 – zanotował on spadek o 16,8%.

W ujęciu branżowym największy wzrost odnotował WIG-ENERGIA +23,5%, a indeks WIG-PALIWA zanotował wzrost o 5,2%.

Indeks spółek odpowiedzialnych społecznie RESPECT wzrósł o ponad 4,4% w ciągu 2014 r.

Notowania akcji Grupy LOTOS w 2014 r. poruszały się zgodnie z trendem rynkowym w pierwszej połowie roku, po czym nastąpił gwałtowny spadek wyceny akcji spowodowany ogłoszeniem przez Zarząd planowanej transakcji emisji nowych akcji serii D. Cena walorów Grupy LOTOS w

ciągu roku kształtowała się w przedziale 24,05 – 40,96 zł, a rok kalendarzowy zamknęła na poziomie 25,50 zł.

W 2014 r. podczas jednej sesji giełdowej właściciela zmieniło średnio 203 839 akcji Spółki, tj. o 11% mniej niż w poprzednim roku. Łączna wartość obrotów wyniosła ponad 1,6 mld złotych, stanowiąc 0,7% całkowitych obrotów na GPW, zaś średnia liczba transakcji na sesję wyniosła 851 transakcji.

Kapitalizacja rynkowa Grupy LOTOS na koniec 2014 r. wyniosła nieco ponad 3,3 mld zł.

Dane dotyczące akcji Grupy LOTOS

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba akcji w obrocie giełdowym (mln szt.)	129,87	129,87	129,87	129,87	129,87	129,87

Kształtowanie się kursu akcji (zł)						
Kurs minimalny	7,21	25,05	22,26	21,30	32,97	24,05
Kurs maksymalny	32,80	37,85	49,50	43,78	45,45	40,96
Kurs zamknięcia	31,80	36,35	23,30	41,20	35,45	25,50
Stopa zwrotu na koniec okresu (%)	166,11	14,31	-35,9	76,82	-13,96	-28,07

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Obroty na akcjach						
Wartość obrotów (mln zł)	3 642,56	3 684,33	3 299,07	2 013,15	2 211,43	1 588,52
Udział w obrotach (%)	1,11	0,88	1,31	1,07	1,00	0,77
Średni wolumen na sesję (szt.)	381 938	234 464	377 048	282 163	229 877	203 839
Średnia liczba transakcji na sesję	945	699	967	810	877	851

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Wycena spółki						
Kapitalizacja rynkowa na koniec okresu (mln zł)	4 130,80	4 720,80	3 026,00	5 351,00	4 603,89	3 311,69
Wartość księgową (mln zł)	6 846,20	7 513,50	7 782,40	9 066,40	9 189,60	8 258,50
EV (mln zł)	9 513,72	10 679,70	10 232,00	11 642,30	10 319,79	9 627,39

Wskaźniki wyceny akcji						
Zysk na jedną akcję (zł)	7,44	5,23	5,03	7,11	0,30	-
P/E (x)	4,27	6,95	4,66	5,80	118,00	-
P/BV (x)	0,60	0,63	0,38	0,59	0,50	0,40
EV/EBITDA (x)	12,32	7,06	5,70	11,58	12,85	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GPW oraz Spółki.

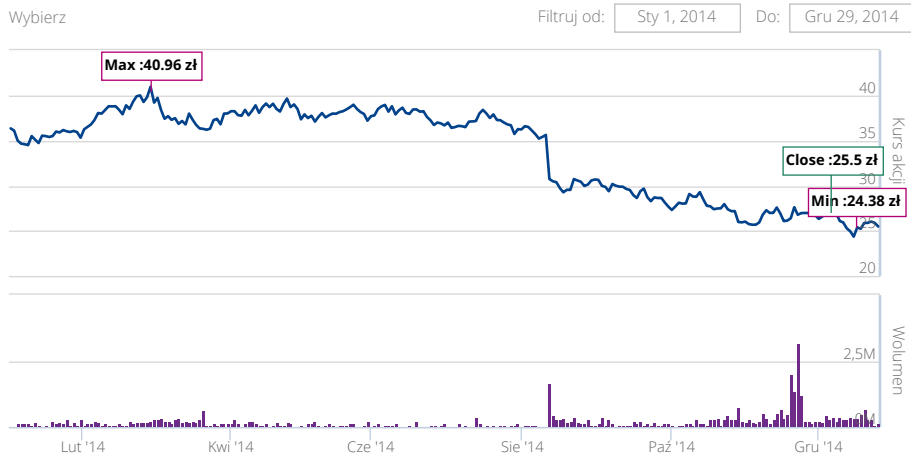
* EV (ang. Enterprise Value) tj. Wartość Przedsiębiorstwa - suma kapitalizacji rynkowej i długu, powiększona o udziały akcjonariuszy mniejszościowych i akcje uprzywilejowane oraz pomniejszona o środki pieniężne i ich ekwiwalenty.

* P/E (ang. Price/Earnings) – Cena / Zysk.

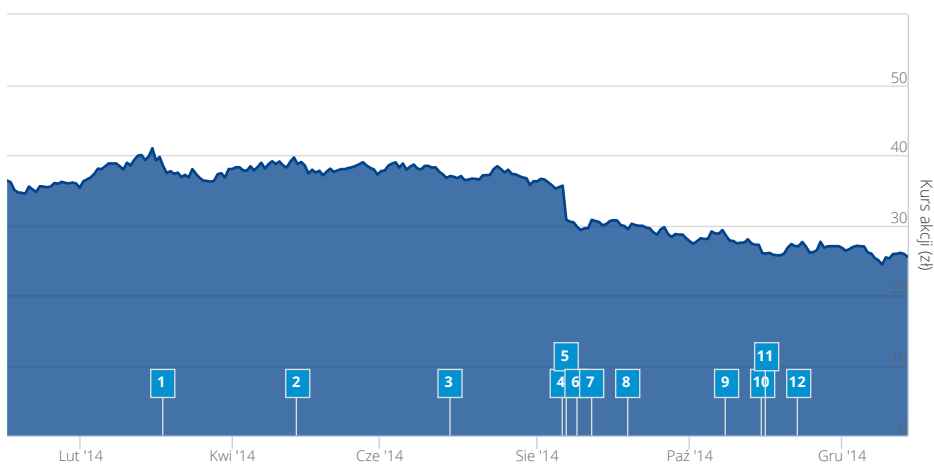
* P/BV (ang. Price/Book Value) – Cena / Wartość Księgową.

* EV/EBITDA - Wartość Przedsiębiorstwa / Zysk operacyjny powiększony o amortyzację.

Kurs akcji Grupy LOTOS (zł) i wolumen obrotu (szt.) w 2014 r.

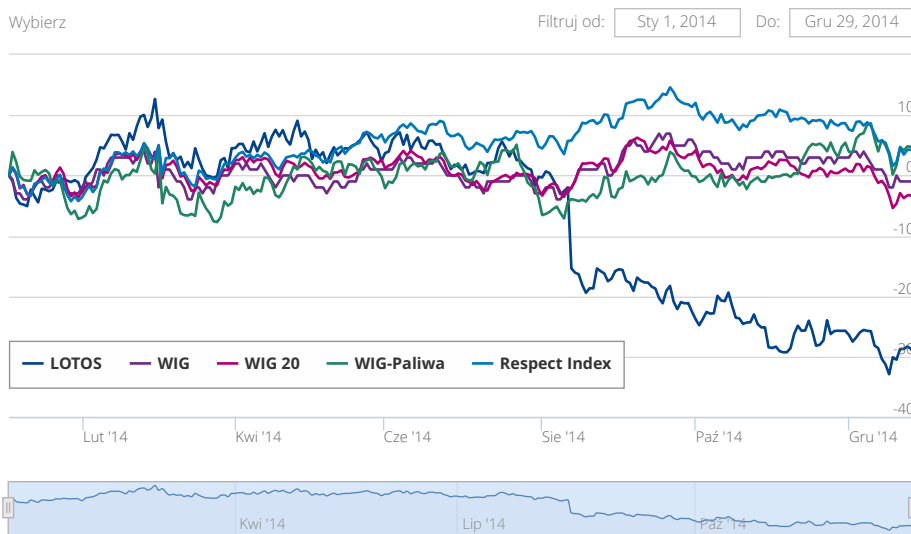

Ważne wydarzenia w Spółce na tle notowań akcji Grupy LOTOS S.A.

Grupa LOTOS share price performance vs. index performance in 2014

* Rebased (100 = closing price at December 30th 2013)

Polityka dywidendy

Wyплаты дивиденды з зыскаў лат аб'яўчанаў стратэгіяў бязнесаў 2011–2015 падпарадкаваныя сá оптымалязацыі структуры фінансаваня Грुпы Капіталавей LOTOS. Стратэгія фінансавая Грुпы LOTOS заклада выплату дывиденды на позыоме до 30% зыску netto.

Zarządu Grupy LOTOS zaproponował pokrycie straty netto za rok 2013 w wysokości 14 774 128,10 PLN w całości z kapitału zapasowego Spółki.

Uwzględniając propozycję Zarządu, dnia 30 czerwca 2014 r. Walne Zgromadzenie postanowiło o pokryciu straty netto Grupy LOTOS za rok 2013 w wysokości 14 774 128,10 PLN w całości z kapitału zapasowego Spółki.

Dywidenda i stopa dywidendy

Rok obrotowy	Dywidenda	Dywidenda na akcję	Cena akcji na koniec roku	Stopa dywidendy
2005	0,0	0,0	44,2	-
2006	40 932 000,0	0,4	49,3	0,7
2007	0,0	0,0	44,5	-
2008	0,0	0,0	12,0	-
2009	0,0	0,0	31,8	-
2010	0,0	0,0	36,4	-
2011	0,0	0,0	23,3	-
2012	0,0	0,0	41,2	-
2013	0,0	0,0	35,5	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Spółki.

* Stopa dywidendy - stosunek wartości dywidendy przypadającej na jedną akcję do ceny akcji.

Historyczne dywidendy na akcję

Rok obrotowy	Dywidenda na akcję	% zysku netto	Dzień do dywidendy	Dzień wypłaty dywidendy
2005	0,0	0,0	-	-
2006	0,4	10,1	11.06.2007	nie później niż 31.07.2007
2007	0,0	0,0	-	-
2008	0,0	0,0	-	-
2009	0,0	0,0	-	-
2010	0,0	0,0	-	-
2011	0,0	0,0	-	-
2012	0,0	0,0	-	-
2013	0,0	0,0	-	-

* Opracowanie własne na podstawie danych Spółki.

* Dzień prawa do dywidendy - dzień, według którego ustala się listę akcjonariuszy uprawnionych do dywidendy za dany rok obrotowy.

* Dzień wypłaty dywidendy - dzień, w którym wypłaca się dywidendę akcjonariuszom Spółki.

Rekomendacje analityków domów maklerskich dla akcji Grupy LOTOS S.A.

Rekomendacje dla akcji Grupy LOTOS wydaje 16 domów inwestycyjnych (w tym domy maklerskie i banki inwestycyjne):

Z siedzibą w Polsce	Z siedzibą za granicą
Citi	Deutsche Bank
DM mBanku	Erste Bank
DM BZ WBK	Raiffeisen Centrobank
DM BOŚ	Societe Generale
DM PKO BP	Wood & Co.
DM BDM	
DI Investors	
Espirito Santo Investment Bank	
ING Securities	

Zgodnie z wiedzą Spółki w 2014 r. wydano 18 rekomendacji biur maklerskich, w tym:

- 9 rekomendacji „Kupuj”
- 6 rekomendacji „Trzymaj”
- 1 rekomendacja „Redukuj”
- 1 rekomendacja „Sprzedaj”
- 1 rekomendacja „Neutralnie”.

Dodatkowo 2 rozpoczęcie rekomendowania (*ang. coverage initiation*).

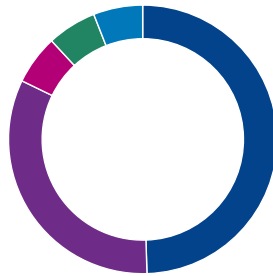
* Kupuj (*ang. Buy*) – całkowita oczekiwana stopa zwrotu z inwestycji przekroczy 15% w ciągu dwunastu miesięcy

* Trzymaj (*ang. Hold*) – całkowita oczekiwana stopa zwrotu z inwestycji wyniesie od -5% do +5% w ciągu dwunastu miesięcy

* Redukuj (*ang. Reduce*) – całkowita oczekiwana stopa zwrotu z inwestycji wyniesie od -5% do -15% w ciągu dwunastu miesięcy

* Sprzedaj (*ang. Sell*) – całkowita oczekiwana stopa zwrotu z inwestycji wyniesie powyżej -15% w ciągu dwunastu miesięcy.

Struktura rekomendacji biur maklerskich dla akcji Grupy LOTOS w 2014 r.

■ Kupuj ■ Trzymaj ■ Redukuj ■ Sprzedaj ■ Neutralnie

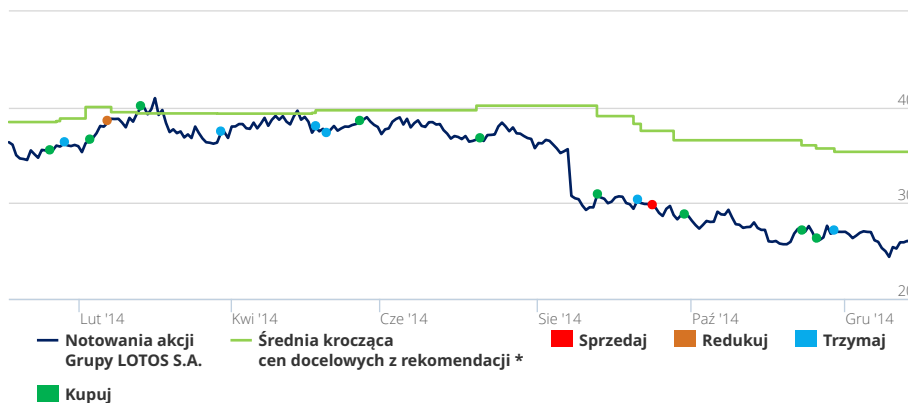
Cena docelowa akcji Grupy LOTOS wyceniana przez biura maklerskie wahała się w przedziale 25,80 - 54,07 zł wobec 29,50 - 56,30 zł w roku poprzednim. Akcje Grupy LOTOS w 2014 r. wyceniane były średnio na poziomie 37,90 zł wobec 37,70 zł rok wcześniej.

Rynkowa wycena akcji Grupy LOTOS wahała się w przedziale 24,05 – 40,96 zł. Rok 2014 walory Grupy LOTOS zamknęły na poziomie 25,50 zł.

Wydane rekomendacje oraz średnia cena docelowa na tle notowań akcji Grupy LOTOS S.A.

Wybierz

Filtruj od: Do:

* Prosta średnia krocząca – średnia arytmetyczna cen docelowych z rekomendacji za 12 miesięcy (z wyłączeniem aktualizacji rekomendacji starszych niż 6 miesięcy).

Grupa LOTOS w RESPECT Index

19 listopada 2009 r. Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie rozpoczęła publikację pierwszego w Europie Środkowo-Wschodniej indeksu spółek odpowiedzialnych społecznie - RESPECT Index (*ang. Responsibility, Ecology, Sustainability, Participation, Environment, Community*).

Transparency). Dało to początek promowaniu wśród spółek giełdowych i inwestorów zarządzania zgodnego z zasadami CSR, a tym samym budowaniu w Polsce rynku inwestycji społecznie odpowiedzialnych (ang. *Socially Responsible Investment, SRI*).

Grupa LOTOS nieprzerwanie od chwili powstania indeksu jest jego uczestnikiem, a każdy z obszarów ujętych w nazwie RESPECT znajduje odzwierciedlenie w codziennej praktyce biznesowej Spółki.

W składzie RESPECT Index mogą znaleźć się spółki notowane na warszawskiej GPW, które pozytywnie przejdą weryfikację spełniania wymogów w zakresie ładu korporacyjnego, ładu informacyjnego i relacji z inwestorami. Jest to spójne ze światowymi trendami, zgodnie z którymi przejrzystość raportowania danych dotyczących wpływu społecznego i środowiskowego organizacji oraz ładu korporacyjnego (ang. *Environmetal, Social, Governance, ESG*) pozytywnie wpływa na wycenę wartości przedsiębiorstwa.

Z początkiem 2014 r. zmianie uległa formuła kwalifikacji spółek do indeksu oraz częstotliwość badań. Obecnie spółki analizowane są z perspektywy branżowej w trzech obszarach: środowisko, społeczeństwo i zarządzanie, a aktualizacja indeksu ma miejsce raz w roku. Skład indeksu jest wyłaniany spośród największych spółek giełdowych z indeksów WIG30, mWIG40 i sWIG80, jednak zgodnie z nową formułą uczestnikami indeksu mogą być również spółki zagraniczne.

Odpowiedzialne podejście LOTOSU do prowadzenia działalności i postępowanie oparte na wartościach etycznych budują zaufanie wśród naszych sąsiadów, klientów, partnerów biznesowych i akcjonariuszy. Przynależność Grupy LOTOS do wąskiego grona uczestników RESPECT Index stanowi potwierdzenie dla naszych interesariuszy, że działamy zgodnie z najwyższymi standardami, minimalizując ryzyko inwestycyjne.

Zagadnienia podlegające weryfikacji w procesie kwalifikacji do uczestnictwa w RESPECT Index

Czynniki środowiskowe (ang. <i>Environmental</i>):	Czynniki społeczne (ang. <i>Social</i>):	Czynniki ekonomiczne (ang. <i>Governance</i>):
<ul style="list-style-type: none"> • Zarządzanie środowiskowe, • Ograniczanie oddziaływania środowiskowego, • Bioróżnorodność, • Aspekty środowiskowe produktów/usług.	<ul style="list-style-type: none"> • BHP, • Zarządzanie zasobami ludzkimi, • Relacje z dostawcami, • Dialog z interesariuszami, • Raportowanie społeczne.	<ul style="list-style-type: none"> • Zarządzanie strategiczne, • Kodeks postępowania, • Zarządzanie ryzykiem i zarządzanie ryzykiem nadużyć, • Audyt wewnętrzny i system kontroli, • Relacje z klientami.

W 2014 r. Grupa LOTOS była poddana zewnętrznej weryfikacji w celu potwierdzenia, że spełnia kryteria dopuszczające do uczestnictwa w indeksie. Od 18 grudnia 2014 r. jesteśmy zaliczeni do składu jego VIII edycji, grupującej rekordową liczbę 24 spółek.

ZOBACZ TAKŻE:

Etyka i ład korporacyjny

Fundamentalne cele wdrażania ładu korporacyjnego w Grupie LOTOS to: przejrzystość jej działania jako spółki giełdowej, zaufanie w relacjach z interesariuszami, otwartość i konsekwentne budowanie wartości Spółki dla akcjonariuszy. Swoje postępowanie w tym zakresie opieramy na systemie wartości określonym w Kodeksie etyki Grupy Kapitałowej LOTOS oraz Dobrych praktykach spółek notowanych na GPW w Warszawie.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/etyka-i-lad-korporacyjny>

Akcjonariat

Skarb Państwa posiada akcje zwykle na okaziciela Grupy LOTOS, reprezentujące 53,19% udziału w kapitale zakładowym i tyle samo głosów na WZA Spółki. Udział ING OFE w kapitale akcyjnym Grupy LOTOS to 8,6%. W 2014 r. pozostałe 38,21% akcji pozostawało w wolnym obrocie.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/organizacja-i-jej-raport/organizacja/akcjonariat>

Cele kluczowe

Cele biznesowe osiągamy z poszanowaniem idei społecznej odpowiedzialności oraz zrównoważonego rozwoju poprzez jak najlepsze wykorzystywanie naszych zasobów i kompetencji na rzecz wytwarzania wartości ekonomicznych i społecznych z korzyścią dla firmy i jej otoczenia.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/strategia-i-model-dzialania/cele-kluczowe>

Zrównoważony rozwój

Odpowiedzialny pracodawca

Naszą politykę szkoleniową wyróżniają działania rozwojowe prowadzone długofalowo i konsekwentnie. W 2014 r. obchodziliśmy dziesięciolecie Akademii LOTOS - cenionego w świecie nauki i biznesu autorskiego systemu kompleksowego rozwoju pracowników.

Przejdź do strony »

<<http://raportroczny.lotos.pl/pl/wyniki-i-perspektywy/zrownowazony-rozwoj/odpowiedzialny-pracodawca>>

Bezpieczne miejsce pracy

Zgodnie z naszą strategią bezpieczeństwo pracy i ochrona zdrowia pracowników własnych, jak i współpracujących należy do priorytetów Grupy Kapitałowej LOTOS. W 2014 r. uzyskaliśmy zmniejszenie poziomu wypadkowości o 46% w porównaniu z 2013 r.

Przejdź do strony »

<<http://raportroczny.lotos.pl/pl/wyniki-i-perspektywy/zrownowazony-rozwoj/bezpieczne-miejsce-pracy>>

Wpływ środowiskowy

Uzyskane wskaźniki emisji CO₂ uległy obniżeniu do poziomu najlepszych rafinerii w UE. Zaawansowanie ekologiczne naszego największego zakładu pozwala ograniczyć oddziaływanie na środowisko, zapewniając wymierne korzyści finansowe w postaci niższych stawek opłat związanych z korzystaniem ze środowiska, będących wynikiem konsekwentnej redukcji uwalnianych zanieczyszczeń.

Przejdź do strony »

<<http://raportroczny.lotos.pl/pl/wyniki-i-perspektywy/zrownowazony-rozwoj/wplyw-srodowiskowy>>

Wpływ społeczny

Rok 2014 był przełomowy pod względem liczby zrealizowanych przez Grupę Kapitałową LOTOS programów i akcji społecznych oraz działań podjętych w modelu współpracy międzysektorowej. Był także okresem podejmowania przez nas inicjatyw służących budowaniu odpowiedzialnego łańcucha dostaw.

Przejdź do strony »

<<http://raportroczny.lotos.pl/pl/wyniki-i-perspektywy/zrownowazony-rozwoj/wplyw-spoeczny>>

Bezpieczeństwo w sektorze energii

Przykładem dobrej praktyki, która łączy zarówno budowanie przez nas relacji międzynarodowych, jak i wspieranie inicjatyw mających na celu poprawę bezpieczeństwa w sektorze energii Europy, była w 2014 r. publikacja raportu „Scalanie Europy – od Korytarza Północ-Południe do unii energii, transportu i telekomunikacji”.

Przejdź do strony »

<<http://raportroczny.lotos.pl/pl/wyniki-i-perspektywy/zrownowazony-rozwoj/bezpieczenstwo-w-sektorze-energii>>

Wyniki i perspektywy > Zrównoważony rozwój > Odpowiedzialny pracodawca

Odpowiedzialny pracodawca

🟢 Dane podlegały weryfikacji > Zobacz pełen tekst Niezależnego Raportu Atestującego

Zgodnie z przyjętymi na rok 2014 celami strategii społecznej odpowiedzialności kontynuowaliśmy działania zmierzające do zapewnienia odpowiedniej liczby wysokokwalifikowanych pracowników niezbędnych dla skutecznej realizacji strategii biznesowej oraz doskonalenia kultury organizacyjnej w oparciu o przyjęte wartości.

WYPOWIEDŹ

Udoskonalenie kultury organizacyjnej w oparciu o przyjęte wartości to jeden z celów naszej strategii społecznej odpowiedzialności w latach 2012-2015. W znaczącym stopniu jego realizację opieramy na wnioskach i ocenach przedstawianych przez samych pracowników. Ich cennym źródłem były m.in. wyniki przeprowadzonego w latach 2013-2014 w Grupie Kapitałowej LOTOS badania zaangażowania i satysfakcji pracowników.

Iwona Stankiewicz-Dąbek

Kierownik Zespołu ds. Procesów HR w Biurze Zarządzania Zasobami Ludzkimi Grupy LOTOS

Celem badania zrealizowanego zgodnie z metodyką firmy Aon Hewitt było poznanie opinii i postaw pracowników oraz monitorowanie ich satysfakcji i zaangażowania, aby stworzyć w firmie środowisko pracy sprzyjające osiągnięciu celów biznesowych.

Wyniki badania pozwoliły dokonać oceny mocnych i słabych stron organizacji oraz przygotować „Plany działań doskonalących” dla każdej ze spółek grupy kapitałowej, prowadzące do wzrostu efektywności pracowników w dłuższej perspektywie. Przeprowadzenie badania oraz opracowanie i wdrożenie „Planów działań doskonalących” to element procesu świadomego budowania organizacji opartej na nowoczesnych praktykach zarządzania i osiągniętej przewadze konkurencyjną dzięki właściwemu wykorzystaniu potencjału zaangażowania pracowników. Realizacja Planów przebiega według wypracowanych wspólnie z pracownikami i kadrą kierowniczą zasad.

Ponieważ uzyskane w toku badania wyniki wskaźnika zaangażowania pracowników były wysokie (średnio 65%), tj. charakterystyczne dla grona najlepszych pracodawców, nasze obecne działania koncentrują się na poprawie komunikacji w zespołach i realizacji punktowych działań związanych, np. z usprawnianiem procesów czy doskonaleniem umiejętności kierowniczych.

Działania podjęte w 2014 r. dla osiągnięcia zakładanych celów:

Portal HR - Po raz pierwszy przeprowadziliśmy w Grupie LOTOS proces planowania zatrudnienia z wykorzystaniem wyłącznie wniosków elektronicznych w nowo przygotowanym portalu samoobsługi pracowniczej i menedżerskiej (system SAP HCM). Narzędzie to umożliwia wnioskującym o zatrudnienie monitorowanie ścieżki rozpatrywania wniosku, a akceptującym dostęp do wszystkich dokumentów i bieżące kontrolowanie zgłaszanych potrzeb kadrowych. W Portalu HR przygotowujemy również m.in. proces oceny pracowniczej połączony z procesem planowania szkoleń.

Serwis www.kariera.lotos.pl - Z myślą o kandydatach do pracy doskonaliliśmy naszą profesjonalną stronę internetową – www.kariera.lotos.pl, która dostarcza wyczerpujących informacji m.in. na temat Grupy LOTOS jako pracodawcy, przebiegu procesu rekrutacji, możliwości odbywania praktyk i staży, współpracy z uczelniami i szkołami, sposobu aplikowania do pracy i na praktyki. Wychodząc naprzeciw potrzebom odbiorców wprowadziliśmy nowoczesne i przyjazne formy komunikacji z kandydatami do pracy, jak np. nowoczesna prezentacja video, która przygotowuje do złożenia aplikacji o pracę, czy film „LOTOS – dynamiczni ludzie. APARATOWY” przybliżający specyfikę pracy na najczęściej obsadzonym

stanowisku.

Media społecznościowe - W ramach działań mających na celu budowanie marki Grupy LOTOS jako pożądanego pracodawcy, przygotowaliśmy profesjonalny profil Grupy LOTOS w portalu społecznościowym LinkedIn. Oprócz działania wizerunkowego, portal dostarcza informacji o prowadzonych specjalistycznych projektach rekrutacyjnych oraz stanowi wsparcie w poszukiwaniu pracowników posiadających wiedzę ekspercką do realizacji celów biznesowych. Ponadto w celu budowania pozytywnego wizerunku przyszłego pracodawcy wśród studentów trójmiejskich uczelni, którzy za kilka lat będą aktywni na rynku pracy, podjęliśmy współpracę z największą światową organizacją studencką AIESEC (m.in. poprzez uczestnictwo w konferencji Aim.Act.Achieve). Powołano też studenckiego Ambasadora LOTOSU promującego wartości naszej firmy oraz pełniącego rolę łącznika ze studentami - funpage na Facebooku – „Wystartuj z LOTOSEM”.

E-rekrutacja - W celu zatrudniania osób o wymaganych kwalifikacjach stale podnosimy standardy rekrutacji. W 2014 r. rozwiliśmy wdrożony w 2012 r. system e-rekrutacji, który zwiększył obiektywizm i efektywność procesów rekrutacyjnych w Grupie Kapitałowej LOTOS. Opracowaliśmy „Standardy przeprowadzania procesu rekrutacji i selekcji w Grupie Kapitałowej LOTOS” - przewodniki dla kadry kierowniczej i osób prowadzących rekrutację oraz Mapę Procesu Doboru Kadr, ponadto wdrożyliśmy Kodeks Dobrych Praktyk w Rekrutacji związany z uczestnictwem w Koalicji na rzecz Przyjaznej Rekrutacji. Dzięki tym działaniom Grupa LOTOS otrzymała cenyony przez kandydatów certyfikat „Strefa przyjaznej rekrutacji”.

Wsparcie na starcie - Doskonalenie programu adaptacyjnego. W drodze konkursu przeprowadzonego wśród pracowników wybraliśmy nową nazwę dla programu – „Wsparcie na starcie”, unowocześniliśmy formułę i wizualizację programu szkoleniowego dla nowych pracowników. Kontynuowaliśmy działania zmierzające do jak najszybszego uzupełniania niepożądanego wakatów oraz zwiększenia efektywności procesu adaptacji. Zmodyfikowaliśmy zakres programu szkolenia adaptacyjnego o zagadnienia dotyczące społecznej odpowiedzialności biznesu i Kodeksu etyki. Wdrożyliśmy Program adaptacyjny dla pracowników nowo zatrudnionych w kolejnych spółkach: LOTOS Paliwa, LOTOS-Air BP i LOTOS Ochrona.

W ramach programu adaptacyjnego Wsparcie na starcie z powodzeniem uczestniczyli pracownicy 50+. Mieli oni możliwość przekazania swojego doświadczenia i cennej wiedzy podczas pełnienia roli Opiekuna nowo zatrudnianych pracowników czy prelegenta/trenera podczas szkoleń wewnętrznych. Działania zmierzające do aktywizacji pracowników 50+ są zgodne z naszą strategią społecznej odpowiedzialności. Wzmacniamy kulturę dzielenia się wiedzą i korzystania z eksperckiej wiedzy pracowników 50+, angażując ich w proces rozwoju współpracowników. Miernik strategiczny, wskazujący poziom wykorzystania potencjału pracowników 50+, wzrósł w 2014 r. do 4,6% wobec 4% w 2012 r.

Doskonalenie polityki personalnej - W celu utrzymania w organizacji najbardziej wartościowych pracowników systemowo analizujemy przyczyny odejść pracowników, eliminując te spośród nich, na które mamy wpływ. W ramach doskonalenia systemu motywacyjnego przeprowadziliśmy w 2014 r. mapowanie stanowisk pracy występujących w Grupie LOTOS. Poszczególnym stanowiskom przyporządkowane zostały uniwersalne poziomy zaszeregowania, które w przyszłości pozwolą na porównanie stawek wynagrodzeń oferowanych przez naszą firmę do poziomu wynagrodzeń w Polsce, dzięki dostępowi do największej w kraju bazy wynagrodzeń Hay Group, jednego ze światowych liderów w zakresie doradztwa personalnego.

Podnoszenie kwalifikacji - Kontynuowaliśmy działania zapewniające systematyczny rozwój pracowników w zakresie wiedzy specjalistycznej. Nabywanie bądź poszerzanie wiedzy merytorycznej i podnoszenie kwalifikacji na zajmowanym stanowisku pracy odbywało się według Planu szkoleń pracowników na 2014 r., który przygotowany został w oparciu o zadania i cele rozwojowe pracowników uzgodnione podczas ostatniej oceny okresowej oraz analizę wyników niedawnego badania satysfakcji i zaangażowania pracowników. Szkolenia specjalistyczne oraz koszty nauki na studiach podyplomowych finansowane były przez pracodawcę w 100%, ponadto finansowano w 50% koszty nauki pracowników w szkołach wyższych, w ramach uzupełniania wykształcenia oraz w 50% nauk języków obcych, których znajomość wskazana jest na stanowiskach pracy. Średnio na jednego pracownika przypadło 3,5 dnia szkoleniowego (28 godzin) rocznie, nakłady na jedną osobę kształtowały się na poziomie ok. 1 600 zł, a współczynnik funduszy na szkolenia do wynagrodzeń pracowników wyniósł 1,7%.

Jako firma odpowiedzialna społecznie przywiązujemy szczególną wagę do przestrzegania praw człowieka, dlatego problematyka ta jest często omawiana w trakcie zajęć przeznaczonych dla nowo zatrudnianych pracowników, a także w podczas okresowych szkoleń z zakresu bezpieczeństwa i ochrony pracy. W 2014 r. Grupa LOTOS przeznaczyła 473 godziny na szkolenie pracowników na temat polityk i procedur regulujących kwestie przestrzegania praw człowieka w zakresie prowadzonej działalności, szkoląc 15,5% pracowników. Grupa Kapitałowa LOTOS przeznaczyła łącznie 1 964 godziny na szkolenie pracowników na temat praw człowieka, szkoląc 18,5% ogółu pracowników (dane bez spółek zależnych LOTOS Petrobaltic). W zajęciach uwzględniających problematykę praw człowieka uczestniczyło w 2014 r. 85% pracowników LOTOS Ochrona, spółki odpowiedzialnej w naszej grupie kapitałowej za realizację zadań z zakresu ochrony osób i mienia zatrudnionych.

Średnia liczba godzin szkoleniowych rocznie na osobę według kategorii zatrudnienia w Grupie LOTOS

Kategoria zatrudnienia	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Kierownictwo wyższego szczebla	41,9	43	44
Kierownictwo niższego szczebla	42,8	43,7	48
Administracja	25,8	25,4	30
Produkcja	17,7	12,1	19,3

Średnia liczba godzin szkoleniowych w Grupie LOTOS według płci

Płeć	Rok	Liczba zatrudnionych	Liczba godzin szkoleń	Średnia liczba godzin szkoleń
Kobiety	2012	417	11 096	26,6
Mężczyźni	2012	932	21 936	23,5
Kobiety	2013	416	12 039	28,9
Mężczyźni	2013	929	17 811	19,2

28,8

Kobiety	2014	420	12 084	
Mężczyźni	2014	930	25 300	27,2

Akademia LOTOS - wewnętrzny system szkoleniowo-rozwojowy, dzięki któremu podnosimy kompetencje pracowników, rozwijamy talenty, upowszechniamy wiedzę ekspercką oraz budujemy kulturę sprzyjającą wzrostowi satysfakcji i zaangażowania pracowników. Podczas szkoleń przygotowanych w ramach Kalendarza szkoleń Akademii LOTOS rozwijaliśmy m.in. umiejętności interpersonalne, komunikacyjne, negocjacyjne, zarządcze, informatyczne i językowe pracowników.

- Działania szkoleniowo-rozwojowe w ramach Akademii LOTOS koncentrowały się na realizacji indywidualnych planów rozwojowych uczestników **Programu Sukcesji Grupy Kapitałowej LOTOS**. Przygotowanie Sukcesorów gwarantuje realizację strategii biznesowej Grupy Kapitałowej LOTOS, m.in. poprzez zapewnienie ciągłości zarządzania na kluczowych stanowiskach, jasne określanie ścieżek awansu, zmniejszenie ryzyka doboru nieodpowiedniego kandydata do awansu. W 2014 r. koordynowaliśmy proces wyboru form i metod rozwoju Sukcesorów zgodnie z przyznanymi voucherami rozwojowymi. Ponadto monitorowano i aktualizowano indywidualne plany rozwojowe Sukcesorów. Udzielano wsparcia Opiekunom w pracy coachingowej z Sukcesorem oraz prezentowano na łamach gazety pracowników sylwetki uczestników Programu Sukcesji, ich postawy wobec rozwoju osobistego i podległych pracowników, motywację, pasję i zaangażowanie – propagowano tym samym dobre wzorce oraz możliwości rozwoju kariery zawodowej wśród pracowników Grupy Kapitałowej LOTOS.
- W 2014 r. rozpoczęliśmy II edycję **Programu Mistrz**. Program ma na celu ujednoczenie standardów doboru, a następnie profesjonalne przygotowanie i szkolenie kandydatów na stanowiska mistrzów w zakładach produkcyjnych. Przeprowadziliśmy warsztaty z kierownikami zakładów produkcyjnych oraz mistrzami w celu wypracowania wzorca kompetencji dla stanowiska mistrza, w oparciu o który kierownicy wytypowali kandydatów do badań Development Center stanowiących pierwszy – selekcyjny etap działań realizowanych w ramach Programu. Realizowana obecnie druga, udoskonalona edycja Programu MISTRZ:
  - umożliwiała ocenę potencjału pracowników i przygotowuje osoby o największym potencjale do objęcia stanowiska mistrza,
  - przyczynia się do wypracowania i doskonalenia standardów rekrutacji i szkolenia przyszłych mistrzów,
  - jest doskonałym elementem podwyższania motywacji pracowników,
  - pełni rolę integracyjną uczestników pracujących na różnych wydziałach produkcyjnych.
- Koordynowaliśmy realizację II edycji programu rozwojowego **Akademia Menadżera w LOTOS Kolej**. Program wspiera kierownictwo spółki w identyfikacji potencjału zatrudnionych osób, motywuje pracowników do rozwoju kompetencji istotnych z punktu widzenia pracodawcy, pozytywnie wpływa na zwiększenie efektywności pracowników oraz pomaga w przygotowaniu ich do podejmowania kluczowych funkcji.
- W LOTOS Ochrona realizowaliśmy program rozwojowy **Przełożony Liderem Zespołu**. Jego celem jest rozwinięcie kompetencji miękkich w zarządzaniu zróżnicowanym zespołem pracowników, poznanie skutecznych technik kierowania, pozwalających na przezwyciężenie problemów w pracy grupowej, w tym trudności w motywowaniu, egzekwowaniu, budowaniu lub utrzymaniu autorytetu przywódcy.

Dobra praktyka

Naszą politykę szkoleniową wyróżniają działania rozwojowe prowadzone długofalowo i konsekwentnie. W 2014 r. obchodziliśmy dziesięciolecie Akademii LOTOS, projektu szkoleniowo-rozwojowego, którego celem jest tworzenie partnerskiego zespołu oraz budowanie Grupy Kapitałowej LOTOS, jako nowoczesnej, sprawnej oraz konkurencyjnej organizacji. Akademia LOTOS zapewnia wszechstronne rozwijanie kompetencji pracowników, identyfikowanie i rozwój talentów, rozpowszechnianie wiedzy eksperckiej oraz budowanie kultury sprzyjającej wzrostowi poziomu satysfakcji i zaangażowania pracowników.

Akademia LOTOS jest cenionym w świecie nauki i biznesu systemem kompleksowego rozwoju pracowników. Cechuje ją m.in. dostępność, tj. szkolenia przeznaczone są dla wszystkich pracowników grupy kapitałowej, którzy mogą zgłosić chęć udziału w nich (*Kalendarz szkoleń*). Ponadto rozwój pracowników odbywa się w sposób ciągły i spójny, tzn. jest powiązany z systemem okresowych ocen pracownika (SOOP), ścieżkami kariery, programami rozwojowymi dla poszczególnych grup zawodowych i planami sukcesji. Jednocześnie, nasze perspektywiczne programy cechuje elastyczność, która pozwala reagować na zmiany w otoczeniu biznesowym firmy oraz na nowe potrzeby związane z kwalifikacjami pracowników.

Nasze programy szkoleniowo-rozwojowe konsultujemy z wybitnymi autorytetami, zasiadającymi w Radzie Naukowej Akademii LOTOS. Do grona tego należą: prof. Jerzy Hausner, prof. Witold Orłowski, prof. Janusz Rachoń, dr Mirosław Gronicki, prof. Wojciech Rybowski, dr Jan Szomburg i prof. Edmund Wittbrodt.

Z okazji jubileuszu Akademii LOTOS w 2014 r. Zarządowi Grupy LOTOS, Radzie Naukowej Akademii oraz kadrze kierowniczej grupy kapitałowej zaprezentowano podsumowanie 10 lat działalności szkoleniowo-rozwojowej. Jubileusz był okazją do przedstawienia zmian zarówno w procesie szkoleniowo-rozwojowym, jak i roli HR w organizacji. Uczestnicy spotkania wysłuchali jubileuszowego wykładu członka Rady Naukowej Akademii LOTOS prof. dr hab. Jerzego Hausnera „Od czego zależy wartość firmy”.

Ocena okresowa pracowników - W 2014 r. wdrożyliśmy w Grupie Kapitałowej LOTOS jednolity dla większości spółek, nowy model Systemu Oceny Okresowej Pracowników (SOOP). System obejmuje: ocenę kompetencji kluczowych i stanowiskowych menadżerskich i specjalistycznych, ocenę realizacji i wyznaczenie celów zawodowych oraz rozwojowych, planowanie szkoleń oraz ocenę końcową. Nowy SOOP stanowi autorski element programu SAP HCM. Umożliwia on skuteczniejsze monitorowanie procesu oceny oraz zaawansowane raportowanie i analizę wyników. Dzięki nowoczesnym rozwiązaniom informatycznym wprowadzono również elektroniczny obieg dokumentów SOOP oraz umożliwiono pracownikom dostęp do elektronicznego Arkusza oceny w Portalu HR. Od 2014 r. ujednoczono termin oceny w grupie kapitałowej, która odbywa się obecnie w III kwartale i jest ściśle powiązana z planowaniem szkoleń. W związku z wprowadzeniem nowego modelu przeszkoliliśmy 4 000 osób zarówno ocenianych, jak i oceniających. Szkoleniom towarzyszyły podręczniki dla uczestników oceny oraz film instruktażowy ułatwiający ocenę. Ocenie okresowej w Grupie Kapitałowej LOTOS podlegają wszyscy pracownicy zatrudnieni na podstawie umowy o pracę, którzy w terminie przeprowadzanej oceny mają co najmniej 6 miesięcy stażu w danej komórce organizacyjnej. Osoba oceniająca musi również posiadać w terminie oceny co najmniej półroczny staż pracy na danym stanowisku.

Odsetek zatrudnionych objętych Systemem Okresowej Oceny Pracowników w 2014 r. (%)

Grupa LOTOS

Kobiety	27,71* ✓
Mężczyźni	64,92 ✓
Łącznie	92,63 ✓
Grupa Kapitałowa LOTOS **	
Kobiety	21,94 ✓
Mężczyźni	69,95 ✓
Łącznie	91,89 ✓

* Przyczyną znacząco niższego odsetka ocenionych kobiet wobec ocenionych mężczyzn jest struktura zatrudnienia w Spółce oraz duża liczba urlopów macierzyńskich w raportowanym okresie.

** Bez LOTOS Kolej, gdzie wdrożenie nowego sposobu oceny planowane jest w 2016 r.

Procent ocenionych w relacji do podlegających ocenie w ramach Systemu Okresowej Oceny Pracowników w 2014 r. (%)

Grupa LOTOS	
Kobiety	96,65 ✓
Mężczyźni	98,10 ✓
Grupa Kapitałowa LOTOS	
Kobiety	97,81 ✓
Mężczyźni	97,77 ✓

Nowy System Okresowej Oceny Pracowników został poddany audytowi w celu wykluczenia nieprawidłowości wynikających z błędnej konstrukcji narzędzia czy też złego przygotowania osób oceniających i ocenianych. Wyniki audytu staną się też wskazówką dla ewentualnych działań doskonalących w przyszłości. Przeprowadzono również badanie opinii kadry kierowniczej na temat systemu, które pomoże w jeszcze większym stopniu dopasować SOOP do potrzeb biznesu.

Ciągłość zatrudnienia i ułatwienia w przejściu na emeryturę - Zapewniamy odpowiednie warunki do efektywnego rozwoju oraz praktycznego zastosowania nabywanej wiedzy i umiejętności wszystkich pracowników przez cały czas trwania stosunku pracy. Niezależnie od wieku oraz czasu przejścia na emeryturę pracownicy mają możliwość uczestniczenia w zdobywaniu bądź poszerzaniu wiedzy i uprawnień zawodowych oraz umiejętności ogólnorozwojowych. Dla tych pracowników, którzy w okresie dwóch lat przed dniem nabycia uprawnień emerytalnych, podejmą decyzję o przejściu na emeryturę, istnieje możliwość zmiany umowy o pracę z zapisem wzrostu o 8,5% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego. Ponadto, w związku z przejściem na emeryturę, pracownikom przysługuje jednorazowa odprawa pieniężna, której wysokość uzależniona jest od okresu przepracowanego przez pracownika. Odprawa pieniężna może mieć wartość od jednomiesięcznego wynagrodzenia przy stażu pracy do 15 lat do 500% podstawy wymiaru po przepracowaniu 35 lat. Prężnie działa także Koło Emerytów i Rencistów zrzeszające byłych pracowników Grupy Kapitałowej LOTOS, które istnieje już 30 lat i jest wspierane finansowo przez Zarząd Grupy LOTOS. Zarząd Koła organizuje dwa razy w roku dla swoich aktywnych ruchowo członków wycieczki krajoznawcze zarówno po Polsce, jak w innych regionach Europy, podczas których emeryci nie tylko zwiedzają, ale też propagują zdrowy tryb życia. Były pracodawca zapewnia też emerytom i rencistom opiekę medyczną oraz świadczenia socjalne.

Personel EFRA - W 2014 r. rozpoczęliśmy prace nad przygotowaniem założeń Programu Personel EFRA. Celem programu będzie zapewnienie odpowiednio wykwalifikowanych pracowników do realizacji zadań w ramach projektu doskonałości operacyjnej EFRA (EFektywna RAfinacja), który jest elementem szerszego programu Grupy LOTOS „Efektywność i Rozwój”. Realizacja programu przebiegać będzie w latach 2015-2017. W związku z planowaną rozbudową gdańskiej rafinerii przewidywane jest zatrudnienie z zewnętrznego rynku pracy oraz rotacja części pracowników w ramach grupy kapitałowej w obszarach związanych z przygotowaniem i realizacją inwestycji oraz utrzymaniem produkcji rafinerii.

Zagospodarowanie złoża B8 - W 2014 r. spółka LOTOS Petrobaltic rozpoczęła pozyskiwanie pracowników na potrzeby nowego centrum produkcyjnego, w celu odpowiednio wczesnego zbudowania ich kompetencji, umożliwienia zdobycia odpowiednich szkoleń, doświadczenia i wymaganych dozorów górniczych. Dodatkowym elementem budowania kompetencji załogi są szkolenia z obsługi nowych urządzeń. Bliska współpraca z firmami dostarczającymi sprzęt i usługi w branży upstream, pozwala na regularne wizyty pracowników spółki w siedzibach dostawców w celu zapoznania ze sprzętem i nowymi technologiami. Dodatkowo w 2014 r. zatrudniono osoby świadczące pracę na zakupionej platformie „LOTOS Petrobaltic” na czas jednoczesnego operowania trzech platform oraz rozpoczęto budowanie kadry koniecznej do pracy na platformie „Petrobaltic” po przebudowie, jako istotny element realizacji strategicznego projektu w obszarze upstream - zagospodarowania złoża B8.

Stacje paliw LOTOS - Stacje paliw marki LOTOS uczestniczą w realizacji strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS. Osoby tam zatrudnione są ambasadorami firmy w relacjach z otoczeniem, mimo że nie są pracownikami LOTOSU. W ramach wywierania pozytywnego wpływu na praktyki zatrudnienia, motywowania, budowania kultury pracy opartej na przyjętych wartościach na stacjach paliw marki LOTOS realizowaliśmy w 2014 r. plan działań wspierających proces rekrutacji, motywowania oraz budowania odpowiedniej kultury pracy. Opracowany został profil pracownika na stanowisku sprzedawcy oraz zarządzającego stacją paliw, który w połączeniu z wypracowanymi standardami przeprowadzania rozmów rekrutacyjnych oraz szkoleniami dla kierowników obszarów usprawnia proces oceny i wyboru osób realizujących zadania na rzecz stacji paliw. W serwisie internetowym www.lotos.pl <<http://www.lotos.pl/>> przygotowaliśmy przejrzystą informację na temat tego, jak ubiegać się o pracę na stacjach. Przeprowadziliśmy szkolenia dla kierowników obszarów, zarządzających i sprzedawców z zakresu profesjonalnej obsługi. W 2015 r. planujemy szkolenia e-learningowe dla pracowników stacji paliw.

Dobra praktyka

W 2014 r. zrealizowaliśmy program „Jeden dzień z życia stacji”, w którym każdy pracownik spółki LOTOS Paliwa pracuje jeden dzień na stacji i aktywnie uczestniczy w obsłudze klienta, zachęca klientów do zakupu towarów w sklepie, uzupełnia towary na półkach, asystuje przy obsłudze klienta przy dystrybutorze, tym samym podkreślając istotność pracy wykonywanej na stacji. Specyfika pracy osób zatrudnionych w spółce Grupy Kapitałowej LOTOS odpowiedzialnej za stacje paliw LOTOS jest bardzo różnorodna – do ich obowiązków należy m.in. zarządzanie siecią stacji paliw i obsługa klienta (handel detaliczny i hurtowy, prowadzenie programu flotowego, opracowywanie jednolitych standardów obsługi klientów). Osoby, które nie pracują bezpośrednio na stacji paliw, nie mają dostatecznego wyobrażenia na temat tego, z jakimi wyzwaniami wiąże się obsługa klienta i na czym polega sedno działalności spółki. Jednocześnie stacje paliw stanowią ważną wizytówkę LOTOSU w relacjach z ogółem społeczeństwa. Dobra praktyka polega na podnoszeniu kwalifikacji pracowniczych i stworzeniu możliwości lepszego zrozumienia specyfiki podstawowej działalności spółki. Uczestnictwo pracowników w programie służy m.in. zdobyciu nowych doświadczeń, zbudowaniu pełniejszego obrazu działalności firmy oraz ułatwieniu zrozumienia zależności między poszczególnymi rolami w organizacji i ich wpływem na funkcjonowanie stacji paliw.

W 2014 r. w programie „Jeden dzień z życia stacji” wzięło udział 216 osób. Z badania opinii zrealizowanego wśród uczestników programu wynika, że aż 85% przeszkolonych osób przyznaje, iż poszerzył on ich wiedzę o zasadach funkcjonowania i pracy na stacji paliw. Jednocześnie ponad połowa pracowników opowiedziała się za powtarzaniem projektu w kolejnych latach.

Wolontariat - W 2014 r. rozwinęliśmy działania w zakresie wolontariatu akcyjnego. W ramach programu „Chronimy NATURĘ na Wyspie Sobieszewskiej” zorganizowaliśmy akcję sprzątnięcia rezerwatu Mewia Lacha dla chętnych pracowników Grupy Kapitałowej LOTOS. Przeszło 50 pracowników oraz ich rodziny wspólnie porządkowało teren ze śmieci wyrzucanych przez morze oraz porzucanych na brzegu przez turystów. Dokonano renowacji znajdujących się w rezerwacie obiektów, takich jak wieża widokowa oraz tablice informacyjne na ścieżce edukacyjnej. Zebrano 2 400 litrów śmieci oraz odgrodzono tereny chronione, gdzie znajdują się gniazda rybitw czubatych oraz siewczek obrożnych. Kontynuowaliśmy także akcję „Nakręcony LOTOS”, która rozwinęła się poza teren Grupy Kapitałowej LOTOS. Nakrętki zbiera obecnie 20 placówek, w tym szkoły, przedszkola, domy kultury i sklepy, które przywożą na teren Grupy LOTOS w Gdańsku worki z plastikowymi korkami. W 2014 r. udało się zebrać 7,5 tony nakrętek, a kwota uzyskana ze sprzedaży plastiku zasilila konto wnuczka naszej pracownicy chorego na nieuleczalną chorobę dystrofii mięśniowej.

Nasze środowisko pracy

Grupa Kapitałowa LOTOS zapewnia wszystkim pracownikom, tj. zatrudnionym na czas nieokreślony, na czas określony, w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy możliwość korzystania z pakietu tych samych świadczeń dodatkowych, zagwarantowanych w Zakładowym Układzie Zbiorowym Pracy dla pracowników Grupy LOTOS i Regulaminie korzystania z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. W Grupie LOTOS 95,6% pracowników objętych jest Zakładowym Układem Zbiorowym Pracy (ZUZP). Pozostała część pracowników należy do najwyższej kadry zarządczej, której zasady zatrudniania i wynagradzania ustala Zarząd Spółki z uwzględnieniem obowiązujących przepisów prawa pracy. Wszystkie spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej LOTOS mają Zakładowe Układy Zbiorowe Pracy lub Regulaminy Wynagradzania, których zapisy są tożsame z ZUZP, a procent pracowników objętych postanowieniami tych dokumentów wynosi od 99,5% do 99,9%.

Fakt, że w Grupie LOTOS obowiązuje ZUZP sprawia, że sytuacja kadrowo-płacowa, a przede wszystkim treść indywidualnych stosunków pracy jest określona w akcie mającym oparcie w konsensusie uzyskanym przed 10 laty przez pracodawcę i reprezentację pracowniczą. Walorem tej regulacji jest możliwość dostosowywania postanowień układu do wymogów zmieniającego się otoczenia. ZUZP ustala m.in. procedurę zmian wysokości wynagrodzeń. Ustalono, że co roku w porozumieniu zostanie określony ewentualny wzrost wynagrodzeń, a organizacje związkowe zgodziły się, że negocjując o wzroście wynagrodzeń, uwzględnią istniejące w danym okresie możliwości pracodawcy. Taki zapis stanowi o wysokim poziomie zaufania i spokoju społecznego, które stanowią jedną z podstaw zbiorowego prawa pracy. W 2014 r. po konsultacjach, biorąc pod uwagę warunki makro-ekonomiczne, strony zgodziły się na zachowanie wynagrodzeń pracowników w niezmienionej wysokości.

W praktyce dialogu zakładowego w Grupie LOTOS ważny jest zwyczaj odbywania comiesięcznych spotkań z Radą pracowników, co gwarantuje zapewnienie co najmniej 30-dniowego wyprzedzenia w przekazie każdej wymaganej uzgodnienia informacji, podobnie jak w przypadku zakładowych organizacji związkowych.

Na mocy ZUZP, w ramach abonamentu medycznego opłacanego przez pracodawcę, każdy pracownik ma możliwość skorzystania z dodatkowej opieki medycznej niepublicznego zakładu opieki zdrowotnej oraz z opieki stomatologicznej. Udzielane są urlopy macierzyńskie, urlopy ojcowskie oraz urlopy rodzicielskie zgodnie z przepisami prawa.

Urlopy związane z narodzinami dziecka w Grupie LOTOS

Rok	Osoby, które odeszły na urlop związany z narodzinami dziecka		Osoby, które wróciły z urlopu związanego z narodzinami dziecka		Osoby, których stosunek pracy uległ rozwiązaniu w okresie do roku od powrotu	
	Kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
2012	19	2	14	2	-	-
2013	22	0	17	0	0	0
2014	26	2	18	2	0	0

Oferujemy pomoc socjalną w postaci pożyczek, zapomóg, dofinansowania wypoczynku pracowników i ich dzieci. Umożliwiamy pracownikom wykupienie kart członkowskich do klubów sportowych w ramach Programu Benefit oraz wykupienia kart „Multikarnet OK”. Duża różnorodność zajęć sportowo-rekreacyjnych oraz wybór usług zgodnie z indywidualnymi preferencjami przyczynia się do poprawy kondycji fizycznej i psychicznej pracowników.

Staramy się oferować pracownikom atrakcyjne stawki wynagrodzenia zasadniczego, jednak musimy uwzględnić specyfikę naszego rynku pracy

oraz wewnętrzne uwarunkowania działalności. W 2014 r. relacja średniego wynagrodzenia zasadniczego kobiet i mężczyzn w Grupie LOTOS wynosiła 128% z korzyścią dla mężczyzn wobec 130% w 2013 r.

Stosunek podstawowego oraz faktycznego wynagrodzenia kobiet i mężczyzn według zajmowanego stanowiska [stan na 31.12.2014 r.]

Kategoria zatrudnienia	Stosunek podstawowego wynagrodzenia mężczyzn do podstawowego wynagrodzenia kobiet [%]	Stosunek średniej płacy /faktycznego wynagrodzenia/ mężczyzn do średniej płacy kobiet [%]
Grupa LOTOS		
Kadra kierownicza wyższego szczebla	75	94
Kadra kierownicza niższego szczebla	83	129
Administracja	120	143
Produkcja	65	163
LOTOS Asphalt		
Kadra kierownicza wyższego szczebla	60	96
Kadra kierownicza niższego szczebla	78	149
Administracja	88	146
Produkcja	63	122
LOTOS Kolej		
Kadra kierownicza wyższego szczebla	100	105
Kadra kierownicza niższego szczebla	100	109
Administracja	59	131
Produkcja	100	154
LOTOS Oil		
Kadra kierownicza niższego szczebla	100	102
Administracja	111	123
Produkcja	89	152
LOTOS-Air BP		
Kadra kierownicza wyższego szczebla	88	67
Kadra kierownicza niższego szczebla	80	83
Administracja	119	127
LOTOS Paliwa		
Kadra kierownicza wyższego szczebla	108	138
Kadra kierownicza niższego szczebla	83	95
Administracja	100	134
LOTOS Petrobaltic		
Kadra kierownicza wyższego szczebla	106	156
Kadra kierownicza niższego szczebla	131	162
Administracja	133	145
Produkcja	70	121
LOTOS Geonafta		
Kadra kierownicza wyższego szczebla	91	145

Kadra kierownicza niższego szczebla	58	81
Administracja	214	126
Produkcja	36	96
LOTOS Norge		
Kadra kierownicza niższego szczebla	90	140
Administracja	137	117
Energobaltic		
Produkcja	73	102

Pracownikom oferujemy możliwość korzystania z programów emerytalnych. Obecnie 13 spółek grupy kapitałowej korzysta z programu grupowego ubezpieczenia na życie połączonego z funduszem kapitałowym. Fundusz jest w całości opłacany przez pracodawcę, a przystąpienie do niego jest dobrowolne i obejmuje wszystkich pracowników zatrudnionych na umowę o pracę. Oszczędzanie na emeryturę w ramach III filaru jest istotnym elementem odpowiedzialnego planowania osobistej przyszłości finansowej. Pracownicy, chcąc zwiększyć liczbę zgromadzonych składek, mogą również dokonywać wpłat własnych.

Na koniec 2014 r. 80,2% pracowników Grupy Kapitałowej LOTOS posiadało ubezpieczenie grupowe z funduszem inwestycyjnym, natomiast w Grupie LOTOS było to 88,2%.

Dokone wpłaty z tytułu ubezpieczenia pracowników z funduszem inwestycyjnym (III filar) w tys. zł

	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Grupa LOTOS	3 519	3 587	3 591
Grupa Kapitałowa LOTOS	11 182	11 261	15 018

Pomocne dane

Pracownicy nowo zatrudnieni w 2014 r.

Grupa LOTOS	LOTOS Asphalt	LOTOS Kolej	LOTOS Oil	LOTOS-Air BP	LOTOS Paliwa	LOTOS Petrobaltic wraz ze spółkami zależnymi LOTOS Geonafta, LOTOS Norge, Energobaltic
68	10	74	11	11	25	181

Pracownicy zatrudnieni i zwolnieni oraz wskaźnik fluktuacji w 2014 r.

	Grupa LOTOS		LOTOS Asphalt		LOTOS Kolej		LOTOS Oil		LOTOS-Air BP		LOTOS Paliwa	
	liczba	fluktuacja [%]	liczba	fluktuacja [%]	liczba	fluktuacja [%]	liczba	fluktuacja [%]	liczba	fluktuacja [%]	liczba	fluktuacja [%]
Płeć												
Kobiety	45	3,33	4	1,92	10	1,14	5	1,57	4	8	29	10,66
Mężczyźni	84	6,22	11	5,29	100	11,44	16	5,03	15	30	22	8,09
Wiek												
<30 lat	39	2,89	0	0	20	2,28	8	2,52	7	14	8	2,94
30-50 lat	65	4,81	0	0	66	7,55	9	2,83	12	24	34	12,5
>50 lat	25	1,85	0	0	24	2,75	4	1,26	0	0	9	3,31
Razem	129	9,55	0	0	110	12,58	21	6,61	19	38	51	18,75

Pracownicy zatrudnieni i zwolnieni oraz wskaźnik fluktuacji w 2014 r. w Grupie Kapitałowej LOTOS Petrobaltic

	LOTOS Petrobaltic*		LOTOS Geonafta		LOTOS Norge		Energobaltic	
	liczba	fluktuacja [%]	liczba	fluktuacja [%]	liczba	fluktuacja [%]	liczba	fluktuacja [%]
Płeć								
Kobiety	31	7,2	5	5,4	0	0	0	0
Mężczyźni	195	45,1	9	9,72	1	4,5	2	6,06
Wiek								
<30 lat	77	17,8	4	4,32	0	0	1	3,03
30-50 lat	98	22,7	9	9,72	0	0	0	0
>50 lat	51	11,8	1	1,08	1	4,5	1	3,03

Razem 226 52,3 14 14 1 4 2 6,06

* Z uwagi na specyfikę działalności LOTOS Petrobaltic (wykonywanie pracy w ruchu ciągłym na platformach), w każdym roku pojawia się konieczność zatrudnienia osób z zewnątrz na czas zastępstw pracowników platform. Często występuje sytuacja, że dany pracownik zatrudniany jest kilkakrotnie na tych samych bądź różnych warunkach umowy o pracę. Jest to przyczyną wysokiego współczynnika fluktuacji w spółce.

Skład kadry pracowniczej w podziale na kategorie płci i wieku [stan na 31.12.2014 r.]

Wiek pracownika	Kategoria zatrudnienia	Procent ogółu pracowników	Procent ogółu w kategorii wiekowej	Procent ogółu kobiet	Procent ogółu kobiet w kategorii wiekowej	Procent ogółu mężczyzn	Procent ogółu mężczyzn w kategorii wiekowej
Grupa LOTOS							
< 30 lat	Kadra kierownicza niższego szczebla	0,07 ✓	0,70 ✓	0,00 ✓	0,00 ✓	0,11 ✓	0,97 ✓
< 30 lat	Administracja	4,59 ✓	43,36 ✓	9,52 ✓	100,00 ✓	2,37 ✓	21,36 ✓
< 30 lat	Produkcja	5,93 ✓	55,94 ✓	0,00 ✓	0,00 ✓	8,60 ✓	77,67 ✓
< 30 lat	ŁĄCZNIE	10,59 ✓	100,00 ✓	9,52 ✓	100,00 ✓	11,08 ✓	100,00 ✓
30 - 50 lat	Zarząd	0,15 ✓	0,24 ✓	0,00 ✓	0,00 ✓	0,22 ✓	0,35 ✓
30 - 50 lat	Kadra kierownicza wyższego szczebla	1,78 ✓	2,88 ✓	0,95 ✓	1,50 ✓	2,15 ✓	3,53 ✓
30 - 50 lat	Kadra kierownicza niższego szczebla	4,96 ✓	8,04 ✓	6,19 ✓	9,77 ✓	4,41 ✓	7,23 ✓
30 - 50 lat	Administracja	30,75 ✓	49,82 ✓	56,19 ✓	88,72 ✓	19,25 ✓	31,57 ✓
30 - 50 lat	Produkcja	24,07 ✓	39,02 ✓	0,00 ✓	0,00 ✓	34,94 ✓	57,32 ✓
30 - 50 lat	ŁĄCZNIE	61,71 ✓	100,00 ✓	63,33 ✓	100,00 ✓	60,97 ✓	100,00 ✓
> 50 lat	Zarząd	0,22 ✓	0,80 ✓	0,00 ✓	0,00 ✓	0,32 ✓	1,15 ✓
> 50 lat	Kadra kierownicza wyższego szczebla	1,33 ✓	4,81 ✓	0,71 ✓	2,63 ✓	1,61 ✓	5,77 ✓
> 50 lat	Kadra kierownicza niższego szczebla	3,19 ✓	11,50 ✓	3,10 ✓	11,40 ✓	3,23 ✓	11,54 ✓
> 50 lat	Administracja	12,74 ✓	45,99 ✓	23,10 ✓	85,09 ✓	8,06 ✓	28,85 ✓
> 50 lat	Produkcja	10,22 ✓	36,90 ✓	0,24 ✓	0,88 ✓	14,73 ✓	52,69 ✓
> 50 lat	ŁĄCZNIE	27,70 ✓	100,00 ✓	27,15 ✓	100,00 ✓	27,95 ✓	100,00 ✓

Wiek pracownika	Kategoria zatrudnienia	Procent ogółu pracowników	Procent ogółu w kategorii wiekowej	Procent ogółu kobiet	Procent ogółu kobiet w kategorii wiekowej	Procent ogółu mężczyzn	Procent ogółu mężczyzn w kategorii wiekowej
LOTOS Asfalt							
< 30 lat	Kadra kierownicza niższego szczebla	0,48 ✓	5,88 ✓	2,17 ✓	20,00 ✓	0,00 ✓	0,00 ✓
< 30 lat	Administracja	4,81 ✓	58,82 ✓	8,70 ✓	80,00 ✓	3,70 ✓	50,00 ✓
< 30 lat	Produkcja	2,88 ✓	35,29 ✓	0,00 ✓	0,00 ✓	3,70 ✓	50,00 ✓
< 30 lat	ŁĄCZNIE	8,17 ✓	100,00 ✓	10,87 ✓	100,00 ✓	7,40 ✓	100,00 ✓
30 - 50 lat	Kadra kierownicza wyższego szczebla	3,85 ✓	4,94 ✓	2,17 ✓	2,63 ✓	4,32 ✓	5,65 ✓
30 - 50 lat	Kadra kierownicza niższego szczebla	7,21 ✓	9,26 ✓	4,35 ✓	5,26 ✓	8,02 ✓	10,48 ✓
30 - 50 lat	Administracja	29,81 ✓	38,27 ✓	73,92 ✓	89,47 ✓	17,28 ✓	22,58 ✓
30 - 50 lat	Produkcja	37,02 ✓	47,53 ✓	2,17 ✓	2,63 ✓	46,93 ✓	61,29 ✓
30 - 50 lat	ŁĄCZNIE	77,89 ✓	100,00 ✓	82,61 ✓	100,00 ✓	76,55 ✓	100,00 ✓
> 50 lat	Zarząd	0,48 ✓	3,45 ✓	0,00 ✓	0,00 ✓	0,62 ✓	3,85 ✓
> 50 lat	Kadra kierownicza wyższego szczebla	1,44 ✓	10,34 ✓	0,00 ✓	0,00 ✓	1,85 ✓	11,54 ✓
> 50 lat	Kadra kierownicza niższego szczebla	0,96 ✓	6,90 ✓	0,00 ✓	0,00 ✓	1,23 ✓	7,69 ✓
> 50 lat	Administracja	2,88 ✓	20,69 ✓	6,52 ✓	100 ✓	1,85 ✓	11,54 ✓
> 50 lat	Produkcja	8,18 ✓	58,62 ✓	0,00 ✓	0,00 ✓	10,50 ✓	65,38 ✓
> 50 lat	ŁĄCZNIE	13,94 ✓	100 ✓	6,52 ✓	100,00 ✓	16,05 ✓	100,00 ✓

Wiek pracownika	Kategoria zatrudnienia	Procent ogółu pracowników	Procent ogółu w kategorii wiekowej	Procent ogółu kobiet	Procent ogółu kobiet w kategorii wiekowej	Procent ogółu mężczyzn	Procent ogółu mężczyzn w kategorii wiekowej
LOTOS Kolej							
< 30 lat	Kadra kierownicza niższego szczebla	0,23 ✓	2,08 ✓	1,15 ✓	3,85 ✓	0,13 ✓	1,43 ✓
< 30 lat	Administracja	1,83 ✓	16,67 ✓	9,20 ✓	30,77 ✓	1,02 ✓	11,43 ✓
< 30 lat	Produkcja	8,92 ✓	81,25 ✓	19,54 ✓	65,38 ✓	7,74 ✓	87,14 ✓
< 30 lat	ŁĄCZNIE	10,9 ✓	100,00 ✓	29,98 ✓	100,00 ✓	8,89 ✓	100,00 ✓
30 - 50 lat	Kadra kierownicza wyższego szczebla	0,11 ✓	0,20 ✓	1,15 ✓	2,13 ✓	0,00 ✓	0,00 ✓

30 - 50 lat	Kadra kierownicza niższego szczebla	2,40 ✓	4,19 ✓	8,05 ✓	14,89 ✓	1,78 ✓	3,08 ✓
30 - 50 lat	Administracja	4,81 ✓	8,38 ✓	17,24 ✓	31,91 ✓	3,43 ✓	5,95 ✓
30 - 50 lat	Produkcja	50,00 ✓	87,23 ✓	27,57 ✓	51,06 ✓	52,48 ✓	90,97 ✓
30 - 50 lat	ŁĄCZNIE	57,32 ✓	100,00 ✓	54,01 ✓	100 ✓	57,69 ✓	100,00 ✓
> 50 lat	Zarząd	0,11 ✓	0,36 ✓	0,00 ✓	0,00 ✓	0,13 ✓	0,38 ✓
> 50 lat	Kadra kierownicza wyższego szczebla	0,69 ✓	2,17 ✓	1,15 ✓	7,14 ✓	0,64 ✓	1,90 ✓
> 50 lat	Kadra kierownicza niższego szczebla	1,26 ✓	3,97 ✓	1,15 ✓	7,14 ✓	1,27 ✓	3,80 ✓
> 50 lat	Administracja	3,43 ✓	10,83 ✓	6,90 ✓	42,86 ✓	3,05 ✓	9,13 ✓
> 50 lat	Produkcja	26,21 ✓	82,67 ✓	6,90 ✓	42,86 ✓	28,34 ✓	84,79 ✓
> 50 lat	ŁĄCZNIE	31,70 ✓	100,00 ✓	16,10 ✓	100,00 ✓	33,42 ✓	100,00 ✓

Wiek pracownika	Kategoria zatrudnienia	Procent ogółu pracowników	Procent ogółu w kategorii wiekowej	Procent ogółu kobiet	Procent ogółu kobiet w kategorii wiekowej	Procent ogółu mężczyzn	Procent ogółu mężczyzn w kategorii wiekowej
LOTOS Oil							
< 30 lat	Administracja	4,40 ✓	50,00 ✓	6,52 ✓	100,00 ✓	3,54 ✓	36,36 ✓
< 30 lat	Produkcja	4,40 ✓	50,00 ✓	0,00 ✓	0,00 ✓	6,19 ✓	63,34 ✓
< 30 lat	ŁĄCZNIE	8,80 ✓	100,00 ✓	6,52 ✓	100,00 ✓	9,73 ✓	100,00 ✓
30 - 50 lat	Zarząd	0,31 ✓	0,48 ✓	0,00 ✓	0,00 ✓	0,44 ✓	0,71 ✓
30 - 50 lat	Kadra kierownicza wyższego szczebla	1,26 ✓	1,92 ✓	0,00 ✓	0,00 ✓	1,77 ✓	2,84 ✓
30 - 50 lat	Kadra kierownicza niższego szczebla	5,66 ✓	8,65 ✓	5,43 ✓	7,46 ✓	5,75 ✓	9,22 ✓
30 - 50 lat	Administracja	35,54 ✓	54,33 ✓	53,27 ✓	73,13 ✓	28,32 ✓	45,39 ✓
30 - 50 lat	Produkcja	22,64 ✓	34,62 ✓	14,13 ✓	19,40 ✓	26,11 ✓	41,84 ✓
30 - 50 lat	ŁĄCZNIE	65,41 ✓	100 ✓	72,83 ✓	100 ✓	62,39 ✓	100 ✓
> 50 lat	Kadra kierownicza wyższego szczebla	0,63 ✓	2,44 ✓	0,00 ✓	0,00 ✓	0,88 ✓	3,17 ✓
> 50 lat	Kadra kierownicza niższego szczebla	2,52 ✓	9,76 ✓	1,09 ✓	5,26 ✓	3,10 ✓	11,11 ✓
> 50 lat	Administracja	5,66 ✓	21,95 ✓	11,95 ✓	57,89 ✓	3,10 ✓	11,11 ✓
> 50 lat	Produkcja	16,98 ✓	65,85 ✓	7,61 ✓	36,84 ✓	20,80 ✓	74,60 ✓
> 50 lat	ŁĄCZNIE	25,79 ✓	100,00 ✓	20,65 ✓	100,00 ✓	27,88 ✓	100,00 ✓

Wiek pracownika	Kategoria zatrudnienia	Procent ogółu pracowników	Procent ogółu w kategorii wiekowej	Procent ogółu kobiet	Procent ogółu kobiet w kategorii wiekowej	Procent ogółu mężczyzn	Procent ogółu mężczyzn w kategorii wiekowej
LOTOS Paliwa							
< 30 lat	Administracja	11,30 ✓	100,00 ✓	17,99 ✓	100,00 ✓	3,76 ✓	100,00 ✓
< 30 lat	ŁĄCZNIE	11,30 ✓	100,00 ✓	17,99 ✓	100,00 ✓	3,76 ✓	100,00 ✓
30 - 50 lat	Kadra kierownicza wyższego szczebla	2,57 ✓	3,30 ✓	1,44 ✓	1,89 ✓	3,76 ✓	4,72 ✓
30 - 50 lat	Kadra kierownicza niższego szczebla	8,09 ✓	10,38 ✓	4,32 ✓	5,66 ✓	12,03 ✓	15,09 ✓
30 - 50 lat	Administracja	67,28 ✓	86,32 ✓	70,50 ✓	92,45 ✓	63,91 ✓	80,19 ✓
30 - 50 lat	ŁĄCZNIE	77,94 ✓	100,00 ✓	76,26 ✓	100,00 ✓	79,70 ✓	100,00 ✓
> 50 lat	Zarząd	0,00 ✓	3,33 ✓	0,00 ✓	0,00 ✓	0,75 ✓	4,55 ✓
> 50 lat	Kadra kierownicza wyższego szczebla	1,47 ✓	13,33 ✓	1,44 ✓	25,00 ✓	1,50 ✓	9,09 ✓
> 50 lat	Kadra kierownicza niższego szczebla	1,10 ✓	10,00 ✓	0,00 ✓	0,00 ✓	2,26 ✓	13,64 ✓
> 50 lat	Administracja	8,09 ✓	73,33 ✓	4,32 ✓	75,00 ✓	12,03 ✓	72,73 ✓
> 50 lat	ŁĄCZNIE	11,30 ✓	100,00 ✓	5,76 ✓	100,00 ✓	16,54 ✓	100,00 ✓

Wiek pracownika	Kategoria zatrudnienia	Procent ogółu pracowników	Procent ogółu w kategorii wiekowej	Procent ogółu kobiet	Procent ogółu kobiet w kategorii wiekowej	Procent ogółu mężczyzn	Procent ogółu mężczyzn w kategorii wiekowej
LOTOS Petrobaltic							
< 30 lat	Kadra kierownicza niższego szczebla	0,46 ✓	3,45 ✓	1,25 ✓	5,00 ✓	0,00 ✓	2,63 ✓
< 30 lat	Administracja	8,10 ✓	60,34 ✓	21,25 ✓	85,00 ✓	5,11 ✓	47,37 ✓
< 30 lat	Produkcja	4,86 ✓	36,21 ✓	2,50 ✓	10,00 ✓	5,40 ✓	50,00 ✓
< 30 lat	ŁĄCZNIE	13,43 ✓	100,00 ✓	25,00 ✓	100,00 ✓	10,80 ✓	100,00 ✓
30 - 50 lat	Zarząd	0,00 ✓	0,69 ✓	0,00 ✓	0,00 ✓	0,57 ✓	0,84 ✓
30 - 50 lat	Kadra kierownicza wyższego szczebla	4,17 ✓	6,19 ✓	8,75 ✓	13,21 ✓	3,13 ✓	4,62 ✓

30 - 50 lat	Kadra kierownicza niższego szczebla	6,48 ✓	9,62 ✓	1,25 ✓	1,89 ✓	7,67 ✓	11,34 ✓
30 - 50 lat	Administracja	25,00 ✓	37,11 ✓	56,25 ✓	84,91 ✓	17,90 ✓	26,47 ✓
30 - 50 lat	Produkcja	31,25 ✓	46,39 ✓	0,00 ✓	0,00 ✓	38,35 ✓	56,72 ✓
30 - 50 lat	ŁĄCZNI	67,36 ✓	100,00 ✓	66,25 ✓	100,00 ✓	67,61 ✓	100,00 ✓
> 50 lat	Zarząd	0,23 ✓	1,20 ✓	0,00 ✓	0,00 ✓	0,28 ✓	1,32 ✓
> 50 lat	Kadra kierownicza wyższego szczebla	1,85 ✓	9,64 ✓	2,50 ✓	28,57 ✓	1,70 ✓	7,89 ✓
> 50 lat	Kadra kierownicza niższego szczebla	1,16 ✓	6,02 ✓	0,00 ✓	0,00 ✓	1,42 ✓	6,58 ✓
> 50 lat	Administracja	5,09 ✓	26,51 ✓	6,25 ✓	71,43 ✓	4,83 ✓	22,37 ✓
> 50 lat	Produkcja	10,88 ✓	56,63 ✓	0,00 ✓	0,00 ✓	13,35 ✓	61,84 ✓
> 50 lat	ŁĄCZNI	19,21 ✓	100,00 ✓	8,75 ✓	100,00 ✓	21,59 ✓	100,00 ✓

Grupa Kapitałowa LOTOS zatrudnia wyższą kadramę menadżerską zgodnie z profilem i wymaganiami stanowiska. Osoby, którym powierzamy stanowiska kierownicze w najwyższym stopniu spełniają stawiane wymagania. Bardzo często wyższe stanowiska w firmie obejmują pracownicy w ramach awansu wewnętrznego.

W składzie wyższej kadry, w głównych lokalizacjach działalności Spółki 95,2% zatrudnionych pracowników rekrutuje się z lokalnej społeczności. Pomorze stanowi rynek lokalny także w przypadku LOTOS Kolej, w której 100% wyższej kadry kierowniczej wywodzi się ze społeczności regionu.

Przez główne lokalizacje dla działalności spółek należy rozumieć lokalizacje, w których liczba zatrudnionych pracowników stanowi istotny udział w całkowitym zatrudnieniu. Statusem rynku lokalnego objęty jest teren województwa.

Spółki LOTOS Asphalt i LOTOS Oil prowadziły w 2014 r. działalność w Polsce Południowej w Jasle (LOTOS Asphalt), Czechowicach oraz na północy kraju w Gdańsku. W LOTOS Asphalt 100% kadry rekrutuje się z lokalnej społeczności z rejonu Jasła i Czechowic, zaś z Gdańska 82%. W LOTOS Oil w Czechowicach i Gdańsku wskaźnik ten wynosi 100%. LOTOS Paliwa, ze względu na specyficzny charakter działalności, zatrudnia osoby na stanowiskach kierowniczych w różnych miejscach Polski na podstawie aktualnego zapotrzebowania. W LOTOS Petrobaltic 62% wyższego kierownictwa pochodzi z Gdańska, w którym zlokalizowana jest siedziba spółki. W LOTOS Geonafta 82% członków kierownictwa rekrutowało się z regionu, w którym spółka prowadzi działalność, w przypadku natomiast LOTOS Norge większość kadry pochodzi z Norwegii, traktowanej jako region o dużym doświadczeniu w rozwoju działalności poszukiwawczo-wydobywczej w segmencie ropy naftowej i gazu.

Relacja najniższego wynagrodzenia zasadniczego w Grupie LOTOS do najniższego wynagrodzenia w Polsce

	Najniższe wynagrodzenie zasadnicze (zł)	Najniższe wynagrodzenie w Polsce (zł)	Relacja (%)
31.12.2014 r.	2 500	1 680	149
31.12.2013 r.	2 715	1 600	170
31.12.2012 r.	2 500	1 500	167

Relacja najniższego wynagrodzenia zasadniczego w LOTOS Kolej do najniższego wynagrodzenia w Polsce

	Najniższe wynagrodzenie zasadnicze (zł)	Najniższe wynagrodzenie w Polsce (zł)	Relacja (%)
31.12.2014 r.	1 760	1 680	105
31.12.2013 r.	2 700	1 600	169
31.12.2012 r.	2 657	1 500	177

Relacja najniższego wynagrodzenia zasadniczego w LOTOS Asphalt do najniższego wynagrodzenia w Polsce

	Najniższe wynagrodzenie zasadnicze (zł)	Najniższe wynagrodzenie w Polsce (zł)	Relacja (%)
31.12.2014 r. Gdańsk	2 800	1 680	167
31.12.2014 r. Czechowice-Dziedzice	2 960	1 680	176
31.12.2014 r. Jasło	2 650	1 680	158
31.12.2013 r. Gdańsk	3 160	1 600	198
31.12.2013 r. Czechowice-Dziedzice	2 960	1 600	185
31.12.2013 r. Jasło	2 400	1 600	150
31.12.2012 r. Gdańsk	2 800	1 500	187

31.12.2012 r. Czechowice-Dziedzice	2 500	1 500	167
31.12.2012 r. Jasło	1 976	1 500	132

Relacja najniższego wynagrodzenia zasadniczego w LOTOS Oil do najniższego wynagrodzenia w Polsce

	Najniższe wynagrodzenie zasadnicze (zł)	Najniższe wynagrodzenie w Polsce (zł)	Relacja (%)
31.12.2014 r. Gdańsk	2 600	1 680	155
31.12.2014 r. Czechowice-Dziedzice	2 652	1 680	158
31.12.2013 r. Gdańsk	2 700	1 600	169
31.12.2013 r. Czechowice-Dziedzice	2 652	1 600	166
31.12.2012 r. Gdańsk	2 760	1 500	184
31.12.2012 r. Czechowice-Dziedzice	2 491	1 500	166
31.12.2012 r. Jasło* (oddział działający do maja 2013 r.)	2 413	1 500	161

Relacja najniższego wynagrodzenia zasadniczego w LOTOS-Air BP do najniższego wynagrodzenia w Polsce

	Najniższe wynagrodzenie zasadnicze (zł)	Najniższe wynagrodzenie w Polsce (zł)	Relacja (%)
31.12.2014 r.	2 700	1 680	161

Relacja najniższego wynagrodzenia zasadniczego w LOTOS Paliwa do najniższego wynagrodzenia w Polsce

	Najniższe wynagrodzenie zasadnicze (zł)	Najniższe wynagrodzenie w Polsce (zł)	Relacja (%)
31.12.2014 r.	2 760	1 680	164
31.12.2013 r.	2 760	1 600	172,5
31.12.2012 r.	2 760	1 500	184

Relacja najniższego wynagrodzenia zasadniczego w LOTOS Petrobaltic do najniższego wynagrodzenia w Polsce

	Najniższe wynagrodzenie zasadnicze (zł)	Najniższe wynagrodzenie w Polsce (zł)	Relacja (%)
31.12.2014 r.	3 000	1 680	179
31.12.2013 r.	3 064	1 600	192
31.12.2012 r.	3 000	1 500	200

Relacja najniższego wynagrodzenia zasadniczego w LOTOS Geonafta do najniższego wynagrodzenia na Litwie

	Najniższe wynagrodzenie zasadnicze (LTL)	Najniższe wynagrodzenie na Litwie (LTL)	Relacja (%)
31.12.2014 r.	1 036	1 035	100
31.12.2013 r.	1 000	1 000	100
31.12.2012 r.	910	850	107

Relacja najniższego wynagrodzenia zasadniczego w Energobaltic do najniższego wynagrodzenia w Polsce

	Najniższe wynagrodzenie zasadnicze (zł)	Najniższe wynagrodzenie w Polsce (zł)	Relacja (%)
31.12.2014 r.	3 800	1 680	227
31.12.2013 r.	3 585	1 600	243
31.12.2012 r.	3 465	1 500	231

LOTOS Norge wskaźnik nie dotyczy. Według prawa norweskiego nie istnieje płaca minimalna.

ZOBACZ TAKŻE:

Pracownicy

Naszym celem jest zapewnienie wysoko wykwalifikowanych pracowników niezbędnych dla skutecznej realizacji strategii biznesowej oraz udoskonalenie kultury organizacyjnej w oparciu o przyjęte wartości. Jako priorytetowe traktujemy podniesienie świadomości i poziomu zaangażowania pracowników i podwykonawców w poprawę bezpieczeństwa pracy.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/strategia-i-model-dzialania/pracownicy>

Etyka

Od ponad dwóch lat obowiązuje Kodeks etyki Grupy Kapitałowej LOTOS. Stanowi on fundament przyjętego przez nas kompleksowego Programu etycznego, ukierunkowanego na uczynienie z etyki biznesu najwyższego standardu zarządzania w organizacji.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/etyka-i-lad-korporacyjny/etyka>

Segment zarządczy

W segmencie zarządczym identyfikujemy ryzyka polityczne, prawne, reputacyjne, społeczne oraz ryzyko nadużyć.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/szanse-i-ryzyka/segment-zarzadczy>

Bezpieczne miejsce pracy

 Dane podlegały weryfikacji > [Zobacz pełen tekst Niezależnego Raportu Atestującego](#)

WYPOWIEDŹ

Bezpieczeństwo i ochrona zdrowia należą do priorytetów Grupy Kapitałowej LOTOS. Kierujemy się zasadą, w myśl której „żadna praca nie jest na tyle ważna i pilna, aby nie można jej było wykonać bezpiecznie”.

Jarosław Józwiak

Szef Biura Bezpieczeństwa Pracy i Ochrony Zdrowia Grupy LOTOS, Lider Strategii CSR w obszarze wzmocnienia sfery zdrowia i bezpieczeństwa

Systematycznie wprowadzamy nowe rozwiązania techniczne i organizacyjne mające na celu podniesienie poziomu świadomości i zaangażowania pracowników oraz zapewnienie bezpiecznych warunków pracy dla wszystkich osób przebywających i pracujących na terenie naszego przedsiębiorstwa.

Podejmowane przez nas działania realizujemy zgodnie z polskim prawodawstwem, ale i monitorujemy przepisy unijne oraz standardy i wytyczne międzynarodowe. Projektując i wdrażając różnorodne rozwiązania z zakresu bezpieczeństwa pracy, korzystamy między innymi z wiedzy i doświadczenia pracowników naszych zakładów. To właśnie oni zgłaszają pomysły poprawy stanu BHP na stanowiskach pracy i to oni proponują działania, jakie pracodawca powinien podjąć, aby zachować wysoki poziom bezpieczeństwa. Śledzimy również to, co dzieje się w przemyśle i branży rafinerijnej na całym świecie - analizujemy niebezpieczne zdarzenia, wypadki czy awarie i niezwłocznie podejmujemy działania zapobiegające wystąpieniu podobnych sytuacji w naszym przedsiębiorstwie. Korzystamy z doświadczeń innych firm i doradców w zakresie szeroko pojętego H&S (Health and Safety) celem wdrażania nowoczesnych technologii i rozwiązań podnoszących poziom bezpieczeństwa pracy. Uczymy się również przez własne doświadczenie, ponieważ analizujemy wszystkie niebezpieczne zdarzenia mające miejsce na terenie Grupy Kapitałowej LOTOS.

Od lat budujemy wysoki poziom kultury bezpieczeństwa pracy. Musimy pamiętać, że przedsiębiorstwo o wysokiej kulturze bezpieczeństwa charakteryzuje komunikacja oparta na wiedzy, doświadczeniu, wzajemnym zaufaniu oraz osobistej odpowiedzialności każdego pracownika za sprawy bezpieczeństwa przejawiającej się w codziennej pracy. W naszych działaniach stawiamy nacisk na edukację i zaangażowanie pracowników, jak i aktywizowanie naszej kadry kierowniczej, której obowiązkiem jest zapewnienie pracownikom bezpiecznych warunków pracy oraz zmotywowanie wszystkich do wspólnego budowania kultury pracy. Również dzięki ścisłej współpracy z wykonawcami oraz podejmowaniu szeregu działań Grupa Kapitałowa LOTOS w sposób bezpośredni, jak i pośredni wpływa na podnoszenie standardów bezpiecznej pracy swoich wykonawców i ich podwykonawców.

Pomimo zaufania do naszych pracowników i wykonawców stosujemy regułę „zero tolerancji” dla lekceważenia zasad i nieprzestrzegania wymagań w zakresie bezpieczeństwa pracy. Nauczeni tragicznymi wydarzeniami, wypadkami czy awariami, jakie obserwuje się w przemyśle na świecie, wyciągamy z tych zdarzeń wnioski dla siebie i staramy się ich nie powtarzać. Pamiętamy, że kulturę bezpieczeństwa pracy, którą wspólnie budujemy ciężką pracą przez wiele lat, jest bardzo łatwo zniszczyć. A zdrowie i życie ludzkie naszych pracowników, wykonawców i gości jest dla nas najcenniejsze.

Zgodnie z naszą strategią biznesową oraz strategią CSR bezpieczeństwo pracy i ochrona zdrowia pracowników własnych, jak i współpracujących należy do priorytetów Grupy Kapitałowej LOTOS. Szczególną rangę nadajemy działaniom mającym na celu utrzymywanie wysokiego poziomu bezpieczeństwa, minimalizowanie występujących zagrożeń i obniżanie wypadkowości.

W spółkach Grupy Kapitałowej LOTOS corocznie wyznaczane są cele i zadania do realizacji, które ukierunkowane są na podniesienie

bezpieczeństwa pracy, ujednolicenie wdrażanych standardów, wymianę doświadczeń i wiedzy specjalistów z branży bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia.

Realizacja strategii CSR w obszarze wzmocnienia sfery zdrowia i bezpieczeństwa opiera się na realizacji celu kluczowego, jakim jest podniesienie świadomości i poziomu zaangażowania kadry kierowniczej i pracowników wszystkich szczebli oraz podwykonawców w poprawę bezpieczeństwa.

Miarą osiągnięcia zakładanego celu jest dla nas liczba zrealizowanych projektów poprawy bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia, liczba przeprowadzonych akcji edukacyjno-informacyjnych promujących bezpieczne warunki pracy oraz wysokość wskaźnika wypadkowości LTIF. Działania w tym obszarze realizujemy w sposób ukierunkowany na cele operacyjne zakładające:

- realizację projektów poprawy bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia,
- wzrost wpływu pracowników na bezpieczeństwo i ergonomię na własnym stanowisku pracy,
- zmniejszenie wypadkowości,
- zbudowanie kultury bezpieczeństwa w Grupie Kapitałowej LOTOS w oparciu o wzrost zaangażowania kierownictwa w propagowanie właściwych postaw.

Jednym z najistotniejszych mierników celu kluczowego jest osiągnięcie wymaganych wartości wskaźnika wypadkowości LTIF. Obrazuje on liczbę wypadków przy pracy przypadających na milion roboczogodzin przepracowanych przez pracowników przedsiębiorstwa. W 2014 r. wskaźnik ten dla Grupy Kapitałowej LOTOS wyniósł 2,3 wobec 4,4 rok wcześniej. Zarejestrowano 21 zdarzeń wypadkowych, w tym 19 ze zwolnieniem lekarskim. Oznacza to zmniejszenie wypadkowości o ok. 46% w porównaniu z 2013 r.

W minionym roku w grupie kapitałowej nie odnotowano wypadków ciężkich i zbiorowych, wypadków na równi z wypadkami przy pracy oraz potwierdzonych przypadków chorób zawodowych. Miał miejsce natomiast jeden wypadek śmiertelny pracownika LOTOS Kolej, do którego doszło w wyniku niewłaściwego zabezpieczenia wagonów podczas wykonywania pracy manewrowej. Spółka przeanalizowała okoliczności zdarzenia oraz zwiększyła nadzór nad prawidłowością prac drużyn manewrowych i trakcyjnych.

W wypadkach uczestniczyło 4 pracowników kontraktorów wykonujących zadania na rzecz Grupy LOTOS.

Do największej liczby wypadków dochodziło w trakcie przemieszczania się po terenie instalacji produkcyjnych, na drogach ogólnodostępnych oraz po terenie budynków administracyjnych. Wypadki w tej kategorii stanowiły 38% wszystkich zdarzeń. Były to głównie potknięcia i poślizgnięcia najczęściej skutkujące urazami stawów skokowych i kolanowych. Z dodatkowej analizy przyczyn wypadkowości wynika, że przyczyny ludzkie doprowadziły do ok. 59% wypadków, zaś techniczne i organizacyjne stanowiły odpowiednio 29% i 12% wszystkich przyczyn.

Wypadki przy pracy

Grupa LOTOS	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Liczba zatrudnionych ^{1/}	1 323	1 344	1 343
Wypadki przy pracy, w tym:	13 ^{2/}	12	3
Śmiertelne	0	0	0
Kobiety	2	1	0
Mężczyźni	11	11	3
Absencja powypadkowa (dni kalendarzowe) ^{3/} , w tym:	253	302	102
Kobiety	28	11	0
Mężczyźni	225	291	102
Choroby zawodowe	Brak	Brak	Brak
Wskaźnik wypadkowości LTIF ^{4/} (na 1 mln przepracowanych godzin)	4,3	4,5	0,9
Wskaźnik wypadkowości LDR ^{5/} (na 200 tys. przepracowanych godzin)	0,9	0,9	0,2

Grupa Kapitałowa LOTOS ^{6/}	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Liczba zatrudnionych ^{1/}	4 795	4 773	4 788
Wypadki przy pracy, w tym:	34	39 ^{7/}	21 ^{8/}
Śmiertelne	0	0	1
Kobiety	5	7	2
Mężczyźni	29	32	19 ^{9/}
Absencja powypadkowa (dni kalendarzowe) ^{4/} , w tym:	1 651 ^{10/}	1 238	784
Kobiety	196	174	79

Mężczyźni	1 455	1 064	705 ✓
Choroby zawodowe	Brak	Brak	Brak ✓
Wskaźnik wypadkowości LTIF ^{4/} (na 1 mln przepracowanych godzin)	3,3	4,4	2,3 ✓
Wskaźnik wypadkowości LDR ^{5/} (na 200 tys. przepracowanych godzin)	0,7	0,9	0,5 ✓

^{1/} Średnie zatrudnienie w roku dla spółek objętych raportowaniem wskaźników BHP.

^{2/} W tym 1 wypadek na równi z wypadkiem przy pracy.

^{3/} Naliczanie utraconych dni rozpoczyna się z chwilą uzyskania zwolnienia lekarskiego przez poszkodowanego pracownika.

^{4/} Wskaźnik LTIF – liczba wypadków powodujących niezdolność do pracy x10⁶/liczba roboczogodzin.

^{5/} Wskaźnik LDR – liczba wypadków powodujących niezdolność do pracy x2*10⁵ /liczba roboczogodzin.

^{6/} Spółki objęte raportowaniem wskaźników BHP w 2014 r.: Grupa LOTOS, LOTOS Asphalt, LOTOS Kolej, LOTOS Lab, LOTOS Oil, LOTOS Serwis, LOTOS Straż, LOTOS Ochrona, LOTOS Paliwa, LOTOS Infrastruktura, LOTOS Terminale, RCEkoenergia, LOTOS Biopaliwa, LOTOS Petrobaltic. W latach 2012-2013 uwzględniana była dodatkowo spółka LOTOS Tank (obecnie LOTOS-Air BP), która z uwagi na zmiany właścicielskie została wyłączona z zestawienia.

^{7/} W 2013 r. w Grupie Kapitałowej LOTOS odnotowano 39 wypadków przy pracy (w tym 5 wypadków na równi z wypadkami przy pracy), z czego 36 zakończonych zwolnieniem lekarskim.

^{8/} W 2014 r. w Grupie Kapitałowej LOTOS odnotowano 21 wypadków przy pracy, z czego 19 zakończonych zwolnieniem lekarskim.

^{9/} W tym 1 wypadek śmiertelny w LOTOS Kolej w Gdańsku.

^{10/} W tym 380 dni absencji, która była wynikiem wypadków z 2011 r.

Spadkowy trend wskaźnika LTIF w grupie kapitałowej świadczy o właściwym kierunku prowadzonych działań. Należy również zaznaczyć, że znaczna część naszych pracowników wykonuje prace szczególnie niebezpieczne m.in. na terenie warsztatów, czynnych instalacjach produkcyjnych, platformach wydobywczych na morzu, w laboratoriach chemicznych czy torowiskach kolejowych. W związku z tym traktujemy bezpieczeństwo pracy w sposób priorytetowy, podejmując szereg działań dodatkowych, wykraczających poza wymagane przepisami prawa, związanych z najlepszymi światowymi praktykami w dziedzinie BHP.

W 2014 r. założone cele realizowaliśmy poprzez m.in.:

- dokonanie przeglądu stanu bezpieczeństwa pracy w działających w Polsce spółkach grupy kapitałowej,
- prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych promujących bezpieczne warunki pracy,
- przygotowanie jednolitych standardów w zakresie zapoznawania kontraktorów i gości z zagrożeniami w naszych spółkach,
- wdrożenie Portalu BHP Grupy Kapitałowej LOTOS - elektronicznego narzędzia do monitorowania m.in. wypadków przy pracy i sytuacji niebezpiecznych zarejestrowanych w grupie kapitałowej,
- opracowanie materiałów edukacyjnych dotyczących wypadków przy pracy,
- szkolenie wewnętrzne dla kadry kierowniczej Grupy Kapitałowej LOTOS przypominające o odpowiedzialnościach i obowiązkach z zakresu BHP,
- wyróżnienie najbezpieczniejszej spółki Grupy Kapitałowej LOTOS, którą została spółka LOTOS Biopaliwa oraz najbezpieczniejszego zakładu produkcyjnego Grupy LOTOS, którym został Zakład Nalewu Cystem.

Kładziemy nacisk na działania profilaktyczne i informacyjne, w ramach których prowadzone są przedsięwzięcia edukacyjne, szkoleniowe oraz programy prewencyjne, mające na celu minimalizację skutków chorób wśród pracowników.

Corocznie Grupa LOTOS monitoruje stan zdrowia pracowników, zapewniając im jednocześnie, zgodnie z przepisami prawa, profilaktyczną opiekę medyczną. W 2014 r. w Spółce nie odnotowano żadnego przypadku podejrzenia lub zgłoszenia choroby zawodowej.

W 2014 r. podjęliśmy dodatkowe działania ukierunkowane na profilaktykę zdrowotną pracowników Grupy Kapitałowej LOTOS:

- **V Dzień Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy**, podczas którego przeprowadzono **akcję profilaktyczną z zakresu badań przeciwnowotworowych**. Chętni pracownicy wzięli udział w badaniach i konsultacjach lekarskich. Zorganizowano również warsztaty dla kobiet i mężczyzn pn. „Tajemnice i mity nowotworów” oraz „Profilaktyka nowotworu szyjki macicy i nauka samobadania piersi”;
- **szkolenia z zakresu właściwego sposobu użytkowania automatycznych defibrylatorów AED** zlokalizowanych w miejscach ogólnodostępnych na terenie Grupy LOTOS w Gdańsku;
- **szkolenia praktyczne dla pracowników pionu produkcji w ramach tzw. Zespołu Ratowników Pierwszej Pomocy**. Zajęcia odbywały się w salach szkoleniowych i na terenie instalacji produkcyjnych. Pracownicy dzięki cyklicznym ćwiczeniom są przygotowani, by udzielać pomocy kolegom w momencie wystąpienia zdarzeń wypadkowych;
- **ćwiczenia gaszenia pożarów przy użyciu sprzętu gaśniczego (gaśnice, agregaty gaśnicze) oraz udzielania pierwszej pomocy** dla pracowników uczestniczących w szkoleniach okresowych BHP niezależnie od stanowiska i rodzaju wykonywanej pracy;
- **ćwiczenia właściwego reagowania na awarie**, w tym ćwiczenia z zakresu ewakuacji, co prewencyjnie pozwala na bezpieczne i szybkie opuszczenie terenu zagrożonego;
- **akcje edukacyjne** dotyczące m.in. profilaktyki cukrzycy, zdrowego trybu życia, pierwszej pomocy, aktywności i ćwiczeń fizycznych, ergonomii w biurze, organizacji prac na stanowisku pracy, bezpiecznego użytkowania chemikaliów czy ochrony pracowników przed hałasem;
- **publikacje, broszury zdrowotne oraz postery** poświęcone problematyce profilaktyki chorób nowotworowych;
- **identyfikacja zagrożeń i ocena ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy**, czyli dokładne sprawdzenie i ocenienie zagrożeń mogących wystąpić w pracy. Dzięki prowadzonej systematycznie analizie zagrożeń na bieżąco weryfikuje się, czy zastosowano na danym stanowisku pracy wystarczające środki ograniczające lub eliminujące zagrożenia;
- **zapoznanie pracowników z zagrożeniami chemicznymi**, gdy w miejscu pracy pojawia się nowa substancja chemiczna. W systematycznie aktualizowanym elektronicznym wykazie przechowywane są karty charakterystyki i informacje o produkcie zarówno dla produktów Grupy LOTOS, jak również tych zakupywanych na potrzeby funkcjonowania firmy. Tego typu rozwiązanie umożliwia niemal niezwłoczne dostarczenie niezbędnych informacji dotyczących substancji chemicznych (m.in. ich właściwości chemicznych, wymaganych środków ochrony, sposobu stosowania czy magazynowania) do pracowników, którzy mają z nimi do czynienia podczas wykonywania obowiązków służbowych. Oprócz kart charakterystyki i informacji o produkcie w wykazie znajdują się również informacje dotyczące klasyfikacji poszczególnych substancji. Dzięki temu przeglądając listę kart, w łatwy sposób można odróżnić substancje o danym zagrożeniu;
- **stosowanie odpowiednich zabezpieczeń zbiorowych i indywidualnych** na stanowiskach pracy, na których istnieje możliwość negatywnego wpływu otoczenia na stan zdrowia pracownika. Każdy z pracowników jest odpowiednio wyposażony w odzież ochronną i środki ochrony indywidualnej chroniące przed zagrożeniem.

Dobra praktyka

Spółka LOTOS Paliwa dba o bezpieczeństwo swoich pracowników, dlatego w 2014 r. dla pracowników, których praca wymaga częstych podróży służbowych, np. z tytułu bieżącej współpracy z reprezentantami sieci stacji paliw LOTOS, zorganizowane zostało szkolenie z Bezpiecznej Jazdy II stopnia. W zajęciach uczestniczyło 110 osób.

Potrzeba zapewnienia wyższego poziomu bezpieczeństwa osób, od których wymagana jest nie tylko dobra technika jazdy, ale i godzenie jej z jednoczesnym wypełnianiem obowiązków służbowych, stała u podstaw organizacji specjalnie dla nich opracowanych zajęć. Program szkolenia obejmował m.in. przypomnienie podstawowych zasad bezpiecznej jazdy, naukę prawidłowej techniki pokonywania skrętu, hamowanie awaryjne, zmianę pasa ruchu w trudnych warunkach drogowych, czy wychodzenie z poślizgu. Zajęcia zakończyła próba sprawnościowa weryfikująca zdobytą przez uczestników wiedzę.

Szkolenie Bezpiecznej Jazdy II stopnia było kontynuacją pierwszego etapu szkolenia z doskonalenia techniki jazdy z 2013 r. Oba kursy były prowadzone przez Szkołę Jazdy kierowcy rajdowego Michała Kościuszko.

Zajęcia podniosły bezpieczeństwo jazdy uczestników. Od początku 2014 r. nie odnotowano w LOTOS Paliwa wypadków drogowych z udziałem pracowników spółki. W ankiecie ewaluacyjnej uczestnicy wysoko ocenili szkolenie zarówno pod względem merytorycznym, jak i organizacyjnym.

W ramach doskonalenia działań w dziedzinie BHP realizujemy szereg inicjatyw ukierunkowanych na współpracę z interesariuszami zewnętrznymi. Do inicjatyw tych można zaliczyć m.in.:

- współpracę z jednostkami naukowymi, np. poprzez realizowany projekt uczenia się ze zdarzeń mających miejsce w rafineriach Statoil Norwegia i Grupy LOTOS;
- współpracę na rzecz bezpieczeństwa pracy w przemyśle naftowym i gazowym, zgodnie z zawartą m.in. przez Grupę LOTOS i inne przedsiębiorstwa z branży deklaracją podpisaną w Głównym Inspektoracie Pracy w 2011 r. Deklaracja zawiera porozumienie o współpracy na rzecz stałego podnoszenia i utrzymania wysokiego poziomu bezpieczeństwa pracy w przemyśle naftowym i gazowym. Jej podpisanie rozpoczęło współpracę najważniejszych firm sektora: Grupy LOTOS, PKN Orlen, PGNiG, PERN i OLPP;
- wspólne, systematyczne ćwiczenia reagowania na sytuacje kryzysowe (awarie) i ewakuację z jednostkami zewnętrznymi Państwowej Straży Pożarnej czy Policji,
- wymianę doświadczeń z zakresu BHP z przedstawicielami innych firm zewnętrznych,
- udział w konferencjach zewnętrznych jako prelegenci krzewiący kulturę bezpiecznej pracy i dzielący się swoimi doświadczeniami.

W Grupie LOTOS działa **Komisja bezpieczeństwa i higieny pracy (Komisja BHP)**. Stanowi ona organ doradczy i opiniodawczy pracodawcy. Tworzą ją osoby reprezentujące pracodawcę, lekarz medycyny pracy oraz wybrani przez zakładowe organizacje związkowe przedstawiciele pracowników.

Komisja dokonuje przeglądów warunków pracy, ocenia stan bezpieczeństwa pracy i wypowiada się na temat podejmowanych przez pracodawcę środków zapobiegających wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym.

W 2014 r. w ramach prac Komisji BHP i prowadzonych konsultacji dokonano przeglądu warunków pracy w Grupie LOTOS na terenie Zakładu Nalewu Cystern oraz Zakładu Produkcji Wodoru i Siarki. Omawiano również tematy dotyczące m.in.:

- zapisów kart oceny ryzyka zawodowego dla danych stanowisk pracy,
- treści procedur i instrukcji, w tym m.in. w sprawie zasad prowadzenia szkoleń w zakresie bezpieczeństwa pracy, zgłaszania i badania zdarzeń wypadkowych, wytycznych eksploatacji rusztowań.

Plany doskonalenia działalności

Systematycznie wyznaczamy sobie nowe cele i zadania, dążąc do osiągnięcia przez LOTOS miana lidera bezpiecznej pracy nie tylko w branży chemicznej i rafineryjnej, ale i wśród polskich pracodawców. Do planów na najbliższy okres zaliczamy m.in.:

- wdrożenie systemu blokad Lockout-Tagout podczas prowadzenia wytypowanych prac na terenie wszystkich zakładów produkcyjnych Spółki,
- wdrożenie metodologii szacowania ryzyka dla sytuacji niebezpiecznych rejestrowanych w Grupie Kapitałowej LOTOS,
- wdrożenie systemu samokontroli stanowisk pracy w oparciu o tematyczne listy kontrolne,
- rozwijanie elektronicznego narzędzia monitorowania systemu bezpieczeństwa pracy, tzw. Portalu BHP Grupy Kapitałowej LOTOS,
- aktualizację wymagań i standardów BHP i p.poż. dla wykonawców,
- konsultacje w ramach Komisji BHP mające na celu dokonywanie przeglądu warunków pracy, okresowej oceny stanu bezpieczeństwa i higieny pracy, opiniowanie podejmowanych przez pracodawcę środków zapobiegających wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym, formułowanie wniosków dotyczących poprawy warunków pracy oraz współdziałanie z pracodawcą w realizacji jego obowiązków w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy,
- przeprowadzanie cyklicznych szkoleń dla pracowników z zasad właściwego użytkowania automatycznych defibrylatorów AED,
- modyfikację programów ćwiczeń doskonalących w zakresie właściwego reagowania pracowników w przypadku wypadku przy pracy, ogłoszenia alarmu chemicznego, ewakuacji z budynków, ćwiczenie scenariuszy awaryjnych przy użyciu nowych środków pozoracji,
- wdrożenie metodyki wyliczania kosztów wypadków przy pracy w aspekcie przyczyn technicznych, organizacyjnych i ludzkich we wszystkich spółkach grupy kapitałowej.

ZOBACZ TAKŻE:

Segment operacyjny

W segmencie operacyjnym identyfikujemy ryzyka operacyjne związane z działalnością rafineryjną oraz ryzyko środowiskowe, w tym wynikające z limitów uprawnień do emisji dwutlenku węgla.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/szanse-i-ryzyka/segment-operacyjny>

Pracownicy

Naszym celem jest zapewnienie wysoko wykwalifikowanych pracowników niezbędnych dla skutecznej realizacji strategii biznesowej oraz udoskonalenie kultury organizacyjnej w oparciu o przyjęte wartości. Jako priorytetowe traktujemy podniesienie świadomości i poziomu zaangażowania pracowników i podwykonawców w poprawę bezpieczeństwa pracy.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/strategia-i-model-dzialania/pracownicy>

Wpływ środowiskowy

Dane podlegały weryfikacji > [Zobacz pełen tekst Niezależnego Raportu Atestującego](#)

Działalność Grupy Kapitałowej LOTOS może potencjalnie wywierać istotny wpływ na środowisko naturalne, w szczególności poprzez emisję zanieczyszczeń do powietrza, wytwarzanie odpadów, korzystanie z wód i odprowadzanie ścieków. Skala i charakter naszego oddziaływania regulowane są przez przepisy o ochronie środowiska. W związku z prowadzoną działalnością, spółki grupy kapitałowej, posiadają wymagane prawem pozwolenia, w tym pozwolenia zintegrowane, określające operacyjne i środowiskowe aspekty pracy instalacji.

Ograniczanie naszego oddziaływania na środowisko traktujemy w sposób strategiczny. Dzięki temu rafineria Grupy LOTOS – nasz największy zakład przemysłowy - należy obecnie do najbardziej ekologicznych rafinerii europejskich. Wprowadzenie w 2012 r. gazu ziemnego, jako podstawowego paliwa w elektrowni i surowca do produkcji wodoru w rafinerii oraz zrealizowanie innych inwestycji zmniejszających energochłonność procesu produkcyjnego, takich jak m.in. instalacja zwracania gazów zrzutowych do systemu gazu opałowego oraz nowe piece na instalacjach produkcyjnych benzyn i olejów smarowych, sprawiły, że emisja siarki i pyłów znacząco spadła, a w przypadku elektrowni uległa redukcji niemal do zera. Dodatkową korzyścią wspomnianych przedsięwzięć jest to, że uzyskane wskaźniki emisji CO₂ uległy obniżeniu do poziomu najlepszych unijnych rafinerii. Zaawansowanie ekologiczne rafinerii pozwala ograniczyć oddziaływanie na środowisko naturalne, zapewniając także wymierne korzyści finansowe w postaci niższych stawek opłat związanych z korzystaniem ze środowiska, będących wynikiem konsekwentnej redukcji ilości zanieczyszczeń uwalnianych przez Grupę LOTOS.

Emisja gazów do atmosfery stanowi najistotniejsze źródło wpływu na środowisko wynikające z naszej działalności, zarówno dla bezpośredniego otoczenia instalacji, jak i terenów położonych w większej odległości od rafinerii. Z tego powodu przywiązujemy największą wagę do tego, aby procesy powodujące emisję zanieczyszczeń do powietrza przeprowadzane były w oparciu o najlepsze dostępne techniki i praktyki minimalizujące oddziaływanie zakładu w tym zakresie.

Rok 2014 był kolejnym wymagającym rokiem dla europejskiego Systemu Handlu Upewnieniami do Emisji (EU ETS) i jego uczestników. Komisja Europejska rozpoczęła prace nad wprowadzeniem trwałego mechanizmu balansującego popyt i podaż uprawnień na rynku, co z kolei wiąże się ze zmianami strukturalnymi w EU ETS. Dyskusje i negocjacje związane z proponowaną reformą Systemu rozpoczęły się jesienią 2014 r. i są kontynuowane w 2015 r. Tymczasowe rozwiązanie, czyli zawieszenie części aukcji uprawnień do emisji CO₂ celem zwiększenia ceny uprawnień (tzw. back-loading), zostało uzgodnione w lutym 2014 r. Pierwsza aukcja ze zmniejszonym przez back-loading wolumenem odbyła się w marcu ubiegłego roku. Back-loading oraz prace legislacyjne Komisji Europejskiej związane z proponowaną reformą skutkowały wzrostem cen uprawnień EUA w 2014 r. Oznacza to, że uczestnicy Systemu, zobowiązani będą ponieść koszty umorzenia emisji przy wyższej cenie uprawnień. (zobacz więcej)

Podobnie, jak w latach poprzednich, jedynym gazem cieplarnianym wytwarzanym w Grupie LOTOS jest dwutlenek węgla, a procesami skutkującymi emisją tego gazu z naszych instalacji jest spalanie paliw w piecach i kotłach, krawing parowy lekkich węglowodorów w wytwórniach wodoru oraz spalanie węglowodorów na szczytach pochodni.

Wyznaczanie wielkości emisji odbywa się na podstawie pomiarów ilości zużytych paliw, materiałów wsadowych, a także węglowodorów wysłanych do spalania na pochodniach, odniesionych do odpowiednich współczynników emisyjnych, wyliczanych na podstawie przeprowadzanych analiz laboratoryjnych lub wartości referencyjnych.

Raportowana przez Grupę LOTOS wielkość emisji za 2014 r. jest wyraźnie większa niż w 2013 r. Powodem tego jest przeprowadzony miesięczny postój remontowy w pierwszej połowie 2013 r.

Rodzaj emisji CO₂ w Grupie LOTOS - emisja [tys. ton/rok]

Rodzaj emisji	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Bezpośrednia	1 979	1 689	1 820
Pośrednia	400	373	411
Razem	2 379	2 062	2 231

Jedynym istotnym źródłem emisji pośrednich w Grupie LOTOS jest zakup i wykorzystywanie energii elektrycznej.

Źródłem emisji gazów cieplarnianych w działalności platform należących do LOTOS Petrobaltic jest spalanie oleju napędowego i innych paliw w systemach energetycznych, kotłach parowych i silnikach dźwigów. Podczas eksploatacji na platformie Petrobaltic cały gaz spalany jest w spalarkach, które zostały tak zaprojektowane, aby przy spalaniu powstawało jak najmniej szkodliwych związków. Całość emisji CO₂ pochodzi ze spalania gazu ziemnego oraz oleju opałowego w procesie produkcji energii elektrycznej i ciepła. Gaz ziemny pochodzący z dna Morza Bałtyckiego nie zawiera w swoim składzie związków chemicznych i substancji mogących podczas jego spalania powodować emisje gazów cieplarnianych innych niż CO₂. Metan wchodzący w skład gazu opałowego ulega spalaniu i nie jest emitowany do atmosfery. Pozostałe produkty separacji gazu nie zawierają gazów cieplarnianych, a ich używanie przez odbiorców końcowych nie prowadzi do emisji innych gazów niż CO₂.

Emisje gazów powstałych w wyniku działalności poszukiwawczo-wydobywczej nie są normowane zarówno w prawie polskim, jak i międzynarodowym, tym samym nie podlegają obowiązkowi monitorowania.

Emisja CO₂ w 2014 r.

Ilość (tony)

* Działalność w rejonie Polskiej Strefy Ekonomicznej nie podlega raportowaniu KOBIZE.

Rok 2014 był kolejnym, w którym nie używaliśmy substancji zubożających warstwę ozonową. Jedyną substancją zaliczaną do takich jest Halon 1302 znajdujący się w stałej instalacji p.poż. na platformie LOTOS Petrobaltic. Halon 1302 znajduje się w zaplombowanych butlach nie jest uwalniany do powietrza. Na jego wwóz i używanie została wydana przez Komisję Europejską licencja. Tego rodzaju substancji można używać w instalacjach takich jak platforma LOTOS Petrobaltic do 2020 r.

Zarówno w minionym roku, jak i obecnie nie sprzedajemy również produktów, których stosowanie wiązałoby się z powstawaniem lub emitowaniem związków zubożających warstwę ozonową do środowiska.

W 2014 r. w rafinerii i elektrociepłowni w Gdańsku kontynuowaliśmy działania mające na celu maksymalne możliwe zastąpienie ciężkiego oleju opałowego gazem opałowym i gazem ziemnym. Wykorzystywaliśmy gaz ziemny jako wsad do instalacji produkcji wodoru. Dalsza redukcja emisji dwutlenku węgla z instalacji Grupy LOTOS była możliwa dzięki modernizacji czwartego i tym samym ostatniego kotła w elektrociepłowni. Oznacza to, że od tego momentu wszystkie kotły są przystosowane do spalania paliw gazowych.

Działania te umożliwiły zmniejszenie emisyjności naszych instalacji, wyrażonej w kg CO₂/CWT do 30,0, przy wartości tego wskaźnika wynoszącej 30,4 w 2013 r. Warto zaznaczyć, że w 2014 r. jeszcze bardziej zbliżyliśmy się do współczynnika wzorcowego, tzw. benchmarku unijnego, charakteryzującego 10% najmniej emisyjnych rafinerii w Europie, który równy jest 29,5 kg CO₂/CWT. (zobacz więcej <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/strategia-i-model-dzialania/srodowisko>>)

Pozwolenie zintegrowane udzielone Grupie LOTOS wymaga monitorowania wielkości emisji zorganizowanej do powietrza dla dwutlenku siarki (SO₂), tlenków azotu (NO_x) oraz pyłu zawieszonego (PM). Wspomniane pozwolenie określa dopuszczalne wielkości emisji oddzielnie dla dwóch instalacji pracujących w naszym zakładzie w Gdańsku – elektrociepłowni i rafinerii.

W elektrociepłowni, zgodnie z wymaganiami prawnymi dla tego typu instalacji, pracuje system pomiarów ciągłych emisji zanieczyszczeń, który pozwala na bieżąco śledzić stężenia zanieczyszczeń w gazach odlotowych i na tej podstawie wylicza wielkość emisji do powietrza.

Rafineria z kolei podlega łagodniejszym wymaganiom prawnym. W obrębie każdego z emitorów technologicznych, dwa razy w roku, w okresie grzewczym i pozagrzewczym, specjalistyczna firma przeprowadza pomiary emisji.

Mimo przeprowadzonego w 2013 r. postępu remontowego, w 2014 r. mieliśmy do czynienia ze spadkiem emisji w zakresie dwutlenku siarki, który wynikał z zaprzestania od lipca spalania ciężkiego oleju opałowego w elektrociepłowni i minimalnego zużycia tego paliwa w rafinerii. Głównym źródłem energii w elektrociepłowni stał się gaz ziemny, a w rafinerii gaz opałowy.

Emisje zanieczyszczeń w Grupie LOTOS [tony/rok]:

Substancja	2012 E _s	2012 E _d	2013 E _s	2013 E _d	2014 E _s	2014 E _d
SO ₂	3 370	6 342	548	5 169	313	5 169
NO _x	1 308	2 501	843	2 264	927	2 264
PM	264	461	91	366	96	366

E_s - rzeczywista wielkość emisji z instalacji Grupy LOTOS.

E_d - dopuszczalna wielkość emisji.

W Grupie Kapitałowej LOTOS Petrobaltic emisja substancji zanieczyszczających powstaje w procesie spalania paliw.

Emisje zanieczyszczeń w Grupie Kapitałowej LOTOS Petrobaltic* [tony/rok]

Substancja	2012 r.	2013 r.	2014 r.
LOTOS Petrobaltic			
SO ₂	0,007 **	4,53	572,47
NO _x	0,3 **	26,88	2458,70
Pył	-	2,88	452,16
LOTOS Geonafra			
SO ₂	0,4	0,46	0,39
NO _x	4	2,95	2,50
VOC (lotne związki organiczne)	100	69,54	68,84
Pył	3	0,29	0,24
Energobaltic			
SO ₂	0,1	0,004	0,013

NO _x	11,9	11,23	12,20 ✓
Pył	0,2	0,005	0,11 ✓

* Spółka LOTOS Norge nie prowadziła działalności operacyjnej.

** Emisje bez działalności morskiej.

W 2014 r. członkowie lokalnej społeczności obserwujący pochodnie naszej gdańskiej rafinerii mogli zauważyć, że regularny płomień na ich szczytach pojawiał się tylko sporadycznie. Szereg mniejszych inwestycji i udoskonaleń przeprowadzonych podczas postoju remontowego oraz uruchomienie instalacji odzysku gazów zrzutowych w 2013 r. sprawiło, że znacząco zmniejszyliśmy objętość gazów spalanych na pochodniach.

Wielkość zrzutu – ilość gazów skierowanych do spalania w Grupie LOTOS [tys. m³/rok]

Źródło	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Pochodnia 3500	19 388	16 363	5 594 ✓
Pochodnia 3550	3 603	5 499	4 069 ✓
Razem	22 991	21 862	9 663 ✓

W lipcu 2014 r. zrealizowaliśmy w rafinerii działania optymalizacyjne na terenie instalacji Zakładu Hydrokrawingu, których efektem było wyłączenie jednego z trzech pieców technologicznych tej instalacji. Działania te umożliwiły wykorzystanie w procesie technologicznym ciepła procesowego zamiast energii dostarczanej w spalanych paliwach. Na podstawie danych procesowych szacujemy spadek zużycia paliwa w tej instalacji o ok. 10%.

Dzięki oddaniu do użytku, na terenie rafinerii, nowych punktów pomiarowych, podjęto także działania korygujące w miejscach wysokiego zużycia powietrza remontowego. Dzięki nim w krótkim czasie osiągnięto zmniejszenie zapotrzebowania rafinerii na to medium o ok. 50% (900 Nm³/h). W wyniku podjętych działań trwała redukcja elektrycznej mocy czynnej pobieranej przez sprężarki wyniosła 126 KW.

W 2014 r. opracowaliśmy i wprowadziliśmy do stosowania wytyczne w zakresie efektywności energetycznej w procesie planowania wszystkich działań inwestycyjnych. Dokument pn. *Kryteria energetyczne w projektach, remontach oraz zakupach towarów i usług w Grupie LOTOS* został włączony w strukturę Zintegrowanego Systemu Zarządzania.

Bezpośrednie zużycie energii według pierwotnych źródeł energii w Grupie LOTOS w 2014 r. (GJ)

Wyszczególnienie	Bezpośrednie, zakupione źródła energii	Bezpośrednie, wyprodukowane źródła energii	Bezpośrednie, sprzedane źródła energii	Bezpośrednie, całkowite zużycie energii
Gaz ziemny	9 606 628 ✓			9 606 628 ✓
Gaz opałowy		10 761 377 ✓	141 164 ✓	10 620 213 ✓
Gazy resztkowe		3 527 961 ✓		3 527 961 ✓
Olej opałowy HSFO+Bleed		0 ✓		0 ✓
Olej opałowy LSFO	0 ✓	885 398 ✓		885 398 ✓
Olej opałowy lekki (HON)		2 931 ✓		2 931 ✓
Energia elektryczna			0 ✓	0 ✓
Energia ciepła			106 290 * ✓	-106 290 ✓
Razem	9 606 628 ✓	15 177 667 ✓	247 454 ✓	24 536 841 ✓

* - 106 290 GJ odnosi się do energii pierwotnej zużytej na potrzeby produkcji sprzedanej energii cieplnej (energii użytecznej) w ilości 89 103 GJ.

Pośrednie zużycie energii w Grupie LOTOS według pierwotnych źródeł energii - ilość energii zakupionej z KSE [GJ]	2012 r.	2013 r.	2014 r.
	4 407 590	4 036 944	4 342 487

Ilość zakupionej energii elektrycznej	MWh	491 666 ✓
	GJ	1 769 998 ✓
Ilość energii pierwotnej zużytej na potrzeby produkcji zakupionej energii elektrycznej (pośredniej)	GJ	4 342 487 ✓

Otrzymywany na platformie wydobywczej w procesie separacji płynu złożowego gaz jest przetłaczany gazociągiem do elektrociepłowni gazowej spółki Energobaltic, gdzie zamieniany jest na energię.

Źródłem energii wykorzystywanej na platformach wiertniczych jest olej napędowy dostarczany jednostkami dostawczymi, a na platformie wydobywczej również gaz ziemny wydobywany wraz z ropą. Energia wytwarzana jest przez zespół silników i generatorów prądu, w których spalany olej zawiera mniej niż 1% siarki spełniając wymóg prawny obowiązujący od stycznia 2015 r.

Tak wytworzona energia, poprzez urządzenia elektryczne, rozdzielana jest na potrzeby całej platformy. Na platformie Baltic Beta energia wytwarzana jest dodatkowo przez turbiny gazowe napędzane gazem odseparowanym z wydobywanego płynu złożowego, którego głównym składnikiem jest ropa naftowa. Turbina energetyczna służy do zasilania całej platformy Baltic Beta i platformy głowicowej PG-1, natomiast druga turbina służy do napędzania pompy włączającej wodę do złoża. Jednostki morskie LOTOS Petrobaltic już w 2014 r. stosowały paliwo o zawartości siarki 0,1%. W LOTOS Geonafta energia na wiertniach wytwarzana jest przez generator zasilany paliwem diesla.

Bezpośrednie zużycie energii według pierwotnych źródeł energii w LOTOS Petrobaltic w 2014 r. (GJ)

Wyszczególnienie	Bezpośrednie, zakupione źródła energii	Bezpośrednie, wyprodukowane źródła energii	Bezpośrednie, sprzedane źródła energii	Bezpośrednie, całkowite zużycie energii
Gaz ziemny	5 023 ✓	941 873 ✓	663 615 ✓	283 281 ✓
Olej napędowy	153 ✓	0 ✓	0 ✓	153 ✓
Razem	5 176 ✓	941 873 ✓	663 615 ✓	283 434 ✓

Bezpośrednie zużycie energii według pierwotnych źródeł energii w LOTOS Geonafta w 2014 r. (GJ)

Wyszczególnienie	Bezpośrednie, zakupione źródła energii	Bezpośrednie, wyprodukowane źródła energii	Bezpośrednie, sprzedane źródła energii	Bezpośrednie, całkowite zużycie energii
Gaz ziemny	2 559 ✓	0 ✓	0 ✓	2 559 ✓
Gaz opałowy	0 ✓	17 606 ✓	0 ✓	17 606 ✓
Olej napędowy	20 987 ✓	0 ✓	0 ✓	20 987 ✓
Razem	23 546 ✓	17 606 ✓	0 ✓	41 152 ✓

W Energobaltic paliwo gazowe zużywane jest do produkcji energii cieplnej w kotłach ciepłowniczych. Gaz ziemny opałowy powstaje w wyniku separacji gazu ziemnego odpadowego. Jest on paliwem do produkcji energii cieplnej i elektrycznej w kogeneracji oraz do produkcji energii cieplnej w kotłach ciepłowniczych. Nośnikiem energii cieplnej, która odpłatnie jest przekazywana do odbiorców miejskiej sieci ciepłowniczej we Władysławowie, jest gorąca woda.

Bezpośrednie zużycie energii według pierwotnych źródeł energii w Energobaltic w 2014 r. (GJ)

Wyszczególnienie	Bezpośrednie, zakupione źródła energii	Bezpośrednie, wyprodukowane źródła energii	Bezpośrednie, sprzedane źródła energii	Bezpośrednie, całkowite zużycie energii
Gaz ziemny typu E (GZ 50)	10 353 ✓	0 ✓	0 ✓	10 353 ✓
Gaz ziemny opałowy (suchy)	0 ✓	297 538 ✓	0 ✓	297 538 ✓
Olej opałowy lekki	357 ✓	0 ✓	0 ✓	357 ✓
Energia elektryczna	0 ✓	62 215 ✓	59 582 ✓	2 633 ✓
Energia cieplna	0 ✓	131 888 ✓	103 055 ✓	28 833 ✓
Razem	10 710 ✓	491 641 ✓	162 637 ✓	339 714 ✓

Pośrednie zużycie energii w Grupie Kapitałowej LOTOS Petrobaltic według pierwotnych źródeł energii (GJ)

	2012 r.	2013 r.	2014 r.
LOTOS Petrobaltic			
Energia zakupiona na potrzeby funkcjonowania bazy lądowej	6 398	5 948	6 085 ✓
LOTOS Geonafta			
Energia zakupiona na potrzeby administracyjne	4 465	1 256	1 224 ✓
Energia na cele produkcyjne	12 071	11 826	13 493 ✓
Razem	16 536	13 082	14 717 ✓
Energobaltic			
Zakupiona energia elektryczna	25 776	26 539	29 165 ✓

Zużyte surowce

Do głównych surowców wykorzystywanych podczas wierceń w działalności poszukiwawczo-wydobywczej należą: komponenty wchodzące w skład płuczki wiertniczej oraz cement używany do zespojenia rur z calizną przewierconych skał. LOTOS Petrobaltic do prowadzonych wierceń nie stosuje płuczek olejowych. Używane płuczki są przygotowywane na bazie wody.

Do głównych surowców wykorzystywanych podczas eksploatacji należą substancje chemiczne dodawane do systemu zatłaczania wody złożowej i produkowanej oraz materiały wykorzystywane jako wkład do filtrów w systemach. Woda złożowa to nasycona solanka, głównie chlorkowo-sodowo-wapniowa.

W celu ochrony morza LOTOS Petrobaltic zatłacza produkowaną wodę złożową z powrotem do złoża. Takie rozwiązanie nie narusza ekologii środowiska morskiego oraz warstw złożowych. Bałtyk jest obszarem szczególnie wrażliwym i obowiązują tu rygorystyczne wymagania. Dlatego parametry wody w okolicach platform są na bieżąco monitorowane w celu potwierdzenia zgodności z wymaganiami środowiskowymi.

Wykorzystane surowce i materiały w Grupie Kapitałowej LOTOS Petrobaltic według wagi i objętości

LOTOS Petrobaltic			
Surowce/materiały	2012 r. [t]	2013 r. [t]	2014 r. [t]
Woda zatłaczana i złożowa			
Biocydy	8,90	10,17	5,57 ✓
Koagulanty	2,11	1,69	2,60 ✓
Deemulgatory	6,55	8,84	5,23 ✓
Pozostałe	2,35	15,16	48,41 ✓
Razem	19,91	35,9	61,81 ✓
Płuczka			
Bentonit	4,66	19,3	3,50 ✓
Sole (płuczka i płyn nadpakerowy)	54,39	78,8	55,00 ✓
Wodorotlenki	3,09	2,9	2,60 ✓
Pozostałe do utrzymania odpowiednich właściwości (lepkość, filtracja itp.)	18,17	22,8	34,39 ✓
Razem	80,31	123,8	95,49 ✓
Zaczyn cementowy			
Cement	217,45	430,6	224,16 ✓
Środki obrabiające	1,84	14,4	29,97 ✓
Razem	219,29	445,0	254,13 ✓
Zużycie całkowite	319,51	604,7	411,42 ✓
Substancje zużyte w procesie tłoczenia gazu z platformy rurociągiem do Władysławowa			
Metanol	5,66	8,08	9,18 ✓
LOTOS Geonafta			
Substancje wykorzystywane w procesie wiercenia	2012 r. [t]	2013 r. [t]	2014 r. [t]
Inhibitory kwasów	3,83	6,95	3,66 ✓
Dodatki płuczkowe	60,03	111,40	136,34 ✓
Polimery	30,56	48,31	57,65 ✓
Blokery	54,95	29,25	48,80 ✓
Lubrykanty	2,03	1,40	1,20 ✓
Cement	62,02	162,42	200,12 ✓
Dodatki ekstrakcyjne	25,21	111,40	0,00 ✓
Razem	238,63	471,13	447,77 ✓
Substancje wykorzystywane w procesie eksploatacji			
Inhibitory korozji	0,88	2,16	1,71 ✓

Deemulgatory	23,42	29,28	25,11 ✓
Utleniacze	0,60	0,20	0,20 ✓
Razem	24,90	31,65	27,02 ✓
Zużycie całkowite	263,53	502,78	474,78 ✓
Energobaltic			
Etap I - Stacja Sprężania Gazu	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Surowiec wejściowy: gaz odpadowy [Nm ³]	10 350 433	9 790 352	10 884 082 ✓
Materiał pośrednio produkcyjny: metanol [l]	11 400	10 200	11 600 ✓
Etap II - Stacja Separacji Gazu z Surowca Wejściowego			
Surowiec wejściowy: gaz ziemny odpadowy (mokry) do produkcji LPG [t]	5 332,4	4 966,58	5 474 ✓
Surowiec wejściowy: kondensat gazu naturalnego [t]	1 550,5	1 613,51	1 719 ✓
Uzyskany gaz ziemny opałowy (suchy) jako paliwo do produkcji energii cieplnej i elektrycznej [Nm ³]	5 572 326	5 250 374	5 950 766 ✓

Wykorzystane surowce i materiały w Grupie LOTOS według wagi i objętości

Surowce	2012 r. (t)	2013 r. (t)	2014 r. (t)
Ropa naftowa	9 673 647	8 702 622	9 545 307 ✓
Surowce i komponenty	833 610	834 114	909 379 ✓
Dodatki uszlachetniające	2 091	1 994	1 980 ✓

Zużycie wody

Źródłem wody do celów technologicznych rafinerii w Gdańsku jest rzeka Motława. Pobór odbywa się w pierwszej kolejności do zbiornika retencyjnego o objętości 350.000 m³, wykonanego w starorzeczu Motławy, skąd woda przepompowywana jest na teren zakładu. Woda podziemna pobierana jest z otworów kredowych i czwartorzędowych. Wśród wód podziemnych istotnym strumieniem jest woda z poziomów kredowych, wykorzystywana na cele socjalno-bytowe. Woda z poziomów czwartorzędowych jest wykorzystywana jedynie na cele przemysłowe i ze względu na niewielkie zapotrzebowanie nie jest kwalifikowana jako źródło istotne.

Korzystanie z zasobów wody odbywa się w oparciu o posiadane pozwolenia wodnoprawne i zintegrowane. Analizy wpływu poboru wody na środowisko potwierdzają, że nasza działalność z tym związana nie wpływa w sposób istotny na funkcjonowanie obszarów chronionych i cennych przyrodniczo, a pobierana ilość wody utrzymywana jest dużo poniżej dopuszczalnych wielkości.

Całkowity pobór świeżej wody w Grupie LOTOS wg źródeł [m³/rok]

Źródło wody	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Podziemna	189 217	162 511	156 161 ✓
Powierzchniowa	3 532 113	3 574 791	3 454 532 ✓
Razem	3 721 330	3 737 302	3 610 693 ✓

Procesy w Grupie LOTOS zużywające duże ilości wody

Źródło wody	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Elektrociepłownia - produkcja mediów	2 936 080	2 778 592	3 053 329
Rafineria - woda chłodnicza obiegowa	1 503 995	1 418 925	1 444 183

Działalność spółek Grupy Kapitałowej LOTOS Petrobaltic nie wpływa na zubożenie źródeł wody z powodu jej poboru.

Ze złoża wydobywany jest płyn złożowy, który następnie w procesie separacji daje takie składniki jak ropa, gaz i wody złożowe. Wody złożowe, do chwili zainstalowania na platformie wydobywczej Baltic Beta na Morzu Bałtyckim systemu do zatłaczania wód złożowych, były oczyszczane z oleju do poziomu poniżej 15 ppm (parts per milion) i zrzucane do morza. Dla podtrzymania ciśnienia w złożu, zatłaczano odpowiednią ilość wody morskiej. Obecnie dla spełnienia wymogów stawianych w Bałtyckim Planie Działania (*Baltic Sea Action Plan*) nie zrzucamy wód zaolejonych (wód złożowych) do morza, a po ich uzdatnieniu zatłaczamy do złoża w tym samym celu, w jakim stosowano poprzednio wodę morską. Wody złożowej jest jednak niewystarczająca ilość, dlatego zatłacza się nadal wodę morską.

Pobór świeżej wody w LOTOS Petrobaltic według źródła

Źródło	Ilość pobranej wody (m ³)		
	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Słodka woda – ujęcie własne	19 988	27 645	32 631 ✓
Słodka woda – sieć miejska	1 392	2 467	4 127 ✓
Morska woda	311 972	303 121	411 188 ✓
Woda złożowa	75 712	94 366	166 752 ✓
Razem	409 064	427 599	614 814 ✓

Pobór świeżej wody w LOTOS Geonafta w według źródła

Źródło	Ilość pobranej wody (m ³)		
	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Słodka woda	2 553	3 012	3 335 ✓
Woda na cele technologiczne	1 146	1 855	2 968
Razem	3 699	4 867	6 303

Pobór świeżej wody w Energobaltic według źródła

Źródło	Ilość pobranej wody (m ³)		
	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Woda z sieci miejskiej	5 538	4 853	4 755 ✓

Naszym celem jest stałe zmniejszanie ilości wody pobieranej ze środowiska m.in. poprzez utrzymanie tendencji wzrostowej w zakresie odzysku wody. W 2014 r. w ramach gospodarki wodno-ściekowej Grupy LOTOS procent wody poddanej recyklingowi był – podobnie jak w minionych latach - wysoki.

Objętość wody podlegającej w Grupie LOTOS recyklingowi [m³]

	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Produkcja wody gospodarczej z oczyszczonych ścieków	1 254 556	1 368 844	1 374 123
Ilość oczyszczonego kondensatu	2 207 217	2 237 300	2 412 540

Łączna objętość wody podlegającej w Grupie LOTOS recyklingowi

	j.m.	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Całkowita objętość wody z recyklingu	m ³	3 461 773	3 606 144	3 786 663
Procent wody podlegającej recyklingowi	%	48,2	49,1	51,2

Odbiornikami oczyszczonych wód i ścieków z terenu Grupy LOTOS są Martwa Wisła (dla ścieków procesowych, zaolejonych i sanitarnych) oraz Rozwójka (dla wód drenażowych i opadowych). Wody Martwej Wisły na wysokości rafinerii są sklasyfikowane jako morskie wody wewnętrzne, natomiast Rozwójka stanowi element systemu melioracyjnego Żuław Gdańskich i jest dopływem Martwej Wisły.

W 2014 r. nie zaszły żadne zmiany w klasyfikacji przyrodniczej naszych odbiorników. Żaden z nich nie jest objęty formą ochrony przyrody ani nie posiada w rejonie zrzutów znaczącej wartości dla bioróżnorodności. Wieloletnie badania monitoringowe potwierdzają, że ścieki odprowadzane przez Grupę LOTOS nie oddziałują w sposób istotny na ich wody. Nie zaobserwowano również, aby funkcjonowanie rafinerii wpływało negatywnie na siedliska znajdujące się w pobliżu zrzutów. Wręcz przeciwnie – wykształcona została specyficzna równowaga przyrodnicza.

Rozdzielne ciągi oczyszczania pozwalają nam na prawie całkowite zawracanie oczyszczonych wód opadowych zaolejonych do produkcji wody gospodarczej w celu jej ponownego wykorzystania w zakładzie. Jedynie nadmiar oczyszczonych wód opadowych zaolejonych zrzucany jest z oczyszczonymi ściekami procesowymi i sanitarnymi do odbiornika.

Jakość oczyszczonych ścieków od lat utrzymywana jest na wysokim poziomie. Regularnie prowadzone badania potwierdzają, że odprowadzane ścieki spełniają wymagane warunki. Większość z oznaczanych wskaźników nie przekracza 50% wartości dopuszczalnych, określonych w naszym pozwoleniu.

Całkowita objętość oczyszczonych wód i ścieków z Grupy LOTOS według jakości i docelowego miejsca przeznaczenia [m³]

	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Rozwójka	4 305 910	4 220 723	3 684 925 ✓

Martwa Wisła	1 293 596	1 273 851	1 198 759
Razem	5 599 506	5 494 574	4 883 684

Parametry oczyszczonych ścieków z Grupy LOTOS zrzucanych do Martwej Wisły

Wskaźnik	j. m.	2012 W _r	2013 W _r	2014 W _r	2012-2014 W _d
pH	-	7,79	7,56	7,49	6,50-9,00
BZT	mg O ₂ /dm ³	2,56	2,99	3,68	25,00
ChZT	mg O ₂ /dm ³	30,20	44,10	60,0	125,00
Zawiesiny ogólne	mg/dm ³	6,38	7,89	6,61	35,00
Fenole lotne	mg/dm ³	<0,005*	<0,005*	<0,005*	0,1
Substancje ekstrahujące się eterem naftowym	mg/dm ³	0,74	0,73	1,64	50,00
Węglowodory ropopochodne	mg/dm ³	1,93	0,23	0,08	5,00
Azot ogólny	mg/dm ³	2,40	4,30	5,10	30,00
Fosfor ogólny	mg/dm ³	1,03	0,57	0,69	3,00
Siarczki	mg/dm ³	0,006	0,009	0,008	0,200
Nikiel	mg/dm ³	0,0102	0,0175	0,0033	0,5000
Wanad	mg/dm ³	0,0289	0,0191	0,0037	2,000
Glin	mg/dm ³	0,0624	0,0690	0,0588	3,000

Parametry oczyszczonych wód z Grupy LOTOS zrzucanych do Rozwójki

Wskaźnik	j. m.	2012 W _r	2013 W _r	2014 W _r	2012-2014 W _d
Zawiesiny ogólne	mg/dm ³	10,71	9,50	7,12	35,00
Węglowodory ropopochodne	mg/dm ³	2,15	0,74	0,20	5,00

W_r - wartość zmierzona, średnioroczna

W_d - wartość dopuszczalna w próbie średniodobowej (dla azotu og i fosforu og w próbie średniorocznej)

* wynik poniżej granicy oznaczalności stosowanej w danym roku metody analitycznej

Na platformach LOTOS Petrobaltic do morza zrucane są wyłącznie oczyszczone ścieki oraz wody chłodnicze, zaś stan wody morskiej wokół obiektów jest codziennie monitorowany. Także w LOTOS Geonafta żadne ze ścieków nie są odprowadzane z obszaru działalności wiertni bezpośrednio do naturalnych zbiorników wodnych. Wszystkie ścieki technologiczne oraz socjalno-bytowe są magazynowane, a następnie transportowane do oczyszczalni.

Objętość ścieków w Grupie Kapitałowej LOTOS Petrobaltic według miejsca przeznaczenia [m³]

	2012 r.	2013 r.	2014 r.
LOTOS Petrobaltic			
Ścieki socjalno-bytowe	7 365	7 546	13 497
LOTOS Geonafta			
Ścieki socjalno-bytowe	2 553	3 012	2 842
Energobaltic			
Ścieki socjalno-bytowe	1 231	617	958

W LOTOS Petrobaltic cała woda złożowa powstała w procesie produkcji jest wstrzykiwana z powrotem do miejsca pochodzenia, zaś w LOTOS Geonafta jest magazynowana na terenie wiertni i przekazywana w całości do utylizacji.

Objętość i sposób pozbywania się wody złożowej i wody powstałej w procesie produkcji (m³)

	2012 r.	2013 r.	2014 r.
LOTOS Petrobaltic			
Woda zatłoczona z powrotem do złoża	47 227	94 366	165 634
LOTOS Geonafta			

Woda złożowa	180	246 333	255 081
--------------	-----	---------	---------

Gospodarka odpadami

Grupa LOTOS realizuje postanowienia decyzji oraz przepisów prawa unijnego i krajowego, dokładając starań, aby gospodarka odpadami prowadzona była w sposób bezpieczny dla środowiska.

W 2014 r. odnotowaliśmy większą ilość wytworzonych odpadów niebezpiecznych oraz mniejszą ilość wytworzonych odpadów innych niż niebezpieczne. Stałe pogłębianie przerobu ropy oraz okresowe czyszczenie zbiorników na terenie oczyszczalni ścieków spowodowało zwiększenie ilości wytworzonych odpadów niebezpiecznych. Różnica w stosunku do 2013 r. w odniesieniu do drugiego strumienia odpadów związana była z zakończeniem prac remontowych na terenie rafinerii.

Odpady wytworzone w Grupie LOTOS - ilość [t/rok]

Odpady wytworzone w Grupie LOTOS	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Odpady zmagazynowane na koniec roku poprzedniego	2 195	1 777	1 409
Wytworzone odpady niebezpieczne	6 784	6 478	8 282
Wytworzone odpady inne niż niebezpieczne	5 574	6 659	5 886
Suma wytworzonych odpadów	12 358	13 137	14 168
Wartości dopuszczone w pozwoleniu zintegrowanym	89 627	89 627	89 627
Odpady wytworzone przez wykonawców usług	4 154	3 170	1 512

Sposób postępowania z odpadami w Grupie LOTOS - ilość [t/rok]

Sposób postępowania	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Odpady poddane odzyskowi	12 749	13 504	14 342
Odpady unieszkodliwione	28	0	0,14
Spalanie	27	0	0
Usunięcie na składowisko	1	0	0,14
Odpady zmagazynowane na miejscu na koniec roku	1 777	1 410	1 235
Niebezpieczne	1 503	1 376	1 224
Inne niż niebezpieczne	274	34	11

Jedynym odpadem niebezpiecznym wysyłanym przez Grupę LOTOS poza granicę kraju są zużyte katalizatory. W 2014 r. procent odpadów niebezpiecznych przemieszczonych transgranicznie nie uległ znaczącej zmianie. Zużyte katalizatory zostały przekazane firmie, w której mają zostać poddane procesom odzysku.

Rodzaj odpadów niebezpiecznych w Grupie LOTOS (t)	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Odpady niebezpieczne transportowane ze źródeł zewnętrznych (spoza grupy kapitałowej) do rafinerii	0	0	0
Odpady niebezpieczne transportowane z rafinerii do źródeł zewnętrznych w kraju	7 258	6 352	8 159
Odpady niebezpieczne transportowane z rafinerii do źródeł zewnętrznych poza granicami kraju	0	253	275
Suma transportowanych odpadów niebezpiecznych	7 258	6 605	8 433
Procent odpadów niebezpiecznych przemieszczanych transgranicznie	0	3,8	3,3

W 2014 r. w działalności spółek Grupy Kapitałowej LOTOS nie doszło do wycieków mogących mieć istotny wpływ na środowisko naturalne.

W czasie procesu wiercenia głównym odpadem są zwierciny (rozdrobniona skała podczas drążenia świdrem), które po wyniesieniu na powierzchnię są kierowane do systemu oczyszczania płuczki. W swoim składzie nie zawierają one substancji wymienionych w załączniku nr 1 do Konwencji Helsińskiej. Zwierciny z płuczka z I i II stopnia oczyszczania, po separacji i przemyciu ich w systemie oczyszczania, są zrzucane na dno morza. Natomiast zwierciny z III stopnia oczyszczania są wywożone na ląd i przekazywane do odpowiedniego odbiorcy odpadów. Każda partia wywożonych zwiercin podlega badaniu na zawartość składników toksycznych. Płuczka jest tak obrabiana, aby mogła być wykorzystana podczas wiercenia następnych odwiertów. Jeżeli nie nadaje się już do dalszego wykorzystania, przewożona jest na ląd i kierowana do odpowiedniego odbiorcy.

Na platformach LOTOS Petrobaltic powstaje kilka rodzajów odpadów, które można podzielić na odpady wydobywcze i pozostałe. Pozostałe są

przekazywane na ląd do uprawnionego odbiorcy.

Odpady wytworzone w LOTOS Petrobaltic - ilość [t/rok]

Odpady wytworzone*	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Wytworzone odpady niebezpieczne	11	38	189 ✓
Wytworzone odpady inne niż niebezpieczne	451	644	984 ✓
Suma wytworzonych odpadów	462	682	1 173 ✓

* nie zawierają odpadów komunalnych

Odpady wytworzone w LOTOS Geonafta - ilość [t/rok]

Odpady wytworzone	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Wytworzone odpady niebezpieczne	5	22	41 ✓
Wytworzone odpady inne niż niebezpieczne	9,6	3 966	55 ✓
Suma wytworzonych odpadów	14,6	3 988	96 ✓

Odpady wytworzone w Energobaltic - ilość [t/rok]

Odpady wytworzone	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Odpady zmagazynowane na koniec roku poprzedniego	-	0,07	0,146 ✓
Wytworzone odpady niebezpieczne	0,2	0,42	0,277 ✓
Wytworzone odpady inne niż niebezpieczne	0,1	0,808	0,178 ✓
Suma wytworzonych odpadów	0,3	1,30	0,455 ✓

Sposób postępowania z odpadami [t/rok]

LOTOS Petrobaltic	2013 r.	2014 r.
Odpady poddane odzyskowi	141	89,932
Usunięcie na składowisko	541	20,42
Odpady zmagazynowane na miejscu na koniec roku	0	0
LOTOS Geonafta	2013 r.	2014 r.
Odpady unieszkodliwione	3 988	4 288
Usunięcie na składowisko	0	0
Odpady zmagazynowane na miejscu na koniec roku	0	0
Energobaltic	2013 r.	2014 r.
Odpady unieszkodliwione	0,65	0
Odpady poddane odzyskowi	0,40	0
Usunięcie na składowisko	0,25	0,231
Odpady zmagazynowane na miejscu na koniec roku, w tym:	0,146	0,370
- niebezpieczne	0,101	0,242
- inne niż niebezpieczne	0,045	0,128

Używane w procesie wiercenia płuczki są płuczkami na bazie wody. Nie stosujemy na Morzu Bałtyckim płuczek olejowych. Płuczka pracuje w obiegu zamkniętym. Proces wiercenia powoduje również powstanie zwiercin, w skład których wchodzić mogą okruchy przewiercanej skały z domieszką 5-10% płuczki. Ilość zwiercin jest różna w zależności od głębokości wierconego otworu oraz jego średnicy.

Płuczki zostały przebadane pod względem ich wpływu na środowisko morskie (opracowanie Politechniki Gdańskiej pt. Określenie potencjalnego wpływu płuczki wiertniczej na środowisko wód Bałtyku) i uznane jako nietoksyczne dla środowiska.

W swoim składzie nie zawierają one substancji wymienionych w załączniku nr 1 do Konwencji Helsińskiej. Zwierciny z I i II stopnia oczyszczania, po separacji i przemyciu ich w systemie oczyszczania z płuczki są zrzucane na dno morza. Natomiast zwierciny z III stopnia oczyszczania są wywożone na ląd i składowane na wysypisku miejskim. Każda partia wywożonych zwiercin podlega badaniu na zawartość składników toksycznych. W wyjątkowych wypadkach z przyczyn techniczno-technologicznych niewielkie ilości płuczki mogą przedostać się do morza. Są

one jednak nietoksyczne i mają mało istotny wpływ na środowisko. Płuczki i zwierniny zagospodarowywane były przez odbiorcę zewnętrznego.

Całkowita waga odpadów [t]

LOTOS Petrobaltic	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Zwierniny:			
przekazane jako odpad	-	94	170 ✓
zrzucone do morza	-	1 054	1 507
Razem	68	1 148	1 677
Płuczka:			
w obiegu	-	1 141	2 127
przekazana jako odpad	-	340	410 ✓
przekazana do ponownego wykorzystania	-	144	447
Razem	237	1 625	2 984
LOTOS Geonafta	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Zwierniny	669	1 601	1 934 ✓
Płuczka i wody technologiczne	1 561	2 322	2 259 ✓
Razem	2 230	3 924	4 193 ✓

Zgodnie z obowiązującymi przepisami w poszczególnych spółkach grupy kapitałowej zlecono organizacjom odzysku wykonywanie obowiązków w zakresie odzysku i recyklingu opakowań wprowadzanych na rynek krajowy. Łączne wskaźniki odzysku odpadów opakowaniowych były zgodne z wymaganiami ustawowymi.

Zrównoważony transport

Dążymy do minimalizowania negatywnego wpływu na środowisko usług transportowych wykonywanych przez nas lub świadczonych na naszą rzecz.

Do podjętych przez nas działań mających na celu minimalizację wpływu transportu drogowego produktów paliwowych na środowisko, niezależnie od wymagań prawnych, zaliczyć można:

- opracowanie wymagań z zakresu bezpieczeństwa dla miejsc realizacji dostaw,
- opracowanie procedur bezpiecznego załadunku, transportu i rozładunku paliw oraz systematyczna kontrola ich przestrzegania,
- opracowanie procedur określających zasady postępowania w sytuacjach awaryjnych,
- nadzór nad środkami transportu usługodawców pod kątem spełnienia stawianych wymagań technicznych,
- nadzór nad systemem doboru i szkoleń pracowników zatrudnionych przy transporcie produktów.

Transport drogowy i kolejowy produktów paliwowych jest ściśle regulowany przez polskie i międzynarodowe przepisy o transporcie materiałów niebezpiecznych (ADR i RID), których celem jest m.in. minimalizacja negatywnego oddziaływania transportu na środowisko.

Transport asfaltu i ciężkiego oleju opałowego w kraju w całości koordynowany jest przez LOTOS Asfalt. W 2014 r. autocysterny przewiozły produkty w ilości blisko 445 tys. ton, przejeżdżając przy tym ponad 5 mln km ładownych. Na potrzeby transportu naszych produktów pojazdy zużyły ok. 2 mln litrów paliwa.

W celu ograniczenia emisji szkodliwych spalin produkty spółki są w pierwszej kolejności dostarczane do baz dystrybucyjnych koleją, skąd trafiają do poszczególnych odbiorców przy użyciu autocystern. Przeładunek produktów w bazach LOTOS Asfalt odbywa się w nowoczesnych terminalach załadunkowo-rozładunkowych, które do minimum zmniejszają emisję szkodliwych oparów do atmosfery. Stanowiska nalewu autocystern są hermetyzowane, dzięki czemu uwalnianie się do atmosfery szkodliwych gazów, takich jak siarkowodor, zostało zredukowane do minimum. Hermetyzacja połączeń między nalewakiem i cysterną zwiększyła również znacząco bezpieczeństwo pracy osób napełniających autocysterny. Ilość załadowanego towaru jest precyzyjnie kontrolowana za pomocą przepływomierzy masowych, co pozwala na wyeliminowanie przypadków przekraczania przez pojazdy określonej przepisami dopuszczalnej masy całkowitej pojazdu. Dowóz asfaltu z oddziałów LOTOS Asfalt do klientów jest realizowany przez specjalistyczne firmy przewożowe. Każda z nich spełnia najwyższe normy jakościowe ochrony środowiska oraz standardy obsługi. Dysponują nowoczesną flotą transportową dostosowaną do wymogów europejskich, co gwarantuje bezpieczny i ekonomiczny, jak również ekologiczny dowóz produktów do miejsca przeznaczenia.

Flota LOTOS Asfalt jest systematycznie odnawiana, nowe ciągniki siodłowe spełniające normy czystości spalin Euro 6 zużywają mniej paliwa oraz w znacznym stopniu ograniczają emisję szkodliwych związków do atmosfery. Jednostki transportowe świadczące usługi w międzynarodowym transporcie drogowym posiadają certyfikaty potwierdzające spełnianie wymagań dotyczących niskiej emisji hałasu.

Wykorzystanie innowacyjnych zastosowań przy produkcji cystern i użycie wysokiej jakości materiałów izolacyjnych skutecznie ogranicza spadek temperatury asfaltu w czasie transportu. Dzięki temu odbiorcy unikają podgrzewania surowca do produkcji, co ma znaczący wpływ na zmniejszenie energochłonności oraz zanieczyszczenia środowiska.

W 2014 r. ekspediowane drogą morską asfalty osiągnęły wagę ponad 21,5 tys. ton. Udział transportu morskiego przy wykorzystaniu efektu skali pozwala na zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do środowiska oraz zużycia paliwa w przeliczeniu na jednostkę transportowanego towaru.

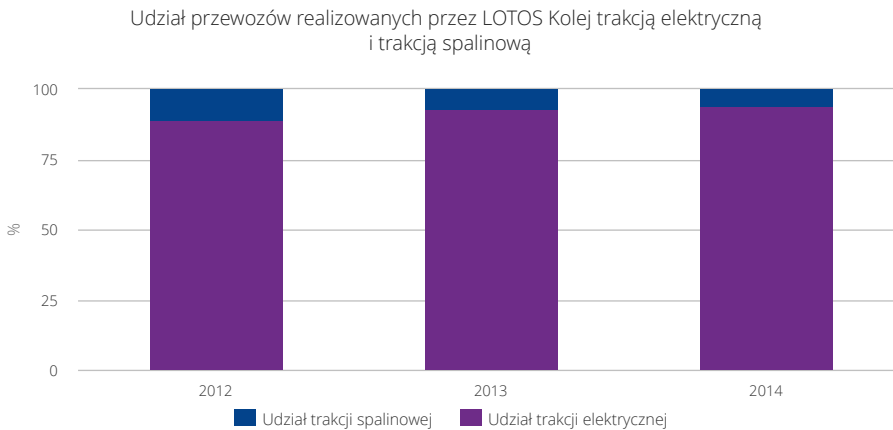
Własnego parku transportowego nie posiada inna spółka segmentu handlowego – LOTOS Oil, która wykonuje przewozy wyłącznie za pośrednictwem wyselekcjonowanych firm przewozowych. Spółka przy ich wylaniu zwraca szczególną uwagę na posiadanie przez przewoźnika niezbędnych certyfikatów gwarantujących spełnienie norm m.in. w zakresie ochrony środowiska oraz jakości posiadanego taboru. Obecnie firmy te w większości posiadają ciągniki z normą spalania EURO 6, co oznacza, iż samochody przewożące produkty olejowe mają najwyższe standardy europejskie dotyczące emisji spalin.

Podobnie realizacja transportu paliw ciekłych sprzedawanych przez LOTOS Paliwa została zlecona specjalistycznym firmom. W ogólnej ilości sprzedanych paliw w 2014 r. przetransportowano cysternami kolejowymi 213 tys. m³, a cysternami drogowymi 1 190 tys. m³, co stanowi odpowiednio 5% i 28% ogółu sprzedanych paliw.

Pozostałe sprzedane paliwa zostały odebrane z baz magazynowych transportem własnym klientów.

W 2014 r. nie odnotowano przypadków wycieku paliwa w transporcie drogowym ani kolejowym.

Usługi transportu kolejowego m.in. na rzecz Grupy Kapitałowej LOTOS świadczy LOTOS Kolej. Spółka w trosce o środowisko naturalne z roku na rok zwiększa udział przewozów realizowanych trakcją elektryczną w miejsce lokomotyw spalinowych. LOTOS Kolej pod koniec 2014 r. eksploatowała ponad 100 lokomotyw, z czego niemal 60% stanowiły lokomotywy elektryczne.

Źródło: Opracowanie własne Grupy LOTOS.

Ze względu na uwarunkowania trakcyjne nadal część pracy przewozowej i manewrowej wykonuje się przy zastosowaniu lokomotyw spalinowych. W 2014 r. w stosunku do 2013 r. nastąpił spadek ilości zużytego paliwa przez lokomotywy spalinowe. Zużycie oleju napędowego przez nie wyniosło 4 229 tys. l, tj. 13% mniej niż rok wcześniej. Zużycie elektrycznej energii trakcyjnej przez lokomotywy elektryczne wykonujące pracę przewozową w spółce wyniosło 85 925 MWh.

Ograniczanie wpływu na środowisko

Wszystkie produkowane przez Grupę LOTOS paliwa spełniają wymagania jakościowe wynikające z przepisów prawa. Jednak w niektórych aspektach, istotnych z punktu widzenia oddziaływania na środowisko, paliwa z naszej rafinerii są lepsze od standardów wymaganych prawnie.

Najważniejsze produkty paliwowe Grupy LOTOS - zarówno benzyny jak i oleje napędowe produkowane w rafinerii w Gdańsku - charakteryzują się zawartością siarki na poziomie dużo niższym niż wymagania prawne. Średnioroczna zawartość siarki w benzynach motorowych to 3,3 ppm, a w olejach napędowych 6,2 ppm. Są to wartości znacznie niższe niż wymagane prawem 10 ppm. W konsekwencji oznacza to zmniejszenie emisji dwutlenku siarki do atmosfery.

Zawartość substancji mających wpływ na środowisko i zdrowie ludzi w paliwach produkowanych w Grupie LOTOS

Substancja	j.m.	2012 r. - ilość	2012 r. - ilość (średnio)	2013 r. - ilość	2013 r. - ilość (średnio)	2014 r. - ilość	2014 r. - ilość (średnio)
Benzen (w benzynach)	% V/V	0,5 - 1,0	0,8	0,4 - 1,0	0,9	0,5 - 1,0 ✓	0,8 ✓
Siarka (w benzynach)	mg/kg	1,0 - 9,9	3,9	0,1 - 7,9	3,3	0,1 - 8,7 ✓	3,3 ✓
Siarka (w oleju napędowym)	mg/kg	1,4 - 9,5	5,5	2,0 - 10,0	5,5	2,7 - 9,9 ✓	6,2 ✓

Stosowanym od lat sposobem zmniejszania wpływu paliw na środowisko jest używanie do ich produkcji biokomponentów, które mają znamiona odnawialnych źródeł energii. Tym samym zmniejszają całkowity wpływ na środowisko wynikający ze spalania jednostki paliwa.

Paliwa produkowane w rafinerii Grupy LOTOS komponowane są z wykorzystaniem nośników biokomponentów, co wynika z wymagań określonych w Ustawie o biokomponentach i biopaliwach ciekłych.

W benzynach używanymi biokomponentami są etanol oraz eter etylowo-tert-butylowy, natomiast w olejach napędowych stosowane są estry metylowe kwasów tłuszczowych. Obecne wymagania jakościowe dla paliw płynnych dopuszczają w benzynie zawartość etanolu na poziomie do 5% obj. oraz eteru etylowo-tert-butylowego na poziomie do 15% obj., natomiast w oleju napędowym zawartość estrów metylowych kwasów tłuszczowych na poziomie do 7% obj.

Całkowita wymagana zawartość biokomponentów w paliwach motorowych określana jest przez państwo. W 2013 r. wydane zostało Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie Narodowych Celów Wskaźnikowych (NCW) do 2018 r., w którym na lata 2013-2016 określono NCW na 7,10%, co oznacza, że 7,10% wartości energetycznej paliw wprowadzonych na rynek musi pochodzić z biokomponentów.

W 2014 r. Grupa LOTOS skorzystała z możliwości realizacji obniżonego NCW na poziomie 6,035% przy spełnieniu wymagań ustawowych - użycie biokomponentów do produkcji paliw lub biopaliw ciekłych, wytworzonych przez wytwórców zarejestrowanych w Agencji Rynku Rolnego na poziomie minimum 70% ogółu zapotrzebowania.

Szczegółowe informacje na temat właściwości i składu produktów paliwowych udostępniamy klientom w serwisie www.lotos.pl <<http://www.lotos.pl>> , gdzie są dostępne opisy poszczególnych produktów oraz ich Karty Charakterystyki. (zobacz więcej <http://www.lotos.pl/126/dla_biznesu/reach>)

Karty są także udostępniane na życzenie na stacjach paliw LOTOS.

Asfalty

LOTOS Asphalt dąży do ograniczenia emisji węglowodorów z procesów produkcji, magazynowania oraz ekspedycji asfaltów, które powodują uciążliwość zapachową zwłaszcza w obrębie zakładów produkcyjnych. Większość inwestycji została zakończona w 2013 r. W 2014 r. zrealizowano II etap hermetyzacji zbiorników w Jaśle oraz podłączenie mieszalnika wstępnego instalacji modyfikacji asfaltów do systemu odciążu oparów w Gdańsku.

Przeprowadzono również inwestycje mające na celu zmniejszenie energochłonności procesu w przeliczeniu na jednostkę produkcji. W wyniku tych działań w Zakładach Produkcyjnych Jasło i Czechowice zamontowano falowniki na pompach cyrkulacyjnych zmniejszające zużycie energii elektrycznej, co ma dać roczne oszczędności na poziomie 94 tys. zł.

Dobra praktyka

Asfalty i lepiszcza asfaltowe są to produkty, których długość życia po wyprodukowaniu dochodzi do kilkudziesięciu lat, dlatego też istotna jest ocena wpływu wyrobu na zdrowie i bezpieczeństwo na każdym etapie cyklu życia. Każdy projekt, który dotyczy wprowadzenia do obrotu nowego wyrobu, uwzględnia analizę potencjalnych zagrożeń dla środowiska i użytkownika, związaną z jego stosowaniem.

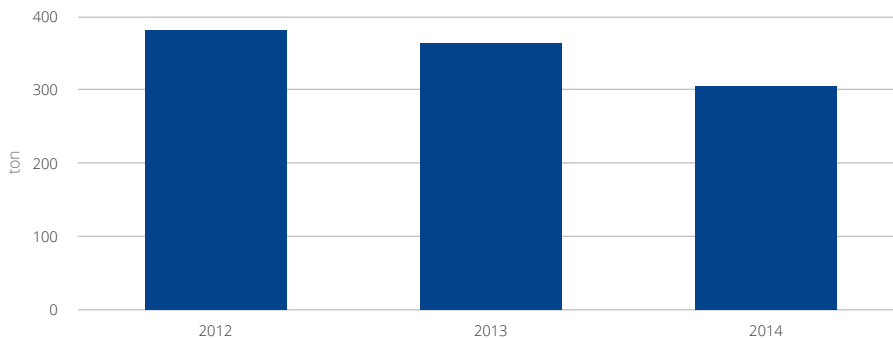
W 2014 r. spółka wprowadziła nową gamę wyrobów - Asfalty WMA - które są przeznaczone do budowy dróg w technologii na ciepło, tj. technologii umożliwiającej redukcję energochłonności, emisyjności i poprawę warunków pracy. Skład nowego asfaltu również uwzględniał wytyczne, aby nie wprowadzać do frakcji naftowych dodatków o negatywnym działaniu dla środowiska i bezpieczeństwa ludzi.

Przy produktach asfaltowych kwestią poruszaną w branży jest szkodliwość oparów asfaltu powstałych w czasie stosowania produktu w wysokich temperaturach. Choć obecnie brak jest naukowych dowodów na szkodliwość tego czynnika, a według obowiązujących rozporządzeń asfalty naftowe nie są zaliczane do substancji niebezpiecznych, LOTOS Asphalt w swoich materiałach (Karty Informacji o substancji lub składnikach mieszaniny, dla której nie jest wymagana Karta Charakterystyki) prezentuje najnowsze rekomendacje związane z bezpiecznym postępowaniem z wyrobem. Aby zapewnić bezpieczeństwo stosowania produktów, objęliśmy zakresem działań podnoszących bezpieczeństwo także procesy transportu i dystrybucji. W spółce funkcjonują instrukcje oraz materiały filmowe dotyczące bezpiecznej pracy z asfaltami w trakcie ich załadunku, transportu i rozładunku. Prowadzi się także weryfikację spełnienia standardów bezpieczeństwa przez dostawców usług transportowych.

Kolej

W 2014 r. LOTOS Kolej usprawniła proces czyszczenia wagonów. Skrócony został o około 30% czas mycia oraz obniżono temperaturę wody myjącej, co pozwoliło zmniejszyć zużycie energii i emisję odpadów. W celu ograniczenia zużycia energii elektrycznej dokonano wymiany źródeł światła na parasolach oświetlających bocnicę kolejową w Gdańsku. W wyniku wymiany oświetlenia zużycie energii zmniejszyło się o 30%.

Ilość wytworzonych odpadów w LOTOS Kolej (tony)

Źródło: Opracowanie własne Grupy LOTOS.

W wyniku dobrze funkcjonującej selektywnej zbiórki odpadów komunalnych i przemysłowych, popartej wzrastającą świadomością pracowników, ilość wytworzonych odpadów w 2014 r. była o 16% mniejsza niż rok wcześniej.

Dla LOTOS Kolej zapewnienie bezpieczeństwa stanowi jedno z kluczowych zagadnień ze względu na charakter wykonywanych usług i związaną z tym stałą styczność z chemicznymi substancjami niebezpiecznymi. Spółka stara się minimalizować zidentyfikowane zagrożenia, wprowadzając różnego rodzaju zabezpieczenia i monitoring. Wszystkie użytkowane lokomotywy wyposażone są w urządzenia monitorujące i minimalizujące ryzyko wystąpienia wypadku.

Do największych zagrożeń należą przypadki związane z ruchem kolejowym. Dzięki podejmowanym działaniom prewencyjnym w 2014 r. LOTOS Kolej odnotowała jedynie dwa przypadki zagrożenia bezpieczeństwa procesowego stopnia drugiego - wyciek oleju opałowego z urządzeń grzewczych cysterny stojącej przy nalewaku kolejowym oraz wyciek gazu (butanu) podczas załadunku cysterny gazowej znajdującej się na terenie nalewaka kolejowego LPG. W celu minimalizacji negatywnych skutków zdarzeń wdrożono procedury awaryjne i dodatkowe środki bezpieczeństwa.

Oleje

W przypadku produktów i opakowań wytwarzanych przez LOTOS Oil ich wpływ na środowisko po zakończeniu użytkowania jest większy niż w trakcie procesu produkcji. W 2014 r. organizacja odzysku przeprowadziła w imieniu spółki publiczne kampanie edukacyjne w tym zakresie. Przystąpiliśmy także do porozumienia z Marszałkiem Województwa Pomorskiego w zakresie utworzenia i utrzymania systemu zbierania, transportu, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów opakowaniowych po środkach niebezpiecznych.

W 2014 r. na terenie Oddziału w Czechowicach-Dziedzicach kontynuowane były prace mające na celu poprawę zabezpieczeń przed przedostawaniem się surowców lub produktów do gruntu oraz wód powierzchniowych i gruntowych. Dodatkowo zmniejszono emisję ciepła na instalacjach produkcyjnych. W Oddziale w Gdańsku wymieniono źródło chłodzenia instalacji produkcji opakowań.

Dobra praktyka

Niektóre produkty smarowe i olejowe są traktowane jako uciążliwe dla środowiska, a czasami jako szkodliwe dla zdrowia. Podlegają w związku z tym obowiązkowej, z mocy prawa, klasyfikacji i oznakowaniu. Najobszerniejszym dokumentem opisującym całość tych zagadnień jest *Karta Charakterystyki Produktu / Substancji lub Informacja o składnikach mieszaniny* (dla produktów niestwarzających zagrożenia). Obowiązek stosowania powyższych dokumentów wynika z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (tzw. REACH).

Producenci substancji oraz mieszanin chemicznych są zobowiązani w łańcuchu dostaw do przekazywania sobie tej dokumentacji oraz rejestracji w Europejskiej Agencji Chemikaliów (ang. ECHA) produkowanych w przedsiębiorstwie substancji chemicznych. Ponadto etykiety produktów konfekcjonowanych zawierają symbole (tzw. piktogramy) określające charakter zagrożeń, jakie produkt może posiadać.

Zgodnie z tymi wymogami obecnie ok. 40% produktów LOTOS Oil jest specjalnie oznakowanych.

Polityka produktowa spółki obejmuje także wprowadzanie produktów odpowiadających wyższym niż dyktowane przepisami prawa wymaganiom w zakresie ochrony środowiska i zdrowia. Przykładem jest wprowadzenie w ostatnich trzech latach plastyfikatorów QUANTILUS T50 i QUANTILUS 60, dla których spełnione są i potwierdzone badaniami niezależnych laboratoriów wymagania co do poziomu mutagenności i zawartości kancerogenów. Innym przykładem jest modernizowanie, np. linii olejów silnikowych zgodnie z wymaganiami specyfikacji ACEA narzucającymi zgodność z systemami oczyszczania spalin (ang. *After Treatment*) w samochodach osobowych i ciężarowych.

W LOTOS Oil wszelkie nieprawidłowości w działaniu instalacji produkcyjnych, które w wyniku eskalacji mogłyby spowodować wystąpienie awarii, są zgłaszane i na bieżąco likwidowane, zgodnie z przyjętą praktyką bieżącego utrzymania ruchu. W spółce obowiązuje procedura reagowania na awarie i sytuacje kryzysowe, której celem jest zapewnienie sprawnego i skutecznego zarządzania sytuacją kryzysową, w tym ograniczenie i zminimalizowanie wpływu awarii na zdrowie i życie ludzi oraz środowisko.

W 2014 r. zarejestrowano jeden przypadek niekontrolowanego wydostania się substancji do otoczenia. Dokonano przeglądu wszystkich urządzeń i instalacji, pod kątem występowania takiego zagrożenia i podjęto działania zmierzające do zlikwidowania niebezpieczeństwa w przyszłości. Zarejestrowano także 22 przypadki zagrożeń bezpieczeństwa procesowego stopnia drugiego.

Paliwa

Spółka LOTOS Paliwa w 2014 r. kontynuowała inwestycje na rzecz ograniczenia wpływu działalności na środowisko naturalne na terenie stacji paliw sieci LOTOS. W celu zabezpieczenia środowiska stacji przed przenikaniem produktów naftowych do gruntu i wód gruntowych wymieniono zużyte dystrybutory paliwowe na wybranych obiektach. Przeprowadzono także szereg modernizacji infrastruktury stacji, mających wpływ m.in. na ograniczenie emisji do środowiska.

LOTOS Paliwa dbając o dostęp do informacji dotyczących oddziaływania oferowanych produktów na środowisko oraz zdrowie klientów udostępniła Karty charakterystyk, stanowiące zbiór informacji o niebezpiecznych właściwościach substancji lub mieszaniny oraz zasadach i zaleceniach ich bezpiecznego stosowania. Dotyczy to także towarów sprzedawanych na stacjach paliw. Produkty z wymaganymi Kartami charakterystyk stanowią od 5% do 15% całkowitej liczby produktów sprzedawanych na stacjach.

Spółka realizuje dostawy i sprzedaż paliw dla potrzeb handlu detalicznego (stacje paliw) oraz klientów hurtowych. Dostawy paliw transportem drogowym do klientów są nadzorowane i koordynowane przez pracowników LOTOS Paliwa, natomiast wykonanie dostaw jest realizowane przez podwykonawców. W 2014 r. nie odnotowano przypadków zagrożenia bezpieczeństwa procesowego w transporcie paliw realizowanym na zlecenie spółki.

Bezpieczeństwo sprzedaży paliw na stacjach jest nadzorowane, monitorowane i poddawane ocenie na każdym z etapów. Dotyczy to projektowania, budowy, przebudowy lub zakupu stacji paliw, nadzoru technicznego nad infrastrukturą stacji własnych, monitorowania i zgłaszania sytuacji niebezpiecznych na stacjach, postępowania w przypadku awarii i wypadków oraz obsługi klienta i sprzedaży paliw.

Monitorowanie i ocena bezpieczeństwa sprzedaży paliw na stacjach są realizowane m.in. w trakcie kontroli BHP, audytów technicznych, przeglądów bezpieczeństwa, audytów stacji paliw przeprowadzanych przez Kierowników Obszarów nadzorujących pracę stacji, działania systemu zgłoszeń i weryfikacji sytuacji niebezpiecznych. Efektem dokonywanych ocen są udoskonalane i wdrażane nowe procedury oraz działania korygujące i zapobiegawcze mające zmniejszyć ryzyko wystąpienia zagrożeń i ograniczenia ich skutków na stacjach paliw.

W 2014 r. w LOTOS Paliwa stwierdzono jeden przypadek poważnego zagrożenia bezpieczeństwa procesowego, który dotyczył uszkodzenia instalacji LPG na stacji paliw, oraz 29 przypadków zagrożenia stopnia drugiego. Wszystkie sytuacje niebezpieczne zostały przeanalizowane przez zarządzających stacjami i zgłoszone do Zespołu BHP w spółce w celu podjęcia działań zapobiegawczych.

Wydobycie

W działalności poszukiwawczo-wydobywczej jednym z najważniejszych działań jest zabezpieczenie środowiska naturalnego przed jego skażeniem produktami tej działalności. Nasze starania mają na celu wyeliminowanie jakichkolwiek rozlewów, a także ograniczenie do minimum konsekwencji, jakie mogą wywołać dla środowiska środki chemiczne używane podczas wiercenia. Podejmujemy także inicjatywy ukierunkowane na wyeliminowanie ryzyka powstania awarii oraz ograniczenie do minimum skutków ewentualnego ich zaistnienia. Dla zapewnienia bezpieczeństwa przed zanieczyszczeniami prowadzimy stały monitoring. Na zawartość węglowodorów i innych zanieczyszczeń badane są osady denne i woda morska w obszarze oddziaływania platformy.

LOTOS Petrobaltic corocznie przeprowadza ćwiczenia w reagowaniu na rozlewy. Często są one organizowane przy udziale Morskiej Służby Poszukiwania i Ratownictwa - SAR, a także Urzędu Morskiego w Gdyni. W 2014 r. ćwiczenia były przeprowadzone na polu B3 i miały za zadanie sprawdzenie możliwości działania przy zaistnieniu rozlewu podczas operacji przeładunku ropy ze zbiornikowca na tankowiec.

Podejmowane przez nas działania są zgodne ze skonsultowanym z SAR i zatwierdzonym przez Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni „Planem zwalczania rozlewów olejowych powstałych w następstwie prac poszukiwawczych i wydobywczych prowadzonych przez LOTOS Petrobaltic w obszarze koncesji”, który w 2014 r. został zaktualizowany. Dodatkowo mamy procedury dotyczące postępowania w sytuacjach awaryjnych, jak np. erupcja, a platformy posiadają tzw. „Oil Pollution Emergency Plan”.

Dążąc do minimalizowania ryzyka związanego z wyciekami lub ulatnianiem się gazu, wykonujemy cykliczne przeglądy prewencyjne. Dla wyeliminowania lub ograniczenia skutków związanych z otwarciem nadciśnieniowego zaworu bezpieczeństwa prowadzony jest przez załogi platform stały dozór parametrów pracy użytkowanej instalacji. W przypadku przekroczenia dopuszczalnych parametrów, podejmowane są przez operatorów systemów odpowiednie działania zapobiegawcze.

W celu zapobiegania pożarom wprowadzono zasady minimalizujące ryzyko zaprószenia ognia zarówno podczas wykonywania obowiązków, jak i odpoczynku po pracy na platformie. Zasadą obowiązującą podczas pracy jest m.in. wykonywanie prac pożarowo niebezpiecznych wyłącznie na podstawie wydawanych zezwoleń. Zarówno na platformach, jak i na terenie obiektu portowego obowiązuje zakaz palenia tytoniu, oprócz miejsc do tego wyznaczonych oraz całkowity zakaz używania otwartego ognia w budynkach. Wszystkie zasady obowiązujące w obiektach zebrane są w specjalnym informatorze. Dodatkowo w celu minimalizacji ryzyka związanego z działaniami podwykonawców wprowadziliśmy do łączących nas umów Załącznik Bezpieczeństwo, który obowiązuje wszystkich przedstawicieli wykonujących prace na terenie obiektu portowego oraz na platformach.

Przeprowadziliśmy ponadto analizę instalacji, które w przyszłości mają pracować na przebudowywanej platformie Petrobaltic. Pozwoliło to na identyfikację zagrożeń związanych z nieplanowanym uwolnieniem substancji na zewnątrz i wprowadzeniem rozwiązań minimalizujących to ryzyko już na etapie projektowania i późniejszego montażu.

W 2014 r. w Grupie Kapitałowej LOTOS Petrobaltic nie odnotowano zdarzeń związanych z przypadkami zagrożenia bezpieczeństwa procesowego wywołanych nieplanowanym lub niekontrolowanym wydostaniem się w trakcie procesu jakiegokolwiek substancji, w tym materiałów nietoksycznych i niepalnych do bezpośredniego otoczenia.

Ocena i zapobieganie

Działalność w naszych kluczowych lokalizacjach oraz produkty Grupy LOTOS spełniają bardzo rygorystyczne wymagania prawne, w tym wymagania związane ze stosowaniem najlepszych dostępnych technik (tzw. BAT) dla sektora rafineryjnego oraz normy produktowe. W normalnych warunkach eksploatacji nasze produkty nie wywierają wpływu na bioróżnorodność obszarów chronionych i innych powierzchni uznanych za wartościowe ze względu na dużą bioróżnorodność. Podobnego wpływu nie wywiera także działalność samej rafinerii, gdyż obszary wartościowe pod tym względem leżą w znacznej odległości od zakładu.

Do istotnych lokalizacji w sieci powiązań przyrodniczych w naszym otoczeniu można zaliczyć Martwą Wisłę, Czarną Łachę oraz Motławę wraz z jej starorzeczem. W pewnej odległości od rafinerii zlokalizowane są również obszary prawnie chronione. Nasz zbiornik retencyjny w Przejazdowie leży w sąsiedztwie Obszaru Chronionego Krajobrazu Żuław Gdańskich, a na wschód od rafinerii zlokalizowany jest Obszar Chronionego Krajobrazu Wyspy Sobieszewskiej. W otoczeniu zakładu znajdują się także rezerваты – „Ptasi Raj” i „Mewia Łacha” oraz obszary Natura 2000 – „Zatoka Pucka”, „Ujście Wisły” i „Ostoja w Ujściu Wisły”.

Dobra praktyka

Do niedawna nie byliśmy w posiadaniu informacji na temat różnorodności biologicznej na obszarze rafinerii i na terenach ją otaczających. Doraźne inwentaryzacje przeprowadzane były na potrzeby postępowań inwestycyjnych, ale nie dostarczały reprezentatywnych danych na temat stanu przyrody w obszarze bezpośredniego oddziaływania firmy. Nie było też szczegółowej informacji na temat wpływu działalności rafinerii na otaczającą zakład, ożywioną część środowiska.

W 2014 r. zlecieliśmy przeprowadzenie kompleksowej, wielkoobszarowej i – co ważne – fakultatywnej inwentaryzacji przyrodniczej na terenach w obrębie gmin Gdańsk i Pruszcz Gdański, na których Grupa LOTOS prowadzi działalność oraz na obszarach będących pod potencjalnym, bezpośrednim wpływem tej działalności.

Inwentaryzacją objęte były: rafineria (2,5 km²), obszary otaczające rafinerię (ok. 12,1 km²) oraz teren zbiornika retencyjnego Grupy LOTOS w Przejazdowie (2,4 km², 2,5 km od granic zakładu). Wynikiem przedsięwzięcia jest raport, w którym zestawione zostały wszystkie zinwentaryzowane gatunki grzybów, porostów, roślin i zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków i siedlisk chronionych prawem krajowym i unijnym.

W raporcie dokonano oceny wpływu prowadzonej działalności na komponenty z różnych względów istotne lub cenne. Przedstawione zostały także ścieżki minimalizowania negatywnego oddziaływania na wartościowe komponenty przyrodnicze. Wśród tych szczególnie cennych i wrażliwych na presję antropogeniczną wytypowano też miejsca, które inwentaryzowane będą cyklicznie w celu monitorowania zmian wpływu zakładu na otoczenie.

Dobrowolne przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej na taką skalę, według wykonawców przedsięwzięcia, którzy posiadają bardzo duże doświadczenie w tym zakresie, jest jeśli nie pierwszym, to jednym z pierwszych tego typu przedsięwzięć wykonanych w

Polsce. Opracowanie dostarczyło informacji, w których posiadaniu nie były nawet urzędy i organy zajmujące się ochroną środowiska na terenie gmin miast Gdańsk i Pruszcz Gdański. Zinventaryzowano gatunki objęte ochroną, wpisane do Polskich Czerwonych Ksiąg oraz takie, które nie były wcześniej obserwowane w tej części regionu lub nawet kraju.

Przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej i sporządzenie wstępnej oceny wpływu rafinerii na otaczającą przyrodę otwiera nowy rozdział w umacnianiu odpowiedzialności środowiskowej jako jednego z filarów strategii społecznej odpowiedzialności firmy. Pozwoli to na zidentyfikowanie tych najcenniejszych i najbardziej wrażliwych komponentów przyrody w otoczeniu rafinerii. Komponenty te będzie można monitorować lub zainicjować proces objęcia ich ochroną. Warto zaznaczyć, że dla jednego obszaru w otoczeniu rafinerii już taką procedurę zainicjowano – prawdopodobnie powstanie tam użytek ekologiczny.

Jesteśmy przekonani, że nasze działania wprowadzają nową jakość w dobrych praktykach z zakresu ochrony środowiska w dużych zakładach przemysłowych i jednocześnie mamy nadzieję, że zainspirują one inne organizacje do bardziej dogłębnego zainteresowania się przyrodą w ich otoczeniu.

Przeprowadzona w 2014 r. inwentaryzacja przyrodnicza utwierdziła nas w przekonaniu, że otoczenie rafinerii – pomimo tego, że mamy do czynienia z obszarami przemysłowymi – tętni życiem. Wokół naszego zakładu w Gdańsku i zbiornika retencyjnego w Przejazdowie swoje miejsce bytowania znaleźli liczni przedstawiciele gatunków chronionych. W sumie na inwentaryzowanych terenach zidentyfikowano: 118 gatunków zwierząt, w tym 3 gatunki objęte stopniem zagrożenia na Czerwonej Liście Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN) i 4 gatunki roślin objętych ochroną ścisłą oraz 50 gatunków zwierząt i 11 gatunków roślin objętych ochroną częściową.

WYPOWIEDŹ

Instytut Ochrony Środowiska-Państwowy Instytut Badawczy wykonał na zlecenie Grupy LOTOS inwentaryzację przyrodniczą na terenie rafinerii w Gdańsku i w jej otoczeniu. Inwentaryzacją objęte były cenne zasoby przyrodnicze terenu, w tym siedliska przyrodnicze, gatunki roślin oraz gatunki grzybów i porostów, awifauna, owady, ryby, mięczaki, płazy i gady, ssaki (w tym nietoperze).

dr Agnieszka Kuśmierz i dr Jan Borzyszkowski
Instytut Ochrony Środowiska-Państwowy Instytut Badawczy

W ramach pracy określono zagrożenia dla zidentyfikowanych siedlisk i gatunków ze strony działalności rafinerii oraz użytkowania terenu w otoczeniu zakładu, a także działania mające na celu ochronę zinwentaryzowanych siedlisk i gatunków przed negatywnym oddziaływaniem rafinerii oraz działania minimalizujące stwierdzone uciążliwości.

Zasady ochrony siedlisk przyrodniczych oraz ochrony gatunkowej roślin i zwierząt określa Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz jej akty wykonawcze. Natomiast obowiązki zakładu w zakresie ochrony środowiska regulują przede wszystkim przepisy ustawy Prawo ochrony środowiska i ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

Działania podjęte przez Grupę LOTOS w związku z wykonaniem inwentaryzacji przyrodniczej nie są typowymi działaniami, jakie podejmują firmy, których funkcjonowanie może znacząco wpływać na stan środowiska w ich rejonie. Mało jest bowiem firm, które wykonują działania mające na celu ochronę środowiska w rejonie prowadzonej przez nie działalności, a wychodzące zakresem poza obowiązki wynikające z przepisów prawa czy wydanych decyzji i postanowień. Zwykle działania takie ograniczają się do nakazanych w decyzjach: stosowania urządzeń ograniczających emisję zanieczyszczeń do środowiska, prowadzenia monitoringu czy naliczania stosownych opłat za korzystanie ze środowiska.

Wykonane rozpoznanie zasobów przyrodniczych elementów środowiska i ich zinwentaryzowanie pozwoliło określić aktualną bioróżnorodność otoczenia zakładów i daje możliwość śledzenia kierunków jej przyszłego rozwoju lub zmian. Takie rozpoznanie jest szczególnie cenne i ważne w uprzemysłowionych strefach miast, gdzie najczęściej dochodziło do zjawiska degradacji stanu środowiska.

Ważnym efektem przeprowadzonych prac inwentaryzacyjnych jest stwierdzenie występowania cennych słonaw w rejonie Wiślinki. Już w trakcie trwania badań Grupa LOTOS podjęła działania zmierzające do objęcia tego stanowiska ochroną w formie użytku ekologicznego.

Przeprowadzona inwentaryzacja i podjęte na jej podstawie inicjatywy, a także wcześniejsze inicjatywy (stanowisko sokoła wędrownego na kominie zakładowej ciepłowni) Grupy LOTOS wskazują na wysoką świadomość ekologiczną pracowników firmy.

Rozpoznane w przeprowadzonej inwentaryzacji siedliska oraz gatunki roślin i zwierząt świadczą o stosunkowo dużej bioróżnorodności obszaru sąsiadującego z dużym zakładem przemysłowym, jakim jest rafineria. Jest to pozytywny przykład funkcjonowania dużego zakładu przemysłowego w środowisku przyrodniczym.

Działalność stacji paliw LOTOS – podobnie jak naszych zakładów produkcyjnych – nie wywiera istotnego wpływu na obszary chronione. Stacje są projektowane, budowane i eksploatowane w sposób, który ogranicza ich oddziaływanie do granicy nieruchomości, na której znajduje się instalacja, a większość z nich zlokalizowana jest na terenach zurbanizowanych.

W celu ograniczenia ryzyka niekontrolowanego oddziaływania stacji na środowisko spółka LOTOS Paliwa zaplanowała monitorowanie oddziaływania zarządzanych obiektów na środowisko w sposób wykraczający poza obowiązkowe działania w tym zakresie. Zgodnie z założeniami strategii CSR na lata 2012-2015 przeprowadzono przegląd dokumentacji archiwalnej wszystkich eksploatowanych obiektów. Dla wytypowanych przypadków zaplanowano wykonanie oceny lokalizacji względem obszarów chronionych, która pozwoli na identyfikację takich obszarów oraz ewentualnych zagrożeń powodowanych przez stacje. W 2014 r. wykonano pierwszy etap prac, tj. przegląd 50% wytypowanych obiektów. W 2015 r. będzie wykonana ocena lokalizacji dla pozostałych stacji ujętych w projekcie. Dodatkowo takim samym działaniom zostaną poddane obiekty włączone do sieci LOTOS z rynku wtórnego, dla których nie przeprowadzono oceny oddziaływania na środowisko na etapie ich projektowania i budowy.

W 2014 r. nie prowadziliśmy działań związanych z aktywną ochroną lub rewitalizacją siedlisk. Warto zaznaczyć jednak, że w partnerstwie z organizacjami proekologicznymi i urzędami, wspieramy różnego rodzaju duże projekty, w ramach których takie działania są realizowane.

- Współpracujemy ze **Stowarzyszeniem Na Rzecz Dzikich Zwierząt „Sokół”**, którego celem jest restytucja sokoła wędrownego w Polsce. Współpraca ta zacieśniła się 2 lata temu, gdy w specjalnie w tym celu zamontowanej budce na kominie naszej gdańskiej elektrociepłowni swoje gniazdo na stałe założyła para sokółów.
- Swoje efekty przynosić zaczęła zlecona przez nas w zeszłym roku wielkoobszarowa, kompleksowa inwentaryzacja przyrodnicza na terenie rafinerii i w jej otoczeniu. Na wschód od rafinerii **zlokalizowano wartościowe pod względem bioróżnorodności zbiorowiska roślin słonolubnych**. W 2014 r. odbyliśmy w tej sprawie spotkanie z przedstawicielami Gminy Pruszcz Gdański i Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gdańsku. Planowane jest ustanowienie na wartościowym obszarze użytku ekologicznego, objęcie go monitoringiem przyrodniczym, regularne wykaszanie, ogólne uprzątnięcie terenu, skanalizowane ruchu pieszego i kołowego oraz wykonanie infrastruktury turystyczno-edukacyjnej umożliwiającej korzystanie z walorów tego terenu, przy jednoczesnym zachowaniu optymalnych warunków w siedlisku.
- W 2014 r. zaangażowaliśmy się w sprawę rannych dzikich zwierząt na terenach Trójmiasta. Efektem było nawiązanie współpracy z OTOZ Animals, które w gdańskich Górkach Zachodnich tworzy **Centrum Pomocy Dzikim Zwierzętom**. Mamy nadzieję, że dzięki temu przedsięwzięciu w północnej Polsce powstanie wkrótce ośrodek, w którym każde ranne dzikie zwierzę będzie mogło uzyskać profesjonalną pomoc weterynaryjną. W ramach współpracy wsparliśmy finansowo projekt **„Falco gedanense, czyli pustułka z gdańskiego zaułka”**, realizowanego przez OTOZ Animals razem ze Stowarzyszeniem Ptaki Polskie. Celem projektu było stworzenie pustułkom miejsc do gniazdowania w obrębie miasta, co ma dać efekt w postaci zwiększenia różnorodności biologicznej na terenie aglomeracji.

Kierunek Bałtyk

Nadbałtyckie położenie naszej rafinerii powoduje, iż dużą wagę przykładamy do współpracy z partnerami specjalizującymi się w problemach charakterystycznych dla środowiskowych uwarunkowań regionu. Należą do nich: Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego (FRUG) i Stacja Morska Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego (SMIOUG) w Helu, z którymi od lat realizujemy projekty na rzecz ochrony walorów przyrodniczych Morza Bałtyckiego pod nazwą „LOTOS pomaga Bałtyckiej przyrodzie”. Drugim, kluczowym dla nas programem, realizowanym na cennych przyrodniczo terenach należących do obszarów NATURA 2000 jest długofalowy projekt pn. „Chronimy NATURĘ na Wyspie Sobieszewskiej” realizowany w partnerstwie z Grupą Badawczą Ptaków Wodnych KULING, Stacją Ornitologiczną Miłz PAN, Stowarzyszeniem Przyjaciół Wyspy Sobieszewskiej oraz Stacją Biologiczną Uniwersytetu Gdańskiego, a od 2015 r. także z Gdańskim Archipelagiem Kultury "Wyspa Skarbów".

Od 2014 r., w ścisłym partnerstwie merytorycznym, dzieląc się potencjałem zasobów ludzkich, finansowych i posiadanych umiejętności, realizujemy projekt **Kierunek Bałtyk** – który niejako klamrą spina całą naszą aktywność ekologiczną realizowaną zarówno w ramach programu „LOTOS pomaga bałtyckiej przyrodzie”, jak również „Chronimy Naturę na Wyspie Sobieszewskiej”.

Kierunek Bałtyk powstał z potrzeby zebrania w jednym miejscu wszystkich informacji - przede wszystkim materiałów audiowizualnych - jakie są w posiadaniu partnerów i stworzeniu bazy informacyjnej oraz kalendarium dotyczącego szeroko pojętej tematyki związanej z Morzem Bałtyckim. To właśnie wokół niej koncentruje się działalność partnerstw, jak również jeden z kluczowych obszarów kompetencyjnych Grupy Kapitałowej LOTOS określony w Strategii CSR firmy na lata 2012-2015.

Program „LOTOS pomaga bałtyckiej przyrodzie”

Głównym celem realizowanego już od 6 lat programu jest restytucja i ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków fauny morskiej – a przede wszystkim ssaków: morświna i foki szarej. Stacja Morska Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego prowadzi badania biologii i ekologii ryb strefy przybrzeżnej Bałtyku oraz ssaków morskich, ich siedlisk, a także interakcji z działalnością człowieka.

Sprzęt zakupiony w ramach naszej współpracy wykorzystany został do wsparcia badań nad występowaniem morświnów, w ramach działania pn. „Biologiczne i ekologiczne badania organizmów oraz siedlisk morskich pod kątem wdrażania skuteczniejszych metod zarządzania ich zasobami i ochroną”. Podejmowane wspólnie działania na rzecz ochrony naturalnych zasobów Morza Bałtyckiego zaowocowały również zakupem na potrzeby testowania klatek do połowu dorszy (tzw. cod pots) bezpiecznych dla morświnów i fok oraz pozwalających na pozyskiwanie żywych ryb podczas połowu. Wsparcie concernu poprzez dofinansowanie wyposażenia oraz modernizację pływającej jednostki Zelint znacząco wspomogły badania nad obecnością, rozmieszczeniem oraz preferencjami siedliskowymi bałtyckich morświnów. Jeszcze w pierwszej połowie XX w. były one tak liczne, że władze wprowadziły premie za złowienie lub zabicie morświna. W latach 1922-1933 w polskich wodach złowiono min. 600 osobników.

Pod koniec 2014 r. zostały opublikowane badania, które wskazują, iż obecnie w Morzu Bałtyckim znajduje się ok. 450 osobników tego gatunku,

których liczba przed wykonaniem badań szacowana była na ok. 100 sztuk. To wciąż dramatycznie niska liczebność, a my staramy się wnieść wkład w jej podniesienie.

Dzięki naszemu wsparciu powstała także platforma edukacyjna Kierunek Bałtyk, dająca możliwość oglądania drugiego zagrożonego gatunku ssaków morskich, jakimi są foki. Towarzyszy jej profil na Facebooku o tej samej nazwie. W Helu została zainstalowana kamera, która na żywo emituje do internetu obraz fokarium. Dzięki temu można podpatrywać dorastające zwierzęta podczas nabywania przez nie nowych umiejętności potrzebnych do przetrwania w Bałtyku. Edukacyjny Fanpage na Facebooku w 2014 r. zasubskrybowało ponad 35 tys. osób. Stronę www.kierunekbaltyk.pl – odwiedziło 81 605 użytkowników, w tym podstrona www.sledzfoki.pl ze streamingiem live z fokarium została odwiedzona przez 56 450 użytkowników.

„Chronimy NATURĘ na Wyspie Sobieszewskiej”

Drugi program wchodzący w skład projektu Kierunek Bałtyk to działanie wieloletnie, w którym partycypują organizacje ekologiczne: GBPW Kuling, Instytut Zoologii PAN, Stowarzyszenie Przyjaciół Wyspy Sobieszewskiej oraz od 2014 r. Stacja Biologiczna Uniwersytetu Gdańskiego.

Program zakłada ochronę przyrody - szczególnie zagrożonych gatunków ptaków (m.in. rybitwa czubata, sieweczka obrożna) i edukację społeczeństwa na temat różnorodności biologicznej w znajdujących się w obrębie gdańskiej Wyspy Sobieszewskiej rezerwach przyrody. Zlokalizowane tam rezerwy „Ptasi Raj” i „Mewia Łacha” są elementami bardzo istotnego, międzynarodowego węzła ekologicznego, który przez cały rok stanowi przystanek podczas wędrówek ogromnych ilości ptaków wodnych i błotnych.

Efektom programu, który trwa od 2009 r. jest wybudowanie infrastruktury ochronnej, w tym stworzenie ścieżki przyrodniczo-dydaktycznej w rezerwacie „Mewia Łacha”. Specjalnie wytyczona trasa, przebiegająca z dala od terenów gdzie znajdują się lęgowiska ptaków oraz chroniona roślinność, opatrzona tablicami edukacyjno-informacyjnymi, pozwala na zwiedzanie rezerwatu przez cały rok.

W ramach programu przez wszystkich partnerów realizowana jest systematyczna edukacja ekologiczna mieszkańców i turystów. GBPW Kuling, obok edukacji ekologicznej podczas takich wydarzeń jak: „Bioróżnorodność – poznaj, by zachować”, „Bałtycki Festiwal Nauki” czy „Edupliknik”, podczas stałego monitoringu rezerwatu „Mewia Łacha” w 2014 r. odnotowała wejście 2,2 tys. osób, które zostały poinformowane o walorach przyrodniczych rezerwatu, gatunkach chronionych oraz miejscach ich występowania. Kuling, jako opiekun rezerwatu przeprowadza badanie ankietowe wśród odwiedzających rezerwat na temat wiedzy o tym terenie oraz znajdujących się tam chronionych gatunków zwierząt. Poziomość znajomości walorów przyrodniczych w rezerwacie był wysoki, aż 84% spośród respondentów odpowiedziało, iż słyszało i było w tym miejscu. 72% ankietowanych słyszało i potrafiło wymienić działania, jakie są podejmowane na rzecz ochrony przyrody w ramach programu „Chronimy NATURĘ na Wyspie Sobieszewskiej”.

W ramach współpracy ze Stacją Ornitologiczną od lat prowadzone są dla uczniów z gdańskich szkół bezpłatne wykłady „Wyspa Sobieszewska a Obszar Natura 2000. Ochrona ptaków i ich siedlisk”. Zajęcia mają na celu m.in. zainteresowanie ich ekologią i ochroną przyrody, propagowanie Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000, ze szczególnym uwzględnieniem roli, jaką odgrywają dla zachowania bioróżnorodności tereny chronione na Wyspie Sobieszewskiej.

W 2014 r. z oferty edukacyjnej programu „Chronimy NATURĘ na Wyspie Sobieszewskiej” na terenie rezerwatu przyrody „Mewia Łacha” skorzystało ponad 2,5 tys. osób. Zaś w zajęciach edukacyjnych, prowadzonych w Stacji Ornitologicznej MiIZ PAN wzięło udział 2 000 uczniów z 31 trójmiejskich szkół podstawowych i gimnazjalnych.

Nakłady na ochronę środowiska

Pozycja	Koszty i nakłady [tys. zł]		
	2012	2013	2014
Grupa LOTOS			
Koszty			
Koszty związane z zarządzaniem środowiskiem	3 143	2 137	2 852 ✓
Wydatki na ochronę środowiska	23 555	22 336	22 569 ✓
Finansowanie działań pro środowiskowych instytucji zewnętrznych	525	509	544 ✓
Nakłady			
Inwestycje proekologiczne	67 606	63 012	16 040 ✓
Inwestycje rzeczowe	141 913	202 314	134 572 ✓
Grupa Kapitałowa LOTOS			
Koszty			
Koszty związane z zarządzaniem środowiskiem	4 729	4 695	4 442 ✓
Wydatki na ochronę środowiska	26 716	28 336	33 254 ✓
Finansowanie działań prośrodowiskowych instytucji zewnętrznych	547	509	544 ✓
Ubezpieczenie środowiskowe *	105	194	0 ✓
Nakłady			
Inwestycje proekologiczne	75 515	66 348	17 665 ✓

* Opłata za ubezpieczenie środowiskowe wnoszona była dla całej grupy kapitałowej. Konstrukcja umowy ubezpieczeniowej obowiązującej w 2014 roku nie pozwala jednoznacznie określić części składki obejmującej ubezpieczenie środowiskowe. W związku z tym nie podaje się kosztów poniesionych na rzecz ubezpieczenia środowiskowego za 2014 rok.

Pozycja	Wydatki [tys. zł]		
	2012	2013	2014
Grupa LOTOS			
Emisja zanieczyszczeń do powietrza	2 980	1 256	1 265 ✓
Pobór wody	140	162	150 ✓
Odprowadzanie ścieków	298	316	333 ✓
Składowanie odpadów	0	0	0 ✓
Razem	3 418	1 734	1 748 ✓
Grupa Kapitałowa LOTOS			
Emisja zanieczyszczeń do powietrza	3 218	1 651	1 622 ✓
Pobór wody	173	240	220 ✓
Odprowadzanie ścieków	388	511	537 ✓
Składowanie odpadów	0	0	0 ✓
Razem	3 779	2 402	2 379 ✓

ZOBACZ TAKŻE:

Środowisko

Dążymy do ograniczania ryzyka środowiskowego w naszej działalności oraz do stałego minimalizowania stopnia oddziaływania na środowisko naturalne. Uczestniczymy w inicjatywach nakierowanych na podnoszenie poziomu bezpieczeństwa w sektorze energii w sposób odpowiedzialny wobec społeczeństwa i środowiska.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/strategia-i-model-dzialania/srodowisko>

Cele kluczowe

Cele biznesowe osiągamy z poszanowaniem idei społecznej odpowiedzialności oraz zrównoważonego rozwoju poprzez jak najlepsze wykorzystywanie naszych zasobów i kompetencji na rzecz wytwarzania wartości ekonomicznych i społecznych z korzyścią dla firmy i jej otoczenia.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/strategia-i-model-dzialania/cele-kluczowe>

Segment operacyjny

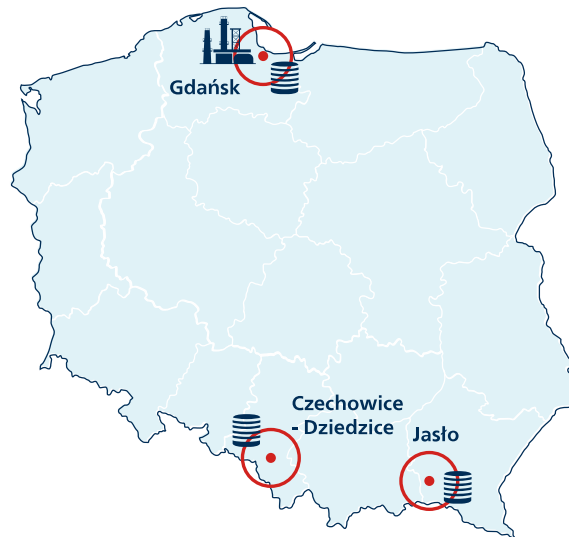
W segmencie operacyjnym identyfikujemy ryzyka operacyjne związane z działalnością rafinerijną oraz ryzyko środowiskowe, w tym wynikające z limitów uprawnień do emisji dwutlenku węgla.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/szanse-i-ryzyka/segment-operacyjny>

Wpływ społeczny

W 2014 r. przeprowadziliśmy obszerne badania, których celem było zaangażowanie interesariuszy w dokonanie oceny efektywności i skuteczności działań podejmowanych przez Grupę Kapitałową LOTOS w ramach obowiązującej strategii społecznej odpowiedzialności biznesu. Badaniami objęliśmy mieszkańców i przedsiębiorców w kluczowych dla naszej działalności regionach, tj. na terenie Jasła i Czechowic-Dziedzic na południu kraju oraz województwa pomorskiego na północy.

Zakres terytorialny badania

Kluczowi interesariusze Grupy Kapitałowej LOTOS

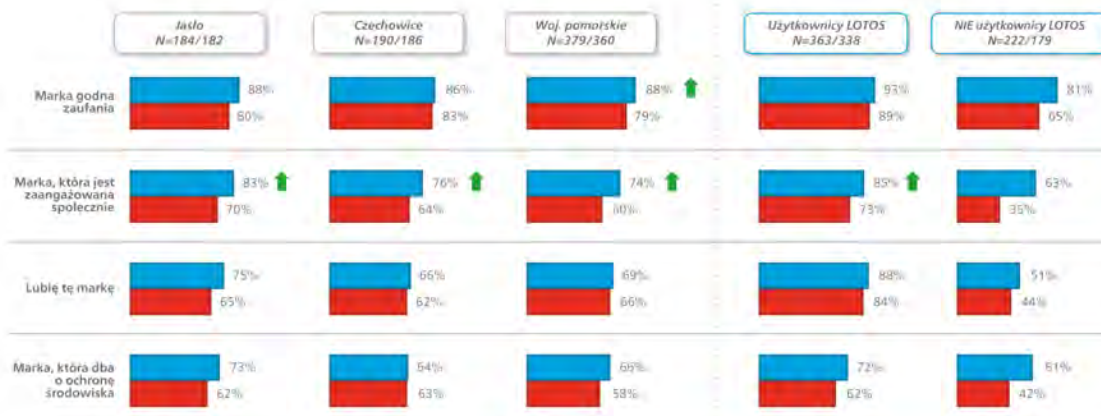
Otoczenie wewnętrzne	Otoczenie społeczne	Otoczenie rynkowe
Pracownicy	Spoločności lokalne	Wykonawcy i podwykonawcy
Spółki grupy kapitałowej	Organizacje pozarządowe	Dostawcy
Organizacje związkowe	Jednostki samorządu terytorialnego	Odbiorcy i klienci
Rada Pracowników	Administracja rządowa	Partnerzy biznesowi
	Instytuty naukowo-badawcze i ośrodki edukacyjne	Firmy konkurencyjne
	Organizacje pracodawców	Organizacje branżowe i instytucje międzynarodowe
	Media	Organizacje kontrolne i monitorujące
	Środowisko przyrodnicze	Uczestnicy rynku kapitałowego

(zobacz więcej <<http://2012.raportroczny.lotos.pl/organizacja-i-jej-raport/interesariusze/angazowanie-interesariuszy>>)

Opinie o marce LOTOS, bezpośrednio związane z misją społecznego zaangażowania firmy, osiągnęły wyższe notowania niż w 2013 r. Na pytania dotyczące postrzegania społecznego i środowiskowego wymiaru zaangażowania Grupy LOTOS 83% badanych mieszkańców Jasła, 76% mieszkańców Czechowic-Dziedzic oraz 74% mieszkańców Pomorza odpowiedziało twierdząco. W każdej z grup interesariuszy zanotowaliśmy ponad 10% wzrost pozytywnych wskazań w stosunku do poprzedniego roku.

OPINIE O MARCE LOTOS

2015
2013

P6. Przeczytałem Panu/i różne opinie o marce LOTOS. Przy każdej z nich, proszę powiedzieć, czy się Pan/i z nią zgadza? Podstawa: Osoby znające markę N=753/728

Dane sortowane przez wyniki dla Jasło 2015

Programy społeczne oraz na rzecz ochrony środowiska

Znajomość realizowanych przez nas programów ukierunkowanych na ochronę środowiska wzrosła w stosunku do lat ubiegłych, co oznacza, iż działania koncernu w tym obszarze zostały zauważone i docenione przez mieszkańców regionów, na rzecz których w największym stopniu są one podejmowane.

DZIAŁANIA PROWADZONE PRZEZ LOTOS - PROGRAMY SPOŁECZNE ORAZ NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA

2015
2013

P9. Odczytałem Panu/i przykłady różnych działań/programów społecznych i na rzecz ochrony środowiska. Proszę powiedzieć, o których z nich słyszał/a Pan/i, że angażuje się w nie LOTOS? Podstawa: Osoby znające markę N=753/728

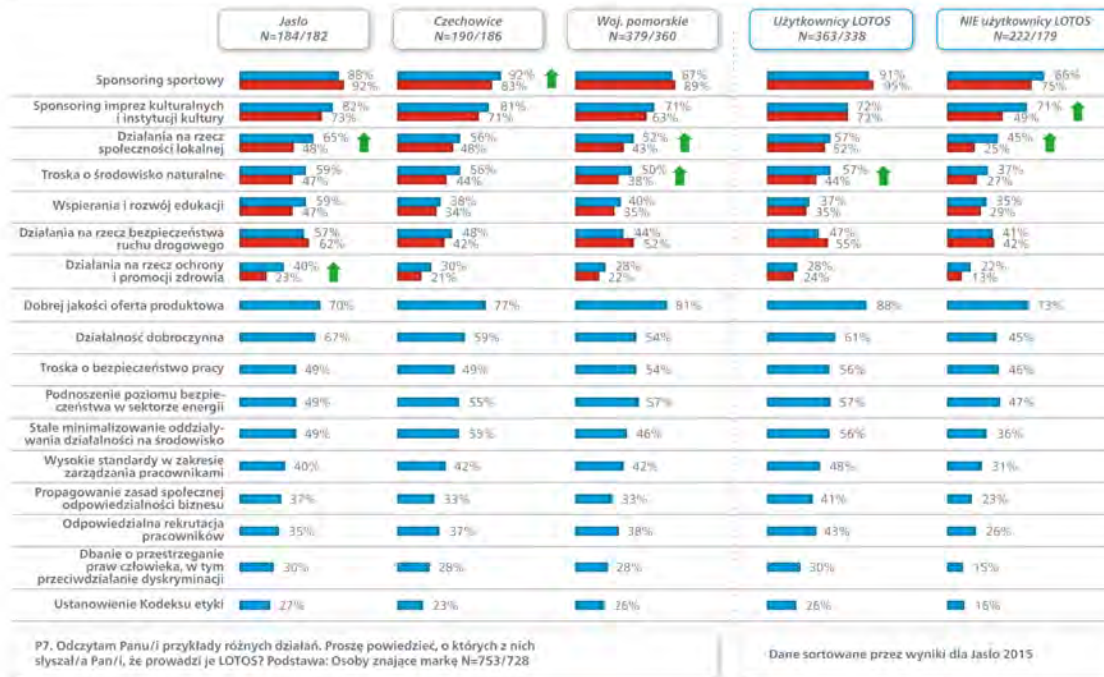
Dane sortowane przez wyniki dla Jasło 2015

Rozpoznawalność działań prowadzonych przez Grupę LOTOS

Konsultacjom z interesariuszami poddaliśmy szeroką znajomość działań z obszaru CSR podejmowanych przez Grupę LOTOS. W stosunku do 2013 r. dostrzegany jest zdecydowany wzrost świadomości mieszkańców województwa pomorskiego, Jasła oraz Czechowic-Dziedzic w kontekście kluczowych programów społecznych mieszczących się w obszarach działania na rzecz społeczności lokalnej (wzrost średnio o 10% w każdej z badanych grup). Widoczny jest również wzrost w obszarze rozwoju edukacji.

DZIAŁANIA PROWADZONE PRZEZ LOTOS

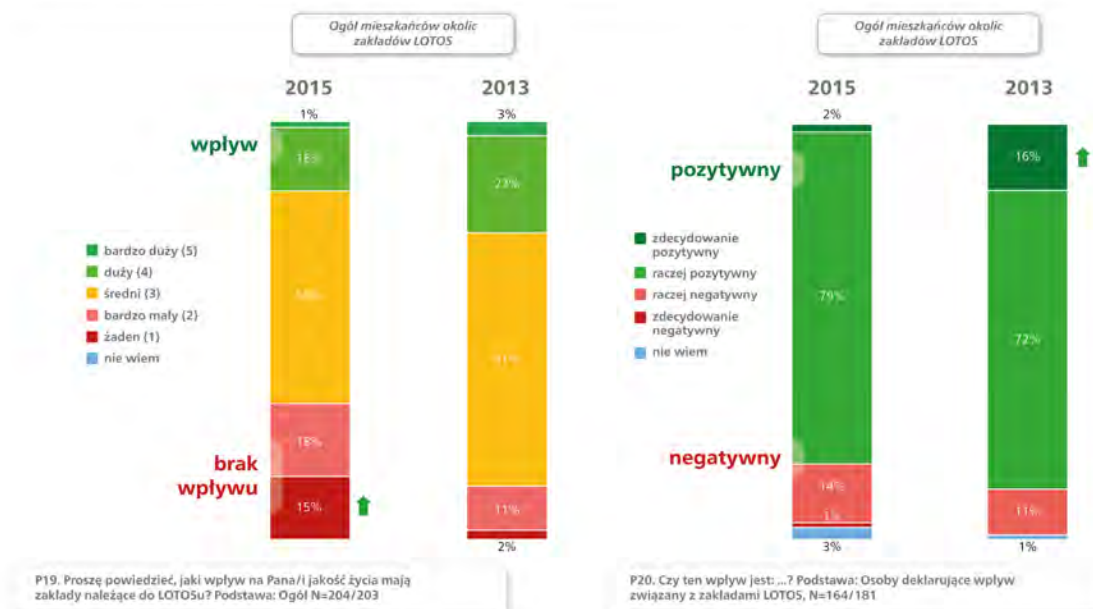
2015
2013

Wpływ sąsiedztwa zakładów na jakość życia

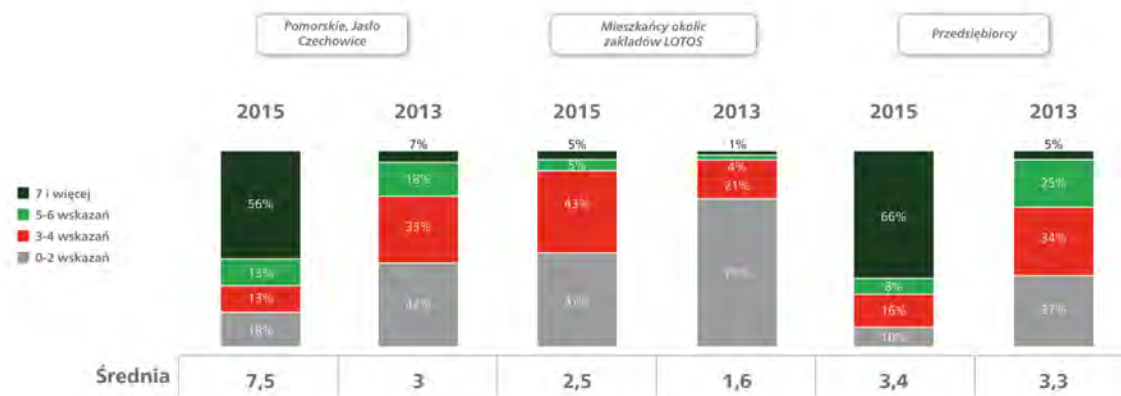
W ocenie sąsiedztwa zakładów produkcyjnych Grupy Kapitałowej LOTOS w 2014 r. odnotowaliśmy zwiększenie negatywnego wpływu, jaki odczuwają mieszkańcy. Wyniki te stanowią dla nas wyzwanie do dalszych działań na rzecz społeczności lokalnych oraz edukacji dotyczącej realnego, minimalizowanego wpływu naszej działalności produkcyjnej na jakość ich życia.

WPŁYW SĄSIEDZTWA ZAKŁADÓW LOTOS NA JAKOŚĆ ŻYCIA

Spośród wszystkich badanych grup zdecydowanie najmniejszą świadomość podejmowanych przez LOTOS działań CSR deklarują mieszkańcy bezpośrednich okolic naszych zakładów. Wynik ten utrzymuje się od 2011 r. Interesariusze ci postrzegają LOTOS częściej w kontekście uciążliwości związanych z mieszkaniem w okolicy dużego zakładu. Wśród ogółu mieszkańców poszczególnych regionów wzrosła natomiast znajomość podejmowanych przez nas działań na rzecz społeczności lokalnej oraz środowiska naturalnego.

Mimo że działalność zakładów prowadzonych przez spółki Grupy Kapitałowej LOTOS nie wywiera istotnego negatywnego wpływu na środowisko i społeczność lokalną, nieustannie prowadzimy działania, które ograniczają nasze ogólne oddziaływanie i zapewniają szybkie reagowanie w razie wystąpienia incydentów. Wszystkie spółki posiadają też niezbędne zezwolenia z zakresu ochrony środowiska i z dużym wyprzedzeniem spełniają wyznaczone w nich warunki. W naszej firmie działa specjalnie przeszkolona grupa ratownictwa chemicznego, która pozostaje w gotowości na wypadek różnego rodzaju zdarzeń z udziałem substancji chemicznych. Jesteśmy też w ciągłym kontakcie z odpowiednimi urzędami, przedstawicielami obiektów użyteczności publicznej i osobami reprezentującymi naszych sąsiadów, udzielając im odpowiednich informacji w przypadku zdarzeń, które w jakikolwiek sposób mogą mieć negatywny wpływ na otoczenie – zarówno tych zaplanowanych, jak i niespodziewanych. Reagujemy też na każde zgłoszenie z zewnątrz związane z występującymi uciążliwościami (np. zapachowymi lub hałasem), których przyczyną mogły być nasze zakłady. Zawsze przeprowadzamy wizję lokalną terenu, którego dotyczy zgłoszenie i szukamy przyczyn uciążliwości, informując na bieżąco zgłaszającego o postępach prac. W przypadku, gdy zgłoszenie okaże się zasadne, podejmujemy niezbędne działania, aby usunąć źródło problemu lub przynajmniej zminimalizować jego oddziaływanie.

W 2014 r. zakończyliśmy prace związane z oceną oddziaływania na środowisko dla kompleksu przerobu ciężkich pozostałości po destylacji ropy naftowej, którego uruchomienie w naszej rafinerii w Gdańsku planujemy na 2018 r. Procedura w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanego przedsięwzięcia wymagała zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu. W celu uzyskania nałożonych ustawą opinii i uzgodnień do raportu o oddziaływaniu na środowisko od wszystkich grup interesariuszy przeprowadziliśmy serię konsultacji społecznych z naszymi sąsiadami, urzędnikami i przedstawicielami otaczających nas przedsiębiorstw.

W styczniu 2015 r. przeprowadziliśmy także konsultacje wśród kluczowych partnerów, z którymi realizujemy programy i akcje społeczne. Dotyczyły one poziomu zadowolenia z prowadzonego dialogu, częstotliwości spotkań, jasnej i częstej komunikacji. Ponad 30 interesariuszy, wśród których znaleźli się przedstawiciele organizacji pozarządowych, samorządów, uczelni oraz instytucji kultury, w większości (93%) ocenili poziom komunikacji i przepływu informacji we współpracy z Grupą LOTOS jako bardzo dobry. Uzyskaliśmy również blisko 100% odpowiedzi pozytywnych na pytanie o ocenę wywiązania się przez nas z poczynionych ustaleń i zobowiązań dotyczących warunków współpracy w 2014 r.

Satysfakcja klientów

Zgodnie ze strategią społecznej odpowiedzialności biznesu naszym kluczowym celem jest zbudowanie trwałych relacji z klientami - poprzez koncentrację na zrozumieniu ich potrzeb oraz zapewnieniu im wysokiej jakości i bezpieczeństwa produktów - mierzonych poziomem satysfakcji klientów w obszarze współpracy ze spółkami segmentu handlowego Grupy Kapitałowej LOTOS. Monitorowaniu postępów w tym zakresie służą regularnie przeprowadzane badania. Ich zakres obejmuje m.in. czynniki wyboru dostawcy, współpracę z personelem, jego dostępność i kompetencje, jakość i dostępność produktów, czas reakcji na zapytania ofertowe, poziom cen na tle innych firm oraz wizerunek.

Badania opinii i satysfakcji klientów Grupy Kapitałowej LOTOS

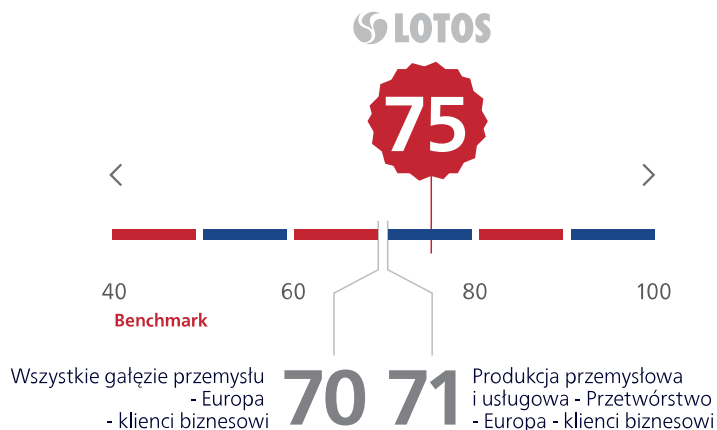
Spółka	Częstotliwość badania (liczba / rok)	Segmenty klientów
Grupa LOTOS	1	B2B
LOTOS Asphalt	1	B2B – asfalt i ciężki olej opałowy
LOTOS Kolej	2	Grupa Kapitałowa LOTOS, firmy spedycyjne, odbiorcy bezpośredni
LOTOS Oil	1	B2B
LOTOS Paliwa	1	B2B

W większości spółek segmentu handlowego badanie satysfakcji ma charakter wywiadu internetowego (CAWI). Analiza wyników opiera się na metodyce TRI*M firmy TNS Polska. TRI*M Index to syntetyczna miara satysfakcji i lojalności klientów. Pytania wchodzące w skład TRI*M Index to: ogólna ocena, prawdopodobieństwo polecenia, prawdopodobieństwo ponownego wyboru/skorzystania oraz przewaga konkurencyjna. TRI*M Index jest wskaźnikiem mierzącym poziom retencji klientów. Im wyższa wartość Indeksu, tym bardziej klienci są przywiązani do marki.

Ocena zadowolenia klientów ze współpracy w 2014 r. została wyrażona wartością TRI*M Index, który kształtuje się na poziomie 75, co świadczy

o wysokim poziomie satysfakcji. Wynik ten jest minimalnie wyższy od osiągniętego w 2013 r.

TRI*M Index

* Zagregowany wskaźnik dla Grupy Kapitałowej LOTOS powstał w oparciu o wskaźniki poszczególnych spółek i skorygowany o liczbę ich klientów.

W 2014 r. wskaźnik relacji i lojalności klientów **Grupy LOTOS** wskazał na wysoki stopień zadowolenia. W porównaniu do poprzednich lat wzrosła skłonność do rekomendacji usług Spółki i obecnie 84% osób zdecydowanie poleciłoby tę współpracę innym kontrahentom. Dodatkowo większy odsetek klientów deklaruje, że zdecydowanie wybrałby ponownie Grupę LOTOS na swojego dostawcę. Klientów cechuje bardzo wysoka lojalność i przywiązanie do marki. Tym samym zmalał odsetek kontrahentów kierujących się w swoich wyborach głównie ceną.

Tegoroczny pomiar badania klientów **LOTOS Asfalt** został poszerzony o próbę klientów zagranicznych. Dodatkowo odsetek osób, które wzięły udział w badaniu wzrósł niemal czterokrotnie. Obecnie, wskaźnik satysfakcji i lojalności TRI*M wskazuje na wysoki poziom zadowolenia klientów ze współpracy z LOTOS Asfalt i wynosi 77, co daje wynik wyższy niż w 2013 r. o 3 p.p. Klienci są zadowoleni oraz lojalni. Niemal połowa z nich to osoby emocjonalnie związane z marką. O wysokim poziomie lojalności świadczy także fakt, że większość klientów zarówno poleciłoby współpracę z LOTOS Asfalt swoim partnerom biznesowym, jak i ponownie wybrałaby spółkę na swojego dostawcę. Według klientów największym atutem LOTOS Asfalt jest terminowość dostaw. Dodatkowo to firma pewna i godna zaufania (ocena 8,8/10), która ma kompleksową ofertę (8,5/10) i traktuje klientów uczciwie (8,4/10). Dodatkowo klienci postrzegają spółkę, jako firmę dbającą o ekologię i ochronę środowiska.

Badania satysfakcji klientów **LOTOS Oil** były prowadzone w dwóch podstawowych obszarach aktywności spółki, tj. sprzedaży pośredniej i bezpośredniej. Analiza tegorocznego poziomu wskaźnika TRI*M wskazuje, że klienci LOTOS Oil wykazują wysoki poziom satysfakcji i relacji. Wysoko kształtuje się wynik zarówno dla sprzedaży bezpośredniej, jak i pośredniej. Wszystkie wskaźniki TRI*M (ogólne i w podziale na kanały sprzedaży) są wyższe w odniesieniu do 2013 r. O wyższym poziomie lojalności klientów LOTOS Oil świadczy wzrost liczby tych, którzy zdecydowanie rekomendowaliby współpracę z firmą innym podmiotom (wzrost o 13% do 53%) oraz deklarujących, że zdecydowanie wybrałby ponownie spółkę na swojego dostawcę. LOTOS Oil dostarcza produkty o wysokiej jakości. Klienci są również bardzo zadowoleni z dostępności towaru. Pozytywnie oceniany jest także wizerunek spółki.

Przeprowadzone badania klientów instytucjonalnych **LOTOS Paliwa** wykazały znaczne polepszenie obsługi klientów. Obserwowany jest duży wzrost ocen niemal wszystkich wymiarów obsługi, a dodatkowo wynik jest wyższy w porównaniu z klientami konkurencji. Klienci wykazujący wysoki poziom zadowolenia ze współpracy, stanowią grupę przywiązaną do marki i są skłonni do polecenia współpracy innym kontrahentom. Ponadto klienci wykazują zadowolenie w zakresie zgodności dostaw z zamówieniem, dostępności paliwa oraz jasności informacji zawartych na fakturach.

Badania opinii klientów indywidualnych, w tym pomiaru znajomości marek paliwowych i korzystania zarówno ze stacji paliw, jak i paliw wzbogaconych przeprowadzone w 2014 r. przez LOTOS Paliwa zostały wykonane techniką pomiaru OMNIBUS. Z przeprowadzonych badań wynika, że znajomość marki LOTOS utrzymuje się na podobnym poziomie do 2013 r. +/-5% w stosunku do głównych koncernów paliwowych,

posiadających zbliżoną liczbę stacji paliw. Nadal odnotowywana jest tendencja wzrostowa znajomości marki LOTOS Optima, a korzystanie ze stacji w segmencie ekonomicznym utrzymuje się na stabilnym poziomie. Stopień znajomości, jak i korzystania z paliwa wzbogacanego Dynamic jest niezmienny w stosunku do 2013 r.

Dla **LOTOS Kolej** najwyższą jakością świadczonych usług przewozowych ma kluczowe znaczenie. Na poziom zadowolenia klientów wpływają głównie: wyspecjalizowana kadra, terminowa realizacja i przewidywalność dostaw, jakość obsługi, aktualne i wiarygodne informacje o stanie przesyłki, zorientowanie na zaspokojenie potrzeb kontrahenta, elastyczne i dopasowane do potrzeb klienta warunki ofert handlowych.

Informacje o satysfakcji klienta pracownicy spółki uzyskują podczas bezpośrednich kontaktów. Jako dodatkowy element monitoringu satysfakcji wprowadzono system oceny współpracy oparty na badaniach ankietowych. Uzyskane wyniki podlegają analizie podczas corocznego przeglądu Zintegrowanego Systemu Zarządzania funkcjonującego w firmie.

W 2014 r. wprowadzono nową formę ankiety badania satysfakcji klienta, bardziej systematyzując i porządkując poszczególne zagadnienia związane z działalnością spółki. W ogólnej ocenie LOTOS Kolej otrzymała ocenę 8,55 (dobrze - bardzo dobrze). W poszczególnych obszarach oceny kształtowały się następująco: usługi przewozowe 8,69; obsługa handlowa 8,34; tabor, serwis techniczny 8,64. W badaniu uczestniczyło 12 klientów.

Wyniki wskazują, iż mimo problemów związanych ze średnią prędkością handlową i licznymi zamknięciami na trasach kolejowych w Polsce, jakość usług jest wciąż mocną stroną spółki. Elastyczność, dostosowanie do potrzeb klienta, uzgadnianie harmonogramów i zakres usług są atutami, za którymi idą dobre relacje z kontrahentami, powiększanie zamówień i pozytywna opinia na rynku. W latach 2013-2014 LOTOS Kolej przejęła wiele przewozów realizowanych wcześniej przez innych przewoźników, mimo że poziom cen za usługi spółki był wyższy niż u konkurentów. Kluczowym aspektem jest utrzymanie wysokiej jakości usług oraz terminowości dostaw. Mocną stroną spółki jest dostępność i jakość taboru.

Spółeczny wymiar działalności

W minionym roku zrealizowaliśmy szereg działań służących rozwojowi lokalnych społeczności oraz przedsiębiorczości w bliskości zakładów Grupy Kapitałowej LOTOS. Mają one charakter programowy i są systematycznie prowadzone już od kilku lat. Dzięki temu, że są zgodne z obszarami naszych kompetencji, wyznaczonymi w toku konsultacji z interesariuszami, mają szansę w sposób realny przyczynić się do poprawy sytuacji w ważnych dla lokalnych społeczności dziedzinach życia.

Rok 2014 był:

- **przełomowy pod względem liczby zrealizowanych programów i akcji społecznych oraz działań podjętych w modelu współpracy międzysektorowej z uwzględnieniem współdziałania z podmiotami ekonomii społecznej oraz ośrodkami dydaktycznymi i naukowymi;**
- **okresem podejmowania przez nas inicjatyw służących budowaniu odpowiedzialnego łańcucha dostaw;**
- **ważny dla umacniania reputacji LOTOSU, jako marki społecznie odpowiedzialnej.**

Bezpieczeństwo w ruchu drogowym

Zaangażowanie w poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym od zawsze było jednym z najważniejszych elementów strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS.

Problem społeczny

Polska należy do czołówki krajów o największym zagrożeniu wypadkami w ruchu drogowym. W ubiegłym roku odnotowano blisko 3,5 tys. wypadków z udziałem dzieci do lat 14, w których było blisko 3,9 tys. ofiar, w tym 90 śmiertelnych. W 72% wszystkich zdarzeń uczestniczyli pasażerowie do 6. roku życia, którzy jednocześnie stanowią aż 58% ofiar spośród wszystkich dzieci poszkodowanych w wypadkach. Badania prowadzone przez instytuty badawcze, jak również kontrole prowadzone przez Policję, wskazują na duże nieprawidłowości w poprawności zapinania pasów bezpieczeństwa czy przewożeniu dzieci w fotelikach ochronnych.

Partnerzy

Partnerami społecznymi programu „LOTOS - Mistrzowie w pasach” są: Krajowe Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego oraz portal fotelik.info. Patronat nad programem objęli: Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej, Pomorski Komendant Wojewódzki Policji, Wojewoda Pomorski, Instytut Transportu Samochodowego, Krajowa Rada Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego.

Cel

Program „LOTOS - Mistrzowie w pasach” ma określać i utrzymywać dobre nawyki odpowiedniego zapinania pasów bezpieczeństwa oraz przypominać o tym, jak ważne dla życia dziecka jest przewożenie go w dobrze zamontowanym foteliku. Poprzez działania prewencyjne i edukacyjne chcemy zainteresować nim wszystkich użytkowników samochodów – zarówno kierowców, jak i pasażerów.

Działania

Pilotażowa edycja tego programu, przeprowadzona w 2014 r. na terenie Pomorza, pokazała jak potrzebna jest ta inicjatywa. Świadczą o tym przede wszystkim inspekcje przeprowadzone w tak zwanych pit-stopach, które postawiliśmy m.in. przy wybranych stacjach paliw LOTOS. Ponad 70% osób, które skorzystały z porad ekspertów, miało źle zapięte pasy bezpieczeństwa. Dodatkowo, przeprowadziliśmy szereg seminariów. Dzięki temu blisko 4 tys. osób dowiedziało się, jak prawidłowo zapinać pasy oraz właściwie dobierać i montować foteliki. Postanowiliśmy też dotrzeć do najmłodszych pasażerów. W ogłoszonym przez nas konkursie plastycznym na projekt znaku drogowego „Zapnij pasy” udział wzięło 2,2 tys. uczniów z ponad 100 szkół.

Wyrównywanie różnic społecznych i przeciwdziałanie wykluczeniu

Wyrównywanie różnic społecznych oraz przeciwdziałanie wykluczeniu, szczególnie wśród dzieci i młodzieży, to zagadnienie, któremu od lat poświęcamy uwagę.

Program „Dobry Sąsiad”

Cel

Poczuwamy się do odpowiedzialności za losy dzieci i młodzieży wychowujących się w bezpośredniej bliskości naszych zakładów, zwłaszcza rafinerii w Gdańsku. Celem programu jest niwelowanie różnic społecznych, przeciwdziałanie wykluczeniu, aktywizacja i integracja lokalnych społeczności oraz wspomaganie edukacji najmłodszych poprzez umożliwienie równego dostępu do niej.

Wybrane działania

Naukowy Dzień Dziecka

W 2014 r. w sąsiadującej z rafinerią w Gdańsku dzielnicy Przeróbka zorganizowaliśmy rodzinny festyn pn. „Naukowy Dzień Dziecka”. Tematyka wydarzenia była związana z eksperymentami, nowymi technologiami oraz przybliżała procesy zachodzące podczas przerobu ropy naftowej w rafinerii. W wydarzeniu uczestniczyło ok. tysiąc osób.

Partnerzy

W realizację wydarzenia włączyła się spółka LOTOS Lab, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 2 w Gdańsku, koszykarze z LOTOS Trefl oraz Szkoła Podstawowa nr 11 na gdańskiej Przeróbce.

Wyniki

Niemal wszyscy uczestniczący w wydarzeniu rodzice, nauczyciele i mieszkańcy okolicznych dzielnic (95%) wyrazili ogólne zadowolenie z jego jakości. 88% przyznało, że Grupa LOTOS dba o najbliższe otoczenie, a 80%, że wydarzenie odpowiada potrzebom i oczekiwaniom społecznym.

Wsparcie potrzebujących

W ramach programu „Dobry Sąsiad” współpracujemy z organizacjami pozarządowymi, które w naszym najbliższym sąsiedztwie działają na rzecz ludzi potrzebujących, w tym przede wszystkim dzieci i młodzieży. Do kluczowych projektów zrealizowanych w 2014 r. w tym zakresie należały nasze działania na rzecz podopiecznych projektu „Osiedle Sitowie”.

Dobra praktyka

„Osiedle Sitowie” to program realizowany w położonej niedaleko od rafinerii Grupy LOTOS gdańskiej dzielnicy Rudniki. Polega na kompleksowym wsparciu w aktywizacji społecznej i zawodowej oraz na zapewnieniu pobytu ponad 40 osobom wykluczonym społecznie z powodu czasowej niezdolności do pracy, utraty środków do życia, trudności w dostosowaniu się do społeczeństwa oraz niepełnosprawności. Mieszkańcami Osiedla są bezdomne matki z dziećmi, usamodzielniająca się młodzież opuszczająca ośrodki opiekuńczo-wychowawcze oraz osoby z zaburzeniami psychicznymi. Projekt realizowany jest przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie (MOPR) w Gdańsku we współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób wykluczonych społecznie. Każda z organizacji zatrudnia koordynatora, który nadzoruje daną grupę osób. Celem nadrzędnym projektu jest przygotowanie w ciągu 2 lat jego uczestników do samodzielnego życia, stworzenia im miejsc pracy zarówno w podmiotach ekonomii społecznej, jak i na otwartym rynku pracy.

Grupa LOTOS włączyła się w program w 2013 r. nie tylko poprzez przekazywanie darowizn rzeczowych (używany sprzęt komputerowy), czy darowizn pieniężnych na finansowanie letniego wypoczynku dla dzieci będących pod opieką projektu, ale przywróciła 5 osób pozostających trwale bezrobotnymi na rynek pracy poprzez współpracę z firmą Ambra (podwykonawca Grupy LOTOS, który od lat zajmuje się kompleksowym utrzymaniem porządku na terenie Grupy Kapitałowej LOTOS) oraz z koordynatorami Osiedla.

Karta Dużej Rodziny

Staramy się wspierać osoby o niskich dochodach poprzez zwiększanie dostępności swoich produktów dla uboższej części społeczeństwa. Jednym z działań podjętych w 2014 r. było przystąpienie do rządowego programu Karta Dużej Rodziny. To pierwszy ogólnopolski projekt wspierający

duże rodziny. Dzięki współpracy rządu oraz firm i instytucji każda rodzina z co najmniej trójką dzieci może korzystać ze zniżek i ulg przygotowanych specjalnie dla nich. Dzięki zaangażowaniu sieci stacji paliw LOTOS w tę inicjatywę możemy zaoferować prawie 630 tys. wielodzietnych rodzin w Polsce, wśród których liczną grupę stanowią użytkownicy samochodów, wysokiej jakości produkty i usługi w atrakcyjnych cenach.

Inwestycje prospołeczne

Wspieramy inicjatywy służące poprawie jakości życia społeczności, z którymi sąsiadujemy. Wybór projektów jest zazwyczaj poprzedzony konsultacjami z władzami samorządowymi lub partnerami społecznymi.

Przekazane przez nas w 2014 r. środki zostały zainwestowane m.in. w sprzęt medyczny dla instytucji zdrowia publicznego, sprzęt niezbędny do prowadzenia działań związanych z ochroną środowiska i ekologią, sprzęt dydaktyczny do szkół, inwestycje mające na celu poprawę bezpieczeństwa mieszkańców oraz bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Inwestycje te były działaniami pro publico bono.

Zaangażowanie Grupy Kapitałowej LOTOS w 2014 r. w inicjatywy służące rozwojowi lokalnych społeczności

Lp.	Podmiot	Miejscowość	Cel wsparcia
1	Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego	Gdańsk	Dofinansowanie działań statutowych związanych z celami badawczymi
2	Stacja Ornitologiczna Muzeum i Instytut Zoologii PAN	Gdańsk	Dofinansowanie działań statutowych, w tym zakup materiałów dydaktycznych do celów edukacyjnych
3	Stowarzyszenie Przyjaciół Wyspy Sobieszewskiej	Gdańsk	Dofinansowanie kosztów zakupu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej
4	Uniwersyteckie Centrum Kliniczne	Gdańsk	Zakup sprzętu medycznego
5	Copernicus Sp. z o.o.	Gdańsk	Zakup sprzętu medycznego
6	Spółdzielnia Mieszkaniowa Długie Ogrody	Gdańsk	Dofinansowanie kosztów zakupu i montażu platformy do transportu osób niepełnosprawnych
7	Fundacja z pompą – pomóż dzieciom z białaczką	Gdańsk	Zakup sprzętu medycznego
8	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 2 w Gdańsku	Gdańsk	Zakup sprzętu dydaktycznego
9	Fundacja Bezpieczni w Ruchu Drogowym	Gdańsk	Zakup specjalistycznego wyposażenia
10	Fundacja innowacji Społecznej	Gdańsk	Zakup wyposażenia do hostelu w ramach projektu ekonomii społecznej
11	Szkoła Podstawowa nr 29	Bielsko-Biała	Zakup sprzętu dydaktycznego
12	Publiczne Gimnazjum nr 1	Czechowice-Dziedzice	Zakup sprzętu dydaktycznego
13	Publiczne Gimnazjum w Przejazdowie	Przejazdowo	Dofinansowanie kosztów remontu infrastruktury szkolnej
14	Fundacja Dla Dzieci Niepełnosprawnych „Nadzieja”	Słupsk	Zakup wyposażenia do prowadzenia zajęć terapeutycznych
15	Ochotnicza Straż Pożarna	Szymbark	Zakup specjalistycznego wyposażenia

Budowa kapitału intelektualnego

Z uwagi na specyfikę naszej działalności i istotną rolę, jaką odgrywamy w budowaniu bezpieczeństwa energetycznego kraju, dzielimy się wiedzą i doświadczeniem ze studentami, dając tym samym wyraz troski o przyszłość kolejnych pokoleń specjalistów w branży. Projekty w tym zakresie realizujemy w ok. 40% miejsc prowadzenia naszej działalności w ramach grupy kapitałowej.

Od 2013 r. realizujemy projekt pod wspólną nazwą „Zdolni z LOTOSEM”, w którego skład wchodzi dwa programy realizowane w województwie pomorskim („Zdolni z Pomorza”) oraz powiecie jasielskim („Jasielska Liga Naukowa z LOTOSEM”).

„Jasielska Liga Naukowa z LOTOSEM” to wyjątkowy w skali kraju projekt edukacyjny, którego celem jest wyłonienie najzdolniejszych uczniów i umożliwienie im rozwijania swoich talentów. Dzięki Lidze uczniowie samodzielnie poszukują odpowiedzi na postawione wcześniej pytania poprzez szereg działań naukowo-badawczych prowadzonych pod kierunkiem nauczycieli, a ich prace ocenia zespół ekspertów i autorytetów naukowych. Do „Jasielskiej Ligi Naukowej z LOTOSEM” w roku szkolnym 2013/2014 przystąpiło 248 uczniów z 10 jasielskich szkół podstawowych i 5 gimnazjów, 8 przedszkoli miejskich, 496 rodziców oraz 45 nauczycieli, którzy zgłosili w sumie 93 projektów badawczych.

Celem programu „Zdolni z Pomorza” jest wsparcie nauczycieli oraz niemal 1,2 tys. uczniów województwa pomorskiego, którzy posiadają wybitne uzdolnienia w zakresie matematyki, fizyki i informatyki, poprzez zapewnienie im możliwości wszechstronnego rozwoju. Uczniowie uczestniczą m.in. w zajęciach pozaszkolnych, spotkaniach na uczelniach oraz w parkach naukowo-technologicznych, biorą udział w konkursach czy ligach zadaniowych. Najwybitniejsi objęci są opieką mentorską ze strony kadry naukowej szkół wyższych. W ramach projektu realizowane były w 2014 r. m.in. takie działania, jak letni obóz naukowy, zajęcia pozalekcyjne, doskonalenie nauczycieli, opieka mentorska czy spotkania akademickie.

Elementem naszej współpracy z uczelniami są bezpłatne praktyki oraz staże standardowe i wakacyjne. W ich trakcie studenci mogą pogłębiać wiedzę pod opieką patrona – specjalisty z danej dziedziny. W 2014 r. kontynuowaliśmy współpracę z takimi uczelniami, jak Politechnika Gdańska, Uniwersytet Gdański, Akademia Górniczo-Hutnicza, Akademia Ekonomiczna w Krakowie i Politechnika Krakowska. Wydziały, z którymi najczęściej współpracowaliśmy z uwagi na profil działalności firmy, to: Wydział Chemiczny, Wydział Wiertnictwa, Nafty i Gazu, Wydział Elektrotechniki i Automatyki, Wydział Elektryczny, Wydział Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki, Wydział Mechaniczny, a także Finanse i Rachunkowość.

W latach 2012-2014 zorganizowaliśmy 512 praktyk i staży. Odbyły się one głównie w spółkach: Grupa LOTOS, LOTOS Petrobaltic, LOTOS Serwis, LOTOS Lab, a także LOTOS Oil, LOTOS Kolej i LOTOS Asfalt.

Praktyki i staże w Grupie Kapitałowej LOTOS	2012 r.	2013 r.	2014 r.
PRAKTYKI STUDENCKIE	135	145	131
STAŻE REALIZOWANE POZA PROGRAMAMI	8	16	15
GRASZ O STAŻ	-	-	3
WAKACYJNY STAŻ	12	20	23
AKADEMIA ENERGII	-	2	2
RAZEM	155	183	174

W latach 2011-2013 ufundowaliśmy stypendia naukowe oraz nagrody studentom i doktorantom Politechniki Gdańskiej i Akademii Górniczo-Hutniczej w łącznej wysokości 195 tys. zł.

Współpracujemy ze szkołami zawodowymi oraz organizacjami studenckimi i naukowymi w celu rozwoju kształcenia na kierunkach technicznych oraz wsparcia młodych ludzi w wejściu na rynek pracy. Działania zrealizowane w tym zakresie w 2014 r. to m.in.:

- program stażowy Grupy LOTOS z Fundacją Gospodarki i Administracji Publicznej (GAP) przy Katedrze Gospodarki i Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie;
- objęcie przez LOTOS Serwis patronatem klasy automatyka przemysłowa w Zespole Szkół Łączności w Gdańsku;
- objęcie patronatem LOTOS Kolej klas kształcących uczniów na kierunku technik transportu kolejowego w Technikum nr 3 w Zespole Szkół im. Kazimierza Kałużewskiego i Juliusza Sylły w Zduńskiej Woli;
- współpraca Grupy LOTOS z Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 2 w Gdańsku.

Dobra praktyka

Grupa LOTOS w ramach współpracy z Kaszubskim Uniwersytem Ludowym przeprowadziła w 2014 r. warsztat „Jak poradzić sobie na rynku pracy? Tajemnice rekrutacji”, adresowany do uczestników projektu „Mój cel – praca”. Celem projektu było podniesienie poziomu aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia w wieku do 30 lat, głównie z powiatu kartuskiego i kościerskiego.

Wizyta umożliwiła przedstawienie Spółki jako pracodawcy, przybliżenie kultury pracy w firmie oraz wymagań stawianych kandydatom do pracy. Warsztat stał się dla uczestników okazją do zdobycia wiedzy na temat rekrutacji - na co warto zwrócić uwagę, czytając ofertę pracy, jak napisać CV i list motywacyjny, jak przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej. Uczestnicy warsztatów wzięli udział w ciekawych ćwiczeniach, a w trakcie dyskusji chętnie dzielili się swoimi doświadczeniami i problemami, z jakimi spotykają się w poszukiwaniu pracy. Wiedza ta pomoże im odnaleźć się na rynku pracy.

(zobacz więcej <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/wyniki-i-perspektywy/zrownowazony-rozwoj/odpowiedzialny-pracodawca>>)

The logo for E(x)plory features the text "E(x)plory" in a bold, sans-serif font. The letter "x" is enclosed in a blue circle. The text is white and set against a yellow rounded rectangular background.

Festiwal E(x)plory

Cel

Opólnopolski Festiwal E(x)plory to program rozwijający innowacje naukowe, kreatywność i ciekawość świata. Przedsięwzięcie popularyzuje osiągnięcia nauki wśród dzieci i młodzieży, odpowiadając jednocześnie na współczesne wyzwania, jakimi m.in. jest potrzeba rozwoju innowacji i zapewnienie kadr w przyszłości.

Działania

W 2014 r. Grupa LOTOS była mecenasem festiwalu, w ramach którego odbyły się m.in. konkurs dla młodych naukowców, targi technologiczne, pokazy projektów technologicznych, warsztaty dla uczniów i nauczycieli, wykłady dla świata nauki i biznesu oraz konferencje naukowe. Festiwal wpływa na rozwój polskiej nauki oraz stymuluje współpracę biznesu i świata nauki.

Wyniki

W festiwalu uczestniczyło dotychczas ponad 12 tys. osób. Laureaci konkursu E(x)plory dla młodych naukowców odnoszą sukcesy na konkursach międzynarodowych, promując przy tym polską naukę. W 2014 r. siedemnastoletnia laureatka E(x)plory zajęła 4. miejsce w prestiżowym konkursie naukowym dla młodzieży Intel ISEF w Stanach Zjednoczonych.

WYPOWIEDŹ

Nasze Koło to około czterdziestu studentów różnych kierunków, a nawet różnych uczelni. Od wielu lat znaczna część naszej aktywności skoncentrowana jest na realizacji projektów społecznych.

Robert Sterniński, prezes Koła Naukowego Strateg w latach 2013-2014 i Piotr Wróbel, opiekun Koła Naukowego Strateg
uczestnicy programu ENACTUS Poland, laureaci konkursu grantowego „Odpowiedzialnie z LOTOSEM”

Studenci są zatem wyczuleni na potrzeby społeczne w swoim otoczeniu. Z drugiej strony, nawet jeżeli wydaje nam się, że dostrzegamy problem wymagający rozwiązania, to zanim zaczniemy działać, staramy się dobrze zrozumieć sytuację osób dotkniętych problemem. Nierzadko zdarza się, że to, co wydaje się oczywiste z zewnątrz, od środka wygląda zupełnie inaczej.

Dobrym przykładem jest projekt „Daj odpadom drugą szansę!”. Nasze działania polegały na zbieraniu w szkołach butelek PET, a następnie ich przetworzeniu na 300 kołder i 300 poduszek, które trafiły do trójmiejskich noclegowni. Przed rozpoczęciem projektu konsultowaliśmy się z Urzędem Miejskim w Gdańsku oraz Zakładem Utylizacyjnym w Gdańsku, aby lepiej poznać wyzwania związane z promowaniem selektywnej zbiórki odpadów w społeczeństwie. Równolegle rozmawialiśmy z przedstawicielami Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta, aby zrozumieć sytuację i rzeczywiste potrzeby osób bezdomnych.

Warto jeszcze podkreślić, iż w większości naszych projektów poszukujemy wsparcia partnerów merytorycznych, najczęściej organizacji pozarządowych. Zdajemy sobie sprawę, że złożone problemy wymagają współpracy różnych podmiotów. Ważnym partnerem jest dla nas Grupa LOTOS, która w 2014 roku współfinansowała realizację projektu „Daj odpadom drugą szansę!”. Co więcej, pracownicy Spółki dzieląc się swoimi doświadczeniami i pomysłami, pomogli nam udoskonalić projekt.

Niesłuchanie ważny jest dla nas dialog z beneficjentami i uczestnikami projektów. W szkołach opowiadaliśmy dzieciom o zaletach selektywnej zbiórki śmieci. Nasza akcja miała charakter konkursu, w który angażowały się całe rodziny, zbierając butelki PET. W ten sposób promowaliśmy postawy proekologiczne. W czasie gali kończącej projekt dzieci miały spotkanie z przedstawicielem Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta, który opowiadał im o sytuacji osób bezdomnych.

Program ENACTUS Poland

Cel

W roku akademickim 2013/2014 Grupa LOTOS rozpoczęła współpracę przy programie ENACTUS Poland. ENACTUS jest międzynarodową organizacją, która zrzesza studentów, opiekunów naukowych oraz przedstawicieli biznesu. Studenci działający w ramach programu realizują projekty o charakterze biznesowym, wspierające rozwój społeczności lokalnych. Prowadzone przez nich działania odpowiadają na wyzwania ekonomiczne, ekologiczne i społeczne, a ich celem jest poprawa warunków oraz standardu życia grupy docelowej. Najlepsze projekty uczestniczą w polskim finale konkursu i mają szansę wystartować w światowych rozgrywkach. Studenci w prowadzonej przez siebie działalności sięgają po pomoc i radę opiekunów naukowych oraz menedżerów, reprezentantów biznesu, którzy pełnią rolę mentorów.

Działania

W Polsce funkcjonuje obecnie 15 zespołów uczelnianych realizujących ok. 40 projektów w czasie roku akademickiego. W 2014 r. w polskim konkursie uczestniczyło blisko 60 jurorów i 200 studentów.

W ramach współpracy ogłosiliśmy konkurs grantowy pod nazwą „Odpowiedzialnie z LOTOSEM”. Celem konkursu było wyłonienie najlepszych projektów realizowanych przez studentów polskich uczelni w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu, które będą wpisywać się w założenia Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS. W 2014 r. nastąpiło rozstrzygnięcie I edycji konkursu oraz realizacja zwycięskiego projektu. Nasze zaangażowanie pozwoliło rozwinąć skrzydła studentom z Koła Naukowego Strateg z Uniwersytetu Gdańskiego,

którzy w ramach przyznanego w konkursie grantu zrealizowali projekt Ekorytualizacja. Inna nazwa projektu to SLOW – Second Life Of Waste (Daj Odpadom Drugą Szansę!), a jego główne założenie to promowanie postaw proekologicznych wśród dzieci z gdańskich szkół podstawowych. Studenci zorganizowali dla nich lekcje i konkursy dotyczące segregowania i dalszego przetwarzania odpadów. Zebrany plastik i makulatura posłużyły do przetworzenia ich na wypełnienia do kolder, które studenci przekazali najbardziej potrzebującym osobom i organizacjom. Z zebranego plastiku udało się wyprodukować przeszło 200 kolder, które trafiły do gdańskich noclegowni.

II edycja konkursu została ogłoszona w listopadzie 2014 r. Jury konkursowe przyznało grant o łącznej wartości 10 000 zł ex aequo dwóm organizacjom studenckim: Grupie ENACTUS Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie na realizację projektu Aphasia oraz ENACTUS Uniwersytetu Gdańskiego, którzy przygotowali międzysektorowy projekt „Meble od Nowa”.

Dobra praktyka

Warszawskie koło studentów SGGW tematem swojego projektu w ramach konkursu grantowego „Odpowiedzialnie z LOTOSEM” uczyniło afazję, a odbiorcami afatyków oraz ich najbliższe otoczenie. Afazja to utrata uprzednio nabytej umiejętności mówienia i/lub upośledzenie rozumienia języka, czytania i pisania, będąca najczęściej skutkiem udaru mózgu. Największą barierą osób cierpiących na afazję jest brak możliwości komunikowania się ze światem zewnętrznym. W tym celu studenci stworzyli prototyp aplikacji, która pozwoli afatykowi komunikować się za pomocą prostych symboli i znaków. Program pozwala na tworzenie prostych notatek, a następnie udostępnianie ich na specjalnej, okrojonej wersji Facebook’a. Aplikacja będzie darmowa i będzie można ją pobrać w oficjalnych sklepach mobilnych na wszystkie platformy. Ponadto projekt zakłada budowę i promocję wielojęzycznej strony internetowej, która będzie podwaliną wiedzy dla rodzin i najbliższych afatyków. Tylko w Polsce ok. 50 tys. osób każdego roku doznaje wylewu, z czego jedna trzecia cierpi na afazję.

Drugi, wybrany przez Grupę LOTOS projekt konkursowy należy do studentów zrzeszonych w kole ENACTUS Uniwersytet Gdański. Łączy on aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych, recykling tworzyw sztucznych oraz zużytych mebli z edukacją najmłodszych mieszkańców Pomorza w zakresie bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Studenci nawiązali kontakt z koordynatorami projektu „Osiedle Sitowie”, który jest realizowany przez MOPR w Gdańsku przy współpracy Grupy LOTOS. Jego celem jest aktywizacja zawodowa i społeczna kilku grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym: osób z zaburzeniami psychicznymi, samotne matki z dziećmi oraz trudną młodzież. Aby zwiększyć aktywizację zawodową mieszkańców „Osiedla Sitowie”, studenci zaplanowali długofalowe działanie polegające na stworzeniu pracowni renowacji starych mebli oraz tworzenia nowych pod okiem doświadczonych fachowca oraz kreatywnych studentów z gdańskiej ASP. Ponadto uczestnicy projektu z dostarczonych produktów recyklingowych będą wytwarzać materiały odbłaskowe zwiększające bezpieczeństwo najmłodszych na drogach. Odblaski zostaną przekazane szkołom znajdującym się w mniejszych gminach i miejscowościach Pomorza.

Forum Inicjowania Rozwoju

Cel

W 2014 r. kontynuowaliśmy współpracę w zakresie Forum Inicjowania Rozwoju (FIR), które wspiera rozwój regionu pomorskiego, gdzie zlokalizowana jest działalność przeważającej części spółek Grupy Kapitałowej LOTOS. FIR to inicjatywa zrodzona z doświadczeń oraz zapotrzebowania przedstawicieli trzech sektorów: samorządu, biznesu i organizacji pozarządowych. Celem jest efektywny rozwój społeczny i gospodarczy regionu, polegający na realizacji projektów międzysektorowych. Elementem spajającym wszystkie działania podejmowane w ramach inicjatywy jest konferencja organizowana raz w roku.

W 2014 r. uruchomiony został konkurs grantowy – Fundusz Inicjowania Rozwoju. Ideą Funduszu jest wspieranie projektów międzysektorowych, które odpowiadają na faktyczne potrzeby regionu i tym samym mają szansę przyczynić się do jego rozwoju. Współpraca z Fundacją Inicjowania Rozwoju przy Forum Inicjowania Rozwoju przy Funduszu Grantowym będącym częścią programu zaowocowała przyznaniem łącznie kwoty 140 000 zł na realizację projektów międzysektorowych. Trzech z pięciu grantobiorców to przedsiębiorstwa społeczne, które zatrudniają osoby wykluczone.

Działania

FIR jest przedsięwzięciem długofalowym, realizowanym z powodzeniem od 2011 r. Kluczowe efekty osiągnięte w ramach programu to partnerstwo międzysektorowe skupiające ok. 20 podmiotów, które reprezentuje Rada Programowa zrzeszająca przedstawicieli NGO, biznesu i instytucji publicznych; 3 konferencje poświęcone współpracy międzysektorowej, (edycja 2014 zgromadziła 300 uczestników), kilkanaście partnerstw międzypodmiotowych.

50 projektów, które zostały złożone w ramach Konkursu Grantowego FIR w 2014 r. są dowodem na to, że aktywność społeczna i współpraca międzysektorowa w naszym województwie rozwija się. Udział Grupy LOTOS zgodnie z ideą międzysektorowości polegał nie tylko na wsparciu finansowym, ale przede wszystkim na wsparciu merytorycznym na etapie trwania konkursu, w tym podczas oceny wniosków.

Dobra praktyka

Fundusz Inicjowania Rozwoju, którego inauguracja odbyła się w październiku 2014 r., skierowany jest do partnerstw międzysektorowych, czyli przedstawicieli biznesu, instytucji publicznych i organizacji pozarządowych. Liderem partnerstwa i jednocześnie wnioskodawcą musiał być podmiot z sektora pozarządowego. Nagrodą było pozyskanie na realizację projektu środków w kwocie do 25 tys. zł. Kapituła

Funduszu postanowiła przekazać Granty FIR następującym podmiotom: Spółdzielnia Socjalna „Dalba” z Pucka, Fundacja Mamy z Morza z Gdyni, Pomorski Inkubator Przedsiębiorczości z Kościerzyny, Stowarzyszenie Grupa Kolarska Starogard Gdański oraz Spółdzielnia Socjalna Kooperacja z Sopotu.

Oznacza to, że dzięki wsparciu Funduszu Inicjowania Rozwoju w 2015 r. zrealizowane zostaną niezwykle interesujące i ważne z punktu widzenia wspólnot lokalnych, jak i całego województwa pomorskiego inicjatywy międzysektorowe. Dzięki Funduszowi odbędzie się w kolejną edycję Maratonu MTB Kociewskim Szlakiem, który jest unikatowym przedsięwzięciem z obszaru sportu, turystyki i dziedzictwa kulturowego. Fundusz zasili także działania na rzecz młodych rodziców pod nazwą Pomorskie Kluby Rodziców, które pojawią się dzięki temu na terenach wcześniej niedostępnych dla inicjatorów pomysłu - w Pucku, Kartuzach i Kościerzynie. Kapituła uznała wsparcie inicjatywy za szczególnie istotne w kontekście wyzwań demograficznych, jakie stoją przed naszym regionem. Kapituła FIR uznała także, że Fundusz zasili inicjatywy z obszaru przedsiębiorczości oraz aktywizacji zawodowej i społecznej. Projekty, które w szczególności ciekawy i efektywny sposób mają szansę zmierzyć się z tymi wyzwaniami to „Kaszubska Akademia Przedsiębiorczości”, w ramach której partnerzy międzysektorowo będą starali się rozwijać ducha przedsiębiorczości na Kaszubach. Natomiast na wyjątkowe uznanie zasłużyły dwa projekty mające na celu aktywizację społeczną i zawodową osób długotrwale bezrobotnych oraz osób z niepełnosprawnościami. To: „Luk Luk Sklep Charytatywny” oraz „Browar Spółdzielczy - kooperatywa, która warzy więcej”.

Odpowiedzialność w łańcuchu dostaw

Zarządzanie łańcuchem dostaw w Grupie LOTOS oznacza koordynację zakupu surowców i komponentów do produkcji, planowania produkcji oraz operacji logistycznych związanych z dostawami surowców oraz dystrybucją produktów. Wspomniane procesy biznesowe tworzą podstawę łańcucha wartości przedsiębiorstwa. Grupa LOTOS kieruje się filozofią zintegrowanego zarządzania łańcuchem dostaw. Filozofia ta jest realizowana w taki sposób, aby przy dążeniu do maksymalizacji zintegrowanych efektów ekonomicznych z działalności operacyjnej, możliwie maksymalnie uwzględnić oczekiwania wszystkich interesariuszy.

Łańcuch dostaw stanowi międzynarodowe środowisko współpracy pomiędzy dostawcami, Grupą LOTOS oraz odbiorcami jej produktów. Ze względu na dużą skalę działalności nasza sieć powiązań z dostawcami oraz klientami jest złożona i obejmuje wiele aspektów współpracy zarówno na poziomie operacyjnym, jak i w przypadku wybranych partnerów także na poziomie strategicznym. Grupa LOTOS kieruje się w istotnym stopniu pozycją rynkową oraz stosowaniem w praktyce zasad społecznej odpowiedzialności biznesu przez partnerów, z którymi decyduje się na długoterminową współpracę biznesową. Wielu naszych kooperantów to międzynarodowe koncerny naftowe będące branżowymi prekursorami we wdrażaniu zasad społecznej odpowiedzialności oraz etyki biznesu.

Jako pionowo zintegrowany koncern naftowy podejmujemy aktywne działania, aby kontrolować w ramach własnej grupy kapitałowej przepływ surowców, produktów, informacji oraz środków finansowych od momentu wydobywania surowca, poprzez produkcję i dystrybucję, aż do momentu konsumpcji wyrobu gotowego przez użytkownika końcowego. Zwiększanie pionowej integracji jest realizowane m.in. przez dążenie do osiągnięcia kluczowych celów strategicznych i umacniania pozycji zarówno w segmencie wydobywczym, jak i w rynku detalicznym paliw. Pozwala to w coraz większym stopniu zapewnić jednolicie wysokie standardy społecznej odpowiedzialności biznesu na każdym istotnym etapie łańcucha dostaw.

Rozumiemy znaczenie współpracy z lokalną bazą dostawców oraz dążymy do korzystania z oferty kooperacji z przedsiębiorstwami spełniającymi oczekiwane przez nas kompetencje oraz standardy współpracy. Na przykład dążąc do minimalizacji negatywnego wpływu wykorzystywania paliw kopalnych w transporcie, stosujemy w produkcji paliw biokomponenty (bioetanol oraz FAME) pochodzące w 72% od dostawców krajowych.

Stosujemy najwyższe normy jakościowe i bezpieczeństwa. Dostawcom, również z lokalnego otoczenia, realizującym prace na terenie naszych instalacji produkcyjnych, przekazujemy standardy techniczne wykonywania robót, które precyzują technologię wykonawstwa. Pracownicy tych firm cyklicznie i obowiązkowo są szkoleni także z zakresu zasad bezpieczeństwa. Nasi kontrahenci zapraszani są ponadto na spotkania, podczas których dowiadują się o standardach i wartościach, którymi się kierujemy oraz o obowiązujących w Grupie Kapitałowej LOTOS zasadach postępowania. (zobacz więcej <<http://raportroczny.lotost.pl/pl/etyka-i-lad-korporacyjny/etyka/system-wartosci>>)

Przykładem takich działań były w 2014 r. spotkania ze średnimi i małymi przedsiębiorcami w Parkach Naukowo-Technologicznych Pomorza, przy których często działały tzw. Start-up'y. Spotkania te miały na celu pokazanie, że jako największa firma w regionie jesteśmy otwarci na współdziałanie z firmami o mniejszym potencjale, a nasze relacje budujemy w sposób partnerski. Dodatkowo dzielimy się dobrymi praktykami oraz informacjami podczas postępowania wyboru kontrahenta i bieżących kontaktów handlowych.

W 2014 r. konsekwentnie rozszerzaliśmy zakres swojej działalności m.in. poprzez dynamiczny rozwój sieci stacji paliw LOTOS, kreując w ten sposób zapotrzebowanie na nowe miejsca pracy. Rozwój sieci realizowany był poprzez budowę nowych stacji, jak i przejmowanie stacji paliw już działających na rynku. Przejmując istniejące obiekty, odpowiedzialna za rozwój sieci spółka LOTOS Paliwa znacznie rozszerza zakres ich działalności, w tym m.in. poprzez oferowanie dodatkowych usług, wprowadzając nowoczesne metody zarządzania oraz podnosząc jakość obsługi klienta. Wszystkie te działania znajdują swoje odzwierciedlenie we wzroście zatrudnienia na tych stacjach, co jest szczególnie istotne w regionach dotkniętych problemem bezrobocia.

Na stacjach własnych pracownicy są zatrudniani przez Ajenta, z którym LOTOS Paliwa ma podpisaną umowę na zarządzanie stacją, a na stacjach partnerskich pracownicy są zatrudniani przez Partnera prowadzącego stację. Na stacjach istniejących, jak i stacjach nowo włączanych, zatrudnieni pracownicy przechodzą cykl szkoleń podnoszących ich kwalifikacje.

Od 4 lat rozwijana jest także sieć stacji segmentu ekonomicznego, oferującego korzystniejsze ceny paliw. W 2014 r. włączono do niej 17 kolejnych stacji. Łącznie od 2011 r. uruchomiliśmy 169 stacji LOTOS Optima zarówno własnych, jak i stacji w systemie Partnerstwa Handlowego. Na stacjach tych zatrudnionych jest około 1.440 osób.

Tak znaczny rozwój sieci wpływa również na wzrost popytu na usługi związane z prowadzonymi przez nas w kraju pracami ogólnobudowlanymi.

Zarówno uwarunkowania prawne, jak i proceduralne, w tym zasada równego traktowania podmiotów gospodarczych, powodują, że o wyborze dostawcy decyduje przede wszystkim profil prowadzonej działalności, potencjał wykonawczy, posiadana wiedza i doświadczenie, czas realizacji przedmiotu zamówienia oraz ceny oferowane przez dostawców. Zgodnie z polskim prawem preferencje w wyborze lokalnych dostawców, przez których rozumiemy kontrahentów mających siedzibę w województwach, w których znajdują się główne lokalizacje Grupy Kapitałowej LOTOS z

województwem pomorskim na czele, nie mogą mieć wprost zastosowania. Lokalni dostawcy, którzy przystępują do Procesów Wyboru Kontrahenta oraz konkursów ofert przystępują na równi z innymi oferentami. Prowadzimy jednak stałą analizę rynku, w tym i lokalnego, efektem czego jest zapraszanie i wybieranie do współpracy lokalnych dostawców. Na podstawie wykonanej pracy na naszą rzecz dokonujemy ich oceny, w wyniku której powstaje lista kwalifikowanych dostawców towarów i usług spełniających nasze wymagania.

W Grupie LOTOS kontraktacja towarów i usług obejmuje swym zakresem wszystkich dostawców, w tym lokalną gospodarkę obejmującą województwo pomorskie. Zakupy dokonane u lokalnych dostawców stanowiły w 2014 r. 4,69 % ogółu zamówień, w tym zakupy od jednostek powiązanych z terenu województwa stanowiły 58,42% zakupów od jednostek powiązanych ogółem. Należy podkreślić jednocześnie, że produkty, które stanowią podstawę działalności koncernu i największy udział wartościowy w jego zakupach (94%), są niedostępne na rynku lokalnym rozumianym jako teren województwa (ropa i produkty ropopochodne, specjalistyczne urządzenia). Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku działalności takich spółek segmentu handlowego, jak LOTOS Asfalt, LOTOS Oil, czy LOTOS Kolej (w przypadku taboru kolejowego), czy poszukiwawczo-wydobywczego, jak LOTOS Petrobaltic. Spółki te pozyskują z rynku lokalnego produkty i usługi inne niż strategiczne.

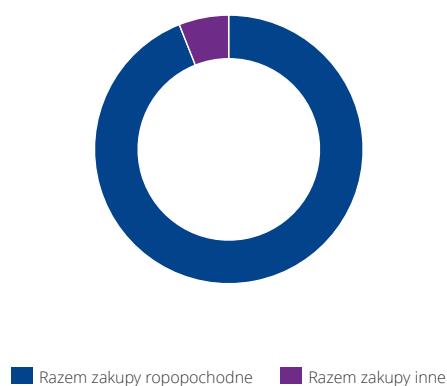
Udział przedsiębiorczości lokalnej województwa pomorskiego w zakupach w 2014 r. (%)

Grupa LOTOS (główna lokalizacja)	
Jednostki pozostałe	1,40
Jednostki powiązane	58,42
Razem	4,69
LOTOS Kolej (główna lokalizacja)	
	13,00
LOTOS Petrobaltic *	
	42,00

* Dane pozyskiwane z systemu SAP od 2014 r.

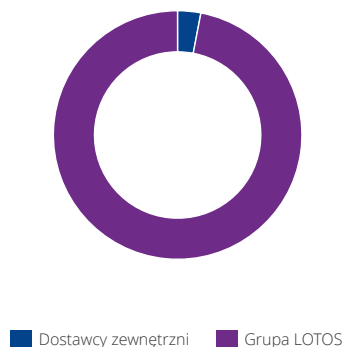
W sprawie zakupu mediów energetycznych takich, jak energia elektryczna i gaz, podstawowym czynnikiem, który ma wpływ na wybór dostawców, są korzystne warunki handlowe. Warto zwrócić uwagę, iż istotną kwotę stanowi tu zakup energii elektrycznej, w tym wypadku jest ona dostarczana do Grupy LOTOS w 100% poprzez spółkę Energa Obrót z lokalizacją w województwie pomorskim, zaś zakup gazu, związany ze spółką PGNiG obejmował w 100% województwo mazowieckie.

Zakupy Grupy LOTOS w 2014 r.

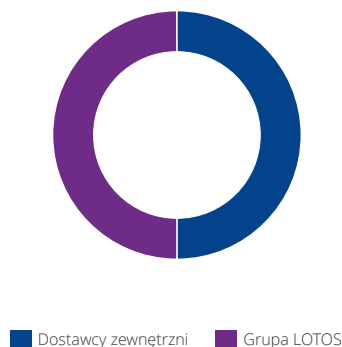

Z uwagi na specyfikę działalności dostawcy spółek LOTOS Asfalt i LOTOS Oil to firmy mające siedziby na terenie całej Polski lub Unii Europejskiej.

Struktura zakupionego w 2014 r. komponentu asfaltowego przez LOTOS Asfalt z uwzględnieniem pochodzenia surowca

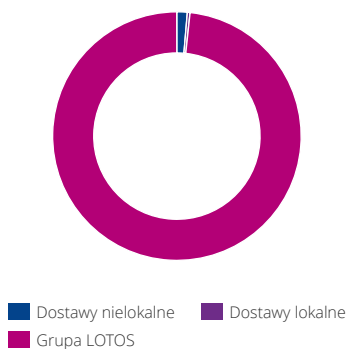
Udział dostawców LOTOS Asfalt w zakupach ciężkiego oleju opałowego w 2014 r.

Struktura dostaw do LOTOS Oil surowców i opakowań do produkcji z wyłączeniem Grupy LOTOS

Struktura dostaw surowców strategicznych do LOTOS Oil w 2014 r. z uwzględnieniem Grupy LOTOS

W przypadku spółki LOTOS Paliwa zakup 100% sprzedawanych przez nią paliw ma miejsce w Grupie LOTOS, z czego zdecydowana większość pochodzi z produkcji krajowej rafinerii w Gdańsku. Transport kolejowy paliw jest realizowany w 100% przez spółkę LOTOS Kolej z siedzibą w Gdańsku. Natomiast transport drogowy paliw jest w 100% realizowany przez podmioty zewnętrzne. W przypadku transportu paliw na stacje sieci LOTOS współpraca jest podejmowana z dużymi podmiotami o zasięgu krajowym (wyspecjalizowanymi w zaopatrzeniu sieci stacji benzynowych). W przypadku transportu paliw do odbiorców hurtowych LOTOS Paliwa współpracuje także z lokalnymi dostawcami usług transportowych z uwagi na ich znajomość regionu i lokalnych warunków przewozowych. Taka współpraca została podjęta w województwach: dolnośląskim, podkarpackim, pomorskim, zachodniopomorskim oraz warmińsko-mazurskim, gdzie w całości jest realizowana przez firmy lokalne.

Prowadzimy działalność biznesową w otoczeniu, w którym obowiązuje system prawny regulujący kwestie praw człowieka. Utrzymujemy relacje z kontrahentami, którzy działają legalnie i są zobowiązani do przestrzegania regulacji prawnych, w tym również w zakresie praw człowieka, a wśród nich również praw pracownika. Za istotne uznajemy umowy, które spełniają jedną z poniższych przesłanek:

- współpraca z kontrahentem ma charakter długofalowy,
- z podpisaną umową wiąże się dodatkowe ryzyko, np. dostęp do wrażliwych danych,
- wartość kontraktu zależna od danej kategorii zakupowej,
- umowa dotyczy istotnego dla firmy obszaru.

W 2014 r. dążyliśmy do tego, aby wszystkie umowy zawierane z naszymi dostawcami zawierały zapisy gwarantujące odpowiednie przestrzeganie przepisów prawa i najwyższych standardów w tym zakresie. Spółka dokonała również zmian w swoich wewnętrznych przepisach, wprowadzając klauzulę umożliwiającą audyt kontrahentów pod tym względem. Przepisy te zostały również rekomendowane wszystkim spółkom w grupie kapitałowej.

Z uwagi na priorytetowe traktowanie przez nas zagadnień dotyczących bezpieczeństwa pracy, ochrony p.poż. oraz bezpieczeństwa fizycznego, w umowach zawieranych z dostawcami zamieszczane są obligatoryjne klauzule dotyczące przestrzegania przepisów dotyczących tych zagadnień. W przeprowadzanych Procesach Wyboru Kontrahenta wymagamy od kontrahentów dokumentów poświadczających m.in. opłacanie składek ZUS za zatrudnianych pracowników. Wymagania te zostały w 2014 r. spełnione przez wszystkich kontrahentów, których realizacja kontraktów odbywa się na terenie naszych głównych zakładów produkcyjnych.

W 2014 r. przeprowadziliśmy 18 audytów u naszych dostawców. Każdy z nich zakończył się przekazaniem raportu, który zawierał również nasze ewentualne uwagi w tym zakresie. W wyniku przeprowadzonych audytów, zauważone uchybienia w zakresie ochrony praw człowieka nie miały charakteru rażącego. Wszystkie uwagi zostały przekazane kontrahentom wraz z rekomendacjami.

Grupa LOTOS planuje w 2015 r. zwiększyć liczbę przeprowadzanych audytów dostawców. Służy temu m.in. obligatoryjna klauzula zawierana w podpisywanych przez nas umowach. (zobacz więcej <<http://raportroczny.lotost.pl/pl/etyka-i-lad-korporacyjny/podejscie-do-zarzadzania/system-zarzadzania>>)

WYPOWIEDŹ

Działalność biznesowa Grupy Kapitałowej LOTOS jest nierozdzielnie związana z jej kontrahentami. Traktujemy naszych kontrahentów jako równorzędnych partnerów.

Halina Stasiewicz
Dyrektor Biura Zarządzania Procesami Grupy LOTOS

Chcemy, by wartości, które są dla nas istotne, takie jak wzajemny szacunek i zrozumienie zarówno potrzeb, jak i celów biznesowych, wzajemne wsparcie zwłaszcza w momencie pogorszenia koniunktury, wartości etyczne, w tym zachowanie zasad uczciwej konkurencji oraz przestrzeganie praw człowieka, były również priorytetem dla firm z nami współpracujących.

Nie mniej istotnym elementem jest spełnienie przez kontrahenta naszych wymagań jakościowych. Naszym celem jest też zapewnienie i propagowanie bezpieczeństwa pracy oraz ochrony środowiska. Już na etapie zapytania ofertowego przekazujemy kontrahentom nasze wymagania, tym samym budując dobre praktyki na rynku. Chcemy współpracować tylko z tymi podmiotami, które dokładają odpowiedniej staranności w przestrzeganiu przyjętych zasad postępowania. Sami sobie w tych obszarach stawiamy poprzeczkę bardzo wysoko. Chcemy, aby również nasi kontrahenci mieli w tym swój udział, dlatego na bieżąco monitorujemy podmioty wykonujące prace zleczone na terenie naszej firmy.

Propagujemy bezpieczny sposób wykonania pracy, stąd też odpowiednie klauzule w zakresie spełnienia przepisów wewnętrznych Spółki znajdują się w umowach zawieranych z kontrahentami. O naszych wymaganiach informujemy klientów w sposób otwarty, udostępniamy kontrahentom nasze wymagania poprzez portal Wymagania Grupy LOTOS dla kontrahentów. Staramy się, aby te wymagania poprzez ich publikację oraz prowadzone przez nas dla naszych kontrahentów szkolenia z tego zakresu, były popularyzowane, a przede wszystkim przestrzegane, przyczyniając się w ten sposób do wzrostu poziomu bezpieczeństwa i poprawy oddziaływania na środowisko. Chcemy być propagatorem i promotorem dobrych, sprawdzonych już u nas praktyk. Istotnym narzędziem wykorzystywanym w tym celu są audyty, poprzez ich realizację oceniamy naszych dostawców, wskazujemy obszary do doskonalenia, uzgadniamy z kontrahentami konieczne do wykonania prace. Wspieramy ich w tych działaniach. Praktyka ta wywiera wpływ na rynek lokalny i buduje prawidłowe zachowania w naszym łańcuchu dostaw.

Marka społecznie zaangażowana

Budowa wizerunku i siły marki LOTOS jest jednym z priorytetów Grupy LOTOS. Naszym celem jest wzrost wartości marki LOTOS poprzez budowę jej wizerunku jako:

- marki opartej na kluczowych wartościach: nowoczesności, rozwoju i partnerstwie,
- marki działającej w skali międzynarodowej,
- marki wysokiej jakości produktów,
- marki odpowiedzialnej społecznie.

Prowadzone działania mają na celu wzrost świadomości marki w opinii społecznej oraz pozycjonowanie Grupy LOTOS, jako firmy profesjonalnie zarządzanej, stawiającej na jakość i innowacyjność, ekologię oraz bezpieczeństwo. Osiągnięciu zakładanego celu służy m.in. długofalowe zaangażowanie sponsoringowe Spółki. (zobacz więcej <<http://raportroczny.lotost.pl/pl/strategia-i-model-dzialania/marka>>)

Zgodnie z zasadami sponsoringu w Grupie LOTOS i jej spółkach zależnych współpraca na warunkach sponsoringu z beneficjentami odbywa się przede wszystkim w powiatach i województwach, gdzie zlokalizowane są siedziby i prowadzona jest działalność spółek Grupy Kapitałowej LOTOS. Współpraca taka może być prowadzona także za granicą na terenie oddziaływania grupy kapitałowej lub jej kluczowych partnerów społecznych i biznesowych.

Sponsoring kultury i działań społecznych

Angażujemy się w inicjatywy najważniejsze dla społeczności i regionów, na terenie których zlokalizowane są podmioty Grupy Kapitałowej LOTOS, tj. w regionie pomorskim, powiecie jasielskim i powiecie bielskim. Wydarzenia te często wykraczają swym oddziaływaniem poza dany region. Podstawowym kryterium naszego zaangażowania w sponsorowanie kultury jest społeczny, artystyczny i promocyjny wymiar wspieranych działań.

Większość zrealizowanych w 2014 r. wydarzeń kulturalnych stanowiło kontynuację współpracy sponsorskiej z lat poprzednich. To dawało gwarancję skutecznej i konsekwentnej realizacji zakładanych celów oraz pozwalało wzmocnić i utrwalić przekaz promocyjny adresowany do konkretnych, kluczowych dla rozwoju koncernu grup interesariuszy.

Podejmowane przez nas działania przyczyniają się do budowania i wzmocnienia wizerunku LOTOSU, jako firmy społecznie zaangażowanej, inwestującej w przyszłość i relacje z otoczeniem społecznym. Sponsorowanie kultury i sztuki oraz prowadzenie działań społecznych i ekologicznych związane jest z realizacją Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS. Jednym z głównych jej celów jest dążenie, poprzez podejmowanie działań przyczyniających się do trwałego rozwiązywania problemów społecznych i środowiskowych, do integracji z otoczeniem lokalnym, w tym zapewnienie jego przychylności oraz wzmocnienia reputacji przedsiębiorstwa społecznie zaangażowanego.

Nasza działalność społeczna i ekologiczna koncentruje się na trzech kluczowych obszarach określonych w strategii społecznej odpowiedzialności, tj.:

- **ochronie środowiska i ekologii ze szczególnym uwzględnieniem ochrony walorów przyrodniczych Morza Bałtyckiego oraz terenów sąsiadujących z naszymi zakładami,**
- **bezpieczeństwie w ruchu drogowym,**
- **wyrównywaniu różnic społecznych poprzez działania na rzecz dzieci i młodzieży narażonej na wykluczenie.**

W 2014 r. w Grupie Kapitałowej LOTOS zrealizowanych zostało łącznie 29 projektów z zakresu sponsoringu kultury i sztuki. Do najważniejszych inicjatyw w regionie pomorskim, a przede wszystkim w Gdańsku, Sopocie i Gdyni zaliczamy: współpracę w charakterze Partnera Strategicznego Opery Bałtyckiej oraz Nadbałtyckiego Centrum Kultury w Gdańsku, Festiwal Solidarity of Arts, Zjazd Gdańszczan, Siesta Festival, Sopot ulica Artystów, Festiwal Polskiego Radia i Telewizji Polskiej „Dwa Teatry”, „Cuda Wianki – Lato zaczyna się w Gdyni”.

Najważniejsze inicjatywy z zakresu sponsoringu kultury zrealizowane w regionie południowym to: LOTOS Jazz Festival – Bielska Zadymka Jazzowa, Dni Jasła, Dni Czechowic-Dziedzic, Jesienne spotkania z Teatrem, Międzynarodowe Obchody Święta Kultury Łemkowskiej „Łemkowska Watra”.

Ponadto, w 2014 r. Grupa LOTOS we współpracy z Instytutem Adama Mickiewicza realizowała projekt pn. „I, CULTURE Orchestra”. To zespół wybitnie uzdolnionych młodych muzyków z Polski i krajów Partnerstwa Wschodniego. Projekt stworzony został w 2011 r. i od samego początku kupia się na kulturze jako medium do pogłębiania relacji między Unią Europejską, a krajami Partnerstwa Wschodniego. Dodatkowo w grupie kapitałowej wspierane są aktywności z zakresu sponsoringu kultury realizowane na Litwie przez spółkę LOTOS Petrobaltic.

Sponsoring sportu

W odbiorze otoczenia zewnętrznego konsekwentny sponsoring sportu oraz projektów i wydarzeń społeczno-sportowych udowadnia zrozumienie i zaangażowanie firmy w różne dziedziny życia, nie tylko sportowego. Założeniem tej aktywności jest przenoszenie wartości i plasowanie koncernu w zestawieniu z dynamiką, akcją, rozwojem, zwycięstwem, a więc aspektami związanymi z marką. Efektem takiej strategii jest uwiarygodnienie cech produktów, znacząco bardziej wymierne niż tradycyjne formy reklamy. Bardzo istotne dla marki i jej postrzegania jest budowanie poczucia empatii i bliskości, prezentacja firmy, która rozwija swój biznes w sposób odpowiedzialny, stawiając człowieka w centrum zainteresowania.

Poprzez swoją aktywność sponsoringową, w myśl idei CSR, upowszechniamy rozwój sportu i zdrowia, pasji sportowych, czy edukację sportową młodego pokolenia. W kontekście komercyjnym, dzięki silnemu efektowi medialnemu, uzyskujemy korzyści na poziomie finansowym (np. poprzez ekwiwalent reklamowy).

Prowadzone przez Grupę LOTOS działania w dziedzinie sponsoringu sportowego służą eksponowaniu misji i wartości koncernu oraz wzmocnieniu jakościowych konotacji marek produktowych. Działalność w tym obszarze skupiona jest na sponsorowaniu sportów, które utożsamiają wartości istotne dla rynkowego i społecznego pozycjonowania marki LOTOS.

Aktywność sponsoringowa, prowadzona za pośrednictwem sportu, jest zgodna z kierunkami Strategii marki LOTOS i Strategii Społecznej Odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS. Tym samym wpisuje się w całości działań komunikacyjnych i promocyjnych podejmowanych przez Spółkę.

W 2014 r. kontynuowaliśmy budowę i rozwój wizerunku marki LOTOS przez współpracę sponsoringową w sporcie kwalifikowanym i amatorskim, a także angażowaliśmy się w projekty o charakterze społeczno-sportowym. Byliśmy również obecni na najważniejszych wydarzeniach sportowych rozgrywanych w Polsce, Europie i na świecie. W porównaniu do 2013 r. nasza aktywność w sponsoringu sportu zmniejszyła z 27 do 25 projektów, a aktywności sponsoringowe zostały podzielone na następujące obszary:

- **Rajdy samochodowe** – kontynuacja części projektów z zakresu sportów motorowych, przede wszystkim w oparciu o współpracę z Robertem Kubicą, którego LOTOS był Oficjalnym Partnerem w ramach Mistrzostw Świata (WRC). Kolejny projekt rajdowy to LOTOS Rally Team, w którego składzie wystąpił Kajetan Kajetanowicz, startujący w Mistrzostwach Europy (ERC). Obok wspierania kierowców rajdowych byliśmy sponsorami największej imprezy motoryzacyjnej w Polsce „71. LOTOS Rajd Polski” - eliminacji Rajdowych Samochodowych Mistrzostw Świata, a także Rajdowych Samochodowych Mistrzostw Polski i Rajdu Barbórki.
- **Projekty sportowe o charakterze ogólnopolskim i regionalnym** – podobnie jak w latach ubiegłych realizowaliśmy projekty związane z zaangażowaniem w piłkę nożną przy współpracy z Lechią Gdańsk oraz piłkę siatkową i koszykówkę wspólnie z LOTOS Trefl Gdańsk i Trefl Sopot. Byliśmy też Generalnym sponsorem Polskiego Narciarstwa, największej imprezy kolarskiej Tour de Pologne, Polskiego Związku Rugby i turniejów golfowych. W ramach projektów lokalnych wspieraliśmy m.in. Międzynarodowy Festiwal Tańca LOTOS Baltic Cup, Sopotki Klub Lekkoatletyczny, Memoriał Małgorzaty Dydek i Bieg Świętego Dominika.
- **Szkolenie dzieci i młodzieży** – jako spółka społecznie zaangażowana, kontynuowaliśmy współpracę przy projektach o charakterze społeczno-sportowym, skierowanych do dzieci i młodzieży. Dotyczy to przede wszystkim: piłki nożnej - projekt „Biało-zielona przyszłość z LOTOSEM”, realizowany wspólnie z Akademią Piłkarską Lechia Gdańsk; sportów zimowych, poprzez Narodowy Projekt Rozwoju Skoków Narciarskich "Szukamy Następców Mistrza" realizowany wspólnie z Polskim Związkiem Narciarskim; koszykówki, w ramach projektu „Gdyńskie Talenty Koszykówki”; mini żużla w GKŻ Wybrzeże oraz Gdańskiego Klubu Żeglarskiego.

W działaniach sponsoringowych przestrzegamy standardów określonych w dobrowolnych kodeksach postępowania opracowanych m.in. przez organizacje zrzeszające przedsiębiorców, których jesteśmy członkiem. Jakość naszej komunikacji z rynkiem podlega także normom postępowania określonym w Kodeksie etyki Grupy Kapitałowej LOTOS. Nie angażujemy się w wydarzenia, które mogłyby narazić na uszczerbek obiekty o znaczeniu historycznym lub artystycznym, jak również w wydarzenia, które mogłyby mieć negatywny wpływ na środowisko. Wszystkie działania realizowane są bez używania treści dyskryminujących i kontrowersyjnych, mogących obrażać grupy społeczne lub nadużywać zaufanie odbiorców oraz bez negatywnych emocji.

Korporacyjne zasady postępowania w komunikacji marketingowej obowiązują w Grupie LOTOS oraz w tych spółkach handlowych grupy kapitałowej, które z racji charakteru działalności kierują komunikację swoich produktów i usług do szerszych grup społeczeństwa.

ZOBACZ TAKŻE:

Cele kluczowe

Cele biznesowe osiągamy z poszanowaniem idei społecznej odpowiedzialności oraz zrównoważonego rozwoju poprzez jak najlepsze wykorzystywanie naszych zasobów i kompetencji na rzecz wytwarzania wartości ekonomicznych i społecznych z korzyścią dla firmy i jej otoczenia.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/strategia-i-model-dzialania/cele-kluczowe>>

Marka

W sposób strategiczny traktujemy trwałe relacje z klientami, do których dążymy poprzez zrozumienie ich potrzeb oraz zapewnienie oczekiwanej jakości i bezpieczeństwa produktów. Naszą ambicją jest kreowanie marki dynamicznej i kompetentnej, przyjaznej i opartej na zaufaniu klientów.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/strategia-i-model-dzialania/marka>>

Nagrody i wyróżnienia

Kapituła IX edycji konkursu „The Best Annual Report” uznała, iż „Zintegrowany Raport Roczny Grupy LOTOS 2013” to przykład publikacji, na podstawie której można podejmować decyzje inwestycyjne przy stosunkowo minimalnym ryzyku.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/organizacja-i-jej-raport/nagrody-i-wyroznienia>>

Bezpieczeństwo w sektorze energii

WYPowiedź

Grupa LOTOS aktywnie uczestniczy we wspieraniu realizacji polityki państwowej dotyczącej sektora energii. Przedstawiciele Spółki biorą udział w eksperckich zespołach powoływanych przez administrację państwową, których celem jest wypracowywanie nowych rozwiązań legislacyjnych w obszarze sektora energii oraz czynnie uczestniczą w konsultacjach społecznych projektów ustaw regulujących działalność sektora.

Marcin Bodio

Dyrektor Biura Relacji Międzynarodowych Grupy LOTOS, Lider Strategii CSR w obszarze bezpieczeństwa w sektorze energii

Na bieżąco wspieramy informacyjnie i ekspercko Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Skarbu Państwa, Ministerstwo Środowiska i Ministerstwo Spraw Zagranicznych przy organizacji spotkań na najwyższym szczeblu rządowym i państwowym w zakresie funkcjonowania sektora energii.

Przedstawiciele Grupy LOTOS uczestniczyli w 2014 roku w roli ekspertów w posiedzeniach sejmowej Komisji Nadzwyczajnej do spraw energetyki i surowców energetycznych oraz Komisji Skarbu Państwa, podczas których były poruszane istotne kwestie dotyczące sektora naftowego w Polsce. W czasie tych posiedzeń mieliśmy możliwość zapoznania przedstawicieli władzy ustawodawczej z obecną sytuacją branży i kluczowymi wyzwaniami wynikającymi z przyjętych i planowanych regulacji UE.

Grupa LOTOS stale monitoruje regulacje Unii Europejskiej dotyczące sektora energii i współpracuje z organami rządowymi przy tworzeniu dokumentów implementujących dyrektywy unijne w Polsce, a poprzez Central Europe Energy Partners (CEEP) czy FuelsEurope także regulacje europejskie.

W 2014 roku za pośrednictwem CEEP braliśmy udział we wspieraniu procesu negocjacyjnego między UE a USA dotyczącego Transatlantyckiego Partnerstwa w dziedzinie Handlu i Inwestycji (TTIP). Zabiegamy o swobodny dostęp do amerykańskiego rynku surowcowego, co powinno wpłynąć na utrzymanie konkurencyjności rafinerii w UE w stosunku do tych spoza Unii, które mają dostęp do tańszego gazu i ropy naftowej.

Przed nami kolejne wyzwania związane z otwierającą się ponownie debatą dotyczącą przyszłości odnawialnych źródeł energii w transporcie. Debatą będzie toczyła się w trzech obszarach. Pierwszy ma na celu zmianę dyrektywy RED (Renewable Energy Directive) dotyczącej energii odnawialnej. Drugi obszar to dyskusja na forum UE nad miejscem odnawialnych źródeł energii w transporcie w perspektywie roku 2030. A trzeci to krajowa debata nad rozwiązaniami dotyczącymi wykonania do 2020 roku udziału 10% OZE w transporcie.

Odrębnym pakietem zagadnień są propozycje UE dotyczące reformy systemu handlu emisjami (ETS) oraz wprowadzenie mechanizmu Rynkowej Rezerwy Stabilizacyjnej (MSR) polegającej na administracyjnym utrzymywaniu wysokich cen uprawnień CO₂. Monitorujemy również sektor energii na Wschodzie, gdzie działają odbiorcy naszych produktów naftowych (Rosja, Białoruś, Ukraina, Kazachstan, Azerbejdżan). Bierzymy udział w pracach Komisji Międzyrządowych dotyczących krajów tego regionu, które określają możliwości i kierunki bilateralnej współpracy ekonomicznej.

Jednym z najważniejszych ubiegłorocznych wydarzeń, w jakich uczestniczyliśmy, było opublikowanie raportu „Scalenie Europy – od Korytarza Północ-Południe do unii energii, transportu i telekomunikacji”, przygotowanego przez CEEP i amerykański think tank Atlantic Council. Wzrost gospodarczy i bezpieczeństwo w sektorze energii decydują o sile Unii Europejskiej. Powinniśmy dążyć do tego, aby wzmocnić konkurencyjność i stabilność europejskich gospodarek poprzez budowę odpowiedniej infrastruktury, która zapewni Europie możliwość skutecznego konkurowania z innymi gospodarkami świata.

Uważamy za priorytetowe inwestycje w Korytarz Północ-Południe, czyli zintegrowaną sieć połączeń w sektorze energii, transportu i telekomunikacji, łączącą Bałtyk z Adriatykiem i Morzem Czarnym oraz z resztą UE.

Grupa Kapitałowa LOTOS – zgodnie ze strategią biznesową oraz celami w dziedzinie społecznej odpowiedzialności biznesu – dąży do zwiększania swojej roli w umacnianiu bezpieczeństwa w sektorze energii Polski. Wyzwania te realizujemy przede wszystkim poprzez intensyfikację projektów związanych ze wzrostem wydobywania węgłowodórów, zwiększenie konwersji przerobu ropy oraz poprawę bilansu paliwowego kraju i wykorzystanie efektu synergii między przemysłem rafineryjnym a branżą energetyczną.

W 2014 r. aktywnie uczestniczyliśmy w umacnianiu bezpieczeństwa w sektorze energii poprzez różne obszary działalności.

Rozwój segmentu poszukiwawczo-wydobywczego

Kontynuowaliśmy prace nad zagospodarowaniem złoża ropy naftowej B8 zlokalizowanego w Polskiej Wyłącznej Strefie Ekonomicznej na Morzu Bałtyckim w kierunku rozpoczęcia komercyjnego wydobywania ropy naftowej. Realizacja inwestycji umożliwi nam dywersyfikację źródeł dostaw ropy naftowej. 25 sierpnia 2014 r. zostały podpisane odpowiednie umowy w ramach Programu Emisji Obligacji Senioralnych z Bankiem Pekao S.A. i Bankiem Gospodarstwa Krajowego oraz Programu Emisji Obligacji Podporządkowanych z Polskimi Inwestycjami Rozwojowymi i Bankiem Pekao S.A.

Trwały także prace prowadzone przez LOTOS Petrobaltic we współpracy z CalEnergy Resources Poland nad zagospodarowaniem złóż gazowych B4 i B6 zlokalizowanych w Polskiej Wyłącznej Strefie Ekonomicznej na Bałtyku. Celem projektu jest rozpoczęcie komercyjnego wydobywania gazu ziemnego z tych złóż do 2018 r., z udziałem LOTOS Petrobaltic w wydobywaniu wynoszącym 51%. Realizacja projektu umożliwi m.in. dywersyfikację źródeł dostaw gazu ziemnego do Grupy LOTOS. W 2014 r. opracowywany był projekt inżynierski na lata 2015-2017 oraz analizowane było etapowe włączenie złóż do eksploatacji (B6, B4).

W maju 2014 r. LOTOS Norge oraz PGNiG Upstream International podpisały list intencyjny dotyczący współpracy na Norweskim Szelfie Kontynentalnym, zgodnie z którym obie spółki planują wspólnie analizować i realizować potencjalne akwizycje oraz wspólnie występować w tzw. rundach koncesyjnych organizowanych przez Ministerstwo Ropy Naftowej i Energii w Norwegii.

W minionym roku projekt zagospodarowania złoża Heimdal był w fazie przygotowawczej, na etapie analiz jak najkorzystniejszego wariantu realizacji zagospodarowania złóż. Zagospodarowanie odkrytych złóż węglowodórów nabytych przez LOTOS Norge w ramach pakietu Heimdal, tj. złóż Fulla, Frigg Gamma Delta oraz Rind, pozwoli na zwiększenie wydobywania węglowodórów na Norweskim Szelfie Kontynentalnym i zwiększenie przychodów ze sprzedaży zagranicznej surowców.

Rozwój działalności związanej z zagospodarowaniem lądowych złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w Polsce przebiegał m.in. we współpracy z PGNiG. Celem działań jest zwiększenie wydobywania węglowodórów ze złóż konwencjonalnych oraz dalsza dywersyfikacja źródeł dostaw surowców do rafinerii Grupy LOTOS. Projekt, realizowany na mocy zawartej w 2013 r. przez LOTOS Petrobaltic i PGNiG umowy w sprawie wspólnych operacji na koncesji lądowej Kamień Pomorski, był w 2014 r. w fazie poszukiwawczo-rozpoznawczej, w ramach której przeprowadzono badania sejsmiczne. (zobacz więcej <<http://raportroczny.lotosp.pl/wyniki-i-perspektywy/wyniki-segmentow/dzialalnosc-poszukiwawczo-wydobywacza>>)

Kształtowanie polityki polskiej i europejskiej w sektorze energii

W 2014 r. Grupa LOTOS aktywnie uczestniczyła w promowaniu polityki bezpieczeństwa w sektorze energii. Działania w tym zakresie w znacznej mierze prowadzone były w ramach naszego członkostwa w stowarzyszeniu FuelsEurope i organizacji Central Europe Energy Partners (CEEP).

Cenną inicjatywą Ministerstwa Gospodarki było rozpoczęcie prac na Politykę Energetyczną Polski do 2050 r. Do współpracy zostały zaproszone organizacje branżowe, w tym także CEEP, którego członkiem założycielem jest nasza Spółka. W maju 2014 r., podczas Europejskiego Kongresu Gospodarczego (EKG) w Katowicach, Grupa LOTOS razem z CEEP zorganizowały panel dyskusyjny pn. „Wspólny rynek Energii w Europie”. Jego celem było przedstawienie idei i wyzwań związanych z tworzeniem wspólnego rynku energii na naszym kontynencie europejskim.

Kontynuacją tematyki zapoczątkowanej podczas EKG w Katowicach był panel dyskusyjny pn. „Unia energii dla Europy – konkurencyjność, wzrost, bezpieczeństwo i solidarność”, zorganizowany przez CEEP oraz Grupę LOTOS podczas wrześniowego Forum Ekonomicznego w Krynicy-Zdrój.

Kolejnym ważnym wydarzeniem w 2014 r. w Unii Europejskiej była zorganizowana w kwietniu w Budapeszcie debata „29+1” (przedstawiciele 29 wiodących firm sektora energii z Europy Centralnej oraz Komisarzy UE ds. Energii). Inicjatywa została objęta patronatem Premiera Rumunii Victora Ponta. Ideą, która przyświeca cyklicznym spotkaniom „29+1”, jest praca na rzecz współkształtowania przez firmy sektora energii Europy Centralnej wspólnego stanowiska UE i polityki bezpieczeństwa w sektorze energii.

Godny odnotowania był także mający miejsce w listopadzie 2014 r. szczyt energetyczno-gospodarczy w Stambule w Turcji, podczas którego zaprezentowany został raport Atlantic Council i CEEP „Scalenie Europy – od Korytarza Północ-Południe do unii energii, transportu i telekomunikacji” („Completing Europe. From the North-South Corridor to Energy, Transportation, and Telecommunications Union”).

Dobra praktyka

Przykładem dobrej praktyki, która łączy zarówno budowanie relacji międzynarodowych, jak i wspieranie inicjatyw mających na celu poprawę bezpieczeństwa w sektorze energii Europy, była publikacja raportu „Scalenie Europy – od Korytarza Północ-Południe do unii energii, transportu i telekomunikacji”.

Ten strategiczny dokument powstał dzięki współpracy CEEP i Atlantic Council, przy zaangażowaniu merytorycznym Grupy LOTOS, PERN „Przyjaźń” oraz Kulczyk Investment. Atlantic Council (Rada Atlantycka) została utworzona w latach 60. XX wieku i jest szczególnie, ponadpartijnym amerykańskim think tankiem zaangażowanym w promowanie współpracy transatlantyckiej i bezpieczeństwa międzynarodowego.

Raport skupia się na roli interkonektorów naftowych, gazowych, elektrycznych, transportowych i telekomunikacyjnych w umacnianiu bezpieczeństwa w sektorze energii Europy, poprawie jej konkurencyjności oraz tworzeniu wspólnego rynku energii.

Pierwsza prezentacja raportu miała miejsce w Stambule w listopadzie 2014 roku podczas Szczytu Energetyczno-Gospodarczego.

Dokument jest dostępny w serwisie internetowym organizacji Central Europe Energy Partners www.ceep.be.

W 2015 r. Grupa LOTOS planuje kontynuację działań związanych z poszukiwaniem i wydobywaniem węglowodorów. Ponadto przewidujemy dalsze zaangażowanie w prace nad Polityką Energetyczną Polski do 2050 r. oraz w proces legislacyjny w Polsce i UE w kwestiach dotyczących sektora energii.

ZOBACZ TAKŻE:

Członkostwo w organizacjach

Przedstawiciele Grupy LOTOS biorą udział w pracach organizacji, w których członkostwo traktujemy w sposób strategiczny. Ich celem jest m.in. wypracowywanie nowych rozwiązań legislacyjnych w obszarze sektora energii oraz uczestnictwo w konsultacjach społecznych projektów ustaw regulujących działalność naszego sektora.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/organizacja-i-jej-raport/czlonkostwo-w-organizacjach>

Cele kluczowe

Cele biznesowe osiągamy z poszanowaniem idei społecznej odpowiedzialności oraz zrównoważonego rozwoju poprzez jak najlepsze wykorzystywanie naszych zasobów i kompetencji na rzecz wytwarzania wartości ekonomicznych i społecznych z korzyścią dla firmy i jej otoczenia.

Przejdź do strony » <http://raportroczny.lotos.pl/pl/strategia-i-model-dzialania/cele-kluczowe>

Grupa LOTOS S.A.
Zintegrowany Raport Roczny 2014

Dane finansowe

Dane finansowe

Dane finansowe

W TYM ROZDZIALE:

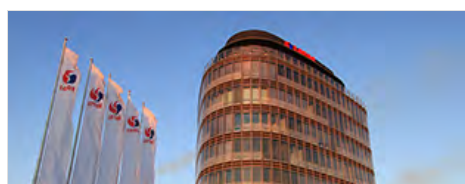
Wybrane skonsolidowane dane finansowe Grupy Kapitałowej LOTOS

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014

Opinia niezależnego biegłego rewidenta

Raport z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Komentarz Zarządu

Interaktywny LOTOS w liczbach

Dane finansowe > Wybrane skonsolidowane dane finansowe Grupy Kapitałowej LOTOS

Wybrane skonsolidowane dane finansowe Grupy Kapitałowej LOTOS

	PLN'000		EUR'000	
	za rok zakończony 31.12.2014	za rok zakończony 31.12.2013 (dane przekształcone)	za rok zakończony 31.12.2014	za rok zakończony 31.12.2013 (dane przekształcone)
Przychody ze sprzedaży	28.501.887	28.559.165	6.803.496	6.782.039
Zysk/(Strata) operacyjny/(a)	(1.393.008)	166.600	(332.516)	39.563
Strata przed opodatkowaniem	(2.123.715)	(58.676)	(506.938)	(13.934)
Zysk/(Strata) netto	(1.466.372)	39.428	(350.028)	9.363
Zysk/(Strata) netto przypisany/(a) akcjonariuszom Jednostki Dominującej	(1.466.326)	39.415	(350.017)	9.360
Zysk/(Strata) netto przypisany/(a) udziałom niekontrolującym	(46)	13	(11)	3
Całkowite dochody/(straty) ogółem	(1.902.137)	123.450	(454.047)	29.316
Całkowite dochody/(straty) ogółem przypisane akcjonariuszom Jednostki Dominującej	(1.902.096)	123.439	(454.037)	29.313
Całkowite dochody/(straty) ogółem przypisane udziałom niekontrolującym	(41)	11	(10)	3
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	1.380.488	1.416.277	329.527	336.328
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(958.338)	(931.051)	(228.759)	(221.100)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(597.271)	(243.864)	(142.571)	(57.911)
Przepływy pieniężne netto razem	(175.121)	241.362	(41.803)	57.317
Podstawowy/(a) zysk/(strata) netto na jedną akcję (w złotych/EUR)	(10,11)	0,28	(2,41)	0,07
Rozwodniony/(a) zysk/(strata) netto na jedną akcję (w złotych/EUR)	(10,11)	0,28	(2,41)	0,07

	PLN'000		EUR'000	
	Stan na 31.12.2014	Stan na 31.12.2013 (dane przekształcone)	Stan na 31.12.2014	Stan na 31.12.2013 (dane przekształcone)
Aktywa razem	18.947.157	20.284.754	4.445.289	4.891.193
Kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej	8.258.288	9.189.307	1.937.519	2.215.786
Udziały niekontrolujące	175	289	41	70
Kapitał własny razem	8.258.463	9.189.596	1.937.560	2.215.856

W celu przeliczenia pozycji wykazanych w tabeli "Wybrane dane finansowe" na EUR zastosowano następujące kursy wymiany:

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej przeliczono stosując średni kurs NBP obowiązujący w dniu kończącym okres sprawozdawczy:

na dzień 31.12.2014	na dzień 31.12.2013
1 EUR = 4,2623 PLN	1 EUR = 4,1472 PLN

Pozycje sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych przeliczono stosując kurs stanowiący średnią arytmetyczną średnich kursów NBP ustalonych na ostatni dzień każdego miesiąca kalendarzowego okresu sprawozdawczego:

za rok zakończony	za rok zakończony
-------------------	-------------------

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014

SPIS TREŚCI:

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

Dodatkowe informacje i objaśnienia

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014
 > Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok 2014

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony	za rok zakończony
		31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
		(dane przekształcone)	
Przychody ze sprzedaży	8	28.501.887	28.559.165
Koszt własny sprzedaży	9.1	(27.466.614)	(26.878.863)
Zysk na sprzedaży		1.035.273	1.680.302
Koszty sprzedaży	9.1	(1.162.071)	(1.106.186)
Koszty ogólnego zarządu	9.1	(447.055)	(429.177)
Pozostałe przychody operacyjne	9.3	26.707	30.869
Pozostałe koszty operacyjne	9.4	(845.862)	(22.680)
Utrata kontroli nad jednostką zależną		-	13.472
Zysk/(Strata) operacyjny/(a)		(1.393.008)	166.600
Przychody finansowe	9.5	21.740	135.159
Koszty finansowe	9.6	(727.982)	(342.304)
Udział w wynikach netto wspólnych przedsięwzięć wycenianych metodą praw własności	16	(24.465)	(18.131)
Strata przed opodatkowaniem		(2.123.715)	(58.676)
Podatek dochodowy od osób prawnych	10.1	657.343	98.104
Zysk/(Strata) netto		(1.466.372)	39.428
Inne całkowite dochody/(straty)			
Pozycje, które w przyszłości mogą zostać zreklasyfikowane do wyniku:		(428.448)	84.174
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		45.106	(13.646)
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	23	(584.653)	120.765
Podatek dochodowy dotyczący zabezpieczenia przepływów pieniężnych	10.1	111.099	(22.945)
Pozycje, które w przyszłości nie zostaną zreklasyfikowane do wyniku:		(7.317)	(152)
Zyski/(Straty) aktuarialne z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia		(8.974)	(188)

Podatek dochodowy dotyczący zysków/(strat) aktuarialnych z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	10.1	1.657	36
Inne całkowite dochody/(straty) netto		(435.765)	84.022
Całkowite dochody/(straty) ogółem		(1.902.137)	123.450
Zysk/(Strata) netto przypisany/(a):			
Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	11	(1.466.326)	39.415
Udziałom niekontrolującym	26	(46)	13
		(1.466.372)	39.428
Całkowite dochody/(straty) ogółem przypisane:			
Akcjonariuszom Jednostki Dominującej		(1.902.096)	123.439
Udziałom niekontrolującym	26	(41)	11
		(1.902.137)	123.450
Zysk/(Strata) netto przypisany/(a) akcjonariuszom Jednostki Dominującej na jedną akcję (w złotych)			
Średnia ważona liczba akcji w tysiącach sztuk	11	145.027	142.717
- podstawowy	11	(10,11)	0,28
- rozwodniony	11	(10,11)	0,28

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej za rok 2014

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	1 stycznia 2013
			(dane przekształcone)	(dane przekształcone)
AKTYWA				
Aktywa trwałe				
Rzeczowe aktywa trwałe	13	9.485.654	10.009.073	9.644.600
Wartość firmy	14	46.688	46.688	46.688
Pozostałe aktywa niematerialne	15	553.687	658.797	496.386
Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności	16	99.599	129.798	85.214
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	10.3	1.488.901	924.534	1.121.314
Pozostałe aktywa długoterminowe	18	107.288	210.981	107.232
Aktywa trwałe razem		11.781.817	11.979.871	11.501.434
Aktywa obrotowe				
Zapasy	19	3.917.129	5.728.884	5.963.027
- w tym zapasy obowiązkowe	19.2	2.243.655	4.250.530	4.353.207
Należności z tytułu dostaw i usług	18	1.406.501	1.591.649	1.625.715
Należności z tytułu podatku dochodowego		59.596	76.711	90.566
Pochodne instrumenty finansowe	28	4.430	73.935	121.334
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	18	1.419.034	337.071	434.400
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	20	348.215	495.839	266.104
Aktywa obrotowe razem		7.154.905	8.304.089	8.501.146
Aktywa trwałe (lub grupy do zbycia) przeznaczone do sprzedaży	17	10.435	794	2.428
Aktywa razem		18.947.157	20.284.754	20.005.008
KAPITAŁ WŁASNY I ZOBOWIĄZANIA				
Kapitał własny				
Kapitał podstawowy	21	184.873	129.873	129.873
Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji	22	2.229.626	1.311.348	1.311.348
Kapitał rezerwowý z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych	23	(412.535)	61.019	(36.801)
Zyski zatrzymane	24	6.190.989	7.666.833	7.627.427
Różnice kursowe z przeliczenia	25	65.335	20.234	33.878

Kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej		8.258.288	9.189.307	9.065.725
Udziały niekontrolujące	26	175	289	699
Kapitał własny razem		8.258.463	9.189.596	9.066.424
Zobowiązania długoterminowe				
Kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	27	4.495.562	4.496.190	4.462.098
Pochodne instrumenty finansowe	28	62.626	52.876	88.325
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	10.3	55.527	275.823	313.716
Świadczenia pracownicze	29	185.451	151.425	129.862
Pozostałe zobowiązania i rezerwy	30	657.563	705.688	405.687
Zobowiązania długoterminowe razem		5.456.729	5.682.002	5.399.688
Zobowiązania krótkoterminowe				
Kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	27	2.168.106	1.715.196	2.094.602
Pochodne instrumenty finansowe	28	135.917	21.277	91.000
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	30	1.692.839	2.395.237	2.169.408
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		4.667	8.823	5.752
Świadczenia pracownicze	29	84.038	103.973	109.971
Pozostałe zobowiązania i rezerwy	30	1.137.310	1.168.650	1.068.163
Zobowiązania krótkoterminowe razem		5.222.877	5.413.156	5.538.896
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami trwałymi (lub grupami do zbycia) przeznaczonymi do sprzedaży	17; 29.1	9.088	-	-
Zobowiązania razem		10.688.694	11.095.158	10.938.584
Kapitał własny i zobowiązania razem		18.947.157	20.284.754	20.005.008

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014
 > Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za rok 2014

sporządzone metodą pośrednią

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony	za rok zakończony
		31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
		(dane przekształcone)	
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk/(Strata) netto		(1.466.372)	39.428
Korekty:		2.904.163	1.388.160
Podatek dochodowy	10.1	(657.343)	(98.104)
Udziały w wynikach netto wspólnych przedsięwzięć wycenianych metodą praw własności	16	24.465	18.131
Amortyzacja	9.1	808.941	642.480
(Zyski)/Straty z tytułu różnic kursowych		366.720	119.591
Odsetki i dywidendy		168.177	170.636
(Zyski)/Straty z tytułu działalności inwestycyjnej		16.356	(6.401)
Odpisy z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych i pozostałych aktywów niematerialnych	9.3; 9.4	806.141	(550)
Rozliczenie i wycena instrumentów finansowych	9.5; 9.6	197.849	(112.861)
Zmniejszenie stanu należności z tytułu dostaw i usług		185.148	18.998
(Zwiększenie)/ Zmniejszenie stanu pozostałych aktywów		(6.376)	4.453
Zmniejszenie stanu zapasów		1.811.755	232.487
(Zmniejszenie)/Zwiększenie stanu zobowiązań z tytułu dostaw i usług		(702.398)	242.659
(Zmniejszenie)/Zwiększenie stanu pozostałych zobowiązań i rezerw		(120.389)	140.907
Zwiększenie stanu świadczeń pracowniczych		5.117	15.734
Podatek dochodowy zapłacony		(57.303)	(11.311)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		1.380.488	1.416.277
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Dywidendy otrzymane - wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności	16.1	7.280	6.098
Dywidendy otrzymane od jednostek pozostałych		894	680
Odsetki otrzymane		6.033	6.988
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i pozostałych aktywów niematerialnych		14.015	9.428
Sprzedaż zorganizowanej części przedsiębiorstwa		4.880	3.722
Sprzedaż udziałów - wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności	16.1	-	3
Utrata kontroli nad spółką LOTOS - Air BP Polska Sp. z o.o. po odjęciu zbytych środków pieniężnych		-	14.907
Wpływ z tytułu ostatecznego rozliczenia nabycia pakietu aktywów Heimdal	6	12.443	-
Zakup rzeczowych aktywów trwałych i pozostałych aktywów niematerialnych		(1.002.131)	(975.709)
Rozliczenie transakcji nabycia udziałów w spółce Energobaltic Sp. z o.o.		-	(13.112)
Wniesienie wkładów pieniężnych - wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw			

własności	16.1	(339)	(448)
Zakup udziałów w jednostkach powiązanych		(23)	-
Depozyt zabezpieczający		10.035	134
Środki przekazane na fundusz likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego		(407)	(1.654)
Rozliczenie pochodnych instrumentów finansowych		(11.018)	17.912
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(958.338)	(931.051)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu zaciągniętych kredytów	27.1	562.963	963.045
Wpływy z tytułu zaciągniętych pożyczek	27.2	106.900	-
Emisja obligacji	27.3	-	203.050
Przepływy środków pieniężnych wynikające ze zmian w udziale w jednostkach zależnych nie skutkujące utratą kontroli		(1.681)	(278)
Otrzymane dotacje		1.239	-
Zwrot środków z depozytu zabezpieczającego kredyt w spółce Energobaltic Sp. z o.o.		2.111	-
Wydatki z tytułu spłaty kredytów	27.1	(1.030.408)	(1.256.798)
Wydatki z tytułu spłaty pożyczek	27.2	(12.983)	(6.750)
Wykup obligacji	27.3	(17.397)	-
Zapłacone odsetki		(181.297)	(169.123)
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego		(18.830)	(16.811)
Rozliczenie pochodnych instrumentów finansowych		4.439	39.801
Wydatki związane z emisją akcji		(12.327)	-
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(597.271)	(243.864)
Przepływy pieniężne netto razem		(175.121)	241.362
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		11.509	(1.553)
Zmiana stanu środków pieniężnych netto		(163.612)	239.809
Środki pieniężne na początek okresu		(3.075)	(242.884)
Środki pieniężne na koniec okresu	20	(166.687)	(3.075)

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014
> Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za rok 2014

w tysiącach złotych	Nota	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji	Kapitał rezerwowany z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych	Zyski zatrzymane	Różnice kursowe z przeliczenia	Kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny razem
1 stycznia 2014		129.873	1.311.348	61.019	7.666.833	20.234	9.189.307	289	9.189.596
<i>Strata netto</i>		-	-	-	(1.466.326)	-	(1.466.326)	(46)	(1.466.372)
<i>Inne całkowite dochody/(straty) netto</i>		-	-	(473.554)	(7.317)	45.101	(435.770)	5	(435.765)
Całkowite dochody/(straty) ogółem		-	-	(473.554)	(1.473.643)	45.101	(1.902.096)	(41)	(1.902.137)
31 grudnia 2014		184.873	2.229.626	(412.535)	6.190.989	65.335	8.258.288	175	8.258.463
1 stycznia 2013 (dane przekształcone)		129.873	1.311.348	(36.801)	7.627.427	33.878	9.065.725	699	9.066.424
<i>Zysk netto</i>		-	-	-	39.415	-	39.415	13	39.428
<i>Inne całkowite dochody/(straty) netto</i>		-	-	97.820	(152)	(13.644)	84.024	(2)	84.022
Całkowite dochody/(straty) ogółem		-	-	97.820	39.263	(13.644)	123.439	11	123.450
Wykup akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A. od udziałowców niekontrolujących		-	-	-	143	-	143	(421)	(278)
31 grudnia 2013		129.873	1.311.348	61.019	7.666.833	20.234	9.189.307	289	9.189.596

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dodatkowe informacje i objaśnienia

INDEKS NOT SPRAWOZDANIA:

Nota 1. Informacje ogólne	Nota 20. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty
Nota 2. Skład Grupy Kapitałowej oraz jego zmiany	Nota 21. Kapitał podstawowy
Nota 3. Podstawa sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych	Nota 22. Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji
Nota 4. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, ale nie mają zastosowania	Nota 23. Kapitał rezerwowy z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych
Nota 5. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	Nota 24. Zyski zatrzymane
Nota 6. Zmiana danych prezentowanych we wcześniejszych okresach sprawozdawczych oraz zmiana zasad rachunkowości	Nota 25. Różnice kursowe z przeliczenia
Nota 7. Zasady rachunkowości	Nota 26. Udziały niekontrolujące
Nota 8. Segmenty działalności	Nota 27. Kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego
Nota 9. Przychody i koszty	Nota 28. Pochodne instrumenty finansowe
Nota 10. Podatek dochodowy	Nota 29. Świadczenia pracownicze
Nota 11. Zysk/(Strata) netto przypadający/(a) na jedną akcję	Nota 30. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, pozostałe zobowiązania i rezerwy
Nota 12. Dywidendy	Nota 31. Instrumenty finansowe
Nota 13. Rzeczowe aktywa trwałe	Nota 32. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym
Nota 14. Wartość firmy	Nota 33. Zarządzanie kapitałem
Nota 15. Pozostałe aktywa niematerialne	Nota 34. Uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (CO ₂)
Nota 16. Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności	Nota 35. Zobowiązania i aktywa warunkowe
Nota 17. Aktywa trwałe (lub grupy do zbycia) przeznaczone do sprzedaży	Nota 36. Informacje o podmiotach powiązanych
Nota 18. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe aktywa	Nota 37. Istotne zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy
Nota 19. Zapasy	Nota 38. Zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
> 1. Informacje ogólne

1. Informacje ogólne

Grupa LOTOS Spółka Akcyjna („Grupa LOTOS S.A.”, „Spółka”, „Jednostka Dominująca”) została utworzona 18 września 1991 roku. Siedziba Spółki mieści się w Polsce pod adresem: 80 – 718 Gdańsk, ul. Elbląska 135.

Podstawowym przedmiotem działalności Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. („Grupa Kapitałowa LOTOS” „Grupa Kapitałowa”, „Grupa”) jest wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej oraz ich sprzedaż hurtowa i detaliczna. Grupa prowadzi również działalność w zakresie pozyskiwania oraz eksploatacji złóż ropy naftowej i gazu ziemnego. Według klasyfikacji Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie, Grupa LOTOS S.A. zakwalifikowana jest do sektora paliwowego.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
> 2. Skład Grupy Kapitałowej oraz jego zmiany

2. Skład Grupy Kapitałowej oraz jego zmiany

W skład Grupy Kapitałowej LOTOS wchodzi: Grupa LOTOS S.A. jako Jednostka Dominująca oraz podmioty o profilu produkcyjnym, usługowym i handlowym (spółki zależne oraz spółki pośrednio zależne od Grupy LOTOS S.A.).

Ponadto Grupa posiada udziały we wspólnych przedsięwzięciach wycenianych metodą praw własności.

Poniżej przedstawiono informacje na temat siedziby i przedmiotu działalności wymienionych wyżej podmiotów, a także dane na temat procentowego udziału Grupy w ich własności oraz wskazanie stosowanej przez Grupę metody konsolidacji:

Nazwa podmiotu	Siedziba	Przedmiot działalności	Procentowy udział Grupy we własności jednostki	
			31.12.2014	31.12.2013
Jednostka Dominująca				
<i>Segment produkcji i handlu</i>				
• Grupa LOTOS S.A.	Gdańsk	Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej (głównie paliw) oraz ich sprzedaż hurtowa	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Jednostki bezpośrednio zależne konsolidowane metodą pełną				
<i>Segment wydobywczy</i>				
• LOTOS Petrobaltic S.A. (spółka posiada swoją grupę kapitałową: GK LOTOS Petrobaltic S.A.)	Gdańsk	Pozyskiwanie oraz eksploatacja złóż ropy naftowej i gazu ziemnego	99,99% ⁽¹⁾	99,98%
<i>Segment produkcji i handlu</i>				
• LOTOS Paliwa Sp. z o.o.	Gdańsk	Sprzedaż hurtowa, detaliczna paliw, lekkiego oleju opałowego, zarządzanie siecią stacji paliw LOTOS	100,00%	100,00%
• LOTOS Oil S.A.	Gdańsk	Produkcja i sprzedaż olejów smarowych i smarów oraz sprzedaż olejów bazowych	100,00%	100,00%
• LOTOS Asfalt Sp. z o.o.	Gdańsk	Produkcja i sprzedaż asfaltów	100,00%	100,00%
• LOTOS Kolej Sp. z o.o.	Gdańsk	Transport kolejowy	100,00%	100,00%
• LOTOS Serwis Sp. z o.o.	Gdańsk	Działalność w zakresie utrzymania ruchu mechanicznego, elektrycznego i automatyki, usługi remontowe	100,00%	100,00%
• LOTOS Lab Sp. z o.o.	Gdańsk	Wykonywanie analiz laboratoryjnych	100,00%	100,00%
• LOTOS Straż Sp. z o.o.	Gdańsk	Ochrona przeciwpożarowa	100,00%	100,00%
• LOTOS Ochrona Sp. z o.o.	Gdańsk	Ochrona mienia i osób	100,00%	100,00%
• LOTOS Terminale S.A. (spółka posiada swoją grupę kapitałową: GK LOTOS Terminale S.A.) ⁽²⁾	Czechowice-Dziedzice	Magazynowanie i dystrybucja paliw	100,00%	100,00%
• LOTOS Infrastruktura S.A. (spółka posiada swoją grupę kapitałową: GK LOTOS Infrastruktura S.A.)	Jasło	Magazynowanie i dystrybucja paliw. Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi	100,00%	100,00%
Pozostałe				
• LOTOS Gaz S.A. w likwidacji	Kraków	Spółka nie prowadzi działalności operacyjnej	100,00%	100,00%
• LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o. w likwidacji ⁽³⁾	Jasło	Spółka nie prowadzi działalności operacyjnej	100,00%	100,00%
Jednostki bezpośrednio zależne nie objęte konsolidacją				
• Infrastruktura Kolejowa Sp. z o.o.	Gdańsk	Spółka nie prowadzi działalności operacyjnej	100,00% ⁽⁴⁾	-

Jednostki pośrednio zależne konsolidowane metodą pełną

Segment produkcji i handlu

GK LOTOS Infrastruktura S.A.

• RCEkoenergia Sp. z o.o.	Czechowice-Dziedzice	Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej, ciepła i gazu	100,00%	100,00%
---------------------------	----------------------	---	---------	---------

GK LOTOS Terminale S.A.

• LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o.	Czechowice-Dziedzice	Produkcja estrów metylowych kwasów tłuszczowych (FAME)	100,00%	100,00%
------------------------------	----------------------	--	---------	---------

Segment wydobywczy

GK LOTOS Petrobaltic S.A.

• LOTOS Exploration and Production Norge AS	Norwegia, Stavanger	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej na Norweskim Szelfie Kontynentalnym; świadczenie usług związanych z poszukiwaniem i wydobyciem ropy naftowej i gazu ziemnego	99,99% ⁽⁵⁾	99,98%
---	---------------------	---	-----------------------	--------

• Aphrodite Offshore Services N.V.	Curaçao	Świadczenie usług w obszarze transportu morskiego (spółka nie prowadzi działalności operacyjnej)	99,99% ⁽⁵⁾	99,98%
------------------------------------	---------	--	-----------------------	--------

• B8 Sp. z o.o.	Gdańsk	Działalność usługowa wspomagająca górnictwo i wydobywanie	99,99% ⁽⁵⁾	99,98%
-----------------	--------	---	-----------------------	--------

• B8 Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością BALTIC S.K.A.	Gdańsk	Poszukiwanie i eksploatacja złóż ropy i gazu ziemnego	99,99% ⁽⁵⁾	99,98%
--	--------	---	-----------------------	--------

• Miliana Shipholding Company Ltd. (spółka posiada swoją grupę kapitałową: GK Miliana Shipholding Company Ltd.)	Cypr, Nikozja	Świadczenie usług magazynowania i transportu ropy naftowej oraz innych usług w obszarze transportu morskiego	99,99% ⁽⁵⁾	99,98%
---	---------------	--	-----------------------	--------

• Technical Ship Management Sp. z o.o. (spółka posiada swoją grupę kapitałową: GK Technical Ship Management Sp. z o.o.)	Gdańsk	Działalność usługowa wspomagająca transport morski, doradztwo w zakresie eksploatacji statków	99,99% ⁽⁵⁾	99,98%
---	--------	---	-----------------------	--------

• SPV Baltic Sp. z o.o.	Gdańsk	Świadczenie usług w obszarze transportu morskiego	99,99% ⁽⁵⁾	99,98%
-------------------------	--------	---	-----------------------	--------

• Miliana Shipmanagement Ltd.	Cypr, Nikozja	Świadczenie usług w obszarze transportu morskiego	99,99% ⁽⁵⁾	99,98%
-------------------------------	---------------	---	-----------------------	--------

• Miliana Shipping Group Ltd. (spółka posiada swoją grupę kapitałową: GK Miliana Shipping Group Ltd.)	Cypr, Nikozja	Zarządzanie posiadanymi aktywami	99,99% ⁽⁵⁾	99,98%
---	---------------	----------------------------------	-----------------------	--------

• Bazalt Navigation Co. Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	99,99% ⁽⁵⁾	99,98%
------------------------------	---------------	----------------	-----------------------	--------

• Granit Navigation Company Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	99,99% ⁽⁵⁾	99,98%
----------------------------------	---------------	----------------	-----------------------	--------

• Kambr Navigation Company Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	99,99% ⁽⁵⁾	99,98%
---------------------------------	---------------	----------------	-----------------------	--------

• St. Barbara Navigation Company Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	99,99% ⁽⁵⁾	99,98%
---------------------------------------	---------------	----------------	-----------------------	--------

• Petro Icarus Company Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	99,99% ⁽⁵⁾	99,98%
-----------------------------	---------------	----------------	-----------------------	--------

• Petro Aphrodite Company Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	99,99% ⁽⁵⁾	99,98%
--------------------------------	---------------	----------------	-----------------------	--------

• AB LOTOS Geonaftha (spółka posiada swoją grupę kapitałową: GK AB LOTOS Geonaftha)	Litwa, Gargždai	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej, świadczenie usług wiertniczych oraz kupno i sprzedaż ropy naftowej	99,99% ⁽⁵⁾	99,98%
---	-----------------	--	-----------------------	--------

• UAB Genciu Nafta	Litwa, Gargždai	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej	99,99% ⁽⁵⁾	99,98%
--------------------	-----------------	--	-----------------------	--------

• UAB Manifoldas	Litwa, Gargždai	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej	99,99% ⁽⁵⁾	99,98%
------------------	-----------------	--	-----------------------	--------

• UAB Manifoldas	Litwa, Gargždai	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej	99,99% ⁽⁵⁾	99,98%
------------------	-----------------	--	-----------------------	--------

Pozostałe

GK LOTOS Petrobaltic S.A.

• Energobaltic Sp. z o.o.	Władysławowo	Produkcja energii elektrycznej, energii cieplnej, LPG oraz kondensatu gazowego	99,99% ⁽⁵⁾	99,98%
Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności				
• LOTOS - Air BP Polska Sp. z o.o. ⁽⁶⁾	Gdańsk	Handel paliwem lotniczym oraz usługi logistyczne	50,00%	50,00%
<i>GK LOTOS Petrobaltic S.A.</i>				
• Baltic Gas Sp. z o.o. ⁽⁷⁾	Gdańsk	Górnictwo ropy naftowej i gazu ziemnego (działalność usługowa wspomagająca eksploatację złóż ropy naftowej i gazu ziemnego)	49,99%	49,99%
• Baltic Gas spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp.k. ⁽⁷⁾	Gdańsk	Górnictwo ropy naftowej i gazu ziemnego	62,40% ^(5,7)	81,68%
<i>GK AB LOTOS Geonafta</i>				
• UAB Minijos Nafta	Litwa, Gargždai	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej	49,99% ^(5,8)	49,99%

⁽¹⁾ W I półroczu 2014 roku Grupa LOTOS S.A. zakończyła proces przymusowego wykupu akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A. od udziałowców niekontrolujących, z wyłączeniem akcji należących do Skarbu Państwa. W I półroczu 2014 roku Spółka nabyła 429 sztuk akcji o łącznej wartości 54 tys. zł. W wyniku transakcji dokonanych w I półroczu 2014 roku wartość udziałów niekontrolujących zmniejszyła się o kwotę 83 tys. zł, natomiast do zysków zatrzymanych przypisanych Jednostce Dominującej została odniesiona kwota 29 tys. zł. Wydatki z tytułu nabycia ww. akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A. wyniosły 54 tys. zł i zostały zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych w pozycji *Przepływy środków pieniężnych wynikające ze zmian w udziale w jednostkach zależnych nie skutkujące utratą kontroli*.

⁽²⁾ W związku z wyrokiem z dnia 9 lipca 2014 roku Sądu Rejonowego Katowice-Wschód w Katowicach Wydział VIII Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego w sprawie o zmianę wyceny akcji spółki LOTOS Terminale S.A. nabytych przez Grupę LOTOS S.A. w 2011 roku w ramach procesu przymusowego wykupu akcji, Grupa LOTOS S.A. zobowiązana jest do wypłaty byłym akcjonariuszom spółki LOTOS Terminale S.A. (udziałowcy niekontrolujący) łączną kwotę 2.208 tys. zł. W związku z powyższym zyski zatrzymane Grupy zmniejszyły się o kwotę 2.208 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość nieregulowanych zobowiązań z tytułu powyżej transakcji wyniosła 581 tys. zł. Poniesione w 2014 roku wydatki z tytułu powyższej transakcji w kwocie 1.627 tys. zł zostały zaprezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych z działalności finansowej w pozycji *Przepływy środków pieniężnych wynikające ze zmian w udziale w jednostkach zależnych nie skutkujące utratą kontroli*.

⁽³⁾ Do rejestru spółki LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o. wpisano prowadzone przez Sąd Rejonowy w Rzeszowie Wydział XII Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego otwarcie postępowania likwidacyjnego na mocy postanowienia z dnia 11 kwietnia 2014 roku. Postępowanie likwidacyjne jest konsekwencją realizowanego „Programu Efektywności i Rozwój 2013 - 2015”, którego jednym z elementów jest porządkowanie struktury Grupy Kapitałowej LOTOS. Na dzień 31 grudnia 2014 roku zakończono postępowanie likwidacyjne spółki LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o.

⁽⁴⁾ W dniu 6 października 2014 roku pomiędzy Grupą LOTOS S.A. a Kancelarią Prawną Domański i Wspólnicy sp.k. została zawarta umowa nabycia udziałów, na mocy której Grupą LOTOS S.A. nabyła 100% udziałów spółki Infrastruktura Kolejowa Sp. z o.o. Podmiot wyłączono z konsolidacji z uwagi na fakt, iż wielkości wykazywane w sprawozdaniu finansowym tej jednostki na dzień 31 grudnia 2014 roku są nieistotne dla realizacji obowiązku określonego w standardzie MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”.

⁽⁵⁾ Zmiany kapitałowe opisane w punkcie ⁽¹⁾ miały wpływ na pośredni udział procentowy Grupy we własności jednostek GK LOTOS Petrobaltic S.A.

⁽⁶⁾ Umowa joint venture Grupy LOTOS S.A. z BP Europe SE na prowadzenie działalności w zakresie dostaw paliwa lotniczego w ramach spółki LOTOS - Air BP Polska Sp. z o.o.

⁽⁷⁾ Spółka celowa powołana w związku ze współpracą spółek LOTOS Petrobaltic S.A. oraz CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o. w ramach zagospodarowania złóż B-4 i B-6.

W 2014 roku zmiana procentowego udziału Grupy we własności jednostki Baltic Gas spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp. k. wynikała z wpłaty wniesionego przez spółkę CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o. („CalEnergy”) wkładu pieniężnego w wysokości 10.183 tys. zł zgodnie z aktem notarialnym z dnia 21 sierpnia 2013 roku oraz z podwyższenia umówionych wkładów komandytariuszy: spółki CalEnergy oraz spółki LOTOS Petrobaltic S.A. Podwyższenie umówionych wkładów nastąpiło przez wniesienie wkładów pieniężnych w następującej wysokości: spółka CalEnergy w kwocie 44.205 tys. zł (podwyższenie wkładu z kwoty 21.865 tys. zł do kwoty 66.071 tys. zł), spółka LOTOS Petrobaltic S.A. o 348 tys. zł (podwyższenie wkładu z kwoty 52.300 tys. zł do kwoty 52.648 tys. zł). W związku z powyższym procentowy udział we własności jednostki na podstawie wartości wkładów wniesionych przez poszczególnych wspólników do sumy wszystkich wniesionych na dzień 31 grudnia 2014 roku wkładów prezentował się następująco: Baltic Gas Sp. z o.o. (Komplementariusz) (0,001%); LOTOS Petrobaltic S.A. (Komandytariusz) (62,403%); CalEnergy (Komandytariusz) (37,596%). W rozumieniu regulacji MSSF spółki: Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy sp.k oraz Baltic Gas Sp. z o.o. są podmiotami współkontrolowanymi (wspólne przedsięwzięcie wyceniane metodą praw własności zgodnie z MSSF 11) przez Grupę (patrz nota 2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013).

⁽⁸⁾ Na dzień 31 grudnia 2014 roku zgodnie z MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne” udziały w spółce UAB Minijos Nafta zostały wycenione metodą praw własności. Ujęcie to zostało zastosowane retrospektywnie. W zatwierdzonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku spółka była konsolidowana metodą proporcjonalną.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
> 3. Podstawa sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych

3. Podstawa sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe („skonsolidowane sprawozdanie finansowe”, „sprawozdanie finansowe”) zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez Unię Europejską, opublikowanymi i obowiązującymi na dzień 31 grudnia 2014 roku. Biorąc pod uwagę toczący się w Unii Europejskiej proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez Unię Europejską dla roku 2014, z wyjątkiem zasad, które zostały zmienione lub wprowadzone w wyniku zastosowania nowych regulacji MSSF dla okresów rocznych rozpoczynających się po 1 stycznia 2014 roku lub później, (patrz nota 4 <<http://raportroczny.lotost.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/4.-nowe-standardy-i-interpretacje-ktore-zostaly-opublikowane-ale-nie-maja-zastosowania>>).

W okresach rozpoczynających się w dniu i po 1 stycznia 2014 roku obowiązują nowe standardy, zmiany w obowiązujących standardach oraz interpretacje, które zostały przyjęte przez Unię Europejską („UE”) i zastosowane przez Spółkę:

- MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – w UE najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – w UE najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- MSSF 12 „Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – w UE najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe” - wersja z 2011 roku (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – w UE najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” - wersja z 2011 roku (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – w UE najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- Zmiany do MSR 32 „Instrumenty finansowe: prezentacja: kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 10, MSSF 11 i MSSF 12 „Przepisy przejściowe” (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – w UE najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 10, MSSF 12 oraz MSR 27 „Jednostki inwestycyjne” (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- Zmiany do MSR 39 „Odnowienie instrumentów pochodnych i kontynuacja rachunkowości zabezpieczeń” wydane w dniu 27 czerwca 2013 roku (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- Zmiany w MSR 36 „Ujawnienia dotyczące wartości odzyskiwalnej aktywów niefinansowych” wydane 29 maja 2013 roku (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później).

Standardem, który w istotny sposób wpłynął na zmianę stosowanych przez Grupę polityk rachunkowości, opisanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2013 (w szczególności w notach 7.11 oraz 7.30) jest nowy standard MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne”. Zastąpił on dotychczas obowiązujące regulacje MSR 31 „Udziały we wspólnych przedsięwzięciach” i SKI-13 „Wspólnie kontrolowane jednostki – niepieniężny wkład wspólników”.

Wspólne ustalenia umowne zostały zdefiniowane w MSSF 11 jako umowa, w ramach której dwie lub więcej stron prowadzi działalność gospodarczą podlegającą wspólnej kontroli, natomiast wspólna kontrola występuje wyłącznie wówczas, gdy decyzje dotyczące istotnych działań w ramach porozumienia wymagają jednogłośnej zgody wszystkich stron.

MSSF 11 wyróżnia dwa rodzaje wspólnych ustaleń umownych: wspólne działania i wspólne przedsięwzięcia, a kryterium podziału oparto na różnych prawach i obowiązkach stron porozumień.

Jeśli wspólna inicjatywa daje stronom współkontrolującym prawa do jej aktywów netto, to mowa o wspólnym przedsięwzięciu (z ang. „joint ventures”), które co do zasady realizowane jest poprzez utworzenie przez inwestorów odrębnej jednostki (z ang. „vehicle”). Na dzień 31 grudnia 2014 roku do tego typu przedsięwzięć Grupy zaliczyć należy działającą w segmencie produkcji i handlu współkontrolowaną jednostkę LOTOS – Air BP Polska Sp. z o.o., a także jednostki w segmencie wydobywczym: Baltic Gas Sp. z o.o. oraz Baltic Gas spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp.k., jak również UAB Minijos Nafta.

Od dnia 1 stycznia 2014 roku wszystkie wspólne ustalenia umowne spełniające definicję wspólnego przedsięwzięcia podlegają wycenie metodą praw własności. Obowiązujące przepisy MSSF 11 nie przewidują już bowiem możliwości zastosowania tzw. metody proporcjonalnej, obowiązującej w poprzednich latach. Zasady wyceny udziałów metodą praw własności, a także konsolidowania jednostek wyeliminowaną obecnie metodą proporcjonalną zostały opisane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2013 w nocie 7.11.

W niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym sporządzonym na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa ujęła udziały w spółce UAB Minijos Nafta metodą praw własności (w zatwierdzonych sprawozdaniach finansowych za okresy zakończone przed dniem 1 stycznia 2014 roku spółka ta konsolidowana była metodą proporcjonalną) oraz w spółkach LOTOS – Air BP Polska Sp. z o.o., Baltic Gas Sp. z o.o. i Baltic Gas spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp.k.

Wspólne ustalenia umowne, w ramach których strony współkontrolujące posiadają prawa do aktywów i obowiązki dotyczące zobowiązań określa się wspólnymi działaniami / operacjami (z ang. „joint operations”). Na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa posiadała udziały we wspólnych działaniach realizowanych w segmencie wydobywczym przez należącą do grupy kapitałowej LOTOS Petrobaltic S.A. - norweską spółkę LOTOS Exploration and Production Norge AS.

Zgodnie z MSSF 11 Grupa bezpośrednio ujmuje w księgach swój udział w aktywach, zobowiązaniach, przychodach i kosztach związanych ze wspólnymi działaniami w Norwegii, co zostało odzwierciedlone w odpowiednich pozycjach niniejszego sprawozdania skonsolidowanego. Przed dniem 1 stycznia 2014 roku działalność w Norwegii rozliczana była na zasadach obowiązujących dla wspólnych przedsięwzięć definiowanych zgodnie z MSR 31 jako wspólnie kontrolowane aktywa i zobowiązania, co opisano w notce 7.30 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013. Zastosowanie MSSF 11 nie spowodowało tu konieczności przekształceń i zmian danych porównawczych Grupy dotyczących tego obszaru działalności ze względu na zbieżność obecnych i poprzednio obowiązujących regulacji MSSF dotyczących rozliczania tego rodzaju współkontrolowanych operacji.

Niezależnie od zmian zasad rachunkowości wynikających z wprowadzonych z dniem 1 stycznia 2014 nowych regulacji MSSF, Zarząd zwraca uwagę, że w związku z tym, iż w okresie sprawozdawczym zakończonym dnia 31 grudnia 2014 roku Grupa uzyskała po raz pierwszy przychody ze sprzedaży ropy naftowej i gazu ziemnego w Norwegii, dokonano wyboru i zatwierdzenia nowych zasad rachunkowości w zakresie ich ujmowania i wyceny (patrz nota 7 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/7.-zasady-rachunkowosci>>). Osiągnięte w okresie sprawozdawczym przychody z tego tytułu pochodziły z produkcji gazu ziemnego ze złóż Skirne, Vale oraz Atla, w których udziały Grupa nabyła 30 grudnia 2013 roku (patrz nota 13 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013 - „Informacja dotycząca nabycia udziałów w norweskich koncesjach wydobywczych i poszukiwawczych – Heimdal”).

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki Grupy.

Walutą funkcjonalną Jednostki Dominującej i walutą prezentacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski („złoty”, „zł”, „PLN”). Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w tysiącach złotych i wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
 > 4. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, ale nie mają zastosowania

4. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, ale nie mają zastosowania

Nowe standardy, zmiany w obowiązujących standardach oraz interpretacje, które zostały przyjęte przez Unię Europejską („UE”):

- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF cykl 2010 - 2012 wydane w dniu 12 grudnia 2013 roku (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2014 roku lub później) – w UE najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lutego 2015 roku lub później),
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF cykl 2011 - 2013 wydane w dniu 12 grudnia 2013 roku (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2014 roku lub później) – w UE najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2015 roku lub później),
- Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze: Programy określonych świadczeń: Składki pracownicze” (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2014 roku lub później) – w UE najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lutego 2015 roku lub później),
- Interpretacja KIMSF 21 „Opłaty publiczne”, opublikowaną dnia 20 maja 2013 roku (mającą zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2014 roku lub później – w UE mająca zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 17 czerwca 2014 roku lub później).

Nowe standardy, zmiany w obowiązujących standardach oraz interpretacje, które nie zostały przyjęte przez Unię Europejską:

- MSSF 9 „Instrumenty finansowe” wydany w dniu 24 lipca 2014 roku (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później),
- MSSF 14 „Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe” wydany w dniu 30 stycznia 2014 roku (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później),
- MSSF 15 „Przychody z tytułu umów z klientami” wydany w dniu 28 maja 2014 roku (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne: Rozliczenie nabycia udziału we wspólnej działalności” wydane w dniu 6 maja 2014 roku (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później),
- Zmiany do MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe” i MSR 38 „Aktywa niematerialne”: Wyjaśnienie dopuszczalnych metod amortyzacji; wydane w dniu 12 maja 2014 roku (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później),
- Zmiany do MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe” i MSR 41 „Rolnictwo”: Rośliny produkcyjne; wydane w dniu 30 czerwca 2014 roku (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później),
- Zmiany do MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe: Metoda praw własności w jednostkowym sprawozdaniu finansowym” wydane w dniu 12 sierpnia 2014 roku (mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” i MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”: Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem; wydane w dniu 11 września 2014 roku (mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później, przy czym termin ten został wstępnie odroczony, i do dnia publikacji niniejszego sprawozdania finansowego nie podjęto decyzji odnośnie terminów, w których będą przeprowadzone poszczególne etapy prac prowadzących do zatwierdzenia niniejszych zmian),
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF cykl 2012 - 2014 wydane w dniu 25 września 2014 roku (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, MSSF 12 „Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach” i MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” Jednostki inwestycyjne: Zastosowanie wyjątku dotyczącego konsolidacji wydane w dniu 18 grudnia 2014 roku (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później),
- Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”: Ujawnienia wydane w dniu 18 grudnia 2014 roku (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później).

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego z przyjętych przez UE standardów, interpretacji lub zmian, które nie weszły dotychczas w życie. Zarząd Spółki jest w trakcie analizy i oceny ich wpływu na stosowane przez Grupę zasady (polityki) rachunkowości oraz przyszłe sprawozdania finansowe Grupy.

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
> 5. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

5. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga przyjęcia pewnych założeń oraz dokonania szacunków i osądów, które wpływają na wielkości wykazane w sprawozdaniu finansowym.

Założenia i szacunki są oparte na najlepszej wiedzy kierownictwa na temat bieżących i przyszłych zdarzeń oraz działań, jednak rzeczywiste wyniki mogą się różnić od przewidywanych.

Szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji. Zmiana szacunków księgowych jest rozpoznawana w okresie, w którym zostały one zmienione, jeśli dotyczy to wyłącznie tego okresu, lub w okresie bieżącym i przyszłym, jeśli zmiany dotyczą zarówno okresu bieżącego jak i przyszłego. Przyjęte istotne założenia przy dokonywaniu szacunków przedstawione zostały w odpowiednich notach do sprawozdania.

Przyjmując założenia, dokonując szacunków i osądów zarząd Spółki (Zarząd) może kierować się własnym doświadczeniem i wiedzą, a także opiniami, analizami i rekomendacjami niezależnych ekspertów.

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, istotne znaczenie, mają profesjonalny osąd kierownictwa, szacunki i założenia stanowiące ich podstawę:

Świadczenia pracownicze

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych. Założenia aktuarialne i wycena zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych opisana została w **nocie 29.4**.

Amortyzacja

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz aktywów niematerialnych. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ich ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków. Aktualizacja szacunków w tym zakresie, która miała wpływ na sprawozdanie finansowe Grupy za rok 2014 dotyczyła przede wszystkim Jednostki Dominującej, w której nastąpiło zmniejszenie amortyzacji z tego tytułu o 23.472 tys. zł.

Podstawą do naliczania amortyzacji naturalnej składników majątku morskich i lądowych kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego są oceniane przez Grupę, weryfikowane i aktualizowane wielkości zasobów węglowodorów (wg tzw. kategorii 2P zasoby pewne oraz zasoby prawdopodobne) oraz prognozy wydobywania dla poszczególnych złóż ropy naftowej i gazu sporządzane na podstawie danych geologicznych, w oparciu o próbną eksploatację, późniejszy przebieg produkcji i harmonogram planowanych prac przyjętych w strategii długoterminowej.

W związku z transakcją nabycia w grudniu 2013 roku pakietu aktywów Heimdal na Norweskim Szelfie Kontynentalnym zwiększeniu uległy szacowane zasoby ropy naftowej i gazu, co ma wpływ na amortyzację naturalną aktywów wydobywczych Grupy począwszy od dnia 1 stycznia 2014 roku.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek wycenia się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy doborze właściwych dla tych celów metod i założeń Grupa kieruje się profesjonalnym osądem.

Założenia dotyczące wyceny wartości godziwej instrumentów finansowych opisano w **nocie 7.23**.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione. Zarząd Jednostki Dominującej weryfikuje przyjęte szacunki dotyczące prawdopodobieństwa odzyskania aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w oparciu o zmiany czynników branych pod uwagę przy ich dokonywaniu, nowe informacje oraz doświadczenia z przeszłości.

Informacje dotyczące aktywów z tytułu podatku odroczonego przedstawiono w **nocie 10.3**.

Utrata wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne oraz pojedynczych składników rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych

Każdorazowo na dzień kończący okres sprawozdawczy, zgodnie z postanowieniami standardu MSR 36 „Utrata wartości aktywów”, przeprowadza się analizę pod kątem przesłanek, które mogłyby wskazywać na ewentualną utratę wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne oraz pojedynczych składników aktywów. Przesłanki mogą pochodzić z zewnątrz i dotyczyć na przykład zmiennych rynkowych (w tym: zmiany cen, notowań kursów walut, notowań giełdowych, stóp procentowych, innych zmiennych związanych z bieżącymi trendami gospodarczymi), jak również wynikać z planów, działań i zdarzeń mających miejsce w Grupie, związanych na przykład z decyzjami o zmianie, zaniechaniu, ograniczaniu, czy rozwoju działalności, a także zmianie technologii, działaniach efektywnościowych i inwestycyjnych.

Stwierdzenie utraty wartości wymaga oszacowania wartości odzyskiwalnej składników aktywów lub ośrodków wypracowujących środki

pieniężne. Do istotnych założeń uwzględnianych przy szacunkach tej wartości należą takie zmienne jak: stopy dyskontowe, stopy wzrostu, wskaźniki cenowe.

Po przeprowadzeniu analiz przepływów pieniężnych dla poszczególnych ośrodków wypracowujących środki pieniężne i wykonaniu stosownych testów na utratę wartości dla aktywów, które tego wymagały, Grupa dokonała niezbędnych korekt wartości aktywów i zaprezentowała ich efekt w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Informacje dotyczące składników rzeczowych aktywów trwałych, wartości firmy i pozostałych wartości niematerialnych znajdują się w notach 13 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/13.-rzeczowe-aktywa-trwale>> , 14 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/14.-wartosc-firmy>> i 15 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/15.-pozostale-aktywa-niematerialne>> gdzie opisano założenia i wyniki testów na utratę wartości tych aktywów, przeprowadzonych przez Grupę w roku 2014 i w okresie porównywalnym.

Informacje na temat utraty wartości inwestycji Grupy we wspólnych przedsięwzięciach zawiera nota 16 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/16.-wspolne-przedsiwziecia-wyceniane-metoda-praw-wlasnosc>> .

Rezerwa na koszty likwidacji instalacji segmentu wydobywczego i rekultywację terenu

Na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy Grupa dokonuje analizy kosztów niezbędnych do poniesienia w celu likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego oraz nakładów do poniesienia na przyszłą rekultywację terenu. W wyniku tych analiz Grupa koryguje wartość utworzonej w poprzednich latach rezerwy na rekultywację, urealnijając jej poziom do wysokości szacowanych przyszłych, niezbędnych do poniesienia kosztów. Na wzrost rezerwy z tego tytułu wpływ ma również szacunek zmiany wartości pieniądza w czasie. Zasady ujmowania tych rezerw przedstawiono w notce 7.27.1, natomiast informacje na temat rezerw ujętych w niniejszym sprawozdaniu finansowym za rok 2014 znajdują się w notce 30.1.

Rozpoznawanie przychodów z tytułu sprzedaży ropy naftowej i gazu ziemnego w ramach wspólnych działań w Norwegii

Zgodnie z zastosowaną przez Grupę polityką rachunkowości przychody ze sprzedaży węglowodorów wydobytych ze złóż na Norweskim Szelfie Kontynentalnym, w których Grupa posiada udziały są ujmowane zgodnie z tzw. metodą uprawnień (patrz nota 7.2), odpowiednio do wysokości udziału w produkcji danego złoża. Szacunek przychodów ze sprzedaży ujętych w sprawozdaniu z całkowitych dochodów danego okresu sprawozdawczego dokonywany jest na podstawie bieżących danych na temat produkcji z poszczególnych złóż w tym okresie. Różnice między wartością sprzedaży uzyskaną ze złóż Skirne, Vale oraz Atla a szacowanym na podstawie umownego udziału w produkcji z danego złoża przychodem Grupy są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w należnościach i zobowiązaniach z tytułu dostaw i usług, które w roku 2014 wynosiły odpowiednio 5.730 tys. zł i 704 tys. zł.

Kontrola nad jednostką, w której dokonano inwestycji

Zgodnie z MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” Grupa sprawuje kontrolę nad jednostką, jeżeli z tytułu swojego zaangażowania w tę jednostkę podlega ekspozycji na zmienne zwroty lub gdy ma prawa do takich zmiennych zwrotów, oraz ma możliwość wywierania na nie wpływu poprzez sprawowanie nad tą jednostką władzy. Grupa bierze pod uwagę wszystkie fakty i okoliczności, dokonując oceny, czy sprawuje kontrolę nad daną jednostką, w tym cel i model jednostki, przedmiot jej istotnej działalności i sposób podejmowania decyzji oraz znaczące prawa dające możliwość bieżącego decydowania (z wyłączeniem praw ochronnych) i faktyczną ich realizację, a także charakter swoich relacji z innymi podmiotami w stosunku do takiej jednostki. Grupa dokonuje ponownej oceny, czy sprawuje kontrolę nad jednostką, jeżeli fakty i okoliczności wskazują, że nastąpiła zmiana jednego lub więcej z trzech elementów kontroli: posiadania władzy, ekspozycji na zmienne zwroty lub praw do tych zwrotów lub możliwości wykorzystania władzy nad jednostką. Na dzień kończący okres sprawozdawczy Grupa sprawuje kontrolę nad wszystkimi jednostkami określonymi w niniejszym sprawozdaniu finansowym jako zależne (patrz nota 2 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/2.-sklad-grupy-kapitalowej-oraz-jego-zmiany>>).

Współkontrola nad jednostką, bądź działalnością, w której dokonano inwestycji

Grupa sprawuje współkontrolę nad jednostką, jeśli wraz ze wszystkimi współinwestorami musi współdziałać w celu kierowania jej istotną działalnością, co oznacza tym samym, że żaden ze współinwestorów pojedynczo nie sprawuje nad nią kontroli i bez współdziałania z pozostałymi nie może nią kierować. Grupa dokonuje oceny, czy sprawuje współkontrolę nad tzw. ustaleniem umownym definiowanym wg MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne” bądź jako wspólne przedsięwzięcie, bądź wspólną działalność biorąc pod uwagę, czy wszystkie strony takiego ustalenia je kontrolują, czy podlegają wspólnie ekspozycji na zmienne zwroty z realizowanej inwestycji lub posiadają prawa do takich zwrotów oraz są w stanie decydować i wpływać wspólnie na ich wysokość poprzez wspólne kierowanie. Na dzień kończący okres sprawozdawczy Grupa prowadzi wspólne działania w ramach inwestycji realizowanych w Norwegii, a także posiada wspólne przedsięwzięcia (patrz nota 2 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/2.-sklad-grupy-kapitalowej-oraz-jego-zmiany>> oraz nota 16) <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/16.-wspolne-przedsiwziecia-wyceniane-metoda-praw-wlasnosc>> i biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności oraz fakty, sprawuje współkontrolę.

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia

> 6. Zmiana danych prezentowanych we wcześniejszych okresach sprawozdawczych oraz zmiana zasad rachunkowości

6. Zmiana danych prezentowanych we wcześniejszych okresach sprawozdawczych oraz zmiana zasad rachunkowości

W celu zachowania przejrzystości i odniesienia do wcześniej opublikowanych danych finansowych na dzień i za okres zakończony 31 grudnia 2013 oraz na dzień 1 stycznia 2013 roku Grupa prezentuje szczegółowe zestawienie wszystkich, niezbędnych przekształceń dokonanych dla poszczególnych pozycji sprawozdawczych w formie tabelarycznej w notce 6.4 poniżej. W notach 6.1, 6.2 i 6.3 podano informacje na temat przyczyn dokonanych przekształceń.

6.1 Zmiana danych w związku z ostatecznym rozliczeniem nabycia udziałów w norweskich koncesjach wydobywczych i poszukiwawczych - Heimdal

18 października 2013 roku spółka należąca do GK LOTOS Petrobaltic S.A. - LOTOS Exploration and Production Norge AS („LOTOS E&P Norge AS”) zawarła umowę z Centrica Resources (Norge) AS i Centrica Norway Limited, podmiotami zależnymi brytyjskiej spółki Centrica Plc., w sprawie nabycia pakietu aktywów Heimdal na Norweskim Szelfie Kontynentalnym.

W dniu 30 grudnia 2013 roku spełnione zostały wszelkie warunki zawieszające wykonanie ww. umowy i nastąpiło przeniesienie na spółkę LOTOS E&P Norge AS wszelkich istotnych korzyści i rodzajów ryzyka związanych z prawem własności do nabytych aktywów Heimdal (patrz nota 13 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013).

Zgodnie z postanowieniami ww. umowy nabycia aktywów pakietu Heimdal, w terminie trzech miesięcy od dnia nabycia, strony na dzień 31 marca 2014 roku dokonały ostatecznego rozliczenia transakcji. Transakcja nie miała wpływu na wynik finansowy Grupy. Efekt ostatecznego rozliczenia został ujęty retrospektywnie, zatem w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym dokonano korekty danych porównawczych na dzień 31 grudnia 2013 roku. Poniżej przedstawiono ostatecznie ustalone wartości oraz ich wpływ na dane na dzień 31 grudnia 2013 roku:

Pozycja sprawozdawcza	Pierwotne rozliczenie na dzień 31 grudnia 2013 roku		Ostateczne rozliczenie na dzień 31 marca 2014 roku		Efekt ostatecznego rozliczenia nabycia wykazany jako korekta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2013 roku	
	w mln NOK	w mln PLN	w mln NOK	w mln PLN	w mln NOK	w mln PLN
I. Rzeczowe aktywa trwałe	634,2	314,1	628,2	311,1	(6,0)	(3,0)
II. Aktywa niematerialne	303,6	150,4	303,6	150,4	-	-
Wartość nabytych aktywów Heimdal po uwzględnieniu rozliczenia pro & contra z uwzględnieniem aktywowanych kosztów transakcji i szacunkowych przyszłych płatności warunkowych (I + II)	937,8	464,5	931,8	461,5	(6,0)	(3,0)
III. Aktywo na likwidację	496,0	245,7	496,0	245,7	-	-
Razem (I + II + III)	1.433,8	710,2	1.427,8	707,2	(6,0)	(3,0)
Rozliczenie ceny nabycia (A + B):	910,5	450,9	904,5	447,9	(6,0)	(3,0)
A. Zapłacona cena po uwzględnieniu rozliczenia pro & contra (175,8 mln USD - 77 mln USD)	631,6	312,8	606,8	300,5	(24,8)	(12,3)
B. Wynikająca z pro & contra kwota podatku dotycząca przepływów pieniężnych wygenerowanych w okresie przejściowym (kwota zapłacona przez Centrica do urzędu podatkowego w Norwegii, rozliczona z tytułu podatku odroczonego LOTOS E&P Norge AS)	278,9	138,1	297,7	147,4	18,8	9,3
Aktywowane koszty związane z transakcją (C + D):	27,3	13,6	27,3	13,6	-	-
C. Kwota warunkowych przyszłych płatności wg umowy	10,2	5,1	10,2	5,1	-	-
D. Aktywowane koszty transakcyjne	17,1	8,5	17,1	8,5	-	-

E. Rezerwa na likwidację	496,0	245,7	496,0	245,7	-	-
Razem (A+B+C+D+E)	1.433,8	710,2	1.427,8	707,2	(6,0)	(3,0)

6.2 Zmiana danych w związku z zaprzestaniem stosowania metody proporcjonalnej i zastosowaniem metody praw własności do ujmowania udziałów w posiadanych przez Grupę na dzień 31 grudnia 2013 roku wspólnym przedsięwzięciu prowadzonym w formie spółki UAB Minijos Nafta

Spośród nowych, obowiązujących od dnia 1 stycznia standardów MSSF, standardem, który w istotny sposób wpłynął na zmianę stosowanych przez Grupę polityk rachunkowości jest standard MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne” (patrz nota 3 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/3.-podstawa-sporzadzania-skonsolidowanych-sprawozda-finansowych>>).

Aby zapewnić porównywalność danych prezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2014, zgodnie z przyjętymi do sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego regulacjami MSSF 11, posiadane przez Grupę na dzień 31 grudnia 2013 roku udziały w spółce UAB Minijos Nafta, stanowiącej wspólne przedsięwzięcie w rozumieniu tego standardu, ujęto metodą praw własności, przekształcając odpowiednio dane porównawcze.

W zatwierdzonym sprawozdaniu finansowym, sporządzonym na dzień 31 grudnia 2013 roku, do konsolidacji spółki UAB Minijos Nafta zastosowana była tzw. metoda proporcjonalna, uregulowana we wcześniej stosowanym standardzie MSR 31 „Udziały we wspólnych przedsięwzięciach”.

Metoda proporcjonalna polegała na tym, iż wszystkie aktywa, zobowiązania, przychody i koszty jednostki współkontrolowanej były indywidualnie sumowane z podobnymi pozycjami w sprawozdaniu finansowym, zgodnie z udziałem Grupy w aktywach netto tej spółki, jednak MSSF 11 nie przewiduje już możliwości jej stosowania, dlatego Grupa dokonała zmiany zasad w tym zakresie.

Zastosowana w niniejszym sprawozdaniu finansowym metoda praw własności polega na tym, iż inwestycje we wspólnych przedsięwzięciach w rozumieniu MSSF 11 wykazuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według ceny nabycia skorygowanej o późniejszą zmianę udziału Grupy w aktywach netto tych jednostek, pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Sprawozdanie z całkowitych dochodów odzwierciedla wówczas udział w wynikach działalności tych jednostek, natomiast w przypadku zmiany ujętej bezpośrednio w ich kapitale własnym Grupa ujmuje swój udział w każdej zmianie i ujawnia go, jeśli jest to właściwe, w sprawozdaniu ze zmian w kapitale własnym (patrz Zasady rachunkowości, nota 7.11).

Zmiana metody ujęcia spółki UAB Minijos Nafta w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej spowodowała zmniejszenie w stosunku do danych opublikowanych sumy bilansowej na dzień 31 grudnia 2013 roku o kwotę 14.863 tys. zł (1 stycznia 2013: 22.557 tys. zł). Przychody ze sprzedaży Grupy za rok 2013 w stosunku do danych opublikowanych zmniejszyły się o kwotę 38.177 tys. zł. Tym samym zysk operacyjny Grupy w roku 2013 wzrósł w stosunku do danych opublikowanych o kwotę 20.106 tys. zł.

Jednocześnie zmiana metody ujęcia nie miała wpływu na kapitał własny oraz wynik netto Grupy za rok 2013. Na dzień 31 grudnia 2013 roku udział Grupy w aktywach netto spółki UAB Minijos Nafta i w ich zmianach w kwocie 63.576 tys. zł został ujęty w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji *Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności* (1 stycznia 2013: 85.214 tys. zł). Udział Grupy w stracie netto za rok 2013 spółki UAB Minijos Nafta w kwocie 17.123 tys. zł został ujęty w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji *Udział w wynikach netto wspólnych przedsięwzięć wycenianych metodą praw własności*.

6.3 Pozostałe istotne zmiany

Zgodnie z dokonaniem w 2014 roku ostatecznym rozliczeniem podatku dochodowego (CIT) za rok 2013 w spółce LOTOS Exploration and Production Norge AS (GK LOTOS Petrobaltic S.A.), Grupa rozpoznała na dzień 31 grudnia 2013 roku należność z tytułu zwrotu podatku dochodowego, co spowodowało reklasyfikację danych na dzień 31 grudnia 2013 roku. Przekształcenie danych dotyczyło pozycji *Aktywa z tytułu podatku odroczonego*, którego wartość spadła o kwotę 46.424 tys. zł oraz pozycji *Należności z tytułu podatku dochodowego*, których wartość wzrosła o tę samą kwotę.

6.4 Zestawienie wszystkich dokonanych przekształceń w stosunku do wcześniej opublikowanych danych finansowych na dzień i za okres zakończony 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 1 stycznia 2013 roku

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2013 roku

w tysiącach złotych	31 grudnia 2013* (badane)	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	Efekt zmian, w tym:	Efekt zmiany metody konsolidacji UAB Minijos Nafta	Efekt ostatecznego rozliczenia nabycia aktywów Heimdal	Efekt pozostałych zmian
Aktywa trwałe, w tym:	12.038.771	11.979.871	(58.900)	(153)	(12.323)	(46.424)
<i>Rzeczowe aktywa trwałe</i>	<i>10.048.374</i>	<i>10.009.073</i>	<i>(39.301)</i>	<i>(36.298)</i>	<i>(3.003)</i>	-
<i>Pozostałe aktywa niematerialne</i>	<i>686.222</i>	<i>658.797</i>	<i>(27.425)</i>	<i>(27.431)</i>	<i>6</i>	-
<i>Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw</i>	<i>66.222</i>	<i>129.798</i>	<i>63.576</i>	<i>63.576</i>	-	-

własności

Aktywa z tytułu podatku odroczonego	980.284	924.534	(55.750)	-	(9.326)	(46.424)
Aktywa obrotowe, w tym:	8.260.052	8.304.089	44.037	(14.710)	12.323	46.424
Zapasy	5.731.851	5.728.884	(2.967)	(2.967)	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług	1.594.746	1.591.649	(3.097)	(3.097)	-	-
Należności z tytułu podatku dochodowego	30.755	76.711	45.956	(468)	-	46.424
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	325.079	337.071	11.992	(331)	12.323	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	503.686	495.839	(7.847)	(7.847)	-	-
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	794	794	-	-	-	-
Aktywa razem	20.299.617	20.284.754	(14.863)	(14.863)	-	-
Kapitał własny	9.189.596	9.189.596	-	-	-	-
Zobowiązania długoterminowe, w tym:	5.693.643	5.682.002	(11.641)	(11.641)	-	-
Zobowiązanie z tytułu podatku odroczonego	281.307	275.823	(5.484)	(5.484)	-	-
Pozostałe zobowiązania i rezerwy	711.845	705.688	(6.157)	(6.157)	-	-
Zobowiązania krótkoterminowe, w tym:	5.416.378	5.413.156	(3.222)	(3.222)	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	2.396.086	2.395.237	(849)	(849)	-	-
Świadczenia pracownicze	105.057	103.973	(1.084)	(1.084)	-	-
Pozostałe zobowiązania i rezerwy	1.169.939	1.168.650	(1.289)	(1.289)	-	-
Zobowiązania razem	11.110.021	11.095.158	(14.863)	(14.863)	-	-
Kapitał własny i zobowiązania razem	20.299.617	20.284.754	(14.863)	(14.863)	-	-

* Dane na dzień 31 grudnia 2013 (badane) pochodzą ze zbadanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku, opublikowanego w dniu 5 marca 2014 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 1 stycznia 2013 roku

w tysiącach złotych	1 stycznia 2013* (badane)	1 stycznia 2013 (dane przekształcone)	Efekt zmiany metody konsolidacji UAB Minijos Nafta
Aktywa trwale, w tym:	11.509.743	11.501.434	(8.309)
Rzeczowe aktywa trwale	9.685.850	9.644.600	(41.250)
Pozostałe aktywa niematerialne	548.659	496.386	(52.273)
Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności	-	85.214	85.214
Aktywa obrotowe, w tym:	8.515.394	8.501.146	(14.248)
Zapasy	5.966.203	5.963.027	(3.176)
Należności z tytułu dostaw i usług	1.632.837	1.625.715	(7.122)
Należności z tytułu podatku dochodowego	90.566	90.566	-
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	436.121	434.400	(1.721)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	268.333	266.104	(2.229)
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	2.428	2.428	-
Aktywa razem	20.027.565	20.005.008	(22.557)
Kapitał własny	9.066.424	9.066.424	-

Zobowiązania długoterminowe, w tym:	5.415.418	5.399.688	(15.730)
<i>Zobowiązanie z tytułu podatku odroczonego</i>	<i>322.873</i>	<i>313.716</i>	<i>(9.157)</i>
<i>Pozostałe zobowiązania i rezerwy</i>	<i>412.260</i>	<i>405.687</i>	<i>(6.573)</i>
Zobowiązania krótkoterminowe, w tym:	5.545.723	5.538.896	(6.827)
<i>Zobowiązania z tytułu dostaw i usług</i>	<i>2.174.451</i>	<i>2.169.408</i>	<i>(5.043)</i>
<i>Świadczenia pracownicze</i>	<i>110.930</i>	<i>109.971</i>	<i>(959)</i>
<i>Pozostałe zobowiązania i rezerwy</i>	<i>1.068.988</i>	<i>1.068.163</i>	<i>(825)</i>
Zobowiązania razem	10.961.141	10.938.584	(22.557)
Kapitał własny i zobowiązania razem	20.027.565	20.005.008	(22.557)

* Dane na dzień 1 stycznia 2013 (badane) pochodzą ze zbadanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku, opublikowanego w dniu 5 marca 2014 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2013* (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	Efekt zmian, w tym:	Efekt zmiany metody konsolidacji UAB Minijos Nafta	Efekt pozostałych zmian
<i>Przychody ze sprzedaży</i>	<i>28.597.342</i>	<i>28.559.165</i>	<i>(38.177)</i>	<i>(38.177)</i>	-
<i>Koszt własny sprzedaży</i>	<i>(26.913.268)</i>	<i>(26.878.863)</i>	<i>34.405</i>	<i>34.405</i>	-
Zysk na sprzedaży	1.684.074	1.680.302	(3.772)	(3.772)	-
<i>Koszty sprzedaży</i>	<i>(1.106.746)</i>	<i>(1.106.186)</i>	<i>560</i>	<i>560</i>	-
<i>Koszty ogólnego zarządu</i>	<i>(433.984)</i>	<i>(429.177)</i>	<i>4.807</i>	<i>4.807</i>	-
<i>Pozostałe przychody operacyjne</i>	<i>30.337</i>	<i>30.869</i>	<i>532</i>	<i>(19)</i>	<i>551</i>
<i>Pozostałe koszty operacyjne</i>	<i>(40.659)</i>	<i>(22.680)</i>	<i>17.979</i>	<i>18.530</i>	<i>(551)</i>
<i>Utrata kontroli nad jednostką zależną</i>	<i>13.472</i>	<i>13.472</i>	-	-	-
Zysk operacyjny	146.494	166.600	20.106	20.106	-
<i>Przychody finansowe</i>	<i>135.162</i>	<i>135.159</i>	<i>(3)</i>	<i>(3)</i>	-
<i>Koszty finansowe</i>	<i>(342.627)</i>	<i>(342.304)</i>	<i>323</i>	<i>323</i>	-
<i>Udział w wynikach netto wspólnych przedsięwzięć wycenianych metodą praw własności</i>	<i>(1.008)</i>	<i>(18.131)</i>	<i>(17.123)</i>	<i>(17.123)</i>	-
Strata przed opodatkowaniem	(61.979)	(58.676)	3.303	3.303	-
<i>Podatek dochodowy od osób prawnych</i>	<i>101.407</i>	<i>98.104</i>	<i>(3.303)</i>	<i>(3.303)</i>	-
Zysk netto	39.428	39.428	-	-	-
Inne całkowite dochody (netto)	84.022	84.022	-	-	-
Całkowite dochody ogółem	123.450	123.450	-	-	-

* Dane za rok zakończony 31 grudnia 2013 (badane) pochodzą ze zbadanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku, opublikowanego w dniu 5 marca 2014 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2013* (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	Efekt zmian, w tym:	Efekt zmiany metody konsolidacji UAB Minijos Nafta	Efekt pozostałych zmian
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	1.436.496	1.416.277	(20.219)	(12.981)	(7.238)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(938.414)	(931.051)	7.363	7.363	-
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(251.102)	(243.864)	7.238	-	7.238

Przepływy pieniężne netto razem	246.980	241.362	(5.618)	(5.618)	-
--	----------------	----------------	----------------	----------------	----------

---

* Dane za rok zakończony 31 grudnia 2013 (badane) pochodzą ze zbadanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku, opublikowanego w dniu 5 marca 2014 roku.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
> 7. Zasady rachunkowości

7. Zasady rachunkowości

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem instrumentów finansowych, które są wyceniane według wartości godziwej.

Najważniejsze zasady rachunkowości stosowane przez Grupę przedstawione zostały poniżej, przy czym, jak wskazano w **nocie 3** <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/3.-podstawa-sporzadzania-skonsolidowanych-sprawozda-finansowych>>, w okresie sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2014 roku nastąpiła zmiana zasad rachunkowości wynikająca z zastosowania nowego standardu MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne” (patrz nota 7.11 oraz 7.30), jak również dokonano wyboru i zatwierdzenia nowych zasad rachunkowości w zakresie ujmowania i wyceny przychodów ze sprzedaży ropy naftowej i gazu ziemnego w Norwegii, w związku z tym, iż rok 2014 był pierwszym okresem sprawozdawczym, w którym Grupa osiągnęła przychody z tego tytułu (patrz nota 7.2).

7.1 Podstawa konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone na podstawie sprawozdania finansowego Jednostki Dominującej oraz sprawozdań finansowych jednostek przez nią kontrolowanych i współkontrolowanych sporządzonych na dzień 31 grudnia 2014 roku.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami powiązаныmi, w tym istotne niezrealizowane zyski wynikające z transakcji między nimi, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Spółki zależne podlegają konsolidacji metodą pełną od momentu objęcia kontroli przez Grupę, natomiast przestają być konsolidowane w momencie utraty nad nimi kontroli. Zgodnie z MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” Grupa sprawuje kontrolę nad jednostką, jeżeli z tytułu swojego zaangażowania w tę jednostkę podlega ekspozycji na zmienne zwroty lub gdy ma prawa do takich zmiennych zwrotów oraz ma możliwość wywierania na nie wpływu poprzez sprawowanie nad tą jednostką władzy.

Grupa sprawuje współkontrolę nad jednostką, jeśli wraz ze wszystkimi wspólnymi inwestorami musi współdziałać w celu kierowania jej istotną działalnością, co oznacza tym samym, że żaden ze wspólnych inwestorów pojedynczo nie sprawuje nad nią kontroli i bez współdziałania z pozostałymi nie może nią kierować. Z uwagi na zastosowanie MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne” (patrz nota 3 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/3.-podstawa-sporzadzania-skonsolidowanych-sprawozda-finansowych>> i nota 6.2), posiadane przez Grupę na dzień 31 grudnia 2013 roku udziały we wspólnych przedsięwzięciach ujmowane są metodą praw własności (patrz nota 7.11).

7.2 Przychody ze sprzedaży

Przychody ze sprzedaży ujmowane są w wartości godziwej otrzymanych lub należnych wpływów z tytułu transakcji sprzedaży produktów, towarów lub usług dostarczonych odbiorcom w ramach normalnej działalności gospodarczej, po pomniejszeniu o rabaty, podatek od towarów i usług (VAT) i inne podatki związane ze sprzedażą (podatek akcyzowy, opłata paliwowa). Sprzedaż towarów i produktów ujmowana jest w momencie ich dostarczenia, kiedy znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności towarów i produktów zostały przekazane nabywcy, z tym że przychody ze sprzedaży ropy naftowej i gazu ziemnego w Norwegii rozpoznaje się i ujmuje z zastosowaniem tzw. metody uprawnień (z ang. „entitlements method”, „right method”).

Metoda uprawnień to jedna z dwóch powszechnie stosowanych w przemyśle wydobywczym metod ujmowania przychodów (metodą alternatywną jest metoda określana jako metoda sprzedaży - z ang. tzw. „sales method”), która jest akceptowana na gruncie MSSF i w ocenie Zarządu zapewnia prawidłową i rzetelną prezentację sytuacji majątkowej oraz wyniku finansowego i rentowności działalności w ramach wspólnych działań prowadzonych przez Grupę na produkcyjnych złożach ropy naftowej i gazu ziemnego.

Z uwagi na kwestie logistyczne, w sytuacji gdy złożo eksploatowane jest przez wielu udziałowców, występują naturalne różnice w ilościach surowca faktycznie uzyskiwanego przez poszczególnych udziałowców w stosunku do ich umownego (wynikającego z ustaleń umownych) udziału w produkcji ze złoża. Istnieje tym samym potrzeba zastosowania specjalnego księgowego mechanizmu rozliczania powstałych w ten sposób różnic. Zgodnie z przyjętą przez Grupę metodą uprawnień, przychód ujmowany jest w księgach zawsze odpowiednio do udziału, jaki przypada Grupie w produkcji ze złoża. Prawidłowy obraz przychodów w sprawozdaniu finansowym osiąga się w taki sposób, że udziałowiec który uzyskuje w danym cyklu produkcyjnym ilości surowca przekraczające przypadający mu umownie udział w produkcji ze złoża (z ang. tzw. „overlift party”) rozpoznaje w swoich księgach tę nadwyżkę nie jako przychód lecz jako zobowiązanie. Analogicznie, jeśli w danym cyklu produkcyjnym udziałowiec uzyskuje mniej surowca z produkcji ze złoża (z ang. tzw. „underlift party”), to automatycznie rozpoznaje ten niedobór jako należność i przychód. W skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej zobowiązania i należności wynikające z metody uprawnień prezentowane są odpowiednio w pozycjach: *Zobowiązania z tytułu dostaw i usług* oraz *Należności z tytułu dostaw i usług*. Informacje na temat szacunków wynikających z zastosowania metody uprawnień przedstawiono w **nocie 5** <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/5.-istotne-wartosci-oparte-na-profesjonalnym-osadzie-i-szacunkach>>.

7.3 Przychody z tytułu dywidend

Należne dywidendy zalicza się do przychodów finansowych na dzień powzięcia przez właściwy organ jednostki wypłacającej dywidendę uchwały o podziale zysku chyba, że w uchwale określono inny dzień prawa do dywidendy.

7.4 Przychody z odsetek

Przychody z tytułu odsetek są rozpoznawane w momencie ich naliczenia (przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej), jeżeli ich otrzymanie nie jest wątpliwe.

7.5 Podatki

7.5.1 Podatek dochodowy

Na obowiązkowe obciążenia wyniku składają się: podatek bieżący (CIT) oraz podatek odroczony. Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego roku obrotowego. Zysk (strata) podatkowa różni się od księgowego zysku (straty) netto z powodu występowania tzw. różnic przejściowych między przychodami w ujęciu księgowym i podatkowym tj. przychodów podlegających opodatkowaniu i kosztów stanowiących koszty uzyskania przychodów w innym okresie niż bieżący okres sprawozdawczy oraz tzw. różnic trwałych wynikających z faktu, iż część kosztów i przychodów, ujętych księgowo nigdy nie będzie uwzględniona w rozliczeniu podatkowym. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego jest tworzone metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do wszystkich różnic przejściowych występujących na dzień kończący okres sprawozdawczy między wartością podatkową aktywów i pasywów a ich wartością bilansową wykazaną w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Zobowiązanie z tytułu podatku odroczonego ujmowane jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy zobowiązanie z tytułu podatku odroczonego powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych, współzależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych aktywów podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu podatku odroczonego dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych, współzależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu podatku odroczonego jest weryfikowana na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do jego częściowego lub całkowitego zrealizowania.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz zobowiązania z tytułu podatku odroczonego wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów lub zobowiązań zostanie zrealizowany, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień kończący okres sprawozdawczy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień kończący okres sprawozdawczy. Wpływ podatku odroczonego dotyczący pozycji ujmowanych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym poprzez inne całkowite dochody.

Aktywa oraz zobowiązania z tytułu podatku odroczonego prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości po skompensowaniu dla poszczególnych jednostek objętych konsolidacją.

7.5.2 Podatek od towarów i usług (VAT), podatek akcyzowy i opłata paliwowa

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług (VAT), podatku akcyzowego i opłaty paliwowej, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług (VAT) zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych (wtedy jest on ujmowany odpowiednio, jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej) oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług (VAT), akcyzy i opłaty paliwowej.

Kwota netto podatku od towarów i usług (VAT), podatku akcyzowego i opłaty paliwowej możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jako część należności lub zobowiązań.

7.6 Transakcje w walucie obcej

Wyrażone w walutach obcych operacje gospodarcze ujmuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym po przeliczeniu ich na walutę prezentacji (złoty polski) odpowiednio po kursie:

- faktycznie zastosowanym w tym dniu, wynikającym z charakteru operacji - w przypadku sprzedaży lub kupna walut,
- średnim ogłoszonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski („NBP”) z dnia poprzedzającego ten dzień – w przypadku zapłaty należności lub zobowiązań, jeżeli nie jest zasadne zastosowanie kursu, o którym mowa powyżej, a także w przypadku pozostałych operacji.

Kursem dla faktur zakupu jest średni kurs NBP ogłoszony w ostatnim dniu roboczym poprzedzającym dzień wystawienia faktury, a dla faktur sprzedaży – średni kurs NBP ogłoszony w ostatnim dniu roboczym poprzedzającym datę sprzedaży.

Wszelkie zyski lub straty kursowe powstałe z tytułu przeliczenia są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów (w tym także od

wewnątrzgrupowych transakcji walutowych), z wyjątkiem różnic kursowych traktowanych jako część kosztów finansowania zewnętrznego kapitalizowanych w wartości rzeczowych aktywów trwałych (różnice kursowe od odsetek i prowizji). Pozycje niepieniężne wyceniane według kosztu historycznego w walucie obcej są przeliczane po kursie wymiany z dnia początkowej transakcji. Pozycje niepieniężne wyceniane według wartości godziwej w walucie obcej są przeliczane po kursie wymiany z dnia ustalenia takiej wartości godziwej.

Spółka osobno ustala wynik z tytułu różnic kursowych dla różnic zrealizowanych i niezrealizowanych, prezentując ostatecznie wynik na łącznych różnicach kursowych w sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako zyski lub straty:

- w działalności operacyjnej: w odniesieniu do różnic kursowych dotyczących rozliczenia należności i zobowiązań z tytułu dostaw i usług,
- w działalności finansowej: w odniesieniu między innymi do pozycji kredytów i pożyczek, zobowiązań inwestycyjnych, środków pieniężnych i ich ekwiwalentów.

Różnice kursowe powstałe w związku z wyceną na dzień kończący okres sprawozdawczy inwestycji krótkoterminowych (np. udziałów i akcji, innych papierów wartościowych, udzielonych pożyczek, środków pieniężnych i innych aktywów pieniężnych) oraz należności i zobowiązań w walutach obcych zalicza się do kosztów lub przychodów działalności finansowej i operacyjnej.

Sprawozdania finansowe jednostek zagranicznych przeliczane są na walutę prezentacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego w następujący sposób:

- odpowiednie pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej po średnim kursie, ustalonym przez NBP na dzień kończący okres sprawozdawczy („średni kurs NBP na dzień kończący okres sprawozdawczy”),
- odpowiednie pozycje sprawozdania z całkowitych dochodów po kursie stanowiącym średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez NBP na każdy dzień kończący miesiąc okresu sprawozdawczego („średni kurs NBP za okres sprawozdawczy”).

Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane jako odrębne pozycje w kapitale własnym oraz w innych całkowitych dochodach.

Różnice kursowe powstałe na pozycjach pieniężnych, które stanowią część inwestycji netto w jednostkę działającą za granicą ujmują się w kapitale własnym oraz w innych całkowitych dochodach, a w momencie zbycia inwestycji w skonsolidowanym wyniku finansowym, w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, zakumulowane różnice kursowe ujęte w kapitale własnym, dotyczące danego podmiotu zagranicznego, są ujmowane w wyniku finansowym.

Wartość firmy oraz korekty wartości godziwej wynikające z nabycia jednostki zlokalizowanej za granicą traktowane są jako składnik aktywów lub zobowiązań tej jednostki i podlegają przeliczeniu na walutę prezentacji sprawozdania finansowego przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu kończącym okres sprawozdawczy.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej:

Średni kurs NBP na dzień	31 grudnia 2014 ⁽¹⁾	31 grudnia 2013 ⁽²⁾
USD	3,5072	3,0120
EUR	4,2623	4,1472
NOK	0,4735	0,4953
LTL	1,2344	1,2011

⁽¹⁾ Tabela kursów średnich obowiązująca na dzień 31 grudnia 2014 roku.

⁽²⁾ Tabela kursów średnich obowiązująca na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny pozycji sprawozdania z całkowitych dochodów:

Średni kurs NBP za okres sprawozdawczy	zakończony dnia 31 grudnia 2014 ⁽¹⁾	zakończony dnia 31 grudnia 2013 ⁽²⁾
USD	3,1784	3,1653
EUR	4,1893	4,2110
NOK	0,5001	0,5357
LTL	1,2133	1,2196

⁽¹⁾ Według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez NBP na ostatni dzień każdego zakończonego miesiąca okresu od 1 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku.

⁽²⁾ Według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez NBP na ostatni dzień każdego zakończonego miesiąca okresu od 1 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku.

7.7 Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe, z wyjątkiem gruntów, są wyceniane według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Grunty wyceniane są w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. W przypadku prawa wieczystego użytkowania gruntu przez cenę nabycia rozumie się cenę nabycia tego prawa od osoby trzeciej.

Grupa aktywuje otrzymane bezpłatnie prawo wieczystego użytkowania gruntów w wartości godziwej w księgach rachunkowych.

Wartość początkowa rzeczowych aktywów trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po wprowadzeniu składnika rzeczowych aktywów trwałych do użytkowania, jak koszty napraw, przeglądów, opłaty eksploatacyjne, wpływają na wynik finansowy okresu sprawozdawczego, w którym zostały poniesione.

Rzeczowe aktywa trwałe (w tym ich komponenty), z wyjątkiem gruntów oraz rzeczowych aktywów trwałych zaliczanych do infrastruktury wydobywczej ropy naftowej, są amortyzowane liniowo w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ich użytkowania, który kształtuje się następująco:

Budynki, budowle	powyżej 1 roku – 80 lat
Urządzenia techniczne i maszyny	powyżej 1 roku – 25 lat
Środki transportu, pozostałe	powyżej 1 roku – 15 lat

Rzeczowe aktywa trwałe wchodzące w skład infrastruktury wydobywczej ropy naftowej i gazu ziemnego amortyzowane są metodą naturalną opartą na odpisywaniu w ciężar kosztów kwoty amortyzacji przypadającej na jednostkę wydobycia. Stawka amortyzacji szacowana jest w odniesieniu do prognozy wydobycia surowca z obszaru geologicznego. W przypadku istotnej zmiany wielkości szacowanych zasobów węglowodorów (wg. kategorii 2P – zasoby pewne oraz prawdopodobne) na dzień kończący okres sprawozdawczy ustala się zaktualizowaną kwotę amortyzacji przypadającą na jednostkę wydobytego surowca i począwszy od nowego roku obrotowego dokonuje amortyzacji według zaktualizowanej stawki (patrz też nota 5 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/5.-istotne-wartosci-oparte-na-profesjonalnym-osadzie-i-szacunkach>>).

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta ze sprawozdania z sytuacji finansowej po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Wartość końcowa, okres użytkowania oraz metoda amortyzacji składników aktywów poddawane są corocznej weryfikacji i w razie konieczności korygowane z efektem od początku następnego roku obrotowego.

W ramach rzeczowych aktywów trwałych wchodzących w skład infrastruktury wydobywczej Grupa ujmuje aktywa odpowiadające wartości rezerwy na likwidację kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego (patrz też nota 7.27.1). Aktywa te tworzone są zgodnie z przepisami standardu MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe”, który stanowi, iż koszt / wartość składnika majątku trwałego składa się m.in. ze wstępnego szacunku kosztu rozbiórki, demontażu / usunięcia rzeczowych aktywów trwałych oraz przywrócenia miejsca jego montażu do pierwotnego kształtu, którego obowiązek poniesienia ciąży na jednostce albo od momentu nabycia rzeczowych aktywów trwałych albo w konsekwencji użytkowania danego składnika rzeczowych aktywów trwałych przez jednostkę przez pewien okres w celu innym niż wytworzenie zapasów w trakcie danego okresu. Obowiązek poniesienia przez Grupę kosztów likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego wynika bezpośrednio z powodów opisanych w MSR 16. Ten sam standard (par. 63) nakłada obowiązek okresowej analizy zmiany wartości aktywa, nie rzadziej niż na dzień kończący okres sprawozdawczy.

Zmiany wartości tak rozpoznanych aktywów mogą wynikać z następujących powodów:

- zmiany w szacowanych wpływach pieniężnych niezbędnych do wywiązania się z obowiązku likwidacji,
- zmiany wysokości bieżącej rynkowej stopy dyskontowej,
- zmiany stopy inflacji.

Rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy są wyceniane w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem (w tym kosztów finansowych) pomniejszonych o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy nie są amortyzowane do momentu osiągnięcia przydatności do użytkowania.

Rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy (w tym także z tytułu montażu) są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia.

Koszty finansowe aktywowane w pozycji rzeczowych aktywów trwałych w toku budowy obejmują koszty zgodnie z zasadami opisanymi w nocie 7.22.

Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem oraz oceną złóż ropy naftowej i gazu ziemnego są aktywowane do czasu określenia zasobności danego złoża oraz ekonomicznej opłacalności jego eksploatacji i prezentowane w odrębnej pozycji rzeczowych aktywów trwałych, zgodnie z MSSF 6 „Poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych”. W momencie potwierdzenia istnienia złóż, których eksploatacja jest technicznie możliwa i ekonomicznie opłacalna, nakłady te są przenoszone do odpowiednich pozycji rzeczowych aktywów trwałych związanych z zagospodarowaniem i wydobyciem zasobów, które są następnie amortyzowane metodą naturalną (patrz wyżej), zależną od poziomu zasobów oraz ich faktycznego wydobycia.

W przypadku, gdy poniesione nakłady na rzeczowe aktywa w toku budowy nie doprowadzą do odkrycia złóż, których eksploatacja jest technicznie możliwa i ekonomicznie opłacalna, dokonuje się odpisów aktualizujących ich wartość w wynik okresu, w którym stwierdzono brak możliwości gospodarczego wykorzystania złóż.

7.8 Wartość firmy

Jednostka przejmująca ujmuje wartość firmy jednostki przejmowanej na dzień przejęcia i wycenia ją w kwocie nadwyżki stanowiącej różnicę

między: (A) kwotą przekazanej zapłaty wycenianej według wartości godziwej na dzień przejścia z uwzględnieniem wartości wszelkich udziałów nie dających kontroli w jednostce przejmowanej powiększoną o (B) wartość godziwą na dzień przejścia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej (w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami), a (C) kwotą aktywów netto jednostki przejmowanej ustaloną na dzień przejścia z uwzględnieniem wszystkich możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań wycenionych w wartościach godziwych na dzień transakcji.

Wartość firmy = (C) - (A) - (B)

W połączeniu jednostek realizowanym etapami jednostka przejmująca ponownie wycenia uprzednio należące do niej udziały kapitałowe w jednostce przejmowanej do wartości godziwej na dzień przejścia i ujmuje powstały z tego tytułu zysk lub stratę w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się raz na rok. Wartość firmy nie podlega amortyzacji.

Na dzień przejścia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego ze zidentyfikowanych ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Utrata wartości ustalana jest poprzez oszacowanie wartości odzyskiwalnej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, którego dotyczy dana wartość firmy. W przypadku, gdy wartość odzyskiwalna ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy wartość firmy stanowi część ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej działalności, wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do jej wartości księgowej. W takich okolicznościach wartość firmy odnosząca się do zbytej działalności powinna być wyceniana na podstawie względnej wartości zbytej działalności, proporcjonalnie do udziału w zatrzymanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

7.9 Pozostałe aktywa niematerialne

Aktywa niematerialne, inne niż wartość firmy, obejmują koncesje na poszukiwanie i wydobywanie ropy naftowej na Litwie nabyte w ramach połączenia przedsięwzięć, wartość nakładów poniesionych na koncesje związane z poszukiwaniem ropy naftowej i gazu ziemnego na Norweskim Szelfie Kontynentalnym, pozostałe koncesje poszukiwawcze i wydobywcze w Polsce, licencje na programy komputerowe, patenty, znaki towarowe oraz nabyte prawa do emisji CO₂.

Początkowe ujęcie aktywów niematerialnych następuje według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, jeśli są nabyte w ramach oddzielnej transakcji. Aktywa niematerialne nabyte w ramach transakcji połączenia przedsięwzięć są ujmowane według wartości godziwej na dzień połączenia. Po ujęciu początkowym aktywów niematerialnych, są one wyceniane z uwzględnieniem umorzenia i odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Wartości litewskich koncesji nabytych w ramach stopniowego przejścia kontroli nad spółkami GK AB LOTOS Geonafta, Grupa ujmuje w ramach aktywów niematerialnych związanych z zagospodarowaniem i wydobywaniem zasobów węglowodorów i amortyzuje metodą naturalną polegającą na odpisaniu w ciężar kosztów kwoty amortyzacji przypadającej na jednostkę wydobytej ropy naftowej. Stawka amortyzacji szacowana jest w odniesieniu do prognozy wydobycia surowca z danego złoża. W przypadku istotnej zmiany wielkości szacowanych zasobów węglowodorów (wg tzw. kategorii 2P – zasoby pewne oraz prawdopodobne) na dzień kończący okres sprawozdawczy ustala się zaktualizowaną kwotę amortyzacji przypadającą na jednostkę wydobytego surowca i począwszy od nowego roku obrotowego dokonuje odpisów amortyzacyjnych według zaktualizowanej stawki.

Wartości nakładów poniesionych na koncesje poszukiwawcze ropy naftowej i gazu ziemnego na Norweskim Szelfie Kontynentalnym są wykazywane w odrębnej pozycji aktywów niematerialnych, zgodnie z MSSF 6 „Poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych” i do czasu potwierdzenia technicznej wykonalności oraz ekonomicznej zasadności wydobywania, nie są amortyzowane. Polityka rachunkowości dotycząca nakładów na poszukiwanie i ocenę zasobów mineralnych opisana została szerzej w notce 7.10.

Pozostałe aktywa niematerialne są amortyzowane liniowo w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi użytkowania. Przewidywany okres użytkowania posiadanych przez Grupę aktywów niematerialnych wynosi od 2 do 40 lat.

Okres i metoda amortyzacji aktywów niematerialnych są weryfikowane na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie uzyskiwania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów niematerialnych są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych (patrz nota 5 <<http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/5.-istotne-wartosci-oparte-na-profesjonalnym-osadzie-i-szacunkach>>).

Nakłady poniesione na aktywa niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane lecz ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

7.10 Nakłady na poszukiwanie i ocenę zasobów mineralnych

Poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych obejmuje poszukiwanie zasobów ropy naftowej, gazu ziemnego oraz potwierdzanie technicznej wykonalności i ekonomicznej zasadności ich wydobywania.

Od momentu uzyskania prawa do prowadzenia prac poszukiwawczych na określonym obszarze, do czasu udowodnienia technicznej wykonalności i ekonomicznej zasadności wydobycia, nakłady bezpośrednio związane z pracami poszukiwawczymi oraz oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego ujmowane są zgodnie z MSSF 6 „Poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych” w odrębnej pozycji aktywów trwałych. Nakłady te obejmują koszty nabycia praw do poszukiwań, koszty platform poszukiwawczych, koszty wynagrodzeń, materiałów eksploatacyjnych i paliwa, ubezpieczeń, koszty analiz geologicznych i geofizycznych oraz innych usług obcych.

Grupa klasyfikuje aktywa związane z poszukiwaniem i oceną zasobów węglowodorów jako rzeczowe aktywa trwałe lub aktywa niematerialne w zależności od rodzaju nabytych aktywów i stosuje tę zasadę klasyfikacji w sposób ciągły.

Po potwierdzeniu wielkości danego złoża i zatwierdzeniu planu jego eksploatacji nakłady są przenoszone do odpowiednich pozycji rzeczowych aktywów trwałych lub aktywów niematerialnych związanych z zagospodarowaniem i wydobywaniem zasobów (patrz też nota 7.7 i 7.9).

Grupa rozważa potrzebę dokonywania odpisów aktualizujących wartość aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów węglowodorów dla danego obszaru poszukiwań biorąc pod uwagę to, czy:

- okres, w ciągu którego jednostka miała prawo do prowadzenia poszukiwań zakończył się w bieżącym roku obrotowym lub zakończy się w najbliższej przyszłości, a jego przedłużenia nie przewiduje się,
- nie przewiduje się poniesienia znaczących nakładów na dalsze poszukiwania i ocenę zasobów mineralnych,
- poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych nie doprowadziły do odkrycia znaczących z gospodarczego punktu widzenia zasobów mineralnych i jednostka postanowiła zaniechać dalszych poszukiwań,
- dostępne dane wskazują, iż mimo kontynuowania prac rozwojowych, wartość bilansowa aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych nie zostanie w pełni odzyskana, nawet jeśli pomyślnie zakończą się prace rozwojowe lub nastąpi ich sprzedaż.

7.11 Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności

Investycje we wspólnych przedsięwzięciach wycenianych zgodnie z MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne” są ujmowane metodą praw własności i wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według ceny nabycia skorygowanej o późniejsze zmiany udziału Grupy w aktywach netto tych jednostek, pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Sprawozdanie z całkowitych dochodów odzwierciedla udział w wynikach działalności tych jednostek natomiast w przypadku zmiany ujętej bezpośrednio w ich kapitale własnym Grupa ujmuje swój udział w każdej zmianie i ujawnia go, jeśli jest to właściwe, w sprawozdaniu ze zmian w kapitale własnym.

7.12 Leasing

Leasing jest klasyfikowany jako leasing finansowy, gdy warunki umowy przenoszą zasadniczo całe potencjalne korzyści oraz ryzyko wynikające z bycia właścicielem przedmiotu leasingu na leasingobiorcę. Wszystkie pozostałe rodzaje leasingu są traktowane przez Grupę jako leasing operacyjny.

Grupa jako leasingodawca

Aktywa oddane w leasing finansowy są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako należności w kwocie równej inwestycji leasingowej netto, pomniejszonej o kapitałową część opłat leasingowych dotyczących danego roku obrotowego, skalkulowanych w sposób odzwierciedlający stałą okresową stopę zwrotu dla nierozliczonej części inwestycji leasingowej netto.

Przychody finansowe z tytułu odsetek z leasingu finansowego są ujmowane w odpowiednich okresach sprawozdawczych przy uwzględnieniu stałej stopy zwrotu dla wartości netto inwestycji, należnej z tytułu leasingu.

Przychody z tytułu leasingu operacyjnego są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów przy zastosowaniu metody liniowej w okresie wynikającym z umowy leasingu.

Grupa jako leasingobiorca

Aktywa użytkowane na podstawie umowy leasingu finansowego są traktowane jak aktywa Grupy i wyceniane w wartości godziwej ustalonej na moment ich nabycia, nie wyższej jednak niż wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych. Powstające z tego tytułu zobowiązanie wobec leasingodawcy jest prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji *Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego*. Płatności leasingowe są podzielone na część odsetkową oraz część kapitałową tak, by stopa odsetek od pozostającego do rozliczenia zobowiązania była wielkością stałą. Koszty finansowe są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Płatności z tytułu leasingu operacyjnego są odnoszone w sprawozdanie z całkowitych dochodów przy zastosowaniu metody liniowej w okresie wynikającym z umowy leasingu.

7.13 Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregośkolwiek ze składników aktywów. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów odpowiada:

- wartości godziwej składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne w ramach którego składnik ten jest użytkowany, pomniejszonej o koszty sprzedaży lub
- wartości użytkowej składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne w ramach którego składnik ten jest użytkowany

zależnie od tego, która z nich jest wyższa.

Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, w większości niezależnie od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa danego składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej.

Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej (przy zastosowaniu stopy dyskontowej i przed uwzględnieniem skutków opodatkowania), która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości niefinansowych składników majątkowych używanych w działalności ujmuje się jako pozostałe koszty operacyjne.

Na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów powinien zostać zmniejszony, czy odwrócony w całości. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa ponownie szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów a poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odpowiedniemu odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie

może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika niefinansowych aktywów trwałych ujmuje się niezwłocznie jako pozostałe przychody operacyjne. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

Grupa dokonuje kompensaty odpowiadających sobie tytułów pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych, w tym strat z tytułu utraty wartości aktywów oraz ich odwrócenia zgodnie z MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” (pkt. 34) i wykazuje w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w wartości netto.

7.14 Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i ceny sprzedaży netto.

Koszty poniesione w celu doprowadzenia składników zapasów do ich aktualnego miejsca i stanu ujmowane są w następujący sposób:

- materiały i towary – według ceny nabycia,
- produkty gotowe i produkty w toku – według kosztu bezpośrednich materiałów i robocizny oraz uzasadnionej części pośrednich kosztów produkcji, ustalonej przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych.

Cena sprzedaży netto jest to możliwa do uzyskania na dzień kończący okres sprawozdawczy cena sprzedaży bez podatku od towarów i usług, podatku akcyzowego i opłaty paliwowej, pomniejszona o rabaty, opusty i tym podobne oraz koszty związane z przystosowaniem składnika do sprzedaży i dokonaniem tej sprzedaży.

Wycena rozchodu zapasów dokonywana jest metodą średniej ważonej.

Grupa wykazuje zapasy obowiązkowe jako aktywa krótkoterminowe ze względu na rotację w krótkim okresie. Dodatkowe informacje dotyczące charakterystyki zapasów obowiązkowych zostały przedstawione w **nocie 19.2**.

Odpisy aktualizujące wartość produktów lub półproduktów, wynikające z wyceny według cen sprzedaży netto zamiast cen zakupu albo kosztów wytworzenia, korygują koszt wytworzenia. Odpisy aktualizujące wartość towarów obciążają wartość sprzedanych towarów w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Na dzień kończący okres sprawozdawczy Grupa ustala szacunkowo (na podstawie indywidualnej analizy przydatności zapasów dla celów prowadzonej przez Grupę działalności gospodarczej) wartość odpisu aktualizującego zapas materiałów zgromadzonych w magazynach. W przypadku obniżki notowań cen ropy i produktów rafineryjnych, Grupa zawiązuje odpis aktualizujący bilansową wartość zapasów z uwagi na różnicę między kosztem wytworzenia, a cenami możliwymi do uzyskania (z ang. „net realisable value”) zgodnie z MSR 2. Odpisy aktualizujące wartość zapasów materiałów dokonane w związku z utratą ich wartości, obciążają koszty wytworzenia.

W przypadku ustania przyczyny, dla której dokonano odpisu aktualizacyjnego zapasu – rozwiązanie odpisu, równowartość całości lub części zwiększa wartość składnika zapasów. W przypadku wykorzystania odpisu, ze względu na czystość zapisu i treść ekonomiczną, odwrócenie odpisu znajduje odzwierciedlenie poprzez podstawową działalność operacyjną.

7.15 Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości inwestycyjne wyceniane są według ceny nabycia pomniejszonej o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Do nieruchomości inwestycyjnych obejmujących inwestycje w grunty, prawo wieczystego użytkowania gruntów oraz budynki i budowle zalicza się takie nieruchomości, których Grupa nie użytkuje na własne potrzeby, ale które przyniosą korzyści w postaci przyrostu wartości lub przychodów z wynajmu.

7.16 Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe

Należności z tytułu dostaw i usług, których termin zapadalności wynosi zazwyczaj od 7 do 60 dni, są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności. Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne. Należności nieściągalne są odpisywane w ciężar sprawozdania z całkowitych dochodów w momencie stwierdzenia ich nieściągalności.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Grupa dokonuje czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów, jeżeli dotyczą one przyszłych okresów sprawozdawczych i ujmuje je w pozostałych aktywach niefinansowych.

7.17 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe przechowywane do terminu zapadalności wyceniane są według wartości nominalnej.

Wykazana w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów środków pieniężnych pozycja *Środki pieniężne i ich ekwiwalenty* składa się z gotówki w kasie, kredytów w rachunku bieżącym oraz lokat bankowych o terminie zapadalności nie dłuższym niż 3 miesiące, które nie zostały potraktowane jako działalność lokacyjna.

7.18 Aktywa trwałe (lub grupy do zbycia) przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe (lub grupy do zbycia) klasyfikuje się jako przeznaczone do sprzedaży, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Warunek ten uznaje się za spełniony wyłącznie wówczas, gdy wystąpienie transakcji sprzedaży jest bardzo prawdopodobne, a składnik aktywów (lub grupa do zbycia) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w swoim obecnym stanie. Klasyfikacja składnika aktywów jako przeznaczonego do zbycia zakłada zamiar kierownictwa spółki do dokonania transakcji sprzedaży w ciągu roku od momentu zmiany klasyfikacji.

Aktywa trwałe (lub grupy do zbycia) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się po niższej spośród dwóch wartości: wartości bilansowej lub wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

7.19 Kapitały własne

Kapitały własne ujmuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami aktów założycielskich podmiotów konsolidowanych.

Kapitał podstawowy Grupy Kapitałowej LOTOS stanowi kapitał Jednostki Dominującej i jest wykazywany według wartości nominalnej, w wysokości zgodnej ze Statutem Spółki oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.

7.20 Kredyty bankowe, pożyczki i obligacje

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i obligacje są ujmowane według ceny nabycia odpowiadającej wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem finansowania.

Po początkowym ujęciu kredyty, pożyczki i obligacje są następnie wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem finansowania oraz dyskonta, premie uzyskane przy rozliczeniu zobowiązania. Zyski i straty są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów z chwilą usunięcia zobowiązania ze sprawozdania z sytuacji finansowej, a także w wyniku naliczania odpisu z tytułu utraty wartości.

7.21 Świadczenia pracownicze

7.21.1 Odprawy emerytalne, nagrody jubileuszowe i inne świadczenia

Zgodnie z obowiązującym Zakładowym Układem Zbiorowym Pracy, Grupa realizuje wypłaty nagród jubileuszowych, odpraw emerytalnych i rentowych oraz odpraw pośmiertnych.

Ponadto, objętym przez Grupę opieką socjalną pracownikom, emerytom i rencistom, przysługują świadczenia w ramach odrębnego funduszu socjalnego, który tworzony jest zgodnie z obowiązującymi krajowymi przepisami ustawowymi w tym zakresie (Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, ZFŚS).

Według MSR 19 „Świadczenia pracownicze” odprawy emerytalne, rentowe oraz odpisy na fundusz socjalny tytułem przyszłych świadczeń dla pracowników, w związku z programem socjalnym dla emerytów i rencistów, Grupa kwalifikuje jako programy określonych świadczeń po okresie zatrudnienia, natomiast nagrody jubileuszowe, odprawy pośmiertne oraz świadczenia wypłacane obecnym emerytom i rencistom z funduszu socjalnego zaliczane są do pozostałych świadczeń pracowniczych.

Wartość bieżąca zobowiązań z tytułu przyszłych wypłat świadczeń po okresie zatrudnienia na dzień kończący okres sprawozdawczy jest obliczana przez niezależnego aktuarusza z zastosowaniem tzw. metody prognozowanych uprawnień jednostkowych i stanowi zdyskontowaną kwotę przewidywanych przyszłych płatności, których dokonanie jest wymagane celem wywiązania się pracodawcy z zobowiązań wynikających z pracy wykonywanej przez pracowników w okresach ubiegłych (do dnia kończącego okres sprawozdawczy), określoną dla każdego pracownika indywidualnie, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia (prawdopodobieństwo odejść pracowników), bez uwzględnienia osób, które zostaną w przyszłości przyjęte do pracy.

Wartość zobowiązania z tytułu przyszłych wypłat świadczeń pracowniczych obejmuje nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne i rentowe oraz świadczenia z funduszu socjalnego na rzecz emerytów i rencistów, a także kwotę szacowanych wypłat z tytułu odpraw pośmiertnych.

Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalne i rentowe są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę lub rentę. Wysokość odpraw emerytalnych i rentowych oraz nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Wysokość odprawy pośmiertnej uzależniona jest od okresu zatrudnienia zmarłego pracownika, a wypłata przysługuje jego rodzinie, zgodnie z przepisami Kodeksu pracy.

Kwoty zysków i strat aktuarialnych z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia Grupa rozpoznaje w innych całkowitych dochodach.

Pracownikom jednostek wchodzących w skład Grupy przysługuje ponadto prawo do urlopów na warunkach określonych w przepisach Kodeksu pracy. Grupa kalkuluje koszty urlopów pracowniczych memoriałowo, stosując metodę zobowiązań. Wartość szacowanego w ten sposób ekwiwalentu z tytułu niewykorzystanych urlopów pracowniczych ujmowana jest w księgach Grupy w oparciu o różnicę pomiędzy faktycznym stanem wykorzystania urlopów przez pracowników a stanem, jaki wynikałby z proporcjonalnego wykorzystania urlopu w czasie i wykazywana w sprawozdaniu finansowym odpowiednio jako krótkoterminowe lub długoterminowe zobowiązanie z tytułu pozostałych świadczeń pracowniczych w okresie zatrudnienia.

Zobowiązania z tytułu pozostałych świadczeń pracowniczych w okresie zatrudnienia obejmują ponadto premie i nagrody, które wynikają z funkcjonujących w Grupie płacowych systemów motywacyjnych.

Szczegółowe informacje dotyczące świadczeń pracowniczych zawiera nota 29 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/29.-swiadczenia-pracownicze>>, gdzie poza ujawnieniami poszczególnych pozycji zobowiązań i kosztów z tytułu świadczeń pracowniczych, przedstawiono założenia aktuarialne, a także analizę wrażliwości szacunków na zmianę tych założeń. Grupa ujmuje koszty dyskonta od zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych w kosztach finansowych.

Ze względu na odmienny charakter programów emerytalnych w należących do Grupy spółkach zagranicznych: LOTOS Exploration and

Production Norge AS oraz spółkach z GK AB LOTOS Geonafta oraz ich nieistotny wpływ na sumę zobowiązań z tytułu nagród jubileuszowych oraz świadczeń po okresie zatrudnienia, zobowiązania tych spółek Grupa prezentuje odrębnie w pozycji „Zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych oraz świadczeń po okresie zatrudnienia w spółkach zagranicznych”.

7.21.2 Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne

Zgodnie z polską praktyką gospodarczą akcjonariusze/udziałowcy jednostek mogą dokonać podziału zysku na cele pracownicze w formie zasilania tzw. funduszu socjalnego oraz na inne fundusze specjalne, jednakże w sprawozdaniu finansowym ta część podziału zysku jest zaliczana do kosztów działalności okresu, którego dotyczy podział zysku.

7.22 Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego (tj. odsetki oraz inne koszty ponoszone w związku z pożyczaniem środków finansowych) ujmuje się jako koszty w okresie, w którym je poniesiono. Wyjątkiem od tej reguły jest ujmowanie kosztów finansowania, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów (w tym różnice kursowe w stopniu, w jakim uznawane są za korektę odsetek i różnice kursowe od prowizji), które aktywuje się jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika (dostosowywany składnik aktywów to taki, który wymaga znacznego czasu niezbędnego do przygotowania go do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży).

W zakresie, w jakim środki finansowe pożyczają się specjalnie w celu pozyskania dostosowywanego składnika aktywów, kwotę kosztów finansowania zewnętrznego, którą można aktywować jako część tego składnika aktywów, ustala się jako różnicę między rzeczywistymi kosztami finansowania zewnętrznego poniesionymi z tytułu danej pożyczki lub kredytu w danym okresie, a przychodami z tytułu tymczasowego zainwestowania pożyczonych środków.

W stopniu, w jakim środki finansowe pożyczają się bez ściśle określonego celu, a następnie przeznaczają na pozyskanie dostosowywanego składnika aktywów, kwotę kosztów finansowania zewnętrznego, które mogą być kapitalizowane, ustala się poprzez zastosowanie odpowiedniej stopy kapitalizacji do nakładów poniesionych na ten składnik majątku.

7.23 Aktywa i zobowiązania finansowe

Aktywa i zobowiązania finansowe klasyfikuje się według następujących kategorii:

- Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- Udzielone pożyczki i należności własne,
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży,
- Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności

są to notowane na aktywnym rynku aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Grupa zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do upływu tego terminu, inne niż:

- wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyznaczone jako dostępne do sprzedaży,
- spełniające definicję pożyczek i należności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia kończącego okres sprawozdawczy.

Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

a) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:

- nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
- częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,
- instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,

b) został, zgodnie z zapisami standardu MSR 39 „Instrumenty finansowe, ujmowanie i wycena”, zakwalifikowany do tej kategorii w momencie jego początkowego ujęcia.

Wycena aktywów finansowych klasyfikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy polega na ujęciu w wartości godziwej z uwzględnieniem ich wartości rynkowej na dzień kończący okres sprawozdawczy, bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako przychody lub koszty finansowe.

Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub gdy jest rzeczą oczywistą, że gdyby podobny hybrydowy instrument był rozważany jako pierwszy, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego byłoby, z punktu widzenia zasad MSSF, zabronione.

Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli spełnione są poniższe kryteria:

- (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność w zakresie ujmowania lub wyceny (tzw. niedopasowanie księgowo) lub
- (ii) aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem lub
- (iii) aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające.

Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione:

- (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom, lub
- (ii) zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem, lub
- (iii) zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Zobowiązania finansowe zakwalifikowane jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane z uwzględnieniem ich wartości rynkowej na dzień kończący okres sprawozdawczy, bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w zysku lub stracie jako koszty lub przychody finansowe.

W oparciu o stosowane metody ustalania wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów i zobowiązań finansowych Grupa klasyfikuje do następujących poziomów (tzw. hierarchia wartości godziwej):

- **Poziom 1:** Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa ustalana jest bezpośrednio w oparciu o ceny notowane (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań.
- **Poziom 2:** Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa ustalana jest za pomocą modeli wyceny, w przypadku gdy wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (obserwowane są ceny rynkowe nieskorygowane) lub pośrednio (obserwowane są dane bazujące na cenach rynkowych).
- **Poziom 3:** Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest za pomocą modeli wyceny, w przypadku gdy dane wejściowe nie są oparte na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych (dane wejściowe nieobserwowalne).

Grupa wykazuje transakcje pochodne o dodatniej wartości godziwej jako aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, a transakcje pochodne o ujemnej wartości godziwej wykazywane są jako zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu.

Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu wyceniane przez Grupę obejmują następujące rodzaje instrumentów pochodnych: opcje, kontrakty forward (w tym w szczególności forward procentowy), kontrakty futures, transakcje swap (w tym w szczególności swap procentowy), transakcje spot. Wszystkie ww. rodzaje kontraktów terminowych kwalifikowanych do instrumentów pochodnych są zawierane przez Grupę w ramach zarządzania ryzykiem, o czym mowa w dalszej części noty.

Wartość godziwa transakcji typu swap towarowy ustalana jest w oparciu o przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowanych w oparciu o różnicę między średnią ceną rynkową, a ceną transakcyjną. Do wyznaczenia wartości godziwej Grupa przyjmuje ceny notowane z aktywnych rynków przekazane przez firmę zewnętrzną. Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 2.

Wartość godziwa transakcji typu spot walutowy, forward walutowy oraz swap walutowy ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowanych w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o tzw. fixing NBP i krzywą stóp procentowych implikowaną z transakcji fxswap. Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 2.

Wartość godziwa transakcji terminowych na stopę procentową ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowanych w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o tzw. zerokuponową krzywą stóp procentowych opartą o LIBOR 6M lub 3M w zależności od zawartych transakcji. Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 2.

W ramach zarządzania ryzykiem dotyczącym uprawnień do emisji dwutlenku węgla, Grupa ocenia każdorazowo ryzyko przewidywanego niedoboru uprawnień przyznawanych nieodpłatnie w ramach systemu ograniczenia emisji dwutlenku węgla i zarządza ryzykiem cen uprawnień do emisji notowanych na aktywnym rynku.

Dla celów zabezpieczenia ryzyka cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) Grupa zawiera transakcje futures EUA, CER i ERU. Szacowana wartość godziwa tych instrumentów ustalana jest w oparciu o różnicę między ceną rynkową publikowaną na dzień wyceny przez ICE (Intercontinental Exchange). Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 1.

W razie potrzeby Grupa decyduje o rozliczeniu zawartych, otwartych na dzień kończący okres sprawozdawczy transakcji terminowych na nabycie uprawnień do emisji CO₂ poprzez ich fizyczną dostawę z zamiarem ich ewentualnego umorzenia jako rozliczenie rzeczywistej emisji. Wycena transakcji futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla, planowanych do zrealizowania dostawą fizyczną nie podlega ujęciu w aktywach / zobowiązaniach finansowych w sprawozdaniu finansowym, niemniej jednak Grupa wewnętrznie monitoruje i przeprowadza wycenę takich otwartych transakcji futures w ramach ogólnej oceny efektywności zarządzania ryzykiem CO₂, pozabilansowo.

Informacje na temat limitu nieodpłatnych uprawnień do emisji dwutlenku węgla dla Grupy znajdują się w **nocie 34**

<<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/34-uprawnienia-do-emisji-dwutlenku-wegla-co2>>, natomiast opis zarządzania ryzykiem znajduje się w **nocie 32.2**.

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń. Zmiany wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych wyznaczonych do zabezpieczenia przepływów pieniężnych w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie odnosi się bezpośrednio na inne całkowite dochody.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej pochodne instrumenty finansowe prezentowane są jako odrębna pozycja bądź w ramach pozostałych aktywów i zobowiązań, jeśli ich wartość jest istotna.

Dodatkowe informacje na temat zasad ujmowania i wyceny pochodnych instrumentów finansowych oraz rachunkowości zabezpieczeń znajdują się w notach 7.25 i 7.26.

Pożyczki udzielone i należności własne

Do tej kategorii należą aktywa finansowe niezaliczane do pochodnych instrumentów finansowych o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia kończącego okres sprawozdawczy. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia kończącego okres sprawozdawczy zalicza się do aktywów trwałych.

Kategoria obejmuje między innymi: należności z tytułu dostaw i usług, środki pieniężne i ich ekwiwalenty, lokaty, depozyty zabezpieczające, należności inwestycyjne, należności z tytułu kaucji, należności z tytułu leasingu finansowego oraz pozostałe. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej są one prezentowane w pozycjach: *Należności z tytułu dostaw i usług, Środki pieniężne i ich ekwiwalenty, Pozostałe aktywa długoterminowe i krótkoterminowe*, a ich ujmowanie i wycena została opisana w notach 7.12, 7.16 oraz 7.17.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób), a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczoney, ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości ujmuje się jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy Grupa traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy. Ma to zazwyczaj miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

Grupa zalicza do tej kategorii udziały i akcje w pozostałych jednostkach i prezentuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji Pozostałe aktywa finansowe.

Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Zobowiązania finansowe niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu obejmują zaciągnięte kredyty, pożyczki, obligacje, zobowiązania z tytułu leasingu finansowego, zobowiązania z tytułu dostaw i usług, zobowiązania inwestycyjne oraz pozostałe zobowiązania. Zobowiązania te wykazywane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycjach: *Kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego, Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, Pozostałe zobowiązania i rezerwy*. Wycena i ujmowanie wymienionych klas w tej kategorii instrumentów opisano w notach 7.12, 7.20 oraz 7.26.

7.24 Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu tej utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej (tj. stopy procentowej ustalonej przy początkowym ujęciu). Wartość bilansową składnika aktywów obniża się bezpośrednio lub poprzez rezerwę. Kwotę straty ujmuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Grupa ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych składników aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Grupa włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia daną grupę pod kątem utraty wartości zaliczonych do niej składników. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych zakwalifikowanego do kategorii składników dostępnych do sprzedaży, to: kwota stanowiąca różnicę pomiędzy (A) ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i jego (B) bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, (A – B) zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przeniesiona do sprawozdania z całkowitych dochodów. Nie można ujmować w sprawozdaniu z całkowitych dochodów odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości kapitałowych instrumentów finansowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrosnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych i ich odwrócenie ujmuje się jednostronnie (netto) jako zyski bądź straty odpowiednio w pozycjach pozostałych przychodów bądź kosztów operacyjnych lub przychodów bądź kosztów finansowych w zależności od klasy instrumentów finansowych.

7.25 Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianą kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward. Ponadto, Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym z ryzykiem cen surowców oraz produktów naftowych korzysta z transakcji commodity swap. Grupa korzysta z transakcji typu futures w celu zarządzania ryzykiem cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂). W celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianą stóp procentowych Grupa korzysta z transakcji typu swap procentowy (IRS) oraz terminowych transakcji stopy procentowej (FRA).

Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane w wartości godziwej, zgodnie z hierarchią wartości opisaną w części dotyczącej zasad wyceny aktywów i zobowiązań finansowych, powyżej. Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (kontraktów forward) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności. Wartość godziwa kontraktów na zamianę stóp procentowych jest ustalana poprzez odniesienie do wartości rynkowej podobnych instrumentów. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna. Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone na wynik finansowy netto roku obrotowego.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej instrumenty finansowe prezentowane są jako pozycje krótkoterminowe lub długoterminowe z uwzględnieniem przewidywanego okresu realizacji aktywów i zobowiązań zaklasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu.

7.26 Rachunkowość zabezpieczeń

Z dniem 1 stycznia 2011 roku Jednostka Dominująca rozpoczęła stosowanie rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w odniesieniu do kredytu denominowanego w USD wyznaczonego na instrument zabezpieczający dla przyszłych transakcji sprzedażowych denominowanych w USD. W drugim półroczu 2012 roku rozszerzono zakres stosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych poprzez ustanowienie nowych powiązań zabezpieczających w odniesieniu do kredytów walutowych przeznaczonych na finansowanie 10+ wyznaczonych na instrument zabezpieczający dla przyszłych transakcji sprzedaży produktów naftowych denominowanych w USD.

Celem rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jest zagwarantowanie określonego poziomu wartości złotowej generowanych przez nią przychodów ze sprzedaży denominowanej w USD. Zabezpieczaną pozycją jest szereg wysoce prawdopodobnych, planowanych transakcji sprzedaży produktów rafineryjnych denominowanych w USD, w szczególności pierwszy wolumen przychodów (do wysokości desygnowanej raty kapitałowej) z tytułu sprzedaży denominowanej w USD, generowanych w trakcie danego miesiąca kalendarzowego lub w przypadku, gdy kwota przychodów ze sprzedaży w danym miesiącu będzie niewystarczająca w stosunku do desygnowanej raty kapitałowej, pierwszy wolumen przychodów generowany w trakcie trzech kolejnych miesięcy. W przypadku desygnowania kolejnego wolumenu przychodów ze sprzedaży w danym miesiącu kalendarzowym, pozycją zabezpieczaną będzie pierwszy wolumen przychodów ze sprzedaży następujący po uprzednio desygnowanym wolumenie przychodów z tytułu sprzedaży denominowanej w USD w danym miesiącu lub w przypadku, gdy kwota przychodów ze sprzedaży w danym miesiącu będzie niewystarczająca w stosunku do desygnowanej raty kapitałowej, kolejny wolumen przychodów generowany w trakcie trzech kolejnych miesięcy. Pozycja zabezpieczana zostanie przypisana odpowiednio do każdego instrumentu zabezpieczającego zgodnie z indywidualnym dokumentem ustanowienia powiązania zabezpieczającego.

Wyznaczone do rachunkowości zabezpieczeń instrumenty zabezpieczające obejmują zobowiązanie do spłaty zaciągniętego kredytu w walucie USD z datami rozliczenia przypadającymi w dniach roboczych określonego miesiąca kalendarzowego zgodnie z harmonogramem spłat rat kapitałowych.

Zmiany wartości godziwej finansowych instrumentów pochodnych wyznaczonych do zabezpieczenia przepływów pieniężnych w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie odnosi się bezpośrednio na inne całkowite dochody. Zmiany wartości godziwej finansowych instrumentów pochodnych wyznaczonych do zabezpieczenia przepływów pieniężnych w części nie stanowiącej efektywnego zabezpieczenia zalicza się do pozostałych przychodów lub kosztów finansowych okresu sprawozdawczego.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia Spółka formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja ta zawiera: (i) identyfikację instrumentu zabezpieczającego, (ii) identyfikację zabezpieczanej pozycji lub transakcji, (iii) określenie charakteru zabezpieczanego ryzyka oraz (iv) określenie sposobu oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej zabezpieczanej pozycji lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem.

Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest oceniana na bieżąco w celu sprawdzenia, czy jest ono wysoce

efektywne we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zostało ustanowione.

7.27 Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów po pomniejszeniu o wszelkie zwroty. W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe. Utworzone rezerwy, za wyjątkiem rezerw dotyczących likwidacji i rekułtywacji, zalicza się odpowiednio do kosztów operacyjnych, pozostałych kosztów operacyjnych, kosztów finansowych, zależnie od okoliczności, z którymi przyszłe zobowiązania się wiążą.

7.27.1 Rezerwa na koszty likwidacji i rekułtywacji

Rezerwy na koszty likwidacji i rekułtywacji są rozpoznawane kiedy na Grupie ciąży obowiązek likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego, wykonania rozbiórki, demontażu, usunięcia innych środków trwałych oraz przywrócenia miejsca ich montażu do pierwotnego kształtu i kiedy możliwe jest dokonanie wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

W sytuacji kiedy obowiązek dotyczy nowych rzeczowych aktywów trwałych, takich jak infrastruktura wydobywcza, transportowa (rurociągi), instalacje rafinerijne, zobowiązanie jest rozpoznawane w momencie zakończenia ich budowy bądź instalacji. Podobnie, jeżeli zobowiązanie likwidacyjne dotyczy odwiertu wydobywczego, rozpoznawane jest w momencie jego wykonania niezależnie od efektu uzyskanego przepływu węglowodorów.

Zobowiązanie likwidacyjne może ulec dalszemu doprecyzowaniu w trakcie użytkowania odwiertu, infrastruktury wydobywczej, transportowej itp. w następstwie zmian w przepisach prawa lub w wyniku decyzji o wstrzymaniu pewnych operacji. Rozpoznana wartość stanowi bieżącą wartość oszacowanych przyszłych wydatków określonych zgodnie z miejscowymi uwarunkowaniami i wymaganiami.

Równocześnie z zobowiązaniem tworzone jest, w takiej samej wysokości, aktywne likwidacyjne (uwzględniane w odpowiedniej pozycji rzeczowych aktywów trwałych), które następnie jest amortyzowane w ślad za aktywem, którego dotyczy likwidacja.

Za wyjątkiem odwracania dyskonta od rezerwy, wszelkie zmiany bieżącej wartości szacowanych kosztów likwidacji i rekułtywacji są odzwierciedlane w wysokości rezerwy oraz korespondującego aktywa. Zmiany te dotyczą również różnic kursowych z tytułu przeliczenia zobowiązania wyrażonego w walucie obcej, kiedy wiadomo, że zobowiązanie będzie rozliczone w tej walucie.

Okresowe odwracanie dyskonta jest uwzględniane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako koszt finansowy. Od wartości rezerwy i odpowiadającego jej aktywa tworzony jest podatek odroczoney.

Na podstawie obowiązującej w Polsce ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku (Dz.U.05.228.1947 z późniejszymi zmianami) Prawo Geologiczne i Górnicze Grupa zobowiązana jest do tworzenia Funduszu Likwidacji Zakładu Górniczego. Środki funduszu mogą być wykorzystane wyłącznie w celu pokrycia kosztów likwidacji zakładu górniczego (kopalni ropy) lub jego oznaczonej części.

Wysokość odpisu obliczana jest odrębnie dla każdego zakładu górniczego i stanowi równowartość nie mniej niż 3% wartości odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych zakładu górniczego, ustalonych stosownie do przepisów o podatku dochodowym od osób prawnych. Przedsiębiorca zobowiązany jest gromadzić środki funduszu na wyodrębnionym rachunku bankowym do czasu rozpoczęcia likwidacji zakładu górniczego.

7.28 Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Grupa wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstającą z tytułu zamiany różnicę odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w zysku lub stracie.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług, akcyzy i opłaty paliwowej oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów dokonywane są w wysokości prawdopodobnych zobowiązań przypadających na bieżący okres sprawozdawczy. Grupa wykazuje bierne rozliczenia międzyokresowe w pozycji pozostałych zobowiązań niefinansowych, bądź w przypadku rozliczeń dotyczących świadczeń pracowniczych w pozycjach zobowiązań wykazywanych w ramach tych świadczeń.

7.29 Dotacje

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje są ujmowane według ich wartości godziwej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana jako przychody przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, odpisywana do sprawozdania z całkowitych dochodów przez

szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

7.30 Wspólne ustalenia umowne

Wspólne ustalenia umowne zostały zdefiniowane w MSSF 11 jako umowa, w ramach której dwie lub więcej stron prowadzą działalność gospodarczą podlegającą wspólnej kontroli. Wspólna kontrola występuje wyłącznie wówczas, gdy decyzje dotyczące istotnych działań w ramach porozumienia wymagają jednogłośnej zgody wszystkich stron.

Wspólne ustalenia umowne dzieli się na wspólne działania i wspólne przedsięwzięcia. Kryterium podziału zostało oparte na różnych prawach i obowiązkach stron porozumień o charakterze wspólnych ustaleń umownych.

Jeśli wspólna inicjatywa daje stronom współkontrolującym prawa do jej aktywów netto, to mowa o wspólnym przedsięwzięciu (z ang. „joint ventures”), które co do zasady realizowane jest poprzez utworzenie przez inwestorów odrębnej jednostki (z ang. „vehicle”). Do tego typu przedsięwzięć Grupy zaliczyć należy działającą w segmencie produkcji i handlu współkontrolowaną jednostkę LOTOS – Air BP Polska Sp. z o.o. a także jednostki w segmencie wydobywczym: Baltic Gas Sp. z o.o. oraz Baltic Gas spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i Wspólnicy sp.k., jak również UAB Minijos Nafta wyceniane metodą praw własności (patrz nota 7.11).

Wspólne ustalenia umowne, w ramach których strony współkontrolujące posiadają prawa do aktywów i obowiązki dotyczące zobowiązań określa się wspólnymi działaniami / operacjami (z ang. „joint operations”). Grupa posiada udziały we wspólnych działaniach realizowanych w segmencie wydobywczym przez należącą do grupy kapitałowej LOTOS Petrobaltic S.A. norweską spółkę LOTOS Exploration and Production Norge AS.

Zgodnie z MSSF 11 Grupa bezpośrednio ujmuje w księgach swój udział w aktywach, zobowiązaniach, przychodach i kosztach związanych ze wspólnymi działaniami w Norwegii.

7.31 Sprawozdawczość dotycząca segmentów operacyjnych

Dla celów zarządczych Grupa Kapitałowa LOTOS podzielona jest na jednostki biznesowe w oparciu o segmenty branżowe, natomiast dla celów sprawozdawczości finansowej w ramach działalności operacyjnej Grupy wyróżnia się dwa główne sprawozdawcze segmenty operacyjne:

- segment wydobywczy – obejmuje działalność w zakresie pozyskiwania oraz eksploatacji złóż ropy naftowej i gazu ziemnego,
- segment produkcji i handlu – obejmuje działalność spółek w zakresie wytwarzania, przetwarzania produktów rafinacji ropy naftowej, jak również ich sprzedaży hurtowej i detalicznej oraz działalność pomocniczą, transportową i serwisową.

Sprawozdawcze segmenty operacyjne identyfikowane są na poziomie Grupy Kapitałowej. Jednostka Dominująca wchodzi w skład segmentu produkcji i handlu. Segment wydobywczy obejmuje spółki GK LOTOS Petrobaltic S.A. (za wyjątkiem spółki Energobaltic Sp. z o.o.).

Ocena wyników danego segmentu dokonywana jest na podstawie przychodów ze sprzedaży, wyniku EBIT i EBITDA.

EBIT stanowi $\text{zysk} / (\text{stratę}) \text{ operacyjny} / (\text{ą})$.

EBITDA stanowi $\text{zysk} / (\text{stratę}) \text{ operacyjny} / (\text{ą})$ przed uwzględnieniem amortyzacji.

Segmentowe przychody ze sprzedaży oraz wyniki segmentów określono przed dokonaniem tzw. korekt międzysegmentowych.

Informacje finansowe dotyczące segmentów operacyjnych wykorzystywane w celu ich oceny przez członków kluczowego personelu odpowiedzialnych za podejmowanie decyzji operacyjnych przedstawia **nota 8** <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/8-segmenty-dzialalnosci>> .

7.32 Zobowiązania i aktywa warunkowe

Zgodnie ze stosowanymi przez Grupę zasadami określonymi standardem MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”, przez zobowiązania warunkowe rozumie się:

- możliwy obowiązek, który powstanie na skutek przeszłych zdarzeń, którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub braku wystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli jednostki, lub
- obecny obowiązek, który powstaje na skutek przeszłych zdarzeń, ale nie jest ujmowany w sprawozdaniu ponieważ:
  - (i) nie jest prawdopodobnie, aby wypełnienie obowiązku spowodowało konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne, bądź
  - (ii) kwoty obowiązku (zobowiązania) nie można wycenić wystarczająco wiarygodnie.

Zobowiązania warunkowe nie są wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jednakże ujawnia się informację o zobowiązaniu warunkowym, chyba, że prawdopodobieństwo wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne jest znikome.

Stosując się do zasad MSSF, Grupa definiuje warunkowy składnik aktywów jako możliwy składnik aktywów, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub braku wystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych zdarzeń przyszłych, które nie w pełni podlegają kontroli jednostki.

Należności warunkowe nie są wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jednakże ujawnia się informację o należności warunkowej, jeżeli wpływ środków uosabiających korzyści ekonomiczne jest prawdopodobny.

Przykładem aktywów i zobowiązań warunkowych są zobowiązania lub należności wynikające z prowadzonych sporów sądowych, których przyszły wynik nie jest przez jednostkę znany, ani w pełni kontrolowany. Grupa przedstawiła informacje na temat prowadzonych spraw sądowych w **nocie 35.1** oraz informacje na temat pozostałych zobowiązań warunkowych w **nocie 35.2**.

7.33 Prawa do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

Prawa do emisji dwutlenku węgla (CO₂) są przez Grupę prezentowane w sprawozdaniu finansowym zgodnie z metodą zobowiązań netto. Oznacza to, że w swoim sprawozdaniu finansowym Grupa rozpoznaje tylko zobowiązania wynikające z przekroczenia przez Grupę przyznaných

limitów praw do emisji. Grupa analizuje przyznane limity w okresach rocznych. Zobowiązanie jest rozpoznawane dopiero w momencie przekroczenia przyznanego przez Grupę limitu. Przychody z tytułu sprzedaży niewykorzystanych przez Grupę praw do emisji ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w momencie sprzedaży.

Zakupione dodatkowo uprawnienia do emisji wyceniane są w koszcie nabycia pomniejszonym o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości, uwzględniając wartość rezydualną tych praw i prezentowane, jako aktywa niematerialne.

W przypadku wykorzystania zakupionych praw w celu pokrycia nimi niedoboru zaistniałego na dzień rozliczenia rocznego limitu, wykorzystane prawa według wartości księgowej rozliczane są ze zobowiązaniem wykazanym uprzednio na pokrycie niedoboru.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
> 8. Segmenty działalności

8. Segmenty działalności

	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe ⁽¹⁾	Korekty konsolidacyjne	Skonsolidowane
w tysiącach złotych					
za rok zakończony 31 grudnia 2014					
Przychody ze sprzedaży:	906.279	28.157.947	25.535	(587.874)	28.501.887
<i>między segmentami</i>	523.278	47.559	17.037	(587.874)	-
<i>poza Grupę Kapitałową</i>	383.001	28.110.388	8.498	-	28.501.887
Zysk/(Strata) operacyjny/(a) (EBIT)	(624.120) ⁽²⁾	(774.492) ⁽³⁾	6.914	(1.310)	(1.393.008)
Amortyzacja	344.141	459.449	7.137	(1.786)	808.941
Zysk/(Strata) operacyjny/(a) przed uwzględnieniem amortyzacji (EBITDA)	(279.979)	(315.043)	14.051	(3.096)	(584.067)

	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe ⁽¹⁾	Korekty konsolidacyjne	Skonsolidowane
w tysiącach złotych					
31 grudnia 2014					
Aktywa razem	3.944.812	16.028.893	112.330	(1.138.878)	18.947.157
<i>w tym:</i>					
- aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego	241.445	-	-	-	241.445
- aktywa z tytułu zagospodarowania i wydobycia zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego	1.331.027	-	-	-	1.331.027

	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe ⁽¹⁾	Korekty konsolidacyjne	Skonsolidowane
w tysiącach złotych					
za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)					
Przychody ze sprzedaży:	585.759	28.587.306	24.474	(638.374)	28.559.165
<i>między segmentami</i>	578.369	43.093	16.912	(638.374)	-
<i>poza Grupę Kapitałową</i>	7.390	28.544.213	7.562	-	28.559.165
Zysk/(Strata) operacyjny/(a) (EBIT)	174.036	13.902	13.937	(35.275)	166.600
Amortyzacja	133.607	500.804	9.860	(1.791)	642.480
Zysk/(Strata) operacyjny/(a) przed uwzględnieniem amortyzacji (EBITDA)	307.643	514.706	23.797	(37.066)	809.080

	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe ⁽¹⁾	Korekty konsolidacyjne	Skonsolidowane
w tysiącach złotych					
31 grudnia 2013 (dane przekształcone)					
Aktywa razem	4.101.632	17.059.568	120.425	(996.871)	20.284.754
<i>w tym:</i>					
- aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego	368.357	-	-	-	368.357
- aktywa z tytułu zagospodarowania i wydobycia zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego	1.894.133	-	-	-	1.894.133

(1) Zawiera spółki: LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o., LOTOS Gaz S.A. w likwidacji, Energobaltic Sp. z o.o.

(2) W tym odpis z tytułu utraty wartości aktywów związanych ze złożem YME w kwocie 578.448 tys. zł (patrz nota 13 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/13.-rzeczowe-aktywa-trwale>>).

(3) W tym odpis z tytułu utraty wartości zapasów w kwocie 450.891 tys. zł (patrz nota 19.1).

Struktura geograficzna sprzedaży

w tysiącach złotych	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe (1)	Skonsolidowane
	za rok zakończony 31 grudnia 2014			
Sprzedaż krajowa:	3.921	19.019.321	8.498	19.031.740
<i>produkty i usługi</i>	3.719	18.315.224	8.498	18.327.441
<i>towary i materiały</i>	202	704.097	-	704.299
Sprzedaż zagraniczna:	379.080	9.091.067	-	9.470.147
<i>produkty i usługi</i>	378.404	8.673.940	-	9.052.344
<i>towary i materiały</i>	676	417.127	-	417.803
Razem	383.001	28.110.388	8.498	28.501.887

w tysiącach złotych	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe (1)	Skonsolidowane
	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)			
Sprzedaż krajowa:	6.491	20.370.299	7.562	20.384.352
<i>produkty i usługi</i>	6.257	18.804.309	7.562	18.818.128
<i>towary i materiały</i>	234	1.565.990	-	1.566.224
Sprzedaż zagraniczna:	899	8.173.914	-	8.174.813
<i>produkty i usługi</i>	606	7.835.360	-	7.835.966
<i>towary i materiały</i>	293	338.554	-	338.847
Razem	7.390	28.544.213	7.562	28.559.165

(1) Zawiera spółki: LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o., LOTOS Gaz S.A. w likwidacji, Energobaltic Sp. z o.o.

Wzrost sprzedaży segmentu wydobywczego w roku 2014 w stosunku do roku 2013 miał związek z uruchomieniem sprzedaży ropy naftowej i gazu ziemnego wydobywanych z nabytych w grudniu 2013 roku złóż wchodzących w skład pakietu aktywów Heimdal.

Spadek przychodów ze sprzedaży towarów w roku 2014 w stosunku do roku 2013 związany był z utrzymywaniem ciągłości dostaw dla kontrahentów Grupy w czasie postoju remontowego rafinerii, w pierwszym kwartale 2013 roku.

Struktura asortymentowa sprzedaży

w tysiącach złotych	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe (1)	Skonsolidowane
	za rok zakończony 31 grudnia 2014			
Benzyny	-	4.660.642	-	4.660.642

Benzyna surowa	-	750.974	-	750.974
Oleje napędowe	-	13.608.087	-	13.608.087
Paliwo bunkrowe	-	108.467	-	108.467
Lekki olej opałowy	-	757.506	-	757.506
Ciężki olej opałowy	-	2.349.680	-	2.349.680
Paliwo lotnicze	-	2.044.246	-	2.044.246
Oleje smarowe	-	345.702	-	345.702
Oleje bazowe	-	580.307	-	580.307
Asfalty	-	1.055.843	-	1.055.843
Gazy płynne	-	629.750	-	629.750
Ropa naftowa	156.103	-	-	156.103
Gaz ziemny	218.843	-	-	218.843
Reformat	-	28.689	-	28.689
Pozostałe produkty, towary i materiały rafineryjne	-	553.505	-	553.505
Pozostałe produkty, towary i materiały	881	320.948	8.457	330.286
Usługi	7.174	324.034	41	331.249
<i>Efekt rozliczenia rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych</i>	-	(7.992)	-	(7.992)
Razem	383.001	28.110.388	8.498	28.501.887

w tysiącach złotych	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe (1)	Skonsolidowane
	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)			
Benzyny	-	5.010.064	-	5.010.064
Benzyna surowa	-	824.241	-	824.241
Oleje napędowe	-	14.365.265	-	14.365.265
Paliwo bunkrowe	-	124.661	-	124.661
Lekki olej opałowy	-	942.434	-	942.434
Ciężki olej opałowy	-	2.037.899	-	2.037.899
Paliwo lotnicze	-	1.474.528	-	1.474.528
Oleje smarowe	-	380.218	-	380.218
Oleje bazowe	-	485.887	-	485.887
Asfalty	-	1.246.061	-	1.246.061
Gazy płynne	-	564.540	-	564.540
Pozostałe produkty, towary i materiały rafineryjne	-	517.155	-	517.155
Pozostałe produkty, towary i materiały	530	292.630	7.523	300.683
Usługi	6.860	291.082	39	297.981
<i>Efekt rozliczenia rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych</i>	-	(12.452)	-	(12.452)
Razem	7.390	28.544.213	7.562	28.559.165

(1) Zawiera spółki: LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o., LOTOS Gaz S.A. w likwidacji, Energobaltic Sp. z o.o.

W 2014 ani w 2013 roku Grupa Kapitałowa LOTOS nie posiadała żadnego odbiorcy, którego udział w przychodach ze sprzedaży ogółem Grupy Kapitałowej LOTOS przekroczył znacząco 10%.

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
> 9. Przychody i koszty

9. Przychody i koszty

9.1 Koszty według rodzaju

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Amortyzacja	8	808.941	642.480
Zużycie materiałów i energii		24.734.942	24.219.317
- w tym różnice kursowe ⁽¹⁾	31.3	65.110	(76.694)
Usługi obce		1.280.200	1.244.694
Podatki i opłaty		179.710	171.720
Koszty świadczeń pracowniczych	9.2	681.865	670.817
Pozostałe koszty rodzajowe		344.315	158.095
Wartość sprzedanych towarów i materiałów		978.764	1.751.978
Razem koszty według rodzaju		29.008.737	28.859.101
Zmiana stanu produktów oraz korekty kosztu własnego		67.003	(444.875)
Razem		29.075.740	28.414.226
w tym:			
Koszt własny sprzedaży		27.466.614	26.878.863
Koszty sprzedaży		1.162.071	1.106.186
Koszty ogólnego zarządu		447.055	429.177

(1) Różnice kursowe dotyczące działalności operacyjnej zostały ujęte w koszcie własnym sprzedaży.

9.2 Koszty świadczeń pracowniczych

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Koszty bieżących wynagrodzeń		491.466	491.366
Koszty ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń pracowniczych		144.793	149.996
Koszty nagród jubileuszowych, świadczeń emerytalnych i innych świadczeń po okresie zatrudnienia	29.3	45.606	29.455
Razem koszty świadczeń pracowniczych	9.1	681.865	670.817
Zmiana stanu produktów oraz korekty kosztu własnego		(20.579)	(8.209)
Razem		661.286	662.608
w tym:			
Koszt własny sprzedaży		388.563	389.908
Koszty sprzedaży		30.301	34.218
Koszty ogólnego zarządu		242.422	238.482

9.3 Pozostałe przychody operacyjne

	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	
Odwrocenie odpisów z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych i pozostałych aktywów niematerialnych:		-	550
<i>Odwrocenie odpisów z tytułu utraty wartości:</i>		-	57.214
- rzeczowych aktywów trwałych związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego:		-	48.672
- aktywów związanych ze złożami B-4 i B-6, wniesionych aportem do spółki Baltic Gas	13.1.1	-	48.273
- pozostałych aktywów		-	399
- aktywów niematerialnych związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego:		-	542
- norweskich koncesji poszukiwawczych		-	542
- rzeczowych aktywów trwałych rafineryjnych i pozostałych:		-	8.000
- aktywów związanych z Zakładem Materiałów Hydroizolacyjnych	13.2	-	8.000
<i>Odpisy z tytułu utraty wartości:</i>		-	(56.664)
- rzeczowych aktywów trwałych związanych z wydobywaniem		-	(26.842)
- aktywów związanych ze złożem B-28	13.1.1	-	(26.842)
- rzeczowych aktywów trwałych związanych z zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego:		-	(1.794)
- pozostałych aktywów		-	(1.794)
- aktywów niematerialnych związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego:		-	(4.744)
- norweskich koncesji poszukiwawczych	15.1.1	-	(4.744)
- aktywów niematerialnych związanych z zagospodarowaniem i wydobywaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego:		-	(7.943)
- aktywów litewskich	15.1.2	-	(7.943)
- rzeczowych aktywów trwałych rafineryjnych i pozostałych:		-	(15.341)
- stacji paliw	13.2	-	(11.912)
- pozostałych aktywów		-	(3.429)
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		3.521	-
Dotacje	30.2	1.889	2.075
Rezerwy:		-	2.900
- utworzenie rezerwy na pokrycie niedoboru uprawnień CO ₂	34	-	(1.527)
- utworzenie pozostałych rezerw		-	(1.276)
- rozwiązanie rezerwy na wyłączone z użytkowania instalacje rafineryjne	30.1	-	5.077
- rozwiązanie pozostałych rezerw		-	626
Aktualizacja szacunku rezerwy związanej z morską kopalnią ropy naftowej na złożu YME w Norwegii		-	6.447
Odszkodowania		14.025 ⁽¹⁾	7.970
Zysk ze sprzedaży zorganizowanej części przedsiębiorstwa		-	379
Zwrot akcyzy		896	6.143 ⁽²⁾
Pozostałe		6.376	4.405
Razem		26.707	30.869

(1) W tym kwota 7.927 tys. zł odszkodowania z tytułu przestoju produkcyjnego na złożu Atla (pakiet aktywów Heimdal).

(2) W tym kwota zwrotu nienależnej akcyzy od dostaw wewnątrzwspólnotowych ciężkiego oleju opałowego w wysokości 1.673 tys. zł oraz kwota 3.634 tys. zł tytułem zwrotu akcyzy uprzednio zapłaconej od zużycia energii elektrycznej i dodatków paliwowych w związku z zastosowaniem zwolnienia od akcyzy na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 1 Ustawy o podatku akcyzowym.

Grupa stosuje zasadę kompensowania podobnych typów transakcji zgodnie z zapisami MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”, pkt 34 i pkt 35. Grupa wykazuje istotne pozycje przychodów i kosztów ujętych w wyniku finansowym oddzielnie, co zaprezentowano w tabeli powyżej.

9.4 Pozostałe koszty operacyjne

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Strata z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych i pozostałych aktywów niematerialnych:		806.141	-
<i>Odpisy z tytułu utraty wartości:</i>		806.562	-
- rzeczowych aktywów trwałych związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego:		31.853	-
- aktywów związanych ze złożem B-27	13.1.1	29.914	-
- aktywów związanych ze złożem B-28	13.1.1	1.939	-
- rzeczowych aktywów trwałych związanych z zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego:		578.448	-
- aktywów związanych ze złożem YME	13.1.2	578.448	-
- rzeczowych aktywów trwałych związanych z wydobywaniem		48.562	-
- aktywów Heimdal	13.1.3	45.854	-
- aktywów litewskich	13.1.3	2.708	-
- aktywów niematerialnych związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego:		14.439	-
- aktywów Heimdal	15.1.1	13.823	-
- innych koncesji norweskich	15.1.1	616	-
- aktywów niematerialnych związanych z zagospodarowaniem i wydobywaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego:		100.604	-
- aktywów litewskich	15.1.2	100.604	-
- rzeczowych aktywów trwałych rafineryjnych i pozostałych:		32.656	-
- stacji paliw	13.2	15.765	-
- aktywów związanych z instalacją produkcji asfaltu w Oddziale LOTOS Asfalt w Jaśle	13.2	15.893	-
- pozostałych aktywów		998	-
<i>Odwrócenie odpisów z tytułu utraty wartości:</i>		(421)	-
- rzeczowych aktywów trwałych rafineryjnych i pozostałych		(421)	-
Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		-	1.863
Strata z tytułu zaniechanych inwestycji		11.935 ⁽¹⁾	1.236
Strata z tytułu utraty wartości należności:	18.1; 31.3	13.078	6.012
- odpisy		15.928	7.291
- odwrócenie odpisów		(2.850)	(1.279)
Rezerwy:		4.761	-
- utworzenie rezerwy na pokrycie niedoboru uprawnień CO ₂	34	2.784	-
- rozwiązanie rezerwy na pokrycie niedoboru uprawnień CO ₂	34	(1.527)	-

- utworzenie pozostałych rezerw	8.935	-
- rozwiązanie pozostałych rezerw	(5.431)	-
Kary i odszkodowania	1.512	1.277
Szkody majątkowe związane z normalną działalnością	1.041	2.516
Koszty lat ubiegłych	567	2.947
Darowizny na cele społeczne	1.067	2.483
Pozostałe	5.760	4.346
Razem	845.862	22.680

(1) W tym 5.937 tys. zł dotyczące obszaru Sambia W (Morze Bałtyckie) oraz 5.772 tys. zł dotyczące odwiertu na strukturze Zvaginai (Litwa).

Grupa stosuje zasadę kompensowania podobnych typów transakcji zgodnie z zapisami MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”, pkt 34 i pkt 35. Grupa wykazuje istotne pozycje przychodów i kosztów ujętych w wyniku finansowym oddzielnie, co zaprezentowano w tabeli powyżej.

9.5 Przychody finansowe

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Otrzymane dywidendy		1.103	840
Odsetki:		19.096	17.358
- od należności z tytułu dostaw i usług	31.3	6.349	5.995
- od należności z tytułu leasingu finansowego	31.3	166	193
- od środków pieniężnych	31.3	1.249	1.264
- od lokat	31.3	9.360	8.413
- pozostałe		1.972	1.493
Aktualizacja wartości aktywów finansowych:		-	112.861
- wycena pochodnych instrumentów finansowych	31.3	-	55.148
- rozliczenie pochodnych instrumentów finansowych	31.3	-	57.713
Pozostałe		1.541	4.100
Razem		21.740	135.159

Grupa stosuje zasadę kompensowania podobnych typów transakcji zgodnie z zapisami MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”, pkt 34 i pkt 35. Grupa wykazuje istotne pozycje przychodów i kosztów ujętych w wyniku finansowym oddzielnie, co zaprezentowano w tabelach powyżej.

9.6 Koszty finansowe

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Odsetki:		202.503	202.921
- od kredytów	31.3	141.584	151.874
- od pożyczek	31.3	9.576	575
- od obligacji	31.3	3.373	423
- od zobowiązań z tytułu dostaw i usług	31.3	87	53
- od zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	31.3	12.142	16.132
- od faktoringu		7.400	11.823
- od pozostałych zobowiązań finansowych	31.3	-	125
- dyskonto od rezerw na kopalnie ropy naftowej, na rekultywację i pozostałych rezerw	30.1	20.426	15.023
- koszty dyskonta od zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych	29.1; 29.3	6.354	6.138

- pozostałe		1.561	755
Różnice kursowe:		307.020	115.489
- od kredytów	31.3	222.455	(8.142)
- z przeliczenia pożyczek wewnątrzgrupowych ⁽¹⁾	31.3	68.284	119.223
- od zrealizowanych transakcji w walutach obcych na rachunkach bankowych	31.3	16.530	(7.330)
- od obligacji ⁽¹⁾	31.3	43.698	15.767
- od środków pieniężnych	31.3	(11.564)	3.516
- od środków pieniężnych zablokowanych na rachunkach bankowych ⁽²⁾	31.3	(37.630)	(15.075)
- od zobowiązań inwestycyjnych	31.3	4.675	7.563
- od pozostałych aktywów i zobowiązań finansowych	31.3	(3.062)	(33)
- pozostałe		3.634	-
Aktualizacja wartości aktywów finansowych, w tym:		197.849	-
- wycena pochodnych instrumentów finansowych		191.271	-
- rozliczenie pochodnych instrumentów finansowych		6.578	-
Prowizje bankowe		17.287	19.349
Pozostałe		3.323	4.545
Razem		727.982	342.304

⁽¹⁾ Zgodnie z regulacjami MSR 21 „Skutki zmian kursów wymiany walut obcych” różnice kursowe dotyczące walutowych transakcji wewnątrzgrupowych ujmowane są w wyniku netto Grupy.

⁽²⁾ Dotyczy środków zgromadzonych na rachunku escrow w związku z porozumieniem dotyczącym usuwania wadliwej platformy MOPU ze złoża YME, którego stroną jest spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS, szerzej opisanym w notcie 35.1.

Grupa stosuje zasadę kompensowania podobnych typów transakcji zgodnie z zapisami MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”, pkt 34 i pkt 35. Grupa wykazuje istotne pozycje przychodów i kosztów ujętych w wyniku finansowym oddzielnie, co zaprezentowano w tabelach powyżej.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
> 10. Podatek dochodowy

10. Podatek dochodowy

10.1 Obciążenia podatkowe

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Podatek bieżący		69.377	81.911
Podatek odroczony	10.3	(726.720)	(180.015)
Razem podatek dochodowy wykazany w wyniku netto	10.2	(657.343)	(98.104)
Obciążenie podatkowe wykazane w innych całkowitych dochodach (netto), w tym z tytułu:		(112.756)	22.909
- zabezpieczeń przepływów pieniężnych	23	(111.099)	22.945
- zysków/(strat) aktuarialnych dotyczących świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia		(1.657)	(36)

Część bieżąca oraz odroczonego podatku dochodowego ustalona została według stawki równej 19% dla podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym dla podmiotów działających na terenie Polski.

Dla norweskiej spółki zależnej LOTOS Exploration and Production Norge AS marginalna stopa podatkowa wynosi 78% podstawy opodatkowania. Działalność LOTOS Exploration and Production Norge AS podlega opodatkowaniu w ramach dwóch równoległych systemów podatkowych: systemu podatku dochodowego (stawka podatku 27%) oraz systemu podatku naftowego (dodatkowa stawka podatku 51%).

Dla litewskich spółek zależnych z GK AB LOTOS Geonafta podatek w części bieżącej i odroczonej ustalony został według stawki 15%.

10.2 Podatek dochodowy według efektywnej stawki podatkowej oraz uzgodnienie wyniku brutto do podstawy opodatkowania

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Strata przed opodatkowaniem	(2.123.715)	(58.676)
Podatek dochodowy według stawki 19%	(403.506)	(11.148)
Różnice trwale	3.869	5.355
Nierozpoznane aktywa z tytułu podatku odroczonego na straty podatkowe rozliczane w czasie	60.145	-
Efekt podatkowy strat podatkowych poniesionych w okresie	-	1.418
Efekt podatkowy strat podatkowych odliczonych w okresie	(1.416)	(395)
Efekt podatkowy udziału w zyskach jednostek wycenianych metodą praw własności	4.648	3.445
Efekt podatkowy ulgi biokomponentowej ⁽¹⁾	-	(10.935)
Korekty wykazane w bieżącym roku w odniesieniu do podatku z lat ubiegłych	454	178
Różnica wynikająca z opodatkowania spółek stawkami innymi niż 19%:	(322.100)	(86.528)
- Norwegia	(322.323)	(83.220)
- Litwa	968	(1.594)
- Cypr	(746)	(1.713)
- Antyle Holenderskie	1	(1)
Pozostałe różnice	563	506
Podatek dochodowy	(657.343)	(98.104)

(1) Grupa wykorzystwała ulgę w większym stopniu niż wynikało to ze wstępnych szacunków będących podstawą do utworzenia związanego z tym aktywa z tytułu podatku odroczonego. W związku z powyższym, na dzień 31 grudnia 2013 roku, wartość aktywa z tytułu podatku odroczonego związanego z ulgą biokomponentową utworzono w pełnej wysokości w oparciu o kwotę ulgi pozostałej do wykorzystania w kolejnych latach. W roku 2014 w pełni wykorzystano możliwą jeszcze do wykorzystania kwotę ulgi oraz jednocześnie rozwiązano utworzone z tego tytułu aktywa z tytułu podatku odroczonego. Podstawę oraz zasady korzystania z ulgi biokomponentowej szerzej opisano w notce 30.2.

10.3 Odroczonego podatek dochodowy

w tysiącach złotych	Nota	Sprawozdanie z sytuacji finansowej		
		31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	Zmiana stanu
Aktywa z tytułu podatku odroczonego		1.488.901	924.534	564.367
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego		(55.527)	(275.823)	220.296
Aktywa / (Zobowiązania) netto z tytułu podatku odroczonego	10.3.1	1.433.374	648.711	784.663
Różnice kursowe z przeliczenia pozycji podatku odroczonego jednostek zagranicznych				65.745
Podatek odroczonego wykazany w innych całkowitych dochodach/(stratach) netto	10.1			(112.756)
Pozostałe różnice:				(10.932)
- uplift ⁽¹⁾				(6.337)
- przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grup do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży				1.727
- pozostałe				(6.322)
Obciążenie z tytułu podatku odroczonego wykazane w wyniku netto	10.1			726.720

(1) Ulgą podatkowa stosowana w Norwegii (tzw. uplift). Wyznaczona stawka ulgi wynosi 5,5% w skali roku. Ulgą ta jest kalkulowana na podstawie skapitalizowanych wydatków inwestycyjnych (offshore production installation) i jest rozliczana z przychodem podatkowym w ciągu 4 lat, rozpoczynając w roku, w którym wydatki zostały poniesione. Niewykorzystany w danym okresie uplift może być rozliczany w przyszłości, aż do pełnego wykorzystania - bez limitu czasowego. Niewykorzystany przez spółkę LOTOS Production and Exploration Norge AS uplift powiększył aktywo podatkowe z tytułu straty podatkowej Grupy rozliczanej w czasie bez wpływu na podatek wykazany w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

10.3.1 Aktywa i zobowiązania z tytułu podatku odroczonego

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	Podatek odroczonego wykazany w wyniku netto	Podatek odroczonego wykazany w innych całkowitych dochodach/(stratach)	Różnice kursowe z przeliczenia pozycji podatku odroczonego jednostek zagranicznych	Pozostałe różnice	31 grudnia 2014
Aktywa z tytułu podatku odroczonego							
Świadczenia pracownicze		49.561	3.038	1.657	(232)	(1.724)	52.300
Odpisy aktualizujące wartość zapasów		564	85.593	-	1	-	86.158
Odpisy aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych i pozostałych aktywów niematerialnych		115.837	17.213	-	(7.901)	-	125.149
Odpisy aktualizujące wartość aktywów związanych ze złożem YME		714.882	(714.882) (1)	-	-	-	-
Ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych		13.734	6.182	-	-	-	19.916
Różnice kursowe z przeliczenia pozycji w walutach obcych		6.446	(6.292)	-	226	-	380
Odpisy aktualizujące wartość należności		16.200	1.225	-	-	-	17.425
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego		28.068	(3.735)	-	-	-	24.333
Rezerwy na likwidację kopalni ropy naftowej i gazu oraz rekultywację terenu		187.827	100.157	-	(12.426)	-	275.558
Aktywa z tytułu niezrealizowanej marży		8.545	619	-	-	-	9.164
Straty podatkowe rozliczane w czasie		1.089.325	947.917 (1)	-	(74.829)	12.656	1.975.069
Pozostałe rezerwy		9.619	1.529	-	-	-	11.148
Ulgą biokomponentowa		4.463	(4.463)	-	-	-	-
Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych		-	-	96.787	-	-	96.787
Pozostałe		16.919	10.218	-	(470)	-	26.667
Razem		2.261.990	444.319	98.444	(95.631)	10.932	2.720.054
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego							

Różnica pomiędzy bieżącą wartością podatkową i księgową rzeczowych aktywów trwałych i pozostałych aktywów niematerialnych	1.493.672	(273.812)	-	(30.900)	-	1.188.960	
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych	140	(140)	-	-	-	-	
Rezerwa z tytułu nabytych litewskich koncesji poszukiwawczo - wydobywczych	49.522	(20.905)	-	1.010	-	29.627	
Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych	14.312	-	(14.312)	-	-	-	
Naliczone odsetki	43.966	12.937	-	2	-	56.905	
Pozostałe	11.667	(481)	-	2	-	11.188	
Razem	1.613.279	(282.401)	(14.312)	(29.886)	-	1.286.680	
Aktywa / (Zobowiązania) netto z tytułu podatku odroczonego	10.3	648.711	726.720	112.756	(65.745)	10.932	1.433.374

(1) W związku z dokonaniem w roku 2014 odpisów aktualizujących całość pozostałych nakładów inwestycyjnych związanych z projektem zagospodarowania złoża YME, co szerzej opisano w nocie 13.1.2 i z zakończeniem amortyzacji podatkowej tych aktywów zgodnie z obowiązującymi norweskimi przepisami podatkowymi, całość aktywów z tytułu podatku odroczonego związanych z odpisami aktualizującymi wartość nakładów inwestycyjnych dotyczących złoża YME została przeniesiona do strat podatkowych rozliczanych w czasie.

Przewidywany termin wygaśnięcia dodatnich różnic przejściowych przypada na lata 2015 - 2083.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość nierozpoznanych aktywów podatkowych z tytułu strat podatkowych wynosiła 63.025 tys. zł (31 grudnia 2013: 6.452 tys. zł)

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
> 11. Zysk/(Strata) netto przypadający/(a) na jedną akcję

11. Zysk/(Strata) netto przypadający/(a) na jedną akcję

	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Zysk/(Strata) netto przypisany/(a) akcjonariuszom Jednostki Dominującej w tys. zł (A)	(1.466.326)	39.415
Średnia ważona liczba akcji w tys. sztuk (B)	145.027	142.717
Zysk/(Strata) netto na jedną akcję (w zł) (A/B)	(10,11)	0,28

Zysk/(Strata) przypadający/(a) na jedną akcję dla każdego okresu sprawozdawczego jest obliczony poprzez podzielenie zysku/(straty) netto za dany okres sprawozdawczy przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym. Do średniej ważonej liczby akcji z dnia 12 grudnia 2014 roku włączone zostały akcje nowej emisji Grupy LOTOS S.A. (seria D, patrz nota 21 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/21.-kapital-podstawowy>>).

W związku z emisją praw poboru do akcji serii D oraz przydziałem akcji oferowanych w ramach wykonania praw poboru, Spółka dokonała zgodnie z wymogami MSR 33 „Zysk przypadający na jedną akcję”, kalkulacji wskaźnika zysku przypadającego na jedną akcję uwzględniając efekt praw poboru (emisja premiowa po cenie 18,10 zł za akcję w stosunku do wówczas obowiązującej ceny akcji Spółki na poziomie 25,95 zł), stosując tę zasadę retrospektywnie dla danych porównawczych.

Rozwodniony zysk/(strata) netto na jedną akcję jest równy zyskowi/(stracie) podstawowemu/(j), ponieważ nie występują instrumenty rozładniające zysk/(stratę) netto na jedną akcję.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
> 12. Dywidendy

12. Dywidendy

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku w Grupie LOTOS S.A. wystąpiły ograniczenia do przekazywania funduszy w postaci dywidend. Ograniczenia wynikały z zapisów zawartej w dniu 27 czerwca 2008 roku umowy kredytowej związanej z finansowaniem Programu 10+. Umowa kredytowa ogranicza możliwość wypłaty dywidendy przez Grupę LOTOS S.A. a jej wysokość może być uzależniona od spełnienia określonych warunków, w tym wypracowania odpowiedniej nadwyżki pieniężnej oraz osiągnięcia określonych poziomów wskaźników finansowych.

W dniu 30 czerwca 2014 roku Walne Zgromadzenie Grupy LOTOS S.A. podjęło uchwałę w sprawie pokrycia straty netto Spółki za rok 2013. Zgodnie z treścią uchwały strata netto za rok 2013 w wysokości 14.774 tys. zł została pokryta z kapitału zapasowego Spółki.

Do dnia publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Zarząd Spółki nie podjął uchwały w sprawie propozycji pokrycia straty netto za rok 2014.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia

> 13. Rzeczowe aktywa trwałe

13. Rzeczowe aktywa trwałe

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	1 stycznia 2013 (dane przekształcone)
Rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem, zagospodarowaniem i wydobywaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			
Rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego	44.769	182.681	134.677
Rzeczowe aktywa trwałe związane z zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego	522.350	681.596	713.178
Rzeczowe aktywa trwałe związane z wydobywaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego	600.390	879.500	351.610
Razem	1.167.509	1.743.777	1.199.465
Rzeczowe aktywa trwałe rafineryjne i pozostałe			
Grunty	475.666	456.390	428.922
Budynki, budowle	3.151.731	3.241.992	3.304.305
Urządzenia techniczne i maszyny	3.851.578	4.000.393	4.090.413
Środki transportu, pozostałe	569.425	309.646	341.284
Rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy	269.745	256.875	280.211
Razem	8.318.145	8.265.296	8.445.135
Razem	9.485.654	10.009.073	9.644.600

13.1 Rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem i oceną oraz zagospodarowaniem i wydobywaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego

w tysiącach złotych	Nota	Rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			Rzeczowe aktywa trwałe związane z zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			Rzeczowe aktywa trwałe związane z wydobywaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego				Razem
		Polska	Litwa	Razem	Polska	Norwegia	Razem	Polska	Norwegia	Litwa	Razem	
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)		224.532	617	225.149	196.741	1.572.207	1.768.948	527.959	563.107	112.881	1.203.947	3.198.044
Zakup		70.756	10.061	80.817	209.388	349	209.737	5.751	6.385	14.902	27.038	317.592
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-	7	7	-	(71.001)	(71.001)	-	(27.286)	3.473	(23.813)	(94.807)
Utworzenie aktywa na przyszłe koszty likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego	13.1.4	-	-	-	642	-	642	-	-	1.074	1.074	1.716
Szacunek kosztów likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego	13.1.4	-	-	-	-	27.743	27.743	(36.396)	33.455	(844)	(3.785)	23.958
Przeklasyfikowanie aktywów związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego na aktywa produkcyjne (1)		(176.425) ⁽²⁾	(10.685) ⁽³⁾	(187.110)	176.425 ⁽²⁾	-	176.425	-	-	10.685 ⁽³⁾	10.685	-
Spisanie nakładów w związku z zaniechaniem inwestycji		(33.097) ⁽⁴⁾	-	(33.097)	-	-	-	-	-	(5.772) ⁽⁵⁾	(5.772)	(38.869)
Sprzedaż		-	-	-	-	(2.504)	(2.504)	-	-	(75)	(75)	(2.579)
Pozostałe		6.164	-	6.164	(5.150)	8.291	3.141	(195)	7.190	(219)	6.776	16.081
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2014		91.930	-	91.930	578.046	1.535.085	2.113.131	497.119	582.851	136.105	1.216.075	3.421.136
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)		-	-	-	52.007	-	52.007	284.532	-	33.532	318.064	370.071
Amortyzacja		-	-	-	3.579	-	3.579	28.505	210.962	16.208	255.675	259.254

Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	-	-	-	-	(11.221)	1.210	(10.011)	(10.011)
Sprzedaż	-	-	-	-	-	-	-	-	(75)	(75)	(75)
Pozostałe	-	-	-	110	-	110	(684)	-	(2)	(686)	(576)
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2014	-	-	-	55.696	-	55.696	312.353	199.741	50.873	562.967	618.663
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)	42.468	-	42.468	-	1.035.345	1.035.345	-	-	6.383	6.383	1.084.196
Utworzenie	31.853	-	31.853	-	578.447	578.447	-	45.854	2.708	48.562	658.862
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	-	(76.203)	(76.203)	-	(2.439)	224	(2.215)	(78.418)
Wykorzystanie/Rozwiązanie	(27.160)	-	(27.160)	-	(2.504)	(2.504)	-	-	(12)	(12)	(29.676)
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2014	47.161	-	47.161	-	1.535.085	1.535.085	-	43.415	9.303	52.718	1.634.964
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2014	44.769	-	44.769	522.350	-	522.350	184.766	339.695	75.929	600.390	1.167.509

(1) Aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów mineralnych dla których potwierdzono techniczną wykonalność i ekonomiczną zasadność wydobywania.

(2) Złoże B-8.

(3) Złoże Ablinga i odwiert na strukturze Zvaginai.

(4) Likwidacja odwiertu B-28 oraz nakładów związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów obszaru Sambia W.

(5) Likwidacja odwiertu na strukturze Zvaginai.

w tysiącach złotych	Nota	Rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			Rzeczowe aktywa trwałe związane z zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			Rzeczowe aktywa trwałe związane z wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego				Razem
		Polska	Litwa	Razem	Polska	Norwegia	Razem	Polska	Norwegia	Litwa	Razem	
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)		198.975	-	198.975	171.141	1.768.634	1.939.775	530.870	-	86.589	617.459	2.756.209
Zakup		75.838	627	76.465	26.956	11.530	38.486	13.408	6.804	25.000	45.212	160.163
Nabycie aktywów Heimdal (1)		-	-	-	-	-	-	-	336.769	-	336.769	336.769
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-	(10)	(10)	-	(190.679)	(190.679)	-	(46.175)	865	(45.310)	(235.999)
Szacunek kosztów likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego	13.1.4	-	-	-	(1.356)	11.995	10.639	(48)	265.709	717	266.378	277.017
Aport nakładów na zagospodarowanie złóż B-4, B-6 do spółki Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy sp.k. (2)		(48.287)	-	(48.287)	-	-	-	-	-	-	-	(48.287)
Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży (3)		-	-	-	-	(29.273)	(29.273)	-	-	-	-	(29.273)
Sprzedaż		-	-	-	-	-	-	(214)	-	-	(214)	(214)
Likwidacja		-	-	-	-	-	-	(19)	-	(27)	(46)	(46)
Pozostałe		(1.994)	-	(1.994)	-	-	-	(16.038)	-	(263)	(16.301)	(18.295)
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)		224.532	617	225.149	196.741	1.572.207	1.768.948	527.959	563.107	112.881	1.203.947	3.198.044
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)		-	-	-	47.323	-	47.323	241.677	-	17.880	259.557	306.880
Amortyzacja		-	-	-	4.684	-	4.684	43.009	-	15.774	58.783	63.467
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-	-	-	-	-	-	-	-	(15)	(15)	(15)
Sprzedaż		-	-	-	-	-	-	(139)	-	-	(139)	(139)
Likwidacja		-	-	-	-	-	-	(15)	-	-	(15)	(15)
Pozostałe		-	-	-	-	-	-	-	-	(107)	(107)	(107)
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)		-	-	-	52.007	-	52.007	284.532	-	33.532	318.064	370.071
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)		64.298	-	64.298	-	1.179.274	1.179.274	-	-	6.292	6.292	1.249.864
Utworzenie		26.842	-	26.842	-	1.794	1.794	-	-	-	-	28.636
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-	-	-	-	(125.868)	(125.868)	-	-	91	91	(125.777)
Wykorzystanie/Rozwiązanie		(48.672)	-	(48.672)	-	-	-	-	-	-	-	(48.672)
Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży (3)		-	-	-	-	(19.855)	(19.855)	-	-	-	-	(19.855)
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2013		42.468	-	42.468	-	1.035.345	1.035.345	-	-	6.383	6.383	1.084.196

Wartość księgową netto 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	182.064	617	182.681	144.734	536.862	681.596	243.427	563.107	72.966	879.500	1.743.777
---	----------------	------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	---------------	----------------	------------------

(1) Nabycie pakietu aktywów Heimdal w Norwegii (patrz nota 13 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013).

(2) Wspólne przedsięwzięcie prowadzone wspólnie ze spółką CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o. nad zagospodarowaniem złóż gazowych B-4 i B-6, patrz nota 2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013.

(3) Aktywa związane ze złożem YME.

13.1.1 Rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego

Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych Grupy w 2014 roku wyniosły 80.817 tys. zł (w roku 2013: 76.465 tys. zł). Wartość przepływów pieniężnych z tego tytułu stanowiła kwotę 74.822 tys. zł (w roku 2013: 75.318 tys. zł), natomiast pozostała do rozliczenia kwota zobowiązań inwestycyjnych na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiła 8.110 tys. zł (31 grudnia 2013: 2.115 tys. zł).

Grupa zalicza rzeczowe aktywa trwałe do aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych do czasu, gdy uzyska pewność technicznej wykonalności i ekonomicznej zasadności wydobywania odkrytych zasobów.

Polska

Na dzień 31 grudnia 2014 roku rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego obejmowały głównie nakłady poniesione na złoża B-21, B-23, B-27 oraz B-28 na obszarze Morza Bałtyckiego.

Ponadto Grupa posiada udziały we wspólnym przedsięwzięciu prowadzonym w formie spółki celowej Baltic Gas spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp. k. („Baltic Gas”, patrz nota 2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013), będącej wspólnym przedsięwzięciem prowadzonym ze spółką CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o. w ramach dalszego prowadzenia działań na strukturach gazokondensatowych B-4 i B-6 na Morzu Bałtyckim.

W 2014 roku Grupa poniosła nakłady na złoża B-21, B-27 oraz B-28 w kwocie 70.756 tys. zł. Nakłady w roku 2013 w kwocie 75.838 tys. zł dotyczyły głównie złóż B-8 i B-28.

W 2014 roku, w związku z bardzo niskim wolumenem potencjalnych zasobów wydobywalnych, Grupa podjęła decyzję o dokonaniu odpisu aktualizującego nakłady poniesione w 2014 roku na odwiert B-27 w wysokości 29.914 tys. zł (patrz **nota 9.4**) oraz na nakłady poniesione na strukturę i odwiert B-28 w wysokości 1.939 tys. zł (patrz **nota 9.4**). Łączna kwota dokonanych odpisów wyniosła 31.853 tys. zł (patrz **nota 9.4**).

Grupa zdecydowała także o całkowitej likwidacji odwiertu na złożu B-28. Spisując zaniechane inwestycje Grupa wykorzystwała wcześniej dokonane odpisy w kwocie 27.160 tys. zł, przez co zdarzenie nie miało wpływu na skonsolidowany wynik za rok 2014.

Ponadto w związku z zaniechaniem inwestycji i wygaśnięciem górniczego prawa użytkowania dla obszaru Sambia W, na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa dokonała spisania nakładów na poszukiwania i ocenę zasobów węglowodorów tego obszaru w kwocie 5.937 tys. zł (patrz **nota 9.4**).

W 2013 roku spółka LOTOS Petrobaltic S.A., w związku z brakiem przemysłowego przepływu węglowodorów, podjęła decyzję o dokonaniu odpisu z tytułu utraty wartości nakładów poniesionych na strukturę i odwiert na złożu B-28 w kwocie 26.842 tys. zł (patrz **nota 9.3**).

W związku z podjęciem w 2013 roku decyzji o kontynuowaniu działań na złożach B-4 i B-6, LOTOS Petrobaltic S.A. odwróciła w pierwszym półroczu 2013 roku odpis w kwocie 48.273 tys. zł (patrz **nota 9.3**) z tytułu utraty wartości aktywów związanych z tymi złożami i wniosła je aportem do spółki celowej Baltic Gas spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp. k, będącej wspólnym przedsięwzięciem prowadzonym wspólnie ze spółką CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o. w ramach dalszego zagospodarowania złóż B-4 i B-6 (patrz nota 2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013). Nakłady na poszukiwania złóż gazowych w obszarach B-4 i B-6 ponoszone w ubiegłych latach przez spółkę LOTOS Petrobaltic S.A. w całości były objęte odpisami z tytułu utraty wartości.

Litwa

W 2014 roku w ramach litewskich rzeczowych aktywów trwałych związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego Grupa poniosła nakłady w kwocie 10.061 tys. zł, które dotyczyły złoża Ablinga i odwiertu na strukturze Zvaginai (w roku 2013: 627 tys. zł).

13.1.2 Rzeczowe aktywa trwałe związane z zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego

Polska

Złoże B-8

Nakłady na zagospodarowanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego Grupy obejmują nakłady ponoszone na znajdujące się na Morzu Bałtyckim, położone około 70 km na północ od Jastarni (w pobliżu złoża B-3) złożo B-8.

W związku z podjęciem przez Grupę decyzji o realizacji zagospodarowania złoża B-8 w formule finansowania projektu (ang. project finance), w grudniu 2013 roku utworzona została w strukturach Grupy odrębna spółka celowa - B8 Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością BALTIC spółka komandytowo-akcyjna („Spółka Celowa B8”). Spółka LOTOS Petrobaltic S.A. wniosła w 2014 roku do Spółki Celowej B8 prawo użytkowania górniczego, prawo do korzystania z informacji geologicznej oraz rzeczowy majątek trwały związany z realizacją projektu, w tym platformę wiertniczą „Petrobaltic”. Spółka Celowa B8 przeprowadzi dalsze prace związane z zagospodarowaniem złoża, w tym przygotowanie infrastruktury podwodnej i inne zadania związane z przygotowaniem złoża do eksploatacji. W sierpniu 2014 roku Spółka Celowa B8, Polskie Inwestycje Rozwojowe S.A., Bank Gospodarstwa Krajowego i Bank Pekao S.A. zawarły umowy na finansowanie projektu B-8 w formie programu

emisji obligacji (patrz nota 2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013 oraz nota 27 do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za okres 3 i 9 miesięcy zakończony 30 września 2014 roku). Na dzień 31 grudnia 2014 roku finansowanie nie zostało jeszcze uruchomione (patrz **nota 27.3**).

W 2014 roku nakłady Grupy na zagospodarowanie B-8 wyniosły 209.388 tys. zł i dotyczyły głównie wykonania odwiertów wydobywczych i zawadniających oraz przebudowy platformy „Petrobaltic”. W roku 2013 poniesione nakłady związane były z przebudową platformy oraz infrastrukturą rurociągową przesyłowych w łącznej kwocie 26.956 tys. zł.

Norwegia

Złoże YME

Grupa posiada 20% udział w dwóch koncesjach obejmujących złożo YME, położone 120 km na południowy zachód od wybrzeża Norwegii (Egersund), w południowej części Morza Północnego, z którego Grupa nie rozpoczęła dotąd produkcji wobec wad technicznych platformy wydobywczej MOPU (ang. Mobile Operating and Production Unit).

Na dzień 31 grudnia 2014 roku rzeczowe aktywa trwałe związane z zagospodarowaniem złoża YME obejmują nakłady spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS („LOTOS E&P Norge AS”, GK LOTOS Petrobaltic S.A.) na zakup udziałów w koncesjach wydobywczych oraz nakłady na zagospodarowanie złoża w kwocie 1.551 mln zł (3.275 mln NOK).

W pierwszym półroczu 2014 roku oraz w poprzednich latach w związku ze znaczącymi opóźnieniami w realizacji projektu YME, przekroczeniem zakładanych nakładów inwestycyjnych i wadliwością platformy MOPU przeznaczonej do eksploatacji złoża, Grupa dokonywała testów na utratę wartości aktywów YME skutkujących odpisami aktualizującymi z tego tytułu. Szczegółowe informacje na temat dokonanych w poprzednich latach testów oraz wynikających z nich odpisów wartości aktywów projektu YME przedstawiane były w sprawozdaniach finansowych Grupy za rok 2013 (patrz nota 13) i 2012 (patrz nota 13).

Jak przedstawiono w **nocie 35.1** niniejszego sprawozdania finansowego, w marcu 2013 roku operator złoża YME - spółka Talisman Energy Norge AS („Talisman”, „Operator”) i dostawca platformy MOPU przeznaczonej do eksploatacji złoża YME - spółka Single Buoy Moorings Inc. („SBM”) ogłosiły informację o zawarciu porozumienia w sprawie usunięcia wadliwej i ewakuowanej od połowy lipca 2012 roku platformy ze złoża YME oraz zakończenia obowiązywania wszystkich dotychczas zawartych pomiędzy stronami umów i porozumień w związku z realizacją tego projektu.

W związku z przedłużającym się wyborem koncepcji zagospodarowania złoża oraz brakiem decyzji partnerów konsorcjum YME co do nowego wariantu planu zagospodarowania złoża YME, Grupa postanowiła dokonać ponownej analizy realizowalności aktywów YME i w konsekwencji kolejnej aktualizacji wartości księgowej tej inwestycji, tym razem do wartości zerowej. W analizie uwzględniono następujące fakty:

- trwającą niepewność i ryzyka wynikające z przedłużającego się wyboru koncepcji zagospodarowania złoża YME (tzw. „PDO”, ang. Plans for Development and Operation), dotychczas przewidzianego w harmonogramie koncesji na koniec I kwartału 2014 roku,
- brak decyzji co do scenariusza zagospodarowania złoża YME,
- brak zatwierdzonej wersji budżetu na dalsze zagospodarowanie złoża YME,
- opóźnienie szacowanego terminu rozpoczęcia wydobycia z tego złoża.

W związku z powyższymi argumentami, w dniu 30 czerwca 2014 roku dokonano odpisania całości nakładów inwestycyjnych związanych z projektem YME. Oznacza to, że zaprezentowana w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wartość odpisów aktualizujących, z uwzględnieniem efektu różnic kursowych, wynosi 1.551 mln zł (3.275 mln NOK). Wartość odpisów aktualizujących dotyczących nakładów inwestycyjnych związanych z projektem YME uwzględnia zarazem objęcie odpisem aktualizującym przyrostu wartości aktywa likwidacyjnego w związku ze wskazaną przez Operatora zaktualizowaną wartością szacunku kosztów likwidacji infrastruktury wydobywczej na złożo YME, skutkującą jednoczesnym zwiększeniem wartości aktywa likwidacyjnego i odpisem w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych skonsolidowanego sprawozdania

z całkowitych dochodów w kwocie 28 mln zł (55 mln NOK). W związku z powyższym strata operacyjna z tytułu odpisów wartości aktywów YME, z uwzględnieniem aktualizacji szacunków rezerwy likwidacyjnej wykazana w sprawozdaniu z całkowitych dochodów za rok 2014 wyniosła 578 mln zł (1.157 mln NOK), natomiast wpływ na wynik finansowy netto, po uwzględnieniu efektu podatku odroczonego, wyniósł 196 mln zł (392 mln NOK).

Ujęty w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym odpis aktualizacyjny projektu YME pozostaje bez wpływu na realizowalność pozostałych aktywów LOTOS E&P Norge AS związanych z innymi licencjami produkcyjnymi i poszukiwawczymi.

Ze względu na charakter obowiązującej umowy Joint Operating Agreement pomiędzy partnerami projektu YME oraz gwarancjami wystawionymi przez LOTOS Petrobaltic S.A. dla rządu norweskiego za działania spółki LOTOS E&P Norge AS w zakresie poszukiwań i wydobycia na Norweskim Szelfie Kontynentalnym, dokonany odpis aktualizujący nie wyklucza ponoszenia dalszych nakładów inwestycyjnych na złożo YME oraz konieczności aktualizacji wartości oczekiwanych kosztów związanych z likwidacją, w szczególności po dokonaniu wyboru koncepcji zagospodarowania złoża YME lub podjęciu decyzji co do likwidacji złoża YME i uzyskaniu stosownych akceptacji przez władze norweskie zrewidowanego PDO lub decyzji o likwidacji.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku brak jest jednomyślnej decyzji członków konsorcjum YME co do wyboru scenariusza dalszych działań dotyczących złoża YME. Zgodnie z decyzją większościowych przedstawicieli konsorcjum obecnie w trakcie opracowywania jest plan całkowitej likwidacji infrastruktury złoża YME, który ma być podstawą do dalszych decyzji dotyczących projektu YME. Wstępnie zakłada się, iż zakończenie procesu likwidacji YME nastąpi do 2019.

W ocenie LOTOS E&P Norge AS, wartość wykazanej w niniejszym sprawozdaniu finansowym rezerwy na likwidację infrastruktury związanej ze złożem YME (patrz **nota 30.1**), odzwierciedla niezbędny poziom zaangażowania LOTOS E&P Norge AS w fazie ewentualnej realizacji scenariusza wcześniejszej pełnej likwidacji infrastruktury do 2019 roku. Jest to konsekwencja realizowanej aktualnie fazy opracowywania planu likwidacji infrastruktury związanej ze złożem YME, przyjętej przez Konsorcjum głosami większości konsorcjantów i odzwierciedlonej w zatwierdzanym na 2015 rok budżecie projektu, uwzględniając jednocześnie obniżenie szacunku kosztów likwidacji w latach 2016-2019, w związku z rynkowym obniżeniem poziomu kosztów usług serwisowych dla tego typu prac w Norwegii na skutek spadków rynkowych cen węgłowodorów. Jednocześnie spółka LOTOS E&P Norge AS prowadzi szereg działań ukierunkowanych na odejście od koncepcji likwidacji w tym przyspieszonym scenariuszu i ponowne zagospodarowanie złoża w oparciu o wykorzystanie platformy wydobywczej operującej na innym złożo.

Ponadto kontynuowane są prace związane z usunięciem wadliwej platformy ze złoża YME, na które partnerzy pozyskali środki finansowe w ramach ww. porozumienia zawartego z SBM. Planowany termin dokonania operacji usunięcia platformy MOPU nie uległ zmianie (lipiec 2015 roku), natomiast poziom spodziewanych, w większości już zakontraktowanych kosztów tej operacji został właściwie odzwierciedlony w niniejszym sprawozdaniu finansowym poprzez zaktualizowanie stosownych rezerw według aktualnej najlepszej wiedzy Zarządu Spółki na dzień sporządzenia sprawozdania (patrz nota 30.1).

Ze względu na dokonane odpisy aktualizujące wartość nakładów inwestycyjnych na złożo YME oraz poniesione straty i uzyskane z tego tytułu korzyści podatkowe możliwe do rozliczenia w przyszłości, na dzień 31 grudnia 2014 roku, Grupa prezentuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Łączna kwota aktywa podatkowego związanego z działalnością Grupy w Norwegii wyniosła na dzień 31 grudnia 2014 roku 1.307 mln zł (2.759 mln NOK). Biorąc pod uwagę norweskie przepisy podatkowe, które nie ograniczają czasowo realizacji uzyskanych wcześniej korzyści podatkowych możliwych do rozliczenia w przyszłości, a także fakt nabycia w dniu 30 grudnia 2013 roku udziałów w aktywach Heimdal, w tym udziałów w złożach produkcyjnych, z których Grupa osiąga przychody, Zarząd uważa, iż rozpoznane na dzień 31 grudnia 2014 roku aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest w pełni realizowalne w wartości wykazanej w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Efekt odpisów z tytułu utraty wartości aktywów YME dokonanych w 2014 roku zaprezentowano w nocie 10.3.1.

13.1.3 Rzeczowe aktywa trwale związane z wydobywaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego

Polska

Morska kopalnia ropy naftowej i gazu ziemnego na złożu B-3

Rzeczowe aktywa trwale związane z wydobywaniem ropy naftowej i gazu ziemnego w Polsce obejmują aktywa morskiej kopalni na złożu B-3, zlokalizowanym w obszarze Morza Bałtyckiego, około 70 km na północ od przylądka Rozewie.

Należąca do spółki LOTOS Petrobaltic S.A. infrastruktura produkcyjna na tym złożu obejmuje platformę wydobywczą „Baltic Beta” oraz bezzałogową platformę głowicową „PG-1”, a także podwodne instalacje węzłów B3-6 i B3-9. Urządzenia te obsługują łącznie kilkanaście otworów eksploatacyjnych i zatłaczających oraz instalacje separujące.

Wydobywana ze złoża ropa naftowa (tzw. ropa Rozewie) przesyłana jest rurociągami podmorskimi na tankowiec lub transportowiec i w całości sprzedawana do Spółki. Wydobywany wraz z ropą gaz ziemny transportowany jest rurociągiem do należącej do spółki Energobaltic Sp. z o.o. (GK LOTOS Petrobaltic S.A.) elektrociepłowni lądowej we Władysławowie.

W 2014 roku nakłady na morską kopalnię ropy na złożu B-3 wyniosły 5.751 tys. zł i związane były głównie z remontami klasowymi platform „PG-1” oraz „Baltic Beta”. Poniesione w 2013 roku przez Grupę nakłady na rzeczowe aktywa trwale związane z wydobywaniem ropy naftowej i gazu ziemnego w kwocie 13.408 tys. zł dotyczyły głównie remontu klasowej platformy „Baltic Beta”. Ponadto Grupa dokonała w 2013 roku korekty nakładów poniesionych na prace związane z odkopaniem nóg tej platformy w kwocie 16.038 tys. zł wobec sporu z wykonawcą tych prac, spółką AGR Subsea Ltd („AGR, patrz nota 35.1) i wycofaniem ujętego w poprzednich okresach sprawozdawczych zobowiązania z tego tytułu, z uwagi na znikome ryzyko negatywnego rozstrzygnięcia sporu na drodze sądowej.

Norwegia

Morska kopalnia gazu ziemnego i kondensatu Heimdal

Złoża Skirne/Byggve, Atla i Vale

Działalność wydobywcza w Norwegii prowadzona jest przez spółkę LOTOS Production and Exploration Norge (LOTOS E&P Norge AS, GK LOTOS Petrobaltic S.A.) w obszarze Norweskiego Szelfu Kontynentalnego.

Kluczowe aktywa wydobywcze Grupy zlokalizowane na tym obszarze obejmują udziały w złożach gazokondensatowych: Skirne/Byggve (30%), Alta (20%) oraz Vale (25,75%) nabyte wraz z udziałem w centrum przetwarzania oraz transportu gazu i kondensatu Heimdal, tzw. hub (5%) w grudniu 2013 roku w pakiecie aktywów obejmującym łącznie udziały w 14 licencjach w centralnej części Morza Północnego (patrz nota 13 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013).

Całość wydobytego przez Grupę gazu ziemnego i kondensatu z ww. złóż sprzedawana jest poza Grupę za pośrednictwem systemów rurociągów do różnych punktów odbioru w Wielkiej Brytanii i Europie kontynentalnej.

Infrastruktura produkcyjna morskiej kopalni Heimdal obejmuje stacjonarną platformę eksploatacyjną Heimdal wraz z infrastrukturą towarzyszącą (centrum przetwarzania oraz transportu gazu i kondensatu Heimdal - tzw. hub) oraz zagłowiczone podwodnie otwory produkcyjne.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa przeprowadziła test na utratę wartości ww. aktywów i ustaliła ich wartość odzyskiwalną na poziomie wartości użytkowej oszacowanej metodą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych dla poszczególnych złóż.

Główne założenia przyjęte do ustalenia wartości odzyskiwanej testowanych rzeczowych aktywów trwałych były następujące:

- okres prognozy przepływów pieniężnych odpowiada okresowi planowanej eksploatacji,
- stopa dyskonta odpowiada średnioważonemu kosztowi kapitału i skalkulowana została na poziomie 7,5% po uwzględnieniu opodatkowania krańcową stopą opodatkowania 78% (obowiązującą w Norwegii),
- wolumeny produkcji i sprzedaży, poziom nakładów inwestycyjnych, poziom kosztów operacyjnych oraz kosztów likwidacji złoża zgodnie z prognozami operatorów danego złoża,

Na potrzeby szacunków przyjęto następujące założenia cenowe:

- dla ropy naftowej w USD/bbl (za baryłkę ropy):

- na lata 2015 – 2018 na poziomie zgodnym z założeniami cenowymi dostępnymi rynkowych scenariuszy,
- od roku 2019 ceny ropy naftowej przyjęto przy założeniu braku zmienności notowań w długim okresie kontynuując poziom zbliżony z rokiem 2018 skorygowany o indeks inflacji;

- dla gazu ziemnego w p/th (pence/thermal units):

- na lata 2015 – 2020 na poziomie zgodnym z założeniami cenowymi dostępnych rynkowych scenariuszy, a od roku 2021 przy założeniu braku zmienności notowań w długim okresie kontynuując poziom zbliżony z rokiem 2020 skorygowany o indeks inflacji.

W związku z dużą zmiennością rynku, w szczególności cen ropy naftowej i gazu ziemnego, istnieje możliwość wystąpienia racjonalnie uzasadnionych zmian przyjętych założeń i zmiany te mogą spowodować konieczność aktualizacji wartości bilansowej aktywów LOTOS E&P Norge. W celu określenia wpływu kluczowych czynników na wyniki testów przeprowadzono analizę wrażliwości przy następujących założeniach: cena ropy naftowej i gazu ziemnego +/- 15%, wolumen produkcji +/- 15%, kurs USD/NOK +/- 15%.

W wyniku przeprowadzonych testów dokonano odpisu aktualizującego wartość rzeczowych aktywów trwałych związanych z wydobyciem węglowodorów: Heimdal, Vale, Skirne, Atla w łącznej wysokości 45.854 tys. zł (91.690 tys. NOK), patrz **nota 9.4**.

Ponadto w wyniku opisanych wyżej testów dokonano odpisu aktualizującego wartość niematerialnych aktywów trwałych pakietu Heimdal, związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów węglowodorów złoża Rind w kwocie 13.823 tys. zł (27.640 tys. NOK), patrz **nota 15.1.1** oraz **nota 9.4**.

Litwa

Łądowe kopalnie ropy naftowej

Działalność wydobywcza na Litwie prowadzona jest przez GK AB LOTOS Geonafhta w skład, której wchodzi spółki: AB LOTOS Geonafhta, UAB Genciu Nafta, UAB Manifoldas. Grupa posiada także udziały we wspólnym przedsięwzięciu prowadzonym w formie spółki UAB Minijos Nafta.

Rzeczowe aktywa trwałe związane z działalnością wydobywczą na Litwie obejmują lądowe zakłady wydobywcze należące do spółek GK AB LOTOS Geonafhta, na które składają się elementy infrastruktury wydobywczej powierzchniowej i wglębnej, obejmującej między innymi: otwory wydobywcze, pompy, rurociągi i zbiorniki na przechowywanie ropy naftowej i wody złożowej oraz z systemu separacji gazu ziemnego. Odwierthy produkcyjne wyposażone są w pompy napowierzchniowe i pompy wglębne. Transport w obrębie zakładu górniczego odbywa się poprzez system rurociągów do centrum magazynującego, skąd wydobytą ropa naftowa transportowana jest drogą lądową do terminalu morskiego w Lipawie na Łotwie, a następnie tankowcem do Gdańska, skąd sprzedawana jest Spółce.

W 2014 roku Grupa poniosła nakłady na rzeczowe aktywa trwałe związane z infrastrukturą wydobywczą na złożach litewskich w kwocie 14.902 tys. zł (12.282 tys. LTL), natomiast w roku 2013 było to 25.000 tys. zł (20.499 tys. LTL).

W wyniku przeprowadzonego na dzień 31 grudnia 2014 roku testu na utratę wartości lądowych kopalń ropy naftowej na Litwie, Grupa dokonała odpisu z tytułu utraty wartości infrastruktury wydobywczej związanej ze złożem Ablinga w kwocie 2.708 tys. zł (2.232 tys. LTL), patrz **nota 9.4**. Metoda i założenia przyjęte do ustalenia wartości odzyskiwalnej tych aktywów były zbliżone z tymi, które zastosowano do ustalenia wartości odzyskiwanej testowanych na dzień 31 grudnia 2014 roku litewskich koncesji wydobywczych, jak opisano w **notcie 15.1.2**.

Ponadto w 2014 roku Grupa dokonała likwidacji nakładów na rzeczowe aktywa trwałe związane z odwiertem na strukturze Zvaginai w kwocie 5.772 tys. zł (4.757 tys. LTL), patrz **nota 9.4**.

13.1.4 Aktywa na przyszłe koszty likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	1 stycznia 2013 (dane przekształcone)
Aktywa związane z zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego	24.573	132.125	134.134
Aktywa związane z wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego	178.162	288.746	53.571
Razem	202.735	420.871	187.705

Grupa w ramach aktywów produkcyjnych związanych z wydobyciem i zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego wykazuje aktywa na przyszłe koszty likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego amortyzowanych metodą naturalną. Aktywa te ujmowane są równoległe z tworzeniem i aktualizacją rezerw na likwidację kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego.

w tysiącach złotych	Aktywa związane z zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			Aktywa związane z wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			Razem		
	Nota	Polska	Norwegia	Polska	Norwegia	Litwa	Razem	Razem	
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)		27.929	108.194	136.123	108.954	245.671	2.224	356.849	492.972
<i>Utworzenie</i>	13.1; 30.1	642	-	642	-	-	1.074	1.074	1.716
<i>Szacunek kosztów likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego</i>	13.1; 30.1	-	27.743	27.743	(36.396)	33.455	(844)	(3.785)	23.958
<i>Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych</i>		-	(6.238)	(6.238)	-	(12.592)	62	(12.530)	(18.768)
<i>Pozostałe</i>		-	-	-	-	-	(218)	(218)	(218)
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2014		28.571	129.699	158.270	72.558	266.534	2.298	341.390	499.660
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)		3.998	-	3.998	67.378	-	725	68.103	72.101
<i>Amortyzacja</i>		-	-	-	4.839	95.129	194	100.162	100.162
<i>Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych</i>		-	-	-	-	(5.060)	23	(5.037)	(5.037)
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2014		3.998	-	3.998	72.217	90.069	942	163.228	167.226

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości

1 stycznia 2014	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Utworzenie	-	136.985	136.985	-	-	-	-	-	136.985
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	(7.286)	(7.286)	-	-	-	-	-	(7.286)
Wykorzystanie/Rozwiązanie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2014	-	129.699	129.699	-	-	-	-	-	129.699
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2014	24.573	-	24.573	341	176.465	1.356	178.162	202.735	

w tysiącach złotych	Aktywa związane z zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			Aktywa związane z wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego				Razem	
	Nota	Polska	Norwegia	Razem	Polska	Norwegia	Litwa		
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)		29.285	108.847	138.132	109.002	-	1.789	110.791	248.923
Nabycie aktywów Heimdal	13.1; 30.1	-	-	-	-	265.709	-	265.709	265.709
Szacunek kosztów likwidacji kopalni ropy naftowej i gazu ziemnego	13.1; 30.1	(1.356)	11.995	10.639	(48)	-	717	669	11.308
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-	(12.648)	(12.648)	-	(20.038)	20	(20.018)	(32.666)
Pozostałe		-	-	-	-	-	(302)	(302)	(302)
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)		27.929	108.194	136.123	108.954	245.671	2.224	356.849	492.972
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)		3.998	-	3.998	56.491	-	729	57.220	61.218
Amortyzacja		-	-	-	10.887	-	-	10.887	10.887
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-	-	-	-	-	27	27	27
Pozostałe		-	-	-	-	-	(31)	(31)	(31)
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)		3.998	-	3.998	67.378	-	725	68.103	72.101
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2013		-	-	-	-	-	-	-	-
Utworzenie		-	-	-	-	-	-	-	-
Wykorzystanie/Rozwiązanie		-	-	-	-	-	-	-	-
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2013		-	-	-	-	-	-	-	-
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2013		23.931	108.194	132.125	41.576	245.671	1.499	288.746	420.871

13.2 Rzeczowe aktywa trwałe rafinerijne i pozostałe

w tysiącach złotych	Grunty	Budynki, budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu, pozostałe	Rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy	Razem
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)	472.934	4.392.014	5.532.666	699.067	279.532	11.376.213
Zakup	-	47	1.202	20.029	600.442	621.720
Z rozliczenia rzeczowych aktywów trwałych w toku budowy	23.039	107.813	101.346	323.335	(577.323)	(21.790)
Koszty finansowania zewnętrznego	-	-	-	-	2.803	2.803
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	50	1.131	21.010	(255)	21.936
Szacunek kosztów demontażu, rekultywacji terenu i usunięcia zanieczyszczeń ⁽¹⁾	-	(762)	-	-	-	(762)
Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży ⁽²⁾	(764)	(6.771)	(6.010)	(27.639)	-	(41.184)
Sprzedaż	(1.881)	(1.362)	(12.890)	(2.279)	(4.050)	(22.462)
Likwidacja	-	(1.782)	(11.985)	(6.964)	-	(20.731)
Spisanie nakładów w związku z zaniechaniem inwestycji	-	-	-	-	(255)	(255)
Pozostałe	167	(590)	1.878	(6.495)	(8.515)	(13.555)
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2014	493.495	4.488.657	5.607.338	1.020.064	292.379	11.901.933

Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)	15.499	1.134.001	1.531.793	387.626	-	3.068.919
<i>Amortyzacja</i>	1.530	171.185	243.783	76.004	-	492.502
<i>Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych</i>	-	8	810	16.515	-	17.333
<i>Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży⁽²⁾</i>	(24)	(2.601)	(4.278)	(23.614)	-	(30.517)
<i>Sprzedaż</i>	(121)	(583)	(12.541)	(2.077)	-	(15.322)
<i>Likwidacja</i>	-	(1.630)	(10.529)	(6.471)	-	(18.630)
<i>Pozostałe</i>	(122)	(920)	1.246	(305)	-	(101)
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2014	16.762	1.299.460	1.750.284	447.678	-	3.514.184
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)	1.045	16.021	480	1.795	22.657	41.998
<i>Utworzenie</i>	150	24.918	6.014	1.565	5	32.652
<i>Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych</i>	-	-	-	-	-	-
<i>Wykorzystanie/Rozwiązanie</i>	(13)	(1.968)	(1.015)	(36)	(28)	(3.060)
<i>Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży⁽²⁾</i>	(115)	(1.505)	(3)	(363)	-	(1.986)
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2014	1.067	37.466	5.476	2.961	22.634	69.604
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2014	475.666	3.151.731	3.851.578	569.425	269.745	8.318.145

(1) Szacunek kosztów na rekultywację terenu i usunięcie zanieczyszczeń oraz demontażu rurociągu podwodnego eksploatowanego przez spółkę zależną Energobaltic Sp. z o.o. (GK LOTOS Petrobaltic S.A.).

(2) Oddziały w Jaśle i Czechowicach-Dziedzicach, stanowiące wyodrębnione, zorganizowane części przedsiębiorstwa w Jaśle i Czechowicach-Dziedzicach, patrz nota 17 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/17.-aktywa-trwale-lub-grupy-do-zbycia-przeznaczone-do-sprzedazy>> .

w tysiącach złotych	Grunty	Budynki, budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu, pozostałe	Rzeczowe aktywa trwale w toku budowy	Razem
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)	443.869	4.290.909	5.399.440	847.128	303.570	11.284.916
<i>Zakup</i>	1.234	9.020	6.694	16.057	365.958	398.963
<i>Z rozliczenia rzeczowych aktywów trwałych w toku budowy</i>	29.692	125.822	157.536	56.605	(385.129)	(15.474)
<i>Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych</i>	-	27	(397)	(3.821)	(267)	(4.458)
<i>Koszty finansowania zewnętrznego</i>	-	-	-	-	1.842	1.842
<i>Aport nakładów na zagospodarowanie złóż B-4, B-6 do spółki Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy sp.k. ⁽¹⁾</i>	-	-	-	-	(2.363)	(2.363)
<i>Sprzedaż</i>	(952)	(3.449)	(6.715)	(2.430)	(33)	(13.579)
<i>Likwidacja</i>	-	(5.968)	(12.998)	(186.257)	(37)	(205.260)
<i>Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży⁽²⁾</i>	(923)	(23.556)	(21.676)	(1.717)	-	(47.872)
<i>Spisanie nakładów w związku z zaniechaniem inwestycji</i>	-	-	-	-	(1.828)	(1.828)
<i>Dekonsolidacja (LOTOS Tank Sp. z o.o.)⁽³⁾</i>	-	(3.987)	(1.944)	(8.026)	(5)	(13.962)
<i>Pozostałe</i>	14	3.196	12.726	(18.472)	(2.176)	(4.712)
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	472.934	4.392.014	5.532.666	699.067	279.532	11.376.213

Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)	14.006	962.379	1.291.954	504.598	-	2.772.937
<i>Amortyzacja</i>	<i>1.492</i>	<i>180.153</i>	<i>262.510</i>	<i>73.921</i>	<i>-</i>	<i>518.076</i>
<i>Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych</i>	<i>-</i>	<i>1</i>	<i>(135)</i>	<i>(2.970)</i>	<i>-</i>	<i>(3.104)</i>
<i>Sprzedaż</i>	<i>(4)</i>	<i>(1.070)</i>	<i>(5.069)</i>	<i>(2.075)</i>	<i>-</i>	<i>(8.218)</i>
<i>Likwidacja</i>	<i>-</i>	<i>(3.546)</i>	<i>(11.570)</i>	<i>(185.946)</i>	<i>-</i>	<i>(201.062)</i>
<i>Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży⁽²⁾</i>	<i>(70)</i>	<i>(3.734)</i>	<i>(4.806)</i>	<i>(960)</i>	<i>-</i>	<i>(9.570)</i>
<i>Dekonsolidacja (LOTOS Tank Sp. z o.o.)⁽³⁾</i>	<i>-</i>	<i>(831)</i>	<i>(694)</i>	<i>(241)</i>	<i>-</i>	<i>(1.766)</i>
<i>Pozostałe</i>	<i>75</i>	<i>649</i>	<i>(397)</i>	<i>1.299</i>	<i>-</i>	<i>1.626</i>
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	15.499	1.134.001	1.531.793	387.626	-	3.068.919
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)	941	24.225	17.073	1.246	23.359	66.844
<i>Utworzenie</i>	<i>952</i>	<i>13.866</i>	<i>2.058</i>	<i>593</i>	<i>30</i>	<i>17.499</i>
<i>Wykorzystanie/Rozwiązanie</i>	<i>(179)</i>	<i>(6.849)</i>	<i>(5.040)</i>	<i>(91)</i>	<i>(732)</i>	<i>(12.891)</i>
<i>Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży⁽²⁾</i>	<i>(669)</i>	<i>(15.221)</i>	<i>(13.611)</i>	<i>(201)</i>	<i>-</i>	<i>(29.702)</i>
<i>Pozostałe</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>248</i>	<i>-</i>	<i>248</i>
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	1.045	16.021	480	1.795	22.657	41.998
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2013	456.390	3.241.992	4.000.393	309.646	256.875	8.265.296

(1) Wspólne przedsięwzięcie prowadzone wspólnie ze spółką CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o nad zagospodarowaniem złóż gazowych B-4 i B-6, patrz nota 2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013.

(2) W tym aktywa związane z zakładem Materiałów Hydroizolacyjnych, które zostały sprzedane przez spółkę LOTOS Asphalt Sp. z o.o. w 2013 roku.

(3) Sprzedaż udziałów spółki LOTOS Tank Sp. z o.o. (obecnie LOTOS - Air BP Polska Sp. z o.o.) na rzecz podmiotu zewnętrznego (patrz nota 2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013). Obecnie umowa joint venture Grupy LOTOS S.A. z BP Europe SE na prowadzenie działalności w zakresie dostaw paliwa lotniczego w ramach spółki LOTOS - Air BP Polska Sp. z o.o.

Rzeczowe aktywa trwałe rafinerijne i pozostałe obejmują głównie składniki majątkowe Grupy związane z jej działalnością produkcyjną i handlową oraz pomocniczą. Należą do nich przede wszystkim sieć stacji paliw, tabor kolejowy, bazy magazynowe, obiekty oraz infrastruktura Rafinerii, na których między innymi znajdują się zakłady, instalacje produkcyjne, rurociągi oraz budynki administracyjno-biurowe. W grupie też prezentowane są także pozostałe aktywa segmentu wydobywczego, w tym statki oraz wielozadaniowa mobilna platforma wiertnicza.

W 2014 roku Grupa ponosiła nakłady inwestycyjne na rzeczowe aktywa trwałe rafinerijne i pozostałe w kwocie 621.720 tys. zł. Nakłady związane były głównie z rozbudową bazy paliw w Poznaniu, budową instalacji Węzła Odzysku Wodoru (WOW) oraz rozbudową sieci stacji paliw. W 2013 roku nakłady inwestycyjne w kwocie 398.963 tys. zł przeznaczono głównie na rozbudowę sieci stacji paliw oraz prace modernizacyjne realizowane podczas Postoju Remontowego w II kwartale 2013 roku. Ponoszone przez Grupę nakłady związane są z realizacją „Programu Efektywność i Rozwój 2013 – 2015”.

Odpisy z tytułu utraty wartości rafinerijnych i pozostałych rzeczowych aktywów trwałych

W 2014 roku Grupa dokonała aktualizacji wartości rafinerijnych i pozostałych rzeczowych aktywów trwałych. Odpisy z tytułu utraty wartości wynosiły ogółem 32.652 tys. zł (w roku 2013: 17.499 tys. zł), natomiast odwrócenie odpisów 421 tys. zł (w roku 2013: 10.056 tys. zł). W 2014 roku odpisy i odwrócenie odpisów zostały ujęte w pozycji *Pozostałe koszty operacyjne* (patrz nota 9.4), natomiast w 2013 roku w pozycji *Pozostałe przychody operacyjne* (patrz nota 9.3).

W 2014 roku spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. dokonała odpisu z tytułu utraty wartości aktywów dotyczących stacji paliw w kwocie 15.765 tys. zł, patrz nota 9.4 (w roku 2013: 11.912 tys. zł, patrz nota 9.3). Wartość odzyskiwalną aktywów trwałych sieci stacji paliw ustalono w oparciu o wartości użytkowe pojedynczych stacji stosując metodę zdyskontowanych przepływów finansowych. Wyliczenie dotyczące przyszłych przepływów pieniężnych zostało dokonane na podstawie prognoz przepływów pieniężnych na okres 5 lat, przygotowanych w oparciu o projekcje budżetowe na rok 2015 (w roku 2013: na rok 2014) oraz plan wpływów i wypływów środków pieniężnych w latach następnych w oparciu o strategię rozwoju do roku 2018. Wartość rezydualna dla zdyskontowanych przepływów pieniężnych została obliczona w oparciu o wzór renty wieczystej ze wzrostem. Zastosowano ekstrapolację dotyczącą przepływów pieniężnych wykraczających poza okres 5 lat przy użyciu stałej stopy wzrostu w wysokości 1% (w roku 2013: 1,84%) w oparciu o ilościową prognozę dynamiki wzrostu konsumpcji paliw w Polsce w latach 2013 – 2021. Średni ważony koszt kapitału WACC netto według struktury finansowania dla spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. przyjęto na poziomie 6,13% (w roku 2013: 7,16%). Indywidualnie wyliczone dla każdego ośrodka wypracowującego środki pieniężne zdyskontowane

przepływy zostały ubruttowane.

Obliczenie wartości użytkowej ośrodków generujących środki pieniężne jest najbardziej wrażliwe na następujące zmienne:

- marża brutto, która bazuje na średnich wartościach marż jednostkowych w okresie poprzedzającym okres budżetowy (przyjęto średni spadek marży w stosunku do roku poprzedzającego o 8%),
- stopy dyskontowe, które odzwierciedlają ryzyka typowe dla ośrodka generującego przepływy pieniężne (przyjęto medianę kwotowań 5 letnich obligacji w PLN z listopada 2014 roku),
- wolumeny bazujące na dynamice wzrostu konsumpcji paliw (założono wzrost o 4%),
- udział w rynku w okresie budżetowym (przyjęto stabilny udział w rynku),
- stopa wzrostu zastosowana do szacowania przepływów pieniężnych poza okres budżetowy, która bazuje na ilościowej prognozie dynamiki konsumpcji paliw w Polsce w latach 2013 – 2021 opartej na raportach GUS, NBP i JBC w przypadku benzyn i na konsensusie prognoz rynkowych PKB.

W przypadku oszacowania wartości użytkowej stacji paliw Zarząd jest przekonany, że żadna racjonalnie możliwa zmiana jakiegokolwiek kluczowego założenia określonego powyżej nie spowoduje, iż wartość bilansowa znacząco przekroczy ich wartość odzyskiwalną.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku spółka LOTOS Asphalt Sp. z o.o. dokonała testu na utratę wartości aktywów dotyczących zakładów w Jaśle i Czechowicach. W wyniku testu spółka LOTOS Asphalt Sp. z o.o. dokonała odpisu z tytułu utraty wartości aktywów dotyczących zakładu w Jaśle w kwocie 15.893 tys. zł (patrz nota 9.4). Podstawą dokonania odpisu jest założenie restrukturyzacji działalności asfaltowej po uruchomieniu Projektu EFRA, w tym zawieszenie funkcjonowania infrastruktury produkcyjnej Jasła i Czechowic, przy jednoczesnym utrzymaniu produkcji gotowości produkcyjnej w Gdańsku. Test na utratę wartości przeprowadzono metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Analizie poddane zostały planowane przepływy w latach 2015 – 2017. Test przeprowadzono przy założeniach wzrostu wolumenu sprzedaży w latach 2016 - 2017 w związku wykorzystywaniem środków na rozbudowę infrastruktury drogowej z nowego budżetu UE do 2020 roku (o około 27% w roku 2016 w porównaniu z rokiem 2015 oraz o dalsze 9% w roku 2017 w porównaniu do roku 2016). Zakładany wzrost sprzedaży w roku 2016 wynika z nowej perspektywy budżetowej UE i harmonogramu zadań inwestycyjnych PBDK 2014 – 2020, gdzie przewiduje się znaczne nakłady na infrastrukturę drogową. Spółka uwzględniła negatywny wpływ technologii cementowej na dynamikę sprzedaży, jednak ze względu na zaawansowany proces technologiczny budowania dróg z tego materiału kumulacja robót betonowych powinna nastąpić po 2018 roku. W latach 2016 - 2017 założono utrzymanie marżowości na poziomie zbliżonym do budżetowanej na 2015 rok, średni ważony koszt kapitału WACC netto przyjęto na poziomie 9%, założono stały poziom kosztów stałych oraz stały poziom jednostkowych kosztów sprzedaży (w których skład wchodzi głównie transport), wyliczenia przeprowadzono w cenach stałych (eliminacja inflacji zarówno z przychodów/kosztów oraz stopy dyskontowej).

W 2013 roku w związku ze sprzedażą aktywów związanych z Zakładem Materiałów Hydroizolacyjnych spółka LOTOS Asphalt Sp. z o.o. odwróciła odpis z tytułu utraty wartości tych aktywów w kwocie 8.000 tys. zł (patrz nota 9.3).

13.3 Pozostałe informacje dotyczące rzeczowych aktywów trwałych

w tysiącach złotych	Rzeczowe aktywa trwale użytkowane na podstawie leasingu finansowego	
	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Wartość księgowa brutto	198.557	198.737
Skumulowane umorzenie	47.328	47.379
Wartość księgowa netto	151.229	151.358

Grupa na podstawie umów leasingu finansowego użytkuje głównie aktywa związane z taborom kolejowym (segment produkcji i handlu).

W poniższej tabeli przedstawiono pozycje, w których ujęto amortyzację rzeczowych aktywów trwałych:

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013
Koszt własny sprzedaży	654.683	490.215
Koszty sprzedaży	63.030	58.575
Koszty ogólnego zarządu	17.128	21.450
Zmiana stanu produktów oraz korekta kosztu własnego	16.915	11.303
Razem	751.756	581.543

W roku 2014 Grupa aktywowała w wartości rzeczowych aktywów trwałych w toku budowy kwotę 2.803 tys. zł kosztów finansowych (w roku 2013: 1.842 tys. zł), patrz nota 13.2. Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość aktywowanych kosztów finansowania w ramach rzeczowych aktywów trwałych wynosiła 5.719 tys. zł (31 grudnia 2013: 43.009 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2014 roku nie ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej przyszłe zobowiązania umowne Grupy dotyczące nakładów na rzeczowe aktywa trwale wynosiły 808.860 tys. zł i dotyczyły głównie przebudowy platformy wiertniczej na wydobywczą w spółce LOTOS Petrobaltic S.A., projektu instalacji opóźnionego koksowania (tzw. Projekt EFRA), rozbudowy Rafinerii o instalację Węzła Odzysku Wodoru (WOW) oraz rozbudowy sieci stacji paliw.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku nie ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej przyszłe zobowiązania umowne Grupy dotyczące nakładów na rzeczowe aktywa trwale wynosiły 582.966 tys. zł i dotyczyły głównie nabycia nowej platformy wiertniczej przez spółkę SPV Baltic Sp. z o.o.,

przebudowy platformy wiertniczej na wydobywczą w spółce LOTOS Petrobaltic S.A., projektu instalacji opóźnionego koksowania (tzw. Projekt EFRA) oraz rozbudowy bazy paliw w Poznaniu.

Przyszłe zobowiązania umowne Grupy wynikają z realizacji „Programu Efektywność i Rozwój 2013 – 2015”.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość rzeczowych aktywów trwałych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań Grupy wynosiła 7.038.347 tys. zł (31 grudnia 2013: 7.877.463 tys. zł).

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
> 14. Wartość firmy

14. Wartość firmy

Wartość firmy alokowana jest do ośrodków wypracowujących środki pieniężne, co przedstawia poniższa tabela:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Wartość firmy powstała przy nabyciu zorganizowanej części przedsiębiorstwa przez spółkę LOTOS Paliwa Sp. z o.o.:		
- LOTOS Gaz S.A. (hurtowa sprzedaż paliw)	10.009	10.009
- sieci stacji paliw ESSO	31.759	31.759
- sieci stacji paliw Sloznaft Polska	1.932	1.932
Razem	43.700	43.700
Wartość firmy powstała w wyniku nabycia jednostek:		
- LOTOS Partner Sp. z o.o.	1.862	1.862
- Energobaltic Sp. z o.o.	1.126	1.126
Razem	2.988	2.988
Razem wartość firmy	46.688	46.688

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku Grupa przeprowadziła testy na utratę wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których alokowana była wartość firmy i testy te nie wykazały konieczności dokonywania odpisów.

Grupa określa możliwą do odzyskania wartość ośrodków wypracowujących środki pieniężne na podstawie wartości użytkowej, obliczonej przy wykorzystaniu prognozowanych przepływów pieniężnych na okres 5 lat. Wartość rezydualna dla zdyskontowanych przepływów pieniężnych została obliczona w oparciu o wzór renty wieczystej ze wzrostem. Zastosowana została ekstrapolacja przepływów pieniężnych wykraczających poza okres 5 lat przy użyciu stałej stopy wzrostu w wysokości 1% (w roku 2013: 1,84%), w oparciu o ilościową prognozę dynamiki wzrostu konsumpcji paliw w Polsce w latach 2013 - 2021. Stopa dyskontowa przyjęta do kalkulacji odzwierciedla średni ważony koszt kapitału WACC (z ang. Weighted Average Cost of Capital) netto na poziomie 6,13% (w roku 2013: 7,16%). Indywidualnie wyliczone dla każdego ośrodka wypracowującego środki pieniężne zdyskontowane przepływy pieniężne zostały ubruttowane.

Najbardziej istotnymi czynnikami wpływającymi na szacunek wartości użytkowej ośrodków wypracowujących środki pieniężne były: marża brutto, stopa dyskonta, prognoza wolumenów, założenia dotyczące udziału w rynku w okresie budżetowym oraz szacowana stopa wzrostu po okresie prognozy.

W przekonaniu Grupy żadna racjonalna zmiana kluczowych parametrów określonych powyżej nie spowoduje utraty wartości firmy.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
> 15. Pozostałe aktywa niematerialne

15. Pozostałe aktywa niematerialne

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	1 stycznia 2013 (dane przekształcone)
Aktywa niematerialne związane z poszukiwaniem, zagospodarowaniem i wydobywaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			
Aktywa związane z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego	196.676	185.676	15.356
Koncesje związane z zagospodarowaniem i wydobywaniem ropy naftowej i gazu ziemnego	208.287	333.037	382.127
Razem	404.963	518.713	397.483
Pozostałe aktywa niematerialne			
Licencje, patenty, koncesje, znaki towarowe	101.251	93.607	91.286
Pozostałe	47.473	46.477	7.617
Razem	148.724	140.084	98.903
Razem	553.687	658.797	496.386

15.1 Aktywa niematerialne związane z poszukiwaniem i oceną oraz zagospodarowaniem i wydobywaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego

w tysiącach złotych	Aktywa związane z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego				Koncesje związane z zagospodarowaniem i wydobywaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			Razem
	Polska	Norwegia	Litwa	Razem	Polska	Litwa	Razem	
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)	9.608	297.589	11.645	318.842	6.459	477.207	483.666	802.508
Zakup	5.119	27.278	39	32.436	3.183	-	3.183	35.619
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	(14.801)	293	(14.508)	-	13.260	13.260	(1.248)
Przeklasyfikowanie aktywów związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego na aktywa produkcyjne ⁽¹⁾	-	-	(1.764) ⁽²⁾	(1.764)	-	1.764 ⁽²⁾	1.764	-
Likwidacja	(1.172) ⁽³⁾	-	-	(1.172)	-	-	-	(1.172)
Pozostałe	(543)	4.740	-	4.197	6.079	-	6.079	10.276
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2014	13.012	314.806	10.213	338.031	15.721	492.231	507.952	845.983
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)	7.215	-	-	7.215	3.566	124.828	128.394	135.609
Amortyzacja	1.777	-	-	1.777	164	40.517	40.681	42.458
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	-	-	4.166	4.166	4.166
Likwidacja	(1.172) ⁽³⁾	-	-	(1.172)	-	-	-	(1.172)

Pozostałe	(543)	-	-	(543)	1.218	-	1.218	675
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2014	7.277	-	-	7.277	4.948	169.511	174.459	181.736
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)	-	125.951	-	125.951	-	22.235	22.235	148.186
Utworzenie	-	14.439	-	14.439	-	100.604	100.604	115.043
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	(6.312)	-	(6.312)	-	2.367	2.367	(3.945)
Wykorzystanie/Rozwiązanie	-	-	-	-	-	-	-	-
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2014	-	134.078	-	134.078	-	125.206	125.206	259.284
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2014	5.735	180.728	10.213	196.676	10.773	197.514	208.287	404.963

(1) Aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów mineralnych dla których potwierdzono techniczną wykonalność i ekonomiczną zasadność wydobywania.

(2) Prace sejsmiczne na złożu Ablinga.

(3) Likwidacja koncesji i prawa użytkowania górniczego obszaru Sambia W.

w tysiącach złotych	Aktywa związane z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego				Koncesje związane z zagospodarowaniem i wydobywaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			
	Polska	Norwegia	Litwa	Razem	Polska	Litwa	Razem	Razem
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)	8.580	150.725	-	159.305	6.786	470.412	477.198	636.503
Zakup	2.458	13.797	11.824	28.079	-	-	-	28.079
Nabycie aktywów Heimdal ⁽¹⁾	-	162.634	-	162.634	-	-	-	162.634
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	(29.567)	(179)	(29.746)	-	6.795	6.795	(22.951)
Aport nakładów na zagospodarowanie złóż B-4, B-6 do spółki Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy sp.k. ⁽²⁾	(1.430)	-	-	(1.430)	(327)	-	(327)	(1.757)
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	9.608	297.589	11.645	318.842	6.459	477.207	483.666	802.508
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)	7.121	-	-	7.121	3.484	77.379	80.863	87.984
Amortyzacja	1.411	-	-	1.411	169	47.046	47.215	48.626
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	-	-	403	403	403
Aport nakładów na zagospodarowanie złóż B-4, B-6 do spółki Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy sp.k. ⁽²⁾	(1.317)	-	-	(1.317)	(87)	-	(87)	(1.404)
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	7.215	-	-	7.215	3.566	124.828	128.394	135.609
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2013	-	136.828	-	136.828	-	14.208	14.208	151.036
Utworzenie	-	4.744	-	4.744	-	7.943	7.943	12.687
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	(15.079)	-	(15.079)	-	84	84	(14.995)
Wykorzystanie/Rozwiązanie	-	(542)	-	(542)	-	-	-	(542)
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2013	-	125.951	-	125.951	-	22.235	22.235	148.186

(dane przekształcone)

Wartość księgowa netto 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)	2.393	171.638	11.645	185.676	2.893	330.144	333.037	518.713
---	--------------	----------------	---------------	----------------	--------------	----------------	----------------	----------------

(1) Nabycie pakietu aktywów Heimdal w Norwegii (patrz nota 13 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013).

(2) Wspólne przedsięwzięcie prowadzone wspólnie ze spółką CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o. nad zagospodarowaniem złóż gazowych B-4 i B-6 (patrz nota 2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013).

15.1.1 Aktywa niematerialne związane z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego

Nakłady na aktywa niematerialne związane z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych Grupy w 2014 roku wyniosły 32.436 tys. zł (w roku 2013: 190.713 tys. zł). Wartość przepływów pieniężnych z tego tytułu stanowiła kwotę 48.574 tys. zł (w roku 2013: 169.480 tys. zł), natomiast pozostała do rozliczenia kwota zobowiązań inwestycyjnych na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiła 5.095 tys. zł (31 grudnia 2013: 21.233 tys. zł).

Grupa klasyfikuje aktywa niematerialne z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych do czasu gdy uzyska pewność technicznej wykonalności i ekonomicznej zasadności wydobywania tych zasobów.

Polska

W 2014 roku Grupa posiadała na terenie Morza Bałtyckiego osiem koncesji na poszukiwanie lub poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węglowodorów. Są to obszary: Gotlandia, Rozewie, Łeba, Sambia E, Sambia W, Gaz Południe, Słupsk E, Słupsk W.

Nakłady poniesione przez Grupę w 2014 roku na przedłużenie koncesji i związanych z nimi praw użytkowania górniczego wyniosły 5.119 tys. zł (2013: 2.458 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2014 roku wygasła koncesja oraz prawo użytkowania górniczego obszaru Sambia W. Wartość zlikwidowanych aktywów niematerialnych związanych z tym obszarem wynosiła 1.172 tys. zł.

Norwegia

Koncesje poszukiwawcze obszaru Heimdal

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa przeprowadziła test na utratę wartości aktywów pakietu Heimdal nabytych w grudniu 2013 roku przez spółkę LOTOS E&P Norge (GK LOTOS Petrobaltic S.A.), w tym udziałów w nowo odkrytych strukturach złożowych przed zagospodarowaniem: Frigg Gamma Delta (10%), Fulla (50%) oraz Rind (7,87%).

W wyniku przeprowadzonego testu na utratę wartości tych aktywów na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa ustaliła ich wartość odzyskiwalną na poziomie wartości użytkowej oszacowanej metodą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych, przyjmując założenia zbieżne z założeniami przyjętymi do ustalenia wartości odzyskiwanej testowanych na dzień 31 grudnia 2014 roku produkcyjnych rzeczowych aktywów trwałych wchodzących w skład pakietu aktywów Heimdal, jak opisano w **nocie 13.1.3**.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku w wyniku przeprowadzonych testów na utratę wartości dokonano odpisu aktualizującego aktywa niematerialne związane ze złożem Rind w łącznej wysokości 13.823 tys. zł (27.640 tys. NOK), patrz **nota 9.4**.

Nakłady na poszukiwania i ocenę zasobów węglowodorów w ramach koncesji Heimdal wyniosły w 2014 roku 21.518 tys. zł i dotyczyły głównie licencji Trell (PL 102FG). Nakłady w roku 2013 w kwocie 162.634 tys. zł związane były z transakcją nabycia pakietu aktywów Heimdal (patrz nota 13 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013).

Pozostałe koncesje poszukiwawcze w Norwegii

W latach 2013 i 2014 Grupa dokonała odpisu z tytułu utraty wartości skapitalizowanych kosztów badań wykonanych w ramach koncesji poszukiwawczych PL 498 oraz PL 497 na Morzu Północnym. W 2014 roku wartość odpisu z tytułu utraty wartości tych koncesji wyniosła 616 tys. zł (1.231 tys. NOK), patrz **nota 9.4**, natomiast w roku 2013 była to kwota 4.744 tys. zł (8.856 tys. NOK), patrz **nota 9.3**.

Nakłady na poszukiwania i ocenę zasobów węglowodorów w ramach pozostałych koncesji norweskich wyniosły w 2014 roku 5.760 tys. zł (2013: 13.797 tys. zł).

15.1.2 Koncesje związane z zagospodarowaniem i wydobywaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego

Polska

W ramach niematerialnych aktywów związanych z zagospodarowaniem i wydobywaniem węglowodorów Grupa wykazuje koncesje dotyczące złóż B-3 i B-8 na terenie Morza Bałtyckiego.

Nakłady poniesione w 2014 roku na ww. aktywa wyniosły 3.183 tys. zł i dotyczyły nakładów na użytkowanie górniczne złoża B-3.

Litwa

Grupa posiada udziały w 17 lądowych złożach ropy naftowej na Litwie na 7 lądowych obszarach koncesyjnych (Plunge, Kłajpeda, Girkalai, Kretinga, Nausodis, Genciu oraz Gargzdai, z których 13 jest eksploatowane).

Działalność wydobywcza realizowana jest przez spółki GK AB LOTOS Geonafta (AB LOTOS Geonafta, UAB Genciu Nafta, UAB Manifaldas). Ponadto Grupa posiada udziały we wspólnym przedsięwzięciu UAB Minijos Nafta.

Kluczowe aktywa ww. spółek obejmują złoża: Genciai (UAB Genciu Nafta), Girkalai, Kretinga, Nausodis (AB LOTOS Geonafta), Ablinga, Liziai, Siaures Vezaiciai, Auksoras (UAB Manifoldas), Agluonenai, Degliai, Pietu Siupariai, Pociai, Sakuciai, Siupariai, Uoksai, Vilkyciai (UAB Minijos Nafta). Na złożach Siaures Vezaiciai, Auksoras oraz Uoksai produkcja została zawieszona.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku przeprowadzono testy na utratę wartości poszczególnych licencji produkcyjnych w spółkach GK AB LOTOS Geonafta: AB LOTOS Geonafta (złoża Girkaliai, Kretinga, Nausodis) oraz UAB Manifoldas (złoża Vėžaičiai, Ližiai, Ablinga).

Grupa ustaliła wartość odzyskiwalną testowanych aktywów na poziomie ich wartości użytkowej oszacowanej metodą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych.

Główne założenia przyjęte do ustalenia wartości odzyskiwanej testowanych aktywów niematerialnych na Litwie na dzień 31 grudnia 2014 roku były następujące:

- okres prognozy przepływów pieniężnych odpowiada okresowi planowanej eksploatacji,
- stopa dyskonta odpowiada średnioważonemu kosztowi kapitału i skalkulowana została na poziomie 10%,
- wolumeny produkcji zgodne z niezależnym raportem złożowym przygotowanym przez Miller & Lents z uwzględnieniem aktualnej informacji geologicznej,
- poziom nakładów inwestycyjnych odpowiada prognozowanej wielkości produkcji.

Na potrzeby szacunków przyjęto następujące założenia cen ropy naftowej w USD/bbl (za baryłkę ropy):

- na lata 2015 – 2018 na poziomie zgodnym z założeniami cenowymi dostępnego rynkowego scenariusza,
- od roku 2019 ceny ropy naftowej przyjęto scenariusz braku zmienności notowań kontynuując poziom zbliżony z rokiem 2018 skorygowany o indeks inflacji.

W związku z dużą zmiennością rynku, w szczególności cen ropy naftowej, istnieje możliwość wystąpienia racjonalnie uzasadnionych zmian przyjętych założeń i zmiany te mogą spowodować konieczność aktualizacji wartości bilansowej aktywów GK AB LOTOS Geonafta. W celu określenia wpływu kluczowych czynników na wyniki testów przeprowadzono analizę wrażliwości przy następujących założeniach: cena ropy naftowej +/- 15%, wolumen produkcji +/- 15%, kurs USD/LTL +/- 15%.

W wyniku przeprowadzonych testów, na dzień 31 grudnia 2014 roku, dokonano odpisu aktualizującego wartość koncesji wydobywczych związanych ze złożami: Girkaliai, Kretinga, Vėžaičiai, Ližiai, Ablinga w łącznej wysokości 100.604 tys. zł (82.918 tys. LTL) oraz odpisu z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych infrastruktury wydobywczej związanej ze złożem Ablinga w kwocie 2.708 tys. zł (2.232 tys. LTL), patrz **nota 13.1.3** i **nota 9.4**.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku przeprowadzono testy na utratę wartości poszczególnych licencji produkcyjnych w spółkach GK AB LOTOS Geonafta: AB LOTOS Geonafta (złoża Girkaliai, Kretinga, Nausodis) oraz UAB Genciu Nafta (złożo Genciu). Grupa ustaliła wartość odzyskiwalną testowanych aktywów na poziomie ich wartości użytkowej oszacowanej metodą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych.

W przypadku aktywów związanych ze spółką UAB Manifoldas (złoża Klajpeda, Troba) w 2013 roku nie przeprowadzono testów na utratę wartości aktywów wydobywczych, ponieważ kluczowe założenia przyjęte do alokacji ceny nabycia związanej z przejęciem przez AB LOTOS Geonafta pakietu kontrolnego spółki UAB Manifoldas nie uległy na dzień 31 grudnia 2013 roku istotnym zmianom w stosunku do szacunków wykonanych w związku z przeprowadzeniem w 2013 roku ostatecznego rozliczenia tej transakcji.

Główne założenia przyjęte do ustalenia wartości odzyskiwanej testowanych aktywów niematerialnych na Litwie na dzień 31 grudnia 2013 roku były następujące:

- okres prognozy przepływów pieniężnych odpowiada okresowi planowanej eksploatacji,
- stopa dyskonta odpowiada średnioważonemu kosztowi kapitału i skalkulowana została na poziomie 11%,
- wolumeny produkcji zgodne z niezależnym raportem złożowym przygotowanym przez Miller & Lents z uwzględnieniem aktualnej informacji geologicznej,
- poziom nakładów inwestycyjnych odpowiada prognozowanej wielkości produkcji.

Na potrzeby szacunków przyjęto następujące założenia cen ropy naftowej w USD/bbl (za baryłkę ropy):

- na lata 2014 – 2016 na poziomie zgodnym z założeniami cenowymi przyjętymi na potrzeby sporządzenia budżetów spółek Grupy Kapitałowej LOTOS z uwzględnieniem średniorocznych notowań z lat 2011 - 2013,
- od roku 2017 ceny ropy naftowej są zbieżne z założeniami przyjętymi na potrzeby akwizycji przez LOTOS E&P Norge AS udziałów w aktywach Heimdal (transakcje nabycia aktywów pakietu Heimdal opisano w nocie 13 Dodatkowych Informacji i objaśnień do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013).

W związku z dużą zmiennością rynku, w szczególności cen ropy naftowej, w celu określenia wpływu kluczowych czynników na wyniki przeprowadzonych w 2013 roku testów dokonano ich analizy wrażliwości przy następujących założeniach: cena ropy naftowej +/- 15%, wolumen produkcji +/- 15%, kurs USD/LTL +/- 15%. Na dzień 31 grudnia 2013 roku w wyniku przeprowadzonych testów na utratę wartości dokonano odpisu aktualizującego aktywa związane z złożem Girkaliai w wysokości 7.943 tys. zł (6.513 tys. LTL), patrz **nota 9.3**.

15.2 Pozostałe aktywa niematerialne

w tysiącach złotych	Patenty, znaki towarowe, koncesje i licencje	Pozostałe	Razem
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)	175.733	67.118	242.851
Zakup	-	2.440	2.440

Z rozliczenia rzeczowych aktywów trwałych w toku

<i>budowy</i>	17.048	4.742	21.790
<i>Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych</i>	-	(837)	(837)
<i>Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży ⁽¹⁾</i>	(114)	-	(114)
<i>Sprzedaż</i>	-	4	4
<i>Likwidacja</i>	(40)	(38)	(78)
<i>Pozostałe</i>	(150)	(60)	(210)
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2014	192.477	73.369	265.846
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)	82.123	20.615	102.738
<i>Amortyzacja</i>	9.222	5.505	14.727
<i>Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych</i>	-	(267)	(267)
<i>Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży ⁽¹⁾</i>	(86)	-	(86)
<i>Sprzedaż</i>	-	4	4
<i>Likwidacja</i>	(40)	(21)	(61)
<i>Pozostałe</i>	-	52	52
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2014	91.219	25.888	117.107
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2014	3	26	29
<i>Utworzenie</i>	4	-	4
<i>Wykorzystanie/Rozwiązanie</i>	-	(18)	(18)
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2014	7	8	15
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2014	101.251	47.473	148.724

(1) Oddziały w Jaśle i Czechowicach-Dziedzicach, stanowiące wyodrębnione, zorganizowane części przedsiębiorstwa w Jaśle i Czechowicach-Dziedzicach, patrz nota 17 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/17.-aktywa-trwale-lub-grupy-do-zbycia-przeznaczone-do-sprzedazy>> .

w tysiącach złotych	Patenty, znaki towarowe, koncesje i licencje	Pozostałe	Razem
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)	163.587	26.079	189.666
<i>Zakup</i>	-	39.379	39.379
<i>Z rozliczenia rzeczowych aktywów trwałych w toku budowy</i>	12.562	2.912	15.474
<i>Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych</i>	-	(1.518)	(1.518)
<i>Likwidacja</i>	(179)	(14)	(193)
<i>Pozostałe</i>	(237)	280	43
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	175.733	67.118	242.851
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)	72.298	18.436	90.734
<i>Amortyzacja</i>	10.249	2.062	12.311

Różnice kursowe z przeliczenia jednostek

zagranicznych	-	(293)	(293)
Likwidacja	(172)	(10)	(182)
Pozostałe	(252)	420	168
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	82.123	20.615	102.738
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2013	3	26	29
Utworzenie	-	-	-
Wykorzystanie/Rozwiązanie	-	-	-
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2013	3	26	29
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	93.607	46.477	140.084

Pozostałe aktywa niematerialne obejmują licencje dotyczące procesów technologicznych, w tym licencje na korzystanie z rozwiązań technologicznych używanych w Rafinerii, koncesje na wytwarzanie, magazynowanie oraz obrót paliwami, licencje na programy komputerowe, patenty, znaki towarowe oraz nabyte prawa do emisji dwutlenku węgla CO₂.

15.3 Pozostałe informacje dotyczące aktywów niematerialnych

W poniższej tabeli przedstawiono pozycje, w których ujęto amortyzację aktywów niematerialnych:

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Koszt własny sprzedaży	42.570	49.160
Koszty sprzedaży	530	472
Koszty ogólnego zarządu	14.447	11.197
Zmiana stanu produktów oraz korekta kosztu własnego	(362)	108
Razem	57.185	60.937

Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość aktywów niematerialnych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań Grupy wynosiła 155.525 tys. zł (31 grudnia 2013: 150.364 tys. zł). Zabezpieczenie ustanowione było na nabytych w 2013 roku aktywach Heimdal (transakcję nabycia aktywów pakietu Heimdal opisano w nocie 13 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013).

Na dzień 31 grudnia 2014 roku nie ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej przyszłe zobowiązania umowne Grupy dotyczące nakładów na aktywa niematerialne wynosiły 552 tys. zł i dotyczyły licencji komputerowych. Na dzień 31 grudnia 2013 roku przyszłe zobowiązania inwestycyjne w kwocie 9.263 tys. zł były związane głównie z realizacją projektu EFRA polegającego na budowie instalacji opóźnionego koksowania oraz instalacji towarzyszących, a także system ETRM (ang. Energy Trading and Risk Management) i inne licencje.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
> 16. Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności

16. Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności

Grupa posiada udziały we wspólnych przedsięwzięciach wycenianych metodą praw własności, do których należą:

- Umowa joint venture Grupy LOTOS S.A. z BP Europe SE na prowadzenie działalności w zakresie dostaw paliwa lotniczego przez spółkę **LOTOS - Air BP Polska Sp. z o.o.**
- Umowa współpracy spółek LOTOS Petrobaltic S.A. oraz CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o. w zakresie zagospodarowania i eksploatacji złóż gazokondensatowych B-4 i B-6 na Morzu Bałtyckim realizowana poprzez spółki celowe **Baltic Gas spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp.k. oraz Baltic Gas Sp. z o.o.** (Komplementariusz).
- Wspólne przedsięwzięcie w zakresie działalności poszukiwawczo-wydobywczej ropy naftowej na terytorium Litwy realizowane w formie spółki **UAB Minijos Nafta**.

Podstawowe informacje dotyczące wspólnych przedsięwzięć wycenianych metodą praw własności opisano w nocie 2

<<http://raportroczny.lotospolska.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/2.-sklad-grupy-kapitalowej-oraz-jego-zmiany>> .

	Procentowy udział Grupy we własności jednostek			Wartość bilansowa udziałów (w tysiącach złotych)		
	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	1 stycznia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	1 stycznia 2013
Segment produkcji i handlu						
LOTOS - Air BP Polska Sp. z o.o.	50,00%	50,00%	-	14.551	14.419	-
Segment wydobywczy (GK LOTOS Petrobaltic S.A.)						
Baltic Gas Sp. z o.o.	49,99%	49,99%	-	12	7	-
Baltic Gas spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp.k. ⁽¹⁾	62,40%	81,68%	-	51.433	51.796	-
UAB Minijos Nafta	49,99%	49,99%	49,98%	33.603	63.576	85.214
Razem				99.599	129.798	85.214

⁽¹⁾ Udział we własności jednostki ustalono na podstawie wartości wkładów wniesionych przez poszczególnych wspólników do sumy wszystkich wkładów na dzień 31 grudnia 2014 roku:

- Baltic Gas Sp. z o.o. (Komplementariusz) 0,001%, (31 grudnia 2013: 0,002%),
- LOTOS Petrobaltic S.A. (Komandytariusz) 62,403% (31 grudnia 2013: 81,693%),
- CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o. („CalEnergy”) (Komandytariusz) 37,596% (31 grudnia 2013: 18,305%).

Procentowy udział Grupy we własności jednostki Baltic Gas spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp.k. pośrednio współkontrolowanej wynosi 62,40% (31 grudnia 2013: 81,68%).

w tysiącach złotych	Udział Grupy w wynikach netto jednostek	
	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013
Segment produkcji i handlu		
LOTOS - Air BP Polska Sp. z o.o.	185	(488)
Segment wydobywczy (GK LOTOS Petrobaltic S.A.)		
Baltic Gas Sp. z o.o.	(25)	(15)
Baltic Gas spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp.k. ⁽¹⁾	(711)	(505)
UAB Minijos Nafta	(23.914) ⁽²⁾	(17.123)
Razem	(24.465)	(18.131)

⁽¹⁾ W umowie spółki określono uczestniczenie wspólników w zyskach i stratach spółki Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy sp.k. w następujący sposób:

- Baltic Gas Sp. z o.o. posiada 0,001% udziału w zyskach i 100% w stratach,
- LOTOS Petrobaltic S.A. posiada 50,9995% udziału w zyskach
- CalEnergy posiada 48,9995% udziału w zyskach.

W związku z powyższym, w rozumieniu regulacji MSSF spółka Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy sp.k jest podmiotem wspólnie kontrolowanym (wspólne przedsięwzięcie wyceniane metodą praw własności zgodnie z MSSF 11) przez Grupę (patrz nota 2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013).

⁽²⁾ W tym wartość odpisu aktualizującego udziały w spółce UAB Minijos Nafta w kwocie 21.983 tys. zł (18.118 tys. LTL), patrz nota 16.1.

16.1 Zmiana stanu udziałów we wspólnych przedsięwzięciach wycenianych metodą praw własności

Segment produkcji i handlu

LOTOS – Air BP Polska Sp. z o.o

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013
Stan na początek okresu	14.419	-
Cena nabycia	-	14.907
Udział w zysku/(stracie) netto	185	(488)
Udział w innych całkowitych dochodach/(stratach) netto (straty aktuarialne z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia)	(30)	-
Udział w stratach z tytułu transakcji wewnątrzgrupowych	(23)	-
Stan na koniec okresu	14.551	14.419

Segment wydobywczy (GK LOTOS Petrobaltic S.A.)

Baltic Gas Sp. z o.o.

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013
Stan na początek okresu	7	-
Objęcie konsolidacją	-	5
Podwyższenie kapitału	30	20
Sprzedaż udziałów	-	(3)
Udział w stracie netto	(25)	(15)
Stan na koniec okresu	12	7

W dniu 10 kwietnia 2014 roku nastąpiło podwyższenie kapitału zakładowego spółki Baltic Gas Sp. z o.o. z dotychczasowej kwoty 45 tys. zł do kwoty 105 tys. zł, tj. o kwotę 60 tys. zł, przez ustanowienie 1.200 nowych udziałów o wartości nominalnej 50 zł każdy. Wszystkie nowo utworzone udziały zostały pokryte gotówką i objęte przez dotychczasowych Wspólników spółki, tj. LOTOS Petrobaltic S.A. oraz CalEnergy. Spółka LOTOS Petrobaltic S.A. objęła 600 udziałów o łącznej wartości nominalnej 30 tys. zł. Wydatki w kwocie 30 tys. zł z tytułu wniesionego wkładu pieniężnego przez spółkę LOTOS Petrobaltic S.A. wykazano w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych z działalności inwestycyjnej w pozycji *Wniesienie wkładów pieniężnych – wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności*. Podwyższenie zostało zarejestrowane w dniu 27 maja 2014 roku.

Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy sp.k.

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013
Stan na początek okresu		51.796	-
Objęcie konsolidacją		-	5
Wniesione wkłady:		-	52.296
- aport nakładów na zagospodarowanie złóż B-4, B-6		-	51.700
- wkład pieniężny		-	428
- wkład niepokryty		-	168
Podwyższenie kapitału	2	348	-
Udział w stracie netto		(711)	(505)
Stan na koniec okresu		51.433	51.796

W 2014 roku wydatki z tytułu wniesionych wkładów pieniężnych do spółki Baltic Gas Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp.k. wyniosły łącznie 309 tys. zł, z czego kwota 168 tys. zł dotyczyła wniesionych wkładów w roku 2013. Wydatki z tytułu ww. wkładów wykazano w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych z działalności inwestycyjnej w pozycji *Wniesienie wkładów pieniężnych – wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności*. Na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa wykazywała zobowiązania z tytułu podwyższenia wniesionych wkładów w 2014 roku w kwocie 207 tys. zł.

UAB Minijos Nafta

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Stan na początek okresu	63.576	85.214
Wypłata dywidendy	(7.280)	(6.098)
Udział w stracie netto:	(23.914)	(17.123)
- udział w stracie netto wspólnego przedsięwzięcia	(1.931)	(17.123)
- odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości udziałów we wspólnym przedsięwzięciu	(21.983)	-
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	1.221	1.583
Stan na koniec okresu	33.603	63.576

Na dzień 31 grudnia 2014 roku przeprowadzono test na utratę wartości udziałów spółki UAB Minijos Nafta (GK AB LOTOS Geonafta). Grupa ustaliła wartość odzyskiwalną testowanych aktywów na poziomie ich wartości użytkowej oszacowanej metodą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych.

Główne założenia przyjęte do ustalenia wartości odzyskiwanej testowanych aktywów są zbieżne z założeniami przyjętymi do ustalenia wartości odzyskiwanej testowanych na dzień 31 grudnia 2014 roku poszczególnych licencji produkcyjnych związanych z koncesjami litewskimi w spółkach GK AB LOTOS Geonafta: AB LOTOS Geonafta (złoża Girkaliai, Kretinga, Nausodis) oraz UAB Manifoldas (złoża Vėžaičiai, Ližiai, Ablinga), patrz nota 15.1.2.

W wyniku przeprowadzonych testów na utratę wartości Grupa dokonała odpisu aktualizującego udziały spółki UAB Minijos Nafta w łącznej wysokości 21.983 tys. zł (18.118 tys. LTL). W skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów dokonany odpis z tytułu utraty wartości udziałów został ujęty w pozycji *Udział w wynikach netto wspólnych przedsięwzięć wycenianych metodą praw własności*.

16.2 Skrócone informacje dotyczące wspólnych przedsięwzięć wycenianych metodą praw własności

Sprawozdanie z całkowitych dochodów w tysiącach złotych	LOTOS – Air BP Polska Sp. z o.o.	Baltic Gas Sp. z o.o.	Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy sp.k.	UAB Minijos Nafta
	za rok zakończony 31 grudnia 2014			
Przychody ze sprzedaży	478.279	-	-	57.212
Koszt własny sprzedaży	(457.504)	-	(626)	(47.228)
Zysk/(Strata) na sprzedaży	20.775	-	(626)	9.984
Koszty sprzedaży	(15.849)	-	-	(1.088)
Koszty ogólnego zarządu	(4.347)	(50)	(615)	(14.488)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne (netto)	56	-	(123)	(148)
Zysk/(Strata) operacyjny/(a)	635	(50)	(1.364)	(5.740)
Przychody i koszty finansowe (netto)	(137)	-	(58)	289
Zysk/(Strata) przed opodatkowaniem	498	(50)	(1.422)	(5.451)
Podatek dochodowy	(129)	-	-	1.076
Zysk/(Strata) netto	369	(50)	(1.422)	(4.375)
Amortyzacja	(779)	-	(626)	(10.900)

Sprawozdanie z całkowitych dochodów w tysiącach złotych	LOTOS – Air BP Polska Sp. z o.o.	Baltic Gas Sp. z o.o.	Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy sp.k.	UAB Minijos Nafta
	za rok zakończony 31 grudnia 2013			
Przychody ze sprzedaży	19.478	-	-	76.354
Koszt własny sprzedaży	(19.103)	-	(530)	(68.810)
Zysk/(Strata) na sprzedaży	375	-	(530)	7.544
Koszty sprzedaży	(1.108)	-	-	(1.120)
Koszty ogólnego zarządu	(388)	(30)	(479)	(9.614)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne (netto)	(3)	-	-	(37.022)
Strata operacyjna	(1.124)	(30)	(1.009)	(40.212)
Przychody i koszty finansowe (netto)	(36)	-	-	(640)
Strata przed opodatkowaniem	(1.160)	(30)	(1.009)	(40.852)
Podatek dochodowy	184	-	-	6.606
Strata netto	(976)	(30)	(1.009)	(34.246)
Amortyzacja	(126)	-	(530)	(27.170)

Sprawozdanie z sytuacji finansowej w tysiącach złotych	Nota	LOTOS – Air BP Polska Sp. z o.o.	Baltic Gas Sp. z o.o.	Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy sp.k.	UAB Minijos Nafta
		31 grudnia 2014			
Aktywa trwałe		11.598	1	97.869	122.455
Aktywa obrotowe, w tym:		37.046	25	7.596	13.401
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		6.220	9	3.375	2.791
Aktywa razem		48.644	26	105.465	135.856
Zobowiązania długoterminowe		5.081	-	-	18.031
Zobowiązania krótkoterminowe		27.888	2	23.859	5.889
Zobowiązania razem		32.969	2	23.859	23.920
Aktywa netto		15.675	24	81.606	111.936
		50%	49,99%	*	49,99%
Udział w aktywach netto		7.838	12	51.433	55.968
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości udziałów		-	-	-	(22.365)
Wycena do wartości godziwej		6.736 ⁽¹⁾	-	-	-
Eliminacja transakcji wewnątrzgrupowych		(23)	-	-	-
Udział we wspólnych przedsięwzięciach	16	14.551	12	51.433	33.603

Sprawozdanie z sytuacji finansowej w tysiącach złotych	Nota	LOTOS – Air BP Polska Sp. z o.o.	Baltic Gas Sp. z o.o.	Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy sp.k.	UAB Minijos Nafta
		31 grudnia 2013			

Aktywa trwałe	12.013	1	67.750	127.458
Aktywa obrotowe, w tym:	27.213	15	3.032	29.420
<i>Środki pieniężne i ich ekwiwalenty</i>	4.327	10	740	15.694
Aktywa razem	39.226	16	70.782	156.878
Zobowiązania długoterminowe	5.186	-	-	23.282
Zobowiązania krótkoterminowe	18.675	2	7.975	6.444
Zobowiązania razem	23.861	2	7.975	29.726
Aktywa netto	15.365	14	62.807	127.152
	50%	49,99%	*	49,99%
Udział w aktywach netto	7.683	7	51.796	63.576
Wycena do wartości godziwej	6.736 ⁽¹⁾	-	-	-
Udział we wspólnych przedsięwzięciach	16	7	51.796	63.576

* W rozumieniu regulacji MSSF spółka Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy sp.k jest podmiotem współkontrolowanym (wspólne przedsięwzięcie wyceniane metodą praw własności zgodnie z MSSF 11) przez Grupę (patrz nota 16 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/16.-wspolne-przedswiezecia-wyceniane-metoda-praw-wlasnosci>> , powyżej).

⁽¹⁾ Kwota zysku z wyceny zachowanej inwestycji w poprzednio kontrolowanej przez Grupę jednostce do jej wartości godziwej na dzień utraty kontroli w wysokości 6.736 tys. zł (patrz nota 2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013).

Informacje o transakcjach ze wspólnymi przedsięwzięciami, w których Grupa posiada udziały przedstawiono w nocie 36.1.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
 > 17. Aktywa trwałe (lub grupy do zbycia) przeznaczone do sprzedaży

17. Aktywa trwałe (lub grupy do zbycia) przeznaczone do sprzedaży

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Segment wydobywczy	1.661	794
Segment produkcji i handlu	8.774	-
Razem	10.435	794

Segment wydobywczy

Na dzień 31 grudnia 2014 roku do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży zakwalifikowano dwa śmigłowce, natomiast na dzień 31 grudnia 2013 roku pozycja ta obejmowała dwa lokale mieszkalne wraz z przynależnymi udziałami w nieruchomości gruntowej, które zostały zbyte przez Grupę w pierwszym półroczu 2014 roku. Wpływy pieniężne z tytułu sprzedaży w 2014 roku ww. lokali mieszkalnych wynosiły 1.805 tys. zł i zostały zaprezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych w pozycji *Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i pozostałych aktywów niematerialnych*.

Segment produkcji i handlu

Na dzień 31 grudnia 2014 roku do grup do zbycia Grupa zaliczyła wyodrębnione, zorganizowane części przedsiębiorstwa w Jaśle i Czechowicach-Dziedzicach, prowadzące działalność usługową w zakresie utrzymania ruchu mechanicznego, elektrycznego, automatyki, remontów oraz badań i analiz technicznych. Zobowiązania Grupy związane z tymi aktywami w kwocie 9.088 tys. zł (patrz *nota 29.1*) wykazano w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji *Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami trwałymi (lub grupami do zbycia) przeznaczonymi do sprzedaży*. Planowana sprzedaż powyższych aktywów związana jest z realizacją „Programu Efektywność i Rozwój 2013 - 2015”.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia

> 18. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe aktywa

18. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe aktywa

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	1 stycznia 2013 (dane przekształcone)
Aktywa finansowe				
Długoterminowe aktywa finansowe				
Pozostałe aktywa finansowe:	31.1	71.102	194.002	86.435
<i>Należności z tytułu kaucji</i>		20.631	23.089	28.555
<i>Należności z tytułu leasingu finansowego</i>	18.2	9.111	8.061	6.180
<i>Udziały</i>		9.752	9.746	9.756
<i>Fundusz likwidacji zakładu górniczego ⁽¹⁾</i>	32.4.1	30.911	29.866	27.481
<i>Depozyty zabezpieczające</i>	32.4.1	-	11.029	11.163
<i>Środki pieniężne zablokowane na rachunkach bankowych</i>	32.3.1; 32.4.1	-	110.379	-
<i>Pozostałe należności</i>		697	1.832	3.300
Razem		71.102	194.002	86.435
Krótkoterminowe aktywa finansowe				
Należności z tytułu dostaw i usług	31.1	1.406.501	1.591.649	1.625.715
<i>- w tym od jednostek powiązanych</i>	36.1	23.318	16.670	5.014
Pozostałe aktywa finansowe:	31.1	1.260.931	197.631	172.787
<i>Należności z tytułu kaucji</i>		10.085	23.089	10.483
<i>Lokaty</i>	32.4.1	31.432	29.593	122.501
<i>Środki pieniężne zablokowane na rachunkach bankowych</i>	32.3.1; 32.4.1	179.377	103.559	18.320
<i>Korekta rozliczenia pro&contra nabycia aktywów Heimdal</i>	6.1	-	12.323	-
<i>Rozliczenia z tytułu wspólnych działań (złoża norweskie) ⁽²⁾</i>		26.100	-	-
<i>Należności inwestycyjne</i>		86	13.144	2.457
<i>Depozyty zabezpieczające związane z korzystaniem z systemu dystrybucji i przesyłu paliwa gazowego</i>		7.342	-	-
<i>Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania - emisja akcji</i>		996.939	-	-
<i>Pozostałe należności</i>		9.570	15.923	19.026
Razem		2.667.432	1.789.280	1.798.502
Razem aktywa finansowe		2.738.534	1.983.282	1.884.937
Aktywa niefinansowe				
Długoterminowe aktywa niefinansowe				
Przedpłaty na leasing lokomotyw		-	6.663	8.990
Prowizje związane z finansowaniem projektu B8		23.839	-	-
Pozostałe		12.347	10.316	11.807
Razem		36.186	16.979	20.797
Krótkoterminowe aktywa niefinansowe				

Należności z tytułu podatku od towarów i usług (VAT)	71.262	51.895	165.152
Pozostałe należności budżetowe inne niż podatek dochodowy	178	632	2.114
Ubezpieczenia majątkowe i inne	16.729	4.522	5.704
Przedpłaty na leasing lokomotyw	2.336	2.336	2.336
Rozliczenia z tytułu wspólnych działań (złoża norweskie) ⁽²⁾	357	27.158	41.756
Akcyza od przesunięć międzymagazynowych	36.661	27.237	29.678
Zaliczki na dostawy i usługi	9.457	9.503	7.523
Pozostałe	21.123	16.157	7.350
Razem	158.103	139.440	261.613
Razem aktywa niefinansowe	194.289	156.419	282.410
Razem	2.932.823	2.139.701	2.167.347
w tym:			
część długoterminowa	107.288	210.981	107.232
część krótkoterminowa:	2.825.535	1.928.720	2.060.115
- z tytułu dostaw i usług	1.406.501	1.591.649	1.625.715
- pozostałe	1.419.034	337.071	434.400

(1) Środki pieniężne gromadzone na koncie bankowym Funduszu likwidacji zakładu górniczego (tworzonego zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 1994 roku - Prawo Geologiczne i Górnicze oraz Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 24 czerwca 2002 roku) w celu pokrycia przyszłych kosztów likwidacji kopalń ropy naftowej, patrz nota 30.1 pozycja *Fundusz likwidacji zakładu górniczego Morze Bałtyckie*.

(2) Należności spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS (GK LOTOS Petrobaltic S.A., segment wydobywczy) z tytułu wzajemnych rozliczeń pomiędzy operatorem a uczestnikami konsorcjum na poszczególnych złożach norweskich. Informacje na temat udziału i statusu Grupy w ramach wspólnych działań w Norwegii przedstawiono w nocie 13 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013 (patrz „Informacja dotycząca nabycia udziałów w norweskich koncesjach wydobywczych i poszukiwawczych – Heimdal”).

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku na pozycję Lokaty składały się lokaty Jednostki Dominującej zakładane na zabezpieczenie spłaty odsetek od kredytów zaciągniętych na finansowanie inwestycji w ramach „Programu 10+” oraz na refinansowanie i finansowanie zapasów, o których mowa w nocie 27.1.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku na pozycję *Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania - emisja akcji* składały się środki pieniężne z emisji akcji serii D Grupy LOTOS S.A. ulokowane na wydzielonym rachunku bankowym Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. (patrz nota 21 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/21.-kapital-podstawowy>>), do dnia rejestracji podwyższenia kapitału (patrz nota 37 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/37.-istotne-zdarzenia-nastepujace-po-dniu-konczacym-okres-sprawozdawczy>>). Cele emisji akcji serii D zostały przedstawione w Prospekcie Emisyjnym opublikowanym dnia 13 listopada 2014 roku i obejmowały wybudowanie instalacji opóźnionego koksowania (tzw. Projekt EFRA) oraz zagospodarowanie złóż gazowych B-4 i B-6.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku w pozycji *Środki pieniężne zablokowane na rachunkach bankowych* wykazano środki pieniężne ulokowane na wyodrębnionym rachunku escrow w wyniku zawarcia porozumienia między stronami zaangażowanymi w realizację projektu YME w Norwegii (porozumienie szerzej opisano w nocie 35.1, patrz też nota 30.1 i nota 13 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/13.-rzeczowe-aktywa-trwale>>). Łączna kwota zablokowanych środków pieniężnych o których mowa powyżej na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiła 179.377 tys. zł (31 grudnia 2013: 213.938 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2013 roku na pozycję *Należności inwestycyjne* składały się głównie należności spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS z tytułu sprzedaży urządzenia wiertniczego oraz należności spółki LOTOS Asphalt Sp. z o.o. z tytułu sprzedaży aktywów związanych z Zakładem Materiałów Hydroizolacyjnych w Jaśle. W 2014 roku należności Lotos Asphalt Sp. z o.o. zostały uregulowane. Wpływy pieniężne z tytułu tej transakcji zostały wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych z działalności inwestycyjnej w pozycji *Sprzedaż zorganizowanej części przedsiębiorstwa*.

Okres spłaty należności z tytułu dostaw i usług związany z normalnym tokiem sprzedaży wynosi 7 - 35 dni.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku na należnościach ustanowiono cesję z tytułu zabezpieczenia zobowiązań Grupy w wysokości 31.676 tys. zł (31 grudnia 2013: 3.156 tys. zł).

Charakterystyka instrumentów finansowych została zaprezentowana w nocie 7.23. Cele oraz zasady zarządzania ryzykiem finansowym opisano w nocie 32 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/32.-cele-i-zasady-zarzadzania-ryzykiem-finansowym>> .

Analiza wrażliwości aktywów finansowych na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut została przedstawiona w nocie 32.3.1.

Analiza wrażliwości aktywów finansowych na ryzyko rynkowe związane ze zmianami stóp procentowych została przedstawiona w nocie 32.4.1.

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe aktywów finansowych została przedstawiona w nocie 32.6.

18.1 Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013
Stan na początek okresu	175.293	177.152
Utworzenie	18.077	11.955
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	12	34
Wykorzystanie	(11.222)	(10.974)
Dekonsolidacja (LOTOS Tank Sp. z o.o.) ⁽¹⁾	-	(735)
Rozwiązanie	(4.604)	(2.141)
Pozostałe	138 ⁽²⁾	2
Stan na koniec okresu	177.694	175.293

⁽¹⁾ W listopadzie 2013 roku Grupa sprzedała 50% udziałów spółki LOTOS - Air BP Polska Sp. z o.o. (dawniej *LOTOS Tank Sp. z o.o.*) na rzecz podmiotu zewnętrznego).

⁽²⁾ Dodatkowe kwoty zasądzone w toku postępowania sądowego.

Utworzenie i rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość należności prezentowane jest w pozostałej działalności operacyjnej w zakresie należności głównych oraz w działalności finansowej w zakresie odsetek za nieterminową płatność. W sprawozdaniu z całkowitych dochodów odpisy z tytułu utraty wartości należności i ich odwrócenie prezentowane są przez Grupę jednostronnie (netto) w pozycjach: Pozostałe przychody/koszty operacyjne (zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości Grupa dokonuje kompensaty odpowiadających sobie tytułów pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych stosując regulacje MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” pkt. 34 i pkt. 35).

Na pozycję *Utworzenie* składa się kwota 15.928 tys. zł dotycząca należności głównych (w 2013 roku: 9.584 tys. zł) oraz kwota 2.149 tys. zł dotycząca odsetek (w 2013 roku: 2.371 tys. zł).

Na pozycję *Rozwiązanie* składa się kwota 2.850 tys. zł dotycząca należności głównych (w roku 2013: 1.279 tys. zł) oraz kwota 1.754 tys. zł dotycząca odsetek (w 2013 roku: 862 tys. zł).

W roku 2014 utworzenie i rozwiązanie odpisu z tytułu utraty wartości należności głównych Grupa ujęła w pozostałych kosztach operacyjnych w kwocie 13.078 tys. zł, na którą składały się kwoty: 15.928 tys. zł z tytułu utworzenia odpisu oraz 2.850 tys. zł z tytułu odwrócenia odpisu (patrz nota 9.4).

W roku 2013 utworzenie i rozwiązanie odpisu z tytułu utraty wartości należności głównych Grupa ujęła w pozostałych kosztach operacyjnych w kwocie 6.012 tys. zł, na którą składały się kwoty: 7.291 tys. zł z tytułu utworzenia odpisu oraz 1.279 tys. zł z tytułu odwrócenia odpisu (patrz nota 9.4). Ponadto w roku 2013 Grupa skompensowała utworzony odpis z tytułu utraty wartości należności głównych w kwocie 2.293 tys. zł z odpowiadającymi pozycjami wynikowymi w ramach pozostałej działalności operacyjnej.

Analiza wiekowania należności przeterminowanych nieobjętych odpisem aktualizującym przedstawia się następująco:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Do 1 miesiąca	41.973	47.503
Od 1 do 3 miesięcy	5.752	8.051
Od 3 do 6 miesięcy	956	5.694
Od 6 miesięcy do 1 roku	385	4.948
Powyżej 1 roku	24	6.341
Razem	49.090	72.537

Należności przeterminowane nie zostały objęte odpisem aktualizującym ponieważ podlegają one zabezpieczeniu przed ryzykiem kredytowym w postaci hipoteki, zastawu, ubezpieczenia, gwarancji bankowej lub poręczenia.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku i 31 grudnia 2013 roku udział należności z tytułu dostaw i usług pięciu największych odbiorców Grupy na koniec okresu sprawozdawczego wynosił odpowiednio 25% i 27% salda tych należności ogółem (indywidualnie od 2% do 12%). W ocenie Grupy, w odniesieniu do należności z tytułu dostaw i usług, z wyjątkiem należności od ww. odbiorców, nie występuje istotna koncentracja ryzyka kredytowego. Maksymalna ekspozycja Grupy na ryzyko kredytowe na dzień kończący okres sprawozdawczy jest najlepiej reprezentowana przez wartość księgową tych instrumentów.

18.2 Należności z tytułu leasingu finansowego

Grupa opracowała i wdrożyła System Partnerstwa Handlowego „Rodzina LOTOS”, który określa sposób prowadzenia stacji paliw. Grupa zawarła

umowy partnerstwa handlowego z podmiotami, nazywanymi Partnerami, prowadzącymi stacje paliw na własne ryzyko i rachunek. Należności z tytułu umów partnerskich dotyczą nakładów poniesionych na wizualizację na stacjach paliw, które zostały oddane do użytkowania na podstawie umów zawieranych na okres 5–10 lat.

w tysiącach złotych	Minimalne opłaty leasingowe		Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	
	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Nie dłużej niż jeden rok ⁽¹⁾	4.429	3.437	4.394	3.406
Od 1 roku do 5 lat	8.951	7.604	8.881	7.534
Powyżej 5 lat	232	532	230	527
Razem	13.612	11.573	13.505	11.467
Minus niezrealizowane przychody finansowe	(107)	(106)	-	-
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	13.505	11.467	13.505	11.467
<i>w tym:</i>				
część długoterminowa			9.111	8.061
część krótkoterminowa			4.394	3.406

⁽¹⁾ Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych wykazana jest w pozycji *Należności z tytułu dostaw i usług*.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

19. Zapasy

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	1 stycznia 2013 (dane przekształcone)
Wyroby gotowe	1.184.960	1.755.310	1.800.560
Półprodukty i produkty w toku	556.424	671.636	751.935
Towary	223.540	284.497	256.875
Materiały	1.952.205	3.017.441	3.153.657
Razem	3.917.129	5.728.884	5.963.027
<i>w tym zapasy wycenione:</i>			
według kosztu wytworzenia lub ceny nabycia	469.201	5.722.868	5.957.532
według ceny sprzedaży netto możliwej do uzyskania	3.447.928	6.016	5.495

Zapasy wyceniane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia z uwzględnieniem odpisów aktualizujących tę wartość do poziomu ceny sprzedaży netto możliwej do realizacji pomniejszonej o koszty sprzedaży, jeśli cena ta jest niższa.

W związku z obniżką notowań cen ropy naftowej i produktów rafineryjnych, Grupa dokonała odpisu wartości swoich zapasów na dzień 31 grudnia 2014 roku do poziomu wyceny według ceny sprzedaży netto możliwej do uzyskania (patrz nota 19.1).

Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość zapasów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań z tytułu kredytu Jednostki Dominującej na refinansowanie i finansowanie zapasów, o którym mowa w nocie 27.1, wynosiła 3.330.652 tys. zł (31 grudnia 2013: 5.032.009 tys. zł).

19.1 Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Stan na początek okresu	2.919	1.407
Utworzenie	451.551 ⁽¹⁾	2.651
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	1	-
Wykorzystanie	(892)	(265)
Rozwiązanie	(170)	(874)
Stan na koniec okresu	453.409	2.919
<i>w tym:</i>		
Wyroby gotowe	200.340	311
Półprodukty i produkty w toku	40.913	2
Towary	5.834	68
Materiały	206.322	2.538

⁽¹⁾ W związku z obniżką notowań cen ropy naftowej i produktów rafineryjnych, Grupa zawiązała odpis aktualizujący w kwocie 450.891 tys. zł doprowadzając bilansową wartość zapasów do poziomu cen sprzedaży netto możliwych do uzyskania, zgodnie z MSR 2.

Efekt aktualizacji wartości zapasów prezentowany jest w koszcie własnym sprzedaży.

19.2 Zapasy obowiązkowe

Grupa utrzymuje zapasy obowiązkowe zgodnie z następującymi aktami prawnymi:

- Ustawa z dnia 16 lutego 2007 roku o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz. U. Nr 52, poz. 343, z dnia 23 marca 2007 roku z późniejszymi zmianami).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 lutego 2003 roku w sprawie zapasów paliw w przedsiębiorstwach energetycznych (Dz. U. nr 39, poz.338 z późn. zm.).

Powyższe przepisy regulują zasady tworzenia, utrzymywania oraz finansowania zapasów ropy naftowej, produktów naftowych oraz paliw w przedsiębiorstwach energetycznych.

Zapasy obowiązkowe w Grupie obejmują ropę naftową, produkty naftowe (paliwa ciekłe), gaz płynny LPG, węgiel kamienny. Zapasy obowiązkowe utrzymywane są w segmencie produkcji i handlu, głównie przez Jednostkę Dominującą. Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość bilansowa zapasów obowiązkowych wynosiła 2.243.655 tys. zł (31 grudnia 2013: 4.250.530 tys. zł).

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
> 20. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

20. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	1 stycznia 2013 (dane przekształcone)
Środki pieniężne w banku	345.493	494.729	265.473
Środki pieniężne w kasie	400	335	342
Inne środki pieniężne	2.322	775	289
Razem środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	348.215	495.839	266.104
Kredyty w rachunku bieżącym	(514.902)	(498.914)	(508.988)
Razem środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(166.687)	(3.075)	(242.884)

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od krótkoterminowych stóp procentowych na rynku międzybankowym. Lokaty krótkoterminowe są zakładane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa dysponowała niewykorzystanymi przyznanymi środkami kredytowymi w wysokości 676.138 tys. zł (31 grudnia 2013: 683.147 tys. zł) związanymi z kredytami obrotowymi (w tym przyznany kredyt obrotowy Konsorcjum banków (4), patrz nota 27.1), w odniesieniu do których wszystkie warunki zawieszające zostały spełnione.

Wartość środków pieniężnych na rachunkach bankowych, na których ustanowiono zabezpieczenie zobowiązań Grupy Kapitałowej LOTOS na dzień 31 grudnia 2014 roku wyniosła 3.197 tys. zł (31 grudnia 2013: 2.629 tys. zł).

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
> 21. Kapitał podstawowy

21. Kapitał podstawowy

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013
Stan na początek okresu	129.873	129.873
Emisja akcji serii D	55.000	-
Stan na koniec okresu	184.873	129.873
<i>W tym:</i>		
<i>Akcje serii A</i>	<i>78.700</i>	<i>78.700</i>
<i>Akcje serii B</i>	<i>35.000</i>	<i>35.000</i>
<i>Akcje serii C</i>	<i>16.173</i>	<i>16.173</i>
<i>Akcje serii D</i>	<i>55.000</i>	<i>-</i>

W dniu 8 września 2014 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki podjęło uchwałę nr 2 w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego spółki w drodze emisji nowych akcji, oferty publicznej akcji nowej emisji, ustalenia dnia 18 listopada 2014 roku jako dnia prawa poboru akcji nowej emisji, dematerializacji oraz ubiegania się o dopuszczenie praw poboru, praw do akcji oraz akcji nowej emisji do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. oraz zmiany statutu Spółki, a także upoważnienia Rady Nadzorczej do ustalenia tekstu jednolitego statutu Spółki.

Zarząd Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. uchwałą nr 1396/2014 z dnia 11 grudnia 2014 roku postanowił wprowadzić z dniem 12 grudnia 2014 roku w trybie zwykłym do obrotu giełdowego na rynku podstawowym 55.000.000 praw do akcji zwykłych na okaziciela serii D Spółki o wartości nominalnej 1 złoty każda oznaczonych przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. kodem PLLOTOS00074.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku kapitał podstawowy składa się z 184.873.362 akcji zwykłych o wartości nominalnej 1 zł za każdą akcję mających pełne pokrycie w kapitale podstawowym, w tym akcje serii D w liczbie 55.000.000 oraz akcje serii A, B, C łącznie w liczbie 129.873.362 z poprzednich emisji. Jedna akcja jest równoważna pojedynczemu głosowi na Walnym Zgromadzeniu i posiada prawo do dywidendy.

W dniu 9 stycznia 2015 roku zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego Grupy LOTOS S.A. z kwoty 129.873.362 zł do kwoty 184.873.362 zł (patrz nota 37 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/37-istotne-zdarzenia-nastepujace-po-dniu-konczacym-okres-sprawozdawczy>>). Ogólna liczba głosów wynikająca ze wszystkich wyemitowanych przez Grupę LOTOS S.A. akcji po zarejestrowaniu zmiany wysokości kapitału zakładowego w Krajowym Rejestrze Sądowym wynosi na dzień publikacji niniejszego sprawozdania finansowego 184.873.362 głosy.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
 > 22. Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji

22. Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji

Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji obejmuje nadwyżkę ceny emisyjnej akcji serii B, C i D nad ich wartością nominalną z uwzględnieniem kosztów bezpośrednio związanych z emisją akcji.

31 grudnia 2014 w tysiącach złotych	Seria B	Seria C	Seria D	Razem
Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji	980.000	340.773	940.500	2.261.273
Koszty bezpośrednio związane z emisją akcji	(9.049)	(376)	(22.222)	(31.647)
Razem	970.951	340.397	918.278	2.229.626

31 grudnia 2013 w tysiącach złotych	Seria B	Seria C	Seria D	Razem
Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji	980.000	340.773	-	1.320.773
Koszty bezpośrednio związane z emisją akcji	(9.049)	(376)	-	(9.425)
Razem	970.951	340.397	-	1.311.348

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
 > 23. Kapitał rezerwowy z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych

23. Kapitał rezerwowy z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Kapitał rezerwowy z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych obejmuje zmiany wyceny kredytów w walutach obcych wykorzystywanych, jako instrumenty zabezpieczające do zabezpieczenia przepływów pieniężnych, pomniejszone o wpływ podatku dochodowego.

Zmiany wartości godziwej finansowych instrumentów pochodnych wyznaczonych do zabezpieczenia przepływów pieniężnych w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie ujmuje się w kapitale rezerwowym z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych, natomiast część nieefektywną zalicza się do przychodów/kosztów finansowych okresu sprawozdawczego.

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013
Stan na początek okresu		61.019	(36.801)
Wycena instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne:		(584.653)	120.765
- część skuteczna		(584.731)	120.765
- część nieskuteczna ⁽¹⁾		78	-
Podatek dochodowy dotyczący wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	10.1	111.099	(22.945)
Stan na koniec okresu		(412.535)	61.019

⁽¹⁾ Część stanowiąca nieefektywne zabezpieczenie ujęta w kosztach finansowych.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
> 24. Zyski zatrzymane

24. Zyski zatrzymane

Na zyski zatrzymane składają się kapitały tworzone i wykorzystywane według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami aktów założycielskich oraz wyniki bieżącego okresu sprawozdawczego.

Ponadto Grupa prezentuje w zyskach zatrzymanych zyski/straty aktuarialne z wyceny określonych świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia z uwzględnieniem efektu podatkowego, które w sprawozdaniu z całkowitych dochodów ujmowane są w pozycji *Inne całkowite dochody/(straty) netto*.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku w Grupie LOTOS S.A. wystąpiły ograniczenia do przekazywania funduszy w postaci dywidend, szerzej opisane w nocie 12 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/12.-dywidendy>> .

24.1 Ograniczenia zdolności jednostek zależnych do przekazywania funduszy Jednostce Dominującej w postaci dywidend

W latach 2013 i 2014 w Grupie Kapitałowej LOTOS wystąpiły ograniczenia zdolności jednostek zależnych do przekazywania funduszy Grupie LOTOS S.A. w postaci dywidend, które wynikały z następujących okoliczności:

- Zapisy umów kredytowych ograniczają wartość nadwyżki gotówki wypracowanej w roku obrotowym przez spółkę LOTOS Paliwa Sp. z o.o. z przeznaczeniem na wypłatę dywidend od spełnienia określonych wskaźników.
- W spółce AB LOTOS Geonaftha występują ograniczenia w wypłacie dywidend wynikające z zawartych umów kredytowych, które ograniczają taką wypłatę od uzyskania wcześniejszej zgody banku.
- W spółce LOTOS Exploration and Production Norge AS występują ograniczenia w wypłacie dywidend wynikające z zawartych umów kredytowych, które ograniczają wypłatę dywidend od uzyskania wcześniejszej zgody banku.

Powyższe ograniczenia obowiązywały na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
> 25. Różnice kursowe z przeliczenia

25. Różnice kursowe z przeliczenia

Na pozycję *Różnice kursowe z przeliczenia* składają się różnice kursowe związane z przeliczeniem na złote polskie sprawozdań finansowych zagranicznych jednostek i grup kapitałowych.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
> 26. Udziały niekontrolujące

26. Udziały niekontrolujące

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013
Stan na początek okresu		289	699
<i>Udział w wynikach</i>		(46)	13
<i>Udział w innych całkowitych dochodach/(stratach) netto</i>		5	(2)
Udział w całkowitych dochodach/(stratach) ogółem		(41)	11
Zmiana udziału w aktywach netto spółki LOTOS Petrobaltic S.A. ⁽¹⁾		10	-
Sprzedaż akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A. Jednostce Dominującej	2	(83)	(421)
Stan na koniec okresu		175	289

⁽¹⁾ Zmiana w wyniku podwyższenia kapitału zakładowego spółki LOTOS Petrobaltic S.A. przez Grupę LOTOS S.A.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia

> 27. Kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego

27. Kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Kredyty bankowe:	27.1	6.215.612	5.851.809
- celowe kredyty inwestycyjne		4.650.868	4.512.290
- kredyty obrotowe		784.214	831.739
- kredyt na refinansowanie i finansowanie zapasów		1.052.449	753.296
- środki zgromadzone na lokatach bankowych zabezpieczających spłatę odsetek oraz rat kapitałowych		(271.919)	(245.516)
Pożyczki	27.2	102.783	10.306
Obligacje	27.3	213.479	198.240
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	27.4	131.794	151.031
Razem		6.663.668	6.211.386
w tym:			
część długoterminowa		4.495.562	4.496.190
część krótkoterminowa		2.168.106	1.715.196

27.1 Kredyty bankowe

Kredyty bankowe według waluty finansowania i terminu zapadalności

31 grudnia 2014 w tysiącach złotych	Waluta kredytu udzielonego Grupie			Razem
	EUR	USD	PLN	
2015	9.550	1.687.928	419.909	2.117.387
2016	-	724.077	34.304	758.381
2017	-	464.917	34.872	499.789
2018	-	549.642	35.473	585.115
2019	-	591.468	28.029	619.497
po 2019	-	1.535.223	100.220	1.635.443
Razem	9.550	5.553.255	652.807	6.215.612

31 grudnia 2013 w tysiącach złotych	Waluta kredytu udzielonego Grupie			Razem
	EUR	USD	PLN	
2014	2.448	1.226.142	442.845	1.671.435
2015	2.444	432.606	59.657	494.707
2016	-	404.569	24.750	429.319
2017	-	801.939	24.750	826.689
2018	-	470.697	24.750	495.447
po 2018	-	1.894.326	39.886	1.934.212
Razem	4.892	5.230.279	616.638	5.851.809

Zabezpieczenie spłaty powyższych kredytów stanowią:

- pełnomocnictwo do dysponowania rachunkami bankowymi,
- zastaw rejestrowy na rachunkach bankowych,
- zastaw rejestrowy na zapasach,
- zastaw rejestrowy na ruchomościach istniejących i przyszłych,
- hipoteka,
- przewłaszczenie rzeczowych aktywów trwałych,
- cesja z umów ubezpieczenia zapasów,
- cesja z umów na przechowywanie zapasów,
- cesja praw do odszkodowania od Skarbu Państwa w przypadku obowiązku sprzedaży zapasów obowiązkowych poniżej ich ceny rynkowej,
- cesja z umów ubezpieczenia dotyczących rafinerii w Gdańsku,
- cesja umów licencyjnych,
- cesja umów sprzedaży produktów,
- cesja praw z kontraktów sprzedaży ropy naftowej,
- akcje i udziały w spółkach zależnych,
- oświadczenie o poddaniu się egzekucji,
- weksle in blanco,
- gwarancje bankowe.

Oprocentowanie kredytów jest oparte o:

- dla kredytów zaciągniętych w USD - LIBOR USD 1M, 3M lub 6M w zależności od wybranego w danym momencie okresu odsetkowego,
- dla kredytów zaciągniętych w EUR – EURIBOR 1M lub 3M,
- dla kredytów zaciągniętych w PLN – WIBOR ON, 1M lub 3M.

Marże bankowe dotyczące zaciągniętych kredytów mieszczą się w przedziale 0,3 pp. – 3,75 pp.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku efektywna stopa procentowa kredytów uwzględniająca fakt finansowania w USD i EUR kształtuje się na średnim poziomie około 2,42 % (31 grudnia 2013: 2,48 %). Efektywna stopa procentowa dla kredytów w PLN z wyłączeniem kredytów konsorcyjnych Jednostki Dominującej kształtuje się na średnim poziomie około 3,88 % (31 grudnia 2013: 3,99 %).

Analiza wrażliwości kredytów na ryzyko związane ze zmianami kursów walut oraz stóp procentowych została przedstawiona odpowiednio w notach 32.3.1 oraz 32.4.1.

Analiza kontraktowych terminów zapadalności kredytów została przedstawiona w nocie 32.5.

Podział kredytów według instytucji udzielających finansowania

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Pekao S.A.	20.315	20.077
ING Bank Śląski S.A.	-	298
PKO BP S.A.*	677.184	619.321
Bank Millennium S.A.	-	6.529
Nordea Bank Litwa	33.619	43.254
Bank Ochrony Środowiska S.A.	4.844	9.688
mBank S.A.**	-	396
Konsorcjum banków (1)	1.052.449	753.296
Konsorcjum banków (2)	2.974.259	2.868.182
Konsorcjum banków (3)	1.092.447	1.046.085
Konsorcjum banków (4)	428.209	444.268
Konsorcjum banków (5)	141.696	193.485
Konsorcjum banków (6)	62.509	92.446
Środki zgromadzone na lokatach bankowych zabezpieczających spłatę odsetek oraz rat kapitałowych***	(271.919)	(245.516)
Razem	6.215.612	5.851.809
<i>w tym:</i>		
<i>część długoterminowa</i>	<i>4.098.225</i>	<i>4.180.374</i>
<i>część krótkoterminowa</i>	<i>2.117.387</i>	<i>1.671.435</i>

Konsorcjum banków (1):

Pekao S.A., mBank S.A., ING Bank Śląski S.A., Société Générale S.A., Bank Handlowy w Warszawie S.A., Bank Zachodni WBK S.A.

Konsorcjum banków (2):

Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A., Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) N.V., Pekao S.A., BNP Paribas S.A., Caja de Ahorros y Monte de

Piedad de Madrid, Credit Agricole CIB (dawniej Calyon), DnB Nor Bank ASA, DnB Nord Polska S.A., ING Bank Śląski S.A., KBC Finance Ireland, Kredyt Bank S.A., Nordea Bank AB, PKO BP S.A., The Royal Bank of Scotland plc, Société Générale S.A., Bank Zachodni WBK S.A., Rabobank Polska S.A., Bank Gospodarki Żywnościowej S.A., Sumitomo Mitsui Banking Corporation Europe Ltd.,

Konsorcjum banków (3):

Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A., BNP Paribas S.A.,

Konsorcjum banków (4):

Pekao S.A., PKO BP S.A., BNP Paribas S.A., ING Bank Śląski S.A., Nordea Bank Polska S.A., Rabobank Polska S.A., Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.,

Konsorcjum banków (5):

Pekao S.A., PKO BP S.A.,

Konsorcjum banków (6):

Nordea Bank Finland Plc. Lithuania Branch, Nordea Bank Polska S.A.

* w tym kredyty udzielone przez Nordea Bank Polska S.A. (przejęty przez PKO BP S.A.)

** dawniej BRE Bank S.A.

*** Grupa LOTOS S.A. zgodnie z MSR 32 kompensuje składnik aktywów finansowych (środki zabezpieczone na spłatę zobowiązań kredytowych) i zobowiązania finansowe z tytułu otrzymanych kredytów, gdyż posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz zamierza jednocześnie zrealizować składnik aktywów i wykonać zobowiązanie. Gromadzenie środków na spłatę zobowiązań kredytowych wynika wprost z ustaleń zawartych w dokumentacji kredytowej dotyczącej kredytów inwestycyjnych związanych z finansowaniem Programu 10+ oraz z kredytem na refinansowanie i finansowanie zapasów. Spółka jest zobowiązana do zabezpieczenia i utrzymywania środków na spłatę rat kapitałowych i odsetek przypadających do spłaty w okresie do 6 miesięcy. Prezentacja netto w sprawozdaniu z sytuacji finansowej służy odzwierciedleniu oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych z rozliczenia dwóch lub więcej instrumentów finansowych.

Kredyty bankowe Jednostki Dominującej

Kredyt na refinansowanie i finansowanie zapasów

Na dzień 31 grudnia 2014 roku wykorzystanie kredytu na refinansowanie i finansowanie zapasów udzielonego przez Konsorcjum banków (1), w kwocie nominalnej wynosi 1.052,2 mln zł (300 mln USD).

Grupa LOTOS S.A. w ramach kredytu na refinansowanie i finansowanie zapasów zobowiązana jest do utrzymywania wskaźnika określonego jako Tangible Consolidated Net Worth (TCNW) na poziomie nie niższym niż zapisany w umowie kredytowej. Dodatkowo Spółka w ramach ww. umowy kredytowej zobowiązana jest do utrzymywania wartości wskaźnika finansowego określonego jako Loan to Pledged Inventory Value Ratio na poziomie nie wyższym niż określony umową kredytową. Jednostka Dominująca na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku spełniała opisane powyżej wytyczne.

Zmiany w umowie kredytowej na refinansowanie i finansowanie zapasów

W dniu 29 października 2014 roku Grupa LOTOS S.A. oraz Konsorcjum banków (1), podpisały umowę zmieniającą do umowy na refinansowanie i finansowanie zapasów, zawartej dnia 10 października 2012 roku, skutkującą przedłużeniem o 12 miesięcy (tzn. do dnia 20 grudnia 2015 roku) kredytu odnawialnego na łączną kwotę 400 mln USD (tj. 1.268 mln zł wg kursu średniego NBP na dzień 10 października 2012 roku).

Pozostałe warunki umowy, w tym również zapisy dotyczące kar nie uległy zmianie i nie odbiegają od powszechnie stosowanych dla tego typu umów.

Kredyty inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2014 roku kredyty inwestycyjne, udzielone przez Konsorcja banków (2) i (3), wykorzystane były w kwocie nominalnej 4.102,6 mln zł (1.169,8 mln USD). Na dzień 31 grudnia 2013 roku była to kwota 3.960,9 mln zł (1.315,0 mln USD).

W związku z finansowaniem bankowym inwestycji „Programu 10+”, Grupa LOTOS S.A. zobowiązana została do utrzymywania określonego jako Tangible Consolidated Net Worth (TCNW) wskaźnika (kovenantu) na poziomie nie niższym niż zapisany w zawartych na realizację tych inwestycji umowach kredytowych. Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku wymóg ten był przez Spółkę spełniony.

Kredyty obrotowe

Kredyt na finansowanie kapitału obrotowego został udzielony Grupie LOTOS S.A. przez Konsorcjum banków (4), w formie kredytów w rachunkach bieżących i jest wykorzystywany przez Spółkę w miarę bieżącego zapotrzebowania na kapitał obrotowy.

Jednostka Dominująca ma ponadto możliwość korzystania z kredytów obrotowych w łącznej kwocie 400 mln zł w ramach umów zawartych z bankami PKO BP S.A. (umowa z dnia 26 czerwca 2009 roku, z późniejszymi zmianami - na łączną kwotę 300 mln zł) oraz Pekao S.A. (umowa z dnia 16 maja 2012 roku, z późniejszymi zmianami - na łączną kwotę 100 mln zł). Na dzień 31 grudnia 2014 roku ani na dzień 31 grudnia 2013 roku Spółka nie wykazywała zobowiązań z tytułu ww. umów.

Kredyty bankowe pozostałych spółek Grupy Kapitałowej

Łączna wartość zobowiązań z tytułu kredytów bankowych pozostałych spółek Grupy Kapitałowej LOTOS na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiła 940,2 mln zł (31 grudnia 2013: 985,5 mln. zł). Na kwotę tę składały się głównie zobowiązania spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. oraz spółek GK LOTOS Petrobaltic S.A.

Kredyty bankowe spółek z GK LOTOS Petrobaltic S.A.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS wykazała 281,6 mln zł (80 mln USD) zobowiązań z tytułu kredytu inwestycyjnego na finansowanie zakupu aktywów Heimdal, udzielonego przez bank PKO BP S.A. (umowa z dnia 11 grudnia 2013 roku). Na dzień 31 grudnia 2013 roku zobowiązania z tytułu powyższej umowy wynosiły 316,9 mln zł (105,0 mln USD).

Spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS korzysta ponadto z kredytu udzielonego przez PKO BP S.A., przeznaczonego na finansowanie bieżącej działalności operacyjnej i inwestycyjnej. Na dzień 31 grudnia 2014 roku zobowiązania z tego tytułu wynosiły 206,8 mln zł (58,8 mln USD), natomiast na dzień 31 grudnia 2013 roku było to 240,4 mln zł (79,8 mln USD).

W dniu 31 stycznia 2014 roku spółka SPV Baltic Sp. z o.o. zawarła umowę kredytu inwestycyjnego z Nordea Bank Polska S.A. (obecnie PKO BP S.A.) na sfinansowanie zakupu platformy wiertniczej (umowa z dnia 20 grudnia 2013 roku). Na dzień 31 grudnia 2014 roku zobowiązania z tego

tytułu wynosiły 92,6 mln zł.

Ponadto na dzień 31 grudnia 2014 roku spółka AB LOTOS Geonafta wykazała zobowiązania z tytułu umowy kredytu inwestycyjnego zaciągniętego 27 września 2012 roku w banku Nordea Bank Litwa, z przeznaczeniem na zakup udziałów spółki UAB Manifodas (transakcja zrealizowana w 2012 roku), w wysokości 33,6 mln zł (9,7 mln USD) oraz z tytułu kredytu obrotowego udzielonego 5 kwietnia 2012 roku przez Konsorcjum Banków (6) w wysokości 62,5 mln zł (18 mln USD). Na dzień 31 grudnia 2013 roku zobowiązania z tytułu powyższych umów wynosiły odpowiednio 43,3 mln zł (14,5 mln USD) oraz 92,5 mln zł (31 mln USD).

Kredyty bankowe spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o.

Zobowiązania spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. z tytułu kredytów bankowych związane są przede wszystkim z kredytami inwestycyjnymi udzielonymi przez bank PKO BP S.A. oraz bank Pekao S.A. na refinansowanie i finansowanie zakupu stacji paliw. Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość zobowiązań z tytułu tych umów wynosiła łącznie 168,9 mln zł (31 grudnia 2013: 223,8 mln zł).

Ponadto na dzień 31 grudnia 2014 roku LOTOS Paliwa Sp. z o.o. wykazuje zobowiązania z tytułu kredytów obrotowych w bankach PKO BP S.A. oraz Pekao S.A., w łącznej wysokości 61,3 mln zł.

Wpływy i wydatki z tytułu kredytów bankowych

Wpływy z tytułu zaciągniętych w 2014 roku kredytów bankowych Grupy wynosiły 562.963 tys. zł (w 2013 roku: 963.045 tys. zł), natomiast wydatki z tytułu spłaty kredytów wynosiły 1.030.408 tys. zł (w 2013 roku: 1.256.798 tys. zł). Powyższe kwoty zostały zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych z działalności finansowej odpowiednio w pozycjach: *Wpływy z tytułu zaciągniętych kredytów oraz Wydatki z tytułu spłaty kredytów*.

Wpływy z tytułu zaciągniętych kredytów w 2014 roku dotyczyły głównie:

- kredytu na refinansowanie i finansowanie zapasów Jednostki Dominującej (154.145 tys. zł)
- kredytów obrotowych Jednostki Dominującej (45.600 tys. zł),
- kredytów obrotowych spółki AB LOTOS Geonafta (219.480 tys. zł),
- kredytu inwestycyjnego spółki SPV Baltic Sp. z o.o. (100.000 tys. zł),
- kredytów spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS (43.738 tys. zł).

Wydatki z tytułu spłaty kredytów w 2014 roku dotyczyły głównie:

- kredytów inwestycyjnych Jednostki Dominującej (447.820 tys. zł),
- kredytów obrotowych Jednostki Dominującej (45.600 tys. zł),
- kredytów inwestycyjnych spółki LOTOS Paliwa (54.780 tys. zł),
- kredytów spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS (192.137 tys. zł),
- kredytów spółki AB LOTOS Geonafta (276.235 tys. zł).

W 2014 oraz 2013 roku w Grupie nie wystąpiły zdarzenia dotyczące niespłacenia kredytów. Na dzień 31 grudnia 2014 roku w spółce AB LOTOS Geonafta nie spełniono jednego z kowenantów kredytowych, jednak na wniosek spółki bank zgodził się na zwolnienie spółki z obowiązku spełnienia tego wymogu, w związku z czym zdarzenie to nie miało wpływu na wartości wykazywane w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

27.2 Pożyczki

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
NFOŚiGW	-	6.056
WFOŚiGW Gdańsk	10.150	4.250
Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.	92.633	-
Razem	102.783	10.306
<i>w tym:</i>		
<i>część długoterminowa</i>	<i>92.146</i>	<i>3.250</i>
<i>część krótkoterminowa</i>	<i>10.637</i>	<i>7.056</i>

Zabezpieczenie spłaty powyższych pożyczek stanowią:

- zastaw rejestrowy na aktywach,
- zastaw rejestrowy i finansowy na udziałach,
- cesja praw z polis ubezpieczeniowych,
- cesja praw z umów sprzedaży usług,
- weksle in blanco,
- oświadczenie o poddaniu się egzekucji,
- poręczenia udzielone przez spółki Grupy.

Oprocentowanie pożyczek oparte jest o 1M WIBOR lub stopę redyskonta weksli.

Na dzień 31 grudnia 2014 efektywna stopa procentowa pożyczek kształtowała się na średnim poziomie około 4,96% (31 grudnia 2013: 3,12%).

Analiza wrażliwości pożyczek na ryzyko związane ze zmianami stóp procentowych została przedstawiona w **nocie 32.4.1.**

Analiza kontraktowych terminów zapadalności pożyczek została przedstawiona w **nocie 32.5.**

Pożyczki wg terminu zapadalności

31 grudnia 2014 w tysiącach złotych	Pożyczki udzielone Grupie w PLN
2015	10.637
2016	11.180
2017	11.997
2018	11.349
2019	11.985
po 2019	45.635
Razem	102.783

31 grudnia 2013 w tysiącach złotych	Pożyczki udzielone Grupie w PLN
2014	7.056
2015	1.000
2016	1.000
2017	1.250
2018	-
po 2018	-
Razem	10.306

Pożyczki spółek z GK LOTOS Petrobaltic S.A.

W dniu 31 stycznia 2014 roku spółka SPV Baltic Sp. z o.o. zawarła umowę pożyczki na kwotę do 100 mln zł z Agencją Rozwoju Przemysłu S.A., z przeznaczeniem na sfinansowanie zakupu platformy wiertniczej (umowa z dnia 20 grudnia 2013 roku). Na dzień 31 grudnia 2014 roku zobowiązania z tytułu tej umowy wynosiły 92,6 mln zł.

Pożyczki pozostałych spółek Grupy Kapitałowej

W dniu 16 czerwca 2014 roku spółka LOTOS Kolej Sp. z o.o. zawarła z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku umowę pożyczki na kwotę 6,9 mln zł, z przeznaczeniem na dofinansowanie modernizacji lokomotyw. Na dzień 31 grudnia 2014 roku zobowiązanie z tytułu tej umowy wynosiło 6,9 mln zł. Ponadto spółka korzysta z pożyczki uzyskanej z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku (umowa z dnia 21 grudnia 2011 roku), z przeznaczeniem na dofinansowanie modernizacji oczyszczalni cystern. Na dzień 31 grudnia 2014 roku zobowiązanie z tytułu tej umowy wynosiło 3,3 mln zł (31 grudnia 2013: 4,3 mln zł).

W dniu 20 grudnia 2014 roku spółka LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o. (GK LOTOS Terminale S.A.) dokonała spłaty ostatniej raty pożyczki otrzymanej z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (umowa z dnia 29 czerwca 2007 roku), której celem było dofinansowanie budowy instalacji do produkcji estrów metyloowych kwasów tłuszczowych „FAME”. Wielkość ostatniej wymaganej raty pożyczki została obniżona o 0,6 mln zł zgodnie z decyzją Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (częściowe umorzenie zobowiązania w ramach pomocy de minimis). Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość zobowiązania z tego tytułu wynosiła 6,1 mln zł.

Wpływy i wydatki z tytułu pożyczek

Wpływy z tytułu pożyczek Grupy w roku 2014 wynosiły 106.900 tys. zł i dotyczyły głównie pożyczki udzielonej przez Agencję Rozwoju Przemysłu S.A. spółce SPV Baltic Sp. z o.o. na kwotę 100.000 tys. zł, natomiast wydatki z tytułu spłaty pożyczek wynosiły 12.983 tys. zł (w 2013 roku: 6.750 tys. zł). Powyższe kwoty zostały zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych z działalności finansowej odpowiednio w pozycjach: *Wpływy z tytułu zaciągniętych pożyczek oraz Wydatki z tytułu spłaty pożyczek*.

27.3 Obligacje

Obligacje spółek z GK LOTOS Petrobaltic S.A.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość zobowiązań z tytułu wyemitowanych przez Grupę obligacji wynosiła 213,5 mln zł (31 grudnia 2013: 198,2 mln zł).

Zobowiązania te wynikały z dokonanej w 2013 roku emisji obligacji średnioterminowych spółki LOTOS Petrobaltic S.A. (obligacje serii: A, B, C, D, E w łącznej wartości nominalnej 65,9 mln USD). Zgodnie z postanowieniami umowy zawartej 29 października 2013 roku z Bankiem Pekao S.A., który jest nabywcą obligacji LOTOS Petrobaltic S.A. może uzyskać finansowanie w USD do wysokości kwoty stanowiącej równowartość 200 mln zł.

Wpływy i wydatki z tytułu obligacji

Wpływy uzyskane w 2013 roku z tytułu tej emisji w kwocie 203.050 tys. zł zostały zaprezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych z działalności finansowej Grupy w pozycji *Emisja obligacji*.

W grudniu 2014 roku miał miejsce wykup obligacji serii A o wartości nominalnej 5 mln USD. Wydatki z tego tytułu w wysokości 17.397 tys. zł zostały zaprezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych z działalności finansowej Grupy w pozycji *Wykup obligacji*.

Obligacje wg terminu wymagalności

31 grudnia 2014 w tysiącach złotych	Obligacje Grupy wyemitowane w USD
2015	17.587
2016	35.045
2017	160.847
2018	-
2019	-
po 2019	-
Razem	213.479

31 grudnia 2013 w tysiącach złotych	Obligacje Grupy wyemitowane w USD
2014	15.069
2015	14.960
2016	30.034
2017	138.177
2018	-
po 2018	-
Razem	198.240

Analiza wrażliwości obligacji na ryzyko związane ze zmianami kursów walut oraz stóp procentowych została przedstawiona odpowiednio w notach 32.3.1 oraz 32.4.1, natomiast analiza wymagalności w nocie 32.5.

Ponadto w dniu 25 sierpnia 2014 roku, spółka B8 Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością BALTIC spółka komandytowo-akcyjna („Spółka Celowa B8”, GK LOTOS Petrobaltic S.A.), Polskie Inwestycje Rozwojowe S.A., Bank Gospodarstwa Krajowego i Bank Pekao S.A. zawarły następujące umowy dotyczące finansowania zagospodarowania złoża ropy naftowej B-8 na Morzu Bałtyckim: Umowę Programu Emisji Obligacji Senioralnych oraz Umowę Programu Emisji Obligacji Podporządkowanych (patrz też nota 27 do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za okres 3 i 9 miesięcy zakończony 30 września 2014 roku). Z uwagi na istnienie warunków zawieszających uruchomienie powyższego finansowania, do dnia publikacji niniejszego sprawozdania finansowego program emisji nie został uruchomiony i Grupa na dzień 31 grudnia 2014 roku nie wykazała zobowiązań z tego tytułu. Zapłacone prowizje przygotowawcze związane z powyższymi umowami zaprezentowano w nocie 18 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/18.-naleznosci-z-tytułu-dostaw-i-usług-oraz-pozostale-aktywa>> w ramach *Długoterminowych aktywów niefinansowych*.

Obligacje pozostałych spółek Grupy Kapitałowej

Ponadto od 2010 roku w Grupie funkcjonuje program emisji obligacji krótkoterminowych w spółce LOTOS Asphalt Sp. z o.o. Czas trwania programu wynosi 5 lat. W 2014 ani w 2013 roku spółka LOTOS Asphalt Sp. z o.o. nie dokonywała emisji obligacji w ramach tego programu. Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku spółka LOTOS Asphalt Sp. z o.o. nie wykazywała zobowiązań z tytułu emisji obligacji.

27.4 Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego

w tysiącach złotych	Minimalne opłaty leasingowe		Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	
	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Nie dłużej niż jeden rok	35.286	34.994	22.495	21.636
Od 1 roku do 5 lat	109.607	122.836	91.178	96.764
Powyżej 5 lat	18.511	33.816	18.121	32.631
Razem	163.404	191.646	131.794	151.031
Minus koszty finansowe	(31.610)	(40.615)	-	-
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	131.794	151.031	131.794	151.031
<i>w tym:</i>				
część długoterminowa			109.299	129.395
część krótkoterminowa			22.495	21.636

Na podstawie umów leasingu finansowego Grupa użytkuje głównie aktywa związane z taborem kolejowym.

27.4.1 Nieujęte zobowiązania wynikające z zawartych umów leasingu operacyjnego

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów nieodwoływanego leasingu operacyjnego przedstawiały się następująco:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Nie dłużej niż jeden rok	107.960	35.107
Od 1 roku do 5 lat	128.309	36.426
Powyżej 5 lat	12.866	157
Razem	249.135	71.690

Na podstawie umów leasingu operacyjnego Grupa użytkuje głównie aktywa związane z taborem kolejowym.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
> 28. Pochodne instrumenty finansowe

28. Pochodne instrumenty finansowe

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Aktywa finansowe		
Krótkoterminowe aktywa finansowe		
Swap towarowy (surowce i produkty naftowe)	-	736
Forwardy i spoty walutowe	536	34.924
Swap walutowy	3.894	38.275
Razem aktywa finansowe	4.430	73.935
Zobowiązania finansowe		
Długoterminowe zobowiązania finansowe		
Swap towarowy (surowce i produkty naftowe)	9.483	-
Swap procentowy (IRS)	53.143	52.876
Razem	62.626	52.876
Krótkoterminowe zobowiązania finansowe		
Swap towarowy (surowce i produkty naftowe)	19.854	-
Forwardy i spoty walutowe	56.365	1.017
Swap procentowy (IRS)	22.341	19.387
Swap walutowy	37.357	873
Razem	135.917	21.277
Razem zobowiązania finansowe	198.543	74.153

Pochodne instrumenty finansowe z których korzysta Grupa zawiera Jednostka Dominująca. Charakterystyka pochodnych instrumentów finansowych została zaprezentowana w nocie 7.25. Cele oraz zasady zarządzania ryzykiem finansowym opisano w nocie 32 <<http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/32.-cele-i-zasady-zarzadzania-ryzykiem-finansowym>>. Klasyfikacja pochodnych instrumentów finansowych według poziomów hierarchii wartości godziwej została przedstawiona w nocie 31.2.

Analiza wrażliwości pochodnych instrumentów finansowych na ryzyko rynkowe związane ze zmianami cen surowców i produktów naftowych została przedstawiona w nocie 32.1.1.

Analiza wrażliwości pochodnych instrumentów finansowych na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut została przedstawiona w nocie 32.3.1.

Analiza wrażliwości pochodnych instrumentów finansowych na ryzyko rynkowe związane ze zmianami stóp procentowych została przedstawiona w nocie 32.4.1.

Analiza wymagalności pochodnych instrumentów finansowych została przedstawiona w nocie 32.5.

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe pochodnych instrumentów finansowych (aktywa finansowe) została przedstawiona w nocie 32.6.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
> 29. Świadczenia pracownicze

29. Świadczenia pracownicze

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	1 stycznia 2013 (dane przekształcone)
Długoterminowe zobowiązania				
Świadczenia po okresie zatrudnienia	29.1	41.510	32.741	26.286
Nagrody jubileuszowe i pozostałe świadczenia	29.1	143.941	118.684	103.576
Razem	29.1	185.451	151.425	129.862
Krótkoterminowe zobowiązania				
Świadczenia po okresie zatrudnienia	29.1	3.681	3.869	6.201
Nagrody jubileuszowe i pozostałe świadczenia	29.1	11.716	11.966	9.553
Zobowiązania z tytułu premii, nagród i niewykorzystanych urlopów		51.520	71.547	77.934
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń		17.121	16.591	16.283
Razem		84.038	103.973	109.971
Razem zobowiązania		269.489	255.398	239.833

29.1 Zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych oraz świadczeń po okresie zatrudnienia

Grupa wypłaca pracownikom przechodzącym na emeryturę kwoty świadczeń po okresie zatrudnienia zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. W związku z tym Grupa na podstawie wyceny dokonanej przez profesjonalne firmy aktuarialne lub na podstawie własnych szacunków ujmuje zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych oraz świadczeń po okresie zatrudnienia na poziomie wartości bieżących. Kwotę tych zobowiązań oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu sprawozdawczego przedstawiono w poniższej tabeli:

w tysiącach złotych	Nota	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Nagrody jubileuszowe i pozostałe świadczenia	Razem
1 stycznia 2014		32.808	130.650	163.458
Koszty bieżącego zatrudnienia		1.206	9.289	10.495
Koszty dyskonta	9.6; 29.3	1.251	5.103	6.354
Koszty przeszłego zatrudnienia		47	362	409
Wyplacone świadczenia		(1.840)	(12.575)	(14.415)
(Zyski)/Straty aktuarialne wykazane w wyniku	29.3	-	29.953	29.953
(Zyski)/Straty aktuarialne wykazane w innych całkowitych dochodach	29.3	8.850	-	8.850
31 grudnia 2014		42.322	162.782	205.104
<i>w tym:</i>				
część długoterminowa		38.723	150.586	189.309
część krótkoterminowa		3.599	12.196	15.795
Zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych oraz świadczeń po okresie zatrudnienia w spółkach zagranicznych ⁽¹⁾		4.832	-	4.832
Przeklasyfikowanie do zobowiązań bezpośrednio związanych z aktywami (lub grupami do zbycia) przeznaczonymi do sprzedaży	17	(1.963)	(7.125)	(9.088)
31 grudnia 2014	29.2	45.191	155.657	200.848
<i>w tym:</i>				
część długoterminowa		41.510	143.941	185.451

w tysiącach złotych	Nota	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Nagrody jubileuszowe i pozostałe świadczenia	Razem
1 stycznia 2013		32.018	113.129	145.147
Koszty bieżącego zatrudnienia		1.804	17.277	19.081
Koszty dyskonta	9.6; 29.3	1.158	4.980	6.138
Koszty przeszłego zatrudnienia		(152)	(793)	(945)
Wyplacone świadczenia		(2.206)	(11.236)	(13.442)
(Zyski)/Straty aktuarialne wykazane w wyniku	29.3	-	7.680	7.680
(Zyski)/Straty aktuarialne wykazane w innych całkowitych dochodach	29.3	225	-	225
31 grudnia 2013		32.847	131.037	163.884
w tym:				
część długoterminowa		29.132	119.033	148.165
część krótkoterminowa		3.715	12.004	15.719
Zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych oraz świadczeń po okresie zatrudnienia w spółkach zagranicznych ⁽¹⁾		3.802	-	3.802
Dekonsolidacja (LOTOS Tank Sp. z o.o.)		(39)	(387)	(426)
31 grudnia 2013	29.2	36.610	130.650	167.260
w tym:				
część długoterminowa		32.741	118.684	151.425
część krótkoterminowa		3.869	11.966	15.835

⁽¹⁾ Ze względu na odmienny charakter programów emerytalnych w należących do Grupy spółkach zagranicznych: LOTOS Exploration and Production Norge AS oraz spółkach z GK AB LOTOS Geonфта, a także z uwagi na ich nieistotny wpływ na sumę zobowiązań z tytułu nagród jubileuszowych oraz świadczeń po okresie zatrudnienia, zobowiązania tych spółek zostały zaprezentowane odrębnie w pozycji „Zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych oraz świadczeń po okresie zatrudnienia w spółkach zagranicznych”.

29.2 Wartość bieżąca zobowiązań z tytułu przyszłych wypłat świadczeń pracowniczych

w tysiącach złotych	Nota	Wartość bieżąca zobowiązań z tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych
31 grudnia 2014	29.1	200.848
31 grudnia 2013	29.1	167.260
31 grudnia 2012		145.616
31 grudnia 2011		131.801
31 grudnia 2010		107.829

Wartość bieżąca zobowiązań z tytułu przyszłych wypłat świadczeń pracowniczych jest tożsama z wartością księgową.

29.3 Łączna kwota kosztów ujętych w wyniku finansowym z tytułu przyszłych wypłat świadczeń pracowniczych

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013
Pozycje ujęte w wyniku:		51.960	35.593
Koszty nagród jubileuszowych, świadczeń emerytalnych i innych świadczeń po okresie zatrudnienia:	9.2	45.606	29.455
- koszty bieżącego zatrudnienia		10.495	19.081
- koszty przeszłego zatrudnienia		409	(945)
- efekt spółek zagranicznych		4.749	3.639
- (zyski)/straty aktuarialne	29.1	29.953	7.680

Koszty dyskonta	9,6; 29,1	6.354	6.138
Pozycje ujęte w innych całkowitych dochodach:		8.933	188
(Zyski)/Straty aktuarialne	29,1	8.850	225
Efekt spółek zagranicznych		83	(35)
Dekonsolidacja (LOTOS Tank Sp. z o.o.)		-	(2)
Całkowite dochody ogółem		60.893	35.781

29.4 Założenia aktuarialne

Główne założenia przyjęte przez aktuarium na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Stopa dyskontowa (%)	2,70%	4,30%
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	2,50%	2,50%
Wskaźnik rotacji pracowników (%)	2,43%	2,49%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń w kolejnym roku (%)	4,00%	0,00%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń w latach następnych (%)	2,50%	2,76%

- Prawdopodobieństwo odejść pracowników przyjęto na podstawie danych historycznych dotyczących rotacji zatrudnienia w Grupie oraz danych statystycznych dotyczących odejść pracowniczych w branży. Wskaźniki rotacji przyjęte przez aktuarium zostały ustalone w podziale na mężczyzn i kobiety oraz na 9 kategorii wiekowych. Obecnie, wskaźnik rotacji pracowników jest prezentowany w wartości uśrednionej.
- Umieralność i prawdopodobieństwo dożycia przyjęto zgodnie z Tablicami Trwania Życia 2013, publikowanymi przez Główny Urząd Statystyczny, przyjmując, że populacja zatrudnionych w Grupie odpowiada średniej dla Polski pod względem umieralności (31 grudnia 2013; Tablicami Trwania Życia 2012).
- Uwzględniono zmiany wynikające ze znowelizowanej Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tzw. ustawy emerytalnej), w szczególności zmiany dotyczące ustalenia wieku emerytalnego dla kobiet i mężczyzn, w tym wydłużenia tego wieku emerytalnego w zdefiniowanym horyzoncie czasowym do 67 lat zarówno dla kobiet jak i mężczyzn. Nowelizacja ustawy emerytalnej skutkowałą zmianą zasad funkcjonowania poszczególnych programów świadczeń, co spowodowało powstanie kosztów przeszłego zatrudnienia.
- Przyjęto normalny tryb przechodzenia pracowników na emeryturę według szczegółowych zasad zawartych w ustawie emerytalnej, z wyjątkiem tych zatrudnionych, którzy wg informacji dostarczonych przez spółkę spełniają warunki wymagane do przejścia na wcześniejszą emeryturę.
- Na podstawie danych historycznych, przyjęto że statystycznie 60% odpraw pośmiertnych wypłacanych jest w wysokości połowy pełnej kwoty.
- Do dyskontowania przyszłych wypłat świadczeń przyjęto stopę dyskontową w wysokości 2,7%, tj. zgodnie z założeniem zdefiniowanym na poziomie korporacyjnym (31 grudnia 2013: 4,3%, tj. na poziomie średniej rentowności najbezpieczniejszych długoterminowych papierów wartościowych notowanych na polskim rynku kapitałowym).

29.5 Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy

Koszty świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy oraz odszkodowania z tytułu zakazu konkurencji w 2014 roku wynosiły łącznie 3.363 tys. zł (w 2013 roku: 3.984 tys. zł).

Wartość rezerw na koszty świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy w 2014 roku wynosiła łącznie 69 tys. zł (w 2013 roku: 74 tys. zł).

29.6 Analiza wrażliwości

Poniższa tabela przedstawia wyniki kalkulacji przy zmienionych podstawowych założeniach aktuarialnych: stopy wzrostu wynagrodzeń oraz stopy dyskonta finansowego:

Saldo początkowe zobowiązania

w tysiącach złotych

Stopa wzrostu wynagrodzeń	Stopa dyskonta finansowego	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalno-rentowe	Odprawy pośmiertne	Fundusz socjalny	Razem (1)
bazowa	bazowa	148.623	37.766	10.524	8.191	205.104
bazowa + 1%	bazowa	163.597	42.695	11.656	9.813	227.761
bazowa - 1%	bazowa	137.729	33.823	9.596	6.947	188.095
bazowa	bazowa + 0,5%	142.855	35.599	10.013	7.517	195.984
bazowa	bazowa - 0,5%	157.237	40.367	11.136	8.987	217.727

Poniższe tabele przedstawiają wyniki kalkulacji przy zmienionych podstawowych założeniach aktuarialnych: stopy wzrostu wynagrodzeń i

składek na opiekę medyczną oraz stopy dyskonta finansowego:

Prognozowane na rok 2015 koszty bieżącego zatrudnienia

w tysiącach złotych

Stopa wzrostu wynagrodzeń	Stopa dyskonta finansowego	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalno-rentowe	Odprawy pośmiertne	Fundusz socjalny	Razem ⁽¹⁾
bazowa	bazowa	11.876	2.216	833	335	15.260
bazowa + 1%	bazowa	13.371	2.638	954	448	17.411
bazowa - 1%	bazowa	10.614	1.879	731	254	13.478
bazowa	bazowa + 0,5%	11.209	2.038	780	292	14.319
bazowa	bazowa - 0,5%	12.608	2.418	890	387	16.303

Prognozowane na rok 2015 koszty dyskonta

w tysiącach złotych

Stopa wzrostu wynagrodzeń	Stopa dyskonta finansowego	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalno-rentowe	Odprawy pośmiertne	Fundusz socjalny	Razem ⁽¹⁾
bazowa	bazowa	3.737	926	267	215	5.145
bazowa + 1%	bazowa	4.111	1.056	297	258	5.722
bazowa - 1%	bazowa	3.413	816	242	181	4.652
bazowa	bazowa + 0,5%	4.209	1.025	300	232	5.766
bazowa	bazowa - 0,5%	3.210	809	231	192	4.442

Łącznie prognozowane na rok 2015 koszty bieżącego zatrudnienia i koszty dyskonta

w tysiącach złotych

Stopa wzrostu wynagrodzeń	Stopa dyskonta finansowego	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalno-rentowe	Odprawy pośmiertne	Fundusz socjalny	Razem ⁽¹⁾
bazowa	bazowa	15.613	3.142	1.100	550	20.405
bazowa + 1%	bazowa	17.482	3.694	1.251	706	23.133
bazowa - 1%	bazowa	14.027	2.695	973	435	18.130
bazowa	bazowa + 0,5%	15.418	3.063	1.080	524	20.085
bazowa	bazowa - 0,5%	15.818	3.227	1.121	579	20.745

⁽¹⁾ Ze względu na odmienny charakter programów emerytalnych w należących do Grupy spółkach zagranicznych: LOTOS Exploration and Production Norge AS oraz spółkach z GK AB LOTOS Geonaftha, a także z uwagi na ich nieistotny wpływ na sumę zobowiązań z tytułu nagród jubileuszowych oraz świadczeń po okresie zatrudnienia, zobowiązania tych spółek nie zostały uwzględnione w powyższej analizie.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
> 30. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, pozostałe zobowiązania i rezerwy

30. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, pozostałe zobowiązania i rezerwy

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	1 stycznia 2013 (dane przekształcone)
Zobowiązania finansowe				
Długoterminowe zobowiązania finansowe				
Pozostałe zobowiązania finansowe:	31.1	5.549	235	1.204
<i>Zobowiązania inwestycyjne</i>		4.539	235	-
<i>Pozostałe</i>		1.010	-	1.204
Razem		5.549	235	1.204
Krótkoterminowe zobowiązania finansowe				
<i>Zobowiązania z tytułu dostaw i usług</i>	31.1	1.692.839	2.395.237	2.169.408
Pozostałe zobowiązania finansowe:	31.1	191.295	189.494	247.231
<i>Zobowiązania inwestycyjne</i>		120.498	158.385	178.074
<i>Zobowiązania wobec ubezpieczycieli ⁽¹⁾</i>		19.244	3.764	3.077
<i>Rozliczenia z tytułu wspólnych przedsięwzięć (złoża norweskie) ⁽²⁾</i>		39.668	15.926	58.077
<i>Pozostałe</i>		11.885	11.419	8.003
Razem		1.884.134	2.584.731	2.416.639
Razem zobowiązania finansowe		1.889.683	2.584.966	2.417.843
Zobowiązania niefinansowe				
Długoterminowe zobowiązania niefinansowe				
Rezerwy	30.1	638.209	692.684	391.394
Dotacje		12.263	11.987	13.089
Pozostałe		1.542	782	-
Razem		652.014	705.453	404.483
Krótkoterminowe zobowiązania niefinansowe				
Rezerwy	30.1	140.219	162.938	21.256
Zobowiązania budżetowe inne niż podatek dochodowy ⁽³⁾		723.762	719.204	685.772
Dotacje		29.655	30.582	26.359
Rozliczenia z tytułu wspólnych przedsięwzięć (złoża norweskie) ⁽²⁾		-	721	55.092
Zaliczki na dostawy		1.553	31.711	4.427
Zobowiązania z tytułu programu lojalnościowego NAVIGATOR		13.367	10.961	6.006
Pozostałe		37.459	23.039	22.020
Razem		946.015	979.156	820.932
Razem zobowiązania niefinansowe		1.598.029	1.684.609	1.225.415
Razem		3.487.712	4.269.575	3.643.258

w tym:			
część długoterminowa	657.563	705.688	405.687
część krótkoterminowa:	2.830.149	3.563.887	3.237.571
- z tytułu dostaw i usług	1.692.839	2.395.237	2.169.408
- pozostałe	1.137.310	1.168.650	1.068.163

(1) Wzrost stanu zobowiązań wobec ubezpieczycieli jest związany głównie z podpisaniem przez LOTOS Petrobaltic S.A. umowy na ubezpieczenie prac związanych z zagospodarowaniem złoża B-8 w latach 2014-2016

(2) Zobowiązania spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS (GK LOTOS Petrobaltic S.A., segment wydobywczy) z tytułu wzajemnych rozliczeń pomiędzy operatorem a uczestnikami konsorcjum na poszczególnych złożach norweskich. Informacje na temat udziału i statusu Grupy w ramach wspólnych działań w Norwegii przedstawiono w nocie 13 do Skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013 (patrz „Informacja dotycząca nabycia udziałów w norweskich koncesjach wydobywczych i poszukiwawczych – Heimdal”).

(3) W tym 586.199 tys. zł zobowiązań z tytułu akcyzy i opłaty paliwowej (31 grudnia 2013: 541.957 tys. zł).

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w terminach w przedziale 7 - 60 dni. Pozostałe zobowiązania są nieoprocentowane, ze średnim 1 miesięcznym terminem płatności. Kwota wynikająca z różnicy pomiędzy zobowiązaniami a należnościami z tytułu podatku od towarów i usług jest płacona właściwym władzom podatkowym w okresach miesięcznych. Zobowiązania z tytułu odsetek są zazwyczaj rozliczane w okresach 1 miesięcznych w ciągu całego roku obrotowego.

Analiza wrażliwości zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut została przedstawiona w nocie 32.3.1

Analiza wymagalności zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań została przedstawiona w nocie 32.5

30.1 Rezerwy

w tysiącach złotych	Rezerwy na koszty likwidacji i rekultywacji							
	Rezerwa na kopalnie ropy naftowej i gazu ziemnego				Rezerwy na wyłączone z użytkowania instalacje rafineryjne i pozostałe		Pozostałe rezerwy	Razem
	Nota	Polska (1)	Norwegia	Litwa	Razem	Razem		
1 stycznia 2014 (dane przekształcone)		216.666	562.268	13.026	36.128	828.088	27.534	855.622
Utworzenie		642	-	1.074	685	2.401	29.898 (5)	32.299
Aktualizacja szacunku kosztów likwidacji		(36.396) (2)	61.198 (3)	(844)	(762)	23.196	-	23.196
Zmiany wysokości rezerw wynikające z przybliżenia czasu wykonania zobowiązania (efekt odwracania dyskonta)	9.6	2.008	17.043	669	274	19.994	432	20.426
Odsetki od funduszu likwidacji zakładu górniczego		659	-	-	-	659	-	659
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-	(22.482)	377	-	(22.105)	(1.396)	(23.501)
Wykorzystanie		-	(120.833) (4)	-	(1.257)	(122.090)	(2.752)	(124.842)
Rozwiązanie		-	-	-	(4.564)	(4.564)	(867)	(5.431)
31 grudnia 2014		183.579	497.194	14.302	30.504	725.579	52.849	778.428
w tym:								
część długoterminowa		183.579	384.153	14.302	27.403	609.437	28.772	638.209
część krótkoterminowa		-	113.041	-	3.101	116.142	24.077	140.219

Rezerwy na koszty likwidacji i rekultywacji:

Rezerwa na kopalnie ropy naftowej i gazu ziemnego Polska - rezerwy na przyszłe koszty likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach górniczych B-3 i B-8.

Rezerwa na kopalnie ropy naftowej i gazu ziemnego Norwegia - rezerwy na przyszłe koszty likwidacji kopalni ropy naftowej na złożu YME oraz kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego na złożach Heimdal.

Rezerwa na kopalnie ropy naftowej i gazu ziemnego Litwa - rezerwy na przyszłe koszty likwidacji litewskich kopalni ropy naftowej.

Rezerwy na wyłączone z użytkowania instalacje rafineryjne i pozostałe - rezerwa na rekultywację oraz koszty rozbiórki i likwidacji wyłączonych z użytkowania instalacji w spółce LOTOS Terminale S.A., rezerwa na szacunkowe koszty demontażu rurociągu podwodnego eksploatowanego przez spółkę zależną Energobaltic Sp. z o.o. (GK LOTOS Petrobaltic S.A.) oraz na rekultywację terenu i usunięcie zanieczyszczeń.

(1) W tym fundusz likwidacji zakładu górniczego tworzonego zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 1994 roku - Prawo Geologiczne i Górnicze oraz Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 24 czerwca 2002 roku w celu pokrycia przyszłych kosztów likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego.

(2) Na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa dokonała analizy kosztów niezbędnych do poniesienia w celu likwidacji morskiej kopalni ropy naftowej na Morzu Bałtyckim na obszarze górniczym B-3 w związku z otrzymanym w 2014 roku przedłużeniem koncesji wydobywczej B-3 z roku 2016 do roku 2026. W wyniku tej analizy stwierdzono, że niezbędne koszty, które Grupa poniesie przy likwidacji morskiej kopalni ropy naftowej na tym obszarze, spadły w stosunku do przewidywanych w roku poprzednim o kwotę 36.396 tys. zł.

(3) W tym efekt dokonanej przez Grupę aktualizacji szacunku rezerwy na przyszłe koszty likwidacji morskiej kopalni ropy naftowej na złożu YME, który skutkował zwiększeniem wartości aktywa likwidacyjnego i jego jednorazowym odpisem w ciężar kosztów operacyjnych skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów

w kwocie 27.743 tys. zł (patrz nota 13.1 oraz 13.1.4).

(4) Wartość dotyczy głównie wykorzystania rezerw na przyszłe koszty usunięcia platformy MOPU oraz demontażu aktywów trwałych na złożu YME w kwocie 98.611 tys. zł. Rezerwa została utworzona w związku z porozumieniem pomiędzy operatorem złoża YME - spółką Talisman i właścicielem platformy wydobywczej - spółką SBM zawartym w marcu 2013 roku (patrz także nota 35 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/35-zobowiazania-i-aktywa-warunkowe>> oraz 13.1.2).

(5) W tym kwota 21.901 tys. zł aktualizacji wartości rezerwy z tytułu warunkowych płatności wynikających z umowy nabycia aktywów Heimdal (transakcję nabycia pakietu aktywów Heimdal szerzej opisano w nocie 13 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013).

w tysiącach złotych	Rezerwy na koszty likwidacji i rekultywacji							
	Nota	Rezerwa na kopalnie ropy naftowej i gazu ziemnego			Rezerwy na wyłączone z użytkowania instalacje rafineryjne i pozostałe	Razem	Pozostałe rezerwy	Razem
		Polska (1)	Norwegia	Litwa				
1 stycznia 2013 (dane przekształcone)		208.298	117.132	11.695	41.770	378.895	33.755	412.650
<i>Utworzenie</i>		-	265.709 (2)	-	-	265.709	8.373	274.082
<i>Aktualizacja szacunku kosztów likwidacji</i>		(1.404)	11.995	717	-	11.308	-	11.308
<i>Zmiany wysokości rezerw wynikające z przybliżenia czasu wykonania zobowiązania (efekt odwracania dyskonta)</i>	9.6	9.041	5.085	634	263	15.023	-	15.023
<i>Odsetki od funduszu likwidacji zakładu górniczego</i>		731	-	-	-	731	-	731
<i>Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych</i>		-	(49.975)	157	-	(49.818)	(990)	(50.808)
<i>Szacunek kosztów usunięcia platformy MOPU na złożu YME</i>		-	281.859	-	-	281.859	-	281.859
<i>Wykorzystanie</i>		-	(69.537)	-	(828)	(70.365)	(8.067)	(78.432)
<i>Rozwiązanie</i>		-	-	(177)	(5.077)	(5.254)	(5.537)	(10.791)
31 grudnia 2013 (dane przekształcone)		216.666	562.268	13.026	36.128	828.088	27.534	855.622
<i>w tym:</i>								
<i>część długoterminowa</i>		216.666	419.085	13.026	35.854	684.631	8.053	692.684
<i>część krótkoterminowa</i>		-	143.183	-	274	143.457	19.481	162.938

Rezerwy na koszty likwidacji i rekultywacji:

Rezerwa na kopalnie ropy naftowej i gazu ziemnego Polska - rezerwy na przyszłe koszty likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach górniczych B-3 i B-8.

Rezerwa na kopalnie ropy naftowej i gazu ziemnego Norwegia - rezerwy na przyszłe koszty likwidacji kopalni ropy naftowej na złożu YME oraz kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego na złożach Heimdal.

Rezerwa na kopalnie ropy naftowej i gazu ziemnego Litwa - rezerwy na przyszłe koszty likwidacji litewskich kopalni ropy naftowej.

Rezerwy na wyłączone z użytkowania instalacje rafineryjne i pozostałe - rezerwa na rekultywację oraz koszty rozbiórki i likwidacji wyłączonych z użytkowania instalacji w spółce LOTOS Terminale S.A., rezerwa na szacunkowe koszty demontażu rurociągu podwodnego eksploatowanego przez spółkę zależną Energobaltic Sp. z o.o. (GK LPTOS Petrobaltic S.A.) oraz na rekultywację terenu i usunięcie zanieczyszczeń.

(1) W tym fundusz likwidacji zakładu górniczego tworzonego zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 1994 roku - Prawo Geologiczne i Górnicze oraz Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 24 czerwca 2002 roku w celu pokrycia przyszłych kosztów likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego.

(2) Utworzenie rezerwy na likwidację w związku z nabyciem pakietu aktywów Heimdal, patrz nota 13 Skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013 (patrz „Informacja dotycząca nabycia udziałów w norweskich koncesjach wydobywczych i poszukiwawczych – Heimdal”).

Rezerwa na kopalnie ropy naftowej i gazu ziemnego - Norwegia

Rezerwa na likwidację i rekultywację kopalni ropy naftowej na złożu YME

Na dzień 31 grudnia 2014 roku rezerwa na likwidację i rekultywację kopalni na złożu YME zaprezentowana została w pozycji *Pozostałe zobowiązania i rezerwy* w kwocie 146.816 tys. zł (310.065 tys. NOK) i odzwierciedla dokonany na podstawie najlepszej wiedzy Grupy aktualny szacunek przyszłych kosztów usunięcia związanej z YME infrastruktury oraz kosztów na rekultywację terenu z tym związanych, przy założeniu likwidacji inwestycji w roku 2031. Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość rezerwy wynosiła 120.278 tys. zł (242.839 tys. NOK).

W ocenie Zarządu Spółki, wartość wykazanej w niniejszym sprawozdaniu finansowym rezerwy na likwidację infrastruktury związanej ze złożem YME i kosztów rekultywacji terenu po likwidacji kopalni, odzwierciedla niezbędny poziom zaangażowania spółki LOTOS E&P Norge AS w fazie ewentualnej realizacji scenariusza wcześniejszej pełnej likwidacji infrastruktury. Jest to konsekwencja realizowanej aktualnie fazy opracowywania planu likwidacji infrastruktury związanej ze złożem YME, przyjętej przez Konsorcjum głosami większości konsorcjantów i odzwierciedlonej w zatwierdzonym na 2015 rok budżecie projektu, uwzględniając jednocześnie obniżenie szacunku kosztów likwidacji w związku z rynkowym obniżeniem kosztów usług serwisowych dla tego typu prac. Jednocześnie spółka LOTOS E&P Norge AS prowadzi szereg działań ukierunkowanych na odejście od koncepcji likwidacji w tym przyspieszonym scenariuszu i ponowne zagospodarowanie złoża w oparciu o wykorzystanie platformy wydobywczej operującej na innym złożu.

Rezerwa związana z usunięciem wadliwej platformy MOPU ze złoża YME

Jak przedstawiono w nocie 35.1, w marcu 2013 roku operator złoża YME - spółka Talisman Energy Norge AS („Talisman”, „Operator”) i dostawca platformy MOPU (ang. Mobile Operating and Production Unit) przeznaczonej do eksploatacji złoża YME - spółka Single Buoy Moorings Inc. („SBM”) ogłosiły informację o zawarciu porozumienia w sprawie usunięcia wadliwej i ewakuowanej od połowy lipca 2012 roku platformy ze złoża YME oraz zakończenia obowiązywania wszystkich dotychczas zawartych pomiędzy stronami umów i porozumień w związku z realizacją

projektu YME. W wyniku porozumienia Grupa ujęła rezerwę na przyszłe koszty usunięcia platformy MOPU ze złoża YME w wysokości 281.859 tys. zł (526.151 tys. NOK). W latach 2013 i 2014 rezerwa została częściowo wykorzystana. W roku 2013 wykorzystanie wynosiło 69.527 tys. zł (129.787 tys. NOK), a w roku 2014 rezerwa została wykorzystana w kwocie 98.611 tys. zł (197.183 tys. NOK). Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość rezerwy wynosiła 94.312 tys. zł (199.181 tys. NOK). Na dzień 31 grudnia 2013 była to kwota 196.319 tys. zł (396.364 tys. NOK).

Prezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2014 roku kwota rezerwy, związana z usunięciem wadliwej platformy ze złoża została ustalona przy uwzględnieniu następujących założeń:

- Platforma MOPU zostanie usunięta ze złoża YME nie później niż w 2015 roku,
- Kwota rezerwy pokrywa całość zatwierdzonego przez partnerów licencji YME pozostałego do wykorzystania na dzień 31 grudnia 2014 roku budżetu na usunięcie platformy MOPU ze złoża.

Informacje na temat projektu YME i szczegóły dotyczące rezerwy na likwidację pozostałej infrastruktury podwodnej związanej ze złożem YME zostały przedstawione także w nocie 13.1.2.

Rezerwa na likwidację i rekultywację kopalń gazu ziemnego na złożach Heimdal

W związku z akwizycją w 2013 roku pakietu aktywów Heimdal na Norweskim Szelfie Kontynentalnym utworzona została rezerwa na przyszłe koszty likwidacji nabytych aktywów wydobywczych w wysokości 265.709 tys. zł (496.004 tys. NOK, patrz nota 13 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013 „Informacja dotycząca nabycia udziałów w norweskich koncesjach wydobywczych i poszukiwawczych – Heimdal”). Planowany termin likwidacji nowo nabytych aktywów trwałych morskiej kopalni ropy i gazu na złożach projektu Heimdal i rekultywacji terenu przypada na lata 2014 - 2035. Na dzień 31 grudnia 2014 roku w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupa prezentuje ww. rezerwę w pozycji *Pozostałe zobowiązania i rezerwy* w kwocie 256.066 tys. zł (540.794 tys. NOK). Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość rezerwy wynosiła 245.671 tys. zł (496.004 tys. NOK).

Pozostałe rezerwy

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa ujęła rezerwę na zobowiązanie z tytułu warunkowych płatności wynikających z umowy nabycia aktywów Heimdal w kwocie 26.010 tys. zł (54.932 tys. NOK). Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość rezerwy wynosiła 5.089 tys. zł (10.275 tys. NOK).

Grupa ujęła rezerwę na nieuniknione koszty wynikające z wcześniej zawartej umowy na odbiór i transport ropy naftowej wydobytej ze złoża YME. Rezerwa ta utworzona była w 2012 roku w kwocie 12.492 tys. zł (22.500 tys. NOK) a w następstwie negocjacji i skrócenia terminu zakończenia kontraktu została ona częściowo rozwiązana. Wykorzystanie w 2013 roku wynosiło 5.353 tys. zł (9.992 tys. NOK) a rozwiązanie 4.912 tys. zł (9.170 tys. NOK). Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość rezerwy wynosiła 1.653 tys. zł (3.338 tys. NOK). W 2014 roku rezerwa została w całości wykorzystana.

Ponadto na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku Grupa wykazywała rezerwę dotyczącą postępowania sądowego z powództwa WANDEKO, którego stroną jest spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. w kwocie 15.318 tys. zł (szerzej opisano w nocie 35.1).

30.2 Dotacje

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013
Stan na początek okresu		42.569	39.448
Otrzymane w trakcie roku		1.238	5.196
Ujęte w skonsolidowanym wyniku	9.3	(1.889)	(2.075)
Stan na koniec okresu		41.918	42.569
w tym:			
część długoterminowa		12.263	11.987
część krótkoterminowa		29.655	30.582

Dotacje dotyczą głównie nieodpłatnie otrzymanych licencji oraz dotacji z EkoFunduszu na wykorzystanie gazu odpadowego z morskiej kopalni ropy naftowej do celów grzewczych.

Ponadto Grupa korzysta z pomocy rządowej w rozumieniu MSR 20 „Dotacje rządowe oraz ujawnianie informacji na temat pomocy rządowej”.

W okresie do 30 kwietnia 2011 roku Grupa była beneficjentem ulgi z tytułu produkcji biokomponentów, która wynikała z Ustawy z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2011 roku, Nr 74, poz. 397 t.j.) – art. 19a. Pomoc publiczna wynikająca z przytoczonych przepisów została zatwierdzona decyzją Komisji Europejskiej nr N 57/08 z 18 września 2009 roku w sprawie zezwolenia na pomoc operacyjną państwa w zakresie biopaliw. Ulga umożliwiała producentom biopaliw odliczanie od należnego podatku dochodowego kwoty stanowiącej maksymalnie 19% nadwyżki wartości wytworzonych biopaliw nad wartością wytworzonych paliw ciekłych o tej samej wartości kalorycznej, obliczonych według cen średnich. Zgoda Komisji Europejskiej na stosowanie ulgi wygasła 30 kwietnia 2011 roku. Nierozliczona kwota ulgi jest rozliczana w bieżących zaliczkach na podatek dochodowy od osób prawnych. Podatek odroczony dotyczący ulgi biokomponentowej został przedstawiony w nocie 10.3.

Grupa korzystała z ulgi na nabycie nowych technologii, która wynika z Ustawy z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2011 roku, Nr 74, poz. 397 t.j.) – art. 18b. Ulga umożliwiała odliczenie od podstawy opodatkowania kwoty nie przekraczającej 50% wydatków poniesionych i została rozliczona z końcem 2014 roku, a jej wpływ na niniejsze sprawozdanie finansowe Grupy był nieistotny.

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
> 31. Instrumenty finansowe

31. Instrumenty finansowe

31.1 Wartość bilansowa

31 grudnia 2014 w tysiącach złotych	Kategorie instrumentów finansowych					Razem
	Nota	Aktywa/Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży ⁽¹⁾	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	
Klasy instrumentów finansowych						
Aktywa finansowe						
Pochodne instrumenty finansowe	28; 31.2	4.430	-	-	-	4.430
Należności z tytułu dostaw i usług	18	-	1.406.501	-	-	1.406.501
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	20	-	348.215	-	-	348.215
Pozostałe aktywa finansowe	18	-	1.322.281	9.752	-	1.332.033
Razem		4.430	3.076.997	9.752	-	3.091.179
Zobowiązania finansowe						
Kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	27	-	-	-	6.663.668	6.663.668
Pochodne instrumenty finansowe	28; 31.2	198.543	-	-	-	198.543
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	30	-	-	-	1.692.839	1.692.839
Pozostałe zobowiązania finansowe	30	-	-	-	196.844	196.844
Razem		198.543	-	-	8.553.351	8.751.894

31 grudnia 2013 (dane przekształcone) w tysiącach złotych	Kategorie instrumentów finansowych					Razem
	Nota	Aktywa/Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży ⁽¹⁾	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	
Klasy instrumentów finansowych						
Aktywa finansowe						
Pochodne instrumenty finansowe	28; 31.2	73.935	-	-	-	73.935
Należności z tytułu dostaw i usług	18	-	1.591.649	-	-	1.591.649
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	20	-	495.839	-	-	495.839
Pozostałe aktywa finansowe	18	-	381.887	9.746	-	391.633
Razem		73.935	2.469.375	9.746	-	2.553.056
Zobowiązania finansowe						
Kredyty, pożyczki oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	27	-	-	-	6.211.386	6.211.386
Pochodne instrumenty finansowe	28; 31.2	74.153	-	-	-	74.153
Zobowiązania z tytułu						

dostaw i usług	30	-	-	-	2.395.237	2.395.237
Pozostałe zobowiązania finansowe	30	-	-	-	189.729	189.729
Razem		74.153	-	-	8.796.352	8.870.505

(1) Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku Grupa posiadała udziały w jednostkach pozostałych wyceniane według kosztu historycznego pomniejszonego o utworzone odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych nie odbiega istotnie od ich wartości księgowej.

31.2 Hierarchia wartości godziwej

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
	Poziom 2	
Aktywa finansowe		
Swap towarowy	-	736
Forwardy i spoty walutowe	536	34.924
Swap walutowy	3.894	38.275
Razem	4.430	73.935
Zobowiązania finansowe		
Swap towarowy	29.337	-
Forwardy i spoty walutowe	56.365	1.017
Swap procentowy (IRS)	75.484	72.263
Swap walutowy	37.357	873
Razem	198.543	74.153

31.3 Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w podziale na kategorie instrumentów finansowych

za rok zakończony 31 grudnia 2014 w tysiącach złotych	Kategorie instrumentów finansowych					Razem
	Nota	Aktywa/ Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	
Klasy instrumentów finansowych						
Należności z tytułu dostaw i usług:		-	27.055	-	-	27.055
<i>Przychody z tytułu odsetek</i>	9.5	-	6.349	-	-	6.349
<i>Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych ujęte w koszcie własnym sprzedaży</i>	9.1	-	32.523	-	-	32.523
<i>Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych</i>	9.6	-	1.261	-	-	1.261
<i>Strata z tytułu utraty wartości</i>	9.4	-	(13.078)	-	-	(13.078)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty:		-	12.813	-	-	12.813
<i>Przychody z tytułu odsetek</i>	9.5	-	1.249	-	-	1.249
<i>Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych</i>	9.6	-	11.564	-	-	11.564
Pozostałe aktywa finansowe:		-	214.615	-	-	214.615
<i>Przychody z tytułu odsetek</i>	9.5	-	9.526	-	-	9.526
<i>Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych</i>	9.6	-	205.089	-	-	205.089
Pochodne instrumenty finansowe (aktywa/zobowiązania finansowe):		(197.849)	-	-	-	(197.849)
<i>Zyski/(Straty) z tytułu wyceny do wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych</i>	9.6	(191.271)	-	-	-	(191.271)

Zyski/(Straty) z tytułu realizacji pochodnych instrumentów finansowych	9.6	(6.578)	-	-	-	(6.578)
Kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego:			-	-	-	(1.276.431) (1.276.431)
Koszty z tytułu odsetek	9.6	-	-	-	(166.675)	(166.675)
Zyski/(Straty) z tytułu rozliczenia rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych korygujące przychody ze sprzedaży	8	-	-	-	(7.992)	(7.992)
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych	9.6	-	-	-	(517.111)	(517.111)
Zyski/(Straty) z tytułu wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne ujęte w innych całkowitych dochodach	23	-	-	-	(584.653)	(584.653)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług:			-	-	-	(96.993) (96.993)
Koszty z tytułu odsetek	9.6	-	-	-	(87)	(87)
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych ujęte w koszcie własnym sprzedaży	9.1	-	-	-	(97.633)	(97.633)
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych	9.6	-	-	-	727	727
Pozostałe zobowiązania finansowe:			-	-	-	(4.916) (4.916)
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych	9.6	-	-	-	(4.916)	(4.916)
Razem		(197.849)	254.483	-	(1.378.340)	(1.321.706)

za rok zakończony 31 grudnia 2013 w tysiącach złotych	Kategorie instrumentów finansowych					Razem	
	Nota	Aktywa/ Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie		
Klasy instrumentów finansowych							
Należności z tytułu dostaw i usług:			-	1.111	-	-	1.111
Przychody z tytułu odsetek	9.5	-	5.995	-	-	5.995	
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych ujęte w koszcie własnym sprzedaży	9.1	-	766	-	-	766	
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych	9.6	-	362	-	-	362	
Strata z tytułu utraty wartości	9.4	-	(6.012)	-	-	(6.012)	
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty:			-	(2.252)	-	-	(2.252)
Przychody z tytułu odsetek	9.5	-	1.264	-	-	1.264	
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych	9.6	-	(3.516)	-	-	(3.516)	
Pozostałe aktywa finansowe:			-	(26.237)	-	-	(26.237)
Przychody z tytułu odsetek	9.5	-	8.606	-	-	8.606	
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych	9.6	-	(34.843)	-	-	(34.843)	
Pochodne instrumenty finansowe (aktywa/zobowiązania finansowe):		112.861	-	-	-	112.861	
Zyski/(Straty) z tytułu wyceny do wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych	9.5	55.148	-	-	-	55.148	
Zyski/(Straty) z tytułu realizacji pochodnych instrumentów finansowych	9.5	57.713	-	-	-	57.713	
Kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego:			-	-	-	(144.905) (144.905)	
Koszty z tytułu odsetek	9.6	-	-	-	(169.004)	(169.004)	
Zyski/(Straty) z tytułu rozliczenia rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych korygujące przychody ze	8	-	-	-	(12.452)	(12.452)	

sprzedaży

Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych	9.6	-	-	-	(84.214)	(84.214)
Zyski/(Straty) z tytułu wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne ujęte w innych całkowitych dochodach	23	-	-	-	120.765	120.765
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług:		-	-	-	75.800	75.800
Koszty z tytułu odsetek	9.6	-	-	-	(53)	(53)
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych ujęte w koszcie własnym sprzedaży	9.1	-	-	-	75.928	75.928
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych	9.6	-	-	-	(75)	(75)
Pozostałe zobowiązania finansowe:		-	-	-	6.672	6.672
Koszty z tytułu odsetek	9.6	-	-	-	(125)	(125)
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych	9.6	-	-	-	6.797	6.797
Razem		112.861	(27.378)	-	(62.433)	23.050

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
> 32. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

32. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Grupa narażona jest na ryzyko finansowe obejmujące przede wszystkim:

- ryzyko rynkowe (ryzyko cen surowców i produktów naftowych, ryzyko cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla, ryzyko walutowe, ryzyko stóp procentowych),
- ryzyko płynności,
- ryzyko kredytowe związane z transakcjami finansowymi oraz handlowymi.

Funkcjonujące w strukturach organizacyjnych Jednostki Dominującej Biuro Zarządzania Ryzykiem Finansowym koordynuje oraz sprawuje bieżący nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem finansowym Grupy Kapitałowej.

Ponadto powołany przez Zarząd Komitet Ryzyka Cenowego i Tradingu nadzoruje prace nad opracowaniem polityk i procedur oraz monitoruje realizację strategii Grupy w obszarze swoich kompetencji. W szczególności komitet opiniuje i podejmuje kluczowe inicjatywy z zakresu zarządzania ryzykiem cenowym oraz w działalności tradingowej, przedstawia rekomendacje oraz wnioskuję w zakresie działań wymagających zgody Zarządu.

Dodatkowo, w celu efektywnego zarządzania płynnością, strukturą zadłużenia oraz procesem pozyskiwania finansowania zewnętrznego przez spółki Grupy Kapitałowej LOTOS Zarząd powołał Zespół ds. optymalizacji płynności i koordynacji finansowania.

Podstawowymi celami realizowanymi poprzez zarządzanie ryzykiem finansowym są:

- zwiększenie prawdopodobieństwa realizacji celów budżetowych i strategicznych,
- ograniczenie zmienności przepływów pieniężnych,
- zapewnienie krótkoterminowej płynności finansowej,
- maksymalizacja wyniku na zarządzaniu ryzykiem rynkowym przy założonym poziomie ryzyka,
- wspieranie procesów operacyjnych, inwestycyjnych i finansowych i budowanie wartości firmy w długim okresie czasu.

W związku z realizacją wymienionych wyżej celów Grupa wdrożyła odpowiednie narzędzia i opracowała szereg dokumentów, zatwierdzonych na odpowiednich szczeblach decyzyjnych, które określają ramy konieczne do efektywnego i bezpiecznego funkcjonowania w obszarze finansowym, w tym:

- metodologię wyznaczania ekspozycji w poszczególnych kategoriach ryzyka,
- horyzont czasowy zabezpieczania danego ryzyka,
- dopuszczone instrumenty finansowe,
- sposób oceny zarządzania ryzykiem finansowym,
- limity w zarządzaniu ryzykiem,
- sposób raportowania,
- imity kredytowe,
- standardy dokumentacyjne i operacyjne,
- rozdział odpowiedzialności w zakresie wykonywania transakcji, analizy i kontroli ryzyka oraz dokumentacji i rozliczania transakcji pomiędzy różne komórki organizacyjne.

Jednostka Dominująca monitoruje oraz raportuje w sposób ciągły wszystkie ryzyka rynkowe będące przedmiotem zarządzania. Jednostka Dominująca używa płynnych instrumentów pochodnych, które jest w stanie wycenić za pomocą stosowanych powszechnie modeli wyceny. Wycena pozycji bazowej i instrumentów pochodnych odbywa się na podstawie danych rynkowych otrzymywanych od wiarygodnych dostawców. Nie jest dopuszczone otwieranie pozycji w ramach ryzyka, które nie wynikają z podstawowej działalności Grupy.

W 2014 roku Jednostka Dominująca kontynuowała wdrożone w 2011 oraz 2012 roku zasady rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w odniesieniu do kredytów walutowych przeznaczonych na finansowanie Programu inwestycyjnego 10+ wyznaczonych na instrument zabezpieczający dla przyszłych transakcji sprzedaży produktów naftowych denominowanych w USD.

32.1 Ryzyko cen surowców i produktów naftowych

Szczególne znaczenie dla Grupy ma zarządzanie ryzykiem cen surowców i produktów naftowych.

Spółka identyfikuje następujące czynniki tego ryzyka:

- zmienność marży rafinerijnej, rozumianej jako różnica pomiędzy płynnymi indeksami referencyjnego koszyka produktów naftowych (np. paliwa lotniczego, benzyn, olejów napędowych, olejów opałowych) a płynnym indeksem referencyjnego surowca (np. ropa Ural),
- zmienność poziomu cen w zakresie ilości zapasów surowców i produktów odbiegających od wymaganego poziomu zapasów obowiązkowych i operacyjnych,
- zmienność dyferencjałów pomiędzy indeksami referencyjnymi a indeksami używanymi w kontraktach handlowych (np. dyferencjał Brent / Ural czyli różnica pomiędzy różnymi gatunkami ropy),
- stosowanie niestandardowych formuł cenowych w kontraktach handlowych.

Chcąc oferować swoim odbiorcom zabezpieczenie cen produktów naftowych dla przyszłych dostaw Grupa wdrożyła system w ramach którego

istnieje możliwość przenoszenia ryzyka z odbiorców na Grupę. Wymaga to jednoczesnego wykonywania odpowiednich transakcji pochodnych oraz stosowania procedur zapewniających bezpieczeństwo kredytowe i operacyjne.

W ramach opisanych wyżej działań w 2014 roku w powiązaniu ze sprzedażą komponentów asfaltowych po cenach stałych, Grupa zawierала swapy towarowe na lata 2014-2017, co pozwoliło zachować pierwotny profil ryzyka cenowego Grupy. Zawierane we wskazanym okresie transakcje swapowe były rozliczone częściowo w roku ich zawarcia, a częściowo w latach następnych.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku otwarte swapy towarowe przedstawiały się następująco:

Typ transakcji	Indeks bazowy	Okres wyceny	Ilość w tonach w okresie wyceny	Wartość godziwa (w tys. zł)	
				Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe
Swap towarowy	3.5 PCT Barges FOB Rotterdam	IV '2015 - IX '2017	41.690	-	(29.338)
Razem				-	(29.338)

Wymienione wyżej transakcje swap na łączną ilość 41.690 ton w oparciu o płynny indeks 3.5 PCT Barges FOB Rotterdam w okresie od kwietnia 2015 roku do września 2017 roku związane były z odwróceniem profilu ryzyka cen surowców i produktów naftowych wynikających ze sprzedaży komponentów asfaltowych po cenach stałych.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku otwarte swapy towarowe przedstawiały się następująco:

Typ transakcji	Indeks bazowy	Okres wyceny	Ilość w tonach w okresie wyceny	Wartość godziwa (w tys. zł)	
				Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe
Swap towarowy	3.5 PCT Barges FOB Rotterdam	III - X '2014	20.989	736	-
Razem				736	-

Wymienione wyżej transakcje swap na łączną ilość 20.989 ton w oparciu o płynny indeks 3.5 PCT Barges FOB Rotterdam w okresie od marca do października 2014 roku związane były z odwróceniem profilu ryzyka cen surowców i produktów naftowych wynikających ze sprzedaży komponentów asfaltowych po cenach stałych.

Zarząd zwraca uwagę, że znaczenie zarządzania ryzykiem cenowym i obszar działań tradingowych w Grupie stale wzrasta. W związku z potrzebą zarządzania nowymi procesami i usprawnienia bieżącego działania w tym obszarze oraz dla podniesienia bezpieczeństwa operacyjnego Grupa w 2014 przekazała do użytkowania nowy system informatyczny klasy ETRM (z ang. Energy Trading and Risk Management).

32.1.1 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami cen surowców i produktów naftowych

Analiza wrażliwości na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku transakcji finansowych narażonych na ryzyko zmiany cen surowców i produktów naftowych przy założeniu zmiany cen o odpowiednio +/- 34,22% oraz +/- 10% przedstawiała się następująco:

w tysiącach złotych	Wartość bilansowa	31 grudnia 2014 Zmiana procentowa		Wartość bilansowa	31 grudnia 2013 Zmiana procentowa	
		+34,22%	-34,22%		+10%	-10%
Aktywa finansowe ⁽¹⁾	-	-	-	736	3.695	(3.695)
Zobowiązania finansowe ⁽¹⁾	(29.338)	15.325	(15.325)	-	-	-
Razem	(29.338)	15.325	(15.325)	736	3.695	(3.695)

⁽¹⁾ Swapy towarowe.

Analiza wrażliwości została przeprowadzona na bazie stanu instrumentów posiadanych na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku. Dla instrumentów posiadanych na dzień 31 grudnia 2014 roku do kalkulacji powyższych odchyleń cen indeksów bazowych wykorzystano roczną implikowaną zmienność indeksu, o który oparte są otwarte na dzień 31 grudnia 2014 roku transakcje, publikowaną przez serwis SuperDerivatives. Dla instrumentów posiadanych na dzień 31 grudnia 2013 roku kalkulacji dokonano na podstawie hipotetycznej zmiany ceny o +/- 10%. Zbadano wpływ zmian cen indeksów bazowych na wartość godziwą przy niezmiennym poziomie kursów walut. Zmiana podejścia ustalania procentowego odchylenia cen w 2014 roku spowodowana była zamiarem lepszego odzwierciedlenia zmienności cen surowców i produktów naftowych kwotowanych na rynkach na dzień 31 grudnia 2014.

32.2 Ryzyko cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

Zarządzanie ryzykiem cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla w Jednostce Dominującej odbywa się w sposób ciągły zgodnie z założeniami strategii zarządzania ryzykiem cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) zatwierdzonej przez Zarząd Grupy LOTOS S.A. Grupa podejmuje decyzje co do sposobu zbilansowania przyszłych niedoborów lub nadwyżek uprawnień do emisji CO₂ w zależności od sytuacji rynkowej i w ramach ustalonych limitów. W ramach zatwierdzonej strategii i posiadanych limitów Jednostka Dominująca zawiera transakcje finansowe na jednostki:

- EUA - (z ang. Emission Unit Allowance) oznacza uprawnienie do emisji jednej tony CO₂,

- CER - (z ang. Certified Emission Reduction Unit) oznacza ekwiwalent skutecznej redukcji emisji jednej tony ekwiwalentu CO₂ (tCO₂e). Certyfikat redukcji emisji uzyskiwany jest w związku z realizacją inwestycji w krajach rozwijających się, gdzie nie określono limitów emisji CO₂,
- ERU - (z ang. Emission Reduction Unit) oznacza ekwiwalent skutecznej redukcji emisji jednej tony ekwiwalentu CO₂ (tCO₂e). Jest to poświadczona jednostka emisji uzyskiwana w związku z realizacją inwestycji w krajach o niższych kosztach redukcji CO₂.

Na dzień 31 grudnia 2014 szacowany niedobór uprawnień w okresie rozliczeniowym przypadającym na lata 2013-2020 (tzw. III faza) wynosi 573.770 ton, jednakże biorąc pod uwagę wykonane transakcje pochodne na łączną ilość 1.149.000 ton, Jednostka Dominująca posiada nadwyżkę uprawnień w wysokości 575.230 ton, które zostały nabyte z uwzględnieniem sytuacji rynkowej i w kontekście strategicznego charakteru niedoboru uprawnień przewidywanego po roku 2020.

Na dzień 31 grudnia 2013 szacowany niedobór uprawnień w okresie rozliczeniowym przypadającym na lata 2013-2020 (tzw. III faza) wynosił 1.209.102 ton, jednakże biorąc pod uwagę wykonane transakcje pochodne na łączną ilość 1.696.000 ton, Jednostka Dominująca posiadała nadwyżkę uprawnień w wysokości 486.898 ton.

W ramach zarządzania ryzykiem dotyczącym uprawnień do emisji dwutlenku węgla Grupa ocenia każdorazowo ryzyko przewidywanego niedoboru nieodpłatnych uprawnień przyznawanych w ramach KPRU.

W razie konieczności, Grupa decyduje o rozliczeniu zawartych, otwartych na dzień kończący okres sprawozdawczy transakcji terminowych na zakup uprawnień do emisji CO₂ poprzez ich fizyczną dostawę z zamiarem ich ewentualnego umorzenia jako rozliczenie rzeczywistej emisji CO₂. Wycena transakcji planowanych do zrealizowania dostawą fizyczną nie podlega ujęciu w aktywach / zobowiązaniach finansowych w sprawozdaniu finansowym, niemniej jednak Grupa wewnętrznie monitoruje i przeprowadza wycenę takich transakcji w ramach ogólnej oceny efektywności zarządzania ryzykiem CO₂, pozabilansowo.

Otwarte na dzień 31 grudnia 2014 roku transakcje futures EUA, które Grupa uznała za prawdopodobne do rozliczenia poprzez ich fizyczną dostawę na potrzeby własne nie zostały wykazane w sprawozdaniu finansowym na dzień kończący okres sprawozdawczy, a ich wartość godziwą ujęto wyłącznie pozabilansowo.

Ponadto w 2014 roku Grupa dokonała transakcji zamiany posiadanych na koncie uprawnień ERU w ilości 29 000 ton na jednostki EUA, co było uzasadnione poziomem spreadu między tymi uprawnieniami.

Poniżej zaprezentowano informacje na temat pozycji transakcyjnej na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Transakcje otwarte w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2014 roku przedstawiały się następująco:

Typ transakcji	Okres rozliczenia transakcji	Ilość uprawnień w okresie	Faza	Wartość godziwa (w tys. zł)*	
				Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe
Futures EUA	XII '2015 - XII '2018	1.149.000	III faza	6.062	(402)
			Razem	6.062	(402)

* Wycena pozabilansowa, wyłącznie dla celów statystycznych i monitoringu w zarządzaniu ryzykiem.

Transakcje otwarte w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2013 roku przedstawiały się następująco:

Typ transakcji	Okres rozliczenia transakcji	Ilość uprawnień w okresie	Faza	Wartość godziwa (w tys. zł)*	
				Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe
Futures EUA	XII '2014 - XII '2017	1.696.000	III faza	1.182	(5.230)
			Razem	1.182	(5.230)

* Wycena pozabilansowa, wyłącznie dla celów statystycznych i monitoringu w zarządzaniu ryzykiem.

Informacje na temat uprawnień do emisji CO₂ zaprezentowano w nocie 34 <<http://raportroczny.lotost.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/34.-uprawnienia-do-emisji-dwutlenku-wegla-co2>> .

32.2.1 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku Grupa posiadała kontrakty futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla.

Grupa nie przeprowadza analizy wrażliwości dla wartości godziwej kontraktów futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla, które posiada na dzień kończący okres sprawozdawczy, jeśli zamierza dokonać rozliczenia tych transakcji poprzez fizyczną dostawę na potrzeby własne pokrycia niedoborów w ramach systemu ograniczania emisji. W związku z tym nie przeprowadzono analizy wrażliwości posiadanych na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku instrumentów futures EUA.

32.3 Ryzyko walutowe

Zarządzanie ryzykiem walutowym w Grupie odbywa się zgodnie z założeniami zawartymi w „Strategii zarządzania ryzykiem walutowym w Grupie LOTOS S.A.". Horyzont zarządzania ekspozycją jest związany z okresem, na jaki sporządzany jest budżet Grupy, który w zależności od momentu w roku obejmuje od 3 do 5 kolejnych kwartałów. W ramach prowadzonej działalności Grupa narażona jest na zmiany kursów walutowych z tytułu:

- handlu surowcami i produktami naftowymi oraz innymi towarami,
- przepływów inwestycyjnych,
- przepływów finansowych w tym lokat i kredytów,
- wyceny instrumentów pochodnych,

indeksowanych do lub denominowanych w walucie innej niż waluta funkcjonalna.

Grupa aktywnie zarządza swoją ekspozycją walutową, kształtując ją w ramach uzgodnionych limitów i w zależności od przewidywanego rozwoju sytuacji rynkowej.

Waluta USD jest używana w kwotowaniach cen rynkowych ropy i produktów naftowych. Z tego też względu uznano, że najwłaściwszą walutą do zaciągania i spłaty długoterminowych kredytów na finansowanie Programu 10+ jest USD, ponieważ efektem takiego działania będzie zmniejszenie strukturalnie długiej pozycji i w konsekwencji strategicznego ryzyka walutowego.

Strukturalnie Grupa posiada długą ekspozycję w USD (zyskuje w przypadku wzrostu kursu USD/PLN) ze względu na to, iż wpływy zależne od kursu USD (głównie z tytułu sprzedaży produktów naftowych) przewyższają odpowiednie wypływy (np. z tytułu zakupu ropy, spłaty kredytu).

W skład transakcji wymiany walutowej wchodzi każdorazowo para transakcji, które w poniższych zestawieniach zostały odpowiednio przypisane do kupna lub sprzedaży w ramach typu transakcji *Swap walutowy*.

Transakcje walutowe otwarte na dzień 31 grudnia 2014 roku przedstawiały się następująco:

Typ transakcji	Kupno/sprzedaż	Okres rozliczenia transakcji	Para walut (bazowa/zmienna)	Kwota w walucie bazowej (w tys.)	Wartość godziwa (w tys. zł)	
					Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe
Spot walutowy	Kupno	I ' 2015	USD/PLN	14.000	-	(548)
Spot walutowy	Kupno	I ' 2015	EUR/PLN	3.000	-	(76)
Forward walutowy	Kupno	I - II ' 2015	USD/PLN	16.000	-	(331)
Forward walutowy	Kupno	II ' 2015	EUR/PLN	5.000	253	-
Forward walutowy	Kupno	III ' 2015	EUR/USD	5.000	-	(1.386)
Forward walutowy	Sprzedaż	I - IX ' 2015	USD/PLN	(251.000)	-	(53.938)
Forward walutowy	Sprzedaż	II ' 2015	EUR/PLN	(5.000)	11	(86)
Forward walutowy	Sprzedaż	III ' 2015	EUR/USD	(3.500)	272	-
Swap walutowy	Kupno	II ' 2015	USD/PLN	16.000	3.894	-
Swap walutowy	Kupno	IV ' 2015	EUR/USD	5.500	-	(672)
Swap walutowy	Sprzedaż	I - VII ' 2015	USD/PLN	(207.300)	-	(36.685)
Razem					4.430	(93.722)

Transakcje walutowe otwarte na dzień 31 grudnia 2013 roku przedstawiały się następująco:

Typ transakcji	Kupno/sprzedaż	Okres rozliczenia transakcji	Para walut (bazowa/zmienna)	Kwota w walucie bazowej (w tys.)	Wartość godziwa (w tys. zł)	
					Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe
Spot walutowy	Kupno	I ' 2014	USD/PLN	21.000	-	(125)
Spot walutowy	Kupno	I ' 2014	EUR/PLN	1.500	-	(4)
Forward walutowy	Kupno	I - XI ' 2014	USD/PLN	20.000	-	(783)
Forward walutowy	Kupno	I ' 2014	EUR/PLN	4.700	-	(105)
Forward walutowy	Sprzedaż	III - X ' 2014	USD/PLN	(169.000)	34.924	-
Swap walutowy	Kupno	I - XI ' 2014	USD/PLN	25.000	-	(845)
Swap walutowy	Kupno	I ' 2014	EUR/USD	1.850	-	(18)
Swap walutowy	Sprzedaż	I - XII ' 2014	USD/PLN	(393.450)	38.275	-

Swap walutowy	Sprzedaż	I' 2014	EUR/USD	(7.500)	-	(10)
				Razem	73.199	(1.890)

32.3.1 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut

Struktura walutowa wybranych instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2014 roku przedstawiała się następująco:

31 grudnia 2014 w tysiącach	Nota	USD	USD przeliczone na PLN	EUR	EUR przeliczone na PLN	Wartość bilansowa w walucie przeliczona na PLN na dzień bilansowy
Klasy instrumentów finansowych						
Aktywa finansowe						
Należności z tytułu dostaw i usług		61.228	214.662	5.076	21.652	236.314
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		8.965	33.745	9.990	42.508	76.253
Obligacje		65.418	229.434	-	-	229.434
Pozostałe aktywa finansowe:		317.964	1.137.610	1.454	6.198	1.143.808
<i>Pożyczki udzielone jednostkom powiązanym</i>		264.274	926.790	1.410	6.010	932.800
<i>Lokaty</i>		8.962	31.432	-	-	31.432
<i>Środki pieniężne zablokowane na rachunkach bankowych</i>	18	44.725	179.377	-	-	179.377
<i>Pozostałe należności</i>		3	11	44	188	199
Razem		453.575	1.615.451	16.520	70.358	1.685.809
Zobowiązania finansowe						
Kredyty i pożyczki		1.869.172	6.575.835	2.241	9.550	6.585.385
Obligacje		126.359	443.978	-	-	443.978
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego		-	-	18.764	79.976	79.976
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług		375.997	1.318.705	8.750	37.255	1.355.960
Pozostałe zobowiązania finansowe		7.985	28.768	4.701	19.988	48.756
Razem		2.379.513	8.367.286	34.456	146.769	8.514.055

Struktura walutowa wybranych instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2013 roku przedstawiała się następująco:

31 grudnia 2013 w tysiącach	Nota	USD	USD przeliczone na PLN	EUR	EUR przeliczone na PLN	Wartość bilansowa w walucie przeliczona na PLN na dzień bilansowy
Klasy instrumentów finansowych						
Aktywa finansowe						
Należności z tytułu dostaw i usług		121.143	364.884	10.922	45.112	409.996
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		23.338	70.277	8.492	28.635	98.912
Obligacje		59.268	178.516	-	-	178.516
Pozostałe aktywa finansowe:		436.078	1.313.611	9.976	41.376	1.354.987
<i>Pożyczki udzielone jednostkom powiązanym</i>		361.974	1.090.321	7.208	29.895	1.120.216
<i>Lokaty</i>		3.105	9.352	603	2.501	11.853
<i>Depozyt zabezpieczający</i>		-	-	2.150	8.917	8.917
<i>Środki pieniężne zablokowane na rachunkach bankowych</i>	18	70.999	213.938	-	-	213.938
<i>Pozostałe należności</i>		-	-	15	63	63
Razem		639.827	1.927.288	29.390	115.123	2.042.411
Zobowiązania finansowe						
Kredyty i pożyczki		2.096.295	6.320.969	1.180	4.892	6.325.861

Obligacje	125.211	377.210	-	-	377.210
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	-	-	21.259	88.164	88.164
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	641.265	1.931.493	12.510	50.877	1.982.370
Pozostałe zobowiązania finansowe	9.240	27.829	3.909	16.211	44.040
Razem	2.872.011	8.657.501	38.858	160.144	8.817.645

Na potrzeby analizy wrażliwości w zaprezentowanej wyżej strukturze walutowej uwzględniono także wrażliwe na zmiany kursów walut wewnętrzzgrupowe transakcje walutowe, które mają wpływ na ryzyko walutowe Grupy w związku z regulacjami MSR 21 „Skutki zmian kursów wymiany walut obcych” w zakresie ujmowania różnic kursowych z tego tytułu w wyniku netto Grupy.

Poza wymienionymi wyżej instrumentami finansowymi Grupa posiadała także wyrażone w walutach obcych pochodne instrumenty finansowe takie jak: swapy towarowe, swapy procentowe, kontrakty futures, a także spoty, forwardy i swapy walutowe. Grupa stosuje odpowiednie metody ustalania wartości godziwej dla poszczególnych rodzajów instrumentów pochodnych, które jednocześnie determinują technikę ustalenia wpływu zmiany kursów walut na wartość tych instrumentów (metody wyceny pochodnych instrumentów finansowych szerzej opisano w nocie 7.25). Zamieszczone poniżej tabele z analizą wrażliwości instrumentów finansowych na ryzyko walutowe na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku prezentują także wpływ zmiany kursów walut na wartość bilansową instrumentów pochodnych.

Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na dzień 31 grudnia 2014 roku wraz z wpływem na wynik finansowy przy założeniu zmiany kursów USD/PLN o +/- 12,142% i EUR/PLN o +/- 7,2% przedstawiała się następująco:

31 grudnia 2014 w tysiącach złotych	Zmiana kursu - wpływ na wynik roku			
	+12,142%	+7,2%	-12,142%	-7,2%
	USD	EUR	USD	EUR
Klasy instrumentów finansowych				
Aktywa finansowe				
Pochodne instrumenty finansowe	6.099	(307)	(6.099)	307
Należności z tytułu dostaw i usług	26.064	1.559	(26.064)	(1.559)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	4.097	3.061	(4.097)	(3.061)
Obligacje	27.858	-	(27.858)	-
Pozostałe aktywa finansowe:	138.128	447	(138.128)	(447)
<i>Pożyczki udzielone jednostkom powiązanym</i>	<i>112.531</i>	<i>433</i>	<i>(112.531)</i>	<i>(433)</i>
<i>Lokaty</i>	<i>3.816</i>	<i>-</i>	<i>(3.816)</i>	<i>-</i>
<i>Środki pieniężne zablokowane na rachunkach bankowych</i>	<i>21.780</i>	<i>-</i>	<i>(21.780)</i>	<i>-</i>
<i>Pozostałe należności</i>	<i>1</i>	<i>14</i>	<i>(1)</i>	<i>(14)</i>
Razem aktywa finansowe	202.246	4.760	(202.246)	(4.760)
Zobowiązania finansowe				
Kredyty i pożyczki	307.057 ⁽¹⁾	688	(307.057) ⁽¹⁾	(688)
Obligacje	53.908	-	(53.908)	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	-	5.758	-	(5.758)
Pochodne instrumenty finansowe	185.269	(3.374)	(185.269)	3.374
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	160.117	2.682	(160.117)	(2.682)
Pozostałe zobowiązania finansowe	3.493	1.439	(3.493)	(1.439)
Razem zobowiązania finansowe	709.844	7.193	(709.844)	(7.193)
Razem	(507.598)	(2.433)	507.598	2.433

⁽¹⁾ W kalkulacji wpływu zmiany kursu na wskazaną pozycję bilansową uwzględniono efekt rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Wpływ zastosowania rachunkowości zabezpieczeń przy założeniu zmiany kursów USD/PLN o +/- 12,142% potencjalnie spowodowałby zmianę wyceny wartości godziwej kredytów o (498.143) 498.143 tys. zł. Ponadto w szacunku uwzględniono efekt zapłaconych z góry prowizji przygotowawczych (wycenionych wg kursu z dnia zapłaty) pomniejszających zobowiązania z tytułu zaciągniętych kredytów, których wpływ na zmianę wyceny wartości godziwej tych zobowiązań przy założeniu zmiany kursów USD/PLN o +/- 12,142% wyniósłby 6.762 (6.762) tys. zł.

Powyższe odchylenia wartości bilansowych wyrażonych w PLN a zależnych od kursów walutowych, skalkulowano na podstawie rocznej implikowanej zmienności kursów walut z dnia 31 grudnia 2014 roku wynoszącej 12,142% dla kursu USD/PLN i 7,2% dla kursu EUR/PLN,

publikowanej przez Reuters. Analiza wrażliwości została przeprowadzona na bazie stanu instrumentów posiadanych na dzień 31 grudnia 2014 roku. Zmiana podejścia w ustalaniu procentowej zmiany kursów walut w 2014 roku podyktowana była zamiarem lepszego odzwierciedlenia zmienności kursów walutowych kwotowanych na rynkach finansowych.

Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na dzień 31 grudnia 2013 roku wraz z wpływem na wynik finansowy przy założeniu zmiany kursów USD/PLN i EUR/PLN o +/- 4% przedstawiała się następująco:

31 grudnia 2013 w tysiącach złotych	Zmiana kursu - wpływ na wynik roku			
	+4%		-4%	
	USD	EUR	USD	EUR
Klasy instrumentów finansowych				
Aktywa finansowe				
Pochodne instrumenty finansowe	(75.226)	(41)	75.226	41
Należności z tytułu dostaw i usług	14.595	1.804	(14.595)	(1.804)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.811	1.145	(2.811)	(1.145)
Obligacje	7.141	-	(7.141)	-
Pozostałe aktywa finansowe:	52.545	1.656	(52.545)	(1.656)
<i>Pożyczki udzielone jednostkom powiązanim</i>	43.613	1.196	(43.613)	(1.196)
<i>Lokaty</i>	374	100	(374)	(100)
<i>Depozyty zabezpieczające</i>	-	357	-	(357)
<i>Środki pieniężne zablokowane na rachunkach bankowych</i>	8.558	-	(8.558)	-
<i>Pozostałe należności</i>	-	3	-	(3)
Razem aktywa finansowe	1.866	4.564	(1.866)	(4.564)
Zobowiązania finansowe				
Kredyty i pożyczki	96.997 ⁽¹⁾	196	(96.997) ⁽¹⁾	(196)
Obligacje	15.088	-	(15.088)	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	-	3.527	-	(3.527)
Pochodne instrumenty finansowe	(13.591)	(132)	13.591	132
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	77.260	2.035	(77.260)	(2.035)
Pozostałe zobowiązania finansowe	1.113	648	(1.113)	(648)
Razem zobowiązania finansowe	176.867	6.274	(176.867)	(6.274)
Razem	(175.001)	(1.710)	175.001	1.710

⁽¹⁾ W kalkulacji wpływu zmiany kursu na wskazaną pozycję bilansową uwzględniono efekt rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Wpływ zastosowania rachunkowości zabezpieczeń przy założeniu zmiany kursów USD/PLN o +/- 4% potencjalnie spowodowałby zmianę wyceny wartości godziwej kredytów o (158.436) 158.436 tys. zł. Ponadto w szacunku uwzględniono efekt zapłaconych z góry prowizji przygotowawczych (wycenionych wg kursu z dnia zapłaty) pomniejszających zobowiązania z tytułu zaciągniętych kredytów, których wpływ na zmianę wyceny wartości godziwej tych zobowiązań przy założeniu zmiany kursów USD/PLN o +/- 4% wynosiłby 2.593 (2.593) tys. zł.

Powyższe odchylenia wartości bilansowych wyrażonych w PLN a zależnych od kursów walutowych, skalkulowano na podstawie hipotetycznej zmiany kursów o +/- 4%. Analiza wrażliwości została przeprowadzona na bazie stanu instrumentów posiadanych na dzień 31 grudnia 2013 roku.

32.4 Ryzyko stopy procentowej

Jednostka Dominująca narażona jest na ryzyko zmienności przepływów pieniężnych z tytułu zmian stóp procentowych wynikające z posiadanych aktywów oraz pasywów dla których przychody oraz koszty odsetkowe są uzależnione od zmiennych stóp procentowych, w szczególności z tytułu przewidywanego harmonogramu spłat kredytu na refinansowanie i finansowanie zapasów oraz na finansowanie inwestycji w ramach Programu 10+ oraz wysokości odsetek ustalanych na podstawie zmiennej stopy LIBOR USD. Jednostka Dominująca zarządza ryzykiem stopy procentowej w ramach przyznaných limitów przy wykorzystaniu swapów stóp procentowych.

W długim horyzoncie efekt częściowego zabezpieczenia został osiągnięty poprzez wybór stałej stopy dla tranzy kredytu inwestycyjnego na finansowanie Programu 10+ (jest to kredyt oznaczony jako Konsorcjum banków (3), patrz nota 27.1).

Transakcje otwarte na stopę procentową na dzień 31 grudnia 2014 roku przedstawiały się następująco:

Typ transakcji	Okres	Kwota nominalna (w tys. USD)	Spółka otrzymuje	Aktywa finansowe (w tys. zł)	Zobowiązania finansowe (w tys. zł)
Swap procentowy (IRS)	VII '2011 - I '2018	200.000	LIBOR 6M	-	(69.290)

Swap procentowy (IRS)	I '2015 - I '2019	50.000	LIBOR 3M	-	(6.194)
			Razem	-	(75.484)

Transakcje otwarte na stopę procentową na dzień 31 grudnia 2013 roku przedstawiały się następująco:

Typ transakcji	Okres	Kwota nominalna (w tys. USD)	Spółka otrzymuje	Aktywa finansowe (w tys. zł)	Zobowiązania finansowe (w tys. zł)
Swap procentowy (IRS)	VII '2011 - I '2018	200.000	LIBOR 6M	-	(70.543)
Swap procentowy (IRS)	I '2015 - I '2019	50.000	LIBOR 3M	-	(1.720)
			Razem	-	(72.263)

32.4.1 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami stóp procentowych

Analiza wrażliwości na ryzyko zmiany stopy procentowej Grupy przy założeniu zmiany stopy procentowej o +/- 0,72% na dzień 31 grudnia 2014 roku przedstawiała się następująco:

31 grudnia 2014 w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa	Zmiana procentowa	
			+0,72%	-0,72%
Klasy instrumentów finansowych				
Aktywa finansowe				
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	20	348.215	2.507	(2.507)
Pozostałe aktywa finansowe:		241.720	1.741	(1.741)
<i>Fundusz likwidacji zakładu górniczego</i>	18	30.911	223	(223)
<i>Lokaty</i>	18	31.432	226	(226)
<i>Środki pieniężne zablokowane na rachunkach bankowych</i>	18	179.377	1.292	(1.292)
Razem		589.935	4.248	(4.248)
Zobowiązania finansowe				
Kredyty	27.1	6.215.612	36.963 ⁽¹⁾	(36.963) ⁽¹⁾
Pożyczki	27.2	102.783	740	(740)
Obligacje	27.3	213.479	1.537	(1.537)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	27.4	131.794	949	(949)
Pochodne instrumenty finansowe ⁽²⁾	28	75.484	(20.063)	20.681
Razem		6.739.152	20.126	(19.508)

⁽¹⁾ Wykazane bez uwzględnienia kredytów o stałym oprocentowaniu oraz zapłaconych prowizji przygotowawczych pomniejszających zobowiązania finansowe z tytułu otrzymanych kredytów.

⁽²⁾ Swap procentowy (IRS). Różnica między zmianą wartości wyceny, gdy przesuwają się krzywe stóp procentowych o +/- 0,72% powstaje w momencie obliczenia i dyskontowania przyszłych przepływów (związanych z rozliczeniem transakcji) na dzień kalkulacji wyceny. Dyskontowanie odbywa się w oparciu o różne stopy procentowe (w pierwszym przypadku przesunięcie krzywej powoduje zwiększenie stopy o 0,72%, zaś w drugim przypadku zmniejszenie stopy o 0,72%).

Analiza wrażliwości na ryzyko zmiany stopy procentowej Spółki przy założeniu zmiany stopy procentowej o +/- 0,2% na dzień 31 grudnia 2013 roku przedstawiała się następująco:

31 grudnia 2013 w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa	Zmiana procentowa	
			+0,2%	-0,2%
Klasy instrumentów finansowych				
Aktywa finansowe				
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	20	495.839	992	(992)
Pozostałe aktywa finansowe:		284.426	569	(569)
<i>Fundusz likwidacji zakładu górniczego</i>	18	29.866	60	(60)
<i>Lokaty</i>	18	29.593	59	(59)
<i>Depozyty zabezpieczające</i>	18	11.029	22	(22)
<i>Środki pieniężne zablokowane na rachunkach bankowych</i>	18	213.938	428	(428)

Razem		780.265	1.561	(1.561)
Zobowiązania finansowe				
Kredyty	27.1	5.851.809	9.642 ⁽¹⁾	(9.642) ⁽¹⁾
Pożyczki	27.2	10.306	21	(21)
Obligacje	27.3	198.240	396	(396)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	27.4	151.031	302	(302)
Pochodne instrumenty finansowe ⁽²⁾	28	72.263	(6.017)	6.081
Razem		6.283.649	4.344	(4.280)

⁽¹⁾ Wykazane bez uwzględnienia kredytów o stałym oprocentowaniu oraz zapłaconych prowizji przygotowawczych pomniejszających zobowiązania finansowe z tytułu otrzymanych kredytów.

⁽²⁾ Swap procentowy (IRS). Różnica między zmianą wartości wyceny, gdy przesuwają się krzywą stóp procentowych o +/- 0,2% powstaje w momencie obliczenia i dyskontowania przyszłych przepływów (związanych z rozliczeniem transakcji) na dzień kalkulacji wyceny. Dyskontowanie odbywa się w oparciu o różne stopy procentowe (w pierwszym przypadku przesunięcie krzywej powoduje zwiększenie stopy o 0,2%, zaś w drugim przypadku zmniejszenie stopy o 0,2%).

Analiza wrażliwości została przeprowadzona na bazie stanu instrumentów posiadanych na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku. Zbadano wpływ zmian stóp procentowych na wartość godziwą przy niezmiennym poziomie kursów walut. W przypadku instrumentów pochodnych posiadanych na dzień 31 grudnia 2014 roku w analizie wrażliwości na ryzyko stopy procentowej Spółka zastosowała przesunięcie krzywej stóp procentowych o roczną zmienność historyczną z dnia 31 grudnia 2014 roku, wyliczoną na podstawie publikowanych przez Reuters danych o historycznej zmienności dla oprocentowania IRS z 6-miesięcznym okresem płatności odsetek i 3-letnim okresem wygaśnięcia. W przypadku instrumentów posiadanych na dzień 31 grudnia 2013 roku zastosowano hipotetyczną zmianę referencyjnych stóp procentowych (LIBOR 3M, LIBOR 6M). Zmiana podejścia w ustalaniu procentowej zmiany kwotowań stóp procentowych w 2014 roku podyktowana była zamiarem lepszego odzwierciedlenia zmienności stóp procentowych na rynkach finansowych.

32.5 Ryzyko płynności

Proces zarządzania ryzykiem płynności przez Grupę polega na monitorowaniu prognozowanych przepływów pieniężnych oraz portfela aktywów i zobowiązań finansowych, a następnie dopasowywaniu ich zapadalności, analizie kapitału obrotowego i optymalizacji przepływów w ramach Grupy Kapitałowej. Proces ten wymaga ścisłej współpracy z jednostkami funkcjonującymi w różnych obszarach biznesowych w celu bezpiecznej i efektywnej alokacji posiadanej płynności.

Większość krajowych podmiotów zależnych w ramach Grupy Kapitałowej jest uczestnikiem cash-poolingu rzeczywistego. Struktura jest na bieżąco zarządzana przez Jednostkę Dominującą pod kątem optymalizacji płynności i salda odsetek.

Płynność w horyzoncie budżetowym monitorowana jest w przekroju Grupy Kapitałowej na bieżąco w ramach zarządzania ryzykiem finansowym. Płynność w okresie średnio i długoterminowym monitorowana jest w ramach procesu planowania, który wspomaga tworzenie wieloletniej strategii finansowej.

W obszarze ryzyka finansowego obok aktywnego zarządzania ryzykiem rynkowym, Grupa stosuje następujące zasady w zakresie płynności:

- brak depozytów zabezpieczających w handlu instrumentami pochodnymi na rynku pozagieldowym,
- ograniczenie możliwości wcześniejszego rozwiązania transakcji finansowych,
- limity w zakresie mało płynnych kasowych instrumentów finansowych,
- limity kredytowe dla partnerów transakcji finansowych i handlowych,
- zapewnienie odpowiedniej jakości i zróżnicowania dostępnych źródeł finansowania,
- procesy kontroli wewnętrznej oraz efektywność organizacyjna zapewniająca szybkie działanie w warunkach awaryjnych.

Poniżej zaprezentowano informacje o kontraktowych terminach zapadalności zobowiązań finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku.

Kontraktowe terminy zapadalności zobowiązań finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku:

31 grudnia 2014 w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesiący	6 - 12 miesiący	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
Kredyty bankowe (poza kredytami w rachunku bieżącym)	27.1	5.700.710	6.470.152	394.908	1.596.229	857.460	1.924.878	1.696.677
Kredyty w rachunku bieżącym	27.1	514.902	514.902	514.902	-	-	-	-
Pożyczki	27.2	102.783	122.641	3.306	12.343	13.782	47.123	46.087
Obligacje	27.3	213.479	213.732	-	17.687	35.072	160.973	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	27.4	131.794	163.404	17.500	17.786	35.441	74.166	18.511
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	30	1.692.839	1.692.839	1.692.755	84	-	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	30	196.844	196.844	183.552	8.754	4.538	-	-
Razem		8.553.351	9.374.514	2.806.923	1.652.883	946.293	2.207.140	1.761.275

Kontraktowe terminy zapadalności zobowiązań finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku:

31 grudnia 2013 (dane przekształcone) w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
Kredyty bankowe (poza kredytami w rachunku bieżącym)	27.1	5.352.895	6.148.523	256.245	1.276.268	604.337	1.967.022	2.044.651
Kredyty w rachunku bieżącym	27.1	498.914	498.914	498.914	-	-	-	-
Pożyczki	27.2	10.306	10.698	3.769	3.519	1.084	2.326	-
Obligacje	27.3	198.240	198.485	-	15.060	15.060	168.365	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	27.4	151.031	191.646	18.032	16.962	33.213	89.623	33.816
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	30	2.395.237	2.395.237	2.393.681	1.556	-	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	30	189.729	189.729	120.615	68.879	235	-	-
Razem		8.796.352	9.633.232	3.291.256	1.382.244	653.929	2.227.336	2.078.467

Analiza wymagalności pochodnych instrumentów finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku przedstawiała się następująco:

31 grudnia 2014 w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa*	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
Swap towarowy	28	(29.337)	(29.337)	(2.414)	(17.440)	(7.670)	(1.813)	-
Forwardy i spoty walutowe	28	(55.829)	(52.648)	(43.928)	(8.720)	-	-	-
Swap procentowy (IRS)	28	(75.484)	(76.610)	(23.975)	1.629	(20.792)	(33.472)	-
Swap walutowy	28	(33.463)	(31.655)	(27.983)	(3.672)	-	-	-
Razem		(194.113)	(190.250)	(98.300)	(28.203)	(28.462)	(35.285)	-

Analiza wymagalności pochodnych instrumentów finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku przedstawiała się następująco:

31 grudnia 2013 w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa*	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
Swap towarowy	28	736	736	409	327	-	-	-
Forwardy i spoty walutowe	28	33.907	41.180	24.229	16.951	-	-	-
Swap procentowy (IRS)	28	(72.263)	(73.301)	(20.446)	1.055	(17.772)	(33.866)	(2.272)
Swap walutowy	28	37.402	43.863	29.416	14.447	-	-	-
Razem		(218)	12.478	33.608	32.780	(17.772)	(33.866)	(2.272)

* Wartość bilansowa (dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych minus ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych) prezentuje wartość godziwą pochodnych instrumentów finansowych ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej (z wyłączeniem futures na uprawnienia do emisji CO₂ zakupionych z zamiarem rozliczenia).

32.6 Ryzyko kredytowe

Zarządzanie ryzykiem kredytowym partnerów transakcji finansowych polega na kontroli wiarygodności finansowej obecnych i potencjalnych partnerów tych transakcji oraz na monitorowaniu ekspozycji kredytowej w stosunku do przyznanych limitów. Na ekspozycję kredytową składają się depozyty bankowe oraz wycena instrumentów pochodnych.

Partnerzy transakcji muszą posiadać odpowiedni rating przyznany przez wiodące agencje ratingowe, bądź posiadać gwarancje instytucji spełniających wymóg minimalnego ratingu. Grupa zawiera transakcje finansowe z renomowanymi firmami o dobrej zdolności kredytowej oraz stosuje dywersyfikację instytucji, z którymi współpracuje.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku koncentracja ryzyka u pojedynczego partnera transakcji finansowych Grupy nie przekraczała wartości 284.174 tys. zł (4,44% kapitałów własnych Jednostki Dominującej), z kolei na dzień 31 grudnia 2013 roku była to kwota 249.010 tys. zł (3,49% kapitałów własnych Jednostki Dominującej). Grupa prezentuje podział kredytów według instytucji udzielających finansowania w nocy 27.1.

W zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym partnerów transakcji handlowych Grupa poddaje wszystkich klientów, którzy wnioskuje o przyznanie limitów kredytowych procedurom weryfikacji ich wiarygodności finansowej i w zależności od jej oceny przyznawane są odpowiednie

limity. Jednostka Dominująca określa wytyczne w zakresie procesu zarządzania ryzykiem kredytowym partnerów handlowych w celu utrzymywania odpowiednich standardów w zakresie analizy kredytowej oraz bezpieczeństwa operacyjnego procesu w przekroju całej Grupy.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku koncentracja ryzyka u pojedynczego partnera transakcji handlowych Grupy nie przekraczała wartości 141.880 tys. zł (2,21% kapitałów własnych Jednostki Dominującej), z kolei na dzień 31 grudnia 2013 roku była to kwota 161.066 tys. zł (2,26% kapitałów własnych Jednostki Dominującej).

Miarą ryzyka kredytowego jest kwota maksymalnego narażenia na ryzyko dla poszczególnych klas aktywów finansowych. Wartości księgowe aktywów finansowych reprezentują maksymalną ekspozycję kredytową.

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe aktywów finansowych na dzień kończący okres sprawozdawczy wynosiła:

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Pochodne instrumenty finansowe	28; 31.2	4.430	73.935
Należności z tytułu dostaw i usług	18	1.406.501	1.591.649
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	20	348.215	495.839
Pozostałe aktywa finansowe	31.1	1.332.033	391.633
Razem	31.1	3.091.179	2.553.056

W ocenie Zarządu, ryzyko zagrożonych aktywów finansowych jest odzwierciedlone poprzez dokonanie odpisów aktualizujących ich wartość. Informacje na temat wartości odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych zostały przedstawione w notach 9.4 i 18.1.

Analiza pod kątem koncentracji ryzyka kredytowego w odniesieniu do należności z tytułu dostaw i usług została przedstawiona w notcie 18.1.

Analiza wiekowania należności przeterminowanych, w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości, została przedstawiona w notcie 18.1.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > [Dodatkowe informacje i objaśnienia](#)
> 33. Zarządzanie kapitałem

33. Zarządzanie kapitałem

33. Zarządzanie kapitałem

Celem polityki finansowej Grupy Kapitałowej LOTOS jest zapewnienie długoterminowej płynności przy jednoczesnym stosowaniu odpowiedniej dźwigni finansowej, wspomagającej realizację celu nadrzędnego, jakim jest maksymalizacja stopy zwrotu na kapitale przynależnym akcjonariuszom.

Realizacja powyższego celu, dokonuje się poprzez dążenie do osiągnięcia pożądanej struktury finansowania na poziomie Grupy Kapitałowej LOTOS.

Grupa Kapitałowa LOTOS monitoruje strukturę finansowania stosując wskaźnik relacji długu do kapitału własnego, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do kapitału własnego.

Do zadłużenia netto Grupa wlicza kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego pomniejszone o środki pieniężne i ich ekwiwalenty. Kapitał własny obejmuje kapitał własny należny akcjonariuszom Jednostki Dominującej powiększony o udziały niekontrolujące.

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Zobowiązania długoterminowe			
Kredyty	27.1	4.098.225	4.180.374
Pożyczki	27.2	92.146	3.250
Obligacje	27.3	195.892	183.171
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	27.4	109.299	129.395
Razem		4.495.562	4.496.190
Zobowiązania krótkoterminowe			
Kredyty	27.1	2.117.387	1.671.435
Pożyczki	27.2	10.637	7.056
Obligacje	27.3	17.587	15.069
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	27.4	22.495	21.636
Razem		2.168.106	1.715.196
Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania - emisja akcji ⁽¹⁾	18	(996.939)	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	20	(348.215)	(495.839)
Zadłużenie netto		5.318.514	5.715.547
Kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej		8.258.288	9.189.307
Udziały niekontrolujące	26	175	289
Kapitał własny razem		8.258.463	9.189.596
Stosunek zadłużenia netto do kapitału własnego		0,64	0,62

⁽¹⁾ Środki pieniężne z emisji akcji serii D Grupy LOTOS S.A. ulokowane na wydzielonym rachunku bankowym Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. (patrz nota 21 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/21.-kapital-podstawowy>>) do dnia rejestracji podwyższenia kapitału (patrz nota 37 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/37.-istotne-zdarzenia-nastepujace-po-dniu-konczacym-okres-sprawozdawczy>>).

Monitoring struktury finansowania dokonywany jest w celu zapewnienia realizacji celu ujętego w Strategii Grupy Kapitałowej LOTOS na lata 2011-2015, która zakłada zmniejszenie wielkości zadłużenia i osiągnięcie wskaźnika relacji długu do kapitału własnego na poziomie nieprzekraczającym 0,4 na koniec okresu objętego Strategią.

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
> 34. Uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

34. Uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

Zaprezentowane poniżej wielkości uprawnień do emisji CO₂ na lata 2013 - 2020 uwzględniają uprawnienia przyznane według rozporządzeń Rady Ministrów, jak również dodatkowe bezpłatne uprawnienia przyznane przez Komisję Europejską.

Liczba nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ na lata 2013 - 2020 oraz rzeczywista emisja CO₂:

w tysiącach ton	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Razem
Uprawnienia przyznane KPRU ⁽¹⁾	1.766	1.688	1.652	1.613	1.576	1.540	1.505	1.461	12.801
Rzeczywista emisja CO ₂	1.745	1.875 ⁽²⁾	-	-	-	-	-	-	3.620

⁽¹⁾ Ilość bezpłatnych uprawnień do emisji CO₂ na lata 2013 – 2020, wg Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień („KPRU”), na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 marca 2014 roku (Dz. U. 2014 poz. 439) jak również Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 kwietnia 2014 roku (Dz. U. 2014 poz. 472) zawierających wykaz instalacji objętych systemem handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych wraz z przyznaną im liczbą uprawnień do emisji. Ponadto w zestawieniu uwzględniono przydział dodatkowych bezpłatnych uprawnień z rezerwy Komisji Europejskiej w związku ze zwiększeniem zdolności produkcyjnych rafinerii, wynikających z zastosowania gazu ziemnego jako wsadu do produkcji wodoru.

⁽²⁾ Emisja CO₂ wyliczona na podstawie danych produkcyjnych dla instalacji objętych systemem handlu emisjami. Dane za rok 2014 będą podlegać weryfikacji zgodnie z art. 59 Ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 roku o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku, biorąc pod uwagę limit uprawnień na rok 2014 do przyznania w ramach systemu EU ETS (z ang. European Union Emissions Trading System/Scheme) oraz wielkość emisji dwutlenku węgla w Grupie występował niedobór przyznanym uprawnień do emisji CO₂. W związku z tym w 2014 roku Grupa ujęła kwotę 2.784 tys. zł zobowiązań z tego tytułu (31 grudnia 2013: 1.527 tys. zł.). Wpływ utworzonej rezerwy na wynik operacyjny w kwocie 1.257 tys. zł (tj. po uwzględnieniu odwrócenia rezerwy utworzonej w poprzednim okresie sprawozdawczym w kwocie 1.527 tys. zł) zaprezentowano w pozostałych kosztach operacyjnych (patrz nota 9.4)

Ponadto, w celu zabezpieczenia pokrycia niedoboru Grupa nabyła w 2013 roku 923 tys. uprawnień do emisji CO₂ (EUA, ERU), o wartości 23.430 tys. zł, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wykazano w pozycji *Pozostałe aktywa niematerialne* (patrz nota 15 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/15.-pozostale-aktywa-niematerialne>>).

Łącznie uprawnienia do emisji CO₂ przyznane Grupie na rok 2013 wyniosły 1.766 tys., a rzeczywista emisja CO₂ w Grupie za rok 2013 osiągnęła poziom 1.745 tys. ton.

Informacje na temat ryzyka cen uprawnień do emisji CO₂ zaprezentowano w nocie 32.2.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
> 35. Zobowiązania i aktywa warunkowe

35. Zobowiązania i aktywa warunkowe

35.1 Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej i innych ryzykach Jednostki Dominującej lub jednostek od niej zależnych

Istotne postępowania sądowe których stroną jest Jednostka Dominująca

Postępowanie z powództwa PETROECCO JV Sp. z o.o. o odszkodowanie za szkodę doznaną na skutek stosowanych praktyk monopolistycznych

Pozwem z dnia 18 maja 2001 roku PETROECCO JV Sp. z o.o. wniosła powództwo o zasądzenie od Spółki kwoty 6.975 tys. zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 maja 1999 roku tytułem odszkodowania za szkodę doznaną na skutek stosowanych przez Spółkę praktyk monopolistycznych polegających na sprzedaży olejów bazowych BS w sposób powodujący uprzywilejowanie niektórych odbiorców poprzez realizowanie ich zamówień w zakresie nieproporcjonalnie większym niż zamówień PETROECCO JV Sp. z o.o. Stosowanie przez Spółkę zarzuconych jej praktyk monopolistycznych stwierdzone zostało decyzją Urzędu Antymonopolowego z dnia 26 września 1996 roku, którą Urząd nakazał Spółce ich zaniechanie. Zaniechanie praktyk monopolistycznych nakazano Spółce także wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego z dnia 22 października 1997 roku.

Sąd Okręgowy w Gdańsku, wyrokiem z dnia 21 grudnia 2002 roku, oddalił powództwo PETROECCO JV Sp. z o.o. o odszkodowanie, w całości uwzględniając zgłoszony przez Spółkę zarzut przedawnienia. Wyrok ten został jednak uchylony w dniu 4 grudnia 2003 roku przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku i przekazany do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy. Spółka kwestionowała fakt wystąpienia jakiegokolwiek szkody po stronie PETROECCO JV Sp. z o.o., jej wysokości i istnienia związku przyczynowego pomiędzy praktyką monopolistyczną a szkodą. Po dwóch kolejnych rozprawach, podczas których były przeprowadzane dowody z opinii biegłych, wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2007 roku powództwo zostało oddalone.

W wyniku postępowania apelacyjnego i kasacyjnego prowadzonego z inicjatywy PETROECCO JV Sp. z o.o. w 2007 roku, sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Gdańsku. W następstwie kolejnych rozpraw (w dniach: 3 listopada 2009 roku, 1 października 2010 roku, 6 grudnia 2012 roku, 8 lutego 2013 roku), po przeprowadzeniu dowodu z korzystnej dla Grupy LOTOS S.A. opinii biegłego Instytutu Nafty i Gazu w Krakowie oraz po wymianie pism procesowych pomiędzy stronami, w dniu 22 lutego 2013 roku Sąd oddalił w całości powództwo PETROECCO JV Sp. z o.o. W dniu 26 czerwca 2013 roku PETROECCO JV Sp. z o.o. złożyło apelację do wyroku, Grupa LOTOS S.A. wysłała w dniu 11 marca 2014 roku odpowiedź na apelację. Sąd Apelacyjny w Gdańsku w dniu 28 sierpnia 2014 roku wyrokiem oddalił apelację powoda oraz zasądził na rzecz Grupy LOTOS S.A. koszty postępowania. W dniu 19 stycznia 2015 roku PETROECCO JV Sp. z o.o. złożyła kasację od wyroku sądu drugiej instancji. Na dzień zatwierdzenia sprawozdania finansowego sprawa jest w toku.

Grupa LOTOS S.A. szacując, że ryzyko niekorzystnego rozstrzygnięcia sprawy nie jest duże, nie tworzyła rezerwy na potencjalne zobowiązania z tego tytułu.

Postępowanie administracyjne oraz sędowo-administracyjne dotyczące wniosku o stwierdzenie nieważności decyzji orzekającej wywłaszczenie nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa

Grupa LOTOS S.A. jest stroną postępowania prowadzonego przeciwko Skarbowi Państwa o stwierdzenie nieważności decyzji wywłaszczeniowej, będącej podstawą nabycia przez Spółkę użytkownika wieczystego gruntu oraz własności położonych na nim budynków.

Postępowanie dotyczy nieruchomości o łącznej powierzchni 87.000 m², na której posadowiony jest fragment parku zbiorników i oczyszczalnia ścieków Rafinerii. Postępowanie zostało wszczęte na wniosek byłych właścicieli nieruchomości. Wniosek z dnia 18 grudnia 2006 roku obejmuje żądanie stwierdzenia nieważności decyzji wywłaszczeniowej Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 14 czerwca 1983 roku w całości, bądź ewentualnie w zakresie dotyczącym ustalenia odszkodowania. W dniu 9 września 2014 roku Wojewoda Pomorski wydał decyzję odmawiającą stwierdzenia nieważności decyzji wywłaszczeniowej. W dniu 24 października 2014 roku byli właściciele złożyli odwołanie od decyzji Wojewody Pomorskiego na które Spółka w dniu 3 listopada 2014 roku wysłała odpowiedź. Obecnie sprawa jest rozpatrywana przez Ministra Infrastruktury. Na dzień zatwierdzenia sprawozdania finansowego decyzja nie jest ostateczna.

Zdaniem Spółki, ryzyko niekorzystnego rozstrzygnięcia postępowania jest niewielkie i nie ma wpływu na niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Spółki mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe.

Postępowania sądowe wszczęte przez oraz przeciwko jednostkom z Grupy Kapitałowej

Postępowania, którego stroną są spółki GK LOTOS Petrobaltic S.A.

Porozumienie, którego stroną jest spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS

Spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS („LOTOS E&P Norge AS”) była stroną postępowań sądu arbitrażowego w Norwegii dotyczących roszczeń spółki Single Buoy Moorings Inc. („SBM”) - dostawcy platformy MOPU (ang. Mobile Operating and Production Unit) przeznaczonej do eksploatacji złoża YME przeciwko spółce Talisman Energy Norge AS będącej operatorem złoża YME („Talisman”, „Operator”) oraz pozostałym udziałowcom projektu YME. Udział LOTOS Exploration and Production Norge AS („LOTOS E&P Norge AS”) w kwocie roszczenia SBM wyniósł 20%.

W dniu 12 marca 2013 roku operator złoża YME - spółka Talisman i właściciel platformy wydobywczej - spółka SBM ogłosiły informację o zawarciu porozumienia w sprawie zakończenia obowiązywania wszystkich dotychczas zawartych w związku z realizacją projektu YME umów i porozumień pomiędzy stronami oraz usunięcia platformy ze złoża YME. Zgodnie z zapisami porozumienia, SBM zapłacił członkom konsorcjum kwotę 470 mln USD. Talisman działając w imieniu udziałowców koncesji, zobowiązał się do wykonania niezbędnych prac przygotowawczych na platformie i usunięcia jej ze złoża do punktu przekazania. W zakresie spółki SBM będzie przetransportowanie platformy od punktu przekazania do portu oraz jej utylizacja. Po wykonaniu określonych prac udziałowcy konsorcjum przejmą prawo własności do elementów podwodnej infrastruktury na złożu YME, dostarczonej przez SBM wraz z jednoczesnym zobowiązaniem do wykonania prac rekultywacyjnych (w tym demontażu) związanych z podwodną infrastrukturą po zakończeniu okresu wydobywania. Każda ze stron poniesie koszty uzgodnionego porozumieniem zakresu realizowanych prac. Porozumienie zostało zawarte za zgodą wszystkich udziałowców koncesji YME, w tym LOTOS E&P Norge AS. Częścią porozumienia było ustalenie dotyczące zakończenia wszystkich istniejących postępowań arbitrażowych (pomiędzy SBM i Talisman oraz pozostałymi udziałowcami projektu YME).

Zgodnie z zapisami porozumienia z SBM, do dnia 31 marca 2013 roku na rachunek LOTOS E&P Norge AS wpłynęła kwota 12,22 mln USD, stanowiąca część przysługującego jej 20% udziału w kwocie 470 mln USD przekazanej przez SBM na rzecz konsorcjantów. Pozostała część przysługującego Grupie udziału w kwocie porozumienia, tj. 81,78 mln USD została ulokowana na rachunku escrow projektu YME celem jej sukcesywnego wykorzystywania na prowadzenie prac związanych z usunięciem platformy i infrastruktury ze złoża, określonych w porozumieniu. W dniu 4 grudnia 2013 roku Talisman podpisał umowę na usunięcie platformy MOPU ze spółką Excalibur Maritime Contractors („EMC”). W dniu 5 lutego 2014 roku LOTOS E&P Norge AS otrzymał od Talisman informację o podpisaniu umowy pomiędzy EMC a Single Buoy Moorings Inc. („SBM”) na transport MOPU. W czerwcu 2014 roku spółka LOTOS E&P Norge AS otrzymała od Talisman informację o podpisaniu także umowy pomiędzy Veolia Environmental Services a Single Buoy Moorings Inc. („SBM”) na złomowanie platformy”.

W roku 2014 prace związane z usuwaniem platformy były realizowane według ustalonego harmonogramu.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku wyrażona w walucie prezentacji wartości ulokowanych na wyodrębnionym rachunku escrow środków pieniężnych pozostałych do wykorzystania zaprezentowano w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji Pozostałe aktywa w kwocie 179.377 tys. zł. Wartość pozostałej do wykorzystania rezerwy na przyszłe koszty usunięcia platformy oraz demontażu aktywów trwałych zaprezentowana została w pozycji *Pozostałe zobowiązania i rezerwy* – w części krótkoterminowej w kwocie 94.312 tys. zł. W związku z faktem, iż kwota powyższej rezerwy jest najlepszym szacunkiem Zarządu na dzień bilansowy, istnieje możliwość wystąpienia racjonalnie uzasadnionych zmian przyjętych założeń, które mogą spowodować w przyszłości konieczność aktualizacji rezerw na przyszłe koszty demontażu platformy.

Postępowanie, którego stroną jest spółka LOTOS Petrobaltic S.A.

W dniu 11 marca 2013 roku wpłynęło do spółki LOTOS Petrobaltic S.A. od spółki AGR Subsea Ltd. („AGR”) wezwanie do zapłaty na kwotę około 6,5 mln GBP tytułem wynagrodzenia AGR z tytułu realizacji umowy na odkopanie nóg platformy „Baltic Beta”. Spółka LOTOS Petrobaltic S.A. zakwestionowała wysokość wynagrodzenia żądanego przez AGR i zaproponowała ustalenie swojego zobowiązania wobec AGR w kwocie 16 mln zł (tj. 3,2 mln GBP według średniego kursu NBP na dzień 31 grudnia 2012 roku). Przedmiotem sporu pomiędzy stronami jest charakter zawartej umowy, przyczyny jej wykonania po terminie i w niepełnym zakresie, jak również zasadność dokonanej przez spółkę LOTOS Petrobaltic S.A. wypowiedzenia, a także żądania zwrotu kosztów poniesionych na wykonawcę zastępczego zaangażowanego przez spółkę LOTOS Petrobaltic S.A. do ukończenia prac. Spółka AGR Subsea Ltd. nie przyjęła proponowanych przez spółkę LOTOS Petrobaltic S.A. warunków ugody i skierowała swoje roszczenie na drogę sądową. W dniu 4 listopada 2013 roku doręczono spółce LOTOS Petrobaltic S.A. pozew o zapłatę 6,5 mln GBP z powództwa AGR. Postanowieniem sądu sprawę skierowano do mediacji na które spółka LOTOS Petrobaltic S.A. wyraziła zgodę. Mediacje z udziałem przedstawicieli stron tj. AGR i LOTOS Petrobaltic S.A. zostały wyznaczone na dzień 22 kwietnia 2014 roku. Sąd postanowieniem z dnia 20 czerwca 2014 roku na zgodny wniosek stron przedłużył postępowanie mediacyjne do dnia 31 lipca 2014 roku. Spółka LOTOS Petrobaltic S.A. złożyła wniosek o przedłużenie mediacji do dnia 30 września 2014 roku. Sąd zobowiązał AGR do udzielenia odpowiedzi na pytanie czy popiera wniosek o przedłużenie mediacji. Na dzień 31 grudnia 2014 roku AGR nie złożył odpowiedzi na wniosek.

W dniu 31 października 2013 roku spółka LOTOS Petrobaltic S.A. złożyła do Sądu Okręgowego w Gdańsku pozew przeciwko AGR z powództwem o zapłatę 5,6 mln GBP tytułem wykonania zastępczego. W dniu 25 marca 2014 roku Sąd Okręgowy IX Wydział Gospodarczy w Gdańsku wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, który został doręczony do spółki LOTOS Petrobaltic S.A. w dniu 17 kwietnia 2014 roku. Nakaz wraz z pozewem zostały doręczone pozwanemu 14 listopada 2014 roku. AGR wniosło sprzeciw od nakazu oraz 31 grudnia 2014 roku złożył uzupełniające pismo przygotowawcze.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 2013 roku Grupa w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu nie wykazuje zobowiązania na rzecz AGR Subsea Ltd.

Mając na względzie skomplikowany charakter sporu trudno oszacować ryzyko związane z prowadzeniem postępowania sądowego, którego skutkiem w przypadku niekorzystnego rozstrzygnięcia dla danej strony postępowania może być dodatkowo konieczność poniesienia dodatkowych kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego i kosztów egzekucyjnych.

Zakończenie postępowania naprawczego w spółce Energobaltic Sp. z o.o.

W dniu 7 kwietnia 2014 roku Sąd Rejonowy w Gdańsku wydał postanowienie o wpisaniu do Krajowego Rejestru Sądowego informacji o zakończeniu postępowania naprawczego w spółce Energobaltic Sp. z o.o. uwzględniając postanowienie Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ o stwierdzeniu wykonania układu zawartego na zgromadzeniu wierzycieli w dniu 29 czerwca 2009 roku w postępowaniu naprawczym między spółką Energobaltic Sp. z o.o. a wierzycielami (patrz nota 17 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/17.-aktywa-trwale-lub-grupy-do-zbycia-przeznaczone-do-sprzedazy>> skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2009).

Postępowania, którego stroną są pozostałe spółki z Grupy

Postępowanie sądowe z powództwa WANDEKO, którego stroną jest spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o.

Przeciwko spółce LOTOS Paliwa Sp. z o.o. toczy się postępowanie sądowe z powództwa pana Andrzeja Wójcika prowadzącego działalność

gospodarczą pod nazwą WANDEKO. W dniu 28 października 2009 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku Wydział IX Gospodarczy wydał wyrok zaoczny i zasądził od spółki na rzecz powoda kwotę 1.921 tys. zł wraz z odsetkami umownymi. Spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. utworzyła w 2009 roku rezerwę na zasądzoną kwotę wraz z odsetkami w wysokości 15.318 tys. zł. Spółka zaskarżyła wyrok składając sprzeciw od wyroku zaocznego do Sądu Okręgowego w Gdańsku w dniu 10 listopada 2009 roku. Postanowieniem z dnia 28 grudnia 2010 roku Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie pana Andrzeja Wójcika na postanowienie Sądu Okręgowego w Gdańsku o odmowie uchylenia postanowienia w przedmiocie uchylenia rygoru natychmiastowej wykonalności wyroku zaocznego i zasądził na rzecz spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. zwrot kosztów postępowania. W okresie sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2013 roku, w ślad za wcześniejszymi postanowieniami Sądu Okręgowego w Gdańsku i Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, Komornik Sądowy wydał postanowienie o uchyleniu, ustanowionego tytułem zabezpieczenia roszczeń powoda w 2009 roku, zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. w kwocie 18.320 tys. zł, w związku z powyższym Grupa zaprzestała prezentacji powyższej kwoty w pozycji *Środki pieniężne zablokowane na rachunkach bankowych w ramach Krótkoterminowych aktywów finansowych*.

Ostatnia rozprawa sądowa odbyła się w dniu 28 stycznia 2015 roku. Sąd odłożył publikację wyroku do dnia 25 maja 2015 roku. Na dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego sprawa jest w toku. Na dzień 31 grudnia 2014 roku spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. wykazuje rezerwę (patrz nota 30.1) na zasądzoną kwotę wraz z naliczonymi w poprzednich latach odsetkami o której mowa powyżej.

Postępowania, których stroną jest spółka LOTOS Gaz S.A. w likwidacji

W dniu 23 lipca 2009 roku Sąd Rejonowy dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie ogłosił upadłość likwidacyjną spółki KRAK - GAZ Sp. z o.o. (spółka zależna LOTOS Gaz S.A., obecnie LOTOS Gaz S.A. w likwidacji). Ponieważ majątkiem spółki zarządza syndyk masy upadłości, spółka LOTOS Gaz S.A. w likwidacji utraciła kontrolę nad spółką KRAK-GAZ Sp. z o.o. Od 2009 roku spółka KRAK-GAZ Sp. z o.o. nie jest objęta konsolidacją (patrz nota 17 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/17.-aktywa-trwale-lub-grupy-do-zbycia-przeznaczone-do-sprzedazy>> skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2009). Spółka LOTOS Gaz S.A. w likwidacji w dniu 24 września 2009 roku dokonała zgłoszenia wierzytelności. W dniu 13 marca 2012 roku Sędzia komisarz postępowania upadłościowego spółki KRAK-GAZ Sp. z o.o. wydał postanowienie uwzględniające wierzytelności spółki LOTOS Gaz S.A. w likwidacji w łącznej kwocie 23.695 tys. zł, w tym kwotę należności głównej w wysokości 21.435 tys. zł oraz uznał, jako zabezpieczone hipotekami wierzytelności w wysokości 21.132 tys. zł, postanowienie jest prawomocne. W dniu 27 marca 2014 roku zgodnie z odrębnym planem podziału funduszy uzyskanych w ramach postępowania upadłościowego spółka LOTOS Gaz S.A. w likwidacji (otrzymała kwotę 3.067 tys. zł). Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego postępowanie upadłościowe jest nadal w toku.

35.2 Pozostałe zobowiązania warunkowe

- Od dnia 20 sierpnia 2014 roku Jednostka Dominująca posiada zabezpieczenie akcyzowe stanowiące złożony do Urzędu Celnego w Gdańsku weksel z własnego wystawienia do kwoty 240.000 tys. zł, jako zabezpieczenie akcyzowe ryczałtowe na kwotę 800.000 tys. zł. Termin ważności tego zabezpieczenia określony został na dzień 19 sierpnia 2015 roku. Ponadto na dzień 31 grudnia 2014 roku w depozycie Naczelnika Urzędu Celnego w Gdańsku znajduje się drugi weksel z własnego wystawienia do kwoty 240.000 tys. zł, który zostanie zwrócony Spółce po formalnym rozliczeniu poprzedniego ryczałtowego zabezpieczenia akcyzowego na kwotę 800.000 tys. zł obowiązującego w okresie od dnia 20 sierpnia 2013 roku do dnia 19 sierpnia 2014 roku.
- Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku obowiązywała wystawiona w dniu 17 czerwca 2008 roku przez spółkę LOTOS Petrobaltic S.A. bezwarunkowa i nieodwołalna gwarancja na rzecz rządu Norweskiego za działania spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS w zakresie poszukiwań i wydobycia na Norweskim Szelfie Kontynentalnym. Spółka LOTOS Petrobaltic S.A. w wystawionej gwarancji zobowiązuje się ponieść pełną odpowiedzialność finansową tytułem zabezpieczenia wszelkich zobowiązań mogących powstać w związku z działalnością spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS w ramach poszukiwań i wydobycia naturalnych złóż znajdujących się pod dnem morza, w tym składowania i transportu przy pomocy innych środków transportu niż statki na Norweskim Szelfie Kontynentalnym.
- W dniu 13 maja 2014 roku zawarto porozumienie pomiędzy spółką LOTOS Petrobaltic S.A. a CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o. („CalEnergy”) dotyczące warunkowego zwrotu kosztów projektu Baltic Gas (projekt szerzej opisano w **nocie 2** do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013) przewidującego, że w przypadku cofnięcia koncesji B - 4 i B - 6 (ważnych do 11 maja 2032 roku oraz 7 listopada 2032 roku) w okresie 12 miesięcy od dnia porozumienia, spółka LOTOS Petrobaltic S.A. zwróci wkłady wniesione i udokumentowane przez CalEnergy na realizację drugiej fazy prac projektowych oraz wynagrodzenie płatne dla spółki LOTOS Petrobaltic S.A. przez CalEnergy. Łączna wysokość warunkowych zobowiązań nie przekroczy kwoty 13.900 tys. USD netto.

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
> 36. Informacje o podmiotach powiązanych

36. Informacje o podmiotach powiązanych

36.1 Informacje o transakcjach z jednostkami powiązanymi, w których Grupa posiada udziały

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności		
Sprzedaż	456.244	20.103
Zakupy	510	1.032
Zakupy rzeczowych aktywów trwałych	14	-
Przychody z tytułu odsetek	2	-

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	1 stycznia 2013 (dane przekształcone)
Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności				
Należności	18	23.318	16.670	5.014
Zobowiązania	30	208	215	276

W roku 2014 i 2013 Grupa przeprowadzała istotne transakcje ze spółką LOTOS - Air BP Polska Sp. z o.o. głównie z tytułu sprzedaży paliwa lotniczego. Łączna wartość tych transakcji w roku 2014 wynosiła 455.578 tys. zł (w 2013 roku: 19.533 tys. zł). Na dzień 31 grudnia 2014 roku saldo nierozliczonych należności z tytułu powyższych transakcji wynosiło 23.291 tys. zł (31 grudnia 2013: 16.321 tys. zł).

Ponadto w 2013 roku spółka LOTOS Petrobaltic S.A. (segment wydobywczy), jako drugi komandytariusz spółki Baltic Gas spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp.k. podwyższyła swój wkład w ww. spółce pokrywając go między innymi aportem aktywów trwałych związanych ze złożami B-4, B-6 w kwocie 51.700 tys. zł.

Podstawowe informacje dotyczące wspólnych przedsięwzięć, w których Grupa posiada udziały przedstawiono w notce 2 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/2.-sklad-grupy-kapitalowej-oraz-jego-zmiany>> , a dodatkowe ujawnienia na temat wspólnych przedsięwzięć wycenianych metodą praw własności wykazano w notce 16 <<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/16.-wspolne-przedsiwziecia-wyceniane-metoda-praw-wlasnosc>> .

36.2 Podmiot sprawujący kontrolę nad Grupą

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku Skarb Państwa był właścicielem 53,19% akcji Grupy LOTOS S.A. W latach 2013 i 2014 nie wystąpiły transakcje pomiędzy Grupą LOTOS S.A. a Skarbem Państwa.

36.2.1 Transakcje z jednostkami powiązanymi, w których Skarb Państwa sprawuje kontrolę, współkontrolę lub ma na nie znaczący wpływ

W roku 2014 Grupa przeprowadziła transakcje z podmiotami powiązanymi poprzez Skarb Państwa, których łączna wartość była istotna. Transakcje były przeprowadzone na zasadach rynkowych i związane były z bieżącą działalnością operacyjną Grupy. Transakcje dotyczyły głównie sprzedaży paliw, sprzedaży i zakupu usług magazynowania, zakupu usług transportowych, energii, gazu ziemnego oraz innych paliw.

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013
Sprzedaż	640.112	353.978
Zakupy	1.447.552	1.649.885

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Należności	27.205	39.231
Zobowiązania	134.198	241.626

36.3 Wynagrodzenie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz informacje o pożyczkach i świadczeniach o podobnym charakterze udzielonych osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących

Wynagrodzenie wypłacone członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Spółki

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013
Zarząd		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia), w tym:	1.346	1.580
- wypłacona nagroda roczna	-	249 ⁽¹⁾
- nagrody jubileuszowe	57	41
Zarząd – jednostki zależne⁽²⁾		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia)	3.646	3.562
Rada Nadzorcza		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia)	228	246
Razem⁽³⁾	5.220	5.388

⁽¹⁾ Wypłacone w 2013 roku wynagrodzenie z tytułu nagrody rocznej za rok 2012.

⁽²⁾ Wynagrodzenie wypłacone członkom Zarządu Spółki z tytułu pełnienia funkcji we władzach spółek bezpośrednio i pośrednio zależnych.

⁽³⁾ Wartość wynagrodzenia uwzględnia zmiany w składzie Rady Nadzorczej Spółki.

Pozostałe świadczenia pracownicze

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Zarząd		
Świadczenia po okresie zatrudnienia, nagrody jubileuszowe i pozostałe świadczenia	631	522
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu nagrody rocznej ⁽¹⁾	156	311
Razem	787	833

⁽¹⁾ Zgodnie z ustawą o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (tzw. ustawa kominowa).

W roku 2014 oraz 2013 Spółka nie udzieliła pożyczek i świadczeń o podobnym charakterze osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących. Ponadto, nie wystąpiły inne znaczące transakcje z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki. Grupa LOTOS S.A. nie uzyskała wiedzy o transakcjach zawartych przez ich małżonków, krewnych lub powinowatych w linii prostej do drugiego stopnia lub związanymi z tytułu opieki, przysposobienia lub kurateli, bądź z innymi osobami, z którymi mają osobiste powiązania ze Spółką lub z podmiotem Grupy Kapitałowej LOTOS.

36.4 Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej

Wynagrodzenie wypłacone głównej kadrze kierowniczej (za wyjątkiem członków Zarządu Spółki)

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia), w tym:	26.918	30.187
- wypłacona nagroda roczna	3.331 ⁽¹⁾	5.606 ⁽²⁾

⁽¹⁾ Wypłacone w 2014 roku wynagrodzenie z tytułu nagrody rocznej za rok 2013.

⁽²⁾ Wypłacone w 2013 roku wynagrodzenie z tytułu nagrody rocznej za rok 2012.

Pozostałe świadczenia pracownicze

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Świadczenia po okresie zatrudnienia, nagrody jubileuszowe i pozostałe świadczenia	12.190	8.886
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu nagrody rocznej	3.875	7.163
Pożyczki i świadczenia o podobnym charakterze	31	6

Ponadto w roku 2014 Grupa udzieliła członkom głównej kadry kierowniczej pożyczki w kwocie 30 tys. zł. W roku 2013 Grupa nie udzieliła pożyczek i świadczeń o podobnym charakterze członkom głównej kadry kierowniczej.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

37. Istotne zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy

- W dniu 9 stycznia 2015 roku Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował:
(i) podwyższenie kapitału zakładowego Spółki z kwoty 129.873.362 zł do kwoty 184.873.362 zł w drodze emisji 55.000.000 akcji zwykłych na okaziciela serii D Spółki o wartości nominalnej 1 zł każda wyemitowanych na podstawie uchwały nr 2 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 8 września 2014 roku w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Spółki w drodze emisji nowych akcji, oferty publicznej akcji nowej emisji, ustalenia dnia 18 listopada 2014 roku jako dnia prawa poboru akcji nowej emisji, dematerializacji oraz ubiegania się o dopuszczenie praw poboru, praw do akcji oraz akcji nowej emisji do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. oraz zmiany statutu Spółki, a także upoważnienia Rady Nadzorczej do ustalenia tekstu jednolitego statutu Spółki, której treść została podana do publicznej wiadomości w raporcie bieżącym nr 19/2014 z dnia 8 września 2014 roku („Uchwała Emisyjna”) oraz (ii) zmianę Statutu Spółki dokonaną na podstawie Uchwały Emisyjnej.

Na dzień 9 stycznia 2015 roku ogólna liczba głosów wynikających ze wszystkich wyemitowanych akcji Spółki, po zarejestrowaniu podwyższenia kapitału zakładowego oraz akcji serii D, wynosi 184.873.362 głosów, natomiast kapitał zakładowy jest reprezentowany przez 184.873.362 akcji zwykłych Spółki o wartości nominalnej 1 zł każda, w tym: (i) 78.700.000 akcji serii A; (ii) 35.000.000 akcji serii B; (iii) 16.173.362 akcji serii C oraz (iv) 55.000.000 akcji serii D.

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia
> 38. Zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

38. Zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 5 marca 2015 roku.

Podpisy członków Zarządu oraz osoby odpowiedzialnej za prowadzenie ksiąg rachunkowych Grupy LOTOS S.A.

Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny	Paweł Olechnowicz
Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Ekonomiczno - Finansowych	Mariusz Machajewski
Wiceprezes Zarządu ds. Poszukiwań i Wydobywania	Zbigniew Paszkowicz
Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Produkcji i Rozwoju	Marek Sokołowski
Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Handlu	Maciej Szozda
Główny Księgowy	Tomasz Południwski

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Opinia niezależnego biegłego rewidenta

Ernst & Young Audit Polska
 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. z o.o.
 Ref:000 DMZ 1
 00-124 Warszawa
 Tel. +48 22 557 70 00
 Faks +48 22 557 70 03
 wnt52aw@uk.ey.com
 www.ey.com/pl

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Dla Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy oraz Rady Nadzorczej Spółki Grupa LOTOS S.A.

1. Przeprowadziliśmy badanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej LOTOS („Grupy”), w której jednostką dominującą jest Grupa LOTOS S.A. („Spółka”) z siedzibą w Gdańsku, ul. Elbląska 135, za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku, obejmującego skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2014 roku, skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów, skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych, skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za okres od dnia 1 stycznia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2014 roku oraz dodatkowe informacje i objaśnienia („załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe”).
2. Za rzetelność i jasność załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jak również za jego sporządzenie zgodnie z wymagającymi zastosowania zasadami (polityką) rachunkowości oraz za prawidłowość dokumentacji konsolidacyjnej odpowiada Zarząd Spółki. Ponadto Zarząd Spółki oraz członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z działalności Grupy spełniały wymagania przewidziane w ustawie z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz.U. 2013.330 z późn. zm. – „ustawa o rachunkowości”). Naszym zadaniem było zbadanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz wyrażenie, na podstawie badania, opinii o tym czy jest ono we wszystkich istotnych aspektach zgodne z wymagającymi zastosowania zasadami (polityką) rachunkowości oraz czy rzetelnie i jasno przedstawia ono, we wszystkich istotnych aspektach, sytuację majątkową i finansową, jak też wynik finansowy Grupy.
3. Badanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:
  - rozdziału 7 ustawy o rachunkowości,
  - krajowych standardów rewizji finansowej, wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce,
 w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność, czy sprawozdanie to nie zawiera istotnych nieprawidłowości. W szczególności, badanie obejmowało sprawdzenie – w dużej mierze metodą wrywkową – dokumentacji, z której wynikają kwoty i informacje zawarte w załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Badanie obejmowało również ocenę poprawności przyjętych i stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości i znaczących szacunków dokonanych przez Zarząd Spółki, jak i ogólnej prezentacji załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Uważamy, że przeprowadzone przez nas badanie dostarczyło nam wystarczających podstaw do wyrażenia opinii o załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym traktowanym jako całość.
4. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za poprzedni rok obrotowy zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku było przedmiotem naszego badania i z dniem 3 marca 2014 roku wydaliśmy opinię z uzupełniającym objaśnieniem o tym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym dotyczącym wskazanych przez Zarząd Spółki niepewności co do realizowalności aktywów ujętych w związku z projektem zagospodarowania złoża YME w Norwegii.

5. Naszym zdaniem załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe, we wszystkich istotnych aspektach:
- przedstawia rzetelnie i jasno wszystkie informacje istotne dla oceny wyniku finansowego działalności gospodarczej za okres od dnia 1 stycznia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2014 roku, jak też sytuacji majątkowej i finansowej badanej Grupy na dzień 31 grudnia 2014 roku;
  - sporządzone zostało zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez UE;
  - jest zgodne z wpływającymi na formę i treść sprawozdania finansowego przepisami prawa regulującymi przygotowanie sprawozdań finansowych.
6. Nie zgłaszając zastrzeżeń do załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, zwracamy uwagę na punkt 13.1.2 not objaśniających do załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w którym opisano między innymi istotne kwestie związane z projektem zagospodarowania złoża YME w Norwegii, w tym aktualny status tego projektu, rozważane dalsze scenariusze, a także dokonany i ujęty w załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym odpis aktualizujący całość pozostałych nakładów inwestycyjnych związanych z tym projektem w łącznej kwocie 578 milionów złotych. Wpływ dokonanego odpisu z tytułu utraty wartości aktywów YME na skonsolidowany wynik finansowy netto po uwzględnieniu efektu podatku odroczonego wynosi 196 milionów złotych.
7. Zapoznaliśmy się ze sprawozdaniem Zarządu Spółki na temat działalności Grupy w okresie od dnia 1 stycznia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2014 roku oraz zasad sporządzenia rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego („sprawozdanie z działalności”) i uznaliśmy, że informacje pochodzące z załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są z nim zgodne. Informacje zawarte w sprawozdaniu z działalności uwzględniają odpowiednie postanowienia rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. 2014.133 - „rozporządzenie w sprawie informacji bieżących i okresowych”).

w imieniu
Ernst & Young Audyt Polska spółka
z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.
Rondo ONZ 1, 00-124 Warszawa
nr ewid. 130

Kluczowy Biegły Rewident

Marcin Zieliński
biegły rewident
nr 10402

Ernst & Young Audyt Polska
spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
spółka komandytowa
Rondo ONZ 1, 00-124 Warszawa

Warszawa, dnia 5 marca 2015 roku

Dane finansowe > Raport z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Raport z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego

GRUPA KAPITAŁOWA LOTOS

**RAPORT Z BADANIA SKONSOLIDOWANEGO
SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO
ZA ROK ZAKOŃCZONY
DNIA 31 GRUDNIA 2014 ROKU**

I. CZĘŚĆ OGÓLNA

1. Informacje ogólne

Jednostką dominującą w Grupie Kapitałowej LOTOS (zwanej dalej „Grupą” lub „Grupą Kapitałową”) jest Grupa LOTOS S.A. („jednostka dominująca”, „Spółka”).

Jednostka dominująca została utworzona Aktem Notarialnym z dnia 18 września 1991 roku. Siedziba jednostki dominującej mieści się w Gdańsku, ul. Elbląska 135.

Jednostka dominująca jest emitentem papierów wartościowych, o których mowa w art. 4 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 19 lipca 2002 r. nr 1606/2002/WE w sprawie stosowania międzynarodowych standardów rachunkowości (Dz.Urz. WE L 243 z 11 września 2002 roku, str. 1; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 29, str. 609) i na podstawie art. 55.5 Ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz.U. 2013.330 z późn. zm. – „ustawa o rachunkowości”) sporządza skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez UE. Obowiązek ten dotyczy skonsolidowanych sprawozdań finansowych za rok obrotowy rozpoczynający się w 2005 roku i później.

W dniu 10 kwietnia 2002 roku jednostka dominująca została wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000106150.

Jednostka dominująca posiada numer NIP: 5830000960 nadany w dniu 9 czerwca 1993 roku oraz symbol REGON: 190541636 nadany w dniu 25 lutego 1998 roku.

Podstawowym przedmiotem działalności jednostki dominującej jest:

- górnictwo ropy naftowej i gazu ziemnego (PKD 06),
- wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (PKD 19),
- produkcja gazów technicznych (PKD 20.11),
- produkcja pozostałych podstawowych chemikaliów nieorganicznych (PKD 20.13),
- produkcja pozostałych podstawowych chemikaliów organicznych (PKD 20.14),
- produkcja tworzyw sztucznych w formach podstawowych (PKD 20.16),
- wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (PKD 35),
- pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody (PKD 36),
- roboty związane z budową rurociągów, linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych (PKD 42.2),
- wykonywanie instalacji elektrycznych, wodno-kanalizacyjnych i pozostałych instalacji budowlanych (PKD 43.2),
- sprzedaż hurtowa paliw i produktów pochodnych (PKD 46.71),
- sprzedaż hurtowa wyrobów chemicznych (PKD 46.75),
- transport kolejowy towarów (PKD 49.2),
- transport rurociągowy (PKD 49.5),

1. Informacje ogólne (ciąg dalszy)

- przeladunek towarów (PKD 52.24),
- magazynowanie i przechowywanie towarów (PKD 52.1),
- badania i analizy techniczne (PKD 71.2),
- badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie pozostałych nauk przyrodniczych i technicznych (PKD 72.19).

Zakres działalności podmiotów zależnych oraz wspólnych przedsięwzięć jest związany z działalnością jednostki dominującej.

W dniu 31 grudnia 2014 roku kapitał podstawowy jednostki dominującej wynosił 184.873 tysiące złotych. Kapitał własny Grupy na ten dzień wynosił 8.258.463 tysiące złotych.

Zgodnie z art. 69 Ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz spółkach publicznych z dnia 29 lipca 2005 roku (Dz. U. nr 184 z 2005 roku, poz. 1539, z późniejszymi zmianami), zgodnie z raportem bieżącym Spółki nr 38/2014 z dnia 25 listopada 2014 roku struktura własności kapitału podstawowego Spółki była następująca:

	Liczba akcji	Liczba głosów	Wartość nominalna akcji	Udział w kapitale podstawowym
Skarb Państwa	69.076.392	69.076.392	69.076.392	53,19%
ING OFE	7.800.000	7.800.000	7.800.000	6,01%
Pozostali akcjonariusze	52.996.970	52.996.970	52.996.970	40,80%
Razem	129.873.362	129.873.362	129.873.362	100,00%

Zmiany kapitału podstawowego Spółki w roku obrotowym były następujące:

	Liczba akcji	Wartość nominalna akcji
Stan na początek okresu	129.873.362	129 873 362
Podwyższenie kapitału	55.000.000	55 000 000
Stan na koniec okresu	184 873 362	184 873 362

1. Informacje ogólne (ciąg dalszy)

W dniu 8 września 2014 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki Dominującej podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego spółki w drodze emisji nowych akcji, oferty publicznej akcji nowej emisji, ustalenia dnia 18 listopada 2014 roku jako dnia prawa poboru akcji nowej emisji, dematerializacji oraz ubiegania się o dopuszczenie praw poboru, praw do akcji oraz akcji nowej emisji do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. oraz zmiany statutu Spółki, a także upoważnienia Rady Nadzorczej do ustalenia tekstu jednolitego statutu Spółki.

Zarząd Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. uchwałą nr 1396/2014 z dnia 11 grudnia 2014 roku postanowił wprowadzić z dniem 12 grudnia 2014 roku w trybie zwykłym do obrotu giełdowego na rynku podstawowym 55 000 000 praw do akcji zwykłych na okaziciela serii D Spółki o wartości nominalnej 1 złoty każda oznaczonych przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. kodem PLLOTOS00074.

W skład Zarządu Spółki Dominującej na dzień 5 marca 2015 roku wchodził:

Paweł Olechnowicz	- Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny
Marek Sokolowski	- Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Produkcji i Rozwoju
Mariusz Machajewski	- Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Ekonomiczno-Finansowych
Maciej Szozda	- Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Handlu
Zbigniew Paszkowicz	- Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Poszukiwań i Wydobywania

W okresie sprawozdawczym oraz od dnia bilansowego do daty opinii nie było zmian w składzie Zarządu Spółki Dominującej.

2. Skład Grupy Kapitałowej

Na dzień 31 grudnia 2014 roku w skład Grupy Kapitałowej LOTOS wchodziły następujące jednostki zależne (bezpośrednio i pośrednio):

Nazwa jednostki	metoda konsolidacji	Rodzaj opinii o sprawozdaniu finansowym	Podmiot uprawniony, który przeprowadził badanie sprawozdania finansowego	Dzień bilansowy, na który sporządzono sprawozdanie finansowe
LOTOS Paliwa Sp. z o.o.	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń	Ernst & Young Audyt Polska sp. z o.o. sp. k.	31.12.2014
LOTOS Oil S.A.	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń	Ernst & Young Audyt Polska sp. z o.o. sp. k.	31.12.2014
LOTOS Asfalt Sp. z o.o.	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń	Ernst & Young Audyt Polska sp. z o.o. sp. k.	31.12.2014
LOTOS Kolej Sp. z o.o.	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń	Ernst & Young Audyt Polska sp. z o.o. sp. k.	31.12.2014
LOTOS Petrobaltic S.A. (spółka posiada swoją grupę kapitałową)	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń zawierająca uzupełniające objaśnieniem	Ernst & Young Audyt Polska sp. z o.o. sp. k.	31.12.2014
Energobaltic Sp. z o.o.	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń	Ernst & Young Audyt Polska sp. z o.o. sp. k.	31.12.2014
B8 Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością BALTIC S.K.A.	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń zawierająca uzupełniające objaśnieniem	Ernst & Young Audyt Polska sp. z o.o. sp. k.	31.10.2014
LOTOS Serwis Sp. z o.o.	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń	FY Audit Sp. z o.o.	31.12.2014
LOTOS Lab Sp. z o.o.	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń	FY Audit Sp. z o.o.	31.12.2014
LOTOS Straż Sp. z o.o.	konsolidacja pełna	brak obowiązku badania	brak obowiązku badania	31.12.2014
LOTOS Ochrona Sp. z o.o.	konsolidacja pełna	brak obowiązku badania	brak obowiązku badania	31.12.2014
LOTOS Terminale S.A. (spółka posiada swoją grupę kapitałową)	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń zawierająca uzupełniające objaśnienie	REWIT Południe Sp. z o.o.	31.12.2014
LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o.	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń	REWIT Południe Sp. z o.o.	31.12.2014
LOTOS Infrastruktura S.A. (spółka posiada swoją grupę kapitałową)	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń	REWIT Południe Sp. z o.o.	31.12.2014

2. Skład Grupy Kapitałowej (ciąg dalszy)

Nazwa jednostki	Metoda konsolidacji	Rodzaj opinii o sprawozdaniu finansowym	Podmiot uprawniony, który przeprowadził badanie sprawozdania finansowego	Dzień bilansowy, na który sporządzono sprawozdanie finansowe
RCEkonergia Sp. z o.o.	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń	REWIT Południe Sp. z o.o.	31.12.2014
LOTOS Exploration and Production Norge AS	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń	Ernst & Young Audit AS, Norwegia	31.12.2014
AB LOTOS Geonafra (spółka posiada swoją grupę kapitałową)	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń	Ernst & Young Baltic UAB, Litwa	31.12.2014
UAB Genciu Nafta	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń	Ernst & Young Baltic UAB, Litwa	31.12.2014
UAB Manifoldas	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń	Ernst & Young Baltic UAB, Litwa	31.12.2014
B8 Sp. z o.o.	konsolidacja pełna	brak obowiązku badania	brak obowiązku badania	31.12.2014
Miliana Shipholding Company Ltd. (spółka posiada swoją grupę kapitałową)	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń	Savvides Audit Limited - Cypr	31.12.2014
Technical Ship Management Sp. z o.o. (spółka posiada swoją grupę kapitałową)	konsolidacja pełna	brak obowiązku badania	brak obowiązku badania	31.12.2014
SPV Baltic Sp. z o.o.	konsolidacja pełna	brak obowiązku badania	brak obowiązku badania	31.12.2014
Miliana Shipmanagement Ltd.	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń	Savvides Audit Limited - Cypr	31.12.2014
LOTOS Gaz S.A. w likwidacji	konsolidacja pełna	brak obowiązku badania	brak obowiązku badania	31.12.2014
LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o. w likwidacji	konsolidacja pełna	brak obowiązku badania	brak obowiązku badania	31.12.2014
Miliana Shipping Group Ltd. (spółka posiada swoją grupę kapitałową)	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń	Savvides Audit Limited - Cypr	31.12.2014
Aphrodite Offshore Services N.V.	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń	Savvides Audit Limited - Cypr	31.12.2014
Bazalt Navigation Co. Ltd.	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń	Savvides Audit Limited - Cypr	31.12.2014
Granit Navigation Company Ltd.	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń	Savvides Audit Limited - Cypr	31.12.2014

2. Skład Grupy Kapitałowej (ciąg dalszy)

Nazwa jednostki	Metoda konsolidacji	Rodzaj opinii o sprawozdaniu finansowym	Podmiot uprawniony, który przeprowadził badanie sprawozdania finansowego	Dzień bilansowy, na który sporządzono sprawozdanie finansowe
LOTOS Gaz S.A. w likwidacji	konsolidacja pełna	brak obowiązku badania	brak obowiązku badania	31.12.2014
LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o. w likwidacji	konsolidacja pełna	brak obowiązku badania	brak obowiązku badania	31.12.2014
Miliana Shipping Group Ltd. (spółka posiada swoją grupę kapitałową)	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń	Savvides Audit Limited - Cypr	31.12.2014
Aphrodite Offshore Services N.V.	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń	Savvides Audit Limited - Cypr	31.12.2014
Bazalt Navigation Co. Ltd.	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń	Savvides Audit Limited - Cypr	31.12.2014
Granit Navigation Company Ltd.	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń	Savvides Audit Limited - Cypr	31.12.2014
St. Barbara Navigation Company Ltd.	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń	Savvides Audit Limited - Cypr	31.12.2014
Petro Icarus Company Ltd.	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń	Savvides Audit Limited - Cypr	31.12.2014
Petro Aphrodite Company Ltd.	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń	Savvides Audit Limited - Cypr	31.12.2014

Następujące wspólne przedsięwzięcia wykazane zostały metodą praw własności w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy na dzień 31 grudnia 2014 roku:

Nazwa podmiotu i siedziba	Rodzaj działalności
UAB Minijos Nafta	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej
LOTOS-Air BP Polska Sp. z o.o.	Handel paliwem lotniczym oraz usługi logistyczne
Baltic Gas Sp. z o.o.	Górnictwo ropy naftowej i gazu ziemnego (działalność usługowa wspomagająca eksploatację złóż ropy naftowej i gazu ziemnego)
Baltic Gas sp. z o.o. i wspólnicy sp.k	Górnictwo ropy naftowej i gazu ziemnego

Rodzaj zmian i wpływ wywołany zmianami w stosunku do roku ubiegłego w zakresie jednostek objętych konsolidacją został przedstawiony w nocie 2 dodatkowych informacji i objaśnień („informacja dodatkowa”) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku.

3. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe

3.1 Opinia biegłego rewidenta oraz badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. z siedzibą w Warszawie, Rondo ONZ 1 jest podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, wpisanym na listę pod numerem 130.

Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. w dniu 31 października 2012 roku została wybrana przez Radę Nadzorczą Grupy LOTOS S.A. do badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy.

Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. oraz kluczowy biegły rewident spełniają, w rozumieniu art. 56 ust. 3 i 4 Ustawy z dnia 7 maja 2009 roku o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (DzU z 2009 roku, nr 77, poz. 649, z późn. zm.), warunki do wyrażenia bezstronnej i niezależnej opinii o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Na podstawie umowy zawartej w dniu 30 lipca 2013 roku z Zarządem jednostki dominującej przeprowadziliśmy badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku.

Naszym zadaniem było wyrażenie opinii o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym na podstawie przeprowadzonego przez nas badania. Przeprowadzone w trakcie badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego procedury były zaprojektowane tak, aby umożliwić wydanie opinii o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym traktowanym jako całość. Nasze procedury nie obejmowały uzupełniających informacji, które nie mają wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe traktowane jako całość.

Na podstawie naszego badania, z dniem 5 marca 2014 roku wydaliśmy opinię biegłego rewidenta z uzupełniającym objaśnieniem o następującej treści:

„Dla Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy oraz Rady Nadzorczej Spółki Grupa LOTOS S.A.

1. Przeprowadziliśmy badanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej LOTOS („Grupy”), w której jednostką dominującą jest Grupa LOTOS S.A. („Spółka”) z siedzibą w Gdańsku, ul. Elbląska 135, za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku, obejmującego skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2014 roku, skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów, skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych, skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za okres od dnia 1 stycznia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2014 roku oraz dodatkowe informacje i objaśnienia („załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe”).
2. Za rzetelność i jasność załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jak również za jego sporządzenie zgodnie z wymagającymi zastosowania zasadami (polityką) rachunkowości oraz za prawidłowość dokumentacji konsolidacyjnej odpowiada Zarząd Spółki. Ponadto Zarząd Spółki oraz członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z działalności Grupy spełniały

3.1 Opinia biegłego rewidenta oraz badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego (ciąg dalszy)

wymagania przewidziane w ustawie z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz.U. 2013.330 z późn. zm. – „ustawa o rachunkowości”). Naszym zadaniem było zbadanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz wyrażenie, na podstawie badania, opinii o tym czy jest ono we wszystkich istotnych aspektach zgodne z wymagającymi zastosowania zasadami (polityką) rachunkowości oraz czy rzetelnie i jasno przedstawia ono, we wszystkich istotnych aspektach, sytuację majątkową i finansową, jak też wynik finansowy Grupy.

3. Badanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:

- rozdziału 7 ustawy o rachunkowości,
- krajowych standardów rewizji finansowej, wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce,

w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność, czy sprawozdanie to nie zawiera istotnych nieprawidłowości. W szczególności, badanie obejmowało sprawdzenie – w dużej mierze metodą wrywkową – dokumentacji, z której wynikają kwoty i informacje zawarte w załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Badanie obejmowało również ocenę poprawności przyjętych i stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości i znaczących szacunków dokonanych przez Zarząd Spółki, jak i ogólnej prezentacji załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Uważamy, że przeprowadzone przez nas badanie dostarczyło nam wystarczających podstaw do wyrażenia opinii o załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym traktowanym jako całość.

4. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za poprzedni rok obrotowy zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku było przedmiotem naszego badania i z dniem 3 marca 2014 roku wydaliśmy opinię z uzupełniającym objaśnieniem o tym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym dotyczącym wskazanych przez Zarząd Spółki niepewności co do realizowalności aktywów ujętych w związku z projektem zagospodarowania złoża YME w Norwegii.

5. Naszym zdaniem załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe, we wszystkich istotnych aspektach:

- przedstawia rzetelnie i jasno wszystkie informacje istotne dla oceny wyniku finansowego działalności gospodarczej za okres od dnia 1 stycznia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2014 roku, jak też sytuacji majątkowej i finansowej badanej Grupy na dzień 31 grudnia 2014 roku;
- sporządzone zostało zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez UE;
- jest zgodne z wpływającymi na formę i treść sprawozdania finansowego przepisami prawa regulującymi przygotowanie sprawozdań finansowych.

6. Nie zgłaszając zastrzeżeń do załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, zwracamy uwagę na punkt 13.1.2 not objaśniających do załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w którym opisano między innymi istotne kwestie związane z projektem zagospodarowania złoża YME w Norwegii, w tym aktualny status tego projektu, rozważane dalsze scenariusze, a także dokonany i ujęty w załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym odpis aktualizujący całość pozostałych nakładów inwestycyjnych

3.1 Opinia biegłego rewidenta oraz badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego (ciąg dalszy)

związanych z tym projektem w łącznej kwocie 578 milionów złotych. Wpływ dokonanego odpisu z tytułu utraty wartości aktywów YME na skonsolidowany wynik finansowy netto po uwzględnieniu efektu podatku odroczonego wynosi 196 milionów złotych.

7. Zapoznaliśmy się ze sprawozdaniem Zarządu Spółki na temat działalności Grupy w okresie od dnia 1 stycznia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2014 roku oraz zasad sporządzenia rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego („sprawozdanie z działalności”) i uznaliśmy, że informacje pochodzące z załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są z nim zgodne. Informacje zawarte w sprawozdaniu z działalności uwzględniają odpowiednie postanowienia rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. 2014.133 - „rozporządzenie w sprawie informacji bieżących i okresowych”).”

Badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Spółki przeprowadziliśmy w okresie od 8 kwietnia 2014 roku do 5 marca 2015 roku, w tym w siedzibie Spółki od 14 kwietnia 2014 roku do 18 kwietnia 2014 roku, od 21 lipca 2014 roku do 1 sierpnia 2014 roku, od 13 października 2014 roku do 22 października 2014 roku, od 17 listopada 2014 roku do 21 listopada 2014 roku oraz od 2 lutego 2015 roku do 13 lutego 2015 roku.

3.2 Oświadczenia otrzymane i dostępność danych

Zarząd jednostki dominującej potwierdził swoją odpowiedzialność za rzetelność i jasność sprawozdania finansowego jak również za jego sporządzenie zgodnie z wymagającymi zastosowania zasadami (polityką) rachunkowości oraz prawidłowość dokumentacji konsolidacyjnej. Oświadczył on, iż udostępnił nam wszystkie sprawozdania finansowe jednostek objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym, dokumentację konsolidacyjną oraz pozostałe wymagane dokumenty oraz udzielił niezbędnych wyjaśnień. Otrzymaliśmy również pisemne oświadczenie z dnia 5 marca 2015 roku Zarządu jednostki dominującej o:

- kompletnym ujęciu informacji w dokumentacji konsolidacyjnej;
- wykazaniu wszelkich zobowiązań warunkowych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, oraz
- ujawnieniu w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wszelkich istotnych zdarzeń, które nastąpiły po dacie bilansu do dnia złożenia oświadczenia.

W oświadczeniu potwierdzono, że przekazane nam informacje były rzetelne i prawdziwe zgodnie z przekonaniem i najlepszą wiedzą Zarządu jednostki dominującej i objęły wszelkie zdarzenia mogące mieć wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Jednocześnie oświadczamy, że w trakcie badania sprawozdania finansowego nie nastąpiły ograniczenia zakresu badania.

3.3 Informacje o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy za poprzedni rok obrotowy

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku zostało zbadane przez Marcina Zielińskiego, kluczowego biegłego rewidenta nr 10402, działającego w imieniu Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. Działający w imieniu podmiotu uprawnionego kluczowy biegły rewident wydał o tym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku opinię z uzupełniającym objaśnieniem dotyczącym wskazanej przez Zarząd Spółki niepewności co do realizowalności aktywów ujętych w związku z projektem zagospodarowania złoża YME w Norwegii.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku zostało zatwierdzone przez Akcjonariuszy na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy w dniu 30 czerwca 2014 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy za rok obrotowy zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku wraz z opinią biegłego rewidenta, odpisem uchwały o zatwierdzeniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego, sprawozdaniem z działalności Grupy zostało złożone w dniu 7 lipca 2014 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym.

4. Sytuacja finansowa

4.1 Podstawowe dane i wskaźniki finansowe

Poniżej przedstawiono wybrane wskaźniki charakteryzujące sytuację finansową Grupy w latach 2012 – 2014, wyliczone na podstawie danych finansowych zawartych w sprawozdaniach finansowych za lata zakończone dnia 31 grudnia 2014 roku i dnia 31 grudnia 2013 roku, przy uwzględnieniu wpływu na prezentowane dane finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku zmiany metody ujęcia spółki UAB Minijos Nafta z konsolidacji proporcjonalnej na metodę praw własności.

	2014	2013	2012
suma bilansowa	18 947 157	20 284 754	20 005 008
kapitał własny	8 258 463	9 189 596	9 066 424
wynik finansowy netto	(1 466 372)	39 428	927 876
rentowność majątku (%)	(7,7)%	0,2%	4,6%
<u>wynik finansowy netto x 100%</u> suma aktywów			
rentowność kapitału własnego (%)	(16,0)%	0,4%	11,9%
<u>wynik finansowy netto x 100%</u> kapitał własny na początek okresu			
rentowność netto sprzedaży (%)	(5,1)%	0,1%	2,8%
<u>wynik finansowy netto x 100%</u> przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów			
płynność – wskaźnik płynności I	1,37	1,53	1,26
<u>aktywa obrotowe ogółem</u> zobowiązania krótkoterminowe			
płynność – wskaźnik płynności III	0,07	0,09	0,04
<u>środki pieniężne</u> zobowiązania krótkoterminowe			
szybkość obrotu należności	18 dni	20 dni	18 dni
<u>należności z tytułu dostaw i usług x 365 dni</u> przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów			

	2014	2013	2012
okres spłaty zobowiązań	21 dni	31 dni	25 dni
<u>zobowiązania z tytułu dostaw i usług x 365 dni</u> wartość sprzedanych towarów i materiałów + koszt wytworzenia sprzedanych produktów			
szybkość obrotu zapasów	49 dni	74 dni	68 dni
<u>zapasy x 365 dni</u> wartość sprzedanych towarów i materiałów + koszt wytworzenia sprzedanych produktów			
trwałość struktury finansowania (%)	72,4%	73,3%	72,3%
<u>(kapitał własny + rezerwy i zobowiązania długoterminowe) x 100%</u> suma pasywów			
obciążenie majątku zobowiązaniami (%)	56,4%	54,7%	54,7%
<u>(suma pasywów – kapitał własny) x 100%</u> suma aktywów			
wskaźnik inflacji:			
średnioroczny	0,00%	0,90%	3,70%
od grudnia do grudnia	(1,00)%	0,70%	2,40%

4.2 Komentarz

Analiza przedstawionych wielkości i wskaźników wskazuje na wystąpienie w 2014 roku następujących tendencji:

Wszystkie wskaźniki rentowności były ujemne w 2014 roku na skutek osiągnięcia straty netto w 2014 roku w porównaniu do wypracowanego zysku netto w latach ubiegłych.

Wskaźnik rentowności majątku w 2012 roku wyniósł 4,6%, a w kolejnym roku uległ obniżeniu o 4,4 punktu procentowego do poziomu 0,2%, a następnie w 2014 roku do poziomu (7,7)%. Wskaźnik rentowności kapitału własnego również uległ obniżeniu do poziomu (16,0)% w 2014 roku z poziomu 0,4% w 2013 roku oraz z poziomu 11,9% w 2012 roku. Wskaźnik rentowności netto sprzedaży wyniósł (5,1)% w 2014 roku i był niższy od 0,1% w 2013 roku oraz 2,8% w 2012 roku.

Wskaźnik płynności I uległ obniżeniu do poziomu 1,37 na dzień 31 grudnia 2014 roku w porównaniu do stanu na koniec 2013 roku, kiedy to wynosił 1,53, natomiast wzrósł w porównaniu do końca roku 2012, kiedy to wynosił 1,26. Obniżenie to było spowodowane spadkiem wartości majątku obrotowego.

4.2 Komentarz (ciąg dalszy)

Wskaźnik płynności III uległ obniżeniu na koniec 2014 roku do poziomu 0,07 w porównaniu do stanu na koniec 2013 roku kiedy to wynosił 0,09, natomiast uległ podwyższeniu w porównaniu do stanu na koniec 2012 roku, kiedy to wynosił 0,04. Obniżenie tego wskaźnika w porównaniu do 2013 roku wynikało z obniżenia stanu środków pieniężnych.

Szybkość obrotu należności w 2014 roku uległa skróceniu z 26 dni w 2013 roku do poziomu z 2012 roku, tj. 18 dni. Zmiana w 2014 roku wynikała z obniżenia poziomu należności krótkoterminowych, których wartość uległa większemu spadkowi aniżeli przychody.

Okres spłaty zobowiązań w 2014 roku wyniósł 21 dni i był krótszy niż w 2013 roku, gdy wynosił 31 dni, podczas gdy w 2012 roku wynosił 25 dni. Skrócenie okresu spłaty zobowiązań w 2014 roku w porównaniu z rokiem ubiegłym wynikało głównie ze spadku zobowiązań z tytułu dostaw i usług na koniec 2014 roku.

Z kolei wskaźnik szybkości obrotu zapasów w 2014 roku uległ skróceniu do 49 dni w porównaniu do 2013 roku, kiedy to wynosił 74 dni oraz 2012 roku, kiedy wynosił 68 dni. Spadek wskaźnika w 2014 roku w porównaniu z rokiem ubiegłym wynikało głównie ze spadku stanu zapasów przy jednocześnie niższym spadku kosztów działalności operacyjnej.

Wskaźniki trwałości struktury finansowania oraz obciążenia majątku zobowiązaniami według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku wskazują na wzrost zaangażowania kapitału obcego w finansowanie działalności Grupy na koniec 2014 roku w porównaniu do analogicznego stanu na koniec roku ubiegłego. Wskaźnik trwałości struktury finansowania według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku wyniósł 72,4% w porównaniu do 73,3% na koniec 2013 roku oraz 72,3% na koniec 2012 roku. Obniżenie się wskaźnika w 2014 roku w porównaniu z 2013 rokiem wynikało z wyższego wzrostu zobowiązań w stosunku do wzrostu kapitału własnego.

Obciążenie majątku zobowiązaniami w 2014 roku wzrosło o 1,7 p.p. w porównaniu do stanu zarówno na koniec 2013, jak i 2012 roku kiedy to wynosiło 56,4%. Wzrost ten wynika z niższego poziomu kapitału własnego.

4.3 Kontynuacja działalności

Podczas naszego badania nic nie zwróciło naszej uwagi, co powodowałoby nasze przekonanie, że jednostka dominująca nie jest w stanie kontynuować działalności przez co najmniej 12 miesięcy licząc od dnia 31 grudnia 2014 roku na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia przez nią dotychczasowej działalności.

Zarząd jednostki dominującej oświadczył, że będące podstawą sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego sprawozdania finansowe jednostek Grupy zostały sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności przez te jednostki przez okres nie krótszy niż 12 miesięcy od dnia 31 grudnia 2014 roku i że nie występują okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuowania działalności przez te jednostki.

II. CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA

1. Kompletność i poprawność dokumentacji konsolidacyjnej

Podczas badania nie stwierdziliśmy mogących mieć istotny wpływ na zbadane skonsolidowane sprawozdanie finansowe nieprawidłowości dokumentacji konsolidacyjnej, które nie zostałyby usunięte, w tym w zakresie spełnienia warunków, jakim powinna odpowiadać dokumentacja konsolidacyjna (a w szczególności obejmujących wyłączenia dotyczące korekt konsolidacyjnych).

2. Zasady i metody wyceny aktywów i zobowiązań oraz kapitałów własnych

Zasady (politykę) rachunkowości Grupy oraz wykazywania danych przedstawiono w nocie 7 informacji dodatkowej w sprawozdaniu finansowym Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku.

3. Charakterystyka składników skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Struktura aktywów, zobowiązań i kapitałów własnych Grupy została przedstawiona w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku.

Dane wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym są zgodne z dokumentacją konsolidacyjną.

3.1 Wartość firmy z konsolidacji oraz sposób dokonywania odpisów

Sposób ustalenia wartości firmy z konsolidacji, zasady oceny utraty wartości oraz dokonane odpisy z tytułu utraty wartości za rok obrotowy i do dnia bilansowego przedstawiono w nocie 14 informacji dodatkowej w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

3.2 Kapitał własny, w tym udziały niekontrolujące

Wykazany stan kapitałów własnych, w tym udziałów niekontrolujących jest zgodny z dokumentacją konsolidacyjną i odpowiednimi dokumentami prawnymi. Udziały niekontrolujące na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiły 175 tysięcy złotych. Udziały niekontrolujące zostały ustalone prawidłowo i są zgodne z dokumentacją konsolidacyjną.

Dane dotyczące kapitałów własnych przedstawiono w notach od 21 do 26 informacji dodatkowej w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

3.3 Rok obrotowy

Sprawozdania finansowe, będące podstawą sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego, wszystkich jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej zostały sporządzone na dzień 31 grudnia 2014 roku i obejmują dane finansowe za okres sprawozdawczy od dnia 1 stycznia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2014 roku.

4. Wyłączenia konsolidacyjne

4.1 Wyłączenia wzajemnych rozrachunków (należności i zobowiązań) oraz obrotów wewnętrznych (przychodów i kosztów) jednostek objętych konsolidacją

Dokonane wyłączenia wzajemnych rozrachunków (należności i zobowiązań) oraz obrotów wewnętrznych (przychodów i kosztów) jednostek objętych konsolidacją są zgodne z dokumentacją konsolidacyjną.

4.2 Wyłączenia wyników niezrealizowanych przez jednostki objęte konsolidacją, zawartych w wartości aktywów oraz z tytułu dywidend

Dokonane wyłączenia wyników niezrealizowanych przez jednostki objęte konsolidacją zawartych w wartości aktywów oraz z tytułu dywidend są zgodne z dokumentacją konsolidacyjną.

5. Sprzedaż całości lub części udziałów (akcji) w jednostce podporządkowanej

W roku obrotowym Grupa nie sprzedała żadnych udziałów (akcji) w jednostkach podporządkowanych.

6. Pozycje kształtujące wynik działalności Grupy

Charakterystyka pozycji kształtujących wynik działalności Grupy została przedstawiona w zbadanym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku.

7. Ślusność odstępstw od zasad konsolidacji i stosowania metody praw własności określonych w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez UE

W procesie sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie miały miejsca odstępstwa od zasad konsolidacji i stosowania metody praw własności.

8. Informacja dodatkowa

Informacja dodatkowa w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku sporządzona została, we wszystkich istotnych aspektach zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską.

9. Sprawozdanie z działalności Grupy

Zapoznaliśmy się ze sprawozdaniem Zarządu Spółki na temat działalności Grupy w okresie od dnia 1 stycznia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2014 roku oraz zasad sporządzenia rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego („sprawozdanie z działalności”) i uznaliśmy, że informacje pochodzące z załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są z nim zgodne. Informacje zawarte w sprawozdaniu z działalności uwzględniają postanowienia art. 49 ust. 2 ustawy o rachunkowości oraz Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (DzU 2014.133 z późn. zm.).

10. Zgodność z prawem

Uzyskaliśmy pisemne potwierdzenie od Zarządu jednostki dominującej, iż w roku sprawozdawczym nie zostały naruszone przepisy prawa, a także postanowienia statutów/ umów jednostek Grupy mające wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

11. Wykorzystanie pracy specjalistów

W trakcie naszego badania korzystaliśmy z wyników prac następujących niezależnych specjalistów:

- aktuariuszy odpowiedzialnych za wyliczenie wartości obecnej przyszłych zobowiązań wobec pracowników z innych tytułów niż wynagrodzenia,
- specjalistów do spraw szacunków zasobów węglowodorów na posiadanych koncesjach wydobywczych.

w imieniu
Ernst & Young Audyt Polska spółka
z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.
Rondo ONZ 1, 00-124 Warszawa
nr ewid. 130

Kluczowy Biegły Rewident

Marcin Zieliński
biegły rewident
nr 10402

Ernst & Young Audyt Polska
spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
spółka komandytowa
Rondo ONZ 1, 00-124 Warszawa

Warszawa, dnia 5 marca 2015 roku

Dane finansowe > Komentarz Zarządu

Komentarz Zarządu

Rozdział przedstawia komentarz Zarządu Grupy LOTOS do wyników za IV kwartał 2014 r. oraz sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej LOTOS w 2014 r.

Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej LOTOS za rok 2014

(PDF, 4.10 MB)

Komentarz Zarządu Grupy LOTOS S.A. do wyników skonsolidowanych za 4 kwartał 2014 roku

(PDF, 1.12 MB)

Interaktywny LOTOS w liczbach

Rozdział zawiera zestaw najważniejszych danych interaktywnych Grupy LOTOS. Kolumny tabel z danymi można przesuwac w celu łatwiejszego porównywania. Można również zaznaczać jako widoczne tylko interesujące okresy, sortować dane rosnąco lub malejąco.

INDEKS DANYCH:

Rynek kapitałowy	Skonsolidowana sprzedaż - narastająco
Struktura kapitału akcyjnego	Segmenty operacyjne - kwartalnie
Otoczenie makroekonomiczne	Segmenty operacyjne - narastająco
Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów - kwartalnie	Różnice kursowe operacyjne dla GK GL S.A. - kwartalnie
Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów - narastająco	LIFO - kwartalnie
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	Finansowe transakcje terminowe - kwartalnie
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych - kwartalnie	Zatrudnienie na koniec okresu - w osobach
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych - narastająco	Wskaźniki rentowności
Dane operacyjne segmentu produkcji i handlu - kwartalnie	Wskaźniki płynności
Dane operacyjne segmentu wydobywczego - kwartalnie	Wskaźniki zadłużenia
Detal - kwartalnie	Wskaźniki wyceny
Skonsolidowana sprzedaż - kwartalnie	

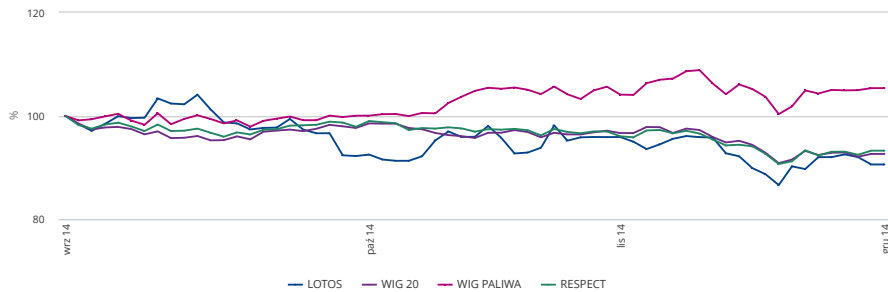

Rynek kapitałowy

Notowania akcji Grupy LOTOS S.A. na tle indeksów

ISIN	Giełda Papierów Wartościowych										Thomson Reuters					Bloomberg													
	PLOTOS00025										LTS					LTS.WA					LTS PW								
Reset Sortuj rosnąco Sortuj malejąco	1Q08	2Q08	3Q08	4Q08	1Q09	2Q09	3Q09	4Q09	1Q10	2Q10	3Q10	4Q10	1Q11	2Q11	3Q11	4Q11	1Q12	2Q12	3Q12	4Q12	1Q13	2Q13	3Q13	4Q13	1Q14	2Q14	3Q14	4Q14	
Cena na akcje na koniec okresu	zł	35,0	26,5	26,9	12,0	16,5	20,2	24,5	31,8	29,5	28,9	31,2	36,4	44,2	45,2	25,2	23,3	27,3	27,9	31,4	41,2	40,9	35,9	36,8	35,4	37,9	37,0	28,2	25,5
Min	zł	31,0	24,9	24,7	11,0	7,2	15,4	18,3	23,6	22,1	28,0	28,4	30,0	35,0	43,1	23,7	22,3	21,3	22,7	24,0	29,5	36,7	33,8	32,9	32,9	34,0	36,7	28,2	24,1
Max	zł	45,5	36,0	29,4	27,3	17,3	24,4	26,3	32,8	33,5	33,5	34,9	37,9	44,3	49,5	46,4	30,0	29,0	31,9	32,0	43,8	45,5	43,5	39,7	45,4	40,9	39,9	38,4	29,6
Liczba akcji	mln	113,7	113,7	113,7	113,7	113,7	113,7	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	
Średnia ważona liczby akcji	mln	-	-	-	-	-	-	-	121,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Kapitalizacja na koniec okresu	mln zł	3.979,5	3.013,1	3.056,3	1.358,7	1.880,6	2.296,7	3.181,3	4.130,8	3.831,2	3.746,7	4.051,9	4.720,8	5.733,8	5.863,6	3.277,9	3.026,0	3.545,5	3.623,4	4.077,9	5.351,0	5.312,9	4.663,4	4.780,3	4.603,9	4.923,2	4.806,3	3.656,7	3.311,7
Zmiana kw/kw	%	-	-	-	-	-	-	-	-	-7,3	-2,2	8,1	16,5	21,5	2,3	-44,1	-7,7	17,2	2,2	12,5	31,2	0,0	-12,2	2,5	-3,7	6,9	-2,4	-23,9	-9,4
Indeks WIG-20		2.981,1	2.591,1	2.384,2	1.789,7	1.511,9	1.862,4	2.192,4	2.388,7	2.495,6	2.271,0	2.615,2	2.744,2	2.817,0	2.802,0	2.188,7	2.144,5	2.286,5	2.275,3	2.371,4	2.583,0	2.370,1	2.245,6	2.391,5	2.401,0	2.462,5	2.408,8	2.500,3	2.315,9
Zmiana kw/kw	%	-	-13,1	-8,0	-24,9	-15,5	23,2	17,7	9,0	4,5	-9,0	15,2	4,9	2,7	-0,5	-21,9	-2,0	6,6	-0,5	4,2	8,9	-8,2	-5,3	6,5	0,4	2,5	-2,2	3,8	-7,4
Indeks WIG-PALIWA		2.858,6	2.320,1	2.401,1	1.889,5	1.799,6	2.065,0	2.222,5	2.435,5	2.679,4	2.482,8	2.756,9	3.079,4	3.506,6	3.554,7	2.675,3	2.567,6	2.747,0	2.744,1	3.094,2	3.571,1	3.693,7	3.524,1	3.571,0	3.215,1	3.155,3	3.280,2	3.209,1	3.381,2
Zmiana kw/kw	%	-	-18,8	3,5	-21,3	-4,8	14,7	7,6	9,6	10,0	-7,3	11,0	11,7	13,9	1,4	-24,7	-4,0	7,0	-0,1	12,8	15,4	3,4	-4,6	1,3	-9,9	-1,9	3,9	-2,2	5,4
Indeks RESPECT		-	-	-	-	-	-	1.709,4	1.787,6	1.628,8	1.942,5	2.259,2	2.450,2	2.494,5	2.054,6	2.005,1	2.204,8	2.182,0	2.391,8	2.591,2	2.399,3	2.334,2	2.599,9	2.559,2	2.634,1	2.736,1	2.867,4	2.674,1	
Zmiana kw/kw	%	-	-	-	-	-	-	4,6	-8,9	19,3	16,3	8,5	1,8	-17,6	-2,4	10,0	-1,0	9,6	8,3	-0,1	-2,7	11,4	-1,6	2,9	3,9	4,8	-6,7		

Rynek kapitałowy

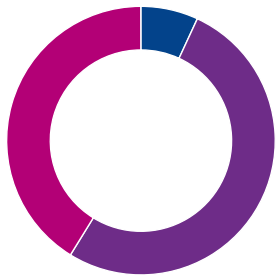
Struktura kapitału akcyjnego

Na koniec okresu

		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014					
Reset Sortuj rosnąco Sortuj malejąco													
Akcjonariusze (znaczne pakiety akcji)	%	Ilość akcji	%	Ilość akcji	%	Ilość akcji	%	Ilość akcji	%	Ilość akcji	%	Ilość akcji	%
Nafta Polska	51,9	59.025.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarb Państwa	6,9	7.878.030	64,0	83.076.392	53,2	69.076.392	53,2	69.076.392	53,2	69.076.392	53,2	69.076.392	53,2
ING OFE	-	-	5,0	6.524.479	5,0	6.524.479				5,3	6.893.079	8,6 *	
Pozostali	41,2	46.796.970	31,0	40.272.491	41,8	54.272.491	46,8	60.796.970	46,8	60.796.970	41,5	53.903.891	38,2
Razem	100,0	113.700.000	100,0	129.873.362	100,0	129.873.362	100,0	129.873.362	100,0	129.873.362	100,0	129.873.362	100,0

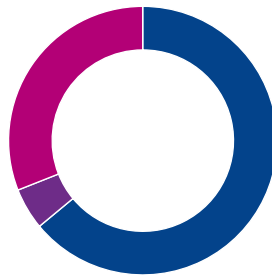
* na podstawie rocznej struktury aktywów na dzień 31 grudnia 2014 roku

Struktura kapitału akcyjnego na koniec okresu 2008

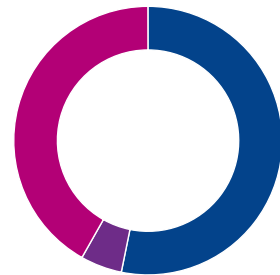
■ Skarb Państwa ■ Nafta Polska
■ Pozostali

Struktura kapitału akcyjnego na koniec okresu 2009

■ Skarb Państwa ■ ING OFE
■ Pozostali

Struktura kapitału akcyjnego na koniec okresu 2010

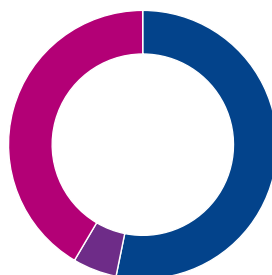
■ Skarb Państwa ■ ING OFE
■ Pozostali

Struktura kapitału akcyjnego na koniec okresu 2011/2012

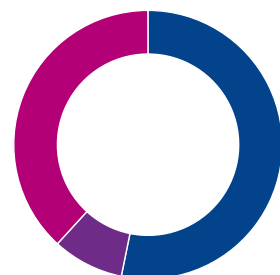
■ Skarb Państwa ■ Pozostali

Struktura kapitału akcyjnego na koniec okresu 2013

■ Skarb Państwa ■ ING OFE
■ Pozostali

Struktura kapitału akcyjnego na koniec okresu 2014

■ Skarb Państwa ■ ING OFE
■ Pozostali

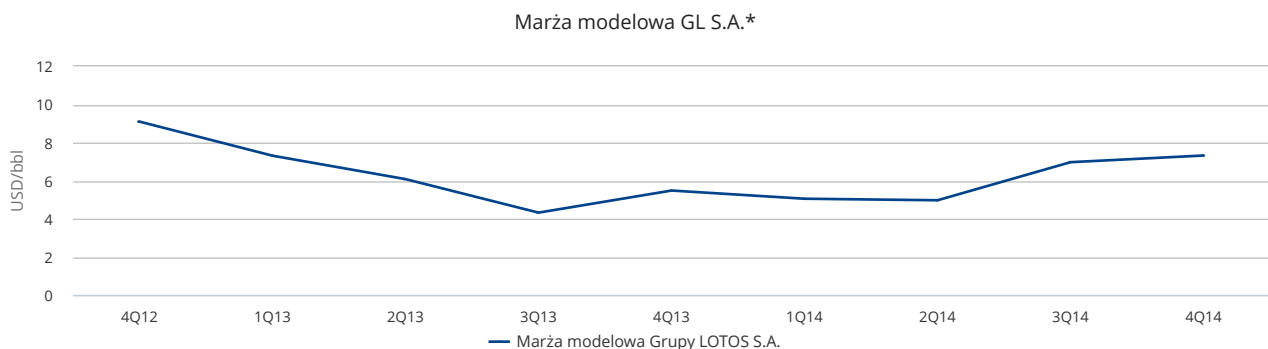
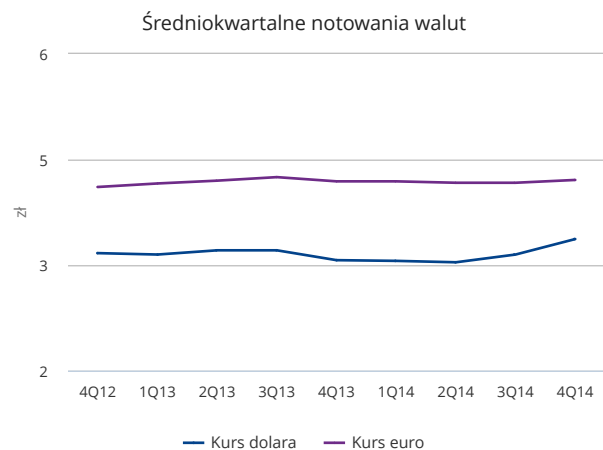
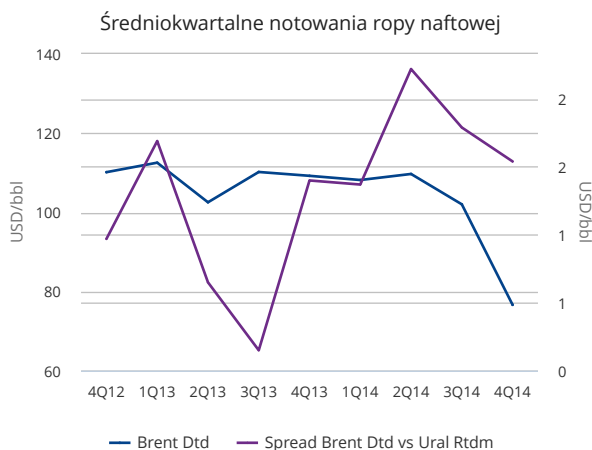

Otoczenie makroekonomiczne

Notowania ropy naftowej i kursów walut oraz marża modelowa Grupy LOTOS S.A.

Reset Sortuj rosnąco Sortuj malejąco		☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	
		1Q10	2Q10	3Q10	4Q10	1Q11	2Q11	3Q11	4Q11	1Q12	2Q12	3Q12	4Q12	1Q13	2Q13	3Q13	4Q13	1Q14	2Q14	3Q14	4Q14
Średniokwartalne notowania ropy naftowej																					
Brent Dtd	USD/bbl	76,34	78,24	76,74	86,43	105,45	116,92	113,23	109,39	118,63	108,02	109,60	110,14	112,54	102,53	110,19	109,22	108,16	109,69	102,02	76,63
Spread Brent Dtd vs Ural Rtdm	USD/bbl	1,41	1,74	0,92	1,51	2,93	2,83	0,67	0,26	1,20	1,97	0,69	0,97	1,69	0,65	0,15	1,40	1,37	2,22	1,79	1,54
Średniokwartalne notowania walut																					
Kurs dolara	zł	2,88	3,16	3,10	2,92	2,88	2,75	2,94	3,28	3,22	3,33	3,31	3,17	3,15	3,21	3,21	3,07	3,06	3,04	3,15	3,37
Kurs euro	zł	3,99	4,01	4,01	3,97	3,95	3,96	4,15	4,42	4,23	4,26	4,14	4,11	4,16	4,20	4,25	4,19	4,19	4,17	4,17	4,21
Marża modelowa GL S.A.																					
Marża modelowa GL S.A.*	USD/bbl																				7,32

* W celu umożliwienia oceny wpływu zmian cen surowców i produktów na rynkach światowych na zyskowność rafinerii Grupy LOTOS S.A. Spółka zaktualizowała model marży rafinerijnej dla 3 kwartału 2013 r. i okresów porównywalnych. Nowa metodologia szacowania marży rafinerijnej została opisana w raporcie bieżącym nr 25/2013 z dnia 29 października 2013 r.

* W celu umożliwienia oceny wpływu zmian cen surowców i produktów na rynkach światowych na zyskowność rafinerii Grupy LOTOS S.A. Spółka zaktualizowała model marży rafinerijnej dla 3 kwartału 2013 r. i okresów porównywalnych. Nowa metodologia szacowania marży rafinerijnej została opisana w raporcie bieżącym nr 25/2013 z dnia 29 października 2013 r.

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

Reset	Sortuj	Porównaj	Sortuj malejąco	31.03.2008	30.06.2008	30.09.2008	31.12.2008	31.03.2009	30.06.2009	30.09.2009	31.12.2009	31.03.2010	30.06.2010	30.09.2010	31.12.2010	31.03.2011	30.06.2011	30.09.2011	31.12.2011	31.03.2012	30.06.2012	30.09.2012	31.12.2012	31.03.2013	30.06.2013	30.09.2013	31.12.2013	31.03.2014	30.06.2014	30.09.2014	31.12.2014	
Aktywa	młn zł			10.292,2	11.102,5	13.057,9	12.319,9	13.141,0	14.507,4	14.952,4	15.216,0	15.761,6	17.091,6	17.016,4	17.272,4	18.044,3	19.576,7	20.466,1	20.396,6	20.472,4	19.959,0	20.357,9	20.005,0	19.932,1	20.249,9	19.961,0	20.284,8	19.652,6	19.633,6	19.935,1	18.947,3	
Aktywa trwałe	młn zł			5.062,2	5.423,4	6.552,8	7.273,3	8.508,3	8.971,2	9.603,9	10.091,9	10.412,5	10.852,5	10.737,7	10.872,1	11.228,9	11.270,8	11.565,7	11.582,2	11.478,8	11.231,3	11.215,3	11.501,4	11.796,3	11.618,6	11.556,2	11.979,9	12.260,4	11.917,4	12.007,5	11.781,9	
Aktywa obrotowe, z tego:	młn zł			5.225,7	5.674,9	6.495,5	5.038,0	4.624,3	5.531,9	5.344,1	5.118,9	5.344,6	6.234,7	6.273,1	6.847,4	7.815,4	8.196,1	8.782,2	8.705,3	8.991,8	8.726,0	9.140,9	8.501,2	8.134,2	8.621,6	8.393,6	8.304,1	7.391,4	7.715,9	7.925,6	7.154,9	
Zapasy	młn zł			2.881,2	3.072,3	3.376,7	2.447,2	2.509,3	2.918,8	2.936,2	3.023,1	3.088,3	3.806,8	3.850,5	4.508,8	4.742,1	5.270,9	5.766,2	5.855,8	6.190,6	5.790,6	5.834,8	5.963,0	5.747,8	5.801,9	5.404,9	5.728,9	4.703,0	5.073,7	4.911,2	3.917,1	
Należności z tytułu dostaw i usług	młn zł			1.455,6	1.780,0	1.863,1	1.216,0	1.280,6	1.583,3	1.729,8	1.460,8	1.701,7	1.753,7	1.853,3	1.740,9	2.287,2	2.266,6	2.322,5	2.071,3	2.070,3	2.167,0	2.388,0	1.625,7	1.581,1	1.950,4	2.257,8	1.591,7	1.889,5	1.644,2	2.112,1	1.406,5	
Socjali ośmiemnie ich ekwiwalenty	młn zł			786,4	703,3	1.047,1	674,1	442,8	610,5	410,1	345,1	398,9	436,3	407,3	362,6	520,1	342,0	390,2	383,7	301,7	367,5	480,8	266,1	265,1	345,9	306,3	495,8	390,0	441,8	404,0	248,2	
Aktywa przeznaczony do sprzedaży	młn zł			4,3	4,2	5,6	8,6	8,4	4,3	4,4	5,2	4,5	4,4	5,6	7,9	0,0	109,8	118,2	109,1	1,8	1,7	1,7	2,4	1,6	9,7	11,2	0,8	0,8	0,3	2,0	10,5	
Kapitał własny i zobowiązania	młn zł			10.292,2	11.102,5	13.057,9	12.319,9	13.141,0	14.507,4	14.952,4	15.216,0	15.761,6	17.091,6	17.016,4	17.272,4	18.044,3	19.576,7	20.466,1	20.396,6	20.472,4	19.959,0	20.357,9	20.005,0	19.932,1	20.249,9	19.961,0	20.284,8	19.652,6	19.633,6	19.935,1	18.947,3	
Kapitał podstawowy	młn zł			113,7	113,7	113,7	113,7	113,7	113,7	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	129,9	184,9
Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartość nominalną akcji	młn zł			971,0	971,0	971,0	971,0	971,0	971,0	1.311,3	1.311,3	1.311,3	1.311,3	1.311,3	1.311,3	1.311,3	1.311,3	1.311,3	1.311,3	1.311,3	1.311,3	1.311,3	1.311,3	1.311,3	1.311,3	1.311,3	1.311,3	1.311,3	1.311,3	1.311,3	2.229,6	
Kapitał rezerwowany z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych	młn zł														-0,7	133,5	201,4	-272,6	-419,3	-142,4	-385,1	-129,9	-36,8	-317,5	-281,1	-60,9	61,0	36,6	24,3	-220,7	-412,5	
Zyski zatrzymane z przeliczenia	młn zł			5.139,3	5.537,3	5.299,4	4.430,2	3.780,1	4.524,8	5.116,9	5.353,9	5.390,5	4.742,6	5.794,7	6.046,0	6.683,3	6.956,6	6.625,2	6.700,4	7.297,5	6.768,6	7.394,6	7.627,4	7.476,2	7.350,1	7.687,4	7.666,8	7.634,5	7.512,0	7.476,9	6.191,0	
Różnica kursowa z przeliczenia	młn zł			-11,1	-13,7	-10,0	7,0	136,2	31,4	28,3	14,3	6,3	34,4	15,6	12,3	6,3	7,8	53,6	59,1	33,1	44,1	37,0	33,9	49,9	55,9	35,3	20,3	25,2	20,2	24,3	65,3	
Kapitał własny akcyjny Dominującej	młn zł			6.212,9	6.608,3	6.374,1	5.521,9	4.991,0	5.640,9	6.586,4	6.809,4	6.838,0	6.218,2	7.251,5	7.498,8	8.266,3	8.667,0	7.847,4	7.781,4	8.629,4	7.868,8	8.742,9	9.065,7	8.749,8	8.566,1	9.103,0	9.189,3	9.137,5	8.997,7	8.721,7	8.258,3	
Liczyli niekontrolujące	młn zł			345,6	367,8	381,8	396,1	388,6	404,5	35,0	36,8	17,1	15,8	14,6	14,7	3,4	1,0	1,1	1,0	1,0	0,9	0,9	0,7	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	
Kapitał własny razem	młn zł			6.558,5	6.976,1	6.755,9	5.918,0	5.379,6	6.045,4	6.621,4	6.846,2	6.855,1	6.234,0	7.266,1	7.515,5	8.269,7	8.668,0	7.848,5	7.782,4	8.630,4	7.869,7	8.743,8	9.066,4	8.750,2	8.566,5	9.103,3	9.189,6	9.137,8	8.997,9	8.721,9	8.258,5	
Zobowiązania, z tego:	młn zł			3.733,7	4.126,4	6.302,0	6.401,9	7.761,4	8.462,0	8.331,0	8.369,8	8.906,5	10.857,6	9.750,3	10.213,9	10.774,6	10.968,7	12.617,6	12.614,2	11.842,0	12.089,3	11.614,1	10.938,6	11.181,9	11.683,4	10.857,7	11.095,2	10.514,8	10.635,7	11.213,2	10.688,7	
Kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego długoterminowe	młn zł			1.011,4	1.124,8	1.822,0	3.412,2	4.786,5	4.714,6	4.677,8	4.942,6	5.247,4	6.245,4	5.536,6	4.403,5	4.385,8	4.381,3	6.311,8	5.161,5	4.647,2	5.051,7	4.513,4	4.462,1	4.852,2	4.851,1	4.502,0	4.496,2	4.565,5	4.326,2	4.464,5	4.495,6	
Kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego krótkoterminowe	młn zł			274,7	489,3	1.410,4	507,4	509,9	618,7	660,6	748,6	591,1	894,7	648,0	1.923,3	1.828,8	2.219,7	998,5	2.427,2	2.720,4	2.526,8	2.322,3	2.094,6	1.793,8	1.610,6	1.535,9	1.715,2	1.766,9	2.135,0	2.040,2	2.168,1	
Dług i kapitał zaangażowany*	młn zł			1.286,1	1.614,0	3.232,4	3.919,6	5.296,4	5.333,3	5.338,4	5.691,2	5.838,5	7.140,1	6.184,6	6.326,8	6.214,6	6.601,0	7.310,3	7.588,7	7.367,6	7.578,5	6.835,7	6.556,7	6.652,0	6.461,7	6.037,9	6.211,4	6.332,4	6.461,2	6.504,7	6.663,7	
Dług netto	młn zł			499,7	910,7	2.185,3	3.245,5	4.853,6	4.722,8	4.928,3	5.346,1	5.439,6	6.703,8	5.773,3	5.944,2	5.694,5	6.239,0	6.920,1	7.205,0	7.211,0	6.354,9	6.290,6	6.366,9	6.115,8	5.731,6	5.715,6	5.996,4	6.019,4	6.100,7	6.315,5		
Kapitał zaangażowany	młn zł			7.058,2	7.886,8	8.941,2	9.162,5	10.232,2	10.768,2	11.540,7	12.192,3	12.294,7	13.043,4	13.457,7	13.964,3	14.867,0	14.768,6	14.987,4	15.696,3	15.080,7	15.098,7	15.257,0	15.117,1	14.682,3	14.834,9	14.905,2	15.134,2	15.012,3	14.822,6	14.574,0		

* Od 31.12.2011 pozycja dług finansowy obejmuje kredyty, pożyczki, obligacje i zobowiązania z tytułu leasingu finansowego długoterminowe i krótkoterminowe

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych - narastająco

Reset	Sortuj	rosnąco	Sortuj	malejąco	1Qn08	2Qn08	3Qn08	4Qn08	1Qn09	2Qn09	3Qn09	4Qn09	1Qn10	2Qn10	3Qn10	4Qn10	1Qn11	2Qn11	3Qn11	4Qn11	1Qn12	2Qn12	3Qn12	4Qn12	1Qn13	2Qn13	3Qn13	4Qn13	1Qn14	2Qn14	3Qn14	4Qn14
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	mln zł	83,5	(1,4)	20,2	311,1	57,1	507,1	656,4	695,0	410,6	465,6	823,0	882,7	316,1	(269,6)	203,6	902,4	(308,8)	221,8	951,4	1.347,1	505,1	889,9	1.085,5	1.423,5	252,7	354,4	929,9	1.380,5			
Zysk/(Strata) netto	mln zł	278,8	701,8	477,9	(389,4)	(657,5)	103,2	682,7	911,8	24,2	(621,5)	429,9	681,4	636,6	906,6	575,3	649,3	597,1	68,1	694,1	927,9	(147,3)	(273,4)	63,8	39,4	(32,4)	(154,9)	(189,9)	(1.466,4)			
Amortyzacja	mln zł	79,6	157,8	236,8	315,0	62,4	129,9	202,4	284,8	79,8	171,2	273,5	389,9	123,5	273,4	439,8	608,6	165,3	329,9	494,4	666,5	166,8	325,7	480,5	642,5	214,3	386,9	590,8	808,9			
Odeśki i dywidendy zapłacone netto	mln zł	6,9	(1,5)	(2,7)	12,5	12,0	6,2	9,0	37,4	(2,5)	1,7	39,0	58,3	20,4	63,2	100,4	145,9	48,1	101,1	148,7	197,8	45,7	92,6	140,6	192,9	46,5	90,8	131,8	168,2			
Rozliczenie i wycena instrumentów finansowych	mln zł	(129,8)	(190,8)	56,7	243,6	221,8	2,1	(28,4)	(1,5)	97,0	322,0	202,9	193,0	(93,1)	(58,4)	72,4	130,4	(143,5)	9,7	(90,0)	(117,8)	82,1	66,7	(34,5)	(112,9)	11,7	21,5	93,7	197,8			
Pozostałe	mln zł	(79,6)	(74,8)	(98,2)	(103,5)	415,6	33,6	(222,4)	(418,0)	(6,8)	726,6	105,1	172,9	(192,9)	(336,7)	(69,4)	118,3	(138,3)	237,7	244,8	220,4	(28,3)	(98,9)	(78,0)	21,3	(38,9)	171,6	164,7	499,1			
Zmiana w pożyczkach kapitału pracującego	mln zł	(72,4)	(593,9)	(650,3)	232,9	2,8	232,1	13,1	(119,5)	218,9	-134,4	-227,4	-612,8	(178,4)	(1.117,7)	(914,9)	-750,1	(837,5)	-524,7	-540,6	-547,7	386,1	777,2	513,1	640,3	515	(161,5)	138,8	1.172,9			
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	mln zł	(433,3)	(791,9)	(1.466,7)	(2.419,9)	(861,0)	(1.970,5)	(2.805,2)	(3.333,6)	(373,0)	(638,6)	(913,7)	(1.055,6)	(225,8)	(404,0)	(592,3)	(846,9)	(138,7)	(288,5)	(489,5)	(838,1)	(196,5)	(335,0)	(442,4)	(931,1)	(477,2)	(622,2)	(763,8)	(958,3)			
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	mln zł	463,7	626,8	1.083,2	1.931,7	635,8	1.319,8	1.853,6	2.181,5	275,5	258,0	471,1	458,7	288,9	293,1	263,9	(35,6)	12,6	(219,5)	(477,0)	(883,3)	(80,5)	(157,3)	(218,0)	(251,1)	219,9	(0,5)	(254,1)	(597,3)			
Zmiana stanu środków pieniężnych netto	mln zł	107,2	(171,0)	(366,2)	(173,6)	(165,2)	(104,5)	(295,5)	(454,8)	307,6	84,1	372,7	283,8	376	(384,5)	(105,5)	43,4	(456,8)	(283,3)	(35,3)	(402,3)	241,2	420,9	428,3	239,8	(5,0)	(268,3)	(84,6)	(163,6)			
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	mln zł	570	291,8	96,6	289,2	124	184,7	(6,3)	(165,6)	142,0	(81,5)	207,1	118,2	494,2	(266,3)	12,7	161,6	(295,2)	(121,7)	126,3	(240,7)	(1,7)	178,0	185,4	(3,1)	(8,1)	(271,4)	(87,7)	(166,7)			

Skonsolidowana sprzedaż - narastająco

Reset Sortuj rosnąco Sortuj malejąco		1Qn08	2Qn08	3Qn08	4Qn08	1Qn09	2Qn09	3Qn09	4Qn09	1Qn10	2Qn10	3Qn10	4Qn10	1Qn11	2Qn11	3Qn11	4Qn11	1Qn12	2Qn12	3Qn12	4Qn12	1Qn13	2Qn13	3Qn13	4Qn13	1Qn14	2Qn14	3Qn14	4Qn14		
Wolumen sprzedaży																															
Benzyny	Tys. ton	324,7	668,6	1009,3	1338,8	279,6	620,5	971,1	1.311,5	331,3	702,8	1.088,9	1.453,2	321,9	691,2	1.080,1	1.445,9	338,1	692,2	1.090,6	1.508,3	365,2	662,3	1.090,7	1.513,8	359,3	705,5	1.111,9	1.521,8		
Benzyna surowa	Tys. ton									0,0	0,0	31,3	105,9	74,8	98,3	122,8	174,5	101,4	181,5	250,9	355,5	69,8	137,9	205,1	285,6	80,6	171,8	228,5	285,5		
Reformat	Tys. ton	54,4	84,6	114,9	151,5	12,1	18,1	62,9	111,8	37,2	67,4	104,0	153,9	51,0	88,1	120,9	163,6	74,8	105,6	111,7	130,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	12,6	
Olaje napędowe	Tys. ton	601,7	1.261,5	2.121,8	3.022,8	763,1	1.646,2	2.676,4	3.745,7	885,2	1.852,7	2.985,8	4.106,9	1.052,4	2.217,3	3.478,0	4.745,1	1.021,5	2.217,3	3.441,2	4.592,2	1.025,5	2.077,5	3.230,7	4.370,6	1.134,9	2.278,2	3.426,6	4.572,1		
Paliwo bunkrowe	Tys. ton	28,4	88,3	189,2	235,9	18,5	44,7	51,6	63,3	6,0	13,6	21,4	34,6	10,9	24,0	33,6	42,7	7,0	16,1	24,7	33,8	9,2	18,3	29,1	40,1	8,7	19,4	27,6	38,7		
Lekki olej opałowy	Tys. ton	100,3	153,8	228	338,7	1.159	163,4	223,9	330,2	107,4	156,7	235,3	388,1	129,3	196,1	269,6	403,2	116,7	167,3	229,5	337,8	109,6	153,9	206,2	292,8	79,0	118,3	169,2	256,3		
Ciężki olej opałowy	Tys. ton	340,4	443,9	501,5	653,4	229,2	273,6	302,4	429,5	320,9	547,7	681,2	988,0	417,6	600,1	747,7	909,9	309,5	523,1	775,9	1.075,2	357,7	554,1	755,7	1.085,9	426,8	725,9	1.022,5	1.419,0		
Paliwo JET A-1	Tys. ton	122,9	243,5	365,2	491,9	89	187,3	303,7	365,1	74,2	136,1	204,3	250,8	101,7	214,5	353,7	456,6	125,9	268,2	405,5	542,9	140,0	218,0	341,6	450,1	125,4	297,5	507,0	692,0		
Olaje smarowe	Tys. ton	17,5	40,6	61,8	77,7	12,5	34,1	51,6	68,2	14,3	33,0	48,1	62,7	16,1	33,9	48,7	64,6	18,1	35,0	53,0	69,3	16,9	37,2	56,0	72,2	17,7	35,4	52,1	67,4		
Olaje bazowe	Tys. ton	23	49,3	71,4	98,1	19,7	44,3	80,0	106,1	30,5	64,4	92,6	121,5	39,4	63,9	100,8	147,9	38,7	69,3	115,8	152,2	50,0	77,0	113,5	152,0	47,7	84,6	131,0	181,6		
Asfalty	Tys. ton	47,9	323,8	630,4	840	38	271,1	586,6	798,9	41,8	280,2	614,3	841,1	83,9	355,1	702,0	991,2	48,7	301,4	560,1	753,1	29,2	150,7	410,9	610,0	34,5	184,8	388,9	539,9		
Gazy płynne	Tys. ton	43,8	93,9	159,5	189,3	40,5	86,8	124,9	144,3	16,9	41,4	70,6	93,2	23,0	48,0	72,0	92,8	21,8	54,4	113,9	172,6	52,6	97,5	168,1	220,1	51,4	123,2	190,2	238,7		
Ropa naftowa	Tys. ton													14,3	44,5	68,3	91,2	22,7	51,6	67,8	90,8	3,2	6,4	9,5	12,3	22,6	29,5	42,7	72,1		
Gaz ziemny	Tys. toe																									63,5	62,6	126,9	186,2		
Pozostałe produkty, towary i materiały rafineryjne	Tys. ton	28,5	55,5	84,2	110,7	26,9	55,6	92,0	123,9	33,7	77,7	123,0	161,0	145,1	191,2	243,9	291,8	84,9	237,8	279,4	343,6	65,0	101,9	166,7	234,1	70,4	139,8	202,4	274,8		
Razem	Tys. ton	1733,5	3507,3	5537,2	7548,8	1645	3.445,7	5.527,1	7.598,5	1.899,4	3.973,7	6.300,8	8.760,9	2.481,4	4.866,2	7.442,1	10.021,0	2.329,8	4.920,8	7.520,0	10.157,6	2.293,9	4.292,7	6.783,8	9.339,6						
Skonsolidowana sprzedaż netto																															
Benzyny	młn zł	1223,6	2649,5	4082,6	5227,4	956,6	2.355,9	3.779,0	5.079,1	1.331,2	2.876,0	4.447,0	5.978,6	1.417,3	3.157,9	5.028,7	6.851,2	1.807,9	3.720,0	5.818,4	7.655,5	1.736,2	3.247,7	5.292,4	7.169,2	1.671,6	3.451,2	5.390,5	7.045,9		
Benzyna surowa	młn zł											64,9	239,9	195,5	262,1	329,7	480,1	335,4	571,2	784,1	1.097,1	209,9	393,5	592,4	824,2	227,1	489,3	645,1	751,0		
Reformat	młn zł	111,9	180,9	250,2	302,1	17,9	31,3	116,7	211,6	78,4	148,8	230,6	347,7	135,2	244,2	344,1	477,3	267,6	376,4	398,4	458,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	28,7		
Olaje napędowe	młn zł	2193,6	4893,5	8151,7	11107,9	2340,4	5.120,2	8.498,2	11.744,1	3.097,5	6.811,5	11.119,7	15.557,1	4.556,7	9.824,2	15.663,8	21.950,3	5.303,0	11.272,7	17.584,3	23.577,3	4.877,0	9.967,1	15.739,9	21.114,4	5.019,1	10.133,3	15.352,6	19.979,8		
Paliwo bunkrowe	młn zł	50,7	183,9	398,3	468,1	23,3	60,4	72,4	106,9	11,5	29,2	44,9	74,5	27,3	61,4	87,7	115,9	23,5	53,1	82,0	111,3	29,6	57,2	91,6	124,7	26,1	57,7	82,1	110,0		
Lekki olej opałowy	młn zł	249,3	401,2	603,7	839,8	228,6	324,5	450,7	680,6	243,8	369,1	566,3	972,1	389,2	599,2	840,9	1.330,0	438,8	622,4	851,5	1.239,7	390,9	539,0	724,1	1.022,9	271,6	403,4	572,1	827,9		
Ciężki olej opałowy	młn zł	357,1	477,1	545,9	657,2	170,3	219,7	260,8	423,8	410,8	721,7	904,4	1.311,7	671,3	985,5	1.264,4	1.602,2	686,7	1.131,7	1.663,7	2.228,1	691,0	1.060,7	1.449,0	2.038,8	749,5	1.281,2	1.813,7	2.350,5		
Paliwo JET A-1	młn zł	276,3	603,8	922,5	1.154,4	144,9	320,8	532,3	651,9	152,2	301,8	458,8	567,5	292,0	628,3	1.051,3	1.401,0	437,9	923,3	1.397,1	1.859,9	468,2	714,8	1.128,6	1.476,8	386,3	911,5	1.546,6	2.044,3		
Olaje smarowe	młn zł	78,3	192,5	299,7	368,8	64	168,2	251,7	316,4	63,0	157,3	244,1	329,7	78,1	174,8	259,1	350,8	96,2	195,3	299,8	391,1	92,3	207,4	313,2	404,0	93,5	188,3	284,1	368,9		
Olaje bazowe	młn zł	50	113,8	185,3	287,3	36,7	81,3	160,0	219,9	71,5	165,5	256,1	353,3	128,6	225,9	379,9	551,8	139,2	274,6	444,6	568,8	151,8	247,4	367,8	485,9	148,1	271,6	428,4	580,3		
Asfalty	młn zł	55,1	378,9	795	1.093,4	41,1	328,4	786,4	1.109,2	53,9	410,8	927,2	1.278,6	128,7	616,8	1.289,7	1.912,4	107,1	700,9	1.292,2	1.730,3	51,9	299,8	839,0	1.246,1	68,3	370,2	772,4	1.055,8		
Gazy płynne	młn zł	119,6	250,7	387,6	492	77,7	159,4	245,0	299,2	50,0	115,6	199,6	271,4	74,1	159,0	240,8	319,5	79,1	193,3	382,0	561,5	146,4	265,7	457,8	620,8	153,4	345,7	551,8	692,1		
Ropa naftowa	młn zł												0,0	38,0	103,8	163,5	224,3	62,8	134,0	179,0	239,8	8,7	18,0	26,9	32,1	56,1	76,8	112,8	156,1		
Gaz ziemny	młn zł																									79,8	100,8	150,8	218,8		
Pozostałe produkty, towary i materiały rafineryjne	młn zł	48,4	100,3	164,4	217	47,1	96,7	155,8	218,8	59,0	136,6	221,8	290,5	290,0	382,9	502,0	598,2	181,3	565,0	625,6	767,4	144,4	232,0	381,2	518,7	144,6	298,7	422,4	554,7		
Pozostałe towary i materiały	młn zł	15,6	31,9	67,6	99,6	21,9	42,8	89,2	130,6	22,2	50,3	100,7	158,8	22,0	56,5	119,6	213,6	30,8	57,2	111,8	181,2	66,1	138,7	222,7	301,0	72,6	158,8	247,4	330,6		
Usługi	młn zł	19,2	48,7	75,7	102,7	21,7	48,3	77,4	113,5	33,9	75,3	122,2	171,9	58,7	118,0	182,5	249,6	68,3	142,0	209,6	281,6	67,1	148,4	221,2	304,7	70,9	158,0	246,2	331,9		
Inne korekty *	młn zł	-2	-7	-12,6		-2,5	-10,7	-16,4					0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	-3,4	-5,5	-14,0	-17,1	-0,6	-2,4	-8,0	-12,5	1,2	0,5	1,3	-8,0		
Akcyza i opłata paliwowa	młn zł	-1285,2	-2720,3	-4374	-6123	-1473,1	-3.182,7	-5.162,7	-6.984,6	-1.774,0	-3.721,9	-5.980,9	-8.260,5	-1.987,5	-4.303,9	-6.853,6	-9.368,5	-2.229,9	-4.711,2	-7.324,9	-9.819,3	-1.953,5	-4.238,8	-6.747,3	-9.074,5	-2.062,8	-4.320,7	-6.694,2	-8.917,4		
Razem przychody ze sprzedaży	młn zł	3561,5	7779,4	12543,6	16294,7	2716,6	6.164,5	10.296,5	14.321,0	3.904,9	8.647,6	13.927,4	19.662,8	6.515,2	13.296,6	20.894,1	29.259,6	7.832,3	16.216,4	24.785,2	33.111,0	7.177,4	13.296,2	21.092,5	28.597,3	7.177,0	14.376,3				

Różnice kursowe operacyjne dla GK GL S.A. - kwartalnie

		☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒
		1Q08	2Q08	3Q08	4Q08	1Q09	2Q09	3Q09	4Q09	1Q10	2Q10	3Q10	4Q10	1Q11	2Q11	3Q11	4Q11	1Q12	2Q12	3Q12	4Q12	1Q13	2Q13	3Q13	4Q13	1Q14	2Q14	3Q14	4Q14									
Różnice kursowe operacyjne dla GK GL S.A.	mln zł	33,5	-36,0	-129,4	-187,2	-104,4	-0,6	-10,0	-71,9	-16,5	-102,2	70,0	84,3	-20,6	-3,8	-282,7	-12,3	-1,5	-91,3	64,4	-2,8	-32,1	18,3	63,7	26,8	-1,2	-4,2	-26,3	-33,4									
w tym: Grupa LOTOS S.A.	mln zł	30,1	-29,8	-127,8	-189,0	-104,8	1,3	-4,1	-71,1	-14,1	-96,8	76,8	78,1	-20,2	-3,0	-284,1	-10,5	0,0	-87,7	64,1	-1,4	-31,7	15,9	65,8	27,2	-1,3	-4,1	-27,5	-32,1									

Wskaźniki rentowności

Reset Sortuj rosnąco Sortuj malejąco		✓ 2009	✓ 2010	✓ 2011	✓ 2012	✓ 2013	✓ 2014
Rentowność sprzedaży							
Przychody ze sprzedaży	mln zł	14.321,0	19.662,8	29.259,6	33.073,7	28.559,2	28.501,9
Zysk/(Strata) operacyjny	mln zł	450,4	1.061,4	1.085,5	308,3	166,6	-1.393,0
Zysk/(Strata) przed opodatkowaniem	mln zł	1.109,6	721,9	551,4	366,1	-58,7	-2.123,7
Zysk/(Strata) netto	mln zł	911,8	681,4	649,3	927,9	39,4	-1.466,4
Rentowność sprzedaży brutto	%	7,75	3,67	1,88	1,11	-0,21	-7,45
Rentowność sprzedaży netto	%	6,37	3,47	2,22	2,81	0,14	-5,14
EBIT i EBITDA							
Zysk/(Strata) netto	mln zł	911,8	681,4	649,3	927,9	39,4	-1.466,4
Podatek dochodowy	mln zł	197,8	40,5	-97,9	-561,8	-98,1	-657,3
Przychody finansowe	mln zł	-954,9	-23,4	-22,3	-302,0	-135,2	-21,7
Koszty finansowe	mln zł	303,9	381,5	559,3	248,4	342,3	728,0
Udział w wynikach netto wspólnych przedsiębiorstw wycenianych metodą praw własności	mln zł	-8,2	-18,6	-2,9	-4,1	18,2	24,4
EBIT	mln zł	450,4	1.061,4	1.085,5	308,3	166,6	-1.393,0
Amortyzacja	mln zł	284,8	389,9	608,6	657,5	642,5	808,9
EBITDA	mln zł	735,2	1.451,3	1.694,1	965,8	809,1	-584,1
Marża EBIT	%	3,15	5,40	3,71	0,93	0,58	-4,89
Marża EBITDA	%	5,13	7,38	5,79	2,92	2,83	-2,05
Stopa zwrotu z kapitału własnego (ROE)							
Kapitały własne	mln zł	6.846,2	7.513,5	7.782,4	9.066,4	9.189,6	8.258,5
Zysk/(Strata) netto	mln zł	911,8	681,4	649,3	927,9	39,4	-1.466,4
ROE	%	13,32	9,06	8,34	10,23	0,43	-17,76
Stopa zwrotu z aktywów (ROA)							
Aktywa	mln zł	15.216,0	17.727,4	20.396,6	20.005,0	20.284,8	18.947,3
Zysk/(Strata) netto	mln zł	911,8	681,4	649,3	927,9	39,4	-1.466,4
ROA	%	5,99	3,84	3,18	4,64	0,19	-7,74
Stopa zwrotu z kapitału zaangażowanego (ROACE)							
Zysk/(Strata) operacyjny	mln zł	450,4	1.061,4	1.085,5	308,3	166,6	-1.393,0
Efektywna stopa opodatkowania	%	19,0	19,0	19,0	19,0	19,0	19,0
Kapitały własne	mln zł	6.846,2	7.513,5	7.782,4	9.066,4	9.189,6	8.258,5

Dług netto	mIn zł	5.346,1	5.944,2	7.205,0	6.290,6	5.715,6	6.315,5
ROACE	%	2,99	6,39	5,87	1,63	0,91	-7,74

Marża EBIT - stosunek wyniku operacyjnego do sprzedaży netto

Marża EBITDA - stosunek EBITDA do sprzedaży netto

Rentowność/deficytowość sprzedaży brutto - stosunek wyniku przed opodatkowaniem do sprzedaży netto

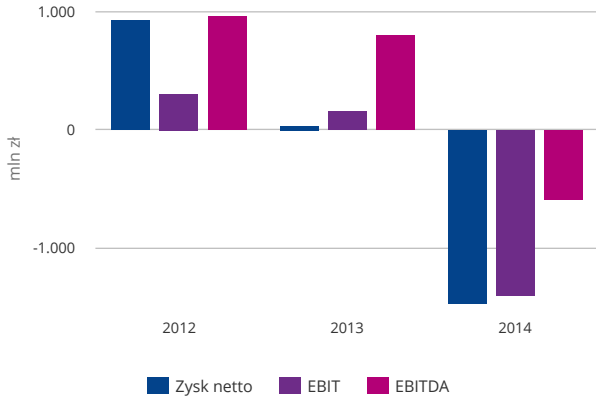
Rentowność/deficytowość sprzedaży netto - stosunek wyniku netto do sprzedaży netto

Stopa zwrotu z kapitału własnego ROE - stosunek wyniku netto do wartości kapitału własnego na koniec okresu

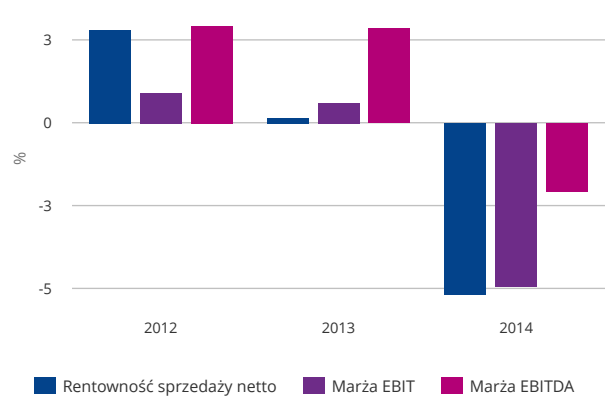
Stopa zwrotu z aktywów ROA - stosunek wyniku netto do wartości aktywów na koniec okresu

Stopa zwrotu z kapitału zaangażowanego ROACE - stosunek wyniku operacyjnego po opodatkowaniu do wartości kapitału własnego powiększonego o dług netto na koniec okresu

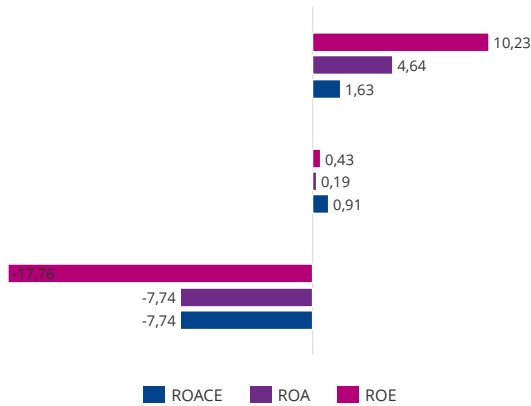
Rentowność - wykres 1

Rentowność - wykres 2

Rentowność - wykres 3

Wskaźniki płynności

Reset Sortuj rosnąco Sortuj malejąco		✓	✓	✓	✓	✓	✓
		2009	2010	2011	2012	2013	2014
Płynność szybka							
Aktywa obrotowe	mln zł	5.118,9	6.847,4	8.705,3	8.501,2	8.304,1	7.154,9
Zapasy	mln zł	-3.023,1	-4.506,8	-5.855,8	-5.963,0	-5.728,9	-3.917,1
Zobowiązania krótkoterminowe	mln zł	2.769,5	5.150,5	6.726,3	5.538,9	5.413,2	5.222,9
Płynność szybka		0,76	0,45	0,42	0,46	0,48	0,62
Płynność bieżąca							
Aktywa obrotowe	mln zł	5.118,9	6.847,4	8.705,3	8.501,2	8.304,1	7.154,9
Zobowiązania krótkoterminowe	mln zł	2.769,5	5.150,5	6.726,3	5.538,9	5.413,2	5.222,9
Płynność bieżąca		1,85	1,33	1,29	1,53	1,53	1,37
Kapitał pracujący							
Aktywa obrotowe	mln zł	5.118,9	6.847,4	8.705,3	8.501,2	8.304,1	7.154,9
Zobowiązania krótkoterminowe	mln zł	-2.769,5	-5.150,5	-6.726,3	-5.538,9	-5.413,2	-5.222,9
Kapitał pracujący		2.349,0	1.696,9	1.979,0	2.962,3	2.890,9	1.932,0
Wskaźnik udziału kapitału pracującego w całości aktywów							
Aktywa	mln zł	15.216,0	17.727,4	20.396,6	20.005,0	20.284,8	18.947,3
Kapitał pracujący	mln zł	2.349,0	1.696,9	1.979,0	2.962,3	2.890,9	1.932,0
Udział kapitału pracującego w aktywach	%	15,44	9,57	9,70	14,81	14,25	10,20
Wskaźnik aktywów do kapitałów własnych							
Aktywa	mln zł	15.216,0	17.727,4	20.396,6	20.005,0	20.284,8	18.947,3
Kapitały własne	mln zł	6.846,2	7.513,5	7.782,4	9.066,4	9.189,6	8.258,5
Aktywa do kapitałów własnych		2,22	2,36	2,62	2,21	2,21	2,29

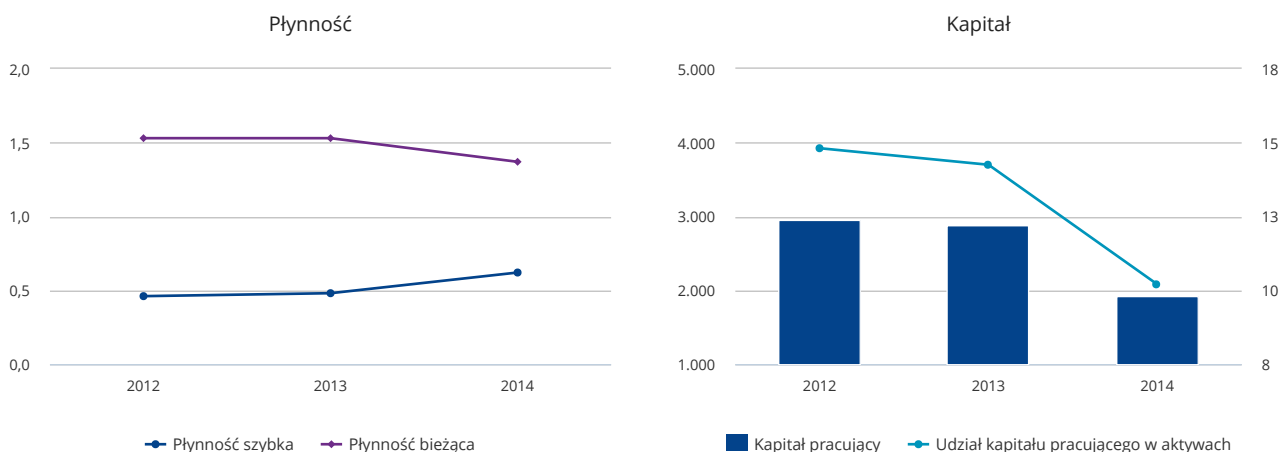
Płynność szybka - stosunek aktywów obrotowych pomniejszonych o zapasy do wartości zobowiązań krótkoterminowych (dane z końca okresu)

Płynność bieżąca - stosunek aktywów obrotowych do wartości zobowiązań krótkoterminowych (dane z końca okresu)

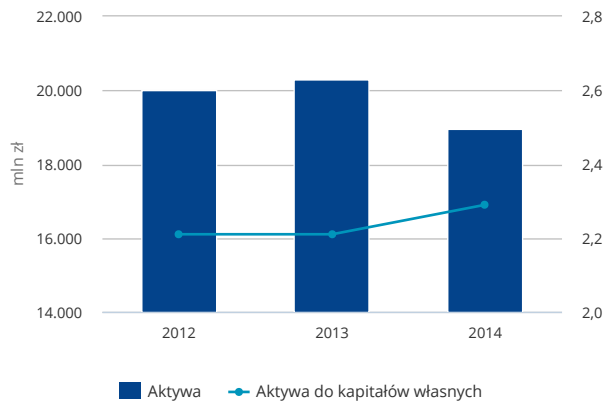
Kapitał pracujący - wartość aktywów obrotowych pomniejszonych o zobowiązania krótkoterminowe (dane z końca okresu)

Udział kapitału pracującego w całości aktywów - stosunek kapitału pracującego do wartości aktywów (dane z końca okresu)

Aktywa do kapitałów własnych - aktywa (dane z końca okresu) do kapitałów własnych

Aktywa

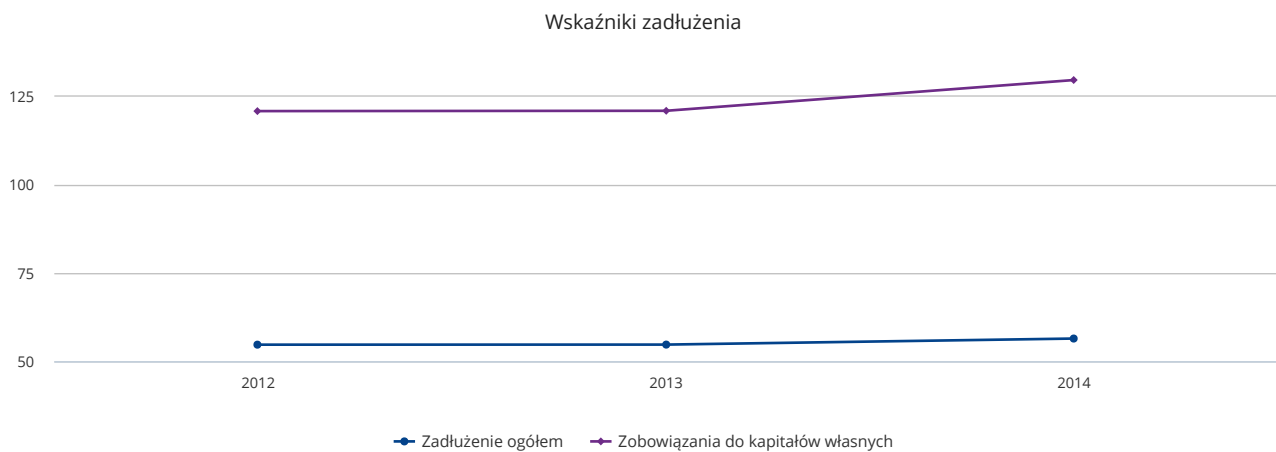

Wskaźniki zadłużenia

		☒	☒	☒	☒	☒	☒
		2009	2010	2011	2012	2013	2014
Wskaźnik zadłużenia ogółem							
Zobowiązania	mln zł	8.369,8	10.213,9	12.614,2	10.938,6	11.095,2	10.688,7
Aktywa	mln zł	15.216,0	17.727,4	20.396,6	20.005,0	20.284,8	18.947,3
Zadłużenie ogółem	%	55,01	57,62	61,84	54,68	54,70	56,41
Wskaźnik zobowiązań do kapitałów własnych							
Zobowiązania	mln zł	8.369,8	10.213,9	12.614,2	10.938,6	11.095,2	10.688,7
Kapitały własne	mln zł	6.846,2	7.513,5	7.782,4	9.066,4	9.189,6	8.258,5
Zobowiązania do kapitałów własnych	%	122,25	135,94	162,09	120,65	120,74	129,43

Wskaźnik zadłużenia ogółem - stosunek zobowiązań ogółem do wartości aktywów (dane z końca okresu)

Wskaźnik zobowiązań do kapitału własnego - stosunek zobowiązań ogółem do wartości kapitału własnego (dane z końca okresu)

Wskaźniki wyceny

Reset Sortuj rosnąco Sortuj malejąco		☒	☒	☒	☒	☒	☒
		2009	2010	2011	2012	2013	2014
Wartość przedsiębiorstwa (EV)							
Kapitalizacja rynkowa*	mln zł	4.130,8	4.720,8	3.026,0	5.351,0	4.603,9	3.311,7
Kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego długoterminowe	mln zł	4.942,6	4.403,5	5.161,5	4.462,1	4.496,2	4.495,6
Kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego krótkoterminowe	mln zł	748,6	1.923,3	2.427,2	2.094,6	1.715,2	2.168,1
Kapitały własne przypadający udziałom niekontrolującym	mln zł	36,8	14,7	1,0	0,7	0,3	0,2
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	mln zł	-345,1	-382,6	-383,7	-266,1	-495,8	-348,2
EV	mln zł	9.513,7	10.679,7	10.232,0	11.642,3	10.319,8	9.627,4
Wskaźnik wartości przedsiębiorstwa do EBITDA (EV/EBITDA)							
EV	mln zł	9.513,7	10.679,7	10.232,0	11.642,3	10.319,8	9.627,4
EBITDA	mln zł	735,2	1.451,3	1.694,1	979,3	802,6	-856,8
EV/EBITDA		12,94	7,36	6,04	11,89	12,85	-
Wskaźnik ceny do zysku (P/E)							
Cena akcji *	zł	31,8	36,4	23,3	41,2	35,4	25,5
Zysk na akcję	zł	7,4	5,2	5,0	7,1	0,3	-
P/E		4,27	6,95	4,66	5,80	118,00	-
Wskaźnik kapitalizacji rynkowej do wartości księgowej (P/BV)							
Kapitalizacja rynkowa*	mln zł	4.130,8	4.720,8	3.026,0	5.351,0	4.603,9	3.311,7
Wartość księgowa	mln zł	6.846,2	7.513,5	7.782,4	9.066,4	9.189,6	8.258,5
P/BV		0,60	0,63	0,38	0,59	0,50	0,40
Wskaźnik kapitalizacji rynkowej do przychodów ze sprzedaży (P/S)							
Kapitalizacja rynkowa*	mln zł	4.130,8	4.720,8	3.026,0	5.351,0	4.603,9	3.311,7
Przychody ze sprzedaży	mln zł	14.321,0	19.662,8	29.259,6	33.073,7	28.559,2	28.501,9
Kapitalizacja rynkowa do przychodów ze sprzedaży		0,29	0,24	0,10	0,16	0,16	0,12
Wskaźnik kapitalizacji rynkowej do aktywów							
Kapitalizacja rynkowa*	mln zł	4.130,8	4.720,8	3.026,0	5.351,0	4.603,9	3.311,7
Aktywa	mln zł	15.216,0	17.727,4	20.396,6	20.005,0	20.284,8	18.947,3
Kapitalizacja rynkowa do aktywów		0,27	0,27	0,15	0,27	0,23	0,17
Wskaźnik kapitalizacji rynkowej do przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej							
Kapitalizacja rynkowa*	PLN m	4.130,8	4.720,8	3.026,0	5.351,0	4.603,9	3.311,7
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	PLN m	695,0	882,7	902,4	1.347,1	1.423,5	1.421,7
Kapitalizacja rynkowa do przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej		5,94	5,35	3,35	3,97	3,23	2,33

* cena zamknięcia na GPW dnia 31 grudnia

Wartość przedsiębiorstwa - kapitalizacja rynkowa powiększona o kredyty i pożyczki długoterminowe i krótkoterminowe oraz zysk netto przypadający udziałom niekontrolującym, pomniejszona o środki pieniężne i ich ekwivalenty

Grupa LOTOS S.A.
Zintegrowany Raport Roczny 2014

Użyteczne informacje

Użyteczne informacje

Użyteczne informacje

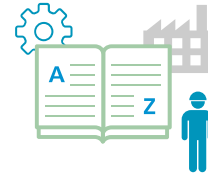
W TYM ROZDZIALE:

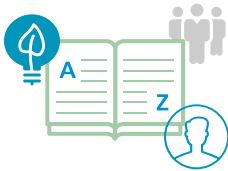
Kalendarium

Tabela treści GRI i zasad Global Compact

Słownik terminów branżowych

Słownik terminów społecznych

Kontakt

Kalendarium

9 stycznia 2014

LOTOS wystartował na lotnisku w Katowicach

Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice w Pyrzowicach oraz spółka LOTOS - Air BP Polska, rozpoczęły współpracę w zakresie dostaw paliw lotniczych „do skrzydła”.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4044/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/lotos_startuje_na_lotnisku_w_kato

9 stycznia 2014

Wyróżnienie Top Marka dla LOTOSU

Marka LOTOS została wyróżniona najbardziej elitarnym tytułem Top Marka 2013 w kategorii: oleje silnikowe w ramach ogólnopolskiego programu konsumenckiego Laur Konsumenta 2013.

10 stycznia 2014

LOTOS partnerem Enactus

Grupa LOTOS została partnerem programu Enactus, zrzeszającego studentów, którzy realizują projekty biznesowe wspierające rozwój społeczności lokalnych.

10 stycznia 2014

Samodzielne tankowanie LPG

Sieć stacji paliw LOTOS rozpoczęła udostępnianie stanowisk do samodzielnego tankowania LPG przez kierowców. Pierwszą stacją w Trójmieście jest SP320, położona w Gdyni-Redłowie przy al. Zwycięstwa 165.

16 stycznia 2014

Holowanie platformy Petrobaltic

Po zakończeniu prac na polu B3 przy bezzałogowej platformie PG-1 (tzw. jacket) platforma Petrobaltic została przeholowana na pole B8 będzie wiercić otwór kierunkowy B8-6K o planowanej długości 2370 m, głębokości pionowej 2257 m i odejściu od pionu 627,5 m.

30 stycznia 2014

Nowe koncesje LOTOSU na szelfie norweskim

LOTOS Exploration and Production Norge otrzymał dwie nowe koncesje na Norweskim Szelfie Kontynentalnym.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4050/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/nowe_koncesje_lotosu_w_norweg

5 luty 2014

LOTOS Serwis potwierdza wysokie kwalifikacje

Przedstawiciel jednostki certyfikującej Urzędu Dozoru Technicznego wręczył czechowickiemu oddziałowi spółki LOTOS Serwis certyfikat, dający uprawnienia do prowadzenia Ośrodka Egzaminacyjnego Spawaczy UDT-CERT w zakresie PN-EN 287-1: 2011. Spawacz, który pomyślnie przejdzie taki egzamin ma prawo prowadzić modernizacje i naprawy urządzeń ciśnieniowych pod nadzorem UDT.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4054/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/lotos_serwis_potwierdza_wysokie_

7 luty 2014

LOTOS Kolej świętuje jubileusz 10-lecia na południu

Spółka LOTOS Kolej rozpoczęła działalność na południu Polski w 2004 roku, otwierając swoje oddziały w Czechowicach-Dziedzicach i Jaśle. Początkowo ich głównym zadaniem była obsługa kolejowa rafinerii południowych, a obecnie pełnią one szereg innych działań związanych m.in. z realizacją przesyłek pojedynczych wagonów czy obsługą połączeń międzynarodowych.

10 luty 2014

Sponsorowany przez Grupę LOTOS Kamil Stoch mistrzem olimpijskim

Kamil Stoch zdobył złoty medal igrzysk olimpijskich w Soczi, nokautując rywali na normalnej skoczni.

---

13 luty 2014

Złoto Justyny

Po fenomenalnym biegu na 10 km stylem klasycznym Justyna Kowalczyk zdobyła złoty medal, mimo złamanej kości śródstopia. To drugi złoty medal dla Polski. Oba medale zdobyli najpopularniejsi polscy sportowcy startujący z logo LOTOSU na lewym ramieniu.

---

14 luty 2014

Skrzydła Sukcesu dla LOTOS-Air BP Polska

LOTOS-Air BP otrzymało nagrodę w kategorii „Największe wydarzenie na rynku usług obsługi naziemnej na lotnisku Chopina w roku 2013”.

---

15 luty 2014

Stoch w podwójnej koronie

Sponsorowany przez Grupę LOTOS Kamil Stoch zdobył drugi złoty medal na igrzyskach w Soczi i przeszedł do historii skoków narciarskich.

---

17 luty 2014

Platforma „Kierunek Bałtyk” wystartowała

Ruszyła platforma poświęcona tematyce ekologicznej - Kierunek Bałtyk. Instytucje ekologiczne zaangażowane w projekt, oprócz wspólnych celów, połączyła współpraca w zakresie programów społecznych realizowanych wspólnie z Grupą LOTOS.

<http://www.kierunekbaaltyk.pl> <<http://www.kierunekbaaltyk.pl>>

<http://www.facebook.com/kierunekbaaltyk> <<http://www.facebook.com/kierunekbaaltyk>>

<http://www.sledzfoki.pl> <<http://www.sledzfoki.pl>>

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4061/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/obierz_kierunek_baltyk>

---

18 luty 2014

LOTOS Jazz Festival

Rozpoczęła się 16. edycja Bielskiej Zadyмки Jazzowej. To już 11 lat, od kiedy festiwalowi patronuje Grupa LOTOS – stąd podwójna nazwa imprezy LOTOS Jazz Festival – Bielska Zadyмка Jazzowa.

Zobacz video » <<https://www.youtube.com/watch?v=1hO1zCklhYI>>

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4056/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/lotos_jazz_festival_pelen_gwiazd>

---

24 luty 2014

Odkrycie ropy naftowej na koncesji LOTOS Norge

W wyniku wiercenia otworu poszukiwawczego w prospekcie Trell na koncesji PL 102F potwierdzono występowanie ropy naftowej. To pierwsze odkrycie ropy na norweskiej koncesji poszukiwawczej należącej do polskiego koncernu.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4057/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/odkrycie_ropy_naftowej_na_konce

---

24 luty 2014

Nowy ośrodek APLG w Kokoszkach

W Urzędzie Miejskim w Gdańsku nastąpiło uroczyste podpisanie listu intencyjnego, dotyczącego powołania ośrodka Akademii Piłkarskiej Lechia Gdańsk na osiedlu Kokoszki w Gdańsku. W ramach projektu „Biało-zielona przyszłość z LOTOSEM”, otwartych zostało już 10 ośrodków Akademii Piłkarskiej Lechia Gdańsk na terenie województwa pomorskiego.

Zobacz video » <<https://www.youtube.com/watch?v=Xb4ekwfjNsg>>

---

26 luty 2014

Nowa platforma LOTOSU już na Bałtyku

Do Polski dotarła nowo zakupiona platforma spółki LOTOS Petrobaltic. Spółka jako jedyna prowadzi poszukiwania i wydobywanie węglowodorów w polskiej strefie Morza Bałtyckiego. W finansowaniu zakupu jednostki uczestniczyła Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. we współpracy z Nordea Bank Polska S.A.

Zobacz video » <<https://www.youtube.com/watch?v=VnNKAhGfM9w>>

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4060/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/nowa_platforma_lotosu_juz_na_ba

---

3 marca 2014

Dragon już w LOTOS Kolej

Spółka LOTOS Kolej rozpoczęła eksploatację pierwszej z pięciu zamówionych lokomotyw DRAGON. Pojazd wyprodukowała firma NEWAG Gliwice S.A. DRAGON to nowoczesna i zarazem pierwsza od ok. 25 lat sześciosiobowa lokomotywa elektryczna, jaką wyprodukowano w Polsce.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4062/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/dragon_juz_w_lotos_kolej>

11 marca 2014

10-lecie spółki LOTOS Serwis

W gdańskim hotelu Hilton odbyła się uroczystość 10-lecia spółki LOTOS Serwis. Odznaczenia państwowe wręczyli Michał Owczarczak, wicewojewoda pomorski, oraz Paweł Olechnowicz, prezes Zarządu Grupy LOTOS S.A.

Zobacz video » <<https://www.youtube.com/watch?v=SXRb3k6poME>>

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4078/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/10_lat_lotos_serwis>

14 marca 2014

LOTOS Mecenaszem Kultury Gdańska za rok 2013

Grupa LOTOS otrzymała tytuł Mecenasa Kultury Gdańska za rok 2013, za wspieranie, jako partner strategiczny, projektów Opery Bałtyckiej w Gdańsku.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4066/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/tytul_mecenasa_kultury_gdanska_>

20 marca 2014

Laur Konsumenta dla marki LOTOS

Marka LOTOS otrzymała tytuł „LIDER DEKADY” w ramach ogólnopolskiego programu konsumenckiego Laur Konsumenta. Spółkę LOTOS Oil wyróżniono za oleje silnikowe.

27 - 29 marca 2014

Ogólnopolski Finał Konkursu Naukowego E(x)plory

W Pomorskim Parku Naukowo-Technologicznym, pod mecenatem Grupy LOTOS, odbył się kolejny Ogólnopolski Finał Konkursu Naukowego E(x)plory. Podczas imprezy młodzi naukowcy zaprezentowali swoje projekty, m. in. sposób na leczenie nowotworu trzustki, auto na parę wodną czy maszynę segregującą śmieci.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4069/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/czy_naukowe_pomysly_mlodzi>

1 kwietnia 2014

Dobre praktyki LOTOSU docenione

Cztery inicjatywy Grupy LOTOS znalazły się w najnowszej publikacji Forum Odpowiedzialnego Biznesu prezentującej dobre praktyki z zakresu CSR.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4070/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/dobre_praktyki_lotosu_docenione>

4 kwietnia 2014

Startuje aplikacja mobilna LOTOS dla kierowcy

Za pomocą aplikacji można znaleźć najbliższą stację paliw z wybraną przez siebie usługą, uzyskać dostęp do konta programu premiowego LOTOS Navigator czy sprawdzić aktualne promocje na kilkuset stacjach LOTOS.

<http://dlakierowcy.lotos.pl> <<http://dlakierowcy.lotos.pl>>

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4071/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/aplikacja_mobilna_lotos_dla_kiero>

9 kwietnia 2014

Grupa LOTOS na Targach Pracy

Grupa LOTOS wzięła udział w Międzynarodowych Pomorskich Metropolitalnych Targach Pracy i Przedsiębiorczości organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy i Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku.

14 kwietnia 2014

Lotos Petrobaltic zaczął pierwsze wiercenia

Platforma LOTOS PETROBALTIC rozpoczęła wiercenia poszukiwawcze na obiekcie B27 położonym na koncesji Gotlandia.

24 kwietnia 2014

LOTOS Serwis i polski Rejestr Statków podejmują współpracę

Podpisano list intencyjny o współpracy między spółkami LOTOS Serwis a Polskim Rejestrem Statków. Firmy zapowiedziały współdziałanie i wzajemne korzystanie ze swoich usług m.in. przy nadzorze nad budową oraz remontami obiektów offshore, ich przeglądami okresowymi czy wykonywaniu ekspertyz technicznych

25 kwietnia 2014

Rafineria LOTOSU bardziej niezawodna i bezpieczna

Grupa LOTOS jako pierwsza w Polsce wprowadziła system zarządzania ryzykiem eksploatacji urządzeń ciśnieniowych w rafinerii w Gdańsku. Porozumienie w tej sprawie podpisano z Urzędem Dozoru Technicznego (UDT). Po wprowadzeniu tego systemu okres ciągłej pracy rafinerii może wydłużyć się z 4 do 5-6 lat.

Zobacz informację prasową »

http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4075/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/_rafineria_lotosu_bardziej_niezawodna_i_bezpieczna

28 kwietnia 2014

I miejsce dla Grupy LOTOS w Rankingu Odpowiedzialnych Firm

Grupa LOTOS zajęła pierwsze miejsce w tegorocznym Rankingu Odpowiedzialnych Firm z branży paliwa, energetyka i wydobywa. Ranking jest organizowany pod patronatem Forum Odpowiedzialnego Biznesu i PwC.

6 maja 2014

Videosonograf dla szpitala na gdańskiej Zaspie

Dzięki wsparciu Grupy LOTOS Szpital Specjalistyczny im. św. Wojciecha w Gdańsku wzbogacił się o

nowoczesny, specjalistyczne sprzęt medyczny – videonograf.

Zobacz video » <<https://www.youtube.com/watch?v=IEfsGiZ-V3A>>

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4082/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/lotos_pomaga_ratowac_zycie>

---

10 maja 2014

„Biało-zielona przyszłość z LOTOSEM” skompletowała jedenastkę

W Elblągu otwarty został zamiejscowy ośrodek Akademii Piłkarskiej Lechia Gdańsk. To 11. oddział APLG, który powstał w ramach projektu Biało-zielona przyszłość z LOTOSEM".

Zobacz video » <https://www.youtube.com/watch?v=6YI_f4s0SZw>

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4084/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/bialo-zielona_przyszlosc_z_lotosem_skompletowala_jedenastke>

---

12 maja 2014

LOTOS i PGNiG razem w Norwegii

LOTOS Exploration & Production Norge oraz PGNiG Upstream International podpisały list intencyjny dotyczący współpracy na norweskim szelfie kontynentalnym. Zgodnie z umową spółki będą razem realizować potencjalne akwizycje oraz wspólnie występować w rundach koncesyjnych organizowanych przez Ministerstwo Ropy i Energii w Norwegii.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4085/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/lotos_i_pgnig_razem_w_norwegii>

---

14 maja 2014

LOTOS nagrodzony Złotym Listkiem CSR

Grupa LOTOS drugi rok z rzędu otrzymał Złoty Listek CSR w rankingu organizowanym pod patronatem tygodnika Polityka oraz PwC.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4087/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/lotos_nagrodzony_zlotym_listkiem>

---

19 maja 2014

LOTOS Kolej podpisał umowę z PCC Intermodal

Spółka LOTOS Kolej podpisała z PCC Intermodal umowę na realizację intermodalnych przewozów kolejowych. Umowa obowiązuje do 31 marca 2016 roku i określa zasady współpracy oraz stawki

19 maja 2014

Badanie opinii w Grupie LOTOS

Rozpoczęło się badanie opinii w spółkach Grupy Kapitałowej LOTOS. Chcemy razem budować sprzyjające i motywujące środowisko pracy dla nas wszystkich, a możemy to zrobić tylko wtedy, gdy będziemy dokładnie znali potrzeby i oczekiwania pracowników.

20 maja 2014

LOTOS wśród najbardziej ekologicznych rafinerii

Wprowadzenie do rafinerii LOTOSU gazu ziemnego jako podstawowego paliwa energetycznego sprawiło, że wskaźniki emisji CO2 spadły do poziomu najlepszych europejskich rafinerii.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4089/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/lotos_wsrod_najbardziej_ekologicz

24 maja 2014

Akcja na rzecz Rezerwatu Mewia Łacha

Wolontariusze z Grupy Kapitałowej LOTOS wraz ze swoimi bliskimi i rodzinami stawili się w Świbnie, aby w weekendowe przedpołudnie wspólnie pracować na rzecz Rezerwatu Mewia Łacha. Zebrano ponad dwadzieścia 120 litrowych worków odpadów, plastiku, butelek, a nawet lodówkę.

24 maja 2014

Paweł Olechnowicz biznesmenem 25-lecia

Jury XX jubileuszowej edycji plebiscytu o tytuł „Biznesmena Roku” na Pomorzu dokonało wyboru laureatów tytułu „Biznesmena 25-lecia 1989 – 2014 na Pomorzu”. Tytuły przyznano sześciu biznesmenom, których dokonania jury oceniło najwyżej, a wśród nich Pawłowi Olechnowiczowi, prezesowi Grupy LOTOS.

25 maja 2014

Nowe stacje LOTOS przy trasach A4 i A2

W maju LOTOS otworzył trzy stacje na terenie Miejsc Obsługi Podróżnych (MOP). Nowe stacje paliw zlokalizowane są przy trasach A4 i A2.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4092/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/nowe_stacje_lotos_przy_trasach_a

25 maja 2014

LOTOS Petrobaltic na Bałtyckim Festiwalu Nauki

„Jak powstawała ropa naftowa pod dnem Bałtyku” – to temat wystawy, którą zaprezentowali pracownicy LOTOS Petrobalticu na XII Bałtyckim Festiwalu Nauki.

27 maja 2014

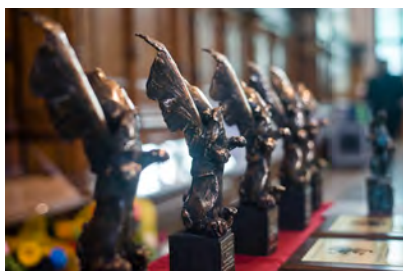
„LOTOS pomaga bałtyckiej przyrodzie”

Grupa LOTOS od 2007 wspólnie z Fundacją Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego oraz Stacją Morską w Helu realizuje program "LOTOS pomaga bałtyckiej przyrodzie", w ramach którego wspiera działania ochronne na rzecz najbardziej zagrożonych gatunków występujących w Morzu Bałtyckim. Tym razem do morza zostały wypuszczone trzy młode foki, przebywające w helskim fokarium.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4093/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/mlode_foki_wypuszczone_do_mor

27 maja 2014

Gryf dla LOTOSU

Po raz piętnasty pomorskie środowisko gospodarcze nagrodziło najlepsze firmy w regionie. Grupa LOTOS w podziękowaniu za systematyczny i konsekwentny mecenat nad pomorską kulturą uzyskała specjalną statuetkę Gryfa Pomorskiego.

28 maja 2014

Najbezpieczniejsza Grupa LOTOS

Wręczono nagrody dla Najbezpieczniejszej Spółki w Grupie Kapitałowej LOTOS oraz Najbezpieczniejszego Zakładu Produkcyjnego Grupy LOTOS S.A. w roku 2013. Wyróżnienia zdobyły odpowiednio spółka LOTOS Biopaliwa oraz Zakład Nalewu Cystern.

28 maja 2014

„Super Lider” dla Grupy LOTOS

Nagrodę przyznano podczas jubileuszowego X Kongresu Krajowego Stowarzyszenia Ochrony Informacji Niejawnych, Biznesowych i Danych Osobowych.

29 maja 2014

10-lecie spółki LOTOS Straż

Rafinerijni strażacy ochodzili 10-lecie istnienia swojej spółki. Wielu z nich otrzymało wysokie odznaczenia państwowe.

31 maja 2014

LOTOS Kolej dla dzieci

Na terenie LOTOS Kolej w Gdańsku odbyły się Dni Techniki Kolejowej z okazji Dnia Dziecka. Niespodzianką była wizyta czterokrotnego mistrza Polski w rajdach samochodowych – Kajetana Kajetanowicza.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4128/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/lotos_kolej_dla_dzieci>

2 czerwca 2014

LOTOS Kids wystartował

LOTOS uruchomił platformę z grami dla najmłodszych pasażerów – kids.lotos.pl.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4094/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/lotos_kids_czyli_gry_dla_dzieci>

4 czerwca 2014

LOTOS Mecenaszem Sportu Wolnej Polski

Grupa LOTOS S.A. została nagrodzona w kategorii Mecenasz Sportu Wolnej Polski. Statuetkę podczas gali „Sportowego Sukcesu 25-lecia Wolnej Polski” odebrał 2 czerwca, w imieniu Grupy, Prezes Zarządu Paweł Olechnowicz.

4 czerwca 2014

Otwarcie ośrodka APLG w Kokoszkach

To już dwunasty oddział APLG otwarty w ramach projektu „Biało-zielona przyszłość z LOTOSEM” i nowa alternatywa dla trenowania w Gdańsku. Uroczystość swoją obecnością uświetnili selekcjoner piłkarskiej reprezentacji Polski Adam Nawałka oraz kierowca LOTOS Rally Team Kajetan Kajetanowicz.

Zobacz video » <<https://www.youtube.com/watch?v=g62YS1NV138>>

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4097/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/wspaniala_dwunastka>

4 czerwca 2014

Otwarcie „Autostrady Wolności”

Prezydent RP Bronisław Komorowski i Prezydent RFN Joachim Gauck – podczas uroczystości w podwarszawskim Brwinowie, przy stacji paliw LOTOS – odsłonili pamiątkową tablicę i symbolicznie otworzyli autostradę A2 łączącą Warszawę z Berlinem.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4096/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/autostrada_wolnosci>

5 czerwca 2014

Dwa tytuły Superbrands dla Grupy LOTOS

Marka LOTOS została uhonorowana dwoma prestiżowymi tytułami przez Superbrands, organizację nagradzającą najbardziej rozpoznawalne i najsilniejsze marki na polskim rynku.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4099/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/dwa_tytuły_superbrands_dla_mark

10 czerwca 2014

Rusza program „LOTOS - Mistrzowie w pasach”

Wystartował nowy program społeczny Grupy LOTOS zrealizowany we współpracy z Krajowym Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego oraz portalem fotelik.info. Jego celem są działania prewencyjne i edukacyjne dotyczące poprawnego zapinania pasów i montażu fotelików do przewożenia dzieci. Ambasadorem programu został Kajetan Kajetanowicz.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4109/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/rusza_program_lotos_-_mistrzowie_w_pasach>

10 czerwca 2014

Współpraca z Zespołem Szkół Łączności

LOTOS Serwis podpisał porozumienie o współpracy z Zespołem Szkół Łączności w Gdańsku, obejmując patronatem jedną z klas.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4117/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/ksztalcenie_na_zamowienie>

12 czerwca 2014

25. Konferencja AGH

Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Techniczna DRILLING-OIL-GAS AGH 2014 to jedno z najważniejszych spotkań ludzi nauki i przemysłu, którzy zajmują się poszukiwaniami i eksploatacją złóż ropy i gazu. Z dużym zainteresowaniem uczestników spotkały się referaty i prezentacje pracowników LOTOS Petrobalticu.

16 czerwca 2014

Spółka LOTOS Asphalt sprzedaje coraz więcej asfaltów

Po pięciu miesiącach br. firma zanotowała ponad dwukrotny wzrost sprzedaży krajowej. Aż o ok. 400% wzrosła sprzedaż zaawansowanych technologicznie asfaltów modyfikowanych.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4112/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/rosnie_sprzedaz_lotos_asfalt>

---

18 czerwca 2014

Finał Jasielskiej Ligi Naukowej z LOTOSEM

W Jasielskim Domu Kultury odbył się finał I edycji Jasielskiej Ligi Naukowej z LOTOSEM.

Zobacz video » <https://www.youtube.com/watch?v=_fQvPxiFFss>

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4120/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/mlodzi_badacze_nagrodzeni>

---

21 czerwca 2014

Pierwsza akcja w ramach programu „LOTOS - Mistrzowie w pasach”

Przy Galerii Przymorze w Gdańsku odbyła się wielka akcja inspekcji fotelików samochodowych i pasów bezpieczeństwa, która zainaugurowała program „LOTOS — Mistrzowie w pasach”. Gościem specjalnym był Ambasador programu — Kajetan Kajetanowicz.

Zobacz video » <https://www.youtube.com/watch?v=OHS_b5T6A88>

---

22 czerwca 2014

Finał LOTOS Junior Cup 2014

Na stadionie przy ul. Traugutta w Gdańsku rozegrano finał LOTOS Junior Cup 2014. Zwyciężył Gdańsk, który w finale pokonał Starogard Gdański 1:0. Podczas ceremonii wręczenia nagród, przyznane zostały także stypendia, dla najzdolniejszych podopiecznych projektu „Biało-zielona przyszłość z LOTOSEM”.

Zobacz video » <<https://www.youtube.com/watch?v=eR5QdFmA8QQ>>

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4115/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/tak_graja_przyszle_gwiazdy_futbo>

---

24 czerwca 2014

Podsumowano projekt „Zdolni z Pomorza” realizowany w roku szkolnym 2013/2014

Celem programu jest wsparcie nauczycieli oraz niemal 1200 uczniów województwa pomorskiego, którzy posiadają wybitne uzdolnienia w zakresie matematyki, fizyki i informatyki. Najwybitniejsi uczniowie zostali objęci opieką mentorską ze strony kadry naukowej wyższych uczelni.

25 czerwca 2014

Nowoczesna baza paliw w Poznaniu

Baza ta funkcjonuje w newralgicznym miejscu – niedaleko węzła autostrady A2 i w rejonie, gdzie Grupa LOTOS oraz inne koncerny posiadają największą liczbę stacji.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4119/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/4_razy_wiecej_lotosu_w_wielkopo

25 czerwca 2014

Program Edukacji Morskiej – podsumowanie wiosennej tury rejsów

Dobiegła końca wiosenna tura rejsów w ramach Programo Edukacji Morskiej. Z tej okazji z uczniami spotkał się wtedy mistrz olimpijski i pomysłodawca projektu – Mateusz Kusznierewicz, ambasador miasta ds. morskich.

Zobacz video » <<https://www.youtube.com/watch?v=tvhMzZpseMw>>

26 - 29 czerwca 2014

LOTOS 71. Rajd Polski

Na trasach w Polsce i na Litwie rozgrywany jest LOTOS 71. Rajd Polski, będący siódmą rundą Rajdowych Mistrzostw Świata FIA WRC. Grupa LOTOS – sponsor tytularny jest także oficjalnym partnerem startującego w rajdzie Roberta Kubicy.

26 czerwca 2014

Start serwisu www – „Emocje do pełna”.

Serwis www.emocjedopelna.pl to narzędzie, które w jednym miejscu pozwala zebrać informacje dotyczące wydarzeń sportowych z różnych źródeł w social mediach. Od teraz fani drużyn i zespołów sportowych wspieranych przez Grupę LOTOS mogą być na czasie z wydarzeniami i dopingować ulubionych sportowców.

30 czerwca 2014

Wybór Rady Nadzorczej na IX kadencję

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Grupy LOTOS S.A. powołało radę na nową, dziewiątą kadencję. W jej skład weszli jej dotychczasowi członkowie: Wiesław Skwarko, jako przewodniczący, Małgorzata Hirszel, Agnieszka Trzaskalska, Oskar Pawłowski i Michał Rumiński. Nową osobą, powołaną w skład rady z ramienia Ministerstwa Skarbu Państwa, została Magdalena Bohusz-Boguszewska.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4121/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/w_lotosie_obradowalo_walne>

5 lipca 2014

„LOTOS - Mistrzowie w pasach" w Koszwałach

W ramach programu „LOTOS — mistrzowie w pasach" na pytania związane z bezpieczeństwem na drogach odpowiadali eksperci na stacji Grupy LOTOS w Koszwałach/k. Gdańska. Wszyscy goście stacji mogli wziąć udział w bezpłatnej inspekcji pasów i dziecięcych fotelików.

Zobacz video » <<https://www.youtube.com/watch?v=7DCRUI-QBG4>>

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4129/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/pit-stop_w_koszwalach>

9 lipca 2014

Prestiżowe Złoto dla LOTOSU

Reprezentacja LOTOSU zajęła I miejsce pokonując 9 drużyn w zawodach Lechia Gdańsk Prestige Cup. Impreza odbyła się na PGE Arenie w Gdańsku

12 lipca 2014

Złoty Medal Akademii Polskiego Sukcesu dla Pawła Olechnowicza

Akademia Polskiego Sukcesu uhonorowała prezesa Pawła Olechnowicza Złotym Medalem oraz przyznała

15 lipca 2014

Nowa lokomotywa spółki LOTOS Kolej

To pierwsza z trzech maszyn typu 6Dg (kolejne dwa pojazdy tego typu trafią na bocznice w Gdańsku jeszcze w lipcu). Nowa lokomotywa manewrowa to zmodernizowany przez spółkę Newag spalinowóz serii SM42.

Zobacz video » <<https://www.youtube.com/watch?v=WGiCD3nKokQ>>

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4127/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/na_wakacje_lokomotywa_lotos_kc>

16 lipca 2014

Karta Motocyklisty Navigator i nie tylko

Sieć stacji paliw LOTOS wprowadza dedykowaną kartę premiovą dla właścicieli jednośladów. Po zatankowaniu motocykliści otrzymają teraz też specjalne, jednorazowe ściereczki do czyszczenia kasków, a w przystających toaletach sieci LOTOS mogą powiesić kaski na specjalnie przygotowanych wieszakach.

Zobacz video » <<https://www.youtube.com/watch?v=wsINySvZovc>>

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4130/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/karta_motocyklisty Navigator>

17 lipca 2014

LOTOS Optima – już 3 lata na rynku

Uruchomienie 158 stacji w segmencie ekonomicznym w 3 lata oraz skuteczne zarządzanie stacjami paliw przyczyniły się do umocnienia pozycji sieci LOTOS na rynku detalicznym.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4133/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/lotos_optima_juz_3_lata_na_rynk>

21 - 23 lipca 2014

LOTOS Polish Open 2014

Międzynarodowe Otwarte Mistrzostwa Polski Mężczyzn rozegrano na polu Sand Valley Golf & Country Club w Pasłęku, w pobliżu Elbląga. Zwycięzcą turnieju został Austriak, Berni Reiter, który już od pierwszej rundy uważany był za faworyta.

Zobacz video » <<https://www.youtube.com/watch?v=Mqe6FUApdN0>>

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4136/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/ach_co_to_byl_za_turniej_-_relacja_z_lotos_polish_open_2014>

24 lipca 2014

Podpisano umowę na budowę Wężła Odzysku Wodoru (WOW)

Dodatkowe produkty – 100 tysięcy ton LPG, 9 tys. ton wodoru i 25 tys. ton benzyny zapewnić ma rocznie Grupie LOTOS nowa instalacja. Budowa instalacji rozpocznie się wiosną 2015 r. i zostanie przeprowadzona przez amerykańską firmę AMCS Corporation w formule „pod klucz”.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4135/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/wow_-_wiecej_wodoru_i_lpg>

24 lipca 2014

LOTOS Geonafta ma 50 lat

Blisko 150 gości z Litwy, Polski, Niemiec, Norwegii i USA zebrało się na dziedzińcu pałacu księcia Michała Ogińskiego w Płungianach (Plunge), aby złożyć LOTOS Geonafcie życzenia z okazji półwiecza istnienia firmy.

9 sierpnia 2014

Przeładunek na pełnym morzu

Na polu naftowym B3 odbyła się trzecia w historii LOTOS Petrobalticu operacja przeładunku ropy z Icarusa III na zbiornikowiec Solando. Ropę wydobytą ze złoża B3 Solando zawiózł do gdańskiego portu, skąd trafiła

14 sierpnia 2014

Pit stop przy Operze Bałtyckiej

Specjalny Pit stop programu „LOTOS – Mistrzowie w pasach” stanął w Gdańsku na stacji LOTOS przy Operze Bałtyckiej. Z inspekcji skorzystało około 50 kierowców i ich pasażerów, z których troje dzięki tej kontroli uniknęło pewnej śmierci.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4142/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/program_lotos__mistrzowie_w_pa

25 sierpnia 2014

Pierwsza transakcja Polskich Inwestycji Rozwojowych

Spółka celowa, zależna od LOTOS Petrobalticu, zawarła z Polskimi Inwestycjami Rozwojowymi oraz Bankiem Gospodarstwa Krajowego i Bankiem Pekao S.A. umowy dotyczące finansowania zagospodarowania złoża B8 zlokalizowanego na Morzu Bałtyckim. To pierwszy w Europie Środkowej projekt wydobywczy w formule project finance.

Zobacz video » <<https://www.youtube.com/watch?v=OwixF48E8w4>>

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4144/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/pierwsza_transakcja_polskich_inw

25 sierpnia 2014

Minister Karpiński na platformie LOTOS Petrobaltic

Włodzimierz Karpiński, Minister Skarbu Państwa RP, oraz Rafał Baniak, Podsekretarz Stanu w MSP, odwiedzili jedną z czterech platform spółki LOTOS Petrobaltic S.A. pracujących na Morzu Bałtyckim.

Zobacz video » <<https://www.youtube.com/watch?v=IMpzszaXXao>>

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4145/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/grupa_lotos_sa_dla_rozwoju_polsk

27 sierpnia 2014

Powstaje kolejowy front rozładunku ropy

Od stycznia 2015 roku rafineria LOTOSU będzie przerabiać ropę wydobywaną przez PGNiG, głównie z nowej kopalni w Lubiatowie. Aby było to możliwe, ropa musi być przywieziona koleją i rozładowana. W tym celu na terenie rafinerii powstaje kolejowy front rozładunku ropy o wydajności ponad pół miliona ton rocznie.

1 września 2014

Trzynasty ośrodek „Biało-zielonej przyszłości z LOTOSEM”

W Słupsku swoją działalność uroczycie zainaugurował zamiejscowy ośrodek Akademii Piłkarskiej Lechia Gdańsk. Projekt „Biało-zielona przyszłość z LOTOSEM” zasiliło ponad 160 młodych adeptów piłkarskich z Klubu KS Gryf Słupsk.

Zobacz video » <https://www.youtube.com/watch?v=77JJoOHR9_U>

4 września 2014

Pierwsza umowa związana z realizacją projektu EFRA

Grupa LOTOS i LOTOS Asphalt podpisały umowę z firmą Fluor S.A. na projektowanie i wsparcie w kontraktacji, zakupach i zarządzaniu budową – w zakresie integracji nowych obiektów w rafinerię. Jest to pierwsza umowa związana z realizacją projektu EFRA (instalacji koksowania).

8 września 2014

LOTOS ma zielone światło na emisję akcji

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Grupy LOTOS S.A. wyraziło zgodę na podwyższenie kapitału zakładowego spółki poprzez emisję nowych akcji. Wpływy z emisji zostaną przeznaczone na wsparcie realizacji strategii, polegającej na przeprowadzaniu dalszych inwestycji służących zwiększeniu kompleksowości rafinerii w Gdańsku oraz wzrostowi własnego wydobycia węgłowodorów.

Zobacz video » <<https://www.youtube.com/watch?v=8Al4x7x8VHw>>

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4151/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/lotos_ma_zielone_swiatlo_na_emi>

11 września 2014

„HR Najwyższej Jakości" dla Grupy LOTOS

Grupa LOTOS S.A. otrzymała Certyfikat „HR Najwyższej Jakości” przyznawany przez Polskie Stowarzyszenie Zarządzania Kadrami. Firma uzyskała wyróżnienie m.in. za wspieranie realizacji strategii biznesowej organizacji poprzez budowanie angażującego miejsca pracy.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4155/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/sukces_hr_u_przyciaga_kandydatow>

17 września 2014

LOTOS Oil Ambasadorem Polskiej Gospodarki

W IV edycji konkursu o tytuł Ambasadora Polskiej Gospodarki Jury konkursu w kategorii Partner Firm Zagranicznych przyznało tytuł LOTOS Oil SA. Spółka po raz trzeci z rzędu została laureatem tego prestiżowego konkursu.

23 września 2014

LOTOS Kolej na targach InnoTrans 2014

Berlińskie targi InnoTrans stały się miejscem, w którym spotykają się największe firmy z branży i w którym odbywa się najwięcej światowych premier. W tym roku podczas berlińskich targów zaprezentowano aż 145 pojazdów, w tym m.in. lokomotywę E6ACT Dragon produkowaną przez NEWAG Gliwice i eksploatowaną na co dzień przez LOTOS Kolej.

Zobacz video » <https://www.youtube.com/watch?v=amJtGI4i8cw>

Zobacz informację prasową »

http://www.lotos.pl/174/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci?category=0&date=201409&page=1

25 września 2014

Pięć milionów metrów sześciennych ropy z B3

Wydobycie ropy naftowej ze złoża B3 przekroczyło 5 mln metrów sześciennych. Załoga platformy Baltic Beta świętowała ten wynik razem z Zarządem spółki LOTOS Petrobaltic S.A.

27 września 2014

Otwarcie zamiejscowego ośrodka Akademii Piłkarskiej Lechia Gdańsk w Malborku

To czternasty oddział APLG otwarty w ciągu zaledwie dwóch lat, w ramach projektu „Biało-zielona przyszłość z LOTOSEM.

Zobacz video » <https://www.youtube.com/watch?v=uiFKIjqQx5U>

5 października 2014

LOTOS Petrobaltic pomaga w wydobyciu Douglasa A-20 z dna Bałtyku

Statek naukowo-badawczy „St. Barbara” podniósł z dna Bałtyku wrak samolotu Douglas A-20. Tym samym z sukcesem zakończono projekt wydobycia bombowca, który realizowały wspólnie: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku przy wsparciu partnerów: Marynarki Wojennej i spółki LOTOS Petrobaltic.

Zobacz video » <https://www.youtube.com/watch?v=zCWG2rIPJlQ>

10 października 2014

Nowa kampania wizerunkowa LOTOSU

Ruszyła wizerunkowa kampania reklamowa Grupy LOTOS. Projekt opiera się na telewizyjnym spocie oraz szerokich działaniach w Internecie, w tym stronie internetowej www.lotostory.pl z interaktywnym spotem wizerunkowym.

Zobacz video » <<https://www.youtube.com/watch?v=e6ed27h7NGM>>

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4166/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/lotostory_bliisko_ludzi_i_ich_potrze>

---

15 października 2014

KARTA DUŻEJ RODZINY
rodzina.gov.pl

LOTOS partnerem Karty Dużej Rodziny

LOTOS to pierwsza sieć stacji paliw, która przystępuje do programu Karta Dużej Rodziny.

---

15 października 2014

Skarb Państwa obejmie akcje Grupy LOTOS z nowej emisji

Minister Skarbu Państwa reprezentujący Skarb Państwa podpisał z Grupą LOTOS S.A. umowę w sprawie udzielenia wsparcia niebędącego pomocą publiczną w kwocie nieprzekraczającej 530 mln zł w celu finansowania budowy instalacji opóźnionego koksowania oraz instalacji towarzyszących (tzw. Projekt EFRA). Wykonując Umowę Skarb Państwa obejmie akcje Grupy LOTOS nowej emisji w ramach wykonania przysługującego Skarbowi Państwa prawa poboru.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4167/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/skarb_panstwa_obejmie_akcje_gru>

---

17 października 2014

Grupa LOTOS ponownie doceniona w konkursie "The Best Annual Report"

Grupa LOTOS po raz trzeci z rzędu znalazła się w gronie spółek przygotowujących raporty roczne o największej wartości użytkowej dla akcjonariuszy i inwestorów. Kapituła IX edycji konkursu uznała, iż „Zintegrowany Raport Roczny Grupy LOTOS 2013” to przykład publikacji, na podstawie której można podejmować decyzje inwestycyjne przy stosunkowo minimalnym ryzyku, przyznając spółce w tym roku trzecie miejsce w kategorii nagród głównych dla przedsiębiorstw.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4172/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/grupa_lotos_ponownie_doceniona

---

21 października 2014

Wysoki standard bezpieczeństwa technicznego LOTOSU nagrodzony

Ministerstwo Gospodarki oraz Urząd Dozoru Technicznego postanowiły uhonorować przedsiębiorstwa wyróżniające się w obszarze inicjatyw i rozwoju gospodarczego oraz bezpieczeństwa technicznego. Grupa LOTOS uzyskała dyplom uznania wraz ze statuetką „W uznaniu wysokiego standardu bezpieczeństwa technicznego”.

---

30 października 2014

Polskie stocznie przebudują platformę "Petrobaltic"

Spółka LOTOS Petrobaltic S.A. podpisała umowę na przebudowę platformy wiertniczej na eksploatacyjną. W skład konsorcjum wykonawców przebudowy wchodzi spółki należące do Polskiej Grupy Zbrojeniowej S.A. tj. Energomontaż – Północ Gdynia i Stocznia Remontowa NAUTA, a także stocznia z polskim kapitałem Crist.

Zobacz video » <<https://www.youtube.com/watch?v=hlhnbA8UovA>>

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4175/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/polskie_stocznie_zmodernizuja_pl

---

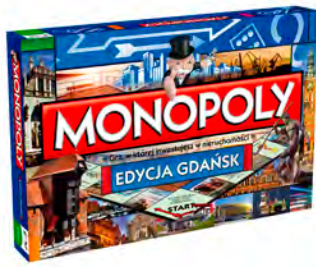
4 listopada 2014

Wysoki standard bezpieczeństwa LOTOSU nagrodzony

Grupa LOTOS uzyskała dyplom uznania wraz ze statuetką „W uznaniu wysokiego standardu bezpieczeństwa technicznego”

---

15 listopada 2014

Grupa LOTOS na planszy Monopoly

Gdańsk, jest pierwszym miastem w Polsce, a nawet w Europie Środkowo-Wschodniej, które ma własną wersję popularnej i lubianej gry Monopoly. Na planszy nie mogło zabraknąć rafinerii i biurowca Grupy LOTOS, wizytówek miasta, które witają gości wjeżdżających do Gdańska od strony Elbląga i Warszawy.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4181/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/mr_monopoly_odwiedzil_gdansk>

17 listopada 2014

Ruszyła Wielka Loteria LOTOS Paliw

Na stacjach paliw LOTOS i LOTOS Optima ruszyła ogólnopolska promocja sprzedaży. Akcja jest przedsięwzięciem wyjątkowym ze względu na ilość i jakość nagród – w Wielkiej Loterii można wygrać 6 samochodów osobowych Ford Ka, 100 smartfonów Samsung Galaxy Alpha i 260 tysięcy rabatów na zakupy na stacjach paliw.

20 listopada 2014

Diamenty Polskiej Chemii dla LOTOSU

Podczas gali Chemical Industry Forum wręczono statuetki „Diamenty Polskiej Chemii”. Nagrodą Lider CSR uhonorowano ex aequo Grupę LOTOS oraz BASF Polska.

20 listopada 2014

2 lata „Biało-zielonej przyszłości z LOTOSEM”

Na PGE Arenie odbyła się konferencja prasowa podsumowująca dwa lata istnienia programu „Biało-zielona przyszłość z LOTOSEM”.

25 listopada 2014

LOTOS Firmą Dobrze Widzianą

Grupa LOTOS została uhonorowana prestiżowym tytułem „Firma Dobrze Widziana” w V edycji konkursu organizowanego przez Business Centre Club.

26 listopada 2014

10 lat Akademii LOTOS

Akademia LOTOS jest cenionym w świecie nauki i biznesu systemem kompleksowego rozwoju pracowników.

Zobacz video » <https://www.youtube.com/watch?v=Gbw0DXMG_KM>

28 listopada 2014

LOTOS w Rankingu Najcenniejszych Polskich Marek

W XI Rankingu Najcenniejszych Polskich Marek, wartość naszej marki wyceniono na 1 245,3 mln zł. Grupa LOTOS umocniła swoją pozycję wśród 10 najcenniejszych polskich marek.

28 listopada 2014

Podsumowanie pilotażowej edycji programu „LOTOS – Mistrzowie w pasach”

Dwa i pół tysiąca dzieci bawiło się i uczyło w hali Arena Gdynia, gdzie odbyła się gala podsumowująca pilotażowy program edukacyjny Grupy LOTOS i Krajowego Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego. Projekt „LOTOS – Mistrzowie w pasach” promuje poprawne zapinanie pasów oraz właściwy dobór i montaż fotelików do przewożenia dzieci.

Zobacz video » <<https://www.youtube.com/watch?v=GciCFrLVVCM>>

28 listopada 2014

Premiera filmu pt. „Dynamiczni ludzie – Aparatowy”

Ten film to nowe narzędzie informacyjne stworzone przez Biuro Zarządzania Zasobami Ludzkimi Grupy LOTOS. Od dziś będzie ono wspierać procesy rekrutacyjne na to niezwykle wymagające i jednocześnie kluczowe stanowisko produkcyjne w rafinerii.

Zobacz video » <<https://www.youtube.com/watch?v=3tGQpeNjr8>>

1 grudnia 2014

Siatkarze LOTOSU Trefl Gdańsk w gdańskiej rafinerii

Grupę LOTOS odwiedzili zawodnicy, sztab szkoleniowy oraz prezesi LOTOSU Trefl Gdańsk, zespołu który jest rewelacją sezonu w PlusLidze. Żółto-czarni zwiedzili rafinerię, spotkali się z pracownikami LOTOS Straż, a najodważniejsi z nich, mimo przenikliwego mrozu, obejrzeni zakład z wysokości wysięgnika wozu strażackiego.

Zobacz video » https://www.youtube.com/watch?v=sOHSjXT_GHc

3 grudnia 2014

Program Edukacji Morskiej EKO Inspiracją 2014

Program Edukacji Morskiej, którego partnerem jest Grupa LOTOS, został wyróżniony nagrodą EKO Inspiracja 2014. Rada programowa plebiscytu doceniła gdańską inicjatywę w kategorii PARTNERSTWO.

Zobacz informację prasową »

http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4190/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/nagrada_dla_programu_educacji_

9 grudnia 2014

Grupa LOTOS nagrodzona za sponsoring gdańskiego sportu

Grupa LOTOS została doceniona podczas XII Gdańskiej Gali Sportu m.in. za sponsorowanie piłkarzy Lechii Gdańsk, siatkarzy LOTOSU Trefla i realizowanie programu „Biało-zielona przyszłość z LOTOSEM”, w ramach którego otwierane są kolejne ośrodki szkolenia młodych piłkarzy.

9 grudnia 2014

LOTOS upoważnionym przedsiębiorcą AEO

Grupa LOTOS S.A. rozpoczęła procedurę, która ma na celu dostosowanie organizacyjne Spółki do poziomu umożliwiającego uzyskanie certyfikatu AEO, nadającego status uprzywilejowanego podmiotu gospodarczego, w rozumieniu wspólnotowego prawa celnego.

10 grudnia 2014

Sukces oferty publicznej akcji Grupy LOTOS S.A.

10 grudnia 2014

Grupa LOTOS sygnatariuszem inicjatywy „Call to Action on Anti-Corruption”

Inicjatywa „Call to Action on Anti-Corruption” łączy przedstawicieli biznesu w wysiłkach na rzecz zwalczania korupcji. Oficjalne podpisanie dokumentu miało miejsce w Nowym Jorku i było głównym punktem obchodów 10. rocznicy ustanowienia 10. zasady Global Compact.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4192/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/lotos_przeciwko_korupcji>

10 grudnia 2014

Paweł Olechnowicz Człowiekiem Dekady

W trakcie uroczystej gali po zakończeniu dziesiątej, jubileuszowej edycji Konferencji Nafta/Chemia, nadane zostały tytuły "Człowieka Dekady - tego, który zmienił polską Naftę i Chemię". Wśród wyróżnionych znalazł się prezes Grupy LOTOS – Paweł Olechnowicz.

11 grudnia 2014

Grupa LOTOS firmą społecznie odpowiedzialną

Już po raz trzeci, Grupa LOTOS była partnerem regionalnym gdańskiej konferencji „Pulsu Biznesu” o nazwie „Akademia CSR. Rozwój odpowiedzialnego biznesu”. Była to kolejna okazja na podzielenie się dobrymi praktykami wśród mikro-, małych i średnich przedsiębiorców Pomorza.

14 grudnia 2014

Paweł Olechnowicz wśród 20 najlepszych menedżerów w Polsce

„BloombergBusinessweek Polska” wyróżnił prezesów odnoszących największe sukcesy. Lista 20 top menedżerów powstała poprzez zliczenie wskazań, tak więc znalazły się na niej osoby, które wybrało najwięcej ankietowanych.

18 grudnia 2014

Grupa LOTOS kolejny raz w Respect Index

Grupa LOTOS kolejny raz znalazła się wśród najbardziej odpowiedzialnych spółek w 8. edycji projektu RESPECT Index.

21 grudnia 2014

LOTOS Mecenaszem Kultury Jasła

Jedna z trzech statuetek Mecenasa Kultury 2014 trafiła do spółki LOTOS Infrastruktura. Podczas spotkania wigilijnego w Jasielskim Domu Kultury laureatom wręczył je Ryszard Pabian, burmistrz miasta Jasła.

1 stycznia 2015

LOTOS Air BP startuje w Lublinie

Od początku 2015 r. LOTOS - Air BP Polska rozpoczęła operacje tankowania statków powietrznych na lotnisku w Lublinie. Władze lotniska zaakceptowały innowacyjną ofertę na polskim rynku paliw lotniczych i zdecydowały się na wprowadzenie nowego modelu zarządzania sprzedażą paliw, zaproponowanego przez spółkę.

---

8 stycznia 2015

Polska ropa z Lubiatowa już w LOTOSIE

36 cystern zawierających 1500 ton ropy naftowej z kopalni Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa dotarło na początku stycznia do gdańskiej rafinerii LOTOSU. To pierwszy transport w ramach podpisanej na pięć lat umowy, która zwiększa poziom dywersyfikacji dostaw tego surowca. Zgodnie z kontraktem, miesięcznie trafi tu 25 tysięcy ton dobrej jakościowo, niskosiarkowej ropy.

Zobacz video » <<https://www.youtube.com/watch?v=-iMqJ6k86qQ>>

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4195/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/polska_ropa_z_lubiatowa_juz_w_lo>

---

9 stycznia 2015

PGNiG i LOTOS Petrobaltic wspólnie poszukają ropy w północno-wschodniej Polsce

Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA podpisało z LOTOS Petrobaltic umowę o wspólnych operacjach na koncesji Górowo-Łławeckie w północno-wschodniej Polsce.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4194/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/pgnig_i_lotos_petrobaltic_wspolnie_wschodniej_polsce>

---

30 stycznia 2015

Grupa LOTOS „Strefą Przyjaznej Rekrutacji”

Grupa LOTOS, jako członek Koalicji na rzecz Przyjaznej Rekrutacji, otrzymała właśnie certyfikat „Strefa Przyjaznej Rekrutacji”. Certyfikat stanowi wyróżnik dla pracodawców rekrutujących przyjaźnie, w zgodzie ze standardami Kodeksu Dobrych Praktyk w Rekrutacji.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4199/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/grupa_lotos_strefa_przyjaznej_reki>

2 luty 2015

LOTOS Kolej zacieśnia współpracę z PGNiG

Na mocy zawartych porozumień pomiędzy PGNiG i LOTOS Kolej dotyczących kompleksowej obsługi manewrowej bocznic PGNiG do Barnówka (woj. zachodniopomorskie) i Wierzbna (woj. lubuskie) zostaną skierowane 4 lokomotywy manewrowe typu SM30, pieszczotliwie nazywane przez kolejarzy „kaczuszkami”.

12 luty 2015

Nagrody dla LOTOS Asfalt

Tytuł „Osobowość Branży Budownictwo 2014” został przyznany Piotrowi Przyborowskiemu, prezesowi LOTOS Asfalt, a sama spółka otrzymała nagrodę „Budowlana Firma Roku 2014”. Oba wyróżnienia zostały przyznane przez wydawcę miesięcznika Builder PWB Media.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4204/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/lotos_asfalt_firma_roku>

16 luty 2015

Spotkanie z władzami Władysławowa i powiatu puckiego

LOTOS Petrobaltic i CalEnergy oraz ich spółki zależne prowadzą intensywne prace nad projektem zagospodarowania gazowych złóż B4 i B6 (Baltic Gas Project). Gaz wydobywany z tych złóż ma być przesyłany na łód, do Energobalticu we Władysławowie.

Grupa LOTOS Głównym Sponsorem Reprezentacji Polski w piłce nożnej

Na Stadionie Narodowym w Warszawie podpisana została umowa, na mocy której Grupa LOTOS uzyskała tytuł Głównego Sponsora Reprezentacji Polski w piłce nożnej. Kontrakt pomiędzy Grupą LOTOS, a Polskim Związkiem Piłki Nożnej będzie obowiązywał do 31 grudnia 2018 roku.

Zobacz video » <<https://www.youtube.com/watch?v=Dlk10nsfjKs>>

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4205/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/grupa_lotos_glownym_sponsorem>

19 luty 2015

LOTOS liderem rynku kapitałowego

Dzięki przeprowadzeniu największej oferty publicznej akcji Grupa LOTOS S.A. znalazła się wśród liderów polskiego rynku kapitałowego 2014 r. Podczas uroczystej gali nagrodę z rąk Pawła Tamborskiego, prezesa Giełdy Papierów Wartościowych odebrał Paweł Olechnowicz, prezes Grupy LOTOS S.A.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4209/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/lotos_liderem_ryнку_kapitałowego>

23 luty 2015

UOKiK potwierdza jakość paliw na stacjach LOTOS

Badanie przeprowadzone przez UOKiK w 2014 roku objęło swoim zasięgiem 71 placówek sieci LOTOS zlokalizowanych na terenie całej Polski. Na wszystkich skontrolowanych przez UOKiK stacjach paliw sieci LOTOS inspektorzy potwierdzili jakość paliw zgodną z wyznaczonymi normami.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4210/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/uokik_potwierdza_jakosc_paliw_n>

23 luty 2015

17. „LOTOS Jazz Festival – Bielska Zadymka Jazzowa”

Podczas siedmiu dni muzycznego święta wystąpiły gwiazdy polskiego oraz światowego jazzu i zaprezentują różne style i tendencje. Koncerty po raz pierwszy odbyły się nie tylko w Bielsku-Białej, ale także w Katowicach i Kownie. Grupa LOTOS jest Głównym Sponsorem tego wydarzenia od 2004 roku.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4211/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/zadymka_zaskoczy_jazzowcow>

23 luty 2015

Narodziny fok

Jedna z trzech samic foki szarej spodziewających się w tym roku potomstwa w fokarium Stacji Morskiej Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego w Helu, Unda Marina, urodziła samca, który otrzymał imię Neptun. Potomstwa oczekują jeszcze Ania i Agata.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4212/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/sledz_neptuna_i_narodziny_kolejn>

26 luty 2015

Dobre wyniki po I roku eksploatacji DRAGON-ów

Rok po oddaniu do eksploatacji lokomotyw DRAGON, obydwie Spółki - producent NEWAG S.A. i nabywca LOTOS Kolej, mogą pochwalić się doskonałymi wynikami. W ciągu minionego roku lokomotywy przejechały ponad 850 tys. km, a ich średni współczynnik niezawodności wyniósł 99,3%. Jest to najwyższy światowy standard.

Zobacz video » <<https://www.youtube.com/watch?v=gtkNOD2wE-4>>

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4213/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/niezawodny_dragon>

28 luty 2015

Polacy zdobywają brąz w Falun

Kamil Stoch, Piotr Żyła, Klemens Murańka i Jan Ziobro zdobyli brązowe medale drużynowych Mistrzostw Świata w skokach narciarskich w Falun.

3 marca 2015

LOTOS Trefl Gdańsk w półfinale!

Po wygranej 3:1 z Transferem Bydgoszcz siatkarze LOTOSU Trefla po raz pierwszy w historii klubu awansowali do półfinału play-off PlusLigi. Tam zmierzą się z obrońcą tytułu mistrzowskiego – PGE Skra Bełchatów.

5 marca 2015

Zainaugurowano 2. edycję programu „LOTOS – Mistrzowie w pasach”.

Na warszawskim Torwarze można było dowiedzieć się jakich błędów unikać przy zapinaniu pasów oraz jak prawidłowo montować foteliki dziecięce. Imprezę uświetnił ambasador programu, wielokrotny rajdowy mistrz Polski, Kajetan Kajetanowicz.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4216/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/pit_stopy_w_calej_polsce>

10 marca 2015

Po rekonstrukcji odwiertu B3-5 platforma LOTOS PETROBALTIC wróciła do stoczni

Na złożu B3 zakończyła się pomyślnie rekonstrukcja odwiertu B3-5, która miała na celu wznowienie produkcji z tego odwiertu. Zadanie miało istotne znaczenie, ponieważ B3-5 zapewniał wcześniej ok. 20% produkcji z całego złoża.

13 marca 2015

Złoty Laur Jakości dla LOTOS Asfaltu

Spółka LOTOS Asfalt została nagrodzona Złotym Laurem w Konkursie o Pomorską Nagrodę Jakości. Konkurs wyróżnia pomorskie przedsiębiorstwa, które osiągają swoje cele poprzez stałe doskonalenie i najwyższe standardy zarządzania jakością.

17 marca 2015

Grupa LOTOS rozpoczyna oficjalną współpracę z Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Nr 2

Inauguracja „Gdańskiego Tygodnia Zawodowca” stała się okazją do oficjalnego podpisania Porozumienia o współpracy pomiędzy Grupą LOTOS a Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Nr 2. Historia współpracy LOTOSU z dawnym Zespołem Szkół Przemysłu Spożywczego i Chemicznego w Gdańsku (obecnie CKZiU Nr 2) sięga lat 70-tych.

18 marca 2015

Grupa LOTOS laureatem konkursu "Pracodawca przyjazny Gdańskiej Szkole Zawodowej"

Wyróżnieni przyznano za szczególne osiągnięcia w promowaniu i wspieraniu szkolnictwa zawodowego oraz efektywną współpracę w procesie kształcenia młodzieży na rzecz lokalnego rynku pracy. W wąskim gronie nominowanych do tego tytułu i uhonorowanych dyplomem firm znalazła się również Spółka LOTOS Serwis za współpracę z Zespołem Szkół Łączności.

20 marca 2015

Pierwsze owoce programu „Biało-zielona przyszłość z LOTOSEM”

Dwóch młodych piłkarzy z rocznika 2001 – Marcin Wiśniewski oraz Mariusz Czajkowski, do tej pory trenujących w ośrodkach zamiejscowych w Starogardzie (KP Starogard Gdański) oraz w Bytowie (U-2

Bytów), zostało wytransferowanych do Lechii Gdańsk. Od rundy wiosennej sezonu 2014/15 będą występować w biało-zielonych barwach w Pierwszej Lidze Wojewódzkiej C2.

Zobacz informację prasową »

<http://www.lotos.pl/322/p,174,n,4224/grupa_kapitalowa/centrum_prasowe/aktualnosci/bialo-zielona_przyszlosc_z_lotosem_daje_pierwsze_owoce>

---

25 - 28 marca 2015

E(x)plory 2015

W Pomorskim Parku Naukowo-Technologicznego w Gdyni odbył się Krajowy Finał Konkursu Naukowego E(x)plory 2015. Spośród autorów 27 finałowych projektów, jury złożone z 16 członków – przedstawiciele polskiej nauki i biznesu, wybrało laureatów konkursu.

ZOBACZ TAKŻE:

Nagrody i wyróżnienia

Kapituła IX edycji konkursu „The Best Annual Report” uznała, iż „Zintegrowany Raport Roczny Grupy LOTOS 2013” to przykład publikacji, na podstawie której można podejmować decyzje inwestycyjne przy stosunkowo minimalnym ryzyku.

Przejdź do strony » <<http://raportroczny.lotos.pl/organizacja-i-jej-raport/nagrody-i-wyroznienia>>

Tabela treści GRI i zasad Global Compact

Poniższa tabela może być pomocna w precyzyjnym ustaleniu miejsca publikacji treści odnoszących się do konkretnych informacji lub danych wynikowych wymaganych przez Global Reporting Initiative oraz wynikających z przyjęcia i stosowania przez Grupę LOTOS dziesięciu fundamentalnych zasad United Nations Global Compact.

Wskaźniki poziomu spełnienia wymogów raportowania:

+ pełny + / - częściowy - brak

Wskaźnik Global Reporting Initiative (GRI)	Poziom spełnienia wymogów raportowania	Rozdziały w Raporcie Rocznym 2014	Komentarz	Zasady UN Global Compact	Weryfikacja
Strategia i analiza					
1.1. Oświadczenie kierownictwa najwyższego szczebla na temat znaczenia zrównoważonego rozwoju dla organizacji i jej strategii.	+	Organizacja i jej Raport [1]			
1.2. Opis kluczowych wpływów, szans i ryzyk.	+	Szanse i ryzyka [1]			
Profil organizacji					
2.1. Nazwa organizacji.	+	Organizacja i jej Raport [1]			
2.2. Główne marki, produkty i/lub usługi.	+	Strategia i model działania [1]			
2.3. Struktura operacyjna organizacji, z wyróżnieniem głównych działów, spółek zależnych, podmiotów powiązanych oraz przedsięwzięć typu joint-venture.	+	Organizacja i jej Raport [1]			
2.4. Lokalizacja siedziby głównej organizacji.	+	Organizacja i jej Raport [1] Użyteczne informacje [2]			
2.5. Liczba krajów, w których działa organizacja oraz podanie nazw tych krajów, gdzie zlokalizowane są główne operacje organizacji lub tych, które są szczególnie adekwatne w kontekście treści raportu.	+	Organizacja i jej Raport [1]			
2.6. Forma własności i struktura prawna organizacji.	+	Organizacja i jej Raport [1] [2]			
2.7. Obsługiwane rynki z zaznaczeniem zasięgu geograficznego, obsługiwanych sektorów, charakterystyki klientów/konsumentów i beneficjentów.	+	Strategia i model działania [1]			
2.8. Skala działalności.	+	Strategia i model działania [1]			

2.9. Znaczące zmiany w raportowanym okresie dotyczące rozmiaru, struktury lub formy własności.	+	Organizacja i jej Raport [1]
2.10. Nagrody otrzymane w raportowanym okresie.	+	Organizacja i jej Raport [1] Użyteczne informacje [2]

Parametry raportu

Profil raportu		
3.1. Okres raportowania.	+	Organizacja i jej Raport [1]
3.2. Data publikacji ostatniego raportu.	+	Organizacja i jej Raport [1]
3.3. Cykl raportowania.	+	Organizacja i jej Raport [1]
3.4. Osoba kontaktowa.	+	Użyteczne informacje [1]
3.5. Proces definiowania zawartości raportu wraz z: <ul style="list-style-type: none"> • ustaleniem istotności poszczególnych kwestii dla organizacji i jej interesariuszy; • priorytetyzacją poszczególnych kwestii; • identyfikacją interesariuszy – adresatów raportu. 	+	Organizacja i jej Raport [1]
3.6. Zasięg raportu (np. kraje, oddziały, jednostki zależne, dzierżawione obiekty, przedsięwzięcia typu joint venture, dostawcy).	+	Organizacja i jej Raport [1]
3.7. Oświadczenie w sprawie jakichkolwiek ograniczeń, w zakresie i zasięgu raportu.	+	Organizacja i jej Raport [1]
3.8. Informacja o przedsięwzięciach typu joint venture, podmiotach zależnych, obiektach dzierżawionych, operacjach outsoursowanych i innych jednostkach, które w znaczący sposób mogą wpłynąć na porównywalność działań organizacji w poszczególnych okresach i/lub w stosunku do innych organizacji.	+	Organizacja i jej Raport [1]
3.9. Techniki i przyjęte założenia odnośnie szacunków i kalkulacji wskaźników i innych informacji zawartych w raporcie.	+	Organizacja i jej Raport [1]
3.10. Wyjaśnienia dotyczące efektów jakichkolwiek korekt informacji zawartych w poprzednich raportach z podaniem powodów ich wprowadzenia oraz ich wpływu (np. fuzje, przejęcia, zmiana roku/okresu bazowego, charakteru działalności, metod pomiaru).	+	Organizacja i jej Raport [1]

3.11. Znaczne zmiany w stosunku do poprzedniego raportu dotyczące zakresu, zasięgu lub metod pomiaru zastosowanych w raporcie. + Organizacja i jej Raport [1]

Indeks treści GRI

3.12. Tabela wskazująca miejsce zamieszczenia Standardowych Informacji w raporcie. + Tabela treści GRI i zasad Global Compact

---

Weryfikacja

3.13. Polityka i obecna praktyka w zakresie zewnętrznej weryfikacji raportu. Jeśli nie zawarto takich danych w niezależnym raporcie poświadczającym, wyjaśnienie zakresu i podstaw zewnętrznej weryfikacji oraz relacji pomiędzy organizacją i zewnętrznym podmiotem poświadczającym. + Organizacja i jej Raport [1] [2]

Nadzór, zobowiązania i zaangażowanie

Nadzór

4.1. Struktura nadzorcza organizacji wraz z komisjami podlegającymi pod najwyższy organ nadzorczy, odpowiedzialnymi za poszczególne zadania, jak na przykład tworzenie strategii czy nadzór nad organizacją. + Etyka i ład korporacyjny [1] [2] [3]

4.2. Wskazanie, czy przewodniczący najwyższego organu nadzorczego jest również dyrektorem zarządzającym (a jeśli tak, to jakie funkcje pełni w ramach zarządu wraz z uzasadnieniem takiej struktury). + Etyka i ład korporacyjny [1]

4.3. Liczba członków najwyższego organu nadzorczego z wyróżnieniem niezależnych i/lub niewykonawczych członków (dotyczy organizacji posiadających monistyczną strukturę rady nadzorczej/organu nadzorczego). + Etyka i ład korporacyjny [1] [2]

4.4. Mechanizmy umożliwiające akcjonariuszom i pracownikom zgłaszanie rekomendacji i wskazówek dla najwyższego organu nadzorczego. + Etyka i ład korporacyjny [1]

4.5. Związek pomiędzy poziomem wynagrodzeń najwyższego organu nadzorczego, wyższej kadry menadżerskiej oraz zarządu (obejmując system odpraw), a wynikami organizacji (obejmując wyniki społeczne i

środowiskowe).

4.6. Procesy pozwalające na uniknięcie konfliktu interesów członków najwyższego organu nadzorczego.	+	Etyka i ład korporacyjny [1] [2]
4.7. Proces weryfikacji kwalifikacji i doświadczenia członków najwyższego organu nadzorczego pod kątem wytyczania strategii obejmującej zagadnienia ekonomiczne, środowiskowe i społeczne.	+	Etyka i ład korporacyjny [1]
4.8. Wewnętrznie sformułowana misja lub wartości organizacji, kodeks postępowania oraz zasady odnoszące się do aspektów ekonomicznych, społecznych i środowiskowych funkcjonowania organizacji oraz poziom ich implementacji.	+	Strategia i model działania [1]
4.9. Procedury najwyższego organu nadzorczego dotyczące nadzoru identyfikacji i zarządzania kwestiami ekonomicznymi, środowiskowymi i społecznymi, włączając stosowne ryzyka i szanse oraz dostosowanie się lub zgodność z uznanymi międzynarodowymi standardami, kodeksami postępowania i zasadami.	+	Etyka i ład korporacyjny [1]
4.10. Proces ewaluacji wyników działań najwyższego organu nadzorczego w odniesieniu do kwestii ekonomicznych, środowiskowych i społecznych.	+	Etyka i ład korporacyjny [1]
Zaangażowanie w inicjatywy zewnętrzne		
4.11. Wyjaśnienie, czy i w jaki sposób organizacja stosuje zasadę ostrożności.	+	Szanse i ryzyka [1] [2] [3] Strategia i model działania [4]
4.12. Zewnętrzne, przyjęte lub popierane przez organizację ekonomiczne, środowiskowe i społeczne deklaracje, zasady i inne inicjatywy.	+	Etyka i ład korporacyjny [1]
4.13. Członkostwo w stowarzyszeniach (takich jak stowarzyszenia branżowe) i/lub w krajowych/ międzynarodowych organizacjach rzeczniczych, w ramach których organizacja:	+	Organizacja i jej Raport [1]

- jest członkiem organów nadzorczych;
- uczestniczy w projektach lub komisjach;
- przekazuje znaczne fundusze poza standardowymi opłatami członkowskimi;
- uznaje członkostwo jako działanie strategiczne.

Angażowanie interesariuszy

4.14. Lista grup interesariuszy angażowanych przez organizację. + Wyniki i perspektywy [1]

4.15. Podstawy identyfikacji i selekcji angażowanych grup interesariuszy. + Wyniki i perspektywy [1]

4.16. Podejście do angażowania interesariuszy, włączając częstotliwość angażowania według typu i grupy interesariuszy. + Wyniki i perspektywy [1]

4.17. Kluczowe kwestie i problemy poruszane przez interesariuszy oraz odpowiedź ze strony organizacji, również poprzez ich zaraportowanie. + Wyniki i perspektywy [1]

Podejście do zarządzania

Ekonomia + Wyniki i perspektywy [1]

Środowisko + Strategia i model działania [1]

Warunki pracy + Strategia i model działania [1]
<<http://raportroczny.lotos.pl/pl/strategia-i-model-dzialania/pracownicy>>
Wyniki i perspektywy [2]

Prawa człowieka + Strategia i model działania [1]
Wyniki i perspektywy [2]

Spółeczeństwo + Strategia i model działania [1]
Wyniki i perspektywy [2]

Odpowiedzialność za produkt + Strategia i model działania [1]

Wskaźniki wyników

EKONOMICZNE ASPEKTY DZIAŁALNOŚCI

Aspekt: Wyniki ekonomiczne

EC1. Bezpośrednia wartość ekonomiczna wytworzona i podzielona z uwzględnieniem przychodów, kosztów operacyjnych, wynagrodzenia pracowników, dotacji i innych inwestycji na rzecz społeczności, niepodzielonych zysków oraz wypłat dla właścicieli kapitału i instytucji państwowych. +

Tabela treści GRI
Organizacja i jej Raport [1]
<<http://raportroczny.lotos.pl/pl/organizacja-i-jej-raport/podstawowe-dane-2014>>
Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów [2]
<<http://raportroczny.lotos.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/skonsolidowane-sprawozdanie-z-calkowitych-dochodow>>

W 2014 r. Grupa LOTOS odprowadziła na rzecz państwa podatki (m.in. podatek dochodowy od osób prawnych, podatek od towarów i usług, akcyza, opłata paliwowa, podatek od nieruchomości) w łącznej wysokości 10.900.341 tys. zł.
W 2014 r. Grupa Kapitałowa LOTOS odprowadziła na rzecz budżetów państw, w których prowadzi działalność podatki (m.in. podatek dochodowy od osób prawnych, podatek od towarów i usług, akcyza, opłata paliwowa, podatek od nieruchomości) w łącznej wysokości 11.403.606 tys. zł.

EC2. Implikacje finansowe i inne ryzyka oraz szanse dla działań organizacji wynikające ze zmian klimatycznych.

+

Szanse i ryzyka [1] [2]

EC3. Pokrycie zobowiązań emerytalnych organizacji wynikających z programów o zdefiniowanych świadczeniach.

+

Wyniki i perspektywy [1]

EC4. Znaczące wsparcie finansowe uzyskane od państwa.

+

Tabela treści GRI Skonsolidowane sprawozdanie finansowe [1] [2]

Grupa LOTOS	2012	2013	2014
tys. zł			
Dotacje otrzymane w trakcie roku	2.186	5.196	-
Dotacje rozliczone w trakcie roku	733	720	720
Wartość bilansowa dotacji na koniec roku	25.033	29.509	28.789
<i>Dotacje dotyczą nieodpłatnie otrzymanych licencji.</i>			
Grupa Kapitałowa LOTOS	2012	2013	2014
tys. zł			
Dotacje otrzymane w trakcie roku	2.186	5.196	1.238
Dotacje rozliczone w trakcie roku	2.059	2.075	1.889
Wartość bilansowa dotacji na koniec roku	39.448	42.569	41.918

Dotacje dotyczą głównie nieodpłatnie otrzymanych licencji oraz dotacji z EkoFunduszu na wykorzystanie gazu odpadowego z morskiej kopalni ropy naftowej do celów grzewczych. Ponadto Grupa Kapitałowa LOTOS korzysta z pomocy rządowej w rozumieniu MSR 20 „Dotacje rządowe oraz ujawnianie informacji na temat pomocy rządowej”. W okresie do 30 kwietnia 2011 r. Grupa LOTOS była beneficjentem ulgi z tytułu produkcji biokomponentów, która wynikała z Ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2011 roku, Nr 74, poz. 397 t.j.) – art. 19a. Pomoc publiczna wynikająca z przytoczonych przepisów została zatwierdzona decyzją Komisji Europejskiej nr N 57/08 z 18 września 2009 r. w sprawie zezwolenia na pomoc operacyjną państwa w zakresie biopaliw. Ulga umożliwiała producentom biopaliw odliczanie od należnego podatku dochodowego kwoty stanowiącej maksymalnie 19% nadwyżki wartości wytworzonych biopaliw nad wartością wytworzonych paliw ciekłych o tej samej wartości kalorycznej, obliczonych według cen średnich. Zgoda Komisji Europejskiej na stosowanie ulgi wygasła 30 kwietnia 2011 r. Nierozliczona kwota ulgi jest rozliczana w bieżących zaliczkach na podatek dochodowy od osób prawnych. Podatek odroczoney

dotyczący ulgi biokomponentowej został przedstawiony w notcie 10.3 Dodatkowych informacji i objaśnień do skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej LOTOS za 2014 r. Grupa Kapitałowa LOTOS korzystała z ulgi na nabycie nowych technologii, która wynika z Ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2011 roku, Nr 74, poz. 397 t.j.) – art. 18b). Ulga umożliwiała odliczenie od podstawy opodatkowania kwoty nie przekraczającej 50% wydatków poniesionych i została rozliczona z końcem 2014 r., a jej wpływ na sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej LOTOS był nieistotny.

Aspekt: Obecność na rynku z uwzględnieniem wkładu lokalnego

EC5. Wysokość wynagrodzenia pracowników najniższego szczebla według płci w stosunku do płacy minimalnej na danym rynku w głównych lokalizacjach organizacji. **+** Wyniki i perspektywy [1]

EC6. Polityka, praktyki oraz udział wydatków przeznaczonych na usługi lokalnych dostawców w głównych lokalizacjach organizacji. **+** Wyniki i perspektywy [1]

EC7. Procedury w zakresie zatrudniania pracowników z rynku lokalnego oraz procent wyższego kierownictwa pozyskanego z rynku lokalnego w głównych lokalizacjach organizacji. **+** Wyniki i perspektywy [1]

Aspekt: Pośredni wpływ ekonomiczny

EC8. Wkład w rozwój infrastruktury oraz świadczenie usług na rzecz społeczeństwa poprzez działania komercyjne, przekazywanie towarów oraz działania pro-bono. Wpływ tych działań na społeczeństwo. **+** Wyniki i perspektywy [1] [2]

EC9. Zidentyfikowanie i opis znacznego pośredniego wpływu ekonomicznego wraz z wyróżnieniem skali i zakresu oddziaływania. **+** Wyniki i perspektywy [1] [2]

Aspekt: Zasoby

OG1. Wielkość i rodzaj szacowanych potwierdzonych zasobów i produkcji. **+** Wyniki i perspektywy [1]

ŚRODOWISKOWE ASPEKTY DZIAŁALNOŚCI

Aspekt: Surowce/materiały

EN1. Wykorzystane surowce/materiały według wagi i objętości. **+** Wyniki i perspektywy [1] 8

EN2. Procent **-** Tabela treści GRI i zasad Global Compact Ze względu na specyfikę 8

materiałów pochodzących z recyklingu wykorzystanych w procesie produkcyjnym.

prowadzonej działalności Grupa LOTOS jedynie w niewielkim stopniu może wykorzystywać produkty pochodzące z recyklingu. Każda ze spółek grupy kapitałowej prowadząca działalność produkcyjną, podlega ustawowemu obowiązkowi oddawania, poprzez zewnętrzne Organizacje Odzysku, zużytych materiałów do recyklingu. Jednak również w tym przypadku możliwość powtórnego wykorzystania poddanych recyklingowi produktów jest znikoma. Z opisanych przyczyn wskaźnik GRI nie jest raportowany.

Aspekt: Energia					
EN3. Bezpośrednie zużycie energii według pierwotnych źródeł energii.	+	Wyniki i perspektywy [1]		8	☑
OG2. Inwestycje w energię odnawialną ogółem.	-	Tabela treści GRI i zasad Global Compact	Grupa Kapitałowa LOTOS nie inwestowała w 2014 r. w energię odnawialną. Dlatego wskaźnik nie jest raportowany.		
OG3. Całkowita ilość wytworzonej energii odnawialnej według źródła.	-	Tabela treści GRI i zasad Global Compact	Grupa Kapitałowa LOTOS nie posiada przyłączonych do swojej sieci elektroenergetycznej źródeł energii odnawialnej, stąd brak produkcji energii elektrycznej z OZE w 2014 r. Dlatego ten wskaźnik GRI nie jest raportowany.		
EN4. Pośrednie zużycie energii według pierwotnych źródeł energii.	+	Wyniki i perspektywy [1]		8	☑
EN5. Ilość energii zaoszczędzonej dzięki konserwacji/remontom infrastruktury i poprawie efektywności energetycznej dotychczas stosowanych rozwiązań.	+ / -	Wyniki i perspektywy [1]		9	
EN6. Inicjatywy podjęte w celu dostarczenia produktów i usług efektywnych energetycznie lub opartych na energii odnawialnej oraz wynikające z tych rozwiązań redukcje zapotrzebowania na energię.	+	Wyniki i perspektywy [1]		9	
EN7. Inicjatywy podjęte w celu zmniejszenia pośredniego zużycia energii z uwzględnieniem osiągniętego stopnia redukcji.	+	Wyniki i perspektywy [1]		8	
Aspekt: Woda					
EN8. Łączny pobór wody według źródła.	+	Wyniki i perspektywy [1]		8	☑
EN9. Źródła wody znacząco zubożone przez nadmierny pobór wody.	+	Wyniki i perspektywy [1]			
EN10. Procent i łączna objętość wody podlegającej recyklingowi i ponownemu wykorzystaniu	+	Wyniki i perspektywy [1]			

Aspekt: Usługi ekosystemów, w tym Bioróżnorodność

EN11. Lokalizacja i powierzchnia posiadanych, dzierżawionych lub zarządzanych gruntów zlokalizowanych w obszarach chronionych lub obszarach o dużej wartości pod względem bioróżnorodności poza obszarami chronionymi bądź przylegających do takich obszarów.	+	Wyniki i perspektywy [1]		8	
EN12. Opis istotnego wpływu działalności, produktów i usług na bioróżnorodność obszarów chronionych i obszarów o dużej wartości pod względem bioróżnorodności poza obszarami chronionymi.	+	Wyniki i perspektywy [1]		8	
EN13. Siedliska chronione lub zrewitalizowane.	+	Wyniki i perspektywy [1]		8	
EN14. Strategie, obecne działania i plany zarządzania wpływem na bioróżnorodność.	+	Wyniki i perspektywy [1]		8	
EN15. Liczba gatunków znajdujących się w Czerwonej Księdze Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody i Jej Zasobów (IUCN) oraz na krajowych listach gatunków zagrożonych, zidentyfikowanych na obszarze oddziaływania organizacji według stopnia zagrożenia wyginieciem.	+	Wyniki i perspektywy [1]			
OG4. Liczba i procentowy udział istotnych lokalizacji działalności, w których rozpoznano i monitorowano ryzyko dla bioróżnorodności.	+	Tabela treści GRI i zasad Global Compact	Rafineria w Gdańsku jest jedyną kluczową lokalizacją działalności Grupy LOTOS. Przeprowadzona na jej terenie i w jej otoczeniu w 2014 r. inwentaryzacja przyrodnicza pozwoliła ocenić ryzyko, jakie nasza działalność powoduje dla bioróżnorodności.	8	
Aspekt: Emisje, ścieki i odpady					
EN16. Łączne bezpośrednie i pośrednie emisje gazów cieplarnianych według wagi.	+	Wyniki i perspektywy [1]		8	☑
EN17. Inne istotne pośrednie emisje gazów cieplarnianych według wagi.	+	Wyniki i perspektywy [1]		8	
EN18. Inicjatywy podjęte w celu redukcji emisji gazów cieplarnianych i uzyskane efekty.	+	Wyniki i perspektywy [1]		8	
EN19. Emisje substancji zubożających warstwę ozonową według wagi.	+	Wyniki i perspektywy [1]		8	
EN20. Emisja związków NO _x , SO ₂ i innych istotnych związków emitowanych do powietrza według rodzaju związku i wagi.	+	Wyniki i perspektywy [1]		8	☑
EN21. Całkowita objętość ścieków według jakości i docelowego miejsca przeznaczenia.	+	Wyniki i perspektywy [1]		8	☑

OG5. Objętość i sposób pozbywania się wody złożowej i wody powstałej w procesie produkcji.	+	Wyniki i perspektywy [1]		☑
EN22. Całkowita waga odpadów według rodzaju odpadu oraz metody postępowania z odpadem.	+	Wyniki i perspektywy [1] [2]	8	☑
EN23. Łączna liczba i objętość istotnych wycieków.	+	Wyniki i perspektywy [1]	8	☑
OG6. Objętość spalonych w pochodni na wolnym powietrzu i wypuszczonych do atmosfery węglowodorów.	+	Wyniki i perspektywy [1]	8	☑
OG7. Ilość powstałych odpadów wiertniczych (płuczki wiertniczej oraz zwiercin) oraz sposoby postępowania z nimi i ich utylizacji.	+	Wyniki i perspektywy [1]	8	☑
EN24. Waga transportowanych, importowanych, eksportowanych lub przetworzonych odpadów uznanych za niebezpieczne oraz procent odpadów przemieszczanych transgranicznie.	+	Wyniki i perspektywy [1]	8	☑
EN25. Rodzaj, rozmiar, status ochronny oraz znaczenie dla bioróżnorodności akwenów i związanych z nimi siedlisk, na które istotny wpływ ma zrzucona przez organizację raportującą woda i wycieki.	+	Wyniki i perspektywy [1]	8	
Aspekt: Produkty i usługi				
EN26. Inicjatywy służące zmniejszeniu wpływu produktów i usług na środowisko i zakres ograniczenia tego wpływu.	+	Wyniki i perspektywy [1]	7, 8, 9	
OG8. Zawartość benzenu, ołowiu i siarki w paliwach.	+	Wyniki i perspektywy [1]		☑
EN27. Procent odzyskanych materiałów ze sprzedanych produktów i ich opakowań, według kategorii materiału.	+	Tabela treści GRI i zasad Global Compact	Zgodnie z obowiązującymi przepisami w poszczególnych spółkach Grupy Kapitałowej LOTOS zlecono organizacjom odzysku wykonywanie obowiązków w zakresie odzysku i recyklingu opakowań wprowadzanych na rynek krajowy. Łączne wskaźniki odzysku odpadów opakowaniowych były zgodne z wymaganiami ustawowymi.	8
Aspekt: Zgodność z regulacjami				
EN28. Wartość pieniężna kar i całkowita liczba sankcji pozafinansowych za nieprzestrzeganie prawa i regulacji dotyczących ochrony środowiska.	+	Tabela treści GRI i zasad Global Compact	W 2014 r. na żadną ze spółek Grupy Kapitałowej LOTOS nie były nakładane istotne kary lub sankcje pozafinansowe za przekroczenia lub nieprzestrzeganie prawa i regulacji dotyczących ochrony środowiska.	8
Aspekt: Transport				
EN29. Znaczący wpływ na środowisko wywierany przez	+	Wyniki i perspektywy [1]	8	

transport produktów i innych dóbr oraz materiałów, z których korzysta organizacja w swej działalności oraz transport pracowników.

Aspekt: Ogólny

EN30. Łączne wydatki i inwestycje przeznaczone na ochronę środowiska według typu.	+	Wyniki i perspektywy [1]	8	☑
--	---	--------------------------	---	---

SPOŁECZNE ASPEKTY DZIAŁALNOŚCI

PRAKTYKI ZATRUDNIENIA I GODNA PRACA

Aspekt: Zatrudnienie

LA1. Łączna liczba pracowników według typu zatrudnienia, rodzaju umowy o pracę i regionu oraz płci.	+	Strategia i model działania [1]	6	☑
--	---	---------------------------------	---	---

LA2. Łączna liczba odejść oraz wskaźnik fluktuacji pracowników według grupy wiekowej, płci i regionu.	+	Wyniki i perspektywy [1]	6	
--	---	--------------------------	---	--

LA3. Świadczenia dodatkowe zapewniane pracownikom pełnoetatowym, które nie są dostępne dla pracowników czasowych lub pracujących w niepełnym wymiarze godzin, według głównych jednostek organizacyjnych.	+	Wyniki i perspektywy [1]	6	
---	---	--------------------------	---	--

LA15. Wskaźniki powrotu do pracy oraz stopy retencji pracowników po powrocie z urlopu związanego z urodzeniem dziecka, z uwzględnieniem płci.	+	Wyniki i perspektywy [1]		
--	---	--------------------------	--	--

Aspekt: Relacje pomiędzy pracownikami i kierownictwem

LA4. Odsetek zatrudnionych objętych umowami zbiorowymi.	+	Wyniki i perspektywy [1]	3	
--	---	--------------------------	---	--

LA5. Minimalne wyprzedzenie, z jakim informuje się o istotnych zmianach operacyjnych wraz ze wskazaniem, czy okresy te są określone w umowach zbiorowych.	+	Wyniki i perspektywy [1]	3	
--	---	--------------------------	---	--

Aspekt: Bezpieczeństwo i higiena pracy

LA6. Odsetek łącznej liczby pracowników reprezentowanych w formalnych komisjach (w których skład wchodzi kierownictwo i pracownicy) ds. bezpieczeństwa i higieny pracy, które doradzają w zakresie programów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz monitorują takie programy.	+	Wyniki i perspektywy [1]	6	
--	---	--------------------------	---	--

LA7. Wskaźnik urazów, chorób zawodowych, dni straconych oraz nieobecności w pracy oraz liczba wypadków	+	Wyniki i perspektywy [1]	6	☑
---	---	--------------------------	---	---

śmiertelnych
związanych z pracą,
według regionów i płci.

LA8. Edukacja, szkolenia, doradztwo, programy prewencyjne oraz programy kontroli ryzyka, które zapewniają pomoc w przypadku poważnych chorób pracownikom, ich rodzinom lub członkom społeczności lokalnej.	+	Wyniki i perspektywy [1]	6	
---	---	--------------------------	---	--

LA9. Kwestie bezpieczeństwa i higieny pracy uwzględnione w formalnych porozumieniach zawartych ze związkami zawodowymi.	+	Wyniki i perspektywy [1]	3	
--	---	--------------------------	---	--

Aspekt: Edukacja i szkolenia

LA10. Średnia liczba godzin szkoleniowych w roku przypadających na pracownika według płci oraz struktury zatrudnienia.	+	Wyniki i perspektywy [1]	6	☑
---	---	--------------------------	---	---

LA11. Programy rozwoju umiejętności menedżerskich i kształcenia ustawicznego, które wspierają ciągłość zatrudnienia pracowników oraz ułatwiają proces przejścia na emeryturę.	+	Wyniki i perspektywy [1]	6	
--	---	--------------------------	---	--

LA12. Odsetek pracowników podlegających regularnym ocenom jakości pracy i przeglądom rozwoju kariery zawodowej według płci.	+	Wyniki i perspektywy [1]	6	☑
--	---	--------------------------	---	---

Aspekt: Różnorodność i równość szans

LA13. Skład ciał nadzorczych i kadry pracowniczej w podziale na kategorie według płci, wieku, przynależności do mniejszości oraz innych wskaźników różnorodności.	+	Etyka i ład korporacyjny [1] Wyniki i perspektywy [2]	6	☑
--	---	--	---	---

Aspekt: Równe wynagrodzenie dla kobiet i mężczyzn

LA14. Stosunek podstawowego wynagrodzenia mężczyzn i kobiet według zajmowanego stanowiska.	+	Wyniki i perspektywy [1]	6	
---	---	--------------------------	---	--

RESPEKTOWANIE PRAW CZŁOWIEKA

Aspekt: Procedury odnośnie zamówień i inwestycji

HR1. Procent i całkowita liczba istotnych umów inwestycyjnych zawierających klauzule dotyczące praw człowieka lub które zostały poddane kontroli pod tym kątem.	+	Wyniki i perspektywy [1]	1, 2	
--	---	--------------------------	------	--

HR2. Procent znaczących dostawców i podwykonawców poddanych weryfikacji pod kątem przestrzegania praw	+	Wyniki i perspektywy [1]	1, 2, 3, 4, 5, 6	
--	---	--------------------------	---------------------	--

człowieka oraz działania podjęte w tej kwestii.

HR3. Całkowita liczba godzin szkoleniowych na temat polityk i procedur regulujących kwestie przestrzegania praw człowieka w zakresie prowadzonej działalności oraz procent przeszkolonych pracowników.	+	Wyniki i perspektywy [1]		1, 2, 3, 4, 5, 6
---	---	--------------------------	--	------------------

Aspekt: Przeciwdziałanie dyskryminacji

HR4. Całkowita liczba przypadków dyskryminacji oraz działania podjęte w tej kwestii.	+	Tabela treści GRI i zasad Global Compact	W Grupie Kapitałowej LOTOS w 2014 r. nie wystąpiły przypadki dyskryminacji ze względu na rasę, kolor skóry, płeć, religię, poglądy polityczne, pochodzenie narodowe lub społeczne.	6
---	---	--	--	---

Aspekt: Swoboda zrzeszania się i prawo do sporów zbiorowych

HR5. Działania i znaczący dostawcy zidentyfikowani jako mogący stwarzać zagrożenie dla prawa do swobody zrzeszania się i prawa do sporów zbiorowych lub naruszać te prawa oraz inicjatywy je wspierające.	-	Tabela treści GRI i zasad Global Compact	Grupa LOTOS nie ma możliwości dokonania weryfikacji dostawców pod kątem zagrożeń dla prawa do swobody zrzeszania oraz nie identyfikuje tego rodzaju zagrożenia w swoim otoczeniu. Dlatego wskaźnik nie jest raportowany.	
--	---	--	--	--

Aspekt: Praca dzieci

HR6. Działania zidentyfikowane jako niosące ze sobą istotne ryzyko wykorzystywania pracy dzieci oraz środki podjęte w celu eliminacji takich przypadków.	-	Tabela treści GRI i zasad Global Compact	Grupa LOTOS popiera zniesienie pracy dzieci na świecie. Spółka nie raportuje tego wskaźnika GRI, ponieważ organizacji nie dotyczy ten problem. W 2014 r., podobnie jak w latach poprzednich, w Grupie Kapitałowej LOTOS nie wystąpiły działania, które by zidentyfikowano, jako niosące za sobą istotne ryzyko wykorzystywania pracy dzieci.	5
---	---	--	--	---

Aspekt: Praca przymusowa i obowiązkowa

HR7. Działania zidentyfikowane jako niosące ze sobą istotne ryzyko wystąpienia pracy przymusowej lub obowiązkowej oraz środki podjęte w celu eliminacji takich przypadków.	-	Tabela treści GRI i zasad Global Compact	Grupa LOTOS popiera eliminowanie wszelkich form pracy przymusowej. W 2014 r., podobnie jak w latach poprzednich, w Grupie Kapitałowej LOTOS nie wystąpiły incydenty pracy przymusowej lub obowiązkowej.	4
---	---	--	---	---

Aspekt: Praktyki w zakresie bezpieczeństwa

HR8. Procent personelu odpowiadającego za zapewnienie bezpieczeństwa, przeszkolonego w zakresie polityk i procedur danej organizacji dotyczących różnych aspektów praw człowieka związanych z prowadzoną działalnością.	+	Wyniki i perspektywy [1]		1, 2
--	---	--------------------------	--	------

Aspekt: Prawa ludności rdzennej

HR9. Łączna liczba przypadków naruszenia praw ludności rdzennej oraz podjęte działania.	-	Tabela treści GRI i zasad Global Compact	Grupa Kapitałowa LOTOS popiera i przestrzega praw człowieka. Nie raportujemy tego wskaźnika GRI, ponieważ organizacji nie dotyczy problem naruszania praw ludności rdzennej.	1, 2
--	---	--	--	------

OG9. Miejsca prowadzenia działalności, w których obecna jest ludność rdzenna lub które mają	-	Tabela treści GRI i zasad Global Compact	Grupa Kapitałowa LOTOS nie identyfikuje na terenie swojej działalności grup o innej tożsamości od dominującej grupy w społeczeństwie.	
--	---	--	---	--

na nią wpływ oraz te, w których wdrożono specjalne strategie angażowania ludności rdzennej.

Dlatego wskaźnik nie jest raportowany.

Aspekt: Ocena

HR10. Procent oraz łączna liczba miejsc prowadzenia działalności, które zostały poddane kontroli pod kątem przestrzegania praw człowieka i/lub ocenie wpływu.	–	Tabela treści GRI i zasad Global Compact	Grupa Kapitałowa LOTOS nie uwzględniła wśród kryteriów wyboru lokalizacji dla prowadzonej działalności kategorii, jaką stanowi przestrzeganie praw człowieka, ponieważ nie funkcjonuje na terenach charakteryzujących się ryzykiem wystąpienia przypadków łamania praw człowieka. Dlatego ten wskaźnik GRI nie jest raportowany.
--	---	--	--

Aspekt: Działania korygujące

HR11. Liczba skarg związanych z obszarem ochrony praw człowieka, które zostały rozpatrzone i rozwiązane w toku formalnej procedury rozpoznawania skarg.	–	Tabela treści GRI i zasad Global Compact	Grupa Kapitałowa LOTOS nie zidentyfikowała w 2014 r. ryzyka pojawienia się sporów na temat wpływu swojej działalności i podejmowanych przez nią decyzji na prawa człowieka. Dlatego ten wskaźnik GRI nie jest raportowany.
--	---	--	--

SPOŁECZEŃSTWO

Aspekt: Społeczność lokalna

SO1. Charakter, skala i efektywność programów i praktyk w zakresie oceny i zarządzania wpływem działalności organizacji na społeczność lokalną, włączając wpływ wejścia na dany rynek, prowadzenia i zakończenia działalności.	+	Wyniki i perspektywy [1]	
---	---	--------------------------	--

SO9. Miejsca prowadzenia działalności mających istotny, potencjalny bądź rzeczywisty, negatywny wpływ na społeczność lokalną.	+	Wyniki i perspektywy [1]	
--	---	--------------------------	--

SO10. Środki prewencyjne i łagodzące wdrożone w miejscach prowadzenia działalności mających istotny, potencjalny bądź rzeczywisty, negatywny wpływ na społeczność lokalną.	+	Wyniki i perspektywy [1]	
---	---	--------------------------	--

OG10. Liczba i dokładny opis istotnych sporów prowadzonych ze społecznością lokalną i z ludnością rdzenną.	–	Tabela treści GRI i zasad Global Compact	W 2014 r. Grupa Kapitałowa LOTOS nie prowadziła żadnych istotnych sporów, związanych z ochroną środowiska, ze społecznością lokalną.
---	---	--	--

OG11. Liczba lokalizacji działalności, które zostały zlikwidowane lub znajdują się w procesie likwidacji.	+	Tabela treści GRI i zasad Global Compact	W 2014 r. w wyniku przeprowadzonych analiz geologicznych stwierdzono brak znaczącego potencjału węglowodorowego w rejonie koncesji „Sambia W”. Spółka LOTOS Petrobaltic nie podjęła działań zmierzających do przedłużenia koncesji „Sambia W” - w dniu 14.12.2014 r. wygasła koncesja na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w rejonie „Sambia W”, w związku z upływem terminu obowiązywania koncesji.
--	---	--	--

Aspekt: Korupcja

SO2. Procent i całkowita liczba jednostek biznesowych poddanych analizie pod kątem ryzyka związanego z korupcją.	+	Etyka i ład korporacyjny [1]		10
SO3. Procent pracowników przeszkolonych w zakresie polityki i procedur antykorupcyjnych organizacji.	+	Etyka i ład korporacyjny [1]		10
SO4. Działania podjęte w odpowiedzi na przypadki korupcji.	+	Etyka i ład korporacyjny [1]		10
Aspekt: Udział w życiu publicznym				
SO5. Polityka dotycząca udziału w życiu publicznym i lobbingu.	+	Szanse i ryzyka [1] [2] Wyniki i perspektywy [3]		10
SO6. Całkowita wartość finansowa i rzeczowa darowizn na rzecz partii politycznych, polityków i instytucji o podobnym charakterze, według krajów.	+	Tabela treści GRI i zasad Global Compact	Zasady określone w Kodeksie etyki Grupy Kapitałowej LOTOS zakładają naszą apolityczność, co znajduje swoje potwierdzenie w fakcie, iż w żaden sposób nie wspieramy ugrupowań politycznych.	10
Aspekt: Naruszenie zasad wolnej konkurencji				
SO7. Całkowita liczba podjętych wobec organizacji kroków prawnych dotyczących przypadków naruszeń zasad wolnej konkurencji, praktyk monopolistycznych oraz ich skutki.	+	Tabela treści GRI i zasad Global Compact Zintegrowany Raport Roczny 2010/Społeczne aspekty działalności/Polityka państwowa/Zachowania antykonkurencyjne [1]	W 2014 r. Grupa LOTOS była stroną postanowienia opisanego szerzej w Raporcie Rocznym 2010 (link), w którym pozwem z 18 maja 2001 r. PETROECCO JV Sp. z o.o. wniosła powództwo o zasądzenie od Spółki kwoty 6.975 tys. zł wraz z odsetkami ustawowymi od 1 maja 1999 r. tytułem odszkodowania za szkodę doznaną na skutek stosowanych przez Spółkę praktyk monopolistycznych, polegających na sprzedaży olejów bazowych B5 w sposób powodujący uprzywilejowanie niektórych odbiorców poprzez realizowanie ich zamówień w zakresie nieproporcjonalnie większym niż zamówień PETROECCO JV Sp. z o.o. W dniu 22 lutego 2013 r. Sąd oddalił w całości powództwo PETROECCO JV Sp. z o.o. W dniu 26 czerwca 2013 r. PETROECCO JV Sp. z o.o. złożyło apelację do wyroku. Grupa LOTOS wysłała 11 marca 2014 r. odpowiedź na apelację. Sąd Apelacyjny w Gdańsku 28 sierpnia 2014 r. wyrokiem oddalił apelację powoda oraz zasądził na rzecz Grupy LOTOS koszty postępowania. W dniu 19 stycznia 2015 r. PETROECCO JV Sp. z o.o. złożyła kasację od wyroku sądu drugiej instancji. Sprawa jest w toku.	10
Aspekt: Zgodność z regulacjami				
SO8. Wartość pieniężna kar i całkowita liczba sankcji pozafinansowych z tytułu niezgodności z prawem i regulacjami.	+	Tabela treści GRI i zasad Global Compact	W 2014 r. Grupa LOTOS oraz spółki Grupy Kapitałowej LOTOS nie płaciły istotnych kar i nie nałożono na nie istotnych niepieniężnych sankcji w związku z niedostosowaniem się do obowiązującego prawa i regulacji.	
Aspekt: Przymusowe przesiedlenia				
OG12. Miejsca prowadzenia działalności, w których doszło do przymusowych przesiedleń, liczba gospodarstw	+	Tabela treści GRI i zasad Global Compact	Z tytułu prowadzonej działalności w ramach Grupy Kapitałowej LOTOS nie doszło w 2014 r. do żadnego przypadku przymusowego przesiedlenia.	

domowych
przesiedlonych w ich
trakcie oraz informacja
o tym, w jaki sposób
wpłynęło to na ich
sytuację życiową.

Aspekt: Integralność aktywów i bezpieczeństwo procesowe

OG13. Liczba przypadków zagrożenia bezpieczeństwa procesowego według rodzaju działalności. **+** Szanse i ryzyka [1] [2]
Wyniki i perspektywy [3] [4] [5] [6]

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA PRODUKT

Aspekt: Zdrowie i bezpieczeństwo klienta

PR1. Etapy cyklu życia produktu, na których ocenia się wpływ produktów i usług na zdrowie i bezpieczeństwo w celu poprawy wskaźników oraz procent istotnych kategorii produktów i usług podlegających takim procedurom. **+** Wyniki i perspektywy [1]
Zintegrowany Raport Roczny 2013/Strategia wzrostu wartości / Kapitał relacyjny / Łańcuch wartości [2] Zakres tematyczny został szeroko przedstawiony w Zintegrowanym Raportcie Rocznym 2013.

PR2. Całkowita liczba przypadków niezgodności z regulacjami i dobrowolnymi kodeksami w zakresie wpływu produktów i usług na zdrowie i bezpieczeństwo na każdym etapie cyklu życia według rodzaju skutków. **+** Tabela treści GRI i zasad Global Compact W 2014 r. nie odnotowano w spółkach segmentu handlowego Grupy Kapitałowej LOTOS incydentów niedostosowania się do obowiązujących regulacji, przepisów i kodeksów w zakresie wpływu produktu na zdrowie. 1

Aspekt: Oznakowanie produktów i usług

PR3. Rodzaj informacji o produktach i usługach wymaganych na mocy procedur oraz procent znaczących produktów i usług podlegających takim wymogom informacyjnym. **+** Zintegrowany Raport Roczny 2013 / Strategia wzrostu wartości / Kapitał relacyjny / Łańcuch wartości [1] W 2014 r. nie odnotowano w spółkach segmentu handlowego Grupy Kapitałowej LOTOS przypadków niezgodności z regulacjami oraz dobrowolnymi kodeksami dotyczącymi oznakowania i informacji o produktach i usługach. 10

PR4. Całkowita liczba przypadków niezgodności z regulacjami oraz dobrowolnymi kodeksami dotyczącymi oznakowania i informacji o produktach i usługach według skutków. **+** Tabela treści GRI i zasad Global Compact W 2014 r. nie odnotowano w spółkach segmentu handlowego Grupy Kapitałowej LOTOS przypadków niezgodności z regulacjami oraz dobrowolnymi kodeksami dotyczącymi oznakowania i informacji o produktach i usługach.

PR5. Praktyki związane z zapewnieniem satysfakcji klienta, w tym wyniki badań pomiaru satysfakcji klienta. **+** Wyniki i perspektywy [1]

Aspekt: Komunikacja marketingowa

PR6. Programy dotyczące przestrzegania prawa, standardów i dobrowolnych kodeksów regulujących kwestie komunikacji marketingowej, z uwzględnieniem reklamy, promocji i sponsoringu. **+** Wyniki i perspektywy [1]

PR7. Całkowita liczba przypadków niezgodności z regulacjami i dobrowolnymi kodeksami regulującymi **+** Tabela treści GRI i zasad Global Compact W działalności spółek segmentu handlowego Grupy Kapitałowej LOTOS w 2014 r. nie stwierdzono incydentów niedostosowania się do regulacji i dobrowolnych

kwestie komunikacji marketingowej, z uwzględnieniem reklamy, promocji i sponsoringu według rodzaju skutków.

kodeksów postępowania związanych z komunikacją marketingową, z uwzględnieniem reklamy, promocji i sponsoringu.

Aspekt: Ochrona prywatności klienta

PR8. Całkowita liczba uzasadnionych skarg dotyczących naruszenia prywatności klientów oraz utraty danych.	+	Tabela treści GRI i zasad Global Compact	W Grupie Kapitałowej LOTOS w 2014 r. nie zanotowano skarg dotyczących naruszenia prywatności klientów, a także przypadków wycieków, kradzieży lub utraty ich danych.
--	---	--	--

Aspekt: Zgodność z regulacjami

PR9. Wartość pieniężna istotnych kar z tytułu niezgodności z prawem i regulacjami dotyczącymi dostawy i użytkowania produktów i usług.	+	Tabela treści GRI i zasad Global Compact	W 2014 r. nie odnotowano w Grupie Kapitałowej LOTOS istotnych kar z tytułu niezgodności z prawem i regulacjami dotyczącymi dostawy i użytkowania produktów i usług.
---	---	--	---

Aspekt: Zamienniki paliw kopalnych

OG14. Ilość wyprodukowanych i zakupionych biokomponentów spełniających kryteria zrównoważonego rozwoju.	+	Wyniki i perspektywy [1]	
--	---	--------------------------	--

Słownik terminów branżowych

A

ACEA

Europejskie Stowarzyszenie Producentów Samochodów ustala kryteria jakościowe w Europie dla olejów samochodowych. ACEA wydanie 2008 - są to opublikowane kryteria jakościowe dla wszystkich olejów samochodowych na rynku europejskim uwzględniające wymagania dla olejów silnikowych do nowych samochodów. Publikacja zawiera podział olejów oraz ustala wszystkie parametry fizykochemiczne oraz testy silnikowe dla każdej klasy jakościowej. Udokumentowanie wynikami badań olejów silnikowych na zgodność z wymaganiami ACEA w akredytowanych laboratoriach pozwala na odpowiedzialne deklarowanie poziomu jakości dla wyprodukowanego oleju silnikowego.

APC

Komputerowy system zaawansowanego sterowania produkcją, w który od 2001 r. wyposażona jest rafineria w Gdańsku. System APC zarządza jednocześnie wieloma parametrami pracy instalacji technologicznych zakładu. Z jego pomocą można optymalizować pracę instalacji, zwiększając uzyski pożądaných produktów i w sposób bezpieczny utrzymywać ich pracę (*ang. Advanced Process Control*).

ARA

Rynek wyznaczony terytorialnie poprzez porty Antwerpia – Rotterdam – Amsterdam.

Asfalty modyfikowane

Asfalty charakteryzujące się polepszonymi właściwościami jakościowymi na skutek oddziaływania asfaltu z zastosowanym modyfikatorem.

Audit recertyfikujący Zintegrowany System Zarządzania (odnawiający)

Audit, którego celem jest ocena zgodności systemu zarządzania z wymaganiami norm. Audit recertyfikujący wykonywany w określonym przez jednostkę certyfikacyjną okresie, w celu przedłużenia okresu ważności oraz wydania nowego certyfikatu ZSZ.

Azot ogólny

Zawartość azotu związanego, w postaci wszystkich możliwych form chemicznych.

B

B100 (paliwa)

Oznaczenie paliwa, które zostało wyprodukowane w 100% na bazie biokomponentu.

Baryłka (ropy naftowej)

Podstawowa wielkość, w jakiej mierzy się wydobycie ropy naftowej. Jedna baryłka to ok. 159 litrów.

BAT

(Best Available Technique) Najlepsza Dostępna Technika zgodnie z definicją zawartą w Dyrektywie 96/61/WE to najbardziej efektywny i zaawansowany etap rozwoju i metod prowadzenia danej działalności, który wskazuje możliwe wykorzystanie poszczególnych technik jako podstawy dla dopuszczalnych wartości emisji mający na celu zapobieganie powstawaniu, a jeżeli nie jest to możliwe, ogólne ograniczenie emisji i oddziaływania na środowisko naturalne jako całość.

Biokomponent

Dodatek służący do produkcji biopaliw, pochodzący z przetwórstwa biomasy, np. roślin oleistych czy kukurydzy.

Biopaliwo

Paliwo powstałe poprzez dodanie do benzyny lub oleju napędowego biokomponentu w ilości powyżej 7%.

BREF (BAT Reference Notes)

Dokumenty Referencyjne BAT to opracowywane przez Europejskie Biuro IPPC w Sewilli wytyczne BAT. Nie mają one statusu aktów prawnych, a jedynie są wytycznymi przy ocenie i wydawaniu pozwoleń zintegrowanych.

C

CD Process

Technologia produkcji estrów metylowych kwasów tłuszczowych wykorzystana w instalacji do produkcji biokomponentów w Czechowicach-Dziedzicach (*ang. Continuous Deglycerolization Process*).

CDU/VDU (instalacja)

Podstawowy układ instalacji służący do przerobu ropy naftowej, składający się z instalacji destylacji atmosferycznej (*ang. Crude Distillation Unit, CDU*) i instalacji destylacji próżniowej (*ang. Vacuum Distillation Unit, VDU*).

Cerezyzna

powstaje poprzez odolejenie ciężkich gaczków parafinowych. Jest to złożona mieszanina węglowodorów n-parafinowych o temperaturze krzepnięcia około 73°C. Może być stosowana do wyrobu smarów, produktów impregacyjnych i ochronnych w przemyśle chemicznym a po oczyszczeniu w przemyśle kosmetycznym i farmaceutycznym.

Chemikalia „czerwone“

chemikalia zaliczane do szkodliwych środowisku morskemu substancji zanieczyszczających kategorii „Y”, które znajdują się na liście Komitetu Ochrony Środowiska Morskiego (MEPC.2/Circ.), jak również na liście rozdziału 17. obowiązującego Kodeksu chemikaliów IBC. Chemikalia te uznane są jako stanowiące zagrożenie dla zasobów morskich i życia ludzkiego. Szkodzą usankcjonowanej działalności i prawidłowemu użytkowaniu morza.

Ciężki olej opałowy (COO)

Oleista ciecz będąca pozostałością po destylacji ropy naftowej. COO znajduje zastosowanie jako paliwo w instalacjach przemysłowych dużych zakładów produkcyjnych, przetwórczych oraz elektrociepłowniach. Wykorzystywany jest również jako paliwo dla statków.

D

DAO

Olej powstały na instalacji SDA, stanowiący surowiec do dalszego przerobu w rafinerii. Może być podstawą do produkcji baz olejowych i wsadem do procesów krakingu (*ang. De-Asphalted Oil*).

Destylacja atmosferyczna

Proces fizykochemiczny, wykorzystujący do rozdzielania mieszanin różnice w temperaturach wrzenia poszczególnych składników. W procesie destylacji atmosferycznej ropy naftowej następuje wydzielenie frakcji gazów, benzyn, nafty i olejów napędowych. Węglowodory cięższe stanowią tzw. pozostałość atmosferyczną. Destylacja atmosferyczna prowadzona jest przy ciśnieniu zbliżonym do ciśnienia atmosferycznego.

Destylacja próżniowa

Proces analogiczny do destylacji atmosferycznej, jednak prowadzony przy zmniejszonym ciśnieniu. Wykorzystuje własność zmniejszania się temperatury wrzenia wraz z malejącym ciśnieniem. Umożliwia separację destylatów próżniowych z pozostałości atmosferycznej. Ciężkie pozostałości z procesu destylacji próżniowej stanowią tzw. pozostałość próżniową.

Destylat próżniowy

Frakcja węglowodorowa wydzielona z bardziej złożonej mieszaniny przez destylację pod zmniejszonym ciśnieniem. Destylaty próżniowe otrzymane z ropy naftowej są najczęściej wykorzystywane do produkcji olejów bazowych, a także jako surowiec dla procesów krakingu.

E

Ekstrakcja furfurolem

Technologia stosowana do podwyższania jakości bazowych olejów mineralnych. W procesie następuje oddzielenie niekorzystnych węglowodorów aromatycznych, co prowadzi do podwyższenia tzw. indeksu lepkości.

Estry metylowe kwasów tłuszczowych

Biokomponent służący do produkcji paliw i biopaliw do zasilania samochodów z silnikami wysokoprężnymi. Estry metylowe kwasów tłuszczowych produkuje się w reakcji transestryfikacji olejów roślinnych z metanolem, przy obecności katalizatora (*ang. Fatty Acid Methyl Ester*).

Etanol

Alkohol etylowy używany m.in. jako biokomponent do produkcji paliw i biopaliw do zasilania samochodów z silnikami iskrowymi.

ETBE

Wyskokoktanowy biokomponent służący do produkcji benzyn. Produkowany jest z wykorzystaniem etanolu i izobutyleny (*z ang. Ethyl Tert-Butyl Ether*).

Europejska Agencja Chemikaliów

agencja wspólnotowa odpowiedzialna za realizację rozporządzenia REACH (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals), w zakresie utworzenia i administrowania systemu rejestracji, oceny oraz udzielania zezwoleń i stosowania ograniczeń w zakresie substancji chemicznych na szczeblu wspólnotowym. Jej głównym zadaniem jest zarządzanie bazą danych substancji chemicznych zgłoszonych do rejestracji: rejestracji wstępnej substancji (proces zakończony) i rejestracji właściwej substancji. Decyzją Rady Europejskiej z 2004 r. Europejska Agencja Chemikaliów ma swoją siedzibę w Helsinkach w Finlandii (*ang. European Chemicals Agency, ECHA*).

F

FAME

Estry metylowe kwasów tłuszczowych (*ang. Fatty Acid Methyl Ester*).

Forties Blend

Gatunek ropy naftowej pochodzącej z Morza Północnego. Ropa Forties Blend jest ropą lekką, niskosiarkową o dużym potencjale w zakresie produkcji benzyn.

Frakcja parafinowa

to nieprzereagowany olej po procesie hydrokrakingu mieszaniny próżniowych destylatów oraz oleju uzyskanego w procesie odasfaltowania rozpuszczalnikowego ciężkiej pozostałości przerobu ropy naftowej. Frakcja parafinowa jest mieszanina węglowodorów nasyconych n-parafinowych, lzo-parafinowych i cyklicznych. Charakteryzuje się niską zawartością siarki poniżej 100

mg/kg i może być stosowana jako surowiec do produkcji baz olejowych lub w procesach krakingu katalitycznego lub hydrokrakingu w celu uzyskania dodatkowej puli paliw.

G

Gacz parafinowy

Półprodukt, który powstaje w procesie przerobu ropy naftowej. Służy do produkcji wosków.

Gaz łupkowy

Jeden z trzech rodzajów gazu ze złóż niekonwencjonalnych, uzyskiwany z położonych głęboko pod ziemią łupków osadowych. Skąły te cechują się niską przepuszczalnością, dlatego gaz z łupków wymaga bardziej złożonych i zaawansowanych technicznie metod wydobycia.

Gaz ziemny gazolinowy

Gaz ziemny, który oprócz metanu i etanu zawiera także pewne ilości węglowodorów cięższych.

H

HDS

Instalacja hydroodsarczania olejów napędowych (*ang. Hydrodesulphurisation Diesel Unit*).

HGU

Instalacja do produkcji wodoru (*ang. Hydrogen Generation Unit*).

Hydrokraking

Proces rafinerijny służący do produkcji wysokiej jakości komponentów paliwowych poprzez reakcję destylatów próżniowych z wodorem na katalizatorze. Procesy hydrokrakingu przeważnie przebiegają pod bardzo wysokim ciśnieniem i dostarczają komponentów wolnych od siarki i zanieczyszczeń.

Hydrorafinowanie (gaczu parafinowego)

Proces oczyszczania parafin poprzez ich reakcję z wodorem na katalizatorze.

I

Instalacja mycia aminowego LPG

Instalacja do usuwania z frakcji gazów płynnych siarkowodoru.

ISO

Międzynarodowa Organizacja ds. Standaryzacji (*ang. International Organization for Standardization*).

Izomeryzacja benzyn

Proces rafinerijny, który prowadzi do podwyższenia liczby oktanowej frakcji benzynowej poprzez zmianę struktury chemicznej cząsteczek.

J

JET A1

Paliwo lotnicze do silników odrzutowych i turbinowych.

K

KAS (instalacja)

Kompleks aminowo-siarkowy, zespół instalacji do oczyszczania gazów rafineryjnych z siarkowodoru i produkcji płynnej siarki.

Komponent do produkcji asfaltów

Zazwyczaj ciężka próżniowa frakcja naftowa, która może być przerabiana w instalacji do produkcji asfaltów.

Konwersja

Przez procesy konwersji najczęściej rozumie się procesy technologiczne krakingu. W procesach tych z komponentów o wysokich temperaturach wrzenia (ciężkich destylatów) otrzymuje się produkty lekkie, wykorzystywane do produkcji paliw. Najpowszechniej występującymi procesami konwersyjnymi są kraking termiczny, kraking katalityczny i hydrokraking.

L

LCA

Ocena cyklu życia produktu, która ma na celu określenie oddziaływania środowiskowego (emisje gazów cieplarnianych na poszczególnych etapach produkcji, przetwarzania, transportu, itp.). Analiza LCA umożliwia również określenie wpływu na środowisko, jakie niesie za sobą pozyskanie biomasy, transport, przetwarzanie jej w biopaliwa vs. oddziaływaniami powstającymi w cyklu życia paliw kopalnych (*ang. Life Cycle Assessment*).

Lekki olej opałowy (LOO)

Paliwo opałowe pochodzące z procesu przerobu ropy naftowej. W odróżnieniu od ciężkiego oleju opałowego jest paliwem destylacyjnym wolnym od ciężkich pozostałości. LOO stosowany jest głównie w kotłowniach przydomowych oraz w małych i średnich firmach i instytucjach. Sprawdza się również jako paliwo grzewcze w kotłowniach.

LPG

Gaz skroplony będący mieszaniną propanu i butanu, pochodzący z procesu przerobu ropy naftowej. LPG stosowane jest m.in. jako paliwo silnikowe, czy paliwo spalane w domowych kuchenkach gazowych (*ang. Liquefied Petroleum Gas*).

M

Mechanical Completion (MC)

Zakończenie prac budowlano-montażowych zakończone podpisaniem protokołu pomiędzy zleceniodawcą i kontraktorem stwierdzającym, że wszystkie prace zostały wykonane zgodnie z projektem i obowiązującymi przepisami.

MHC

Instalacja hydrokrakingu, która pracuje w nieco łagodniejszych warunkach niż standardowa instalacja hydrokrakingu (*ang. Mild-Hydrocracking Unit*).

MTBE

Nazwa wysokooktanowego komponentu służącego do produkcji benzyn. MTBE nie jest biokomponentem, w odróżnieniu do ETBE (*ang. Methyl Tert-Butyl Ether*).

N

Nafta

Ciekła frakcja ropy naftowej będąca mieszaniną węglowodorów, których cząsteczki zawierają 9-16 atomów węgla. Nafta jest surowcem do produkcji paliwa lotniczego i olejów napędowych.

Narodowy Cel Wskaźnikowy (NCW)

Minimalny udział biokomponentów w ogólnej ilości paliw ciekłych i biopaliw ciekłych zużywanych w ciągu roku kalendarzowego w transporcie, liczony wg wartości opałowej.

O

Olej bazowy

Olej nie uszlachetniony, bez dodatków, pochodzący z przerobu ropy naftowej. Stanowi podstawowy surowiec do produkcji olejów smarowych.

Olej smarowy

Kompozycja składająca się z oleju bazowego i dodatków uszlachetniających. Ilość, rodzaj i wzajemne proporcje tych składników decydują o klasie wytworzonego oleju. Ich głównym zadaniem jest zmniejszenie tarcia między powierzchniami dwóch stykających się i współpracujących ze sobą ruchomych elementów urządzeń mechanicznych. Oleje smarowe znalazły swoje zastosowanie w branży motoryzacyjnej oraz w przemyśle.

P

Parafina

Mieszanina stałych węglowodorów nasyconych, wydzielana z frakcji ropy naftowej. Stosowana jest m.in. do wyrobu świec, past do podłóg oraz jako materiał izolacyjny.

Plastyfikatory

Dodatki uplastyczniające dodawane do produktów polimerowych. Grupa LOTOS produkuje plastyfikatory węglowodorowe dla przemysłu gumowego.

Ppm

Przyjęty na świecie sposób wyrażania stężenia bardzo rozcieńczonych roztworów związków chemicznych. Stężenie to określa ile cząsteczek związku chemicznego przypada na 1 mln cząsteczek roztworu (*ang. parts per million*).

R

REACH

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Europejskiej dotyczące bezpiecznego stosowania chemikaliów, poprzez ich rejestrację i ocenę oraz w niektórych przypadkach udzielanie zezwoleń i ograniczenia handlu i stosowania niektórych chemikaliów. Weszło w życie 1 czerwca 2007 r. i zastępuje kilkadziesiąt dotychczas obowiązujących wspólnotowych aktów prawnych, zarówno rozporządzeń, jak i dyrektyw wprowadzonych do prawa polskiego ustawą z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych.

Ready For Start Up (RFSU)

Stan osiągnięcia przez instalację gotowości do uruchomienia (wprowadzenia mediów procesowych).

REBCO (ropa)

Handlowa nazwa rosyjskiej ropy Ural (*ang. Russian Export Blend Crude Oil*).

Reformat

wysokooktanowy komponent, o liczbie oktanowej od 96-100, stosowany do produkcji benzyn silnikowych. Reformat powstaje w wyniku procesu reformowania benzyny ciężkiej odsiarczonej na instalacji reformingu katalitycznego.

Reforming benzyn

Proces rafinerijny, w którym w wyniku reakcji na katalizatorze następuje tworzenie wysokooktanowych węglowodorów aromatycznych i wodoru.

Ropa naftowa

naturalnie występująca ciekła kopalina, która wydobywana jest spod powierzchni ziemi. Składa się głównie z węglowodorów o różnych masach cząsteczkowych i różnej budowie chemicznej, z niewielkimi domieszkami organicznych związków azotu, tlenu, siarki i kilku innych pierwiastków chemicznych. Ropa naftowa jest podstawowym surowcem przerabianym w rafineriach ropy naftowej w kierunku paliw, a także innych produktów o charakterze węglowodorowym.

ROSE

Technologia, na bazie której w gdańskiej rafinerii funkcjonuje instalacja SDA (*ang. Residual Oil Supercritical Extraction*).

Rozporządzenie CLP

rozporządzenie wprowadzające w Unii Europejskiej nowy system klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin oparty na Globalnie Zharmonizowanym Systemie Klasyfikacji i Oznakowania Chemikaliów opracowanym przez ONZ w 2003 r. Rozporządzenie CLP uzupełnia Rozporządzenie REACH oraz zastępuje system zawarty w Dyrektywach 67/548/EWG i 1999/45/WE. Rozporządzenie weszło w życie 20 stycznia 2009 r. i obowiązuje bezpośrednio, bez potrzeby implementacji do prawa polskiego (*ang. Classification, Labelling and Packaging, CLP*).

S

SDA

(*ang. Solvent Deasphalting*) Instalacja odasfaltowania rozpuszczalnikowego. Służy do rozdzielenia pozostałości próżniowej po przerobie ropy naftowej na frakcję lżejszą – olej DAO (*ang. De-Asphalted Oil*) i frakcję cięższą – komponent asfaltowy.

Stacje paliw agencyjne

(*ang. CODO, company-owned, dealer-operated*) Obiekty będące własnością LOTOS Paliwa, zarządzane przez firmy zewnętrzne.

Stacje paliw partnerskie

(*ang. DOFO, dealer-owned, franchise-operated*) Obiekty działające pod marką LOTOS w ramach partnerstwa handlowego na podstawie długookresowej umowy franczyzowej.

Stacje paliw patronackie

(*ang. DODO, dealer-owned, dealer-operated*) Obiekty funkcjonujące w barwach Rafinerii Gdańskiej na podstawie umowy patronackiej.

T

Transestryfikacja olejów

Reakcja chemiczna, w której powstają estry metylowe kwasów tłuszczowych. Reakcja transestryfikacji olejów to reakcja oleju z alkoholem w obecności katalizatora.

Troll Blend (ropa)

Gatunek ropy naftowej pochodzącej z Morza Północnego. Ropa Troll Blend jest ropą średnią, niskosiarkową, o dużym potencjale w zakresie produkcji olejów napędowych.

U

Usługa biletowa

usługa polegająca na tworzeniu i utrzymywaniu, w imieniu klientów, zapasów obowiązkowych paliw. Klienci korzystający z tej usługi spełniają wymogi prawne, nie angażując do tego własnego paliwa.

Z

Zasoby potwierdzone

Wielkości wydobywania ropy naftowej, które na podstawie analiz geologicznych i danych inżynierskich można oszacować z rozsądną pewnością jako komercyjnie zdadne do wydobywania od określonej daty, ze znanych horyzontów złożowych i w określonych warunkach gospodarczych, z wykorzystaniem określonych metod operacyjnych i w oparciu o określone regulacje administracyjne.

Zasoby warunkowe

Ilości ropy naftowej, które według szacunków na dany dzień, mogą potencjalnie zostać pozyskane ze znanych akumulacji, ale wobec których dany projekt nie osiągnął jeszcze stopnia zaawansowania pozwalającego na komercyjne zagospodarowanie ze względu na jedno lub więcej uwarunkowań.

Złoże B3

Złoże ropy naftowej i towarzyszącego jej gazu ziemnego leżące ok. 73 km na północ od Rozewia. Eksploatowane od 1992 r. Mieści się na nim Morska Kopalnia Ropy. Główne źródło ropy wydobywanej przez LOTOS Petrobaltic.

Złoże B8

Złoże ropy naftowej i towarzyszącego jej gazu ziemnego, leżące ok. 68 km na północny wschód od Rozewia.

Słownik terminów społecznych

D

Darowizna

Forma umowy, w której darczyńca zobowiązuje się do bezpłatnego świadczenia na rzecz obdarowanego, kosztem swego majątku. Darowizna może być dokonana zarówno przez osoby fizyczne, jak i osoby prawne. Przedmiotem darowizny mogą być nieruchomości i ruchomości, pieniądze, a także prawa majątkowe, nie może być zaś bezpłatne świadczenie usług.

Dialog społeczny

Wymiana informacji i prezentacja stanowisk, dotyczących problemów i zagadnień społecznych pomiędzy stronami, którymi mogą być instytucje publiczne, przedsiębiorcy i organizacje pozarządowe. Jest formą reprezentacji interesów poszczególnych stron. Źródłem jego powodzenia jest rzetelna informacja między stronami oraz współdziałanie.

E

Etyka biznesu

Uwzględnianie aspektu moralnego w biznesie, czyli stosowanie rozwiązań godzących wymogi moralne z interesem strategicznym firmy. Etyka biznesu określa etyczne standardy zachowań, normy, wartości i sposoby postępowania w przedsiębiorstwie.

G

Global Compact

Największa na świecie inicjatywa na rzecz odpowiedzialności korporacyjnej i zrównoważonego rozwoju. W Polsce koordynacją Inicjatywy Sekretarza Generalnego ONZ United Nations Global Compact zajmuje się Biuro Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP). Od momentu inauguracji w 2000 r. do inicjatywy przystąpiło ponad 9.000 członków ze 135 krajów. Global Compact kieruje do przedsiębiorstw wezwanie, aby w swojej działalności kierowały się 10 fundamentalnymi zasadami z takich obszarów jak: prawa człowieka, prawa pracownicze, ochrona środowiska, przeciwdziałanie korupcji oraz promocja społecznej odpowiedzialności biznesu.

GRI

Global Reporting Initiative (GRI) jest niezależną instytucją z siedzibą w Holandii działającą na rzecz rozwijania i propagowania tzw. wytycznych zrównoważonego rozwoju (Sustainability Reporting Guidelines). Zastosowanie wytycznych GRI ma zasięg globalny. Mogą z nich korzystać wszystkie firmy, które chcą składać kompleksowe sprawozdania ze swojej ekonomicznej, środowiskowej i społecznej działalności. Od 2006 r. obowiązuje trzecia wersja Wytycznych GRI, tzw. G3. Organizacja wprowadziła trzystopniowy system poziomów aplikacji: od najwyższego, czyli zawierającego największy zakres ujawnianych informacji, tj. ok. 80 wskaźników sprawozdawczych (A, A+), po najmniejszy, prezentujący niecałe 40 wskaźników (C, C+). Plus przy każdym z trzech poziomów oznacza zewnętrzną weryfikację raportu przez niezależny organ poświadczający.

I

Interesariusz

Osoba lub podmiot zainteresowany działalnością firmy i ponoszący różnego typu ryzyko związane z jej funkcjonowaniem oraz te osoby bądź podmioty, na które firma wywiera poprzez swoją działalność wpływ. Polski odpowiednik angielskiego terminu stakeholder (*stake=stawka*). W przeciwieństwie do akcjonariusza (*ang. shareholder*) zainteresowanego przede wszystkim zyskiem z działalności spółki, interesariusze to grupa o wiele szersza, obejmująca m.in. pracowników, klientów, kredytodawców, dostawców, administrację rządową, a w szerszym kontekście społeczeństwo lokalne, środowisko naturalne, opinię publiczną. Termin wprowadzony przez Stanford Research Institute w 1963 r.

K

Kapitał ludzki

Pracownicy danej firmy, przyczyniający się do jej funkcjonowania i rozwoju, posiadający określoną wiedzę, umiejętności i talenty.

Kodeks etyczny

Zbiór przepisów regulujący sferę życia moralnego. Kodeks etyczny w działalności gospodarczej, oprócz ogólnych wskazań mówiących o rzetelności i uczciwości wymaganych w działalności gospodarczej i o podejmowaniu czynności sprzyjających rozwojowi społecznemu i niesprzecznych z normami moralnymi oraz obyczajami zbiorowości, wskazuje na konkretne „zachowania” organizacji.

Kultura organizacyjna

Zespół norm, wartości, wzorów zachowań, postaw i założeń oraz symboli, które determinują sposób myślenia i działania w danej firmie oraz określają standardy komunikacji i postępowania.

M

Misja firmy

Zestaw trwałych dążeń i celów firmy. Zawiera ona wartości wyznawane przez zarząd firmy i jest podstawową wytyczną jej działań. Misja firmy określa jej tożsamość oraz kulturę organizacyjną.

O

Organizacja pozarządowa

Dobrowolna organizacja, działająca niezależnie od struktur państwowych i politycznych, której funkcjonowanie nie jest nastawione na zysk. Działa ona na rzecz spraw społecznych i dobra publicznego. Jej działalność w dużej mierze opiera się na wolontariacie (*ang. non-governmental organization, NGO*).

P

Program społeczny

Zaplanowane działania mające na celu rozwiązanie lub przeciwdziałanie określönemu problemowi społecznemu. Może być realizowany wspólnie bądź niezależnie przez instytucje publiczne, biznes i organizacje społeczne.

R

Raport społeczny

Raport wydawany przez firmę przedstawiający w sposób całościowy strategię firmy i jej politykę społeczną. Uwzględnia on aspekty: ekonomiczne, społeczne oraz ekologiczne działań firmy.

S

Społeczna odpowiedzialność biznesu

Strategia, która zakłada dobrowolne uwzględnianie przez firmę interesów społecznych przy dążeniu do osiągnięcia celów ekonomicznych, podejmowaniu decyzji i działań. CSR zakłada dbałość o zasady etyczne, prawa pracowników, prawa człowieka, otoczenie społeczne i środowisko naturalne. Przyjmuje się, że społeczna odpowiedzialność biznesu powinna być, obok ekonomicznych dążeń firmy, integralną częścią polityki przedsiębiorstwa (*ang. Corporate Social Responsibility, CSR*).

Społeczne zaangażowanie biznesu

Podejmowanie przez firmę kwestii społecznych i udział w rozwiązywaniu problemów społecznych. Jest pojęciem węższym od społecznej odpowiedzialności biznesu. Odnosi się do różnych aktywności podejmowanych przez firmę w społeczności. Obejmuje różne metody zaangażowania firmy, takie jak: wsparcie finansowe, pomoc rzeczową, wolontariat pracowniczy. Zaangażowanie społeczne uwiarygodnia firmę w oczach opinii publicznej i buduje jej pozytywny wizerunek na zewnątrz (*ang. corporate community involvement, corporate community investment*).

Społeczność lokalna

Zbiorowość ludzi mieszkająca na danym terenie, połączona więzią społeczną, wspólną tradycją oraz kulturą. Społeczność lokalną tworzą mieszkańcy wsi, miasta, dzielnicy lub gminy.

Sponsoring

Wzajemne zobowiązanie dwóch stron, sponsora i sponsorowanego. Sponsor przekazuje środki finansowe, materialne lub usługi sponsorowanemu, w zamian za świadczenia promocyjne ze strony sponsorowanego. Sponsoring jest działaniem planowanym i świadomym, służącym kreowaniu pozytywnego wizerunku firmy. Często jest też częścią długookresowej strategii marketingowej firmy.

W

Wolontariat pracowniczy

Polega na angażowaniu się pracowników firm w działalność wolontarystyczną na rzecz organizacji społecznych. Pracownicy - wolontariusze świadczą różnego rodzaju prace na rzecz potrzebujących, wykorzystując przy tym swe umiejętności i zdolności, a jednocześnie rozwijając swe talenty w innych dziedzinach. Firma wspiera pracownika w tych działaniach - w zależności od swej kultury organizacyjnej: deleguje pracownika do pracy jako wolontariusza w czasie pracy, przekazuje pomoc rzeczową, wsparcie logistyczne i finansowe (*ang. corporate volunteering*).

Z

Zrównoważony rozwój

Droga rozwoju społeczno-gospodarczego zharmonizowanego ze środowiskiem naturalnym. Idea zrównoważonego rozwoju zakłada umiejętne korzystanie z zasobów (społecznych, ludzkich lub zasobów ziemi) tak, aby mogły być one również wykorzystywane w przyszłości (*ang. sustainable development*).

Użyteczne informacje > Kontakt

Kontakt

Dodatkowe informacje na temat działalności ekonomicznej oraz społecznych i środowiskowych aspektów funkcjonowania Grupy Kapitałowej LOTOS udostępniane są na stronie internetowej Grupy LOTOS - **www.lotost.pl**

Korespondencję należy kierować na adres głównej siedziby Spółki:

Grupa LOTOS S.A.

ul. Elbląska 135
PL 80-718 Gdańsk

Pytania związane ze społeczną odpowiedzialnością Spółki należy kierować do Grupy LOTOS na adres:

Patrycja Zbytniewska

Koordinator ds. CSR

e-mail: csr@grupalotos.pl

Pytania związane z relacjami inwestorskimi Spółki należy kierować do Grupy LOTOS na adres:

Paweł Bujnowski

Szef Biura Relacji Inwestorskich

e-mail: ir@grupalotos.pl

Pytania związane z relacjami Spółki z mediami należy kierować do Grupy LOTOS na adres:

Marcin Zachowicz

Dyrektor Biura Komunikacji, Rzecznik prasowy

e-mail: media@grupalotos.pl

Zobacz informacje kontaktowe Grupy LOTOS <http://www.lotost.pl/179/grupa_kapitalowa/kontakt>

Grupa LOTOS S.A.
ul. Elbląska 135
PL 80-718 Gdańsk
www.lotos.pl